Iulian Boldea
Cornel Sigmirean
Dumitru-Mircea Buda
(Editors)

The Power of Dialogue in a Globalized World

LANGUAGE AND DISCOURSE

Arhipelag XXI Press
Targu Mures | 2024

Date: 18 May 2024

Location: ,,DIMITRIE CANTEMIR" University, Tîrgu Mureș

THE POWER OF DIALOGUE IN A GLOBALIZED WORLD

Section: Language and Discourse

ISBN: 978-606-93691-3-5

Edited by: The Alpha Institute for Multicultural Studies

Moldovei Street, 8 540522, Tîrgu Mureș, România

Tel./fax: +40-744-511546

Published by: Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2024

Tîrgu Mureș, România Email: tehnoredactare.gidni@gmail.com

Contents

ETHNONYMS IN ENGLISH AND ROMANIAN IDIOMS 7

Floriana Popescu 7

Prof., PhD, ,,Dunărea de Jos" University of Galați 7

THE IMPACT OF PSYCHOLINGUISTICS ON THE INTERPRETATION OF PERFORMATIVE VERBS IN THE LEGAL DISCOURSE 14

Diana Dănișor, Georgeta Amelia Motoi 14

Prof., PhD, University of Craiova, Lecturer, PhD, University of Craiova 14

DE LA PLURISCIPLINARITÉ DANS L'ANALYSE DES DISCOURS 25

Ioana-Crina Prodan 25

Assoc. Prof., PhD, „Ștefan cel Mare" University of Suceava 25

THE TRAPS OF A GUIDELINE: A PRAGMATIC ANALYSIS 32

Imola Katalin Nagy 32

Assoc. Prof., PhD, ,,Sapientia" University of Cluj-Napoca, Faculty of Technical and Human Sciences, Târgu Mureş 32

THE IMPACT OF INTEGRATING NONVERBAL COMMUNICATION IN EFL CLASS 46

Oana-Maria Păstae 46

Assoc. Prof., PhD, "Constantin Brâncuși" University of Târgu-Jiu 46

THE CONCEPT OF REGRET EXPRESSED IN THE SHORT STORY "REGRET" BY KATE CHOPIN 55

Viorica Lifari 55

Assoc. Prof., PhD, Free International University of Moldova 55

THE FUNCTION OF TITLES IN JOURNALISTIC TEXTS 61

Reka Suba 61

Assoc. Prof., PhD, ,,Sapientia" University of Cluj-Napoca 61

THE STRUCTURE OF TITLES IN THE CASE OF INFORMATIVE TEXTS 66

Reka Suba 66

Assoc. Prof., PhD, ,,Sapientia" University of Cluj-Napoca 66

(RE)CONSTRUCTING THE MEANING OF MULTIMODAL DISCOURSE. FOCUS ON THE VISUAL ACCESSIBILITY 75

Lavinia Suciu, Mircea Berzovan 75

Assoc. Prof., PhD, Politehnica University of Timișoara, ,,Nikolaus Lenau" High School Timișoara, Computer scientist 75

SUBTITLING BETWEEN TRANSLATION AND INTERPRETATION 83

Elena-Laura Vulpoiu 83
Assoc. Prof., PhD, ,,Vasile Goldiș" Western University of Arad 83

THE TRANSLATION OF GREEK IDIOMS (DIFFICULTIES AND SOLUTIONS) 90

Ștefan Dumitru 90
Lecturer, PhD, "Carol I" National Defence University, Bucharest 90

DIGITAL COMMUNICATION ON THE EVE OF ELECTIONS - ISSUES OF POLITICAL NAME-CALLING ON SOCIAL MEDIA 99

Alina-Paula Neamțu 99
Lecturer, PhD, University of Oradea 99

SPECIALISED LEXICON 110

Angelica Preda 110
Lecturer, PhD, University of Craiova 110

ENHANCING LEARNING PROCESSES THROUGH NEUROLINGUISTICS: ACTIVE LISTENING AND METAMODEL APPLICATION IN EXPLORING THE TIMELINE TECHNIQUE 116

Cristina-Dana Popescu 116
Lecturer, PhD, „Ovidius" University of Constanța 116

WRITING SKILL AS A COMMUNICATIVE PROCESS 122

Dana Carmen Zechia 122
Lecturer, PhD, „Mircea cel Bătrân" Naval Academy of Constanța 122

AMBIGUITY IN SIMULTANEOUS INTERPRETING BETWEEN ENGLISH AND ROMANIAN 126

Oana-Maria Frențescu 126
Lecturer, PhD, „Alexandru Ioan Cuza" University of Iași 126

NATIVE AMERICAN LOAN WORDS INTO ENGLISH 134

Ileana Silvia Ciornei 134
Lecturer, PhD, Politehnica National University of Science and Technology, Bucharest, Pitești University Centre 134

EDUCATIONAL PODCASTS AS A MEANS OF ENHANCING STUDENT PARTICIPATION IN LEARNING ROMANIAN AS A FOREIGN LANGUAGE – CASE STUDY: THE PREPARATORY YEAR STUDENTS AT POLITEHNICA BUCHAREST, PITESTI UNIVERSITY CENTER 138

Aurora- Tatiana Dina 138
Assist. Prof., PhD, Politehnica National University of Science and Technology, Bucharest 138

EXPLORING MISLEADING MEANINGS IN ENGLISH-SPANISH FALSE FRIENDS 148

Liliana Tronea-Ghidel 148
Assist. Prof., PhD, University of Craiova 148

AN EXPLORATION OF LOVE-RELATED IDIOMS IN ENGLISH 154

Liliana Tronea-Ghidel 154
Assist. Prof., PhD, University of Craiova 154

THE LATIN PAGANUS IN ROMANIAN AND OTHER ROMANCE LANGUAGES 160

Dana-Luminița Teleoacă (Dobre) 160
Scientific Researcher II, PhD, „Iorgu Iordan – Alexandru Rosetti", Institute of Linguistics of the Romanian Academy, Bucharest 160

PARTICULARITIES OF THE DIALOGUE IN REALITY SHOWS 168

Valeria Maftei 168
PhD, „Ion Luca Caragiale" National College, Ploiești 168

EQUIVALENCE IN TRANSLATION: A TRAP 22 178

Albina Puskás-Bajkó 178
PhD, ,,Bolyai Farkas" High School, Târgu Mureș 178

POLYSEMY IN CONTEMPORARY JOURNALISM LANGUAGE 181

Emilia-Mihaela Costescu (Crînguș) 181
PhD Student, University of Craiova 181

PARONYMY IN CONTEMPORARY JOURNALISM LANGUAGE 189

Emilia-Mihaela Costescu (Crînguș) 189
PhD Student, University of Craiova 189

CHALLENGES OF VISUALLY IMPAIRED NOVICE ROMANIAN TRANSLATORS 193

Alexandra Moldovan 193
PhD Student, ,,Lucian Blaga" University of Sibiu 193

BRIDGING WORLD: EXPLORING INTERCULTURAL DIALOGUE IN CHINESE AND ENGLISH 202

Andreea Dietrich 202
PhD Student, „Lucian Blaga" University of Sibiu 202

PERSUASIVE STRATEGIES IN THE TELEVISED POLITICAL DISCOURSE DURING THE PANDEMIC 209

Robert Claudiu Bălăiasa 209
PhD Student, „Alexandru Ioan Cuza" University of Iași 209

THE ARGUMENTATIVE NATURE OF TEXT REVIEWS 214

Cristina-Ileana Cândea-Axinte (Bălos) 214
PhD Student, ,,Transilvania" University of Brașov 214

THE MORPHEMIC STRUCTURE OF TOPONYMS IN ROMANIAN AND HUNGARIAN LANGUAGE. A COMPARATIVE ANALYSIS 218

Boróka-Emese Salamon 218
PhD Student, „Alexandru Ioan Cuza" University of Iași 218

THE MACRO-COMPARATIVE ANALYSIS OF THE FRENCH AND ROMANIAN LEGAL SYSTEMS FROM THE PERSPECTIVE OF THE LEGAL TRANSLATOR 227

Lavinia Bob 227

PhD Student, Technical University of Cluj-Napoca, North University Centre of Baia Mare 227

THE PRESENCE OF ANGLICISM IN THE CURRENT ROMANIAN LANGUAGE 236

Iuliana Nedelcu (Neacșu) 236

PhD Student, „Ovidius" University of Constanța 236

COGNITIVE STEREOTYPING IN ENGLISH, FRENCH AND ROMANIAN ANTONYMIC PHRASEOLOGIES FOR 'SUCCESS' AND 'UNSUCCESS' 239

Oana Balan 239

PhD Student, State University of Moldova, Chişinău, Republic of Moldova 239

EMBODIED DREAMS AS ASPIRATION: EXPLORING SOCIO-CULTURAL VARIATIONS IN METAPHORICAL EXPRESSIONS ACROSS ENGLISH, FRENCH AND ROMANIAN 247

Oana Şulic 247

PhD Student, State University of Moldova, Chişinău, Republic of Moldova 247

ONOMASIOLOGICAL AND SEMASIOLOGICAL ASPECTS IN THE WRITINGS OF GABRIEL GARCÍA MÁRQUEZ 255

Ana-Maria Grigore 255

PhD Student, „Alexandru Ioan Cuza" University of Iași 255

LINGUISTIC FEATURES OF THE ROMANIAN MEDICAL LANGUAGE 260

Mirela-Simona Gurău (Rusu) 260

PhD Student, ,,Dunărea de Jos" University of Galați 260

FOLK ETYMOLOGY AND RELATED PHENOMENA 266

Andrei-Ionuț Popa 266

PhD Student, „Alexandru Ioan Cuza" University of Iași 266

FOLK ETYMOLOGY, SUPREME ROLE IN ETHNOBOTANICAL NOMENCLATURE 276

Andrei-Ionuț Popa 276

PhD Student, „Alexandru Ioan Cuza" University of Iași 276

DISCOURSE TRADITIONS IN LIVIU REBREANU'S NOVELS, JAR AND AMÂNDOI 287

Mihaela Voicu-Stanciu 287

PhD Student, Politehnica National University of Science and Technology, Bucharest, Pitești University Centre 287

SOCIAL MEDIA - A PROMOTER OF EATING DISORDERS 292

Réka Incze (Kutasi) 292

PhD Student, UMFST ,,G. E. Palade" of Târgu Mureș 292

ETHNONYMS IN ENGLISH AND ROMANIAN IDIOMS

Floriana Popescu
Prof., PhD, ,,Dunărea de Jos" University of Galați

Abstract: English idioms have been a hard nut to crack for both teachers, examiners, methodologists, learners of English as a foreign language and translators. Although numerous approaches have focused on linguistic, taxonomic and translational aspects of idioms, there have still been a few things to be considered. This paper advances a sociolinguistic interpretation of ethnonymic idioms, in an attempt to demonstrate that the human feelings concealed in these lexical formulas are not exclusively positive or negative. Ethnonyms in idioms may as well reveal any lack of emotional involvement on the part of their users pointing to or inherent neutrality, revealing either their denominative value or facets of lexicosemantic evolution.

Keywords: ethnonym, idiom, set phrase, culture

1. Introduction

French fries is one of the ethnonymic idioms which is not only famous all over the world but also a useful example to illustrate a type of ethnonymic idioms that are circumscribed to the comprehensive category of onomastic idioms. In addition to simple words, such Indo-European languages as English and Romanian have had their heritage enriched with associations of (two or more) words which are most commonly known as idioms. These lexical representations shared by our language pair have been labelled with a plethora of denominations, advanced by linguists from both Eastern and Western European schools of linguistics or lexicology. Over the years these lexical structures have also been known as "phraseological units" (Vinogradov 1947), "idioms" (Hockett 1958), "idiomatic structures" (Newmark 1988), "word combinations" (Cowie 1992), "set expressions" (Crystal 1992: 350) "phrasemes" (Mel'čuk 1995), "multiword expressions", "fixed expressions", "multiword lexical items" (Baldwin and Kim 2010: 1), or "formulaic sequences" (Dickins 2020: 34). This lexical category has been defined as (a) *frozen patterns of language* allowing "little or no variation in form, and […] often carry meanings which cannot be deduced from their individual components" (Baker 1992: 63), (b) *strings of words* that have a meaning which "is different from the meaning conveyed by the individual words" (Larson 1998: 23), (c) *expressions* that function "as a single unit and whose meaning cannot be deduced from the denotative meanings of the words that constitute it" (Richards and Schmidt 2002: 246) (d) *sequences of words* which are "semantically and often syntactically restricted so that they function as a single unit" (Crystal 2008: 236), (e) *fixed expressions* "whose meaning cannot be deduced from the denotative meanings of the words that constitute it" (Dickins et al. 2017: 293) or (f) *set expressions* which "are typically applied and comprehended as a whole" (Harmon 2021: 126). The abundant terminological variation and categorizations of the notion of idiom prove the truthfulness of the statement "idioms are not well defined" (Grant and Bauer 2004: 36).

Idioms are "a type of multi-word unit (MWU), which is a fixed and recurrent pattern of lexical material sanctioned by usage" (Grant and Bauer 2004: 36), while the other two types are "the open and restricted collocations" (Grant and Bauer 2004: 39). We propose our own work definition: idioms are those multiword expressions which represent a language- and culture-dependent lexical phenomenon. Pinpointed against the background of the culture to which they belong and analysed within their culturally-bound limits, idioms may be

indicative of their creators' representations of (1) alterity, of (2) their experience in the relationships with other peoples or nations and of (3) the semantic evolution of a few such lexical constructions.

This paper presents a sociolinguistic perspective on just a minor segment of the English idioms, i.e. those encompassing ethnonyms or names of ethnic groups. Although the title suggests the presence of Romanian idioms, this is hardly a comparative study as this language pair has quantitatively different corpora, with very rich in ethnonymic idioms if compared with their Romanian counterparts. The perspective of our approach "is a combination of sociologic and linguistic aspects" (Casas and Campoy 1995: 47) intended to describe what might lie behind an apparently harmless idiom that refers to an ethnic group.

2. Background and related work

English idioms have been explored in the specialist literature which defined (Crystal 2008: 236) and re-defined (Grant and Bauer 2004: 38-61) and also classified (Alexander 1984: 129, 1987: 111, McCarthy 1998: 130-1) them on the basis of diverse criteria. Thus, many others have been added to the eight classes of idioms devised by O'Dell and McCarthy (2010: 22-32), but only theirs are listed below:

(1) *similes*, which emphasize the similarity between two elements and comprise the words "as" or "like"

(2) *binomials*, i.e., two words interrelated with the conjunction "and"

(3) *trinomials*, i.e., associations of three words

(4) *proverbs*, i.e., short sentences which advise or warn people on the basis of the forerunners' experience and observations

(5) *euphemisms* or word associations used to avoid the use of those hurting or offensive formulaic patterns

(6) *clichés* or constructions that appear devoid of a palpable meaning

(7) *fixed statements* or idioms which are frequent in daily conversation

(8) *other languages*, mostly from Latin or French

In our view, this medley taxonomy produces a bulky list of structures which puts together multi-word lexical patterns (e.g. similes, trinomials, clichés and fixed statements) with single words (i.e., euphemisms), sentence(-like) statements (e.g. proverbs and "fixed statements", but both proverbs and clichés are also "fixed statements") and naturalizations from foreign languages. In addition, once binomials are "two words interrelated with the conjunction 'and' " they are, in fact, three-word lexical units or trinomials. Such taxonomies, which envisage a general perspective on idioms, are of little avail to this approach. Nonetheless, if idiom structure is a taxonomic principle, then English and Romanian idioms may be roughly divided into fixed-form idioms and flexible-form idioms. The former group is represented by a huge amount of set constructions or frozen idioms which, irrespective of their number of elements, never change their pattern (e.g. *at sea, at war, into the thin air, in the middle of nowhere, once in a blue moon*). The latter group covers the flexible-form idioms which show verb-type-, tense-, aspect-, voice-, and subject-predicate-concord-dependent variants. In terms of their key-element, idioms can be separated into:

(1) animal-based idioms, e.g. *an elephant in a china shop, to have other cats to whip*

(2) body-parts-based idioms, e.g. *give an arm and a leg for, to have the heart in the mouth*

(3) number including idioms, e.g. *be on cloud nine, be the second fiddle to*

(4) water-based idioms, e.g. *be a fish in troubled waters, be as weak as water*

(5) comparison-based idioms, e.g. *be like oil and water, sleep like a log*

(6) food-based idioms, e.g. *salt of the earth*, *time to make the donuts*/*doughnuts*

(7) drink-based idioms, e.g. *drink somebody under the table*, *drink oneself to sleep*

(8) onomastic idioms, e.g. *dine with Democritus, it is not for everyman to go to Corinth*

Furthering each of these eight categories many other subdivisions could be envisaged. Of particular interest within the framework of this research is the last category in the above, whose basic elements are such proper nouns as anthroponyms, toponyms and ethnonyms to be core of anthroponymic, toponymic and ethnonymic idioms. Ethnonymic idioms consist of proper nouns, which occur either as substantives (e.g. *Chinaman*, *Irishman*, and *Turk*) or as adjectives (e.g. *Chinese*, *Irish, Bohemian*) role and rarely an all-purpose form (e.g. *German*, *Trojan*, *Norwegian* and *Apache*). Anthroponyms comprise idioms that include personal names of real persons (e.g. the name of Cleopatra, the Queen of Egypt, in the idiom *Cleopatra's nose*) or of fictitious persons (e.g. the name of Punch, the Dickensian hero, in the idiom *as pleased as Punch*). Toponymic idioms are based on geographical names, such as hydronyms (e.g. the Thames, the river of London, in the idiom *to set the Thames on fire*), astionyms (e.g. the name of the town of Newcastle, in the idiom *to carry coals to Newcastle*) and oronyms (e.g. name of a mountain peak, as in the idiom *the ark rested on Mount Ararat*). Ethnonymic idioms are word associations which join together an ethnonym, i.e., the name of (a member or members of) an ethnic group or of any human community, be it a village, a town or a country and who share a language, a history, traditions, customs and folklore. Following O'Dell and McCarthy's taxonomic model (2010), the formulaic representations of ethnonymic idioms are of either lexical or syntactic nature:

A. Lexical classifications

i) one-word idioms: *vandal*, *apache* (commonizations of former proper nouns, which illustrate degradations of meaning)

ii) two-word idioms: *Apache silence*, *Prussian blue* (whose formulaic patterns are ethnonym + noun = EN)

iii) genitival constructions: *pedlar's French*, *Irishman's rise* (represented as either "noun in the genitive + ethnonym" = N'sE or "ethnonym in the genitive + noun" = E'sN)

iv) as-comparatives and like-comparatives: *as handsome as a Greek god*, *like a wooden Indian*

B. Syntactic classifications

i) comparison expressing idioms: *to talk like a Dutch uncle*, *to fold their tents like the Arabs*

ii) apologetic phrases: *pardon my French*

iii) exclamations: *that beats the Dutch*! *The Dutch have taken Holland*!

In addition, a few orthographic remarks will point to apparently minor aspects, which can nevertheless create at least some embarrassing confusion, if not accounted for in due time. Thus, the ethnonym *Greek* is a qualifier which cohabitates with *Kalends* or *Calends*, and the idiom *Dutch-bargain* is meaningfully different from its counterpart which is styled in two separated words. Thus, a Dutch bargain is "a purchase that turns out to be more expensive than it should be", while a *Dutch-bargain* is "a deal whose advantage is all on one side".

3. Research aims, materials, methods and theoretical models

The research was performed with an interest to find out whether the core meaning of ethnonymic idioms encapsulate strictly negative or positive shades of meaning or they

conceal other feelings as well. The research started from the premise that idiomatic expressions appear "to express the speaker's own irritation, anger, contemptuous attitude towards the person/thing referred to" (Casas and Campoy 1995: 54) and from an affirmation made by Hendrickson, the author of a monumental lexicographic work on idioms. Hendrickson (2008: 266) made an interesting statement regarding the nature of the Dutch-based idioms, wherein the ethnonym had been used as an "epithet of inferiority", a synonym for "foreign" and a substitute for "cheap, cowardly, stubborn, deceitful, or worse", thus reflecting the hostilities of the new empire threatening to usurp the British Empire. Such a description invited to further research in the quest for answers to the questions "Are all English ethnonymic idioms charged with negativity?" or "Is there any positive implicature in English ethnonymic idioms?" and "Do English ethnonymic idioms conceal other lexical or/and semantic metamorphoses?" Responses to these questions came from a twelve-year joint-research project shaped into an explanatory English-Romanian dictionary (Morărașu and Popescu 2024) which reunited 748 proper names used in 1495 idioms as diverse in form, structure and resourcefulness as possible. The list of onomastic idioms manually selected from hard copy dictionaries was complemented with the findings recorded with the help of the computer-based search of both online and electronic versions of 99 monolingual and bilingual dictionaries underlying our dictionary corpus. Their full list can be consulted as soon as the dictionary has been published. It is this dictionary that constituted the source of this essay corpus.

If ethnolinguistics is "a branch of linguistics which studies language in relation to the investigation of ethnic types and behaviour" (Crystal 2008: 174) and sociolinguistics is "a branch of linguistics which studies all aspects of the relationship between language and society" (Crystal 2008: 440), the study of ethnonyms is one of their zones of interference. Sociolinguists study, among other things, not only "the linguistic identity of social groups" (Crystal 2008: 441) but also "social attitudes to language" (idem). Since social attitudes to language are mirrored, in our view, by idioms, then they are "a reliable reflection of the way of thinking and behaving not just of the individual (microlevel) but of the whole community (macrolevel)" (Casas and Campoy 1995: 48). This essay was devised following the theoretical model of Casas and Campoy (1995). Finally, using descriptions as well as the quantitative and qualitative analysis, the ethnonymic idioms which were extracted from the whole dictionary (Morărașu and Popescu 2024) brought to the fore the aspects presented in what follow..

4. Findings and commentary

Of the 748 proper names dispersed into 1495 onomastic idioms in the corpus extracted from the above mentioned dictionary, only 37 ethnonyms were identified, which represent just 4.9% of the whole lot, in other words, a quite modest percentage of such proper names. The 210 ethnonymic idioms represent 14.04% of the onomastic idioms of the whole corpus. Not all of the ethnonyms have been equally productive. In terms of extremes, 14 of them occur in one idiom only (e.g. *Punic faith, to wash an Ethiopian white, Flemish account*, etc.) and one ethnonym, Dutch, occurs in 73 idioms. In between the ethnonyms *Irish*, *Chinese* and *French* can be positioned with their idiomatic uses amounting to 16, 13 and 11 formulas, respectively.

The English ways of thinking and behaving in relation to ethnonymic idioms, which they themselves have created over the centuries and be synthesized in very few observations. Feelings and attitudes toward ethnonyms may have been influenced by the temporal and spatial distance of the ethnic groups that the kernel of this type of idioms as well as by the relationships that have existed between the English and the involved ethnics. Thus, *Spartan simplicity* and *Spartan endurance* are positively marked, and so are *Prussian efficiency, the*

Good Samaritan, and *Teutonic thoroughness*. On the other hand, the seven idioms including the ethnonym English are all denominative, i.e., devoid of any emotional touch. Thus, for example,

By far the negative feeling is predominant and it is found in English idioms related to their British fellows and competitors, the Irish, Scotch and Welsh. A few selected idioms are presented in column (a) and their meanings in column (b), in the table below:

Table 1. Ethnonymic idioms built with the words *Irish*, *Scotch* and *Welsh*

Irish ethnonymic idioms		Scotch ethnonymic idioms		Welsh ethnonymic idioms	
(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)
Irish beauty / Irish roses	a battered woman	Scotch coffee	made of toasted biscuits boiled in water	Welsh carpet	a painted floor
Irish fever	typhus	Scotch cousin	any remote relative	Welsh comb	one's fingers
Irish toothache	being pregnant	Scotch	frugal	Welsh faith	treachery

The prize winner of idiomatic distributions, the ethnonym Dutch illustrates not only negative undertones but also its denominative value, as the below selected idioms demonstrate it:

Table 2. Ethnonymic idioms built with the word *Dutch*

Negative undertones		Denominative values	
(a)	(b)	(a)	(b)
double Dutch	incomprehensible	Dutch angle/tilt	a type of camera shot in film
Dutch act / cure	suicide	Dutch barn	a farm building with a curbed roof on a frame that has no walls
Dutch nightingale	frog	Dutch cheese	cottage cheese
Dutch palace	A coarse unrefined palace	Dutch auction	This type of auction starts from a high price which is gradually reduced until a buyer is ready for the purchase

With its so numerous uses, the ethnonym *Dutch* shows its functional versatility, being used as a (a) verb, with the following contronymic values (1) to harden or clean by placing in hot sand and (2) to run away; desert; (b) an apparent past participle: *Dutched*, meaning cancelled; (c) a noun: *to do the Dutch* or to commit suicide; (d) the head in a complex noun phrase: *double Dutch coiled against the sun*, an emphatic way of expressing the high degree of incomprehensibility and (e) an adverb: *to go Dutch* (i.e., they have all to pay separately for their own meals) or *to be in Dutch with someone*, which translates as "to be in trouble with someone". The phenomenon of verbalization of an ethnonym was noticed also in the case of *Welsh*, which means "to fail to pay (a gambling bet)". Although the negative feelings were insisted upon, things have started to change and "educated usage has become much more flexible and tolerant about what is considered to be correct and acceptable" (Seidl and McMordie 2003: 12).

5. Conclusions

This report on English creativity that has been practiced with newer and newer idioms reached its aims. Placed within the framework of onomastic idioms, the ethnonyms were proven to be both resourceful, versatile, expressive and open to (functional or semantic) changes. Their ability to conceal negative or positive overtones was shown to be

complemented by their possibility to function as denominatives. Beyond any other commentary, it is worth stating that unlike 37 English ethnonyms which occur in idiomatic structures, the Romanian lexicon comprises only five such elements, i.e., English (*a o şterge englezeşte*, i.e., *to take French leave*), Turk (*cum e turcul şi pistolul*, i.e., *like father like son)*, German (in *cald nemţesc*, an ironic way of describing a cold room or a cold environment and *haine nemţeşti*, a generic name for clothes that are opposed to *Romanian folkloric clothes*), Chinaman (e.g. *muncă de chinez bătrân* / *a job fit for an old Chinaman*, meaning actually a job that requires calmness, thoroughness and patience), Chinese (e.g. *picătura chinezească* / *the Chinese water drop*), and Tartar (*a da/năvăli tătarii* or *to be invaded by the Tartars*). It is also true that very many other ethnonymic idioms (e.g. *ruleta rusească* / *Russian roulette*, *gusturi boeme* / *Bohemian tastes*, *stil Boho* / *Boho style*, etc.) are present in Romanian, but they have hardly been exploited on in specialist literature on Romanian idioms, and hence our limitations to those few examples. The last conclusion is that ethnonymic idioms are language- and culture-specific. If the English idiom *to take French leave* is paired to its French counterpart, the surprize is that the French idiom is *filler a l'anglaise* and the Romanian is *a o şterge englezeşte,* and so while both the French and Romanians think bad about the English who have no manners and leave the party without saying good bye, the English think the same but only of the French.

BIBLIOGRAPHY

Alexander, Richard J. 1984. "Fixed Expressions in English: reference books and the teacher". *ELT Journal*, 38: 127-32.

Alexander, Richard J. 1987. "Problems in Understanding and teaching idiomaticity in English". *Anglisk und Englischunterricht*, 32: 105-22.

Baker, Mona. 1992. *In Other Words: A Coursebook on Translation*, 2nd ed., London and New York: Routledge

Baldwin, Timothy and Su Nam Kim. 2010. "Multiword Expressions". Nitin Indurkhya and Fred Damerau (eds.) *A Handbook of Natural Language Processing*, 2nd ed., pp. 267-92, Boca Raton: CRC Press.

Casas, Rafael Monroy and Campoy, J. M. Hernándes. 1995. "A Sociolinguistic Approach to the Study of Idioms: Some anthropolinguistic sketches". *Cuadernos de Filología inglesa*, 4: 43-61.

Cowie, Antony Paul. 1992. "Multiword lexical units and communicative language teaching". P. J. L. Arnaud and Henri Béjoint (eds.), *Vocabulary and applied linguistics*, 1-12, London: Macmillan.

Crystal, David. 1992. *An Encyclopedic Dictionary of Language and Languages*, London: Blackwell.

Crystal, David. 2008. *A Dictionary of Linguistics and Phonetics*, 6th ed., Malden, USA, Oxford, UK: Blackwell Publishing

Dickins, J., et al. 2017. *Thinking Arabic Translation: A Course in Translation Method: Arabic to English*. 2nd ed., London and New York: Routledge.

Grant, Lynn and Bauer, Laurie. 2004. "Criteria for Re-defining: Are we Barking up the Wrong Tree?". *Applied Linguistics*, 25/1: 38-61.

Harmon, Lucyna, 2021, "Idioms as a Translation Technique: a Theoretical Postulate". *Cadernos de Tradução*, jan-abr, 41/1: 125-47.

Hendrickson, Robert. 2008. *Word and Phrase Origins*. Facts on File, New York.

Hockett, Charles. 1958. A Course in Modern Linguistics. New York: Macmillan.

Larson, M. L. 1998. *Meaning-Based Translation: A Guide to Cross-Language Equivalence*. 2nd ed., Lanham, New York and London: University Press of America.

McCarthy, Michael. 1998. *Spoken Language and Applied Linguistics*. Cambridge: Cambridge University Press.

Mel'čuk, Igor A. 1995. "Phrasemes in language and phraseology in linguistics". Martin Everaert, Erik-Jan van der Linden, André Schenk and Rob Schreuder (eds.), *Idioms: Structural and psychological perspectives*, pp. 167-232, Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates

Morărașu, Nadia Nicoleta and Popescu, Floriana. 2024. *An English-Romanian Explanatory Dictionary of Onomastic Phrasemes*, (forthcoming).

Newmark, Peter. 1988. *A Textbook of Translation*. New York: Prentice-Hall International.

O'Dell, Felicity and McCarthy, Michael. 2010. *English Idioms in Use*. *Advanced*. Cambridge: Cambridge University Press.

Richards, J. C. and R. Schmidt. 2002. *Longman Dictionary of Language Teaching and Applied Linguistics*, 3rd ed., London: Pearson Education Limited.

Seidl, Jennifer and W. McMordie.2003. English Idioms. Oxford: Oxford University Press.

Viogradov, Viktor V. 1947. *Russkij jazyk: grammatičeskoe učene o slove*, Moscow: OGIZ

THE IMPACT OF PSYCHOLINGUISTICS ON THE INTERPRETATION OF PERFORMATIVE VERBS IN THE LEGAL DISCOURSE

Diana Dănișor, Georgeta Amelia Motoi
Prof., PhD, University of Craiova, Lecturer, PhD, University of Craiova

Abstract: This article investigates the importance of psycholinguistic analysis in the context of performative verbs in legal discourse. By utilizing the theoretical foundations of psycholinguistics and cognitive processing, the article examines how the perception and understanding of the meaning of performative verbs influence the interpretation and retention of verbal commitments in the legal context. Additionally, the crucial role of grammar in the processing and correct interpretation of these verbs is analyzed, highlighting the impact of grammatical structure on effective communication within legal discourse. The conclusions offer a detailed perspective on the involvement of psycholinguistic analysis in the interpretation of performative verbs in legal discourse, emphasizing the importance of a balanced theoretical and practical approach.

Keywords: psycholinguistics, performative verbs, legal discourse, cognitive processing, grammatical structure, interpretation, effective communication.

I. Introducere

A. Contextul psiholingvisticii în studiul limbajului

Psiholingvistica este o ramură interdisciplinară a studiului uman al limbajului care se concentrează asupra modului în care procesele cognitive influențează producerea, percepția și înțelegerea limbajului. Aceasta combină elemente ale psihologiei cognitive, lingvisticii și a altor domenii conexe pentru a investiga cum anume mintea umană procesează și interpretează unitățile lingvistice, cum ar fi cuvintele, propozițiile și discursurile. Ea se concentrează pe aspecte precum modalitățile în care oamenii asociază semnificații cu sunete sau simboluri lingvistice, cum înțelegem și producem limbajul, cum este afectată comunicarea de factori psihologici și cum se dezvoltă și se schimbă abilitățile de limbaj în timp. Acest domeniu de cercetare explorează de asemenea cum anume cogniția umană influențează modul în care limbajul este folosit în diferite contexte și cum interacțiunea dintre limbaj și procesele mentale influențează comunicarea umană în general.

Ca domeniu de studiu interdisciplinar care combină aspecte ale psihologiei cognitive și ale lingvisticii, psiholingvistica nu a fost inventată de o singură persoană sau la o dată precisă. Ea a evoluat treptat ca rezultat al cercetării și colaborării între specialiști din domenii precum psihologia, lingvistica, neuroștiințele și alte discipline conexe. De-a lungul secolului XX, diferiți cercetători și academicieni au adus contribuții semnificative în dezvoltarea psiholingvisticii ca domeniu de studiu distinct. Printre contribuitorii importanți se numără George A. Miller[1], Noam Chomsky[2], Jean Piaget[3], Lev Vygotsky[4], John Field[5] și Michel

[1] Miller G.A. (1956), "The Magical Number Seven, Plus or Minus Two: Some Limits on Our Capacity for Processing Information", in *Psychological Review*, *63*(2), 81–97. https://doi.org/10.1037/h0043158 – o lucrare seminală care explorează limitele capacității umane de procesare a informațiilor și limitele memoriei umane.

[2] Chomsky N. (1957), *Syntactic Structures*, The Hague, Mouton - o lucrare care a reformat înțelegerea limbajului uman prin introducerea conceptului de gramatică generativă-transformațională, reprezentând astfel începutul lingvisticii generative moderne și constituind unul dintre cele mai semnificative și influente studii lingvistice ale secolului XX; Chomsky N. (1965), *Aspects of the Theory of Syntax*, The MIT Press, Cambridge, Massachusetts - o carte în care Chomsky extinde teoria generativă a limbajului, abordând subiecte precum structura sintactică, limbajul și mintea.

Fayol[6], care au adus teorii și concepte fundamentale în înțelegerea modului în care mintea umană procesează și produce limbajul. Această interdisciplinaritate a fost crucială în avansarea cunoașterii noastre despre modul în care oamenii produc, percep și înțeleg limbajul.

Psiholingvistica aplicată în domeniul dreptului a câștigat din ce în ce mai multă atenție în ultimele decenii. Cercetătorii și academicienii au abordat diverse aspecte ale limbajului juridic și ale comunicării în cadrul sistemelor juridice. Printre reprezentanții psiholingvisticii din domeniul dreptului se numără Lawrence M. Solan[7], Thomas Scovel[8] și Sanford A. Schane[9], autori care au adus contribuții semnificative la înțelegerea modului în care limbajul și comunicarea influențează interpretarea și aplicarea legii, aducând perspective interdisciplinare asupra modului în care factorii lingvistici și psihologici modelează procesele și deciziile judiciare.

B. Relevanța analizei psiholingvistice în discursul juridic

Analiza psiholingvistică în discursul juridic este extrem de importantă, deoarece oferă o perspectivă asupra modului în care limbajul influențează interpretarea, aplicarea legii și luarea deciziilor judiciare. Dintre aspectele relevante enumerăm: comunicarea eficientă în sala de judecată, interpretarea coerentă a legii, analiza credibilității martorilor și a mărturiilor, evaluarea impactului emoțional al limbajului, dezvoltarea unor strategii de comunicare mai eficiente. Astfel, analiza psiholingvistică poate ajuta la înțelegerea modului în care judecătorii, avocații și părțile implicate în proces pot comunica eficient, luând în considerare factori psihologici și lingvistici care influențează interpretarea și reacțiile la diferite forme de comunicare. Faptul de a înțelege cum anume termenii și construcțiile lingvistice din documentele juridice sunt percepute și interpretate de către diferitele părți implicate poate contribui la o interpretare mai coerentă și uniformă a legii, reducând astfel ambiguitățile și neconcordanțele în interpretarea legală. De asemenea, prin aplicarea principiilor psiholingvisticii, se poate investiga modul în care martorii și părțile implicate își exprimă

---

[3] Piaget J. (1923), *Le langage et la pensée chez l'enfant*, Neuchâtel et Paris, Delachaux et Niestlé – este o lucrare care investighează dezvoltarea limbajului și a gândirii la copii, aducând o perspectivă esențială asupra dezvoltării cognitive timpurii; este unul dintre cei mai importanți psihologi ai secolului XX, care a adus contribuții semnificative în domeniul psihologiei cognitive și al dezvoltării copilului.

[4] Vygotsky L.S. (1934/1986), *Thought and Language*, Cambridge, Mass.: The MIT Press – o lucrare care examinează relația complexă dintre gândire și limbaj, evidențiind modul în care interacțiunile sociale influențează dezvoltarea cognitivă a individului.

[5] Field J. (2004), *Psycholinguistics: The Key Concepts*, London, Routledge - este o lucrare importantă care abordează conceptele-cheie din domeniul psiholingvisticii ce pot fi aplicate și în contextul limbajului juridic, oferind o prezentare cuprinzătoare a principalelor idei și teorii din psiholingvistică, acoperind o gamă largă de subiecte, de la procesele cognitive implicate în producerea și perceperea limbajului până la aspecte legate de dezvoltarea limbajului și a comunicării.

[6] Fayol M. (1997), *Des idées au texte : psychologie cognitive de la production verbale, orale et écrite*, PUF, Paris - este o lucrare semnificativă care explorează aspectele cheie ale producției verbale, orale și scrise în cadrul psihologiei cognitive, ce examinează procesele cognitive implicate în trecerea de la gândire la exprimare lingvistică, evidențiind modul în care oamenii își formulează și-și organizează ideile înainte de a le transpune într-o formă verbală sau scrisă.

[7] Solan L.M. - profesor de drept la Universitatea Brooklyn și expert în limbajul juridic, cu accent pe semnificația lingvistică a textelor juridice și a documentelor legale, cunoscut pentru lucrările sale din domeniul lingvisticii și al studiilor de discurs. Solan L.M. (1993), *The Language of Judges*, Chicago, University of Chicago Press – este o lucrare care abordează diverse aspecte ale discursului juridic și analizează cum sunt folosite cuvintele, structurile gramaticale și alte caracteristici lingvistice pentru a influența procesele și pentru a comunica deciziile instanțelor.

[8] *Scovel* T. (1998), *Psycholinguistics, Oxford University Press - este o carte ce analizează limbajul în contextul juridic și oferă o introducere generală în domeniul psiholingvisticii.*

[9] Schane S.A. (2006), *Language and the Law*, London, New York, Continuum - este o lucrare de referință care investighează interacțiunea dintre limbaj și sistemul juridic, analizând modul în care este utilizat limbajul în contexte legale și cum influențează acesta interpretarea și aplicarea legii;

mărturiile și cum este influențată credibilitatea lor de către factori lingvistici și psihologici. Această analiză poate contribui la evaluarea mai precisă a veridicității declarațiilor și a relatărilor în sala de judecată. Analiza psiholingvistică poate ajuta la evaluarea impactului emoțional al limbajului utilizat în discursul juridic, inclusiv în argumentări, mărturii sau pledoarii. Aceasta poate ajuta la înțelegerea modului în care anumite cuvinte sau construcții lingvistice pot influența emoțiile și percepțiile în sala de judecată. Pe baza analizei psiholingvistice, pot fi dezvoltate strategii de comunicare mai eficiente în contextul juridic, arătând cum anume poate fi adaptat limbajul pentru a fi mai clar, mai persuasiv și mai convingător în cadrul procesului. Prin examinarea acestor aspecte și a altor elemente relevante, analiza psiholingvistică contribuie la înțelegerea complexității comunicării în domeniul juridic și la îmbunătățirea procesului de administrare a justiției.

C. Prezentarea obiectivelor și structurii articolului

Acest articol are drept obiectiv clarificarea conceptului de verbe performative și relevanța acestora în cadrul discursului juridic. Vom explora teoriile psiholingvistice relevante și modul în care pot fi aplicate în analiza limbajului juridic. Memoria verbală și procesarea semnificației verbale sunt cruciale în contextul angajamentelor juridice, sens în care vom aborda modul în care sunt percepute și înțelese semnificațiile verbale performative în cadrul discursului juridic și cum anume atribuirea semnificației verbale influențează angajamentele juridice și importanța acestei influențe. Vom încerca să vedem modul în care psiholingvistica influențează memoria și reținerea verbelor performative în contextul juridic. Gramatica joacă un rol important în procesarea verbelor performative în discursul juridic, motiv pentru care vom analiza aspectele gramaticale relevante pentru interpretarea și înțelegerea verbelor performative, precum și impactul modului în care structura gramaticală influențează percepția și reținerea angajamentelor verbale în cadrul discursului juridic.

II. Fundamente teoretice ale analizei psiholingvistice a verbelor performative în discursul juridic

A. Definirea verbelor performative și importanța lor în contextul juridic

În cadrul discursului juridic, verbele performative reprezintă un concept esențial ce implică acțiuni verbale care nu doar exprimă o idee sau transmit informații, ci îndeplinesc sau inițiază efectiv o acțiune.[10] Aceste verbe au capacitatea de a schimba situația legală sau de a crea obligații și drepturi în cadrul unei interacțiuni juridice. Ele sunt esențiale în stabilirea și interpretarea contractelor, acordurilor, declarațiilor, dar și în procedurile judiciare, oferindu-le astfel o forță și o autoritate specială în domeniul dreptului.

Importanța acestor verbe performative în contextul juridic rezidă în capacitatea lor de a stabili și consolida drepturi, obligații și acorduri juridice. Ele contribuie la claritatea și precizia comunicării legale, reducând ambiguitatea și interpretările diferite care pot duce la neînțelegeri sau dispute.[11] Prin utilizarea verbelor performative adecvate, părțile implicate într-o tranzacție sau într-un proces își pot înțelege mai bine obligațiile și pot evita potențialele litigii sau ambiguități.[12]

De asemenea, verbele performative sunt cruciale în ceea ce privește executarea anumitor acțiuni legale, cum ar fi: promisiuni, garanții, consimțăminte, declarații, rezilieri și alte tipuri de acorduri juridice.[13] Ele oferă putere și forță legală asupra cuvintelor exprimate în contextul discursului juridic și joacă un rol semnificativ în determinarea intențiilor și a efectelor legale ale acțiunilor verbale.

---

[10] Austin J.L. (2005), *Cum să faci lucruri cu vorbe*, Paralela 45, Pitești.

[11] Tiersma P.M. (1999), *Legal Language and the Search for Clarity*, University of Chicago Press.

[12] Debono M.(2013), *Langue et droit. Approche sociolinguistique, historique et épistémologique*, Bruxelles, E.M.E. & InterCommunications.

[13] Guillaume-Hofnung M. (2005), *Le langage juridique: théories et pratiques*, LGDJ.

Prin urmare, definirea clară a verbelor performative și înțelegerea importanței lor în contextul juridic este esențială pentru o interpretare corectă a legii și pentru evaluarea corectă a drepturilor și obligațiilor legale. În lipsa unei definiri precise și a unei analize adecvate a acestor verbe performative, există riscul unor interpretări eronate, ceea ce poate duce la dispute legale și consecințe nedorite în sfera juridică.[14]

B. Bazele teoretice ale psiholingvisticii și aplicarea lor în analiza limbajului juridic

Psiholingvistica joacă un rol esențial în înțelegerea și analiza limbajului juridic, permițând o abordare mai profundă a modului în care indivizii utilizează și înțeleg cuvintele în contextul juridic. Aplicarea acestor teorii analizei limbajului juridic poate oferi o perspectivă clară asupra modului în care interacțiunile verbale influențează procesele și interpretarea legii. În analiza limbajului juridic putem aplica câteva teorii psiholingvistice. Teoria procesării informației[15] se concentrează asupra modului în care oamenii prelucrează și asimilează informațiile și care, în contextul juridic, poate fi utilizată pentru a înțelege modul în care persoanele implicate într-un proces interpretează și procesează informațiile verbale, inclusiv termenii legali și contractele. Teoria comunicării[16] se referă la modul în care mesajele sunt transmise și recepționate între diferite părți implicate într-o comunicare. În analiza limbajului juridic, aceasta poate fi aplicată pentru a evalua modul în care avocații, judecătorii și părțile implicate utilizează limbajul pentru a transmite informații și pentru a influența deciziile juridice. Teoria cognitivă a limbajului[17] se concentrează asupra modului în care cogniția influențează limbajul și viceversa. În contextul juridic, aceasta poate fi aplicată pentru a înțelege modul în care gândirea și interpretarea subiectivă a legii influențează utilizarea și interpretarea limbajului juridic. Teoria semnificației verbale[18] analizează semnificația cuvintelor și a structurilor lingvistice în contextul comunicării. În analiza limbajului juridic, aceasta poate fi aplicată pentru a evalua cum anume cuvintele sau termenii cheie dintr-un document legal pot avea diferite semnificații și interpretări, ceea ce poate influența rezultatele proceselor juridice. Aplicarea acestor teorii în analiza limbajului juridic poate oferi o perspectivă mai amplă asupra modului în care limbajul este utilizat în mediul juridic, cum este interpretat de diferitele părți și cum poate influența rezultatele proceselor juridice. Înțelegerea fundamentelor teoretice ale psiholingvisticii poate contribui la o interpretare mai precisă și la o aplicare mai eficientă a legii în practică.

C. Importanța memoriei verbale și a procesării semnificației verbale în contextul *angajamentelor juridice*

În contextul angajamentelor juridice, atât memoria verbală, cât și procesarea semnificației verbale joacă roluri critice în asigurarea unei interpretări corecte a termenilor și condițiilor contractuale.[19] Există mai multe moduri de a le înțelege. Capacitatea de a reține și recupera termenii specifici, clauzele și condițiile dintr-un contract sau dintr-un acord legal

[14] Maingueneau D., *Discours et analyse du discours*, Armand Colin, Paris, 2014.

[15] Tiersma P. M., Solan, L. M. (2012), *The Oxford Handbook of Language and Law*, Oxford, UK: Oxford University Press.

[16] Griffin E., Ledbetter A. M., Sparks G.G. (2022), *A First Look at Communication Theory*, 11th Edition, New York, McGraw-Hill.

[17] Torgesen, J. K. (1988). "Applied Research and Metatheory in the Context of Contemporary Cognitive Theory", *Journal of Learning Disabilities*, 21(5), 271-274. https://doi.org/10.1177/002221948802100505.

[18] Cruse A. (2011), *Meaning in Language: An Introduction to Semantics and Pragmatics*, 3rd Edition, Oxford University Press.

[19] Baddeley A. D. (1990), *Human Memory: Theory and Practice*, London, Lawrence Erlbaum Associates; Anca Ileana Dușcă, *Specificul interpretării normelor Uniunii Europene*, lucrare susţinută la *Colocviul Internaţional Limbă, Cultură, Civilizaţie* Craiova, Facultatea de Litere, Universitatea din Craiova, Romania, 18-20 aprilie 2011, publicată în Analele Universităţii din Craiova, Seria Ştiinţe Filologice, Limbi străine aplicate, Anul VII, Nr. 1/2011, pp 150-157; Anca Ileana Dușcă, *Dreptul Uniunii Europene privind afacerile Ediţia a III-a revăzută şi adăugită*, Ed. Universul Juridic, București, 2021, p. 184.

este crucială pentru a respecta angajamentele juridice. Memoria verbală adecvată permite părților implicate să înțeleagă pe deplin termenii și condițiile, asigurând astfel conformitatea și respectarea obligațiilor asumate în cadrul acordului.[20] Procesarea semnificației verbale implică înțelegerea profundă a cuvintelor, termenilor și a semnificației acestora în cadrul unui context legal specific. Întrucât o interpretare greșită a unui termen sau a unei clauze poate duce la neînțelegeri și potențiale dispute, procesarea semnificației verbale este esențială pentru a asigura o interpretare precisă și corectă a angajamentelor asumate. O memorie verbală robustă și o procesare atentă a semnificației verbale pot ajuta la prevenirea ambiguităților și a interpretărilor diferite ale termenilor contractuali, ceea ce poate reduce riscul de litigii și neînțelegeri între părțile implicate. În plus, o astfel de abordare atentă a memoriei și semnificației verbale poate contribui la consolidarea încrederii între părți și la menținerea integrității proceselor juridice. Astfel, asigurarea unei memorii verbale precise și a unei procesări adecvate a semnificației verbale este esențială pentru un proces juridic corect și echitabil.

III. Procesarea cognitivă a verbelor performative în discursul juridic

A. Percepția și înțelegerea semnificației verbelor performative în contextul juridic

Percepția și înțelegerea semnificației verbelor performative în contextul juridic reprezintă un aspect crucial al analizei psiholingvistice, având în vedere impactul lor direct asupra interpretării și aplicării legii.[21] Dintre aspectele cheie reținem interpretarea precisă a semnificației, relevanța contextului legal și impactul asupra angajamentelor juridice. În cadrul contextului juridic, percepția și înțelegerea semnificației verbelor performative trebuie să fie precisă și fără ambiguități. Acest lucru necesită o analiză atentă a modului în care aceste verbe influențează obligațiile și drepturile părților implicate și cum sunt ele interpretate de către instanțe și juriști. Înțelegerea semnificației verbelor performative trebuie să țină cont de specificul contextului legal în care sunt utilizate. Fiecare termen sau verb poate avea implicații juridice diferite în funcție de contextul în care este folosit, iar această distincție este esențială pentru o interpretare corectă a intențiilor și a efectelor legale. Percepția și înțelegerea greșită a semnificației verbelor performative pot avea consecințe semnificative asupra angajamentelor juridice. Interpretările incorecte pot duce la ambiguități, la neînțelegeri și, în cele din urmă, la conflicte legale. Prin urmare, o abordare riguroasă și precisă a percepției și înțelegerii semnificației acestor verbe este crucială pentru evitarea potențialelor dispute. Astfel, o analiză profundă a modului în care aceste verbe sunt percepute și înțelese în domeniul juridic poate contribui semnificativ la îmbunătățirea clarității și preciziei în procesul legal.[22]

B. Atribuirea semnificației verbale și impactul acesteia asupra angajamentelor juridice

Atribuirea semnificației verbale în cadrul discursului juridic este o chestiune esențială, deoarece are un impact semnificativ asupra interpretării și aplicării legii în diverse situații legale. Este important să se înțeleagă cum anume interpretările diferite pot afecta angajamentele juridice, iar acest aspect poate fi abordat în următoarele moduri: precizarea termenilor cheie, efectul asupra interpretării contractelor și a legislației și relevanța contextului cultural și lingvistic. Atribuirea semnificației verbale necesită o analiză atentă a termenilor cheie din contextul juridic. Este important ca toți participanții la procesul juridic să aibă o înțelegere comună și clară a semnificației termenilor cheie pentru a evita interpretări diferite care pot duce la conflicte sau neînțelegeri ulterioare. Atribuirea unei anumite

[20] Kintsch W. (1998), Comprehension: A Paradigm for Cognition, Cambridge, UK: Cambridge University Press.
[21] Hart H. L. A. (2012), The Concept of Law, Oxford, UK: Oxford University Press.
[22] Austin J.L. (1962), *How to Do Things with Words*, Harvard University Press, Searle J.R. (1969), *Speech Acts: An Essay in the Philosophy of Language*, Cambridge University Press.

semnificații verbale poate avea un impact semnificativ asupra interpretării contractelor și a legislației în general. Interpretările diferite ale aceluiași verb pot conduce la consecințe legale diferite, motiv pentru care este crucial ca toate părțile implicate să fie de acord asupra semnificației exacte a termenilor utilizați în documentele legale. Atribuirea semnificației verbale poate fi influențată de contextul cultural și lingvistic în care este folosit un anumit termen. Întrucât limbajul juridic poate varia în funcție de țară sau de regiune, este important ca interpreții și juriștii să fie conștienți de aceste diferențe pentru a asigura o interpretare precisă și coerentă a legii. Prin urmare, atribuirea semnificației verbale trebuie să fie realizată cu mare atenție în cadrul contextului juridic, având în vedere posibilele consecințe juridice și repercusiuni ale unei interpretări greșite. Este esențial ca toți participanții la procesul juridic să aibă o înțelegere comună a semnificației verbale atribuite termenilor cheie, astfel încât să se asigure respectarea legii și a acordurilor încheiate în mod corespunzător.[23]

C. Analiza psiholingvistică a memoriei verbale și a reținerii verbelor performative în contextul juridic[24]

Atribuirea semnificației verbale în cadrul discursului juridic reprezintă într-adevăr un aspect crucial, având un impact semnificativ asupra interpretării și aplicării legii. Deoarece interpretările diferite pot avea consecințe semnificative asupra angajamentelor juridice, este important ca termenii cheie să fie clar definiți și înțeleși de către toate părțile implicate. Aceasta presupune clarificarea terminologiei cheie, interpretarea corectă a legii și conștientizarea diversității culturale și lingvistice. În contextul juridic, claritatea este esențială. Atribuirea semnificației verbale necesită o definiție precisă și comună a termenilor cheie, pentru a evita interpretările eronate sau disputele legale ulterioare. Prin stabilirea unor definiții clare, se poate asigura că toate părțile implicare într-un proces juridic înțeleg termenii în același fel. Atribuirea semnificației verbale poate influența modul în care legea este interpretată și aplicată. Este crucial ca juriștii și interpreții să fie conștienți de posibilitatea unor interpretări variate și să lucreze împreună pentru a ajunge la o înțelegere comună a semnificației verbelor cheie utilizate în documentele legale. Întrucât practicile juridice pot varia în funcție de contextul cultural și lingvistic, este esențial ca toți participanții la procesul juridic să fie conștienți de aceste diferențe și să se asigure că semnificația atribuită termenilor cheie ține cont de contextul cultural și lingvistic specific în care sunt utilizați.

IV. Rolul gramaticii în procesarea verbelor performative în discursul juridic

A. Analiza aspectelor gramaticale relevante pentru interpretarea și înțelegerea verbelor performative

Pentru a efectua o analiză comprehensivă a aspectelor gramaticale relevante pentru interpretarea și înțelegerea verbelor performative, este necesar să se acorde atenție unor elemente-cheie ale gramaticii care pot influența semnificația și efectele acestor verbe în contextul juridic[25], precum modul și timpul verbal, persoana gramaticală, aspectul și modul verbului, precum și concordanța verbelor. În acest sens, în cadrul limbajului juridic, modul și timpul verbal pot indica modul în care o acțiune este exprimată și percepută. Analiza modului și a timpului folosite într-un document juridic poate dezvălui intențiile părților implicate și poate clarifica responsabilitățile și obligațiile asumate în cadrul unui contract sau a unui acord legal.[26] De asemenea, alegerea persoanei gramaticale poate indica persoana sau entitatea responsabilă pentru îndeplinirea acțiunii exprimate de un verb performant. În contextul

[23] Searle J.R. (1969), *Speech Acts: An Essay in the Philosophy of Language*, Cambridge University Press.

[24] Baddeley A.D., Hitch G.J. (1974), *Working Memory*, Oxford: Oxford University Press; Anca Ileana Dușcă, Diana Dănișor, *The issue of the Recognition of Judgements in the European Union – The Role of the translator,* Proceedings of Conference of the International Journal of Arts and Sciences, ISSN: 1943-6114, Volume 05 : Number 01/2011.

[25] Crystal D. (2013), *A Dictionary of Linguistics and Phonetics*, Hoboken, NJ: Wiley-Blackwell.

[26] Palmer F.R. (2001), Mood and Modality, Cambridge, UK: Cambridge University Press.

juridic, analiza persoanei gramaticale poate clarifica cine are responsabilitatea asumată în cadrul unui contract sau a unei declarații legale.[27] Aspectul și modul verbelor performative pot influența modul în care o acțiune este percepută și interpretată.[28] Unele verbe pot indica o acțiune punctuală sau completată, în timp ce altele pot exprima o acțiune continuă sau repetată. Analiza acestor aspecte poate aduce o mai mare claritate în ceea ce privește natura și consecințele juridice ale acțiunilor exprimate de aceste verbe. Analiza concordanței verbale între diverse clauze și propoziții dintr-un document legal poate fi crucială pentru a înțelege succesiunea cronologică a evenimentelor și a obligațiilor, ajutând la evitarea ambiguităților și a interpretărilor greșite care ar putea duce la neclarități legale. Prin urmare, o analiză atentă a aspectelor gramaticale relevante este esențială pentru a asigura o interpretare corectă și precisă a verbelor performative în cadrul discursului juridic și poate contribui la reducerea ambiguităților și a interpretărilor contradictorii, asigurând astfel o aplicare corectă a legii în diferite situații juridice.

B. Impactul structurii gramaticale asupra percepției și reținerii angajamentelor verbale în contextul juridic

Structura gramaticală are un impact semnificativ asupra percepției și reținerii angajamentelor verbale în cadrul discursului juridic. Prin analizarea acestui impact, putem înțelege mai bine modul în care structura gramaticală influențează înțelegerea și aplicarea legii în diverse situații juridice. Structura gramaticală poate influența percepția și reținerea angajamentelor verbale prin claritate și precizie, prin coerență și coeziune, prin concizie și consistență, precum și prin impactul său emoțional și prin ton. O structură gramaticală clară și precisă poate spori înțelegerea și reținerea angajamentelor verbale în documentele juridice. Utilizarea unei structuri gramaticale bine definite poate clarifica rolurile și responsabilitățile diferitelor părți implicate, asigurând astfel un acord mai precis și mai concret.[29]

O structură gramaticală coerentă și bine organizată poate facilita înțelegerea relațiilor logice dintre diferitele elemente ale unui text legal. Aceasta poate contribui la o mai bună percepție a conexiunilor între diversele angajamente verbale exprimate într-un document juridic, consolidând astfel încrederea în acordurile încheiate. O structură gramaticală concisă și consecventă poate facilita reținerea și înțelegerea angajamentelor verbale, permițând părților implicate să păstreze o imagine clară și coerentă a obligațiilor și drepturilor asumate în cadrul unui document juridic. Structura gramaticală poate influența și tonul general al unui document juridic, putând adăuga sau diminua forța sau angajamentul exprimat de diversele verbe performative utilizate. Prin urmare, alegerea unei structuri gramaticale potrivite poate contribui la transmiterea unui ton adecvat și a unei atitudini corespunzătoare în cadrul acordurilor legale. Prin utilizarea unei structuri gramaticale clare, coerente și precise, se poate asigura o interpretare corectă și o aplicare eficientă a legii în diferite situații juridice, contribuind astfel la evitarea neînțelegerilor și a potențialelor dispute legale.

C. Implicațiile gramaticii în procesarea eficientă a informațiilor verbale din discursul juridic

Înțelegerea modului în care gramatica influențează procesarea informațiilor verbale poate îmbunătăți claritatea și coerența în cadrul discursului juridic.[30] Cerințele pentru ca informațiile să fie procesate eficient țin de structurarea clară a propozițiilor, concordanța gramaticală, utilizarea corectă a timpurilor verbale și evitarea ambiguităților gramaticale. O gramatică adecvată permite o structurare clară a propozițiilor, ceea ce facilitează procesarea informațiilor verbale. Utilizarea corectă a subiectelor, verbelor și obiectelor în propoziții

[27] Lyons J. (1977), *Semantics*, Cambridge, UK: Cambridge University Press.
[28] Biber D. (1995), *Dimensions of Register Variation: A Cross-Linguistic Comparison*, Cambridge, UK: Cambridge University Press.
[29] Tiersma P.M. (1999), *Legal Language and the Search for Clarity*, University of Chicago Press.
[30] Solan L.M. (1993), *The Language of Judges*, Chicago, University of Chicago Press.

poate contribui la o înțelegere mai rapidă și mai precisă a angajamentelor și a responsabilităților exprimate în documentele juridice. Respectarea concordanței gramaticale între diversele elemente ale unui text legal este esențială pentru a evita ambiguitățile și interpretările greșite. O concordanță corectă între subiecte, verbe și complemente în cadrul unei propoziții poate asigura o procesare eficientă a informațiilor verbale și poate contribui la evitarea confuziei și a neclarităților. Alegerea timpurilor verbale potrivite în cadrul discursului juridic poate spori eficiența procesării informațiilor verbale. Utilizarea timpurilor verbale adecvate poate clarifica succesiunea evenimentelor și a obligațiilor, asigurând astfel o înțelegere coerentă a angajamentelor juridice exprimate în documentele legale. Eliminarea oricăror ambiguități sau dubii în ceea ce privește structura gramaticală poate contribui la o interpretare clară și precisă a obligațiilor și a drepturilor exprimate în cadrul unui document legal. Prin urmare, respectarea principiilor gramaticale în cadrul discursului juridic poate contribui semnificativ la o procesare eficientă a informațiilor verbale, facilitând astfel interpretarea și aplicarea corectă a legii în diverse situații juridice.

Implicațiile practice și teoretice ale psiholingvisticii pentru înțelegerea și interpretarea verbelor performative în contextul juridic sunt cruciale pentru îmbunătățirea procesului de interpretare legală și asigurarea unei aplicări corecte a legii. Acestea ar trebui să cuprindă clarificarea și standardizarea terminologiei legale[31], îmbunătățirea comunicării în instanță[32], evaluarea corectă a intențiilor și a conținutului[33], precum și sensibilizarea la diversitatea culturală și lingvistică[34]. Prin utilizarea principiilor psiholingvisticii, se poate obține o mai bună clarificare și standardizare a terminologiei legale, ceea ce facilitează înțelegerea și interpretarea precisă a verbelor performative, ceea ce poate asigura o comunicare mai eficientă și mai coerentă între profesioniștii juriști și părțile implicate în proces. Utilizarea cunoștințelor psiholingvisticii poate contribui la îmbunătățirea comunicării în instanță, permițând avocaților și judecătorilor să se asigure că mesajele lor sunt transmise în mod clar și coerent. Acest lucru poate spori eficacitatea argumentării și poate contribui la luarea unor decizii mai bine informate. Prin aplicarea conceptelor psiholingvistice, se poate realiza o evaluare mai precisă a intențiilor și a conținutului exprimat de verbele performative în cadrul actelor juridice și contractelor care să asigure o interpretare mai echitabilă și mai justă a obligațiilor și drepturilor implicate într-un anumit document legal. Abordarea psiholingvisticii în contextul juridic poate crește sensibilizarea la diversitatea culturală și lingvistică în interpretarea legii. Acest lucru poate contribui la o abordare mai incluzivă și mai adaptată la nevoile diferitelor comunități și grupuri sociale, asigurând astfel o aplicare mai echitabilă a legii.

VI. Concluzii și perspective

Analiza psiholingvistică a verbelor performative în contextul juridic nu numai că aduce o înțelegere mai profundă a rolului pe care limbajul îl joacă în stabilirea și consolidarea relațiilor juridice, dar evidențiază și importanța unei comunicări clare și precise în cadrul sistemului juridic, contribuind la o înțelegere mai profundă a pragmaticii limbajului juridic. Aceasta poate ajuta la identificarea modului în care structura și utilizarea acestor verbe influențează interpretarea și aplicarea legii, oferind astfel o bază teoretică pentru dezvoltarea mai departe a studiilor de pragmatică juridică. Prin examinarea modului în care verbele

[31] Garner B.A. (2011), *Black's Law Dictionary*, Minesota, West; Cotterill J. (2003), *Language and Power in Court: A Linguistic Analysis of the O.J. Simpson Trial*, Palgrave Macmillan.
[32] Charrow V.R., Charrow R.P. (2019), *The Elements of Legal Style,* Oxford University Press.
[33] Bix B. (2017), *Jurisprudence: Theory and Context*, Routledge; Dworkin R. (2013), Justice for Hedgehogs, Harvard University Press; Hart H. L. A. (2012), The Concept of Law, Oxford, UK: Oxford University Press.
[34] Bennett M.J. (2013), *Basic Concepts of Intercultural Communication: Paradigms, Principles, and Practices*, Routledge; Kim Y.Y. (1988), *Communication and Cross-Cultural Adaptation: An Integrative Theory*, Clevedon; Philadelphia, Multilingual Matters Ltd.

performative influențează luarea deciziilor și rezolvarea cazurilor juridice, analiza psiholingvistică poate contribui la dezvoltarea unei înțelegeri mai profunde a psihologiei comunicării legale. Acest lucru ar putea include investigarea modului în care aceste verbe afectează percepțiile și atitudinile părților implicate în proces și modul în care influențează procesul de luare a deciziilor. Prin evidențierea importanței comunicării clare și precise în cadrul sistemului juridic, analiza psiholingvistică poate contribui la dezvoltarea unor strategii mai eficiente de comunicare în rândul profesioniștilor din domeniul juridic. Acest lucru ar putea implica sugestii pentru îmbunătățirea comunicării avocaților, judecătorilor și altor actori cheie din sistemul juridic, în vederea evitării ambiguităților și a erorilor interpretative. Analiza psiholingvistică poate ajuta la identificarea unor lacune semnificative în înțelegerea modului în care limbajul și sistemul juridic interacționează. Acest lucru poate deschide calea către noi direcții de cercetare care să exploreze mai profund legăturile subtile dintre limbaj, comunicare și practicile legale, aducând astfel contribuții semnificative la dezvoltarea teoretică a domeniului.

Pentru viitoarele cercetări în domeniul psiholingvisticii limbajului juridic, ar fi benefic să se ia în considerare investigarea interacțiunii între contextul cultural și interpretarea juridică, explorarea impactului tehnologiei asupra comunicării juridice, analiza influenței psihologiei asupra deciziilor judiciare, evaluarea eficacității comunicării legale în diferite medii socioeconomice, precum și examinarea impactului limbajului legal asupra accesului la justiție. Cercetările pot explora modul în care factorii culturali influențează interpretarea și aplicarea legii în diferite jurisdicții. Aprofundarea înțelegerii modului în care percepțiile culturale influențează limbajul juridic poate contribui la o aplicare mai sensibilă a legii în diferite comunități. O cercetare extinsă privind modul în care tehnologia, cum ar fi traducerea automată sau analiza lingvistică, poate influența interpretarea și aplicarea legii în contextul juridic ar putea deschide noi perspective pentru îmbunătățirea eficienței și acurateței în comunicarea juridică. Studiile pot explora modul în care factorii psihologici, cum ar fi judecata, cogniția și percepția, influențează procesul de luare a deciziilor în contextul juridic. Această investigație ar putea contribui la o mai bună înțelegere a modului în care factorii non-lingvistici influențează interpretarea și aplicarea legii. Cercetarea ar putea examina modul în care comunicarea legală poate fi adaptată pentru a se adresa nevoilor diferitelor grupuri socioeconomice. Această analiză ar putea contribui la dezvoltarea de strategii de comunicare mai eficiente și mai incluzive în cadrul sistemului juridic. Cercetările pot evalua modul în care complexitatea limbajului juridic poate influența accesul la justiție pentru diverse grupuri sociale. Sugerarea de noi abordări și inițiative care să faciliteze accesul la informații juridice pentru toți cetățenii ar putea contribui la o mai mare egalitate în fața legii. Prin urmare, investigarea acestor direcții de cercetare ar putea aduce contribuții semnificative la dezvoltarea ulterioară a psiholingvisticii și a limbajului juridic, asigurând astfel o interpretare și o aplicare mai precisă și mai echitabilă a legii într-o varietate de contexte juridice și culturale.

BIBLIOGRAPHY

Austin J.L. (1962), *How to Do Things with Words*, Harvard University Press.

Austin J.L. (2005), *Cum să faci lucruri cu vorbe*, Paralela 45, Piteşti.

Baddeley A. D. (1990), *Human Memory: Theory and Practice*, London, Lawrence Erlbaum Associates.

Baddeley A.D., Hitch G.J. (1974), *Working Memory*, Oxford: Oxford University Press.

Bennett M.J. (2013), *Basic Concepts of Intercultural Communication: Paradigms, Principles, and Practices*, Routledge.

Biber D. (1995), *Dimensions of Register Variation: A Cross-Linguistic Comparison*, Cambridge, UK: Cambridge University Press.

Bix B. (2017), *Jurisprudence: Theory and Context*, Routledge; Dworkin R. (2013), Justice for Hedgehogs, Harvard University Press; Hart H. L. A. (2012), The Concept of Law, Oxford, UK: Oxford University Press.

Charrow V.R., Charrow R.P. (2019), *The Elements of Legal Style*, Oxford University Press.

Chomsky N. (1957), *Syntactic Structures*, The Hague, Mouton.

Chomsky N. (1965), *Aspects of the Theory of Syntax*, The MIT Press, Cambridge, Massachusetts.

Cotterill J. (2003), *Language and Power in Court: A Linguistic Analysis of the O.J. Simpson Trial*, Palgrave Macmillan.

Cruse A. (2011), *Meaning in Language: An Introduction to Semantics and Pragmatics*, 3rd Edition, Oxford University Press.

Crystal D. (2013), *A Dictionary of Linguistics and Phonetics*, Hoboken, NJ: Wiley-Blackwell.

Debono M.(2013), *Langue et droit. Approche sociolinguistique, historique et épistémologique*, Bruxelles, E.M.E. & InterCommunications.

Dușcă A.I., Dănișor D., *The issue of the Recognition of Judgements in the European Union – The Role of the translator,* Proceedings of Conference of the International Journal of Arts and Sciences, Volume 05. Number 01/2011.

Dănișor D., Motoi G.-A., *The power of words - performative verbs in legal communication*, LDMD XI - New Perspectives on Multiculturality: Literature and Dialogue, The Alpha Institute for Multicultural Studies, "Arhipelag XXI" Press, Tîrgu Mureș, 2023.

Fayol M. (1997), *Des idées au texte : psychologie cognitive de la production verbale, orale et écrite*, PUF, Paris.

Field J. (2004), *Psycholinguistics: The Key Concepts*, London, Routledge.

Garner B.A. (2011), *Black's Law Dictionary*, Minesota, West.

Griffin E., Ledbetter A. M., Sparks G.G. (2022), *A First Look at Communication Theory*, 11th Edition, New York, McGraw-Hill.

Guillaume-Hofnung M. (2005), *Le langage juridique: théories et pratiques*, LGDJ.

Hart H. L. A. (2012), The Concept of Law, Oxford, UK: Oxford University Press.

Kim Y.Y. (1988), *Communication and Cross-Cultural Adaptation: An Integrative Theory*, Clevedon; Philadelphia, Multilingual Matters Ltd.

Kintsch W. (1998), Comprehension: A Paradigm for Cognition, Cambridge, UK: Cambridge University Press.

Lyons J. (1977), *Semantics*, Cambridge, UK: Cambridge University Press.

Maingueneau D., *Discours et analyse du discours*, Armand Colin, Paris, 2014.

Miller G.A. (1956), "The Magical Number Seven, Plus or Minus Two: Some Limits on Our Capacity for Processing Information", in *Psychological Review, 63*(2).

Palmer F.R. (2001), Mood and Modality, Cambridge, UK: Cambridge University Press.

Piaget J. (1923), *Le langage et la pensée chez l'enfant*, Neuchâtel, Delachaux et Niestlé.

Schane S.A. (2006), *Language and the Law*, London, New York, Continuum.

Scovel T. (1998), *Psycholinguistics, Oxford University Press.*

Searle J.R. (1969), *Speech Acts: An Essay in the Philosophy of Language*, Cambridge University Press.

Solan L.M. (1993), *The Language of Judges*, Chicago, University of Chicago Press

Tiersma P. M., Solan, L. M. (2012), *The Oxford Handbook of Language and Law*, Oxford, UK: Oxford University Press.

Tiersma P.M. (1999), *Legal Language and the Search for Clarity*, University of Chicago Press.

Torgesen J.K. (1988), "Applied Research and Metatheory in the Context of Contemporary Cognitive Theory", *Journal of Learning Disabilities*, 21(5).

Vygotsky L.S. (1934/1986), *Thought and Language*, Cambridge, Mass.: The MIT Press.

DE LA PLURISCIPLINARITÉ DANS L'ANALYSE DES DISCOURS

Ioana-Crina Prodan
Assoc. Prof., PhD, „Ștefan cel Mare" University of Suceava

Abstract: Our work aims at a global presentation of the multidisciplinarity in the analysis of discourses, a topical issue that highlights the importance of the effective correlation of several related disciplines. Each discipline in the field of language sciences contributes, depending on its specifics, to the outline of an integrative perspective in discursive analyzes carried out on different types of corpora, offering specific answers to issues that the researcher has in mind for a good decoding of the messages in the text. Therefore, our intention is to present a series of authors and disciplines that can be found in discourse analysis.

Keywords: *linguistics, multidisciplinarity, discourse analysis, corpora.*

I. L'analyse du discours - domaine théorique et représentants consacrés

Dès son apparition, vers les années 1960 et 1970, *l'analyse du discours* a constitué un domaine de la linguistique qui s'est concentré constamment sur l'étude systématique et approfondie des textes, des conversations et des discours afin de comprendre leur signification, leur structure et leur contexte. Cette discipline est ancrée dans le processus de l'analyse concrète des éléments verbaux et non verbaux d'un discours pour en extraire les différents niveaux de signification. Historiquement, même si elle a émergé dans les années mentionnées *supra* en tant que discipline à profond caractère interdisciplinaire, tout en combinant des perspectives de la *linguistique*, de la *sociologie*, de la *psychologie* et de la *communication*, l'analyse du discours a réussi à s'imposer dans le généreux domaine des sciences du langage et à devenir une présence *sine qua non* dans les études linguistiques qui opèrent avec des corpus selon différents critères d'investigation discursive.

Les spécialistes consacrés de ce domaine ont contribué progressivement à développer des méthodes et des approches permettant d'analyser les discours de manière rigoureuse et systématique. Parmi les auteurs de référence en analyse du discours, il faut citer Michel Foucault, qui a exploré les relations de pouvoir à travers les discours et les pratiques langagières. En tant que philosophe, sociologue et théoricien français, connu pour ses travaux novateurs dans les domaines de l'histoire de la pensée, de la philosophie politique et de la théorie critique, sa réflexion transversale a porté sur le pouvoir, le savoir et les pratiques discursives et il a profondément influencé de nombreux domaines académiques, y compris l'analyse du discours.

Quant à ce domaine, Michel Foucault a développé une approche particulière en mettant l'accent sur les relations de pouvoir inscrites dans les discours et les pratiques langagières. Il a montré comment les systèmes de pouvoir se manifestent à travers les discours, en influençant la manière dont les individus pensent, se comportent et interagissent dans la société et dans les communautés sociolinguistiques. Foucault a également exploré les institutions sociales, les normes culturelles et les discours politiques pour comprendre comment le pouvoir se déploie à travers les techniques de gouvernementalité et de normalisation, qui se traduisent dans les discours et les représentations sociales. Sa notion définitoire visant « l'archéologie du savoir » (1969) a ouvert de nouvelles perspectives pour analyser les discours historiques, littéraires et politiques à la lumière des rapports de pouvoir qui les sous-tendent. Dans cet ouvrage, Foucault a proposé une approche critique de l'histoire

des idées et des discours pour examiner la manière dont les savoirs se construisent et se transforment à travers les époques.

Michel Foucault a joué un rôle majeur dans la théorisation des relations entre le discours, le savoir et le pouvoir, en offrant des outils conceptuels essentiels pour l'analyse critique des discours dans divers contextes sociaux, culturels et politiques. Son influence demeure significative dans le domaine de l'analyse du discours en invitant à une réflexion approfondie sur les dynamiques de pouvoir inscrites dans les pratiques langagières et discursives de notre société.

Une autre contribution importante appartient à Teun van Dijk, un spécialiste reconnu pour ses travaux sur l'analyse critique du discours et son influence sur l'étude des discours dans des contextes sociaux et politiques. Reconnu pour son travail pionnier dans le domaine de l'analyse critique du discours, il vise à examiner les mécanismes de pouvoir, d'idéologie et d'inégalité sociale véhiculés à travers les discours. Les travaux de Teun van Dijk ont profondément influencé la manière dont les chercheurs abordent l'analyse des discours, en mettant l'accent sur les dimensions sociales, politiques et culturelles des interactions langagières. Il a développé des cadres théoriques et des méthodes d'analyse novateurs pour décoder les discours médiatiques, politiques et institutionnels, en analysant notamment les différents registres de discours et les stratégies de légitimation du pouvoir.

En tant qu'auteur de référence en analyse du discours, Teun van Dijk a contribué à élargir le champ d'étude de la linguistique critique et de la sociolinguistique en intégrant des perspectives interdisciplinaires et en mettant en lumière les rapports de domination, de discrimination et de marginalisation véhiculés à travers les discours. Ses travaux ont inspiré de nombreux chercheurs à approfondir la réflexion sur les enjeux éthiques, politiques et sociaux des pratiques discursives dans nos sociétés contemporaines.

Parmi ses travaux, il faut noter « Discourse and Power » (2008), un livre qui explore la relation entre le discours et le pouvoir, en mettant en lumière les mécanismes de domination et d'oppression véhiculés à travers les discours, puis « Discourse and Society: A New Agenda in Critical Discourse Analysis » (2004), dans lequel il propose une approche novatrice de l'analyse critique du discours, en examinant les implications sociales et politiques des pratiques langagières. Dans l'ouvrage « Ideology: A Multidisciplinary Approach » (1998), van Dijk explore le concept d'*idéologie* à travers différentes disciplines, en montrant comment les idéologies influencent la production et la réception des discours, une étude qui continue, en quelque sorte, sa perspective notée dans « Opinions and Ideologies in the Press » (1988) où il a analysé les discours médiatiques et la manière dont les opinions et les idéologies étaient véhiculées à travers la presse. En 2011, Teun van Dijk a publié « Discourse Studies: A Multidisciplinary Introduction », un livre qui offrait une introduction significative aux études du discours en mettant en avant les diverses approches théoriques et méthodologiques utilisées dans ce domaine.

Patrick Charaudeau, remarquable linguiste et sémioticien français, reconnu pour ses travaux dans le domaine de l'analyse du discours est un spécialiste de la communication verbale qui a apporté des contributions significatives à la compréhension des mécanismes langagiers et des processus discursifs à l'œuvre dans les interactions verbales. Il s'intéresse particulièrement aux notions de *discours*, de *dialogue*, *d'énonciation* et de *construction du sens* à travers les pratiques langagières. Ses recherches explorent les dimensions linguistiques, textuelles et pragmatiques des discours, en mettant en lumière les aspects cognitifs, socioculturels et interactionnels qui influencent la transmission et la réception des messages.

Dans ses travaux, Patrick Charaudeau propose des outils théoriques et méthodologiques pour analyser les discours dans des contextes variés, tels que les discours politiques, médiatiques et institutionnels. Son approche multidisciplinaire combine des

perspectives linguistiques, sémiotiques et sociologiques pour mieux appréhender la complexité des pratiques discursives contemporaines et leur impact sur la société. Il faut dire que Patrick Charaudeau joue un rôle clé dans le champ de l'analyse du discours en contribuant à renouveler les approches théoriques et méthodologiques de l'étude des discours. Ses travaux offrent des éclairages précieux sur les mécanismes communicationnels, les stratégies discursives et les enjeux de pouvoir qui structurent les interactions verbales dans nos sociétés contemporaines.

« Les médias et l'information : l'impossible transparence du discours », paru en 1997, explore les enjeux de la communication médiatique et la construction du discours journalistique en analysant les pratiques langagières et les stratégies discursives des médias. Quelques années plus tard, en 2002, en « Théories du discours : théorièmes et théorètes », il propose une synthèse des principales théories du discours en mettant en lumière les différents courants de pensée, les concepts clés et les méthodes d'analyse utilisées dans l'étude des discours. Il faut également mentionner « Les discours d'information médiatique : la construction du miroir social » (2007), un ouvrage de référence qui analyse les discours médiatiques d'information en tant que reflets des normes, des valeurs et des représentations sociales, en mettant en lumière les stratégies discursives des médias dans la construction de la réalité sociale.

Nous devons obligatoirement souligner l'importance des travaux réalisés par Dominique Maingueneau, un linguiste français reconnu pour ses contributions majeures dans le domaine de l'analyse du discours dont la perspective théorique s'inscrit dans ce courant en tant qu'approche sociolinguistique et pragmatique. Maingueneau met l'accent sur les interactions langagières et les processus discursifs qui façonnent les pratiques langagières dans des contextes sociaux et culturels spécifiques. Parmi ses nombreux travaux, ce linguiste remarquable a développé le concept d'*analyse du discours littéraire*, étant concentré sur l'étude des textes littéraires en tenant compte de leur dimension discursive et sociale. Il s'intéresse également aux notions de *subjectivité*, d'*énonciation* et de *genres discursifs*, en mettant en relief la manière dont ceux-ci influencent la construction du sens dans les discours. Quelques titres majeurs qui offrent des perspectives variées sur la langue et les discours sont « Genres de discours » (2004), un ouvrage qui explore la notion de *genres discursifs* et la manière dont ils influencent la production et la réception des discours dans différents contextes communicationnels, « Le Discours littéraire », (2004), un livre dans lequel Maingueneau analyse les spécificités du discours littéraire en mettant en lumière les enjeux esthétiques, rhétoriques et idéologiques qui façonnent les textes littéraires, étant suivi par « Pragmatique pour le discours littéraire » (2008) où il propose une approche pragmatique de l'étude du discours littéraire en examinant les relations entre l'énonciation, la réception et les formes de dialogisme dans les textes littéraires. En plus, « Analyser les textes de communication » (2009), un ouvrage dans lequel Maingueneau proposait une approche méthodologique pour l'analyse des discours et des textes de communication dans une perspective linguistique et pragmatique a donné une vision synthétique sur l'analyse de la communication contemporaine.

Sans doute, la contribution de Dominique Maingueneau au domaine de l'analyse du discours réside dans sa capacité extraordinaire à enrichir les réflexions théoriques et méthodologiques de ce domaine en proposant des outils analytiques et des cadres conceptuels novateurs pour étudier les discours dans toute leur complexité. Ses travaux ont influencé de nombreux chercheurs et ont contribué à approfondir notre compréhension des dynamiques discursives et de leur impact sur la société et la culture.

Il faut mentionner encore Ruth Amossy, chercheuse et professeure française, spécialiste du domaine de l'analyse du discours dont les travaux s'articulent principalement autour de la rhétorique et de la pragmatique du discours, en mettant l'accent sur l'étude des

stratégies argumentatives et des formes de persuasion dans les discours. Ruth Amossy a largement contribué à l'analyse du discours en proposant une approche critique et réflexive des discours, en examinant notamment les enjeux de pouvoir, les mécanismes de manipulation et les stratégies rhétoriques utilisées dans les discours publics et médiatiques. Ses études mettent en lumière la manière dont les discours construisent des représentations sociales, des identités et des valeurs.

En tant que nom de référence dans le domaine de l'analyse du discours, Ruth Amossy a publié de nombreux ouvrages et articles qui ont influencé la réflexion académique sur la communication verbale et les pratiques discursives (*i.e.* « La présentation de soi » (1984), « Les idées reçues » (1991), « Images de soi dans le discours » (2010), « Stéréotypes et clichés » (2008) etc.). Ses contributions ont permis d'enrichir les outils analytiques et les concepts clés utilisés dans l'étude des discours, tout en ouvrant de nouvelles perspectives de recherche sur la rhétorique contemporaine et les discours politiques, médiatiques et littéraires.

Pour l'espace américaine lié à l'analyse du discours, nous mentionnons Judith Butler, une philosophe, théoricienne et critique littéraire qui est reconnue pour ses travaux dans les domaines de la philosophie politique, de la théorie du genre et des études féministes. Sa réflexion sur la performativité du genre, les normes sociales et les pratiques discursives a eu un impact majeur sur les études de genre, la théorie critique et l'analyse du discours. Quant au domaine qui nous intéresse, Judith Butler a apporté une contribution significative en explorant la manière dont les discours et les pratiques langagières participent à la construction des identités de genre et des subjectivités, mettant en lumière la dimension performative du langage en montrant comment les normes de genre sont perpétuées et contestées par les discours et les actes langagiers.

Parmi les ouvrages majeurs de Judith Butler qui abordent des questions pertinentes dans le domaine de l'analyse du discours et des études féministes il faut noter « Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity » (1990), un livre emblématique qui remet en question les catégories traditionnelles de genre et qui explore la notion de *performativité du genre* à travers les discours et les pratiques sociales. Ensuite, l'ouvrage « Bodies That Matter: On the Discursive Limits of 'Sex' » (1993) dans lequel elle approfondit ses réflexions sur le corps, la sexualité et la matérialité du langage en examinant la manière dont les discours façonnent les perceptions et les normes corporelles etc. En fait, Judith Butler a joué un rôle majeur dans l'analyse critique des discours de genre et des normes sociales, en proposant des cadres théoriques novateurs pour comprendre la manière dont les discours façonnent nos identités, nos interactions et nos perceptions du monde.

Cette brève présentation de quelques noms de référence pour le domaine de l'analyse du discours est, sans doute, très limitative, puisque notre intention a été de donner seulement un point de départ pour l'investigation de ce domaine généreux et de la contribution de ses représentants consacrés, un domaine multidisciplinaire qui ne cesse pas de développer et d'avoir un impact significatif sur l'étude discursive de plusieurs domaines d'activité.

II. L'analyse du discours – un domaine multidisciplinaire

En tant que domaine multidisciplinaire, l'analyse du discours a bénéficié des contributions de diverses disciplines telles que la *linguistique*, la *sémiotique*, la *sociologie*, la *psychologie*, la *communication*, la *rhétorique* et la *philosophie*. On pourrait y ajouter même l'influence plus récente de *la linguistique de corpus* qui est devenue progressivement un point de référence pour les études discursives. En somme, on peut dire que chaque discipline apporte un éclairage spécifique sur les pratiques langagières, les interactions verbales et les processus communicationnels qui sont au cœur de l'analyse du discours.

Tout premièrement, il faut noter la *linguistique* qui joue un rôle clé dans l'analyse du discours en étudiant la structure, la signification et les fonctions du langage dans des

contextes communicationnels divers. Les théories linguistiques sur la sémantique, la pragmatique, la syntaxe et la phonétique permettent de comprendre comment les discours sont construits, interprétés et performés. Des ouvrages classiques en linguistique comme « Cours de linguistique générale » de Ferdinand de Saussure et « Speech Acts: An Essay in the Philosophy of Language » de John Searle (1969) sont des sources importantes pour aborder les bases théoriques de l'analyse du discours.

Ensuite, c'est la *sociologie* qui a contribué à l'analyse du discours en examinant les interactions sociales, les structures de pouvoir et les pratiques discursives dans des contextes sociaux et culturels spécifiques. Les chercheurs en sociologie s'intéressent aux discours comme miroirs des rapports sociaux, des normes culturelles et des identités collectives. Des ouvrages comme « The Social Construction of Reality » de Peter L. Berger et Thomas Luckmann (1966) et « Discourse and Social Change » de Norman Fairclough (1993) sont des références majeures pour explorer les liens entre *discours, société* et *changement social*.

À son tour, la *psychologie* contribue à l'analyse du discours en se penchant sur les processus cognitifs, les représentations mentales et les aspects affectifs impliqués dans la production et la réception des discours. Les chercheurs en psychologie linguistique explorent comment les discours influencent nos pensées, nos émotions et nos comportements. Des ouvrages comme « Language in Thought and Action » de S.I. Hayakawa et Alan R. Haythornthwaite et « Psycholinguistics: An Introduction to Research and Theory » de Thomas Scovel (1998) sont des indications clés pour approfondir la compréhension des liens entre le *langage* et la *cognition*.

Le vaste domaine de la *communication*, une discipline centrale dans l'analyse du discours, offre une perspective globale sur les processus de transmission et de réception des messages verbaux et non verbaux dans des contextes relationnels et médiatiques. Les chercheurs en communication étudient les discours comme des outils de persuasion, de négociation et de construction de sens. Des ouvrages comme « Models of Discourse Analysis » de Michael Stubbs et « Analysing Discourse: Textual Analysis for Social Research » de Norman Fairclough (2003) offrent des perspectives enrichissantes sur les approches méthodologiques et les applications de l'analyse du discours en communication.

Il faut noter obligatoirement la *rhétorique*, une discipline ancienne qui étudie les stratégies argumentatives, les figures de style et les procédés de persuasion utilisés dans les discours. Les chercheurs en rhétorique analysent la structure, le style et les effets des discours dans des contextes historiques et contemporains. Des ouvrages importants comme « Classical Rhetoric for the Modern Student » de Edward P.J. Corbett (1965) et « The New Rhetoric: A Treatise on Argumentation » de Chaïm Perelman et Lucie Olbrechts-Tyteca (1971) sont des incontournables pour approfondir la compréhension des principes rhétoriques dans l'analyse du discours.

La *philosophie* a contribué également à l'analyse du discours en explorant les fondements épistémologiques, éthiques et ontologiques des pratiques langagières et des discours. Les philosophes s'intéressent aux questions de vérité, de réflexivité et de construction du sens à travers les discours. Des ouvrages comme « Word and Object » de Willard Van Orman Quine (2013) et « Naming and Necessity » de Saul A. Kripke (1980) offrent des perspectives philosophiques essentielles pour aborder les enjeux conceptuels de l'analyse du discours.

La *linguistique de corpus*, en tant que discipline en pleine expansion, est fondée sur l'analyse quantitative des données linguistiques réelles, obtenues de l'investigation des différents corpus, tout en se rapportant au contexte dans lequel ces données ont été employées pour donner une image cohérente et un meilleur décryptage de la façon dont le langage est utilisé par les locuteurs de toute communauté sociolinguistique. Son existence est donc articulée autour de trois piliers importants orientés principalement vers les corpus analysés de

point de vue quantitatif dans une approche contextuelle qui peut faciliter la compréhension des nuances des sens et des variations linguistiques dans l'usage de la langue.

L'analyse du fonctionnement du langage constitue un objectif pour la linguistique de corpus qui peut envisager, par exemple, l'étude de la variation linguistique dans une perspective diachronique, le traitement automatique des langues et des langages, l'enseignement des langues par le biais de l'acquisition du langage observé dans des productions langagières des enfants ou de certaines catégories socioprofessionnelles, la lexicographie etc. Ces quelques exemples concernant l'application de la linguistique de corpus représentent seulement une petite dimension de la mise en pratique de nombreux outils et des perspectives qu'on peut avoir sur ce domaine si généreux pour les études scientifiques visant les sciences du langage.

La pluralité d'approches offertes par ces possibilités d'investiguer les réalités linguistiques actuelles ou passées est ancrée dans le noyau dur de cette discipline captivante, à savoir *le corpus*. Généralement perçu en tant qu'ensemble de textes écrits ou oraux, un corpus doit être constitué selon des critères précis qui puissent viser l'époque, la provenance, la variabilité de la taille, le genre, le thème etc. On peut alors parler de différents types de corpus si le chercheur se rapporte directement à leur nature et à leur utilisation, à partir des corpus linguistiques à caractère général aux corpus spécialisés, appartenant aux domaines particuliers de l'activité humaine, des corpus structurés de manière diachronique ou parallèle qui permettent de constater des tendances, des fréquences d'apparition des mots, des phrases et des structures linguistiques, de certaines régularités langagières etc.

Considérée être même une discipline singulière au sein de la linguistique, la linguistique de corpus a eu une évolution significative depuis ses origines, étant initialement orientée sur la collecte et l'analyse manuelle de données textuelles, ce qui constituait sans doute une démarche incommode et limitée par les capacités humaines.

Une première étape distincte dans l'histoire de la linguistique de corpus a visé l'introduction de l'informatique dans différents domaines d'activité, ce qui a permis de traiter de grandes quantités de données. Cette étape a engendré de très grandes transformations et des modifications radicales en ce qui concerne les méthodes de recherche. C'était le moment où les linguistes pouvaient avoir accès et analyser de vastes corpus textuels, un fait remarquable qui a ouvert la porte à de nouvelles perspectives d'investigation langagière sur l'évolution dynamique de la langue, de même que sur son utilisation dans n'importe quel contexte sociolinguistique ou socioprofessionnel.

Sans doute, avec l'avènement de l'Internet, la linguistique de corpus a évolué sans cesse donnant un accès extraordinaire à des quantités massives de données langagières, diversifiant les sources de corpus et permettant de réaliser de nombreuses études dans des contextes variés. Les limites des écrits formels ou littéraires ont été massivement dépassées, par l'évolution sans précédent des forums en ligne, des blogs, des échanges informels etc. Par le biais de l'introduction de l'intelligence artificielle et du traitement automatique des corpus, les études linguistiques ont acquis la possibilité de trouver des nouvelles perspectives sur le langage naturel, tout en déceler des tendances et des particularités langagières auparavant imperceptibles à la conscience humaine. Ces technologies ont trouvé un terrain fertile également dans la traduction automatique des corpus, un domaine d'investigation en plein essor, confronté à des défis assez solides.

Lorsqu'on parle de l'histoire évolutive de la linguistique de corpus, il faut reconnaître le caractère dynamique de cette discipline en permanente transformation, façonnée par les nouvelles technologiques. Même si elle offre des instruments précieux pour mieux comprendre le devenir de la langue, elle vise également des questions critiques sur l'éthique, la représentativité et l'interprétation des données obtenues lors des analyses discursives effectuées.

III. En guise de conclusion

L'analyse du discours ou l'analyse des discours représente un domaine complexe et enrichissant qui permet d'« éplucher » les discours pour en révéler les enjeux, les mécanismes et les implications, constituant également une discipline qui s'inscrit au carrefour de plusieurs champs d'étude et qui continue d'évoluer pour mieux appréhender la manière dont différents éléments des discours façonnent nos perceptions, nos interactions et nos communautés sociolinguistiques.

De manière diachronique, on observe une évolution extraordinaire de l'impact de cette discipline au sein des sciences du langage, véhiculant des concepts clés comme le *contexte* qui inclut toutes les conditions référentielles, sociales et situationnelles dans lesquelles le discours est produit et interprété ou *genre discursif* qui vise les différentes catégories de discours avec des caractéristiques spécifiques, telles que les discours politiques, les conversations informelles, les articles scientifiques, etc. En plus, l'étude des *actes de langage* qui explorent comment les locuteurs utilisent les phrases pour accomplir des actions telles que promettre, ordonner, déclarer, etc. ou les *stratégies discursives* qui constituent des techniques utilisées par les locuteurs pour atteindre un objectif communicatif spécifique, telles que la persuasion, la politesse, l'ironie, etc. sont seulement quelques instruments de l'analyse du discours qui aident à l'exploration du langage et des corpus de n'importe quelle dimension par le biais même de la linguistique de corpus. En réalité, ces concepts permettent d'approcher les discours sous divers angles, en considérant aussi bien les aspects linguistiques que socio-culturels et interactionnels.

En résumé, on pourrait noter que l'analyse du discours s'inscrit au croisement de plusieurs disciplines qui enrichissent la réflexion théorique, méthodologique et pratique sur les pratiques langagières, les interactions verbales et les processus communicationnels. Il s'agit, en fait, d'une approche interdisciplinaire qui permet d'aborder les discours dans toute leur complexité en tenant compte des divers contextes socioculturels et des enjeux critiques qui les sous-tendent.

BIBLIOGRAPHY

BAYLON, Christian ; FABRE, Paul, 1990, *Initiation à la linguistique*, Nathan Université

CHARAUDEAU, Patrick, MAINGUENEAU, Dominique (dir.), 2002, *Dictionnaire d'analyse du discours*, Seuil, Paris

FUCHS, Catherine ; LE GOFFIC, Pierre, 1992, *Les linguistiques contemporaines*, Hachette, Paris

JAKOBSON, Roman, 1963, *Essais de linguistique générale*, Ed. de Minuit

MAINGUENEAU, Dominique, 1996, *Les termes clés de l'analyse du discours*, Seuil, Paris

MAINGUENEAU, Dominique, 2021, *Discours et analyse du discours*, Armand Colin, Paris

MAZIÈRE, Francine, 2005, *L'analyse du discours*, PUF, Paris

MOESCHLER, Jacques, AUCHLIN, Antoine, 2023, *Introduction à la linguistique contemporaine*, Armand Colin, Paris

MOUNIN, Georges, 1974, *Dictionnaire de la linguistique*, Quadrage/PUF, Paris

SARFATI, Georges-Elia, 1997, *Eléments d'analyse du discours*, Paris, Nathan Université

SAUSSURE, Ferdinand de, 1998, *Curs de lingvistică generală*, Polirom, Iaşi

THE TRAPS OF A GUIDELINE: A PRAGMATIC ANALYSIS

Imola Katalin Nagy
Assoc. Prof., PhD, ,,Sapientia" University of Cluj-Napoca, Faculty of Technical and Human Sciences, Târgu Mureş

Abstract: The European Commission Guidelines for Inclusive Communication is a document launched by the commissioner for equality at the end of October 2021, with the purpose of fostering inclusive language use in the Commission's internal and external communication. The document was based on the premise that language is primarily meant to reflect social changes; however, the guidelines and recommendations it contained were so contested, that it was soon withdrawn. In this study we attempt to make an analysis of the directive speech acts in this text, with special reference to implicated meanings, issues of face (saving and threatening), the Gricean maxims and some manipulation strategies that may be spotted behind the text, such as euphemizing, substitution of concepts, re-design of word semantic, generalization of a new terminology, elimination of some lexical items from public discourse, unmotivated or misleading analogies and spreading specific connotations that trigger implicatures or presuppositions.

Keywords: PC language, inclusive communication, stereotype, prejudice, snarl and purr words, pragmatics

1. Stereotypes and prejudices

The European Commission Guidelines for Inclusive Communication is a document launched by the commissioner for equality at the end of October 2021, with the purpose of fostering inclusive language use in the Commission's internal and external communication. The document was based on the premise that language is primarily meant to reflect social changes; however, the guidelines and recommendations it contained were so contested, that it was soon withdrawn. In this study we analyze the contested and later withdrawn version of the document[1], not the one which was later revised[2].

Due to the fact the one of the most important principles of this document was to prevent stereotypical thinking and speaking, as fighting against deep-rooted stereotypes is an essential step towards inclusive communication. First, we will take a look at what the concept of *stereotype* refers to in this document and in some older and more recent dictionaries. It is obvious that the meaning of stereotype in this text is closer to. present-day definitions, such as "to believe unfairly that all people or things with a particular characteristic are the same" or "something conforming to a fixed or general pattern, *especially* **:** a standardized mental picture that is held in common by members of a group and that represents an oversimplified opinion, prejudiced attitude, or uncritical judgment"[3], and "a set idea that people have about what someone or something is like, especially an idea that is wrong"[4] The adjectives that frequently collocate with stereotype are *crude, damaging, negative*[5].

In the *Longman Dictionary of Contemporary English* issued in 1992 stereotype is defined as usually derogatory lexeme referring to "someone or something that represents a set

[1] https://www.fdesouche.com/wp-content/uploads/2021/11/guidelines-for-Inclusive-communication.pdf
[2]https://www.europarl.europa.eu/contracts-and-grants/files/grants/media-and-events/2023/local-eye-2024/annex-III-inclusive-communication-guidelines-of-the-european-parliament.pdf
[3] https://www.merriam-webster.com/dictionary/stereotype
[4] https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/stereotype
[5] https://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/stereotype_1

of fixed ideas about what a particular type of person or thing is like, which is wrongly believed to be true in all cases". The 2004 *Collins Cobuild Advanced learner's English Dictionary* defines stereotype as "a fixed general image or set of characteristics that a lot of people believe represent a particular type of person or thing" and "stereotypical idea of a type of person or thing is a fixed general idea that a lot of people have about it, that may be false in many cases".

In the *Webster's Ninth New Collegiate Dictionary*, published in 1991 stereotype is "something conforming to a fixed or general pattern, esp. a standardized mental picture that is held in common by members of a group that represents an oversimplified opinion, affective attitude, or uncritical judgement". It seems that today the lexeme *stereotype* almost always carries bad or negative meaning, being the perfect synonym of *prejudice*, as supported by the definitions given to this latter lexeme:

- "preconceived judgement or opinion, an adverse opinion or leaning formed without just grounds or before sufficient knowledge, an irrational attitude of hostility directed against an individual, a group, a race, or their supposed characteristics" (*Webster's Ninth New Collegiate Dictionary*, 1991", or
- "an unreasonable dislike of a particular group of people or things over another" (*Collins Cobuild Advanced learner's English Dictionary*, 2004), but also
- "an unfair and often unfavorable feeling or opinion formed without thinking deeply and clearly or without enough knowledge, and sometimes resulting from fear or distrust of ideas different from one's own" (*Longman Dictionary of Contemporary English*. 1992).

Today, prejudice is defined as "1: an unfair feeling of dislike for a person or group because of race, sex, religion, etc. 2: a feeling of like or dislike for someone or something especially when it is not reasonable or logical"[6]

Prejudice usually springs from generalization, and prejudicial language involves negative judgements. Nevertheless, stereotypes are not always exclusively negative, and the concept of stereotype has been studied by numerous scientific disciplines (sociology, psychology, anthropology, linguistics). Lendvai (1966, 120) considers that stereotyping can be understood as a mental operation that serves the temporal and spatial extension of cognition, but also offers selection criteria and rules of interpretation for processing the countless information and signals from the outside world, thus facilitating the formation of meaning. In the last decades the meaning of *stereotype* has narrowed and it has come to mean a textual or pictorial caricature-like expression of the salient and typical features of groups of people of different origins interacting with each other, i.e., a stereotype is nothing more than a verbal or pictorial image of a social group. (Forgách, 1998, 1).

The use of the concept of stereotypes in linguistics began with Uta Quasthoff's 1973 thesis *Soziales Vorurteil und Kommunikation - Eine sprachwissenschftliche Analyse des Stereotyps*. According to her, a stereotype is a verbal expression of views about groups or their members. Logically it is a judgement, linguistically it can be described as a sentence. It is characterised by the attribution to the members of a group of some simplified, overgeneralised characteristic. Quasthoff (1987, 786) adds to the definition that the stereotype must be commonplace and widely known. If we now compare Quasthoff's definition with what has been written above about prejudice, we see that, by definition, only view-type and sentence-type prejudices are included in stereotypes.

Without stereotypes, it would be difficult to communicate. Whether we like it or not, stereotypes are part of our language, without them we would need a huge mental effort to express ourselves. Stereotyping leads to the saturation and schematization of thought and

[6] https://www.merriam-webster.com/dictionary/prejudice

language. According to Dell Hymes (1975), most linguistic behaviour consists of such pre-composed, recurring patterns, linguistic routines. Takács (1999, 27) shows that stereotypes can also become dangerous when they are used for manipulative purposes - which is not difficult, given their simplistic, easy-to-grasp form. From a linguistic-semiotic point of view stereotypes shed some light on the culture and public thinking of the time. Our culture determines how we incorporate phenomena into our thoughts, and it also makes us accept or reject stereotypes.

Stereotypes have many functions in our world. They foster the economics of thinking; they help orientation in the world and they have a function of defense. Any stereotyped communication is based on parsimony of thought (Takács, 1999 27). Allport (1954/1988 calls this *the principle of least effort*, which means that in order to see and receive things in the world, we reduce them to simple schemes of cognition (cf. Takács, 1999 27). The function of the economics of thinking stems from people's love of comfort. Of course, over-simplifying thinking can lead to the danger that the individual perceives the world in a typified way and perceives his environment in terms of a few schemas. The orientation function can be understood in two ways: on the one hand, stereotypes help the individual to orientate himself in the world, and on the other hand, they help him to assess his own place in the world (stereotypes are also said to have a separating and integrating function, as stereotypes reinforce group cohesion and group identification, as they strengthen the sense of 'we' and integration. Stereotypes help to separate social groups. In this sense, we can talk about the in-group and the out-group. The in-group, to which we ourselves belong, is mostly associated with positive prejudices, while the out-group is mostly associated with negative prejudices, highlights Forgách (1998, 1). Stereotypes have an organizing role in a complex, unfamiliar medium. They offer a kind of handhold - they help to establish and identify a notion of class in relation to an unfamiliar object, person, etc. By using stereotypes, we seek to reduce uncertainty.

It seems that the meaning of stereotype in this document is closest to the meaning of *ethnic prejudice* as defined by Gordon Allport (1954/1988), i.e., an antipathy based upon a faulty and inflexible generalization. Stereotype, as used in the text we analyze, is thus a sociological (in and out-groupness) and psychological /affective concept rather than a cognitive one.

2. Inclusive communication and politically correct language

The document we have investigated from a pragmatic viewpoint was issued to foster inclusive communication. The concept of inclusive communication is, in fact, a synonym of politically correct language. Lutz (1989) reflects upon the political implications of the Sapir-Whorf hypothesis (which suggests that language is a shaper of ideas rather than an instrument to express ideas): “If language can be used to control minds, then those who control language can control minds and ultimately control society. Language is power; those who control language control the world. Power may come out of the barrel of a gun, but without the control of language there can be no real control of society.” (Lutz 1989 2) The emergence and spread of politically correct (hereinafter PC) principles are indebted to the above mentioned Sapir - Whorf hypothesis according to which culture affects the way we think, and our classification of the experienced world through language. PC language denotes language policies and behaviour, that seek to minimise offence to particular religious, ethnic, cultural or other communities. The English term has spread around the world through American mediation. the English word "political" in this term means political in nature, i.e. not party-political, but socially correct or appropriate its name is somewhat controversial, as the name itself presupposes that if a language chunk is not politically correct, it is automatically qualified as incorrect. Initially designed to be applied in the field of political contexts, from

politics it shifted to the linguistic behaviours of NGO's, multinational corporations, the media and international organizations[7]. The term political correctness, usually abbreviated as PC, means the "language that seems intended to give the least amount of offense, especially when describing groups identified by external markers such as race, gender, culture, or sexual orientation.."[8]

3. Euphemisms and dysphemisms. snarl and purr words in politically correct language

The term *euphemism* comes from the Greek word *euphemos* meaning *good sound or omen;* (euphemismos = to use a good or auspicious word for an evil or inauspicious one). A euphemism is an agreeable word or phrase used instead of one that may offend or suggest something unpleasant[9]. Euphemisms are very prolific with taboo terms. Taboos can be divided into old fear-based taboos and modern-day taboos, points out Delekta (2019, 150) and modern taboos include a number of -isms such as racism, sexism, ageism and religionism. So, the current response to modern taboos, i.e., the spread of PC or culturally sensitive euphemisms, focuses on people and how to talk to and about them without causing offence, in particular people who might be excluded or disadvantaged. (Delekta, 2019, 150-151).

While some principles that are presented in this document may be useful, such as shifting the perspective from the disability to the person (*The disabled/ People with disabilities or disabled people*), some other phenomena may signal the fact the in English speaking cultures do not want to cope with realities such as dying, aging, being ill, etc. This tendency to avoid naming such things in a straightforward manner, and trying to embellish or enhance things that are perceived as sensitive, belittling, leads to a linguistic embroidery which has the purpose of meliorating meanings but very often targets words which have not undergone a process of pejoration. Pejoration is induced in order to impose alternatives which do not enrich the language, they rather compromise its self-regulating mechanisms. Very often words are banned and replaced not with other words, but with circular definitions or euphemistic roundabouts.

We would say that the spread of PC terms in the last decades is due to the fact that a large array of words is perceived by some as dysphemism, and because of the derogatory overtones they identify do not belong to the words themselves, subject field or to the audience, but rather to the speaker's interpretation, which depends on the interpreter's or speaker's background knowledge or experience and the representations stored in one's own mental lexicon. If this personal knowledge includes memories of fear, hatred or distaste, then negative connotations are attributed to words, thus dysphemism and negative stereotypes come to the fore. But, this disphemic association with the referent is never universal (not many words carry negative associations all over the world). But words are not thoughts, as Stephen Pinker (1994) points out, and if we do not take into account the complex relationship between the objectual world and words, the process of signification and the arbitrariness of words, we will end up by a never-ending PC aerobics on the euphemism treadmill.

4. Manipulation in/with language

[7] This kind of corporate wooden language, follows the same mechanisms as the language promoted by communist or socialist regimes through obfuscating meanings.

[8] https://www.britannica.com/topic/political-correctness

[9]https://www.merriam-webster.com/word-of-the-day/euphemism-2022-01-15#:~:text=A%20euphemism%20is%20an%20agreeable,that%20someone%20has%20%22died.%22

The purpose of the document is to induce changes and influence linguistic behaviour, to adapt or change to suit their purpose[10] (i.e., implement sensitive communication), therefore we will take a look at some of the linguistic manipulation strategies that are used in this document.

Louis de Saussure talks about local and global manipulation strategies in her *Manipulation and cognitive pragmatics: Preliminary hypotheses* (Saussure, 2005, 16-17). Among the local strategies she mentions the production of fuzziness, rhetorical questions, presuppositional assertion, misuse of concepts, and pseudo-mystical discourse, while among the global strategies she lists the following: spreading and repetition of specific connotative words (words that trigger under normal circumstances implicatures (or presuppositions) with symbolic weight); generalization of a new terminology; elimination of some lexical items from public discourse; unmotivated or misleading analogies; acronyms, abbreviations, numbers; naming of elements of the everyday environment.

Some of the most effective tools of manipulation are, in fact, the means used by the authors of this document to redesign language and communication: euphemizing, substitution of concepts, re-designing word semantics, generalization and implicatures.

The great task that affective communication performs is to enable us to feel how others felt about life, even if they lived thousands of miles away and centuries, points out Hayakawa (1947, 159). Resorting to emotions is of utmost importance in of using language for manipulative purposes, as emotional memory is one of the most stable types of memories, emotions are stronger and more direct than logical reasoning, therefore they are easier to model (cf. Moiseeva, 2020). Among the most important manipulation methods Moiseeva (2020) mentions euphemizing, substitution of concepts (the concept known to us is put on a par with negative / positive concepts, as a result of which it acquires a negative / positive connotation of meaning), comparison in favor of the manipulator, rethinking (an obvious and well-known fact, event, person, phenomenon is assigned a new meaning, which we would call re-designing of word semantics), implant assessment (the attribute of an object is constantly placed next to its name, turning into its immanent property), implicatures, rhetorical questions, and speech binding.

In this study we attempt to make an analysis of the speech acts in the first version of the text entitled *The European Commission Guidelines for Inclusive Communication*, with special reference to implicated meanings, issues of face (saving and threatening), the Gricean maxims and some manipulation strategies that may be spotted behind the text, such as euphemisms and dyshpemisms, substitution of concepts, re-designing of word semantics, generalization of a new terminology, elimination of some lexical items from public discourse, unmotivated or misleading analogies and spreading specific connotations that trigger implicatures or presuppositions.

4.1. Implicatures and generalization

The European Commission must lead by example in its quest towards a Union of equality. To do this effectively, we must deliver ***inclusive communication*** *at all times, thus* ***ensuring that everyone is valued and recognised in all our material regardless of their gender, racial or ethnic origin, religion or belief, disability, age or sexual orientation****. This is what 'United in Diversity' truly means*.

The implicature generated by this chunk of discourse is that non-inclusive communication does not value equality in point of their gender, racial or ethnic origin, religion or belief, disability, age or sexual orientation, therefore using the words which this document declares unfit, i.e., snarl words, is a sign of stereotypical thinking and language of exclusion.

[10] https://www.dictionary.com/browse/manipulate

*The words and image**s we** use in our daily communication convey messages about **who we are** as well as **who we are not.** They can therefore indirectly pass messages about who is i**ncluded** in our understanding of society, and by inference **who is not.***

This paragraph highlights the dichotomy *inclusive* versus *exclusive*. Language cannot be inclusive all the time. If inclusive language means focusing on every part individually. What will happen with what is called common knowledge, common background, background information, i.e. the language chunks that are not necessarily overtly stated in our language behaviors (e.g. *I am surrounded by the people I know* does not entail that a mentioning of all names should follow.) What is more, a continuous tendency to overuse *inclusive* and to avoid *exclusive, exclude* can be spotted. The lexeme *exclusive* can be found only once in the text, *exclude* can be found once, in a negative combination and a directive speech act (*Avoid terms like 'both sexes' and opening addresses with 'ladies and gentlemen', so as not to exclude intersex persons and gender-queer people and not to make them invisible*). *Inclusive* is used 21 times, while *include* is used 14 times. This could also be treated as an attempt to eliminate of some lexical items/concepts from public discourse through stigma allotment.

Deep-rooted stereotypes and biases affect individual and collective behaviours, and words and attitudes in the workplace can cause lasting harm.

The implicated meaning of this utterance is that stereotypes are by definition bad, though stereotypes make communication possible (e.g. proverbs and saying are typical examples, *A friend in need is a friend indeed).* This utterance makes a deduction regarding language based on premises which are nor linguistic in nature, rather social. This is a case of linguistic intervention, a kind of *stereotype cleansing* based on sociological reasoning.

4.2. Snarl words and purr words. Euphemization strategies and elimination of some lexical items from public discourse

Here are some examples of turning words into snarl words, usually in directive speech acts.

Do not use Miss or Mrs, unless it is the explicit preference of the person addressed; use Ms universally

The usage of the deictic items *Miss* and *Mrs.* seems to be restricted and the usage of the sensitive and neutral *Ms.* is recommended. Therefore, *Miss* and *Mrs.* are on the verge on becoming snarl words.

Never address an audience as 'ladies and gentlemen' but use expressions such as 'Dear colleagues'.

Ladies and gentlemen is a typical way of addressing an audience politely, it is used as a formal way of addressing an audience of men and women[11]. The gender-fair variant *Dear colleagues* differs in point of register, degree of politeness, the sole explanation could be that *Ladies and gentlemen* is considered sexist and the semantic distinction made by the authors is politically loaded. The linguistic construction of social identity is restricted to gender neutrality and gender-inclusiveness.

The following examples are connected with the terminology of age.

Do not use the word citizens to refer to people in general

Do not refer to 'the elderly', use 'older people' instead

[11] https://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/ladies-and-gentlemen

Emphasise the person rather than the group which is not homogenous
'the elderly' 'old person' / 'old people' 'an older person' / 'older people'

The case of *old* is one of the most interesting cases of snarl words which was banned and replaced by a number of other euphemistic units. However, very often the euphemism introduced to replace the uncomfortable word becomes uncomfortable after a while and is replaced by a new creation, thus politically correct words can quite rapidly become obsolete; the almost circular movement from *old person* to *senior citizen* and back to *older person* is a symptom that words belonging to the core vocabulary cannot simply be banned and replaced with others. In this case the phenomenon of linguistic reclamation, reappropriation or resignification has taken place. This example demonstrates the way politically correct terminologies enter what is called the *euphemism treadmill* or *euphemism cycle* [12]

Among other versions of politically correct synonyms for *old people* we mention *Chronologically gifted / Experientially enhanced / Longer living / Mature / Senior / Seasoned.*

Do not use terms with a negative connotation such as 'suffering from HIV', 'suffering from autism', 'wheelchair-bound' (use 'with HIV', 'with autism', 'wheelchair user' instead).

The principle of shifting the perspective from the disability to the person (The disabled/ *People with disabilities or disabled people*) is useful, but it may signal the fact the today's English speaking cultures do not want to cope with realities such as dying, aging, being ill, putting people in difficult situations, poverty, etc. This tendency to avoid naming such things in a straightforward manner, and trying to embellish or enhance things that are perceived as sensitive, belittling, leads to a linguistic embroidery which has the purpose of meliorating meanings. Very often words are banned and replaced not with other words, but with circular definitions or euphemistic roundabouts.

The following few examples are connected with gender-related terminologies:

Avoid nouns that appear to assume that one gender rather than another will perform a particular role: 'chairman' is the most obvious example. Gender-neutral noun forms ('chair', 'spokesperson', etc.) are preferred

Avoid gender-specific pronouns for people whose gender is unknown. It is preferable to use 'they' or reformulate the sentence so that no pronoun is needed, or use "he or she", "s/he" (albeit this option is falling out of favour)

Refer to people who identify outside the gender binary of male and female by the pronouns that they identify with. In the absence of such information, Mx should be used as the default

Avoid considering people as masculine by default

Never use gendered nouns such as 'workmen, policemen' or masculine pronouns (he, his) as a default.

Masculine pronouns and compounds containing *man* are treated as snarl words. By a process of typification, habitualization and institutionalization *male* and all the inherent morphemes have become one of the most important biases in PC discourse. But, as Silverstein 1985 points out, the linguistic system is inherently asymmetrical as it is based on hierarchical oppositions; eliminating or neutralizing all asymmetries leads to the impossibility to communicate, concludes Benassi (1997, 82). The Benassi (1997) points out that the affix

[12] the process by which a euphemism falls into disgrace, it becomes socially unacceptable and is replaced by a new one, (the term euphemism cycle was introduced by Sharon Henderson Taylor (1974), whereas euphemism treadmill was coined by Steven Pinker (1994), to describe the process in which terms with an emotionally charged referent that were once euphemisms become dysphemistic by association with the referent.)

man was gender neutral in OE and had (as it still has today) the neutral meaning of person; to express gender, one had to use a composite, such as *wifman* for *woman* and *waepman* for *man*. Therefore, *chairman* is a perfectly gender-neutral expression and the whole discussion about replacing the compounds containing the morpheme *man* (*manpower/personnel, human resources chairman/chair, congressman/legislator, businessman/representative, salesman/salesperson, man-made/artificial, mankind/humanity, postman/postal worker, taxman/tax officer*, etc.) becomes senseless.

There are some examples of religious terms as well:

Avoid assuming that everyone is Christian. Not everyone celebrates the Christian holidays, and not all Christians celebrate them on the same dates. Be sensitive about the fact that people have different religious traditions and calendars.
AVOID 'Christmas time can be stressful. *DO THIS INSTEAD Holiday times can be stressful.' '…for those celebrating Christmas, Hanukkah'*

These are examples in which the purpose is the elimination of some lexical items from public discourse, turning them into snarl words, though positive and negative face are equally harmed. Inclusive communication is defined as a type of communication which takes into account cultural difference sand sensibilities, sensitivities in the way different cultures and languages represent reality. What about the representations of former socialist countries and the way public discourses were tailored in Eastern and Central Europe under socialist regimes? Lexemes like *winter holiday, holiday time*, etc. instead of *Christmas* and related terminology remind of the way the linguistic unit *Christmas* and its derivates were banned and replaced by constructs like *sărbători de iarnă, pom de iarnă, Moș Gerilă* (RO) or *téli ünnepek, télifa, Télapó* (HU) for *Christmas time* or *Christmas holiday, Christmas tree* and *Father Christmas*.

All the above mentioned examples are, form the viewpoint of John Searle's speech act theory (1968), directive speech acts which function, in the same time, as declarative speech acts. They are directives in the sense that the speaker/authors of the document trie(s) to get the hearer to do something (use language in a certain way), and as declaratives these utterances change the reality in accord with the proposition of the declaration, implicitly meaning that *We hereby declare that words like gendered nouns, masculine pronouns, ladies and gentlemen, citizens, and Christmas are unfit words, are not sensitive enough, therefore their usage should be restricted*, i.e. censored. But speech acts are successful and felicitous on condition that they satisfy some circumstantial conditions and some social conventions called felicity conditions. However, the question is, in such cases at least the preparatory conditions are not satisfied, as who can decide whether the authors of this document, the deliverers of these speech acts do have the authority and the right to do so, threatening both positive face, the sense of belonging together and negative face, the need to be unimpeded by others, the need not be told what to do or how to speak?

4.3. Presuppositions

*There are **450 million people living in the EU**, and each and every one of **them** contributes with their uniqueness to the **European diversity** that **we** celebrate in our motto, 'United in Diversity1 '. The way **we** communicate must ensure that **we** celebrate and value this diversity, and **do not** systematically **put** the same group of people in the spotlight, or mention or portray certain groups in a derogatory way. **A centuries-long exposure to structural and cultural racism** means that even if **we** actively reject it, certain subconscious stereotypes and biases may still be present. **We** need to become aware of this in order to fight implicit bias and to avoid it unwittingly coming through in **our** communication.*

The presupposition of the above utterances is that Europeans have been exposed to centuries-long structural and cultural racism. This is a case of presupposition of existence,

triggered by a definite noun phrase. The existential presuppositions presuppose the existence, at a given place and/or time, of entities in a real world; in this example, by using the construction *A centuries-long exposure to structural and cultural racism* in a paragraph in which the EU and the Europeans are the theme. we assume the existence of this entity in relation with the organizing principle or idea of the paragraph. The implied meaning of the whole paragraph is that we/ they 450 million people living in the EU have to fight non-inclusive communication because we/they are presently using this kind of biased communication due to the fact that we/they have been subjected or exposed to structural and cultural racism for centuries. The way roles are distributed in this paragraph through the usage of noun phrases and pronouns is also interesting: *people/them/we/we/we/we/we/our*. The opposition of the distal *people/them* and the proximal *we* is reinforced by the fact that out of the 6 first person plural personal pronouns collocate with celebratory units (*we celebrate, we communicate, we celebrate*) and all the others with negative words or implicative words (*do not put… in a derogatory way, we reject, we need to become aware, avoid in our communication*): *We need to become aware of this* (cultural racism, non-inclusive derogatory communication) presupposes that we are not aware yet, *to avoid implicit bias* presupposes that we are biased at present, etc.

4.4. The Gricean maxims

AVOID Referring to women as girls, not mentioning their full name, using endearing terms such as 'darling' or 'honey' in a professional context

Be equally respectful to women as you are to men in the same situation. Refer to women as women (not as girls, which should be reserved for women under 18) and do not use terms of endearment in a professional context.

This speech act flouts the maxim of manner (cf. Grice, 1975), as it presupposes the usage of endearing terms in formal contexts, through the usage of darling' or 'honey'. It presupposes that you are not equally respectful to women, but is this not prejudicial/stereotypical thinking?

4.5. Re-designing word semantics

Use 'first name', or forename, or given name, rather than 'Christian name'. In examples and stories, do not only choose names that are typically from one religion

'Maria and John are an international couple.'

'Malika and Julio are an international couple.

In these examples the maxim of quality is flouted, and unmotivated or misleading analogies are being implemented, linking name giving practices to religion solely. The re-semanticization or re-designing of word semantics of *Christian name* is targeted here, not even thinking of the fact that not all languages use a calque of the English *Christian name*: for instance, in Hungarian we deal with *keresztnév*, and in Romanian we have *nume de botez* (both meaning *name given due to baptism*), which entails that the lexeme *baptism* should also be avoided, due to its Christian linkage. Cultural diversity and the maxim of quality i.e. truthfulness are not observed in a directive speech act like this. The proper names *Maria* and *John* seem to have fallen into disgrace due to their linkage to Christian traditions, but what would happen with languages which do not feature *Malika* and *Juan* in their inventory of names, still stays a mystery. This recommendation reminds of the way other two units have become the target of semantic or lexical redesign, B.C. and A.D. which promoters of political correct language expect to be replaced with BCE Before Common Era and CE Common Era. The problem is the same old cultural sensitivity, as former socialist countries have gone through the purging of such items and their replacement with *înaintea erei noastre* and *era noastră* (RO), or *időszámításunk előtt* and *időszámításunk szerint*, the non-Christian versions of B.C and A.D.

4.6. Issues of face

*People need to see **a positive version of themselves in our communication**. To meet this expectation, we need to critically assess our use of language and visuals in terms of the diversity of representation and how different groups are portrayed*

In this utterance positive face, i.e., the need to be accepted, liked by others, is emphasized. However, observing positive face may lead to a neglect or loss of negative face, i.e., the need for independent action and refusal of impediment.

4.7. Unmotivated or misleading analogies, contradictions

Avoid the use of gendered words

Don't patronise, victimise, minimise or ignore women's contributions and the specific impact on women

x% of people aged 18-65 stated that they had experienced sexual violence in the previous year.' [This may obscure the fact that women are disproportionately exposed to sexual violence, and result in support services not being designed in a way that takes this into account]

'x% of women and x% of men aged 18-65 stated that they had experienced sexual violence in the previous year.'

The above mentioned two utterances clearly contradict each other, as the first directive states that gendered words must not be used, while the second recommends the usage of *men* and *women* (gendered words) instead of the more general *people*.

4.8. Implant assessment (the attribute of an object is constantly placed next to its name, turning into its immanent property) and elimination of some lexical items from public discourse

*Don't reinforce **harmful gender stereotypes***

***Ministers with their wives.** [This assumes ministers are male, heterosexual and married. Even when the ministers being referred to are men, we should not refer to their partners as wives or husbands, unless we are referring to a specific person by name]*

'Ministers with their partners'

Miss Smith

Ms Smith or first name + last name without title

*AVOID Assuming that a person's family members are **their wife, husband, mother** and **father** if you do not know the specific situation,*

DO THIS INSTEAD

'Spouse, partner, parents

The lexical items that are forbidden and need to be eliminated are the ones which, according to the authors of the document, reinforce *harmful gender stereotypes*: the constant placing of *harmful* next to *gender stereotypes*, and the usage of the directive *avoid* (in capital letters) next *to wife, husband, mother, father, Miss, Mrs*. and other gendered words have the purpose of making language users associate the meaning of *harmful* and *avoid* with the words next to which they are placed, thus perceiving the quality of *harmful* or the gesture of *avoidance* an immanent feature of *gender stereotype* or gendered words. *Harmful* is used 5 times in the text, each time next to *stereotype* or *gender stereotype*. Stereotype is used 12 times, 5 times next to harmful, the other units next to which it occurs being *avoid, bias, deep-rooted, subconscious, ageist, to fuel*. Therefore, *wife, husband*, etc. are transformed into snarl words.

Avoid Addressing an audience as 'ladies and gentlemen'

DO THIS INSTEAD

'Dear colleagues, Dear participants'

Key messages

*The way we communicate must ensure that we **celebrate and value this diversity**, and do not systematically put the same group of people in the spotlight, or mention or portray certain groups in a derogatory way*

The above segments recommend the usage of celebratory language. Foregrounding is used when *celebrate* and *diversity* are continually used in proximity (*diversity* is used 28 times, while *celebrate* is used 3 times, out of which twice together with *diversity*). *This* as a proximal deictic element, showing psychological closeness.

4.9. Misuse of concepts

Be mindful of stateless people and immigrants: not everyone in the EU is a 'citizen'

*Generally speaking, in English, use **'citizen'** only when you specifically want to refer to things that only affect people because of their **nationality.***

Avoid 'every citizen has the right to be safe'…

…if you mean 'everyone has the right to be safe'

In this paragraph we deal with the misuse of concepts, *citizen* versus *nationality*[13], treating them as perfect synonyms, disregarding the principle of diversity in the interpretation of these concepts in different languages and cultures.[14] While in some Western languages and cultures (English, French, etc.) *citizen* and *nationality*[15] are synonyms, in Romanian and in Hungarian they are not (though one of the most popular online dictionaries of Romanian a certain degree of synonymy between the two concepts is hinted at). However, in Hungarian *citizen/polgár* refers to someone who belongs to a state, while *nationality/nemzetiség* has the only meaning of ethnicity[16], i.e. "a particular ethnic group, or the fact of belonging to a particular ethnic group (= a group of people with a shared culture, tradition, language, history, etc.). "

Stateless people and immigrants are treated as synonyms, though a stateless person is someone who is "not considered as a national by any state under the operation of its law "[17] or

---

[13] https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/citizen
a person who is a member of a particular country and who has rights because of being born there or because of being given rights, or a person who lives in a particular town or city:
https://www.merriam-webster.com/dictionary/citizen
1: an inhabitant of a city or town
especially : one entitled to the rights and privileges of a freeman
2a: a member of a state
b: a native or naturalized person who owes allegiance to a government and is entitled to protection from it
3: a civilian as distinguished from a specialized servant of the state

[14] **CETĂȚEÁN, -Ă,** *cetățeni, -e,* s. m. și f. Persoană aparținând unui stat, care se bucură de drepturi civile și politice și care are anumite obligații față de acel stat. https://dexonline.ro/definitie/cet%C4%83%C8%9Bean
naționalitate *sf* [At: IST. M. XII/18 / P: *~ți-o~* / Pl: *~tăți* / E: fr ***nationalité***, *ger* ***Nationalität***] **1** Ansamblu al însușirilor care caracterizează o națiune (**3**) și o deosebește de altele. **2** Apartenență a unei persoane la o anumită națiune (**3**) Si: (rar) *națiune* (**4**). **3** Apartenență a unei persoane juridice, a unei nave sau aeronave la un anumit stat Si: (rar) *națiune* (**5**). **4** Comunitate de oameni cu aceleași caractere naționale, locuind pe teritoriul unui stat multinațional Si: (învp) *națiune* (**2**). **5** (Iuz; îs) ~ *conlocuitoare* Comunitate de oameni cu aceleași caractere naționale, care locuiește pe teritoriul unui alt stat Si: *minoritate* *https://dexonline.ro/definitie/na%C8%9Bionalitate*

[15] nationality he official right to belong to a particular country: https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/nationality

[16] https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/ethnicity

[17] *Refugees, United Nations High Commissioner for. "Refworld | The 1954 Convention relating to the Status of Stateless Persons: Implementation within the European Union Member States and Recommendations for Harmonisation". Refworld.* https://www.refworld.org/reference/research/unhcr/2003/en/33426

a person who "has no country that they officially belong to".[18] An immigrant is a person "who has come to a different country in order to live there permanently"[19] which does not necessarily entail the semantic features of statelessness.

5. Conclusions

The European Commission Guidelines for Inclusive Communication and its recommendations were so contested, that it was soon withdrawn. In this study we have attempted to make an analysis of the directive speech acts in this text, with special reference to implicated meanings, issues of face (saving and threatening), the Gricean maxims and some manipulation strategies that may be spotted behind the text, such as euphemizing, substitution of concepts, re-design of word semantics, generalization of a new terminology, elimination of some lexical items from public discourse, unmotivated or misleading analogies and spreading specific connotations that trigger implicatures or presuppositions. If we were to list the most important common pragmatic features of this discourse, we could mention the intensive usage of positive politeness through the constant usage of the pluralized subject *we* as an in-group identity marker, to focus on positive face. Another common feature is the extensive use of obviation and obviating structures: *avoid* is used 38 times.

The document is meant to be an attempt towards of linguistic reclamation or melioration, the aims of which are:

- value reversal (changing the meaning from pejorative to neutral or positive),
- neutralization (denying the term to those who want to use it, or words in general, to oppress and hurt another group) and
- stigma exploitation (the use of such terms as a reminder that a given group has been subject to unfair treatment) (cf. Brontsema, 2004).

But if "At the heart of linguistic reclamation is the right of self-definition, of forging and naming one's own existence" (Brontsema, 2004), this means that linguistic reclamation or melioration as a way of expressing personal or social-political empowerment is strongly linked to the politically correct or sensitive communication as the denial of language as a tool of oppression as abuse of power: PC language does exactly what it considers as disparaging: it presses on others the language usage it forges.

Changes in the lexis do not solve the problem of discrimination or bias: in use, the new term simply tends to substitute the old, taking over all its negative connotations, although being originally distinct on the semantico-lexical level (Which only apparently seems to confirm Saussure's arbitrariness of the sign, shows Benassi, 1997, 67). A good example is the term *politically correct* itself: its negative connotation seems to have spread also among those who support it, and a new proposed term to use now is *culturally sensitive*. Thus: the change of language structure cannot be directly a way to achieve equality. Our attempts to change the structure of language (by inventing new words, for example, or banning the use of existing ones) will not automatically lead to positive social changes and desired emancipation.

The motor of PC or culturally sensitive communication is the idea of equality, i.e., equal opportunity and equal rights in everyday life and these should be imposed and/or obtained with the help of linguistic means, though the fundamental error of PC promoters is that they confuse language for language usage, and by creating an Orwellian newspeak with its inherent new order for the world. Klotz (1999, 156) considers that there is a clear link between politeness and political correctness because both are constituents of society, because both govern communal life in every society and because we are hardly aware of them with

[18] https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/stateless
[19] https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/immigrant

their ideological, historical and cultural implications in our everyday life. “Well known are the attempts by various groups to change the way of looking at race, women, minorities and problem groups by means of ruling or steering language use (e.g. cripple, disabled person, person with different abilities’). Whereby it was and most surely is the case today that these movements stem from idealism and moral values. These groups operate, as Foucault did, with linguistic parameters in order to gain power over social discourse. Their ideology is that of moral improvement, socio-economic emancipation and the founding of conceptual euphemisms. These groups believe in the tool of language because they believe in language determinism, though unrealistically, not realizing that they are not dealing with the system of language but with the ever changing system of language use! Language can only determine thought for a short period of time, after which the thinking process again becomes independent possibly with backlash effect.” (Klotz, 1999, 156)

BIBLIOGRAPHY

Allport, G. W. 1954/1988. *The Nature of Prejudice*. Addison-Wesley, Reading, Massachussets.

Benassi, Giuliano. 1997. *Political Correctness and ideology: A cross-cultural linguistic study*. Magisterarbeit im Fach Sprachwissenschaft mit anglistischem Schwerpunkt Universität Konstanz Philosophische Fakultät Fachgruppe Sprachwissenschaft.

Brontsema, Robin. 2004. *A Queer Revolution: Reconceptualizing the Debate Over Linguistic Reclamation.* Colorado Research in Linguistics. 17(1).

Delekta Ilona. 2019. *Political correctness and linguistic creativity in the job market. How much do they (mis) inform?* Revista Internacional de Organizaciones, nº 23, diciembre 2019, 149–165.

Forgács Tamás. 1998. *Cigány, zsidó meg a pap, hogy megcsaljon, azon kap... - avagy: hogyan születik és működik a nyelvi sztereotípia*. In: Acta Universitatis Szegediensis: sectio ethnographica et linguistica = néprajz és nyelvtudomány = étnografiâ i azykoznanie = Volkskunde und Sprachwissenschaft, (39). pp. 87-105.

Grice, Herbert. Paul. 1975. *Logic and conversation*. In P. Cole and J. Morgan (eds) *Studies in Syntax and Semantics III: Speech Acts*, New York: Academic Press, pp. 183-98.

Hayakawa, S. I. 1947. *Language in Thought and Action. A Guide to Accurate Thinking, Reading and Writing*. New York: Harcourt, Brace and Company.

Henderson Taylor, Sharon. 1974. *Terms for Low Intelligence*. American Speech. 49 (3/4): 197–207.

Hymes, Dell. 1975. *A beszélés néprajza*. in Pap Mária - Szépe György (eds.). Társadalom és nyelv. Szociolingvisztikai írások. Budapest: Gondolat. 91–146.

Klotz, Peter. 1999. *Politeness and Political Correctness: Ideological Implications*. *Pragmatics* 9:1.155-161. International Pragmatics Association.

Lendvay Judit. 1996. *A nemzetben való gondolkodás két típusa: a nemzetkép és a nemzeti sztereotípia*, in: Többség és kisebbség: Tanulmányok a nemzeti tudat történetéből, Budapest, 117-160.

Lutz, William (Ed.). 1989. *Beyond Nineteen Eighty-Four: Doublespeak in a Post-Orwellian Age*. National Council of Teachers of English, Urbana.

Moiseeva A.V. 2020. Linguistic Means of Manipulation in the Advertising Text. Russian Linguistic Bulletin. 4 (24)/2020. http://rulb.org/en/article/%D1%8F%D0%B7%D1%8B%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D1%8B%D0%B5-%D1%81%D1%80%D0%B5%D0%B4%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B0-

%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D0%BF%D1%83%D0%BB%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%8F-%D0%B2/ . Last accessed January 2022.

Pinker, Steven. 1994. *The Game of the Name*. New York: New York Times.

De Saussure, Louis. 2005. *Manipulation and cognitive pragmatics: Preliminary hypotheses*. In de Saussure Louis & Peter Schulz (Eds.). Manipulation and Ideologies in the Twentieth Century: Discourse, Language, Mind. Amsterdam-Philadelphia: John Benjamins. 113-146.

Searle, John, 1968. *Austin on locutionary and illocutionary acts*. The Philosophical Review, 77: 405–424.

Silverstein, Michael 1985. *Language and the culture of gender: at the intersection of structure, usage and ideology*. In: Mertz, Elizabeth & Parmentier, Richard J. Semiotic mediation: sociocultural and and psychological perspectives. Orlando, FLA: Academic Press.

Takács Szilvia. 1999. *A sztereotípiák kutatásának szemiotikai lehetőségei*, In Voigt Vilmos - Balázs Géza (eds.) Felfedezőúton a jelek világában. Magyar szemiotikai tanulmányok 2. szerk. Voigt Vilmos és Balázs Géza. Budapest, Magyar Szemiotikai Társaság. 27-36.

Quasthoff, Uta. 1980. *Előzetes megfontolások a sztereotípia nyelvtudományi leírásához*. In: Csepeli György (ed.). Előítéletek és csoportközi viszonyok. Budapest: Közgazdaségi és Jogi Kiadó. 92-129.

Dictionaries

Collins Cobuild Advanced learner's English Dictionary. 2004. Beccles and London: Harper Collins Publishers.

Longman Dictionary of Contemporary English. 1992. Moscow: Longman

Webster's Ninth New Collegiate Dictionary, 1991, Springfield, Massachusetts: Merriam Webster INC. Publishers.

Online resources

https://www.merriam-webster.com/dictionary . Last accessed January 2022.

https://www.britannica.com Last accessed January 2022.

https://en.wikipedia.org/wiki/Swadesh_list Last accessed January 2022.

https://gript.ie/united-nations-politically-incorrect-terms-including-husband-wife/ Last accessed January 2022.

https://www.etymonline.com/word/amen Last accessed January 2022.

https://www.merriam-webster.com/dictionary/amen Last accessed January 2022.

https://www.britannica.com/topic/amen-prayer Last accessed January 2022.

https://www.macmillandictionary.com Last accessed January 2022.

https://dictionary.cambridge.org Last accessed January 2022.

https://www.dictionary.com Last accessed January 2022.

https://dexonline.ro Last accessed January 2022.

https://www.refworld.org/reference/research/unhcr/2003/en/33426 Last accessed January 2022.

https://www.fdesouche.com/wp-content/uploads/2021/11/guidelines-for-Inclusive-communication.pdf Last accessed January 2024.

https://www.europarl.europa.eu/contracts-and-grants/files/grants/media-and-events/2023/local-eye-2024/annex-III-inclusive-communication-guidelines-of-the-european-parliament.pdf Last accessed January 2024

THE IMPACT OF INTEGRATING NONVERBAL COMMUNICATION IN EFL CLASS

Oana-Maria Păstae
Assoc. Prof., PhD, "Constantin Brâncuși" University of Târgu-Jiu

Abstract: This study explores the impact of nonverbal communication of EFL teachers on students for increasing learning stimuli and motivation. Nonverbal cues, including gestures, facial expressions, body language, and tone of voice, are investigated for their potential to enhance comprehension, engagement, and interpersonal dynamics among learners. Teachers' positive body language can significantly impact the classroom environment by reducing learners' boredom and creating a positive and active energy. A simple smile, a nod of encouragement, or a thumbs-up gesture can convey reassurance and support, fostering a positive and inclusive learning environment. Utilizing a survey analysis, the study examines the importance of nonverbal communication strategies in creating a welcoming atmosphere where students feel at ease learning and interacting with both the teacher and other students.

Keywords: nonverbal communication, effective teaching, classroom dynamics, survey analysis, students' motivation

Introduction

In the realm of English as a Foreign Language (EFL) instruction, the focus traditionally falls heavily on linguistic competence—grammar, vocabulary, and pronunciation. However, in the pursuit of fluency and effective communication, the role of nonverbal communication often remains overlooked. Nonverbal cues such as gestures, facial expressions, body language, and intonation play a significant role in conveying meaning and enhancing comprehension in both native and non-native language contexts. Integrating nonverbal communication into EFL classrooms offers a multifaceted approach to language learning that not only enriches students' communicative abilities but also fosters cultural awareness and intercultural competence.

This research aims at investigating the needful role of nonverbal communication in the overall teaching and learning process in EFL empowering both teachers and learners to communicate effectively in diverse linguistic and cultural contexts.

Mehrabian (1971) states that immediacy is a cluster of verbal and non-verbal communication cues that enhance closeness and reduce physical and/or psychological distance between communicators. He stated that "People are drawn toward persons and things they like, evaluate highly, and prefer; and they avoid or move away from things they dislike, evaluate negatively, or do not prefer" (Mehrabian, 1971: 1).

Literature review

Some researchers had conducted studies underlying nonverbal communication in educational environment, for example Chen et al. (2023) examined the relationship between nonverbal communication and language comprehension in EFL settings. The study emphasized the importance of incorporating visual aids, gestures, and other nonverbal strategies into language instruction to scaffold learning and promote deeper understanding of vocabulary, grammar, and discourse structures.

Samuel Falcon, Jesús B. Alonso, Jaime Leon (2023) examined how emotional intensity of speech affects the relationship between teachers' engaging messages, students' motivation and academic performance. The results showed that the emotional intensity of messages varied depending on the type of message used. The lowest value was found in *gain-*

framed extrinsic-achievement messages and the highest value was observed in *loss-framed identified-achievement* messages.

Haneef, Faisal, Alvi, and Zulfiqar (2014), in their research "The Role of Non-Verbal Communication in Teaching Practice", stated that teachers made the learning environment active and interesting through their nonverbal communication whereby students felt alerted in the classrooms and participated in the learning process, which consequently enhanced the level of their motivation, retention, and understanding if the teachers use their body language properly in the classroom. It was concluded that nonverbal communication plays more than 70% in the field of teaching. Students can easily understand through symbols and gestures rather than words.

Annisah (2013) in her research "The Analysis of Nonverbal Communication Used by Teacher in the Classroom Activities" identified the kinds of nonverbal communication used by an EFL teacher and the reason for using them in the classroom. She concluded that the kinds of nonverbal communication used most frequently by the teacher are gesture, body movement and posture, facial expression and eye contact.

Hsu (2010) conducted a research that investigated teachers' nonverbal behaviors in relation to students' motivation for learning English. She concluded that the teachers' nonverbal behaviors are associated positively and significantly with students' motivation. Teachers with a smile on their face, is an effective predictor of students' motivation for learning English. It increases the degree of prediction when teachers demonstrate a relaxed body position, have gestures, and use a variety of vocal expression while teaching English.

What is nonverbal communication?

Nonverbal communication is defined as how people communicate with each other without talking or writing. Some studies have found that 65% or more of our meaning is derived from nonverbal signals (Guerrero & Floyd, 2006). Mehrabian (1971: 44) found that 7% of meaning is conveyed through words (verbal communication), 38% of meaning is conveyed through paralinguistic cues such as tone of voice, intonation, and other vocal elements, and 55% is conveyed through nonverbal cues such as facial expressions, gestures, posture, and other body language.

The most common types of nonverbal communication are:

- **Kinesics** which refers to body movements such as head movements, micro facial expressions, or expressions that we do not always recognize so consciously such as tilting the head, tossing the hair, crossing the legs, tapping the foot and winking. There are three main types of gestures: adaptors, emblems, and illustrators (Andersen, 1999). **Adaptors** are movements that indicate internal states typically related to excitement or anxiety. Many teachers and students as well subconsciously tap feet, click pens, and twirl hair during classes as a way to do something with the excess energy. **Emblems** are gestures that have a specific meaning within a particular culture or social group and can often substitute for verbal communication. In a classroom setting, some common emblems might include: thumbs up used to indicate agreement, approval, or understanding, pointing at something or someone to draw attention or indicate direction. **Illustrators** are gestures that accompany speech and help to illustrate or emphasize the verbal message. In a classroom setting, illustrators might include: hand gestures while explaining, counting on fingers, pantomiming, head nodding or shaking. Ekman and Friesen (1968) delineated 5 types of gestures**:** emblems which can be translated into a precise verbal message (the V sign); illustrators, used to depict or enhance the words being said (Moving your hand while saying: Let's move the chairs); adaptors which are gestures that release bodily tension (rubbing face, stretching your)**;** regulators,

used to coordinate the flow of communication (making eye contact or using a gesture to invite someone to speak, raising your hand during class) and affect displays which express emotions or feelings such as hand open, facial cues, etc.

- **Chronemics** is the way teachers interpret the use of time and it is the relation between time and communication. For example, arriving on time or showing up late as well as responding to a call or text in a timely fashion are forms of chronemics.
- **Proxemics** has to do with physical space and distance in a classroom. Hall (1969) classified four zones of interpersonal distance: intimate, personal, social and public.
- **Haptics** is the way in which students and teachers communicate and interact via the sense of touch. It includes handshake, pat, slap, hug, kiss, and embrace.
- **Physical appearance** can influence students' perceptions even before a teacher has a chance to talk. Clothing, grooming, and accessories can communicate social status, group belonging, personality traits, and professionalism.
- **Vocalics** also called paralanguage, is a type of nonverbal communication which spans all the nuances of a person's voice, including their pitch, volume, rate and vocal quality. It also includes breathing, laughing or using verbal filler like "uh" or "um."
- **Oculesics** is the intentional and unintentional eye contact in the act of communication. Direct eye contact can signal engagement, honesty, or dominance, while lack of eye contact might suggest shyness, deception, or disinterest.
- **Facial expressions** such as smiling, frowning, raising eyebrows, or narrowing eyes convey a wealth of emotions and attitudes.
- **Posture and Body Orientation**: The way a person sits, stands, or moves can indicate levels of comfort, interest, dominance, or submission.
- **Silence**: Pauses or the absence of verbal communication can carry meaning, such as indicating contemplation, disagreement, or discomfort.

Knapp & Hall (1992) classify nonverbal communication as appearance, proxemics, body motion (gesture, posture, touching, facial expressions, eye behavior), and paralanguage while Miller (2005) divided nonverbal communication in facial expressions, eye contact, touching, tone of voice, dress, posture, and spatial distance. Zoric, Smid et al. (2007) divided it into ten: Chronemics, Haptics, Contact and deliberate touch between individuals, Kinesics, Oculesics, Olfactics, Physical Appearance, Proxemics, Silence, Symbolism and Vocalics.

In teacher-student communication each of the categories of nonverbal communication almost never occurs individually. Teachers often use gestures to illustrate concepts, clarify instructions, or emphasize key points and they may use facial expressions to show enthusiasm, encouragement, or empathy, which can help create a positive and supportive learning environment. Establishing and maintaining eye contact with students can foster a sense of connection and engagement. In the classroom, teachers may adjust their proximity to students to manage classroom dynamics, promote interaction, or provide individualized support. Teachers often modulate their voice to emphasize key information, express enthusiasm, or create a sense of urgency, thereby enhancing comprehension and engagement. Teachers' posture and body language can influence classroom dynamics and students' perceptions. A relaxed and confident posture can convey authority and approachability, while open body language signals receptiveness and encouragement for student participation. Strategic use of silence can be a powerful nonverbal communication tool in the classroom.

Pauses can allow students time to process information, reflect on their learning, or formulate responses, contributing to deeper comprehension and critical thinking.

Method

Participants

To better understand the impact of nonverbal communication in language learning and teaching, a survey was conducted asking participants to answer to 10 questions. The participants surveyed are all students from "Constantin Brancusi" University of Targu-Jiu, the Faculty of Medical and Behavioural Sciences, from Pharmacy Assistance and General Medical Assistance study programs and who have studied English as a foreign language for one semester. In total, 25 students provided answers to the survey.

Procedure

Data was collected online by filling a questionnaire on www.surveymonkey.com. The participants in the study received information about the purpose of the survey and approved the participation to the study. Their names were not collected in order to respect anonymity and confidentiality.

The questionnaire included items corresponding to the 10 research questions. For the 9 questions, a 5 point scale was used (5=strongly agree, 4=agree, 3=neither agree nor disagree, 2=disagree, 1-strongly disagree). For question 7, four answers were applied: eye contact, hand gestures, micro facial expressions, tone of voice. The survey developed for the study was designed to collect quantitative data for analysis. The 25 students, distributed by 2 specializations expressed their opinions concerning the impact of using nonverbal communication in the English class by their teachers. This descriptive survey research study sought to answer the following research questions through the collection of convenience sampling of students:

Research question 1: Do your teachers frequently use nonverbal communication in the classroom?

Research question 2: Can you identify some common nonverbal cues your teacher uses during lessons? (e.g., facial expressions, gestures, tone of voice)?

Research question 3: How effective do you find gestures and visual aids used by your teacher in explaining vocabulary or grammar concepts?

Research question 4: Do you feel more engaged and interested in a lesson when your teacher smiles?

Research question 5: Does nonverbal communication (hand gesture, eye contact) influence the clarity of instructions given by your teacher?

Research question 6: Do you find that teachers who use positive nonverbal cues appear more approachable to students?

Research question 7: What types of nonverbal cues do you find most effective in enhancing your learning experience?

Research question 8: Do you think teachers should improve their use of nonverbal communication for students to benefit from?

Research question 9: Does your teacher's body language contribute to creating a positive classroom atmosphere?

Research question 10: Do you find that lessons where teachers use effective nonverbal communication are more memorable (easy to remember)?

Results and discussion

The data and information gathered from the questionnaire were summarized and analyzed by using statistical tools SPSS 26. The centralized data, in absolute value and in values expressed as a percentage, are presented in figures 1-10.

Figure 1- Frequency of Teacher's Nonverbal Communication

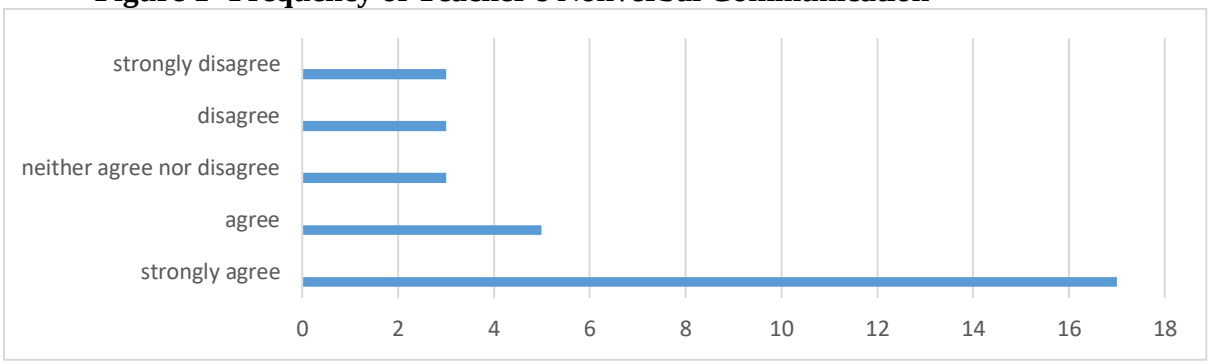

68% students strongly agree that teachers frequently use nonverbal communication in the classroom, 20% agree while 12% neither agree nor disagree which indicates a high level of recognition among students regarding the prevalence of nonverbal communication in the teaching environment. The presence of a relatively small percentage of students who neither agree nor disagree might indicate varying levels of awareness or interpretation of nonverbal cues among students.

Figure 2- Identification of Common Nonverbal Cues by Students

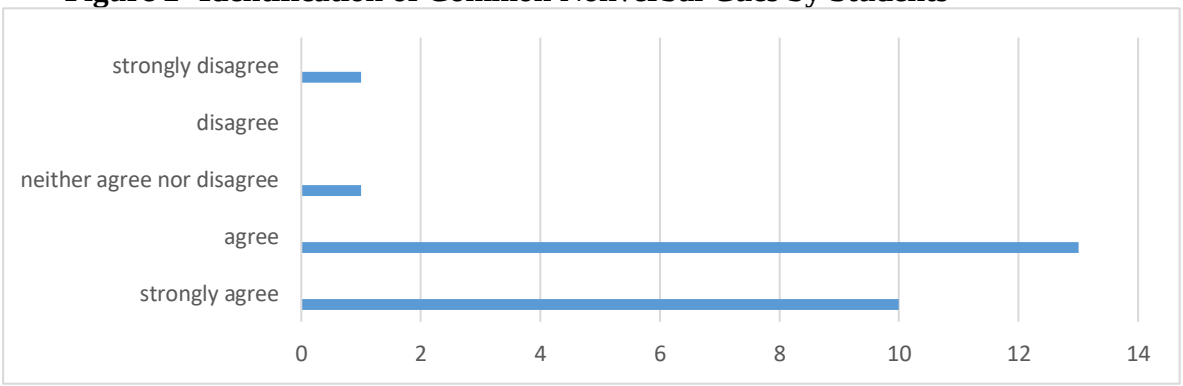

Figure 2 illustrates a significant finding: 92% of students, comprising those who strongly agree and those who agree, can identify common nonverbal cues used by their teachers during lessons. This high percentage indicates a strong awareness among students regarding the nonverbal communication strategies employed by their teachers. The presence of only one student who neither agrees nor disagrees and one student who strongly disagrees may represent outliers or individuals with unique perspectives.

Figure 3- Effectiveness of Gestures and Visual Aids

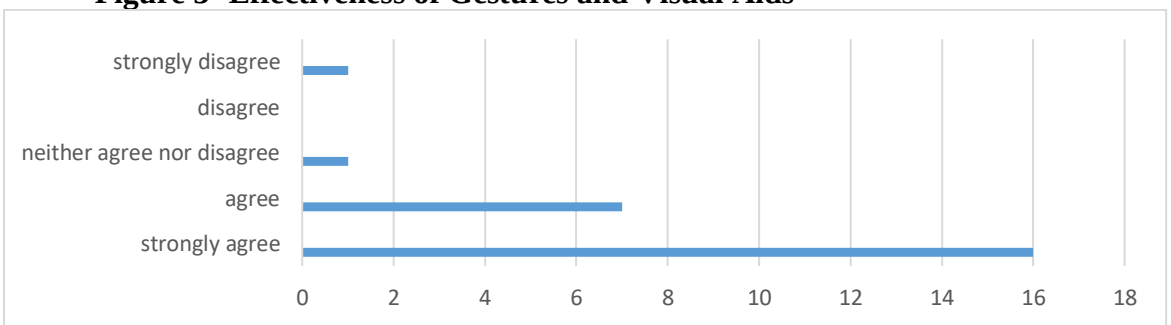

92% of students, combining those who strongly agree and those who agree, endorsed the effectiveness of gestures and visual aids, showing a widespread recognition among students. Furthermore, the presence of only 4% of students who neither agree nor disagree, along with another 4% who strongly disagree, suggests that their numbers are relatively small compared to those who find these tools helpful.

Figure 4- Impact of Teacher's Smile on Student Engagement

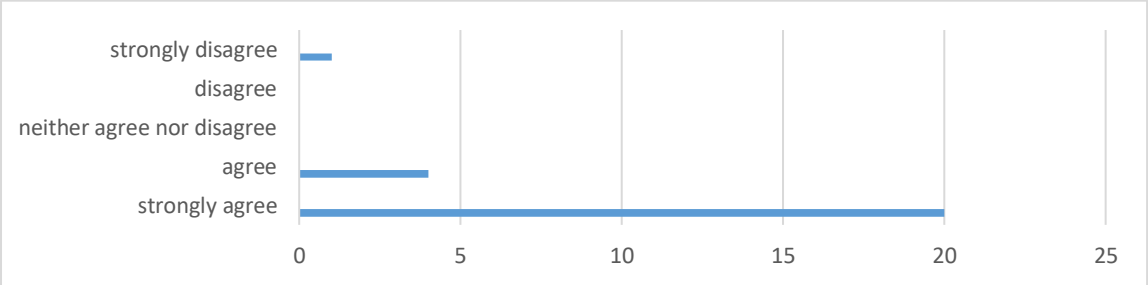

96% of students, combining those who strongly agree and those who agree, consider that they feel more engaged and interested when their teacher smiles. A teacher's smile not only creates a welcoming and supportive learning environment but also fosters a sense of connection and rapport between teacher and students.

Figure 5- Influence of Nonverbal Communication on Clarity of Instructions

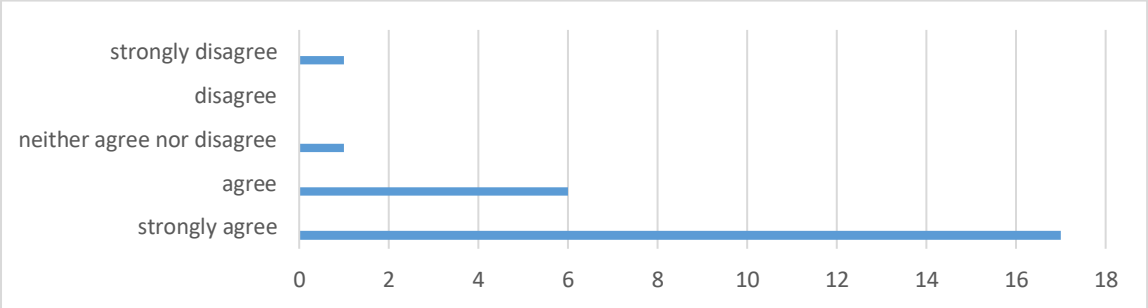

The data provided in Figure 5 indicate a strong consensus among students regarding the influence of nonverbal communication on the clarity of instructions given by their teacher. With 92% of students, combining those who strongly agree and those who agree, acknowledging this influence, it is clear that nonverbal cues play a significant role in enhancing the clarity and effectiveness of instructional delivery.

Figure 6- Perception of Teachers' Approachability through Positive Nonverbal Cues

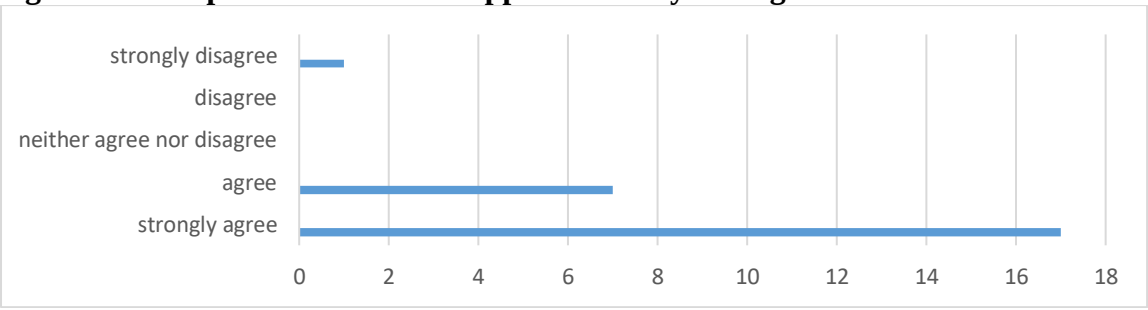

96% of students (combining strongly agree and agree responses) find that teachers who use positive nonverbal cues appear more approachable to students and only 4% strongly disagree with the idea.

It highlights the importance of teachers being mindful of their nonverbal behavior and leveraging positive cues to establish rapport, build trust, and enhance student engagement and satisfaction.

Figure 7- Most Effective Nonverbal Cues for Enhancing Learning Experience

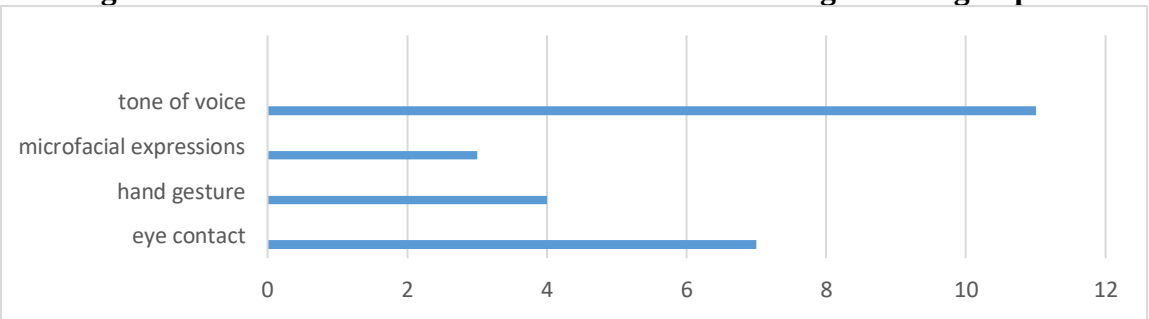

Tone of voice is considered the most effective nonverbal cue by 44% of respondents, followed by eye contact (28%), hand gestures (16%), and micro facial expressions (12%).

A warm, engaging tone can captivate students' attention and enhance their receptivity to the material being presented.

Figure 8- Opinion on Teachers Improving Their Use of Nonverbal Communication

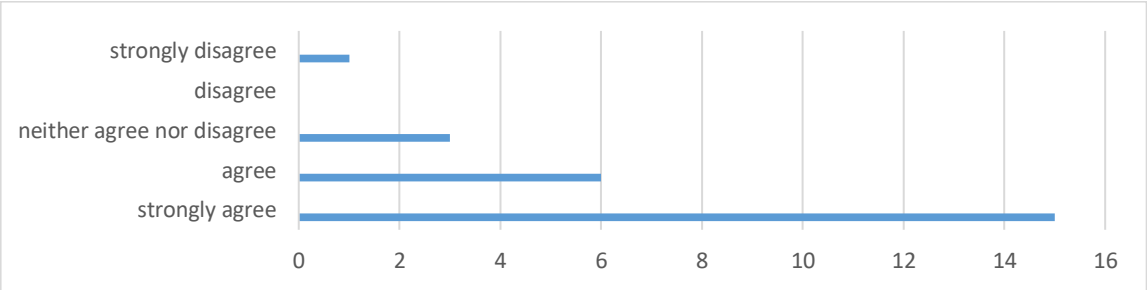

84% (combining strongly agree and agree responses) believe that teachers should improve their use of nonverbal communication for students to benefit from.

Figure 9- Contribution of Teacher's Body Language to Positive Classroom Atmosphere

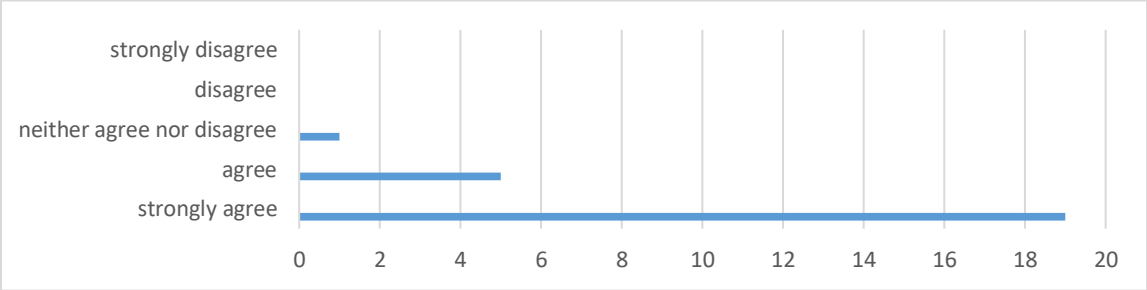

96% students (combining strongly agree and agree responses) believe that their teacher's body language contributes to creating a positive classroom atmosphere.

Figure 10- Memorability of Lessons with Effective Nonverbal Communication

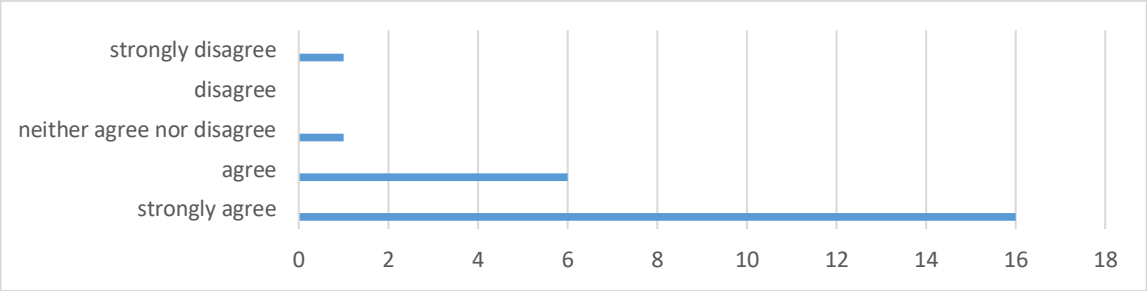

92% respondents (combining strongly agree and agree responses) find that lessons where teachers use effective nonverbal communication are more memorable, indicating a positive impact on learning retention.

Conclusions

Overall, the survey results suggest a strong positive perception of the impact and effectiveness of nonverbal communication in the EFL classroom, with a consensus among students that it significantly enhances their learning experience.

There is also a clear indication that students believe teachers should continue to improve and utilize nonverbal communication techniques to benefit of their learning outcomes.

When a teacher's body language aligns with the content being taught, it enhances the overall impact of the instruction, making it more engaging and interesting for students. Data reinforce the importance of incorporating nonverbal cues such as smiling into teaching practices to build up student engagement, motivation, and classroom atmosphere.

In conclusion, nonverbal communication is an indispensable component of effective teaching. Based on these findings, it is recommended that EFL teachers apply nonverbal communication and interaction to raise their learners' awareness and teachers who master the art of conveying messages through facial expressions, body language, gestures, and eye contact can significantly impact the learning experience of their students. By fostering positive environments, building up relationships, and addressing cultural sensitivities, nonverbal communication emerges as a powerful tool dedicated to creating enriching and inclusive educational environments.

BIBLIOGRAPHY

1. Andersen, P. A., (1999). *Nonverbal Communication: Forms and Functions*, Mountain View, CA: Mayfield, 36.
2. Annisah. A. (2013). *The Analysis of Nonverbal Communication Used by Teacher in the Classroom Activities*. State Universiy of Makassar.
3. Chen, J., Wang, L., & Zhang, H. (2023). "Non-verbal cues and student evaluations of teaching quality: A mixed-methods study". *Journal of Educational Psychology*, *125*(3), 345–361.
4. Ekman, P., & Friesen, W. V. (1969). „The repertoire of nonverbal behavior: Categories, origins, usage, and coding." *Semiotica*, 1(1), 49-98.
5. Guerrero, L. K. and Floyd, K.. (2006). *Nonverbal Communication in Close Relationships*, Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
6. Hall, E. T. (1968). "Proxemics," *Current Anthropology* 9, no. 2: 83–95.

7. Hsu, L. (2021). The Impact of Perceived Teachers' Nonverbal Immediacy on Students' Motivation for Learning English, *Asian EFL Journal*, Volume 12 Issue 4, https://asian-efl-journal.com/PDF/Volume-12-Issue-4-Hsu.pdf

8. Knapp, M. L., & Hall, J. A. (2002). *Nonverbal communication in human interaction* (5th ed.). Belmont, CA : Wadsworth/Thompson Learning.

9. Mehrabian, A. (1971). *Silent messages*. Belmont: CA; Wadsworth.

10. Miller, P. W. (2005). *Body language in the classroom*. Techniques, 80(8), 28-30.

11. Muhammad Haneef, Muhammad Adnan Faisal, Abdul Khaliq Alvi, Mudassar Zulfiqar. (2014). *The role of non-verbal communication in teaching practice*. ISSN 1013-5316; CODEN: SINTE 8 Sci.Int. (Lahore).

12. Samuel Falcon, Jesús B. Alonso, Jaime Leon. (2023). "Teachers' engaging messages, students' motivation to learn and academic performance: The moderating role of emotional intensity in speech", *Teaching and Teacher Education*, Volume 136.

13. Zoric, G., Smid, K & Pandzic, I. S. (2007). "Facial Gestures: Taxonomy and applications of non-verbal, non-emotional facial displays for embodied conversation agents." In T. Nishida (Ed.), *Conversational Informatics: An Engineering Approach*. West Sussex: John Wiley & Sons Ltd.

THE CONCEPT OF REGRET EXPRESSED IN THE SHORT STORY "REGRET" BY KATE CHOPIN

Viorica Lifari
Assoc. Prof., PhD, Free International University of Moldova

Abstract: In the context of globalization and intercultural communication emotional intelligence plays a major role in conducting a successful multicultural dialogue. In this order of ideas, present interdisciplinary studies on emotions have a cognitive and socio-cultural character and allow us to become aware of their complexity.
According to psychological researches "regret" was found to be the second most frequently named emotion in a study of the use of emotions in everyday language [4]. At the same time "regret" is considered as a negative emotion but unlike "fear" or "anger", it is not considered to be one of our core emotions. Rather, "regret" is a blend of two or more primary emotions that are activated in close proximity, or results when one or more emotion is triggered in response to another. The dominant emotions in "regret" are "shame" and "sadness" [3], which emphasize the complexity of this concept.
In linguistic sources we encounter the association of "regret" with "sorrow aroused by circumstances beyond one's control or power to repair" [8].
In Sociology, Septimiu Chelchea studies "regret" in comparison with "disappointment" and claims that the content of "regrets" is influenced by the socio-historic context from the life path of each of us. To prove this idea the scholar introduces the results of a study conducted in the USA among women of three different generations. The socio-historic context of this study is the period 20 years before the Second World War (the Feminist wave) and the other two periods of the 70s and the 90s. The questionnaires answer analysis showed that the main "regrets" of the women of all three groups were "prioritizing the family activity in comparison with their career growth": 1) – 98%; 2) –56%; 3) – 83% [1, pp. 201-202].
Based on the issues above, in this paper we study the concept of "regret" expressed linguistically in the short story "Regret" by Kate Chopin.

Keywords: concept, cognitive, social emotion, intercultural communication, regret.

Introduction

"Recent theoretical writings on "regret" center on its *counterfactual* nature. The term "counterfactual" implies that, in order for "regret" to emerge, there must be an imagined or idealized outcome that has not occurred. Hence, "regret" involves the cognitive and emotional recognition that something desirable did not take place, and this negative outcome is perceived to be due to something one has done (or not done)" [5].

"Regret" is a common, possibly a universal, human experience, a truth eloquently asserted by James Baldwin [Apud: 2, p. 136].

"Regret is a feeling of sadness or disappointment, which is caused by something that has happened or something that you have done or not done. E.g.:

(1) My great regret in life is that I didn't bring home the America's Cup.

(2) Lillee said he had no regrets about retiring." [7].

The usage of the noun "regret" in a context in which one sympathizes with the interlocutor about some misfortune or accident of the latter has a pragmatic effect or a polite reaction to the situation and it means to "be sorry" about it [7].

In British English the same word is explained slightly different by the same dictionary: "a sense of repentance, guilt, or sorrow, as over some wrong done or an

unfulfilled ambition; a sense of loss or grief; (*plural*) a polite expression of sadness, especially in a formal refusal of an invitation [7].

Thus the meaning of "regret" can be deduced by being aware about the ethnical belonging of one's interlocutor as British English gives a more ample explanation with more synonyms and the polite expression of sadness expressed by the noun "regret" has a surface marker to be easily distinguished.

The etymology of the word "regret' is also worthwhile studying. The origin of the word "regret as indicated in Collins Cobuild Dictionary comes from ME regretten < OFr regreter, to bewail the dead < re- + Gmc base as in OE gretan, ON grata, Goth gretan, to weep [7].

In Janet Landman's article, entitled "Regret: a Theoretical and Conceptual Analysis" we find out that "regret" comes from Old Norse: "According to Webster's Unabridged Third New International Dictionary,' the word "regret" is of Scandinavian origin, being akin to the Old Norse word "grata", *to weep*. Examination of the lexicon reveals three slightly different meanings of "regret", as follows. 1) The first definition highlights the loss of desirable entities: "to remember with sorrow or grief; mourn the loss or death of; miss poignantly." 2) The second definition of regret emphasizes unfavorable, rather than desirable, matters as the targets of regret: "to have dissatisfaction, misgivings, or distress of mind concerning; to be keenly sorry for one's mistakes." 3) The definition for the noun form discusses conditions under which "regret" occurs and the kinds of emotions related to regret: "sorrow caused by circumstances beyond one's control or power to repair: *grief* or *pain tinged with disappointment, dissatisfaction, longing, remorse,* or comparable emotion." [2, p. 137].

Followed by the definition of the concept under study comes the synonymic row of "regret" which includes: *deplore, lament, bewail, bemoan, mourn, sorrow, grieve.* "Remorse" implies a sense of sorrow about events in the past, usually wrongs committed or errors made. "Regret" is distress of mind, sorrow for what has been done or failed to be done: *to have no regrets*. "Penitence" implies a sense of sin or misdoing, a feeling of contrition and determination not to sin again: a humble sense of penitence. "Remorse" implies pangs, qualms of conscience, a sense of guilt, regret, and repentance for sins committed, wrongs done, or duty not performed: a deep sense of remorse. The antonyms of "regret" are "rejoice" and "joy" [7].

The main study: In what follows we concentrate our attention on the examples provided by Collins Cobuild Dictionary [7] in order to determine the variety of meanings of the word "regret" in a micro-context. For example:

(3) *The man was a tangle of anger and regret. (The Guardian, 2015)*

(4) Many people have said they regret what happened. (The Guardian, 2015)

(5) She had regretted letting it go through and set about cleaning up the regional government. (The Guardian, 2016)

(6) He lived it to its fullest without regrets. (The Guardian, 2017)

(7) It is of great regret that his 25 years with the company should end in this manner. (The Sun, 2016)

(8) For me that leads to a great deal of sadness and regret and guilt, really. (Times, Sunday Times, 2017)

(9) It didn't work out like that but no great regrets. (The Sun, 2017)

(10) You may regret this in a couple of years. (The Sun, 2006)

(11) There was no disappointment, no regrets, no bitterness. (Times, Sunday Times, 2012)

Having analyzed the above mentioned examples we can relate the following: sentences (4), (7) and (9) render "regret" in its polite expression, i.e. pragmatically. The usage of other terms denoting various states of the mind or emotion concepts alongside

“regret” serves as augmentation of the context and helps in identifying the closest meaning of “regret” expressed in the utterance. This phenomenon is noticed in examples (3), (8) and (11).

Prediction of “regret” is found in instance (10), no “regret” in example (6) and additional context is necessary to identify meaning in example (5). In this case, as the sentence is taken out of the context, its own micro-context is not enough to determine the concrete meaning of “regret”.

Studying “regret” as a cognitive phenomenon we become aware that it can be expressed in both emotional lexicon and non-emotional terms. “The purely cognitive or judicial sense of “regret” might be expressed when one describes one’s vague misgivings over having bought a particular car instead of another or over choosing to see one movie rather than another. These aspects of regret do not necessarily entail “warm” emotional pangs but merely “cool” cognitive processes of memory, judgment or evaluation” [2, p. 137].

To support the idea that cognition is a component of all emotional experience, in our case “regret”, we would like to introduce Janet Landman’s explanation by means of the following statement: “I never feel the slightest pang of regret for what I did”. According to a thoroughly cognitive analysis, this proposition is not a simple “descriptive statement about what people feel and do”. Instead, the statement reflects “the justification of a choice” and is equivalent to saying “My choice was quite correct (sound, justified). In other words, regret is in this view primarily a matter of critical judgment and only secondarily or not at all a matter of feelings” [2, p. 138].

Another line of philosophical and psychological analysis suggests that “regret” is a variety of reason, a subset of the larger phenomenon of induction. The process of beginning with the actual (“facts”) and imagining the possible (“counterfactuals”) is a type of induction in that it proceeds “from a given set of cases to a wider set”. In philosophy the related notion of “possible worlds” has recently received a good deal of attention as a variety of normal mental or imaginative construction [2, p. 138].

Still another thoroughly cognitive approach to “regret” are those economic decision-making models that have recently added “regret” to the traditional utility functions lng used to predict. Typically “regret” is defined in these models in the coolest of cognitive terms; e.g., as the difference between a payoff or outcome actually received and the maximum possible payoff or best possible outcome. According to regret theories, the expected utility of choice X (the alternative chosen) is a mathematical function of the probability of X times the value of X minus the amount of regret for not-X (the better alternative not chosen) [Apud: 2, p. 139].

There is a connection of experiencing “regret” with the age of the person. This idea is supported by the topic of the story we base this research on. In this paper we intend to identify the way Kate Chopin expresses the “regret” of a fifty-year-old woman for not having children as an emotive content of the text made up of the background emotions and the tone emotions of fiction. The emotive background of fiction is characterized by the possibility to cover more emotive themes within the main theme or within all kind of micro-themes [6, p. 12].

The emotive tone of a text is composed of a complexity of objectives that happen at the same time (the author’s point of view, the narrator’s point of view, the characters, the evaluation of the emotional situation done by the narrator) and the emotive influence on the reader, which in fiction is dominant in comparison with the rational influence. Moreover the emotivity expressed in fiction is specific. These texts are a kind of art as they are created as expressing the reality in an esthetical way. To analyse the corelation between the tone of the text and that of emotional background in “Regret” by Kate Chopin we use the method of contextual analysis.

"Regret" [9] is a short story written in September 1894, which originally appeared in *Century* magazine the following year, before being reprinted in the author's 1897 collection *A Night in Acadie*.

The main theme of this short story as the title suggests is "regret". The protagonist of the story is Mamzelle Aurélie a fifty year old, unmarried woman. She has never considered marriage and she has never been in love. A man proposed to her when she was twenty but she turned him down. She runs a farm with a number of animals, and she is also religious. But she is quite alone in the world. Her neighbor's mother gets sick and she desperately asks Mamzelle Aurélie to look after her children for a period of two weeks. By the end of this period the protagonist likes to experience motherhood and comes to realize that she deeply regretted never having married and not having children of her own.

The story begins by the description of the protagonist as feeling good and satisfied in her statute and having no regrets about her life, idea which is directly mentioned in the text:

12) Mamzelle Aurélie had never thought of marrying. She had never been in love. At the age of twenty she had received a proposal, which she had promptly declined, and at the age of fifty she had not yet lived to regret it.

Then the narrator continues with a tone of indignation about Mamzelle Aurélie being disturbed from her private life by a small group of children. The metaphorical way of expressing their appearance before the protagonist shows the amazement and indignation that the author uses to describe Mamzelle Aurélie's emotions. For example:

13) One morning ..., a small band of very small children who, to all intents and purposes, might have fallen from the clouds, so unexpected and bewildering was their coming, and so unwelcome.

At the very beginning when she was left alone with the four children she felt nothing for them. She treated the situation as a duty as we know that she lived alone and her behavior was much like that of a man:

14) During those few contemplative moments she was collecting herself, determining upon a line of action which should be identical with a line of duty. She began by feeding them.

At first she treated the children in the way she took care of her chicken and other animals that she had on the farm, but very soon she discovered the character and habits of each child.

The sentence in which she confesses to her cook about her interaction with the children expresses her shock and feelings towards the situation:

15) "I tell you, Aunt Ruby," Mamzelle Aurélie informed her cook in confidence; "me, I'd rather manage a dozen plantation' than fo' chil'ren. It's terrassent! Bonté! Don't talk to me about chil'ren!"

Mamzelle Aurélie's period of adaptation with the children took her great pains and the author tries to describe the intrusion of the children in her life and the discomfort she felt by means of metaphors that render a feeling of disturbance. For example:

16) It took her some days to become accustomed to the laughing, the crying, the chattering that echoed through the house and around it all day long. And it was not the first or the second night that she could sleep comfortably with little Elodie's hot, plump body pressed close against her, and the little one's warm breath beating her cheek like the fanning of a bird's wing.

Psychologists say the human adapts to a new situation within 21 days or three weeks, from Kate Chopin's story we realize that the protagonist got used to her motherhood in two weeks. And at that very moment her neighbor Odile returned home. There is a change in the emotional state of the woman. If at the beginning of the story Odile was miserable with eyes red from weeping and an unhelpful situation in which she had to abandon her children to go

to see her desperately sick mother and thus feeling uneasy and very unhappy, now upon return the woman, as the narrator puts it again by describing her body language, feels happy:

17) As they drew near, the young woman's beaming face indicated that her homecoming was a happy one.

The unexpected coming of the mother of the children conducted to a lot of excitement and fuss. Children missed their mother and they left their temporary shelter being joyful and making a lot of noise. At this point Mamzelle Aurélie was alone. The last paragraph of the story shows the intensity of "regret" that the protagonist felt by weeping herself, her life and the fact that she did not marry and had no children. The idea of "regret" here is connected with the primary meaning of this word, i.e. weeping for not having acted differently in her life:

18) She turned into the house. There was much work awaiting her, for the children had left a sad disorder behind them; but she did not at once set about the task of righting it. Mamzelle Aurélie seated herself beside the table. She gave one slow glance through the room, into which the evening shadows were creeping and deepening around her solitary figure. She let her head fall down upon her bended arm, and began to cry. Oh, but she cried! Not softly, as women often do. She cried like a man, with sobs that seemed to tear her very soul. She did not notice Ponto licking her hand

Her "sorrow" was intense but she could do nothing about it. By taking care of her neighbor's children her maternal instinct awoke and she experienced the happiness of motherhood. She realizes too late that the outcome of her decision to not marry is a life of loneliness. The children made her aware of what Mamzelle Aurélie was missing—not the absence of a male partner, not marriage as an institution, but the joy that comes with having children and taking care of them. Here lies the regret of her choice.

The emotive component of the text is determined by the signs of different types, signs contained on the surface level of the text. The variety of linguistic means and textual means used by the author to codify the emotive content of the text shapes the emotive expressivity of the text. As markers of regret in the text we can study the sentences that describe the position of the body: "*She let her head fall down upon her bended arm",* "she began to cry", "She cried like a man" and then the metaphor that intensifies the emotional tone of the text by comparing regret with pain: "*with sobs that seemed to tear her very soul".*

Kate Chopin uses the symbol of time to justify the effect that Odile's four children have on Aurelia's life. Earlier on, the children arrive at her house in the morning. Later, as the story concludes, the children leave the house in the evening. The use of different times by the author indicates the contrast of how the children appear and disappear from Mamzelle's life. Just as important, too, the word ''sunset'' symbolizes the near end of Mamzelle's life.

The title of the text keeps the reader in suspense and he/she has to reach the end of it to find the "regret" that is announced at the very beginning of the story. Thus the pragmatic effect the author wanted to produce on the reader was reached.

The author employs the use of philosophical language and thoughts, irony, descriptive language, metaphors, similes and other symbols to portray how the main character changes her attitude towards the concepts of family and marriage.

Conclusion: Summing up, the concept of "regret" in terms of the meaning of the noun found in the dictionaries, the definitions compared in the two types of the English language variants: British and American; also comparing various types of "regret" by analyzing the usage of synonyms in the same context, and by describing the body language of the person who feels "regret" we can conclude that the definition given in Meriam Webster Dictionary which associates "regret" with "sorrow aroused by circumstances beyond one's control or power to repair" is most suitable as a meaning encountered in the analyzed text.

Moreover the initial meaning of "regret" inherited from Old Norse as mentioned above was "to weep", and the second one is unfavorable, rather than desirable, matters as the targets of regret: "to have dissatisfaction, misgivings, or distress of mind concerning; to be keenly sorry for one's mistakes", sense that was identified in the short story "Regret" by Kate Chopin. The transformation through which the protagonist of "Regret" passes is connected with a change in understanding the essence of "another life", or another choice; and here we notice the counterfactual nature of "regret" about which we mentioned in the beginning. The other perspective of life gives Mamzelle Aurélie a feeling of profound "regret" that is exteriorized by her intense weeping of herself and the pain that she feels by regretting about her youth mistakes. The linguistic means used to render the state of the protagonist's mind come gradually intensifying the emotional impact on the reader: starting with the descriptive means of rendering emotive meaning and continuing with the use of metaphors and similes, which are more dramatic.

The symbol of time associated to a human's life and the feeling of "regret" also intensifies the degree of "regret" felt by the woman. All these means taken together create the emotive tone and the emotive background of the story.

BIBLIOGRAPHY

1. Chelcea Septimiu, *Emoții sociale. Despre rușine, vinovăție, regret și dezamăgire.* București: Tritonic Books, 2020. 252 p. ISBN 978-606-749-491-4
2. Landman, Janet, Regret: a Theoretical and Conceptual Analysis P. 135-160, [Available at:https://deepblue.lib.umich.edu/bitstream/handle/2027.42/73569/j.1468-5914.1987.tb00092.x.pdf?sequence=1 [Accessed on 6.05.2024]].
3. Psychology Today [Available at: https://www.psychologytoday.com/intl/blog/intense-emotions-and-strong-feelings/201812/regret [Accessed on 24.04.2024]].
4. Shimanoff, Susan B., Commonly Named Emotions in Everyday Conversations, in *Sage Journals.* Volume 58 Issue 2, April 1984.
5. Tobin, James, *Psychology of Regret* [Available at: https://jamestobinphd.com/the-psychology-of-regret/ [Accessed on 6.05.2023]].
6. Ионова, С., *Эмотивность текста как лингвистическая проблема*. Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата филологических наук. Волгоград, 1998. 14 с. [Available at: psycholinguistik.narod.ru / olderfiles / 5/ Ionova_AKD.pdf [Accessed on 28.02 2018]].
7. *Collins Cobuild Dictionary* [Available at: https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/regret [Accessed on 6.05.2024]].
8. *Meriam Webster Dictionary* [Available at: https://www.merriam-webster.com/dictionary/regret [Accessed on 24.04.2024]].
9. Chopin, Kate, *Regret.* [Available at: https://www.katechopin.org/pdfs/Kate%20Chopin,%20Regret.pdf [Accessed on 24.04.2024]].

THE FUNCTION OF TITLES IN JOURNALISTIC TEXTS

Reka Suba
Assoc. Prof., PhD, ,,Sapientia" University of Cluj-Napoca

Abstract: The titles in the case of journalistic texts are elements of context, they represent the general theme of the text, with its denotative and connotative meanings, they have textual characteristics, so their interpretation is based not only on the discovery of semantic meaning, but also on the recognition of hidden allusions, which is a prerequisite for understanding the entire press text. Their interpretation requires not only linguistic knowledge, but also cultural knowledge in a broad sense, therefore, from a textual point of view, they can be considered specific texts, which play a prominent role in both text coherence and text processing, and show linguistic, cultural, stylistic and rhetorical diversity.
The function of the titles is to arouse interest and induce anticipation, and for this purpose different types of headlines are used. The paper presents the typology and classifications of titles in journalistic texts, correlating the type of variants with their basic function.

Keywords: types of titles, the title as a specific text, typology of titles, classification of titles

Studiul și analiza titlurilor câștigă din ce în ce mai multă legitimitate în ultima vreme, dovadă fiind faptul că, în primul rând în țările de limbă germană și francofonă, acestea sunt denumite cu un termen special, prin conceptul de titrologie.

Dezvoltarea teoriei științifice a titlurilor a fost facilitată de creșterea rapidă a volumului de texte scrise în cele mai diverse domenii, diversitatea tot mai mare și ingeniozitatea lingvistică a titlurilor din textele tipărite, digitale sau online.

În general, referitor la orice text cu titlu, interpretarea titlului stă la baza înțelegerii întregului text (Nádai 2007). După cum afirmă János Balázs, "... dacă privim contextul textului în ansamblu (...), devine clar că acesta are o funcție importantă, de indicare, referindu-se la întregul text, indicând cele ce urmează, tema, esența ideilor, conținutul pe scurt a ceea ce avem de spus. Prin urmare, titlul poate deveni o completare importantă a textului" (Balázs 1985: 92). Gábor Kemény exprimă o părere similară asupra rolului titlurilor, cu referire specială la titlurile de presă: "Titlul este marca comercială a textului și, ca și în cazul introducerilor, prima impresie poate fi decisivă. Iată de ce alegerea unui titlu necesită o atenție deosebită din partea scriitorului și jurnalistului. Mai ales în presă, titlul este important pentru a capta atenția cititorilor" (1989: 101).

Astfel, titlurile se autodepășesc, sunt elemente ale contextului, reprezintă tema generală a textului, cu semnificațiile sale denotative și conotative, cu atmosfera sa, drept prin care "un titlu bun devine un simbol al conținutului și al atmosferei textuale" (Szikszainé 1999: 168).

Cu toate acestea, titlurile nu sunt doar o parte a textului ca întreg, ci au și caracteristici textuale, adică îndeplinesc toate criteriile de textualitate, astfel încât interpretarea lor se bazează nu doar pe descoperirea semnificației semantice, ci și pe recunoașterea aluziilor ascunse, ceea ce reprezintă o condiție prealabilă pentru înțelegerea întregului text de presă. Interpretarea lor necesită nu doar cunoștințe lingvistico-comunicative, ci și culturale în sens larg și, prin urmare, din punct de vedere textual, pot fi considerate texte specifice, care joacă un rol proeminent atât în coerența textului, cât și în procesarea textului și prezintă o mare diversitate lingvistică, culturală, tipologică și stilistico-retorică (Károly 2007).

Funcția de bază a titlului unui text jurnalistic este aceea de a trezi interesul și de a crea așteptări în rândul cititorilor, iar în acest scop sunt folosite mai multe tipuri de titluri. Pléh-

Terestyéni (1980) distinge următoarele variațiuni în ceea ce privește forma și tipurile de titluri: descriptive, succinte, interogative și senzaționale. Titlul descriptiv este format dintr-o propoziție completă, care exprimă tema, precizează circumstanțele evenimentului, relațiile spațiale și temporale și este structurat gramatical ca o propoziție declarativă, dezvoltată, care conține un verb conjugat. Titlurile succinte sunt mai scurte, nu acoperă circumstanțele și sunt propoziții incomplete din punct de vedere gramatical. Titlurile interogative sunt, de obicei, structuri frazeologice interogative care formulează o întrebare legată de circumstanțele unui eveniment. Titlurile senzaționale evidențiază un aspect al evenimentului prin folosirea unor structuri sau combinații de cuvinte neașteptate, surprinzătoare, senzaționale, folosind limbajul într-un mod neobișnuit, fără a se referi în mod clar la tema textului. De obicei, aceste construcții nu conțin verb conjugat.

János Balázs (1985: 99-108) evidențiază că un criteriu important în clasificarea titlurilor este lungimea acelui segment din titlu care se referă la conținutul tematic al textului, argumentând că structura titlurilor depinde în mare măsură de lungimea lor. Titlurile mai lungi pot fi propoziții complete care nu necesită nicio altă completare și care oferă un rezumat al întregului text. Clasificarea sa include, de asemenea, și titluri formate din fraze incomplete, constând dintr-o propoziție subordonată fără o propoziție principală (eventual o propoziție incompletă structural care începe cu o conjuncție), precum și propoziții eliptice, cu un sens alegoric, metaforic sau reprezentând simbolic esența mesajului. În ceea ce privește funcția titlurilor, se subliniază atît funcția lor unificatoare, cât și cea meta-lingvistică, prin care textul devine identificabil și, astfel, clasificabil.

Gábor Kemény, în articolul său despre titlurile textelor jurnalistice (1989), distinge următoarele tipuri de titluri: 1. descriptiv și informativ, 2. identificator, 3. protocolar, 4. senzațional, un subtip al acestuia fiind laconicul, 5. nesemnificativ, 6. comprimat într-un cuvânt compus, 7. citat literal sau parafrază; pe lângă acestea, el analizează și titlurile cu o topică imprecisă, titlurile clișeistice și cele umoristice, formate din jocuri de cuvinte.

Gábor Tolcsvai Nagy tratează separat titlul ca unitate textuală și ca construcție gramaticală, o abordare conform căreia unitățile textuale de diferite niveluri sunt unități semantice care sunt reprezentate sub o formă comunicativă într-o anumită situație, într-o secvență de acțiuni și ca parte a unor acțiuni, și distinge următoarele două funcții pentru titluri (2001: 325):

- prima este funcția metatextuală care se referă la textul întreg (o reprezentare relativ simplă care ține loc de textul complex);
- cealaltă este funcția tematică care se referă la text ca unitate de semnificație (relația dintre sistemul de reprezentare al textului complex și reprezentarea relativ simplă a titlului).

În ceea ce privește funcția metatextuală, acest model precizează că aceasta este asemănătoare funcției substantivelor proprii, adică textul este reprezentat dintr-o perspectivă exterioară, ca un act de comunicare, iar titlul nu face parte din coerența textului în sens restrâns, în timp ce funcția tematică, legată de conținut funcționează în interiorul textului, deoarece se referă la conținut într-o anumită formă, astfel că receptorul va avea așteptări cu privire la tema și conținutul textului, iar aceste două funcții se pot manifesta separat sau împreună, dar nu se amestecă niciodată. Prin urmate, titlul este conceput atât ca o unitate comunicativă independentă, cât și ca o parte constitutivă a textului, subliniind faptul că forma gramaticală a titlului determină natura funcției tematice, deoarece forma gramaticală, adică reprezentarea lingvistică, limitează posibilitățile de reprezentare și prelucrare mentală, și astfel se disting următoarele tipuri de titluri (Tolcsvai 2001: 328):

- titlu format dintr-un grup nominal
- titlu format dintr-un pronume sau cuvânt funcțional
- titlu format dint-o unitate structurală mai mare
- titlu format dintr-o propoziție.

Comunicatele de presă și știrile distribuite pe Internet (pe site-urile ziarelor și ale televiziunilor, pe portalurile de știri) aparțin unui tip special de știri: sunt știri cu titlu (Balázs et al. 1997: 107), iar una dintre principalele lor caracteristici este aceea că titlul este cel mai important element de impact al acestora, deoarece trebuie să atragă atenția printr-un rezumat scurt, concis, sumativ, de obicei formulat printr-o singură structură sintactică, pentru a determina cititorul să dea click pe link și să citească întregul articol.

Același lucru este valabil și pentru denumirile organelor de presă, aceste platforme online dedicate informării publicului cu privire la cele mai recente știri și evenimente: acestea folosesc denumiri adecvate pentru a comunica caracterul lor, orientarea lor tematică și grupul țintă căruia i se adresează. Următoarele portaluri de știri online sunt listate în baza de date a Erdélystat - Mediateca maghiară din România[1], care sintetizează oferta mediatică maghiară din România (ultima actualizare: 08.01.2019):

Aradi Hírek – Știri din Arad (portal de știri al comunității maghiare din Arad)

Átlátszó Erdély - Transilvania transparentă

Erdély Online - Transilvania Online

Érmelléki Magyar Közösségi Hírportál - Portal de știri al comunității maghiare din Ținutul Ierului

Főtér online - Piața Publică Online

Gyergyói Kisújság – Ziarul de Georgheni (portal de știri)

Hargita TV Hargita Megye Online videoportálja - TV Harghita - Portal video online al județului Harghita

Kézdivásárhely Info Centrum – Centru Info Târgu-Secuiesc (portal de știri)

Máramarosi Hírmondó – Știri din Maramureș (portal de știri)

Maszol

Medgyes Város és Környékének Honlapja - Pagina web a orașului Mediaș și a împrejurimilor sale

Nagybánya Város és Környékének Honlapja - Pagina web a orașului Baia Mare și a împrejurimilor sale

Szebeni Magyar Közösségi Hírportál - Portal de știri al comunității maghiare din Sibiu

Szék-helyek.ro (portal de știri)

Székelykeresztúr Város és Környékének Honlapja - Pagina web a orașului Cristuru Secuiesc și a împrejurimilor sale

Temesváros (portal de știri al comunității maghiare din județul Timiș)

Transindex hírportál - Portalul de știri Transindex

Udvarhelyi hírportál - Portalul de știri Odorheiu Secuiesc.

Această bază de date care conține lista portalurilor de știri în limba maghiară din România este remarcabilă din mai multe puncte de vedere, unul dintre acestea fiind tipul și caracteristicile denumirilor folosite de portaluri.

În ceea ce privește tipul denumirilor, organizațiile de presă înregistrate folosesc structuri formate doar din grupuri nominale. De remarcat este faptul că denumirile portalurilor de știri din orașele mici și din regiunile periferice sunt cele care se referă direct la regiune, de exemplu: Știri din Arad (portal de știri al comunității maghiare din Arad), Portalul de știri al orașului Mediaș și a împrejurimilor, Portalul de știri al comunității maghiare din Sibiu, Portalul de știri din Odorheiu Secuiesc etc.

Denumirile portalurilor de știri online editate în localități mai mari și destinate unui public mai larg par să se îndepărteze de referința directă la o locație mai restrânsă și folosesc

[1] *erdelystat.ro*

acronime (Maszol - Magyar Szó Online, în traducere: Cuvânt Maghiar Online, Transidex/Transtelex - Transilván Index, Transilván Telex, în traducere: Index Transilvănean, Telex Transilvănean), adjective metaforice (Átlátszó Erdély - Transilvania Transparentă) sau termeni metaforici pentru a desemna portalul de știri, de exemplu, portalul de presă online Főtér, în traducere: Piața Publică, cu sediul în Cluj Napoca, unde Piața se referă nu numai la piața din centrul orașului, ci face referire și la agora din Grecia antică, unde, pe lângă târguri, se făceau anunțuri, și unde locuitorii orașului puteau asculta oratorii antici. Așadar, în acest caz, denumirea desemnează o arenă importantă a vieții publice, și astfel transmite scopul și misiunea publicației în cauză.

Prin urmare, denumirea adecvată și titlul potrivit sunt piatra de temelie a interpretării textelor în general, iar titlul captivant este de o importanță decisivă în jurnalism și în redactarea publicistică. După cum scria Miklós Kovalovszky într-un studiu din 1974 despre importanța titlului: "... un titlu bun reprezintă jumătate din succes, chiar și cu exagerare aforistică: titlul este mai important decât opera însăși" (Kovalovszky 1976: 326).

BIBLIOGRAPHY

Ablonczyné Mihályka Lívia

2009. Címbe rejtett üzenetek. In: *Alkalmazott Nyelvészeti Közlemények*, Miskolc, IV. nr. 1. pp. 5-11.

https://matarka.hu/koz/ISSN_1788-9979/vol_4_no_1_2009/ISSN_1788-9979_vol_4_no_1_2009_005-011.pdf (2022.05.15.)

2010. Kulturális utalások – olasz sajtócímek magyar szemmel. In: Zimányi Árpád (ed.) *A tudomány nyelve, a nyelv tudománya: alkalmazott nyelvészeti kutatások a magyar nyelv évében*. MANYE XIX. pp. 5-15

http://mnyelv.ektf.hu/manye/manye_xix.pdf (2022.05.15.)

Andok Mónika

2007. A rádiós hír mint szövegtípus In: *Acta Academiae Paedagogicae Agriensis.* Vol.34. pp. 54-79.

http://publikacio.uni-eszterhazy.hu/3972/1/54-79_Andok.pdf (2022.05.15.)

Balázs G., Kuti S. és Szayly J.

1997. *Rádiós ismeretek. A műsorszolgáltató rádiózás kézikönyve*. Diák- és Ifjúsági Újságírók Országos Egyesülete, Budapesta.

Balázs János

1985. *A szöveg.* Editura Gondolat, Budapesta.

Elekfi László–Wacha Imre

2004. *Az értelmes beszéd hangzása*. Editura Szemimpex, Budapesta.

Ferenczy Judit

2007. A közhírek szövegszerkezete. In: H. Varga Gyula (ed.), *Acta Academiae Paedagogicae Agriensis*, XXXIV. Editura Líceum, Eger.

http://publikacio.uni-eszterhazy.hu/3973/1/80-86_Ferenczy.pdf (2022.05.15.)

Károly Krisztina

2007. *Szövegtan és fordítás.* Akadémiai Kiadó, Budapesta.

Nádai Julianna Orsolya

2007. *Sajtó és nyelv egyenlő sajtónyelv?*

https://pea.lib.pte.hu/bitstream/handle/pea/15449/nadai-julianna-orsolya-tezis-hun-2008.pdf?sequence=2&isAllowed=y (2022.05.15.)

Pléh Csaba – Terestyéni Tamás

1980. Újságcímek – az olvasó szemével. *Jel-Kép*. 2. (113-117)

Skutta Franciska
2016. Cím és szövegtípus. In: *Tanulmányok a szövegkoherenciáról*. Eds.: Dobi Edit, Andor József, Universitatea din Debrecen, 74-95, (Officina textologica,1417-4057; 19.)
http://mnytud.arts.unideb.hu/ot/19/ot19_05.pdf (2022.05.15.)
Szathmári István
1967. A nyelvi elemek stílusértékéről. In: *Acta Univ. Szegediensis: Néprajz és Nyelvtudomány XI*, 35-42., Nyelvészeti Dolgozatok nr. 70. , Szeged.
http://acta.bibl.u-szeged.hu/3479/1/etno_lingu_011_035-042.pdf (2022.05.15.)
Tolcsvai Nagy Gábor
2001. *A magyar nyelv szövegtana*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapesta.

THE STRUCTURE OF TITLES IN THE CASE OF INFORMATIVE TEXTS

Reka Suba
Assoc. Prof., PhD, ,,Sapientia" University of Cluj-Napoca

Abstract: The paper focuses on the structure of randomly selected titles from the corpus collected in March 2021, part of the Hungarian online media language monitoring project in Romania and which contains the titles of 1313 news texts. The research on the structure of these titles is carried out from a grammatical, semantic and textual point of view, and tries to reveal the structural conventions that are commonly applied to the formulation of headlines in news texts, which may also present culture-specific features, as it would be natural that language, as a social phenomenon, also bears an imprint of culture and typical socio-cultural elements.

Keywords: the structure of the titles, structural conventions, the formulation of the titles of informative texts

Cercetarea privind caracteristicile utilizării limbii de către presa maghiară online din România, realizată în martie 2021, conține titlurile a 1313 texte de știri. Studiul de față propune analiza structurii titlurilor selectate aleatoriu din întregul corpus, pe baza aspectelor gramaticale, semantice și textuale, și încearcă să identifice convențiile structurale care se aplică, în general, la formularea titlurilor de știri, precum și prezența trăsăturilor specifice culturii, întrucât este de neconceput ca limba, ca fenomen social, să nu poarte amprenta culturii și să nu conțină elemente socio-culturale tipice.

Din punctul de vedere al formei gramaticale, lista de 1.313 titluri conține în cea mai mare parte titluri cu structură de propoziție dezvoltată (1.262 de titluri, 96,11% din total), care sintetizează conținutul textului printr-o formulare enunțiativă, și doar în mod excepțional există în corpusul studiat titluri constând doar din grupuri nominale, titluri formate prin combinarea unor unități structurale mai mari sau titluri interogative.

1. Exemple selectate aleatoriu dintre titlurile cu structură de propoziție, care sunt, de asemenea, utilizate ca propoziții tematice, conțin esența știrilor într-o singură structură sintactică și indică faptul că ne putem aștepta la informații suplimentare în părțile ulterioare ale textului:

A szenátus eltörölte a bírák és ügyészek előzetes nyugdíjazásának törvényét (Maszol, 22.03.2021.) - Senatul a abrogat legea privind pensionarea anticipată a judecătorilor și procurorilor

Elkábították és visszavitték az erdőbe a gyergyóditrói iskola udvarára behatoló medvét (Transindex, 22.03.2021.) - Ursul care a intrat în curtea școlii din Ditrău a fost anesteziat și dus înapoi în pădure

Életbe lépett a vörös forgatókönyv Sepsiszentgyörgyön (Székelyhon, 22.03.2021.) - Scenariul roșu a intrat în vigoare la Sfântu Gheorghe

Már április végén elkezdődhet a koronavírus elleni oltás a háziorvosi rendelőkben (Krónika Online, 22.03.2021.) - Vaccinarea împotriva coronavirusului ar putea începe în cabinetele medicilor de familie încă de la sfârșitul lunii aprilie

Az elvégzett tesztek számát is figyelembe vennék a vesztegzárról szóló döntésekben (Radio Cluj Napoca, 22.03.2021.) - Numărul de teste efectuate va fi, de asemenea, luat în considerare în deciziile privind interdicțiile

Drágább lesz idén a bárány (Radio București, 22.03.2021.) - Carnea de miel va fi mai scumpă în acest an

Megkezdődött Kínában a kémkedéssel vádolt kanadaiak pere (Erdély Online, 22.03.2021.) - A început procesul canadienilor acuzați de spionaj în China

Európa-szerte tüntettek a korlátozások ellen (Radio Târgu Mureș, 22.03.2021.) - În toată Europa au avut loc demonstrații împotriva restricțiilor.

2. Titluri formate dintr-un grup nominal (în total 6, adică 0,45%):

Reménytelen versenyfutás (Krónika Online, 24.03.2021.) – O cursă fără speranță

Start utáni félsikerek (Radio Cluj Napoca, 22.03.2021.) - Reușite pe jumătate după lansare

Példátlan orosz mozgósítás (Radio București, 22.03.2021.) - Mobilizare rusească fără precedent

A marosvásárhelyi fekete március emlékezete (Krónika Online, 29.03.2021.) – Comemorare Martie Negru de la Târgu Mureș

Lassan tisztuló horizont (Radio Cluj Napoca, 26.03.2021.) – Orizont limpezându-se încet

A Stratégiai Kommunikációs Csoport mai jelentése (Radio București, 26.03.2021.) - Raportul de astăzi al Grupului pentru comunicare strategică

În cazul acestor exemple din structura titlurilor fac parte doar sintagme atributive: atribuituri simple și dezvoltate, de tip adjectival și substantival.

3. Exemple de titluri care combină unități structurale mai mari (45 de titluri, 3,42% din total), în care una sau mai multe structuri adverbiale sau alte tipuri de raporturi subordonate formează o relație semantică mai complexă:

Uniós támogatás a nőknek (Radio București, 22.03.2021.) – raport apozitiv completiv cu valoare de atribut, având un regent atributiv, în traducere: Sprijin din partea UE pentru femei

Gyógyszerrel a vírus ellen (Radio București, 24.03.2021.) – conexiune de raporturi completive într-o structură eliptică de predicat, fără regent, în traducere: Cu medicamente împotriva virusului

Újabb szigorítások vasárnaptól (Radio București, 27.03.2021.) – structură eliptică de predicat, având doar subiect (împreună cu un determinant atributiv) și un raport completiv, în traducere: Mai multe restricții începând de duminică

Román térnyerés Moldovában (Krónika Online, 25.03.2021.) – Victorie românească în Moldova – titlu format dintr-o structură eliptică de predicat și din raporturi completive, ca și în cazul exemplelor următoare:

Kritikus hang Csíkfalva fejlődését illetően (Székelyhon, 23.03.2021.) – Critici la adresa dezvoltării satului Vărgata

Kórház- és útépítési tervek Háromszéken (Székelyhon, 24.03.2021.) - Proiecte de construcție de spitale și drumuri în județul Covasna

A és B terv a vízveszteség megállítására (Székelyhon, 25.03.2021.) - Planurile A și B pentru a opri pierderea de apă

Bírák és ügyészek a „szuper mentelmi jog” ellen (Krónika Online, 23.03.2021.) - Judecători și procurori împotriva "superimunității"

Rekordméretű forrás az egészségügyben (Erdély Online, 26.03.2021.) – Resurse record în sistemul de sănătate

4. Titlurile interogative sunt, de asemenea, rare în corpus, cu un total de 30 de titluri aparținând acestui tip, indiferent de structura gramaticală (2,28% din totalul corpusului), dar în cadrul acestui tip apar și alte subtipuri:

- Titlu format dintr-o propoziție dezvoltată de tip interogativ (cu două tipuri suplimentare: propoziții interogative parțiale sau totale):
  - exemple pentru interogația totală:

Visszatérhet-e az egységes magyar érdekképviselet a pozsonyi parlamentbe? (Maszol, 28.03.2021.) – Reprezentarea unificată a intereselor maghiare poate reveni la Parlamentul de la Bratislava?

Lenne megoldás a magyar zászlók miatti büntetések megakadályozására? (Transindex, 25.03.2021.) - Există o soluție pentru a preveni sancțiunile pentru steagurile maghiare?

Lemond-e az unió egészségügyi biztosa a hátrányos szerződések miatt? (Erdély Online, 29.03.2021.) - Va demisiona comisarul european pentru sănătate din cauza contractelor nefavorabile?

Hamarosan szabadulhat a Szuezi-csatornát eltorlaszoló teherszállító? (Erdély Online, 27.03.2021.) - Poate fi eliberat în curând cargobotul care blochează Canalul Suez?

  - exemple pentru interogație parțială:

Meddig tart a védettség? (Székelyhon, 28.03.2021.) - Cât timp durează imunitatea?

Mit ér egy majdnem 90 napos kormányzás? (Radio Cluj-Napoca, 23.03.2021.) – Cât valorează o guvernare de aproape 90 de zile?

Miért forgalmaznak ugyanazon címke alatt eltérő termékeket az EU-ban? (Főtér, 22.03.2021.) - De ce sunt comercializate produse diferite sub aceeași etichetă în UE?

Hogyan működnek a Magyarországon alkalmazott vakcinák? (Erdély Online, 27.03.2021.) - Cum funcționează vaccinurile folosite în Ungaria?

- la celelalte exemple, propoziția interogativă face parte dintr-o structură mai complexă:
  - interogația parțială este un citat:

Rákay Philip: hol tartanánk az orosz és a kínai vakcina nélkül? (Erdély Online, 23.03.2021.) - Philip Rákay: unde am fi fără vaccinul rusesc și chinezesc?

Megkérdeztük Arafatot: honnan tudhatjuk, hogy igazoltat-e a rendőr 20 óra után? (Maszol, 26.03.2021.) - L-am întrebat pe Arafat: de unde știm dacă polițistul ne va legitima după ora 20.00?

Országos helyreállítási terv: mennyi jut Erdélynek a 30 milliárd euróból? (Maszol, 25.03.2021.) - Planul național de redresare: cât din cele 30 de miliarde de euro va primi Transilvania?

  - prima propoziție a titlului format din două propoziții este propoziția interogativă care are rolul de-a atrage atenția, iar cea de-a doua propoziție fie conține o restricție, fie anticipează răspunsul la întrebare, fie restrânge domeniul de aplicare al problemei ridicate de întrebare:

Melyek a legjobb úticélok - már ha lehet majd utazni? (Radio Cluj-Napoca, 22.03.2021.) - Care sunt cele mai bune destinații - dacă mai putem călători?

Miről is szól valójában a szexuális nevelés? – Tisztázták a fogalmakat (Maszol, 25.03.2021.) - Despre ce este vorba cu adevărat în educația sexuală? – Clarificarea cnceptelor

Új trend Magyarországon? 12 millió forintot adott Kásler „az ethno-fitnesz mozgáskultúrára” (Transindex, 23.03.2021.) - O nouă tendință în Ungaria? Kásler oferă 12 milioane de HUF pentru "cultura mișcării etno-fitness"

Jelentkezne oltásra, de nem mindegy, hogy melyikre? Akkor van egy jó hírünk (Főtér, 22.03.2021.) - Doriți să solicitați o vaccinare, dar care dintre ele? Atunci avem vești bune

Mindjárt darabokra hullnak a romániai vasutak? Akkor tegyünk rájuk hidrogénmeghajtású vonatokat! (Főtér, 22.03.2021.) - Căile ferate românești sunt pe cale să se destrame? Atunci hai să utilizăm trenuri cu hidrogen!

Sírjunk vagy örüljünk? A diákok körében nőtt, a pedagógusok között csökkent az új fertőzöttek száma (Főtér, 22.03.2021.) - Să plângem sau să ne bucurăm? Noile infecții cresc în rândul elevilor, scad în rândul profesorilor

Szeretné, ha Ludovic Orban lenne Iohannis utódja? Mert ő nagyon szeretné :))) (Főtér, 24.03.2021.) - Vă doriți ca Ludovic Orban să-i succeadă lui Iohannis? Pentru că lui i-ar plăcea foarte mult :)))

Mi jöhet még? Megint leomlott a hegyoldal az elátkozott észak-erdélyi autópálya mentén (Főtér, 29.03.2021.) - Ce mai urmează? Versantul s-a prăbușit din nou de-a lungul blestematei autostrăzi Transilvania Nord

Bezárt a bolt? Sebaj, irány a benzinkút! – éppen a csoportosulást korlátozó intézkedés okozott csoportosulást (Főtér, 29.03.2021.) - Magazinul este închis? Nu contează, mergeți la benzinărie! - măsura care limitează gruparea a fost cea care a cauzat gruparea.

Nem tudja, milyen intézkedések érvényesek településére? Itt nézze meg! (Transindex, 28.03.2021.) - Știți ce măsuri se aplică în municipiul dumneavoastră? Verificați aici!

- structuri inversate, în care propoziția interogativă este precedată de o propoziție completă sau eliptică, de modalitate declarativă:

Ha más városok karantén alá kerültek, Bukarest miért nem? (Transindex, 23.03.2021.) - Dacă alte orașe sunt în carantină, de ce nu și Bucureștiul?

Az irtózatos nagy balhé – mennyire törvényszerű egy globális konfliktus kialakulása? (Transindex, 29.03.2021.) – Scandal mare - cât de legitimă este apariția unui conflict global?

Szombatról vasárnapra virradóra „kevesebbet alszunk" – Mikor lesz az utolsó óraátállítás? (Maszol, 25.03.2021.) - De sâmbătă până duminică dimineața, "dormim mai puțin" - Când va avea loc ultima schimbare de ceas?

Dugó a Szuezi csatornán: mi lesz a több mint 100 ezer Romániából szállított élő állattal? (Maszol, 27.03.2021.) – Ambuteiaj la Canalul din Suez: ce se va întâmpla cu cele peste 100.000 de animale vii transportate din România?

Întrucât cele mai importante trăsături tipologice ale textelor, în general, sunt cuprinse în macrostructură (Andok 2007), este necesar să se examineze și cele mai importante componente textuale ale macrostructurii în cazul comunicatelor de presă, care, potrivit lui Tolcsvai, sunt următoarele: lumea textuală cu toate determinările discursive, inclusiv punctul de vedere din care se fac relatările, structura tematică, focalizarea textuală, marcarea spațiului și a timpului, precum și structura generală a textului, structura semantică, stilul și titlul textului.

Analiza și definirea rețelei de determinări create de text este deosebit de importantă în cazul textelor de știri (Andok 2007), deoarece un punct de plecare important este faptul că "textul nu reflectă lumea, nu o cartografiază, ci o modelează într-un sistem complex de reprezentări, într-un mod mai mult sau mai puțin similar pentru participanții la interacțiunea lingvistică" (Tolcsvai 2001: 121), dar nu ca un sistem închis, datorită naturii procesuale a creării și înțelegerii textului.

Dintre componentele lumii textuale, analizăm doar marcarea timpului, care, în materialul studiat, este prezentul evenimentului principal din discurs la trecut (care, de altfel, poate fi de mai multe feluri, pe lângă trecutul recent, pot apărea și mai mult ca perfectul sau imperfectul, trecutul apropiat) sau la prezent, precum și la timpul viitor, pe de altă parte, întrucât numeroase știri relatează despre așteptarea unui eveniment (Andok 2007):

Ferenc pápa virágvasárnap a járvány okozta lelki és gazdasági válságról beszélt (Erdély Online, 28.03.2021.) – timpul trecut: Papa Francisc a vorbit despre criza spirituală și economică provocată de epidemie

Több mint 12 ezer személyt kezelnek kórházban Covid-19 megbetegedéssel (Transindex, 27.03.2021.) – timpul prezent: Peste 12 mii de persoane sunt spitalizate cu Covid-19

Bukarestben nem lesz karantén, de vasárnaptól ezek a szigorított rendelkezések lépnek érvénybe (Transindex, 27.03.2021.) – timpul viitor: Nu va fi carantină în București, dar aceste prevederi mai stricte vor intra în vigoare de duminică.

Cu toate acestea, evenimentul principal reprezentat în titluri nu poate fi doar un eveniment real, desfășurat în trecut sau prezent, sau care va avea loc în viitor, ci pe lângă acestea Judit Ferenczy distinge și tipul de eveniment verbal: "Cercetările mele arată că știrile care conțin un eveniment principal verbal reprezintă aproximativ jumătate din știrile radiofonice: acestea se referă exclusiv la ceea ce a fost declarația cuiva despre un eveniment" (Ferenczy 2007: 83).

Mónika Andok afirmă, de asemenea, că știrile despre acțiuni lingvistice sunt foarte frecvente, adică texte de știri care "nu descriu un eveniment, ci relatează despre faptul că cineva - de obicei o persoană cu o poziție socială înaltă - a spus ceva (...), care are valoare informativă", așadar acestea pot fi interpretate cu siguranță ca acțiuni lingvistice (2007: 63).

Acest tip de titlu apare cu o frecvență izbitoare și în titlurile de presă studiate, relatând în mod explicit despre o acțiune lingvistică, cu numele persoanei care efectuează acțiunea verbală servind drept desemnare de sursă:

Emil Boc: amíg polgármester vagyok, senki nem nyúlhat Avram Iancu szobrához (Maszol, 22.03.2021.) - Emil Boc: Cât timp voi fi primar, nimeni nu se poate atinge de statuia lui Avram Iancu

Ludovic Orban nem zárja ki, hogy jelölteti magát az államelnök-választáson (Maszol, 22.03.2021.) - Ludovic Orban nu exclude să candideze la președinție

Florin Cîţu: Rendőrök és csendőrök ellenőrzik majd a szabályok betartását az utcán (Radio București, 24.03.2021.) - Florin Cîțu: Polițiștii și jandarmii vor verifica respectarea regulilor pe străzi

Dömötör Csaba: a baloldali aknamunka ellenére is megbirkózik az ország a járvánnyal (Erdély Online, 24.03.2021.) - Csaba Dömötör: Țara va face față epidemiei în ciuda lucrărilor celor de stânga

INSCOP: a románok többsége nyugati irányultságú, de nem a nemzeti érdekek feladása árán (Maszol, 22.03.2021.03.) – aici sursa fiind un institut de cercetare a opiniei publice - INSCOP: majoritatea românilor sunt orientați spre Occident, dar nu în detrimentul intereselor naționale.

Opinia general acceptată în literatura de specialitate este că, în cazul titlurilor de presă și al lead-urilor[1], denumirea agentului și a acțiunii întreprinse este obligatoriu, iar în cele mai multe cazuri este tipică și evidențierea unei împrejurări, însă titlul cu structură de frază de obicei începe cu denumirea agentului. În cazul nostru situația este diferită. Dacă luăm fiecare al cincizecilea titlu din corpus-ul studiat (26 de titluri), obținem următoarea configurație:

- în cinci cazuri, titlul începe cu denumirea persoanei care a efectuat o acțiune verbală (cineva a afirmat, a declarat sau a negat ceva):

Varga Judit: az EP fellépése a jogállam minden elvének ellentmond (Erdély Online, 25.03.2021.) - Judit Varga: Acțiunea PE contrazice orice principiu al statului de drept

[1] Propoziție sau propoziții care introduc știri, comunicate de presă, articole de ziar din presa scrisă sau online.

Szijjártó Péter: az EU kínaiak ellen hozott szankciói értelmetlenek (Erdély Online, 22.03.2021.) - Péter Szijjártó: Sancțiunile UE împotriva Chinei sunt inutile

Deutsch Tamás: Brüsszel elrontotta a vakcinabeszerzést (Erdély Online, 29.03.2021.) - Tamás Deutsch: Bruxelles-ul a dat peste cap achiziția de vaccinuri

Jakab István: a helyreállítási tervbe bekerülő autópályáknak tényleg el kell készülniük 2026-ig (Maszol, 29.03.2021.) - István Jakab: Autostrăzile incluse în planul de redresare trebuie să fie finalizate într-adevăr până în 2026

Stelian Ion: Új ruhára van szüksége az igazságügyi rendszernek (Radio Tîrgu Mureș, 2021.03.29.) - Stelian Ion: Sistemul de justiție are nevoie de un veșmânt nou

- în trei cazuri, titlul începe cu sintagmă nominală care îl reprezintă pe agent:

Újabb 160 ezer adag Pfizer-BionTech-vakcina érkezett Magyarországra (Erdély Online, 23.03.2021.) - Alte 160.000 de doze de vaccinuri Pfizer BionTech au ajuns în Ungaria

A magyar zászlók miatt kirótt bírság fele gyűlt össze Székelyudvarhelyen (Székelyhon, 26.03.2021.) - Jumătate din amenda pentru steagurile maghiare, încasată la Odorheiu Secuiesc

A hazai baloldal lehet a járvány egyik legnagyobb vesztese (Erdély Online, 28.03.2021.) - Stânga ar putea fi unul dintre cei mai mari perdanți ai epidemiei

- în șapte cazuri, predicatul verbal care exprimă acțiunea se află pe primul loc, de exemplu:

Visszatérhet-e az egységes magyar érdekképviselet a pozsonyi parlamentbe? (Maszol, 28.03.2021.) – Reprezentarea unificată a intereselor maghiară poate reveni la Parlamentul de la Bratislava?

Kezdődhet az udvarhelyszéki gigaberuházás, aláírták a kivitelezési szerződést (Székelyhon, 23.03.2021.) – Poate începe investiția uriașă de la Odorhei, contractul de construcție a fost semnat

Rajtol a próbaérettségi, a járványhelyzet miatt mintegy 7500 diák nem most ad számot tudásáról (Krónika Online, 22.03.2021.) - Se apropie simulările examenelor, iar epidemia face ca aproximativ 7500 de elevi să nu-și testeze acum cunoștințele

- în toate celelalte cazuri (10 exemple din datele extrase aleatoriu), la începutul propoziției este plasat un determinant (parte de propoziție secundară) care denumește segmentul cel mai important al știrii și care, conform regulilor redactării jurnalistice, îi conferă informativitate; faptul că partea cea mai importantă a știrii este cel mai adesea evidențiată în titlu arată dublul rol al titlului: pe de o parte, oferă un rezumat al evenimentului și, pe de altă parte, pregătește detaliile care urmează în textul integral (Andok 2007), de exemplu:

Sepsiszentgyörgyön a parkolóhely-építések nem tudják tartani a lépést az autók számával (Maszol, 23.03.2021.) - În Sfântu Gheorghe construcția de locuri de parcare nu ține pasul cu numărul de mașini

A kórház illemhelyiségében végzett magával egy aradi fiatalember (Maszol, 29.03.2021.) - În toaleta spitalului s-a sinucis un tânăr din Arad

Külső szakértőktől kér tanácsot az AstraZeneca oltóanyagáról az Európai Gyógyszerügynökség (Krónika Online, 25.03.2021.) – De la experți externi cere aviz Agenția Europeană pentru Medicamente cu privire la vaccinul AstraZeneca

A külföldi katonák elleni támadások újraindításával fenyegetőztek az afganisztáni tálibok (Erdély Online, 26.03.2021.) – Cu reluarea atacurilor asupra soldaților străini au făcut amenințări talibanii din Afganistan

- într-un caz, titlul începe cu o construcție nominală cu funcție de etichetă:

Maia Morgenstern-ügy: azonosították és 24 órára őrizetbe vették az antiszemita fenyegetőt (Transindex, 29.03.2021.) - Cazul Maia Morgenstern: Amenințătorul antisemit a fost identificat și reținut pentru 24 de ore.

Spre deosebire de textul de presă în sine, al cărui scop principal este acela de a oferi informații obiective și de a elimina ambiguitățile prin intermediul contextului, titlurile de presă sunt expresii lingvistice cu un scop specific, care pot urmări, de asemenea, să mențină ambiguitatea prin sinonimie, polisemie, omonimie sau chiar aluzie, cu scopul de a atrage atenția, sau pot folosi formulări precum repetiția, paralelismul și contrastul, enumerarea, întrebarea, fraza incompletă. Pe lângă toate acestea, intertextualitatea, trimiterile la texte anterioare, pot juca, de asemenea, un rol semnificativ în titlurile de presă, caz în care cititorul știrii poate face legătura între aluziile din titlu și experiența sa anterioară (Nádai 2007), care pot fi destul de diverse, referindu-se la artă, literatură, istorie, religie, expresii idiomatice, proverbe etc.

Iată cîteva exemple:

Tavasz a Tatuin bolygón, azaz Erdélyben (Főtér, 29.03.2021.) – Primăvară pe planeta Tatuin, adică în Transilvania - denumirea metaforică se referă la planeta Tatuin (Tatooine în limba engleză) din universul fictiv al filmului Războiul Stelelor, a cărei suprafață este acoperită în cea mai mare parte de nisip.

Újabb nap a járványpokolban, újabb rekord az intenzíven (Főtér, 29.03.2021.) – Încă o zi în iadul epidemic, încă un record la terapia intensivă - "iadul epidemic": o formă de creativitate lingvistică în care o combinație unică de cuvinte metaforice exprimă, prin exagerare, starea în cauză, făcând în același timp referire la imaginea apocalipsei biblice.

A jövő már látszik a kanyarban: önvezető buszok érkeznek Kolozsvárra (Főtér, 2021.03.26.) – Se vede viitorul la capătul curbei: la Cluj Napoca vor sosi autobuze care se conduc singure – trimiterea la expresii clișeice plasează conținutul vizat în contextul actual (atât în limba maghiară, cât și în limba română există expresia "se vede luminița la capătul tunelului").

Și aceste câteva exemple selectate pot fi luate ca dovadă a faptului că cunoștințele culturale de bază joacă un rol crucial în înțelegerea și interpretarea titlurilor pe care se bazează articolele.

În ceea ce privește valoarea stilistică emoțional-dispozitivă a cuvintelor și expresiilor din limbajul presei, István Szathmári (1967: 38-39) afirmă că orice cuvânt are și o valoare stilistică ocazională, ce se naște din capacitatea cuvântului de a evoca mediul său originar, tipic, atmosfera sa lingvistică, adică valoarea sa stilistică constantă, care poate sări în prim-plan și se multiplică atunci când nu este folosit în mediul său lingvistic tipic care îi este caracteristic.

Iată câteva exemple de utilizare a unor cuvinte și expresii aparținând stratului stilistic confidențial sau a vocabularului argotic, care se află în contrast evident cu perechile de sinonime ale acestora din gama neutră a limbajului standard. Prezența unor astfel de elemente conversațional-familiale în limbajul de presă este în general considerată neobișnuită, dacă nu chiar uimitoare, dar, în orice caz, devine din ce în ce mai frecventă în limbajul presei digitale:

Jaj, de trükkösek: Nagyenyeden úgy nem hirdettek karantént, hogy mégis karantént hirdettek (Főtér, 25.03.2021.) – Vai, ce șmecheri: la Aiud în așa fel nu au declarat carantină, că totuși au făcut-o.

El kell olvadni: így kérte meg a párja kezét egy romantikus bánsági tűzoltó (Főtér, 25.03.2021.) – Te topești: cum și-a cerut partenerul în căsătorie un pompier romantic din Banat

Hideget is, meleget is kapunk a következő két hétben (Krónika Online, 29.03.2021.) - Rece și cald în următoarele două săptămâni

Megvolt a román próbaérettségi: klasszikusok voltak terítéken (Transindex, 22.03.2021.) - Simularea examenului de limba română: clasicii au fost puși pe masă.

Ca o concluzie asupra structurii titlurilor textelor jurnalistice, se poate spune că, dacă pornim de la premisa că titlul poate fi descris pe de-o parte în raport cu ansamblul textului, dar și ca un text în sine, tratat ca o unitate textuală autonomă, putem face următoarele afirmații generale: nu numai vocabularul caracterizează apartenența tipologică a titlurilor, ci și trăsăturile structurale (structura gramaticală) și semantice (relații temporale, gama de concepte etc.).

În general, cuvintele și expresiile din titlurile textelor de presă sunt elemente ale limbajului comun cult și în foarte puține cazuri sunt necesare cunoștințe de specialitate pentru a le înțelege. Cu toate acestea, datorită referințelor intertextuale, în unele cazuri, cunoștințele de bază pot juca un rol important în orientare. În ceea ce privește structura gramaticală a exemplelor de titlu selectate aleatoriu din corpus, cea mai frecventă este forma de propoziție a titlului, al cărei prim element este o parte secundară de propoziție, dar cu o mare informativitate. Indiferent de structura lor, titlurile studiate oferă informații precise despre conținutul întregului text de știri, ceea ce poate fi un factor decisiv pentru ca cititorul să dea click pe link și să citească întregul text.

BIBLIOGRAPHY

Ablonczyné Mihályka Lívia

2009. Címbe rejtett üzenetek. In: *Alkalmazott Nyelvészeti Közlemények*, Miskolc, IV./1., pp. 5-11. https://matarka.hu/koz/ISSN_1788-9979/vol_4_no_1_2009/ISSN_1788-9979_vol_4_no_1_2009_005-011.pdf (2022.05.15.)

2010. Kulturális utalások – olasz sajtócímek magyar szemmel. In: Zimányi Árpád (ed.) *A tudomány nyelve, a nyelv tudománya: alkalmazott nyelvészeti kutatások a magyar nyelv évében*, MANYE XIX. pp. 5-15; http://mnyelv.ektf.hu/manye/manye_xix.pdf (2022.05.15.)

Andok Mónika

2007. A rádiós hír mint szövegtípus In: *Acta Academiae Paedagogicae Agriensis. Sectio Scientiarum Economicarum et Socialium*. Universitatea Eszterházy Károly (Vol. 34.), pp. 54-79.
http://publikacio.uni-eszterhazy.hu/3972/1/54-79_Andok.pdf (2022.05.15.)

Balázs János

1985. *A szöveg.* Editura Gondolat, Budapesta.

Elekfi László–Wacha Imre

2004. *Az értelmes beszéd hangzása*. Editura Szemimpex, Budapesta.

Ferenczy Judit

2007. A közhírek szövegszerkezete. In: H. Varga Gyula (ed.), Kommunikáció és szövegkutatás. Editura Líceum, Eger.
http://publikacio.uni-eszterhazy.hu/3973/1/80-86_Ferenczy.pdf (2022.05.15.)

Károly Krisztina

2007. *Szövegtan és fordítás.* Editura Academică, Budapesta.

Nádai Julianna Orsolya

2007. *Sajtó és nyelv egyenlő sajtónyelv?*

https://pea.lib.pte.hu/bitstream/handle/pea/15449/nadai-julianna-orsolya-tezis-hun-2008.pdf?sequence=2&isAllowed=y (2022.05.15.)
Pléh Csaba – Terestyéni Tamás
1980. Újságcímek – az olvasó szemével. *Jel-Kép*. 2. (113-117)
Skutta Franciska
2016. Cím és szövegtípus. In: *Tanulmányok a szövegkoherenciáról*. Eds.: Dobi Edit, Andor József, Universitatea din Debrecen, 74-95, (Officina textologica,1417-4057; 19.)
http://mnytud.arts.unideb.hu/ot/19/ot19_05.pdf (2022.05.15.)
Szathmári István
1967. A nyelvi elemek stílusértékéről. In: *Acta Univ. Szegediensis,* nr. 70., Szeged.
http://acta.bibl.u-szeged.hu/3479/1/etno_lingu_011_035-042.pdf (2022.05.15.)
Tolcsvai Nagy Gábor
2001. *A magyar nyelv szövegtana*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapesta.

(RE)CONSTRUCTING THE MEANING OF MULTIMODAL DISCOURSE. FOCUS ON THE VISUAL ACCESSIBILITY

Lavinia Suciu, Mircea Berzovan
Assoc. Prof., PhD, Politehnica University of Timișoara, ,,Nikolaus Lenau" High School Timișoara, Computer scientist

Abstract: The transition to multimediality and multimodality of communication in the current era, brought up by the digital revolution, determines reflections on the need for a message's visual component and why it would semantically complement a well-written text. Our aim is the study of plurisemiotic discourse, in terms of visual accessibility, a sine qua non of legibility, comprehension, interpretation, and efficiency of a discourse and of communication.
Defined as an ability of making the web content (information, activities, and environments) ,,perceivable, operable, understandable and robust to a wider range of people with disabilities" (WCAG, 2018), visual accessibility is the starting point of examining the multimodal discourse from the visual perspective of its realization. This is an integral part of the method of analyzing plurisemiotic discourse, communication design (L. Suciu, 2014).
Responsible for the impact of the discourse, visual accessibility is an essential principle, centered on the audience, that involves the use of technical tools in the elaboration of text and image.
Through examining discourse examples, we emphasize the importance of new technologies in the creation of the framework of the utterance, which, fulfilling the role of the enunciation cues, contribute substantially to the reconstruction of the meaning, but as well as to the the common cultural background of the participants in the interaction. Therefore, visual accessibility is necessary in order to achieve an empathetic communication.

Keywords: visual accessibility, multimodal discourse, enunciation, framework, meaning, common cultural background, efficiency.

Introduction

De nos jours, la manière de communiquer est en train de changer. Dans ce monde pressé , nous préférons des informations faciles à digérer", préférence qui se manifeste dans l'abondance d'images et qui se matérialise par la représentation d'un contenu qui fait appel à plusieurs codes de communication (donc, une communication multimodale). La revalorisation du mode de communication ancien, archaïque mais omniprésent des signes indiciels reconfigure la représentation du contenu transmis, en la convertissant en un format hybride, dont le sens naît de la coexistence et de la potentialisation mutuelle des signes linguistiques et non linguistiques. Par conséquent, la recherche des méthodes complexes et efficaces visant la production et l'investigation de la communication et du discours plurisémiotiques et multimodales deviennent des priorités pour les professionnels du domaine.

La communication numérique, marquée par l'alternance des codes et l'émergence de langages artificiels, produit des changements dans l'horizon d'attente de l'individu et établit de nouvelles tendances dans les comportements d'encodage et de décodage des messages. L'appétence croissante pour l'image, apanage de la jeunesse, tend à se généraliser au niveau sociétal et pour d'autres formes et média de communication. *Pourquoi y a-t-il besoin d'une composante visuelle du message si le texte est bien écrit/ bien rédigé?*

Voici une question à laquelle nous essayons de répondre dans les pages qui suivent.

Le cadre d'analyse

La transmission d'un contenu psychique (d'une idée d' /un produit, etc.) implique la reconnaissance des valeurs, des croyances du récepteur, reconnaissance qui est fondée sur la compréhension et le respect de ceulles-ci. Dans le cas d'un discours informatif, c'est sur cette base que les nouvelles informations sont assimilées. Concernant le discours persuasif, c'est une première étape nécessaire afin d'obtenir l'adhésion du récepteur. Être en résonance avec le modèle de l'interlocuteur sur le monde (faire preuve d'empathie à un niveau profond) signifie éliminer la barrière culturelle (Meirieu 2010, 198-201) qui apparaît dans l'interaction et établit un fond culturel commun, ce qui coïncide avec la préparation du « terrain » pour exposer le nouveau contenu / la nouvelle idée et orienter l'interlocuteur vers l'adhésion. Une fois que le fond culturel est partagé, il devient la prémisse d'une performance pour celui qui veut transmettre un nouveau contenu à des fins informatives ou persuasives ; c'est une stratégie réussie, dans laquelle la manière de transmettre le message joue un rôle essentiel. Ainsi, la communication devient l'espace dans lequel se construit une culture commune (Meirieu 2010, 200), en tant que garant de la compréhension du sens et/ou comme première étape de l'influence.

La suprématie dont jouit actuellement la communication dans le monde virtuel ressort de l'expression par image. Grâce à ses propriétés, l'image consolide sa capacité d'être décodée rapidement, de procurer du plaisir et (peut-être par ce biais) de conduire à une adhésion plus rapide que la communication linguistique/textuelle. Les nouveaux moyens de communication ont déstabilisé l'univers familier de l'individu en lui substituant *un universel dépourvu de totalité* (cf. P. Lévy 2012), qui a pourtant provoqué des changements majeurs au niveau individuel et collectif, à tous les niveaux. Deux tendances dans le rapport entre les nouvelles technologies et la communication sont signalées. D'une part, on pose le problème de l'intégration dans les sciences humaines et sociales des outils numériques, permettant de saisir et d'analyser les enjeux sociaux liés au « numérique » et d'autre part on propose d'identifier ce que les humanités pensent de la technique, et non pas que les humanités soient instrumentalisées par la technique, ce qui été nommé « cultiver » – « culturer » – le numérique (Bonaccorsi, Carayol, V, Domenget 2016).

Dans ce contexte, nous visons à étudier le rôle des nouvelles technologies de communication dans la création du sens d'un médiatique discours plurisémiotique. À cette fin, nous nous concentrons sur l'accomplissement de l'accessibilité visuelle comme condition fondamentale de la reconstruction sémantique et de l'efficacité discursive. L'examen du discours plurisémiotique admet, de manière analogue à l'acception de totalité de l'événement parlé (Benveniste 1966, 242), sa conceptualisation en tant que système signifiant (L. Suciu. 2014), dont le sens naît de la complémentarité du verbal et du visuel. Les nouvelles technologies permettent l'actualisation des éléments correspondant au *cadre* du message, qui renvoient aux indices de l'énonciation (Bougnoux 2000, 53-70) et qui sont relatifs à la manière de transmettre le message. Par rapport au message verbal, l'image contient des indices liés au type de relation entre interlocuteurs, jouant le rôle de cadre ou d'énonciation (Suciu 2014). Selon ce cadre d'analyse, nous considérons le support visuel comme une source d'encadrement de l'expression linguistique, l'instrument technique fournissant les éléments indiciels qui contribuent substantiellement à la cristallisation sémantique du message, facilitant ainsi la compréhension et susceptibles de générer de l'influence. L'effet du discours est donc conditionné par le moyen de transmission, par l'existence et le fonctionnement du cadre, revendiqué par la suffisance, du point de vue sémantique de l'énoncé. À partir de l'idée que l'émetteur se sert de l'outil technique dans le but de créer une communication empathique, capable de conduire à l'influence / la persuasion, nous prêtons attention à l'accessibilité visuelle du discours numérique, un principe essentiel de lisibilité, de clarté et d'efficacité discursive.

Sur l'accessibilité visuelle

En termes d'intentionnalité et d'action du langage, l'émetteur doit fournir à l'interlocuteur les indices destinés à le guider dans le processus de recréation du sens. La manière dont le contenu est véhiculé (le cadre du message) est essentielle notamment pour percevoir ces indices et comprendre le message, afin que le discours puisse produire l'effet souhaité. Pour accéder à l'effet, il faut tout d'abord comprendre. Dans ce contexte, l'accessibilité visuelle est un facteur déterminant dans le décryptage sémantique du discours plurisémiotique.

Définie comme savoir faire/habileté de rendre l'information, les activités et les médias de production et de transmission des messages significatifs et utilisables pour un public diversifié, y compris les personnes handicapées (WCAG 2018)[1], l'accessibilité visuelle est un concept qui appartient au domaine de design, d'où, il a été emprunté dans d'autres disciplines, parmi lesquelles la communication. Centrée sur le public, l'accessibilité visuelle est conçue dans la communication numérique en tant que principe fondamental dans l'élaboration des messages multimodaux, mis en pratique par l'utilisation des outils techniques. Ainsi, l'adaptation/ la modulation de la signification du terme de design dans la pratique de la communication, selon G. Reynolds (2008), répond à l'exigence de clarté et non à celle d'ornementation, d'embellissement. Il est de la responsabilité de l'émetteur de créer des messages inclusifs, permettant à tout interlocuteur, quelles que soient ses capacités, de déchiffrer leur sens.

Les professionnels et les praticiens de la communication numérique (G. Reynolds, N. Duarte, R. Orcutt) ont dissocié deux niveaux de l'accessibilité visuelle: un niveau primaire (de perception visuelle commune) et un autre technique. Au niveau de base (primaire), la règle fondamentale est d'assurer la perceptibilité visuelle du design, c'est-à-dire de trouver une formule optimale pour représenter le contenu afin que le sens soit identifié facilement, qu'il soit compris et utilisable pour la plupart des personnes. Dans le cas d'un discours numérique ou plurisémiotique, impliquant le texte et l'image, l'accessibilité visuelle primaire est obtenue grâce à des éléments tels que la police de caractères et la dimension du texte, le contraste et la couleur, la position des composants ainsi que de leurs interrelation. Il s'agit d'un niveau standard d'éléments accessibles à la perception visuelle, réalisable et reconnaissable quel que soit le programme (WCAG 2023[2], Duarte 2008).

Le niveau technique, supérieur (WCAG 2023), concerne la vérification du programme afin de livrer un fichier accessible, chaque programme détenant un ensemble d'outils spécifiques qui varient d'une interface à l'autre. C'est pourquoi il est recommandé d'examiner le programme dans lequel le message numérique est créé, afin de disposer d'outils capables de faciliter la navigation pour tout utilisateur. Par conséquent, il est prévu que l'ordre de lecture soit correct, que les éléments décoratifs soient marqués comme tels, que les structures et les tableaux soient placées à leur place, c'est à dire des processus et des outils communs pour tous les programmes.

Notre analyse, appuyée sur les affiches de certains événements et sur des messages text conçus pour les réseaux sociaux, nous permet d'observer la réalisation du niveau primaire de l'accessibilité visuelle dans des discours plurisémiotiques. Tout en prêtant attention au rapport entre le premier plan et l'arrière plan, aux couleurs et au contraste, à la dimension et aux rapports des éléments contenus, à la police, nous avons l'intention de relever la contribution de l'accessibilité visuelle de base à la compréhension-(re)construction sémantique et, par conséquent, à la réussite de la communication. Les éléments visuels décelables au premier niveau ont le rôlr de garantir l'accessibilité visuelle comme l'un des

[1] https://www.w3.org/TR/2023/REC-WCAG21-20230921/, consulté en décembre 2023
[2] https://www.w3.org/TR/UNDERSTANDING-WCAG20/Overview.html, consulté en novembre 2023

principes essentiels dans l'élaboration du discours plurisémiotique**.** À travers les exemples observés dans ce qui suit, nous soulignons l'importance des nouvelles technologies dans la création du cadre de l'énoncé, qui, remplissant le rôle d'indices d'énonciation, contribuent de manière substantielle à la constitution / au décodage / à la clarification du sens et à la construction du fond culturel commun des participants à l'interaction, si nécessaire pour parvenir à une communication empathique. Nous signalons que la source des exemples est représentée par le milieu social et professionnel de Timișoara.

L'analyse sur l'accessibilité visuelle du discours plurisémiotique

Trois facteurs contribuent de manière décisive à la construction d'un discours plurisémiotique efficace : le positionnement des éléments constitutifs, les éléments visuels et le mouvement. Ceux-ci sont considérés comme des signaux qui transmettent eux-mêmes des significations, en complétant de manière profitable le contenu, ou bien ils peuvent interférer avec le message, produisant un effet indésirable sur le récepteur. Se référant à la manière dont les constituants d'une image interagissent, le positionnement implique le contraste, la hiérarchie, l'unité, l'espace, la proximité, la fluidité, la dernière imposant la manière dont l'information doit être traitée (Duarte 2008, 88).

Prenant en considération les « ingrédients » principaux du discours plurisémiotique – le texte et l'image – l'analyse s'effectue selon ces piliers. L'examen des affiches révèle une organisation discursive défectueuse aussi en ce qui concerne l'accessibilité visuelle, liée à la fois à l'image qu'au texte, que dans le plan de la satisfaction des principes du discours.

L'une des erreurs constatées au niveau de l'énoncé, la violation des principes discursifs, a des conséquences négatives sur la reconstruction sémantique du discours. Dans les affiches suivantes (fig. I et fig. II) l'information transmise par le message verbal est incomplète et, malheureusement, l'absence informationnelle n'est pas compensée par des indices décelables dans le message visuel.

Fig. I

Fig. II

L'omission des informations importantes pour le récepteur, à savoir celle qui concerne le déroulement de l'événement annoncé (le moment, le lieu/l'adresse), reflète la violation du principe de coopération de Grice, dont la règle de quantité exige de transmettre une quantité optimale d'information à l'interlocuteur (Grice 1979, 195). En se rapportant à l'objectif informatif de l'affiche, cette privation du discours reflète l'attitude de l'émetteur vis-à-vis de son discours et elle peut être interprétée comme un manque d'intérêt, une négligence, dont la conséquence sur le discours et, implicitement, sur l'événement annoncé, est négative (la diminution de son importance).

L'image semble consolider l'effet négatif par les lacunes de l'accessibilité visuelle. Tout d'abord, à cause de l'utilisation des nuances différentes d'une couleur (le bleu) le rapport minimum de contraste, exigé afin de séparer le premier plan de l'arrière-plan, ne se réalise pas. La technique de marquage du premier plan en le détachant de l'arrière-plan à l'aide de la couleur à la fonction d'accentuer, de souligner une idée, de capter le public (Duarte 2008, 122). Bien qu'on recommande de la modération en regardant le choix des éléments linguistiques et visuels destinés à remplir l'arrière-plan, on remarque la présence des branches dont la couleur et la configuration varient (fig. I) et n'ayant aucune liaison avec les autres composants de l'image. En plus, par leur position, ceux-ci sont incapables de suggérer la convergence vers le point central de l'affiche; au contraire, ils donnent l'impression d'une fluidité inversée, du centre vers l'extérieur. Tous ces manques fractionnent la cohérence du discours, le public n'ayant la possibilité ni d'identifier l'idée-clé du message, ni même de percevoir l'unité discursive pour y attribuer une signification (à voir aussi fig. III).

Construire l'arrière-plan en deux couleurs (bleu et blanc) et surtout utiliser du blanc en bas de l'affiche (fig. I) intensifie l'incohérence visuelle et la disparité. Loin de jouer le rôle d'encadrement de l'image, douée de repères pour la lecture et éprouvant de l'élégance et du professionnalisme (Reynolds 2008, Duarte 2010), la couleur blanche de l'arrière-plan, considérée comme informelle (Duarte, 2008, 128-132), abolit le contour et n'offre pas la mise en valeur dramatique par l'éclairage. La tâche des couleurs dans la création/décryptage d'une image est vraiment importante, et la relation qu'elles doivent entretenir est révélatrice, grâce à leur apport varié de signification (complétion, accentuation, sensibilisation, etc.) (Joannès 2009, 82, Duarte 2008, 126-128). Le rapport de contraste insatisfait dans l'affiche de la figure II conduit à l'annihilation de la hiérarchie de l'information. La différence de couleur minimale entre l'arrière-plan et la couleur de la police véhiculant le contenu principal réduit l'importance légitime de ce rapport dans la reconstruction sémantique. Du point de vue visuel, l'affiche ne bénéficie d'aucun élément qui puisse l'arracher de l'anonymat et la singulariser.

Fig. III

La présence d'un faible contraste de couleurs peut également être saisi dans l'affiche de la figure III, représentée par la même combinaison de couleurs (blanc-bleu, le bleu étant en concentration progressive) qui démontre l'absence de l'accessibilité visuelle. De plus, l'image utilisée pour l'arrière-plan contraste défavorablement avec la partie exposant les organisateurs, surchargeant l'image et suffoquant la lisibilité. La densité visuelle, renforcée par l'image de la terre trouvée en bas, alourdit inutilement l'ensemble, réprime drastiquement la capacité du récepteur à transgresser le premier seuil de compréhension du message (Kress 2003, 82). En outre de l'épaisseur de l'affiche, de l'inexistence du rapport entre les éléments visuels, la place des constituants iconiques reflétant le transfert chaotique de l'information

(par exemple, la date à la même position que les organisateurs) rendent impossible le repérage et l'éclairage des informations clé et compromettent l'orientation du récepteur vers la signification du discours, ainsi que la fluidité du discours.

Expression d'un autre type de rapport visuel, celui entre le plan horizontal (arrière-plan) et le plan vertical (le fond blanc exposant les organisateurs d'événements et les partenaires), le contraste déclenche un effet indésirable, à savoir l'inversion des pôles sémantiques intentionnels. Les différents aspects du contraste (luminosité, taille, placement de l'image – horizontale vs verticale –, surlignage/luminosité, couleur) sont des stratégies de singularisation impliquées dans la rhétorique iconique/de l'iconicité. En créant ce type de contraste dans l'affiche de la figure III, les informations secondaires sur les organisateurs et les partenaires sont placées au premier plan en prenant la place des informations essentielles, qui deviennent secondaires par leur placement dans l'arrière-plan. Le glissement évident du sens nuit gravement au décodage et à la compréhension du message transmis. La manière dont le contenu est transmis au niveau verbal du discours multimodal et multimédia est relative à l'aspect visuel dans la mesure où il s'agit de la sélection et de l'utilisation d'un type particulier de police (style, taille). L'image du texte, par laquelle on entend les particularités de la police (forme, taille, épaisseur) (Goddard 2002, 32), possède une valeur communicative similaire aux signaux suprasegmentaux, grâce à la signification qu'on peut leur attribuer, contribuant ainsi à la cohérence sémantique, structurelle, stylistique du discours ou, au contraire, à son incohérence. Le rôle de l'art typographique de cultiver subtilement la correspondance entre l'univers des valeurs et l'apparition de certains personnages (Joannès 2009, 32-33), acquiert une fonction indicielle dans l'interprétation du discours. Hypostase ou composante de l'aspect visuel du discours, selon sa réalisation mono- ou plurisémiotique, l'image du texte est responsable de la réalisation de la rhétorique de la clarté (Joannès 2009). Pour le créateur du discours multimodal, la priorité, au niveau du verbal, est de maintenir la dimension de lisibilité du texte, mais dans ce cas particulier, la clarté du contour des signes graphiques devient un facteur susceptible de capter l'attention, en délimitant le linguistique de l'iconique. La manière de combiner, d'espacer, de mettre à l'échelle les polices de caractères, considérée comme un élément de design (G. Reynolds, 2008), ainsi que les particularités de la police (taille, épaisseur, forme, style) favorisent la fonction communicative, au détriment de celle, simpliste, d'ornementation, s'intégrant, ainsi, dans la rhétorique de l'iconicité discursive (Rovența-Frumușani 2004, 152-156).

La clarté et l'expressivité du discours plurisémiotique dépendent de l'organisation de l'espace, de la manière dont les composantes du système signifiant sont placées, de leur interconnexion, de la permissivité pour les hiérarchiser, ainsi que de la possibilité d'introduire des éléments d'embellissement visuel de la perspective (Joannès 2009, 62-63). Dans l'échantillon discursif suivant annonçant le déroulement d'un événement estudiantin de la première année d'études (fig. IV) révèle la privation de l'aspect mentionné, responsable de la cohérence et de la fluidité discursives. La structuration impropre de l'information, issue du placement chaotique, dépourvu d'interconnexion et de hiérarchie des éléments, saisissable par la projection du texte sur des fonds de couleurs et de textures différentes, accentue l'absence de l'unité, de l'ordre, de la cohérence et déstabilise la perception de l'affiche. D'autres facteurs concourrent également au caractère aléatoire de la structure et à l'incohérence discursive: l'organisation des volumes, qui ne respectant pas le mouvement des yeux de gauche à droite (Joannès 2009, Reynolds 2008), la mise en évidence exagérée des informations concernant le type d'événement (suggérée par la police et la taille de l'image). La déficience structurelle, accompagnée par le manque des informations relatives au lieu de déroulement de l'événement, signifiant une contravention du principe de coopération, créent une scission sémantique qui inhibe la détection de l'idée clé, de l'unité et de la stabilité du discours.

Fig. IV

Fig. V

Bien qu'il se distingue de l'affiche analysée ci-dessus par son élaboration exclusivement linguistique, le discours de la figure V, représentant une publication sur un des réseaux sociaux, conduit à un effet similaire. Le texte actualise l'emploi d'une variété de polices en termes de caractère, de taille, d'épaisseur, de style comme moyens de mise en évidence, produisant l'effet de surabondance et de discontinuité qui le rend difficile la lecture. L'accessibilité visuelle, produite par le contraste noir et blanc, est neutralisée par l'inconstance de la police, qui devient un obstacle à la révélation de l'idée sur laquelle repose le message. On obtient donc un effet contraire à celui recherché, à savoir de mettre en valeur l'idée par l'insertion d'un élément destiné à briser la cohérence (Duarte 2008, 140-157)). La surcharge décorative du texte correspond, ainsi, à la réduction substantielle de l'emphase visuelle intentionnée.

Conclusion

Les échantillons discursifs analysés révèlent, outre la place de l'accessibilité visuelle dans le processus de codage et de décodage du discours multisémiotique et multimédia, le rôle que l'image accomplit dans sa compréhension et dans son efficience. L'apport de signification fourni comme cadre de l'aspect verbal, complétant ou renforçant de manière salutaire et profitable le sens du texte, engage le récepteur dans un effort de décodage de la diversité sémiotique et d'établissement d'un sens unitaire. De cette façon, les prémisses sont créées pour augmenter le degré d'interactivité et de sociabilité et, ainsi la croissance de la réceptivité du message (Joannès 2009, 120). La double représentation du contenu – linguistique et iconique – facilite l'accès du public au sens et admet la manifestation de l' influence, de la motivation ou de l'inspiration, par l'entremise du fond culturel commun.

(Re)construire le sens et faire naître un tel effet exige sans doute l'accomplissement du principe essentiel spécifique pour l'élaboration du discours plurisémiotique, l'accessibilité visuelle. Les exemples recherchés mettent en évidence la fonctionnalité des particularités de l'image, de manière analogue aux éléments constitutifs du cadre, encadrant le message verbal et fournissant au récepteur des indices indispensables pour clarifier, enrichir ou intensifier le message verbal. Centrée sur l'interlocuteur et permettant une communication empathique, l'accessibilité visuelle se définit par l'intervention des nouvelles technologies / des outils techniques et sert à actualiser l'efficacité discursive.

BIBLIOGRAPHY

BENVENISTE, Emile. 1996. *Problèmes de linguistique générale*. Paris: Gallimard
BOUGNOUX, Daniel. 2000. *Introducere în ştiinţele comunicării* Iaşi: Polirom

DOMENGET, J.-C., BONACCORSI, J., CARAYOL, V. 2016. „Introduction au dossier

«Humanités numériques et SIC»". *Revue Française des Sciences de la communication et de l'information,* 8/2016. [En ligne] https://journals.openedition.org/rfsic/1984

DUARTE, Nancy. 2008. *Slide: ology*. O'Reilly [En ligne] http://it-ebooks.info/book/428/

DUARTE, Nancy. 2010. *Resonate: Present Visual Stories that transform Audiences*. [En ligne]

http://ceciliayeung com/wp-content/uploads/2013/03/resonatenancy-duarte pdf

GODDARD, Angela. 2002. *Limbajul publicităţii*. Iaşi: Polirom

GRICE, Paul H. 1979. "Logique et Conversation", *Communications* 30: 57-72

JOANNÈS, Alain. 2009. *Comunicarea prin imagini.* Iași: Polirom

KRESS, G. 2003. *Literacy in the New Media Age* . London: Routledge

LECOMTE, Julien. 2012. *Une nouvelle ère de la connaissances et des média? Entretien avec*

Pierre Lévy. http://www julien lecomte over-blog com/article-medias-culture-et-cognition-entretienavec-le-philosophe-pierre-levy-103876764 html, consulté en octobre 2023

MEIRIEU, Philippe. 2010. "Formatorii și comunicarea". Dans Cabin, Philippe, Dortier, Jean

François (eds.) *Comunicarea*. Iaşi: Polirom

REYNOLDS, Garr. 2008. *Presentation Zen: Simple Ideas on Presentation Design and Delivery*

http://www garrreynolds com/Presentation/pdf/presentation_tips pdf

ROVENȚA-FRUMUȘANI, Daniela. 2004. *Analiza discursului. Ipoteze și ipostaze*. București:

Tritonic

SUCIU, Lavinia. 2014. *În căutarea sensului. De la analiza discursului la design-ul comunicării*.

Timișoara: Orizonturi Universitare şi Cluj: Casa Cărţii de Ştiinţă

*** Understanding WCAG 2.0. A guide to understanding and implementing Web Content

Accessibility Guidelines 2.0, 2023 https://www.w3.org/TR/UNDERSTANDING-WCAG20/Overview.html consulté en consulté en décembre 2023

*** Web Content Accessibility Guidelines (WCAG)2.1 Overview 2018 https://www.w3.org/TR/2023/REC-WCAG21-20230921/, consulté novembre 2023.

SUBTITLING BETWEEN TRANSLATION AND INTERPRETATION

Elena-Laura Vulpoiu
Assoc. Prof., PhD, „Vasile Goldiș" Western University of Arad

Abstract: The place that audiovisual translation occupies in society is fundamental, regardless of the country or the method chosen for transmitting the content of foreign programs, dubbing and subtitling being the most common methods practiced throughout the world. This paper will analyze the particularities of the subtitling process, identifying omitted, permuted, altered elements or some elements that may constitute an obstacle in the transmission of the message. That is why we will use a corpus that contains several stylistic registers and that will help us answer some of our questions.

Keywords: audiovisual translation, particularities, subtitling, correctness of the message, corpus.

Introducción

El lugar que ocupa la traducción audiovisual en la sociedad es fundamental, independientemente del país o de la modalidad elegida para transmitir los contenidos de los programas extranjeros, siendo el doblaje y la subtitulación las modalidades más comunes practicadas en todo el mundo.

Aunque en la actualidad, Rumanía ha desarrollado ambas modalidades de traducción audiovisual, en el presente artículo nos centraremos más en la subtitulación, dado que este tipo de traducción se dirige tanto a los adultos como a los niños.

El presente trabajo analizará las particularidades de realizar el proceso de la subtitulación identificando los elementos suprimidos, permutados, alterados o algunos elementos que pueden constituir un obstáculo en la emisión del mensaje. Por eso utilizaremos un corpus que contiene varios registros estilísticos y que nos ayudará a contestar a algunas de nuestras preguntas. La película que vamos a analizar es un thriller español, *El hoyo/ Platforma* dirigido por Galder Gaztelu-Urrutia (2019) con subtitulación en rumano difundida por la plataforma Netflix.

I. Algunos fundamentos teóricos

La subtitulación es una modalidad de traducción audiovisual en la que imperan una serie de restricciones espaciales, temporales, de cambio de modo, etc. que particularizan la labor del traductor y el perfil de este profesional.

De esta manera, más allá de limitarse a traducir, el subtitulador debe editar minuciosamente el texto atendiendo a estas restricciones y conservando al máximo el sentido original del guion. El proceso de subtitulación exige competencias específicas por parte del subtitulador como, por ejemplo: una facilidad extraordinaria para los idiomas, un sentido visual desarrollado, una excelente comprensión de los ritmos tanto de las películas como de lectura o una habilidad especial para condensar y saber excluir tramos de conversación no cruciales para la comprensión, entre otras (Ivarsson y Carroll, 1998:1).

Asimismo, Leboreiro Enríquez y Poza Yagüe (2001: 323) consideran que la labor del subtitulador se puede definir como un arte:

> *Subtitular no es solamente una técnica, sino también un arte: el arte de reproducir un diálogo de cincuenta caracteres en una frase de quince sin perder información; o el arte de engranar a todas las personas implicadas en el trabajo (localizadores, traductores, simuladores, técnicos de láser) dando cabida a todas las peticiones de subtitulación; o el arte de llegar a tiempo con plazos muy ajustados (¡subtitular en un solo día!); o el arte de dar lo mejor de*

uno mismo para que el resultado final lo disfruten miles de ojos ávidos de leer y entender lo que tiene que contar un director bosnio, de Hong Kong o de la Colombia más profunda. Eso es subtitular.

Por ende, la subtitulación es un proceso que se rige por las restricciones y las convenciones propias de esta modalidad de traducción. Pero, además, se rige por las exigencias impuestas por los clientes, sin embargo, el único factor invariable en todo este proceso es el plazo de entrega. En este sentido, Agost (1999: 15) sostiene lo siguiente:

Al traductor audiovisual se le exigen conocimientos especiales, no tan solo por el contenido, sino también por las técnicas particulares que se utilizan y condicionan la traducción audiovisual: el código oral, escrito y visual para los que no existe una manera única de traducirlos, y además bajo la presión temporal impuesta por el cliente.

Generalmente, se hace referencia al traductor como un mediador, tal como lo define Venuti (1995: 469), entre dos textos claramente diferenciados, escritos en dos idiomas diferentes:

Translation never communicates in an untroubled fashion because the translator negotiates the linguistic and cultural difference of the foreign text by reducing them and supplying another set of differences, basically domestic, drawn from the receiving language and culture to enable the foreign to be received there.

Además, Kelly (2002:9) define la competencia traductora como:

Un conjunto de capacidades, destrezas, conocimientos e incluso actitudes que reúnen los traductores profesionales y que intervienen en la traducción como actividad experta, es decir que, en su conjunto, distinguen al profesional del no profesional, al experto del no experto.

Por tanto, esperamos que la película que hemos seleccionado pueda ayudarnos en clarificar algunas incertidumbres que planta actualmente la traducción audiovisual en Rumanía.

II. **Corpus *El hoyo***

Así como hemos mencionado anteriormente se trata de una película de tipo thriller de ciencia ficción lo que hace que el lenguaje utilizado sea uno corto, dramático inserido en diálogos que contienen muchos elementos licenciosos y argóticos. Un hoyo con cientos de niveles, una plataforma que baja diariamente repleta de comida que desciende por un agujero central hasta cada nivel. Dos habitantes por nivel. Los internos de esta prisión excavada en la tierra cambian de nivel aleatoriamente, lo que hace que la comida sea en abundancia o nula, dependiendo del nivel que estén.

1. Cambio de registro

a. Lenguaje formal/lenguaje informal

Desde el inicio de la película se remarca una incoherencia en el registro lingüístico que se transpone en la presentación de los dos presos, que serán compañeros de nivel por cierto tiempo. En el diálogo original se remarca la fórmula de cortesía "usted" que utiliza el personaje Goreg para dirigirse a su compañero de celda, dada la diferencia de edad entre los dos. En cambio, en rumano el registro cambia, el traductor utilizando el discurso coloquial.

Ejemplo 1	TCR: 04:27
Título del filme en rumano: *Platforma* Título: *El hoyo*	
Diálogo original [Goreg]	Subtitulación en rumano

¿Qué nombre le han dado a usted?	- Tu ce nume ai primit?

En el siguiente ejemplo el traductor opta por traducir la palabra "señor- domnule", sin embargo, continua utilizar el discurso coloquial. Este cambio de registro se mantendrá hasta el final de la película.

Ejemplo 2	TCR: 04:52
Título del filme en rumano: *Platforma* Título: *El hoyo*	
Diálogo original [Goreg] - ¿Señor Trimagasi, usted sabe en qué consiste esta breda?	Subtitulación en rumano - Domnule Trimagasi, știi cum funcționează Puțul?

b. Lenguaje licencioso

Dado que se trata de una película que va dirigida a los mayores de 18 años, el lenguaje que se emplea en la película es en la mayoría de las escenas un lenguaje licencioso con sintagmas y formulas triviales. En el ejemplo de abajo veremos como el traductor opta por traducir la expresión "hijo puta" con una palabra que tendría como equivalente en español "idiota"**.**

Ejemplo 3	TCR: 30:16
Título del filme en rumano: *Platforma* Título: *El hoyo*	
Diálogo original [Goreg] - ¡Callar te agota, hijo de puta!	Subtitulación en rumano - Tăcerea te epuizează, dobitocule!

Sin embargo, en la siguiente replica se elimina totalmente la expresión trivial. Posiblemente el traductor opta por esta variante para estar en la conformidad con la línea de la plataforma estadounidense Netflix que equivale o anula los elementos argóticos (Călin, 2021). Por otra parte, puede tratarse de la autocensura, tal como afirmaba la traductora Irina Margareta Nistor en un estudio (Vulpoiu, 2019).

Ejemplo 4	TCR: 46:50
Título del filme en rumano: *Platforma* Título: *El hoyo*	
Diálogo original [Goreg] - ¡Vamos a comer lo que nos da la puta gana!	Subtitulación en rumano - Mâncăm cât vrem!

No obstante, en el siguiente ejemplo la traducción es totalmente diferente del original, puesto que en español el personaje utiliza la palabra "¡Joder! "que podría traducirse "La dracu!" mientras que en rumano lo que se traduce es "Jesús".

Ejemplo 5	TCR: 23:23
Título del filme en rumano: *Platforma* Título: *El hoyo*	
Diálogo original [Goreg] - ¡Joder!	Subtitulación en rumano - Iisuse!

Además, no sería la primera vez que la traducción en la lengua meta se realice de esta manera, dado que en *Historia* (2011), Viorica Bucur, traductora y realizadora de programas infantiles, contaba una anécdota sobre su trabajo con repercusiones lingüísticas:

*La expresión **"Merry Christmas"** se empleaba en la lengua meta como **Felicidade**s o **Feliz cumpleaños**, por la prohibición en la tele de palabras con contenido religioso durante la dictadura. La parte divertida de la alteración de las palabras en la lengua meta es que un día un niño felicitó a su amigo por su cumpleaños con la frase **Merry Christmas**, porque la había oído en la tele.* [La traducción es nuestra].

Partiendo de esta declaración, podemos observar que el rol del traductor en el proceso de traducción audiovisual es fundamental, dado que a posteriori el resultado de su trabajo influye en el desarrollo lingüístico de la sociedad.

2. Síntesis de la información

La función de los subtítulos no es mostrar una traducción completa y detallada de los diálogos en lengua original, puesto que el espectador tiene que compaginar la decodificación y asimilación de las imágenes con el esfuerzo adicional de la lectura de los subtítulos. Además, los subtítulos sólo se pueden proyectar dentro de unos límites físicos y temporales establecidos (Díaz Cintas, 2003). Como el número de palabras que escuchamos en el texto oral es necesariamente mayor del que cabe en el texto escrito bien localizado, el traductor del texto meta tiene que decidir qué elementos del texto original se pueden condensar u omitir en la traducción, sin que este proceso afecte a la gramática del texto meta y a la comprensión del mismo. Por tanto, el espectador, en ocasiones, para suplir el desequilibrio informativo tiene que llevar a cabo una lectura detenida de los subtítulos y rastrear la imagen, donde puede obtener la información suplementaria que viene codificada en otros sistemas semióticos.

a. Omisión

Sabemos que las repeticiones pueden ser también objeto de omisión, especialmente aquellas que el subtitulador considera superfluas para la comprensión de la trama argumental. En el siguiente caso el traductor opta por omitir la repetición y traducirla con el equivalente de "muchísimos meses"**.**

Ejemplo 6	TCR: 05:43
Título del filme en rumano: *Platforma* Título: *El hoyo*	
Diálogo original [Trimagasi] - Meses. Muchos, muchos, muchos meses.	Subtitulación en rumano - Luni. Foarte multe luni.

No obstante, en el siguiente ejemplo en el diálogo original se utiliza solamente el verbo "comer", mientras que en la traducción se opta por una explicación más larga utilizándose la expansión "Todo se trata de la comida"**.** Posiblemente el traductor recurre a esta opción para subrayar aún más la importancia de este término, puesto que la acción de la película está dirigida mayormente sobre la falta de alimentos de algunos presos lo que conlleva a cambios brutales de comportamiento.

Ejemplo 7	TCR: 04:55
Título del filme en rumano: *Platforma* Título: *El hoyo*	
Diálogo original [Trimagasi] - Obvio, comer.	Subtitulación en rumano - Evident. Totul este despre mâncare.

Otra técnica que utilizan los traductores es aquella de recordar en algunas escenas información presentada anteriormente para que los espectadores que no visionan la película desde inicio puedan entender el tema. Un caso así puede ser el siguiente ejemplo, puesto que el traductor opta por traducir el objeto y no la marca de este que se había mencionado anteriormente, casi al principio de la película.

Ejemplo 8	TCR: 28:53
Título del filme en rumano: *Platforma* Título: *El hoyo*	
Diálogo original [Trimagasi] - Usted tiene un libro, yo mi Samurai-Plus.	Subtitulación en rumano - Tu ai o carte, eu cuțitul.

Generalmente la reducción no causa dificultades de comprensión, dado que el traductor intenta redar en la lengua meta la variante más apropiada para que el espectador pueda comprender con facilidad el mensaje transmitido. Lo mismo ocurre en los ejemplos de abajo (9,10,11) donde el traductor elimina algunas palabras del mensaje original y opta por una equivalencia fraseológica.

Ejemplo 9	TCR: 38: 11
Título del filme en rumano: *Platforma* Título: *El hoyo*	
Diálogo original [Trimagasi] - Ahora le pertenezco. Estoy en su organismo.	Subtitulación en rumano - Acum îți aparțin. Sunt în tine.

Ejemplo 10	TCR: 05:59
Título del filme en rumano: *Platforma* Título: *El hoyo*	
Diálogo original [Trimagasi] - Y esta es la última pregunta que le contesto.	Subtitulación en rumano - Și nu mai răspund la întrebări.

Ejemplo 11	TCR: 44:46
Título del filme en rumano: *Platforma* Título: *El hoyo*	
Diálogo original [Imoguiri] - La Administración de CAMV es muy meticulosa en eso.	Subtitulación en rumano - Administrația e foarte meticuloasă.

3. Palabras en otras lenguas

Algunas veces en las películas se utilizan palabras en otro idioma de la que se emplea normalmente. Por ejemplo, palabras que pueden nombrar diferentes tipos de comida o anglicismos que se han incorporado al escenario. Un caso similar lo encontramos en el ejemplo 12, donde se trata de la denominación de un pastel de origen italiano "Panna cotta"**.** Puesto que no existe un equivalente en la lengua meta el traductor utiliza la palabra de la lengua de origen.

Ejemplo 12	TCR: 1:12
Título del filme en rumano: *Platforma* Título: *El hoyo*	
Diálogo original [Baharat] - Panna cotta es el mensaje.	Subtitulación en rumano - Panna cotta este mesajul.

Conclusiones

La traducción audiovisual está restringida por normas que incluyen el tiempo, el número de caracteres, la sincronización, el cambio de registro de oral a escrito, etc. Por tanto, estas pautas pueden alterar la traducción en la lengua meta. Además, si añadimos a esto las alteraciones lingüísticas y las variaciones culturales que pueden existir entre la lengua de origen y la lengua meta, el trabajo del traductor audiovisual puede ser complejo y en muchas ocasiones pueden aparecer variaciones del mensaje que pueden dificultar o modificar el mensaje que recibe el usuario en la lengua meta. Tal como hemos señalado en los ejemplos anteriores el mensaje en la lengua meta, algunas veces puede inducir en error al telespectador, puesto que las palabras pertenecen a registros lingüísticos totalmente diferentes, tratándose de un drástico cambio de percepción.

Por tanto, la traducción audiovisual es un tipo de traducción e interpretación**,** sin embargo, los traductores audiovisuales deben tener la flexibilidad, la creatividad y las habilidades necesarias, tal como hemos analizado en varios trabajos anteriores (Vulpoiu, 2019), para adaptar en la lengua meta de manera efectiva sin perder el significado y el tono original. Esto garantiza que la traducción no suene artificial y el significado de las palabras en la lengua meta sea el mismo de las palabras de la lengua original del producto.

BIBLIOGRAPHY

Agost, R. (1999). Traducción y doblaje: palabras, voces e imágenes. Ariel, Madrid.

Călin, A. T. (2021) „Retos de la subtitulación. Estudio de caso: La casa de papel en rumano", în Revista „Studii de Știință și Cultură. Editura Universității Vasile Goldiș.", Arad.

Ivarsson, J. y M. Carroll. (1998): *Subtitling*, TransEdit HB, Simrishamn.

Leboreiro, E. y Y. Poza. (2001) Subtitular: toda una ciencia... y todo un arte. In M. Duro (ed.) La traducción para el doblaje y la subtitulación (pp. 315-323). Catedra, Madrid.

Venuti, L. (1995) The Translator's Invisibility. A History of Translation. Routledge, London.

Vulpoiu, E.L. (2019) La traducción audiovisual y el perfil del traductor audiovisual en Rumania. Editura Politehnica, Timişoara.

THE TRANSLATION OF GREEK IDIOMS (DIFFICULTIES AND SOLUTIONS)

Ștefan Dumitru
Lecturer, PhD, "Carol I" National Defence University, Bucharest

Abstract: In this article I present, in an order marked by logical interdependence, the difficulties involved in translating Greek idioms into Romanian. I have thus identified two main categories of difficulties, in two directions: the total recovery of the meaning and the different connotations in the base language, and their faithful transposition into the target language. The relevance of the results derives on the one hand from the structure of the database consulted (more than five thousand two hundred lexical combinations with idiomatic status), and on the other hand from the reference to a concrete objective: the identification of the most appropriate equivalent, by respecting principles such as internal form, stylistic level, language level (colloquial or literary). The contrastive consultation of contexts of occurrence, specialized dictionaries, existing translations, the selection of the most appropriate equivalent among the numerous idiomatic synonyms according to the criteria announced in the introduction, the clarification of contexts of occurrence by consulting the appropriate working tools are the solutions I propose in order to overcome the difficulties highlighted.

Keywords: idiomatic expressions, (types of) translation difficulties, translation strategies, solutions to overcome difficulties

1. Introducere

În articolul de față îmi propun să prezint principalele tipurile de dificultăți pe care le comportă traducerea expresiilor idiomatice grecești în limba română. Prin tematică și metodele de cercetare subiacente el se înscrie în tradiția studiilor consacrate modalităților de transpunere a expresiilor idiomatice din diverse limbi moderne (engleză, franceză, germană, rusă spre exemplu), completând-o (prin confirmare ori prin nuanțare, după caz) cu concluziile personale ale unei investigații corespunzătoare în limitele lexicului limbii grecești moderne.

Experiența redactării, în calitate de autor, a unui dicționar grec-român ce conține mai mult de cinci mii două sute de expresii idiomatice grecești în uz a constituit o piatră de încercare, în sensul că m-a confruntat cu necesitatea de a gestiona variatele problemele pe care le ridică traducerea unor astfel de îmbinări în limba română. Cum este și firesc pentru un popor cu o istorie militară atestată documentar de peste trei mii cinci sute de ani, cum e cel grec, corpusul include și numeroase expresii aparținând respectivului domeniu lexical; interesat de semnalarea chestiunilor tehnice cu aplicare generală (atât sub raportul dificultăților concrete, cât și a soluțiilor corespunzătoare) m-am ocupat în special de îmbinările ce acoperă domeniul lexical al războiului, al conflictelor armate, al siguranței. Surprinzător, atari îmbinări pot fi aduse cu succes ca exemplu pentru cele mai multe dintre chestiunile tehnice semnalate.

Demersul lexicografic nu a fost facil[1], dat fiind obiectivul final al întreprinderii: transpunerea cât mai fidelă a îmbinărilor lexicale din toate punctele de vedere (semantic, stilistic, pragmatic, socio-lingvistic, al formei interne[2], în unele cazuri chiar și sintactic, acolo unde a fost posibil), găsirea unui echivalent cât mai apropiat de tiparul din limba-bază. În această încercare m-am raportat la cele trei "legi" concrete formulate de Tyler (Bantaș &

[1] Dificultatea traducerii expresiilor idiomatice este confirmată de numărul uriaș de cercetări consacrate subiectului. Pentru cazul particular al expresiilor idiomatice grecești trimitem la lucrări reprezentative precum Χιώτη (2010), Σελλά (1993), Παριανού (1998), Γαλαντόμος (2008), Ελπίδα (2021) (cf. bibliografia)

[2] Conceptul se referă la reprezentarea iconică ce stă la baza expresiilor, reprezentare activată automat în conștiința lectorului sau a utilizatorului.

Croitoru, 1998, 13)[3] și, în ultimă instanță, la idealul *transsubstanţializării,* adică al transferului din limba-bază în limba-țintă "al întregului univers de idei și sentimente al originalului" (idem, 17). Precizez că, raportându-mă la acest deziderat, în cele mai multe cazuri (statistic, peste 95%) am identificat un echivalent idiomatic (total sau măcar parțial). Procentul mare se poate explica fie prin faptul că expresiile corespunzătoare din limbile greacă și română reflectă o viziune identică (sau măcar similară) a celor două popoare asupra lumii, fie în existența unor împrumuturi ce au avut loc și la acest nivel (direct sau prin intermediul unei limbi intermediar, începând cu secolul XVI). Aceasta apare a fi rațiunea existenței în limba română a unor corespondente perfecte:

(1) (a) *κάνει τον αστυνόμο*
a face pe polițistul
(b) *στέλνει στο απόσπασμα*
a trimite în fața plutonului (de execuție)
(c) *γελάει κάτω από τα μουστάκια του*
a râde pe sub mustăți

sau aproape identice:

(b) *περνάει στην άμυνα*
a bate în retragere (litt. trece în apărare)
(c) *αστράφτει και βροντάει*
tună și fulgeră
(d) *γίγαντας με πήλινα πόδια*
uriaș cu picioare de lut
(e) *κομίζει γλαύκα εις Αθήνας*
a vinde castraveți grădinarului

Pentru confirmarea acestor ipoteze am selectat expresii din câmpuri semantice cât mai variate (om și aspecte legate de existența sa precum: viață cotidiană, viață spirituală, datorii și obligații, ocupații, relații interumane, raporturile cu divinitatea etc.). Se poate observa însă o polarizare determinată de gradul de generalitate al sensului: pentru cele cu sens tehnic pronunțat și cu largă aplicabilitate în uz (exemplul c mai jos) am optat, în procesul traducerii (prin calc), pentru păstrarea *tale quale* a formei interne; pentru cele care, pe lângă sensul global, prezintă și conotații motivate contextual (a și b) am preferat pentru procedee mai laxe, precum modularea:

(2) (a) *έγινε Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος*
a fost ceva de nedescris (litt. a avut loc cel de-al doilea război mondial)
(b) *έγινε της Κορέας*
a fost vai și-amar, a fost jale
(c) *το θέατρο του πολέμου*
teatru de război

Obiectivele prezentei cercetări sunt două: pe de o parte semnalarea *tipurilor* de dificultăți de traducere (demers util în perspectiva redactării unor principii generale de traducere a expresiilor idiomatice specifice limbilor de origine indo-europeană și de tip

[3] Potrivit lui, o traducere trebuie să transpună în totalitate ideile originalului, să fie, din punct de vedere stilistic, cât mai aproape de acesta și să *curgă* firesc, ca și cum ar fi redactat în limba-bază.

flexionar în uz pe teritoriul Europei), pe de alta propunerea unor *metode* concrete de depășire a acestora. Metoda de lucru a constat în selectarea, dintre diversele tehnici de traducere directă (împrumut, calc, traducere literală) sau indirectă (modulație, transpoziție, echivalență, adaptare) celei mai adecvate deservirii scopului precizat în introducere.

2. Studiu de caz

Dintre expresiile idiomatice care nu ridică nici un fel de probleme, cele mai multe sunt de origine cultă (prin apartenența la stil), moștenite sau împrumutate de neogreacă din greaca veche, respectiv împrumutate de română din aceeași sursă ori din neogreacă și păstrate ca atare. O sursă bogată o constituie textele vetero- sau neotestamentare. Tradiția culturală comună face ca ele să fie cel mai ușor de identificat și de transpus (cel mai adesea prin calc, în cazul textelor sacre, fapt datorat prestigiului sursei și principiului, explicabil prin motive religioase, neschimbării *nici unei iote*):

(3) (a) *σπέρνει ζιζάνια*
a semăna zâzanie (a crea condițiile necesare declanșării unui conflict)
(b) *γίγαντας με πήλινα πόδια*
uriaș cu picioare de lut

În astfel de situații, traducătorul nu întâmpină mari dificultăți. Un orizont cultural bogat și nuanțat, dublat de o bună cunoaștere a literaturii populare ori a folclorului îl va ajuta să identifice cele mai adecvate corespondente. Același lucru va surveni în cazul posibilelor creații paralele (statut greu de demonstrat la acest nivel al lexicului), situație în care efortul de găsire a echivalentului optim va fi minim.

Pe de altă parte, situațiile în care am întâmpinat dificultăți de redare în limba română a construcțiilor cu caracter idiomatic sunt numeroase și variate. Complexitatea lor, faptul că traducerea lor este (și se impune a fi) determinată "de contextul lingvistic, cultural și situațional" (Bantaș & Croitoru, 1998: 45) justifică existența acestei realități. De bună seamă că aceleași dificultăți survin în toate încercările de transpunere a respectivelor îmbinări lexicale în alte limbi. În cele ce urmează le prezentăm pe cele pe care le-a comportat traducerea în limba română a corpusului amintit; din rațiuni de claritate metodologică, le organizăm pe tipuri:

2.1. Dificultăți de stabilire a caracterului idiomatic

Primul și cel mai important tip de dificultate, prin aceea că guvernează, prin condiționare, existența tuturor celelalte tipuri, îl reprezintă stabilirea statutului idiomatic al îmbinărilor. Demersul se realizează în primul rând prin raportare la criteriul non-compoziționalității semantice și se confirmă prin aplicarea celorlalte filtre: caracter non-analizabil, caracter metaforic, opacitate semantică, lexicalizare, convenționalitate, încălcarea regulilor combinatorii la nivel sintactic; mai simplu și mai clar, pentru a fi idiomatică (pentru a avea sens idiomatic) o expresie trebuie să îndeplinească o condiție fundamentală, anume aceea de a nu i se putea deduce sensul din suma sensurilor cuvintelor componente. Următoarele exemple ilustrează contrastiv cele două posibile situații (de compoziționalitate și, respectiv de non-compoziționalitate): "Εχοντας περικυκλωθεί από τους συμπαίκτες του, ο Πορτογάλος *έπεσε στα γόνατά του* σε μια στάση που θύμισε μουσουλμανική προσευχή, με την εικόνα αυτή να κάνει τον γύρο του διαδικτύου" ("Înconjurat de coechipieri, jucătorul din Portugalia *a căzut în genunchi,* într-o atitudine similară unei rugăciuni musulmane, imagine

care a făcut înconjurul lumii")[4] și "Η Αμερική *έπεσε* ξανά *στα... γόνατά μας*" ("America *a căzut în genunchi* în fața noastră")[5]. După cum în primul exemplu sensul propriu (compozițional) al expresiei este evident, întrucât ni-l putem imagina fără prea mare efort pe jucătorul portughez (unii suporteri l-au văzut cu ochii lor) îngenunchind, în cel de-al doilea, expresia ce ne interesează are sens metaforic, de vreme ce nu este posibil ca America să facă aceeași mișcare. În această situație, stabilirea tipului de sens se face prin analiza atentă a contextului urmată de verificarea gradului de concretețe ori a amprentei metaforice a îmbinării lexicale.

2.2.Dificultăți de stabilire a sensului corect și complet

Ele se datorează unor multipli factori:

a) *Non-compoziționalității elementelor componente* și sensului complet arbitrar al îmbinării. Spre exemplu, dacă în expresiile *έγινε της Κορέας* (*a fost vai și-amar, a fost jale*), *(είναι) Άγγλος στα ραντεβού του* (*punctual ca un ceasornic*) conotațiile etnonimelor permit într-o bună măsură deducerea sensului, în expresiile *βάρεσε κανόνι* (*a da faliment,* litt. *a detona un tun*), *λέει το νερό νεράκι* (*a avea arșiță în gât,* lit. *apei îi spune apică*), *έγινε περδίκι* (*a se pune pe picioare,* litt. *s-a făcut potârniche*) ή *σπάει καρύδια* (*a depăși orice limită,* litt. *sparge nuci*) nici sensurile cuvintelor componente, nici suma acestora nu permit deducerea sensului global. Impasul se depășește prin utilizarea contrastivă a dicționarelor generale și speciale ce înregistrează sensul corect, idiomatic, perpetuat prin tradiție lexicografică. Analiza, de asemenea contrastivă, a cât mai multor contexte de uz face posibilă și detașarea nuanțelor și conotațiilor de natură stilistică sau pragmatică. Parcurgerea contextelor de uz constituie metoda de confirmare (foarte rar, de infirmare) a sensurilor înregistrate de lexicoanele specializate.

b) *Sensului metaforic al elementelor componente.* Cele mai multe expresii (ex. *κάνει γυμνάσια σε κάποιον – a face cuiva zile fripte,* litt. *face exerciții militare cu cineva, ανάβουν τα λαμπάκια του – a-și ieși din minți,* litt. *i se aprind beculețele, τρώει τον άμπακο – a-și pune burta la cale,* litt. *mănâncă abacul*) au sens metaforic, prin urmare solicită imaginația traducătorului, a cărui misiune este de a le decoda corect, ținând cont de conotațiile culturale contextuale și de a găsi cel mai adecvat corespondent în limba-țintă. Păstrarea figurilor de stil reprezintă un deziderat în raport cu obiectivele menționate în introducere.

c) *Existenței conotațiilor (de natură istorică, literară, religioasă, afectivă etc.).* În expresii precum *κάνει κάποιον Τούρκο – a scoate pe cineva din răbdări,* litt. *face pe cineva turc, έγινε της Κορέας – a fost vai și-amar, εμείς οι Βλάχοι όπως λάχει – cum s-o nimeri,* litt. *noi, vlahii, cum s-o nimeri, τον έκανε Παναγία – a ruga cu cerul și pământul,* litt. *l-a făcut Maica Domnului, κάτι τρέχει στα γύφτικα – de-aia nu mai plouă,* litt. *ceva se întâmplă în țigănie,* cuvintele-cheie sunt reprezentate de substantivele proprii și de etnonimele ce trimit la popoare sau ființe la care grecii se raportează (direct ori indirect) într-o manieră marcată de un specific cultural pregnant, care le deșteaptă trăiri ori sentimente particulare întrucât imaginile cu care sunt asociate sunt înrădăcinate adânc în mentalul colectiv (turcii le amintesc de eternul conflict interetnic, de eterna luptă de eliberare și de idealul libertății – valoare cardinală pentru poporul grec – iar Maica Domnului deșteaptă sensibilități și trăiri vibrante datorită credinței ortodoxe

[4] (trad. aut.)
[5] (trad. aut.)

seculare). O situație particulară o prezintă expresia *έγινε της Κορέας (a fost vai și-amar)*, intrată cu siguranță recent în limba greacă, cu toate conotațiile legate de experiențele cumplite ale războaielor intestine și ale situației sociale din zona respectivă. Misiunea traducătorului este înțelegerea corectă a modului în care grecii se raportează la respectivele entități iar utilizarea dicționarelor de simboluri culturale ori familiarizarea cu articole științifice ce tratează raporturile lor cu alte popoare ori evoluția sentimentelor religioase, dinamica credinței oamenilor simpli din popor pot constituie soluții eficiente ce de depășire a respectivelor probleme.

d) *Polisemantismului.* De regulă, expresiile idiomatice au un singur sens. Cele cu două accepțiuni sunt puține la număr (până într-o sută) în cadrul corpusului menționat: *τα έφτιαξε με κάποιον – a) a face pace cu cineva, b) a se împrieteni cu cineva; έχασε τ' αβγά και τα καλάθια – a) a ajunge la sapă de lemn; b) a i se tăia cărările.* Cele cu trei sensuri sunt rarisime (numărul lor nu depășește zece, în aceleași limite): *έφαγε τον αγλέουρα – a) a mânca cât șapte; b) a da gaură (a delapida); c) a spânzura banii*; *βγάζει τ' άντερά του – a) a se răsti la bocanci, b) a-și scuipa veninul, c) a-și umple buzunarele.* Redactarea bazei de date mi-a învederat faptul că cele mai multe dicționare (generale ori speciale) nu înregistrează decât unul dintre cele două sau trei ale expresiilor de acest tip; criteriul selectării lui îl reprezintă frecvența, astfel încât în sursele menționate apare notat cel mai des întâlnit, cel mai răspândit. Cei mai minuțioși lexicografi (Kriaras, Charalambakis, Georgakas) înregistrează expresii cu două sensuri. Ce trebuie să facă traducătorul ori lexicograful în acest context? Pe baza dicționarelor existente (de preferat în formă electronică), verifică respectivele sensuri în cât mai multe contexte, la diferite paliere ale limbii (colocvial, beletristic) comparând ulterior atât contextele, cât și sursele, prin încrucișare. O dificultate similară cu o soluție corespunzătoare, de asemenea similară, o constituie expresiile-paronime; puținele exemple prezintă variații în ce privește topica elementelor componente, persoana sau timpul verbului: *χαλάει ο κόσμος (totul s-a făcut una cu pământul) – χαλάει τον κόσμο (a se face luntre și punte) – ο κόσμος να χαλάσει! (de-ar fi să piară lumea!)*. Nuanțele semantice fine ce fac deosebirea între ele reclamă o atenție particulară.

e) *Prezență, printre lexemele componente, a unor elemente mai puțin cunoscute, precum:*

- substantive proprii ce trimit la diverse realități ori detalii istorice (*χορεύει το χορό του Ζαλόγγου - a se afla pe marginea prăpastiei; πήγε η ψυχή μου στην Κούλουρη - a-i îngheța sângele în vine*), geografice (*τα έκανε γης Μαδιάμ – a întoarce totul cu susu-n jos*), culturale sau de altă natură (*έγινε Άκι Μπούα στην τρεχάλα – a avea aripi la picioare*).
- cuvinte specifice limbii culte (katharevusa): *υπερβαίνει τα εσκαμμένα (a sări calul), πνέει μένεα (a nu vedea lumea înaintea ochilor), (είναι) μη μου άπτου (mimoză pudică), θέτει τον δάκτυλον επί τον τύπον των ήλων (a pune degetul pe rană)*
- arhaisme, cuvinte rare: *στήνω καραούλι (a ședea ca lupul la răspântii), σηκώνει μπαϊράκι (a se ridica la luptă)*
- elemente cu ocurențe limitate la expresiile idiomatice: *το ρίχνω στο σορολόπ (a pune la dosar), τρώω τον αβλέμονα (a mânca cât șapte)*
- xenisme: *αμέτι μουχαμέτι (mort-copt), τον έκοψε η λόρδα (a i se lipi coastele de pântece)*
- elemente lexicale intraductibile, interjecții: *άρες μάρες (vorbe-n vânt), εξώλης και προώλης (pui de lele), κάνει κρα για κάτι (a duce jindul)*

În fiecare dintre situațiile de mai sus se dovedește utilă consultarea dicționarelor consacrate, a glosarelor, dar mai cu seamă a dicționarelor specializate pentru fiecare nivel lexical. Documentarea cu privire la contextul (istoric, de exemplu) de apariție al unei expresii (la care trimite cuvântul de bază) contribuie la înțelegerea corectă a conotațiilor ei. În același timp, același demers poate contribui de asemenea la soluționarea ultimului tip de dificultate menționat în cele ce urmează.

Un caz aparte îl prezintă expresiile idiomatice cu ocurențe în opere literare consacrate: stabilirea (ori confirmarea) sensului și conotațiilor respectivelor îmbinări este facilitată de utilizarea în paralel a dicționarelor bilingve, dar și a diferitelor traduceri existente (fie în ediții succesive aparținând aceluiași traducător, fie în ediții diferite, aparținând la traducători diferiți).

2.3.Dificultăți de identificare a celui mai adecvat echivalent

În linii generale, acestea sunt strâns legate și decurg logic din demersul de stabilire a sensului corect al expresiilor idiomatice. Prezentul context se pretează aplicării metodei comparative și a celei de selectare a echivalentului adecvat; munca traducătorului poate fi, în acest punct, îngreunată sau facilitată de tradiția lexicografică existentă în cultura de la care se revendică în actul traducerii: o tradiție lexicografică solidă ilustrează respect față de studiul limbii, și, în consecință, față de cultura respectivă. Din fericire, lexicografia românească idiomatică este una bogată, variată, bine organizată tematic și pe niveluri de limbă, astfel încât traducătorul poate proceda cu folos la alegerea celui mai bun corespondent dintr-o variată gamă de sinonime. O condiție esențială identificării lui este respectarea, pe cât posibil, a criteriilor (și etapelor) menționate anterior și acordarea unei atenții particulare sensului și formei interne a expresiilor. Din cele trei principii stabilite de K. Klaudy (apud Nagy, 2020: 108), adecvarea la norma limbii și la cultura-țintă, explicitarea și principiul normei de traducere, primele două constituie deziderate constante în demersul identificării.

Ținând cont de aceste considerente, a fost posibil să ajung la următoarele rezultate:

a) De cele mai multe ori am găsit echivalente idiomatice perfecte semantic, inclusiv în domeniul lexical al expresiilor cu termeni din terminologia militară (chiar și modernă): *έπεσε σαν μπόμπα – a căzut ca o bombă, καλεί κάποιον υπό όπλα – a chema sub arme, ανοίγει πυρ – a deschide focul, (στέλνει) από τον Άννα στον Καϊάφα – a trimite de la Ana la Caiafa, γδύνει με τα μάτια – a dezbrăca din priviri, βάζει το χέρι του στη φωτιά – a băga mâna în foc, το ζωνάρι της Παναγίας – brâul Maicii Domnului, έχασε τη μάχη με το θάνατο – a pierde lupta cu moartea.*

b) La fel de frecvent am identificat echivalente parțiale pentru o sumă de expresii, de bună seamă și din domeniul militar: *ούτε με σφαίρες – nici în ruptul capului, τον πήραν τα σκάγια – a ajunge în bătaia puștii, μπρος γκρεμός και πίσω ρέμα (între ciocan și nicovală),* ajutat, de bună seamă, de existența unui model livresc de tipul *μεταξύ σφύρας και άκμονος* (având același sens cu expresia în română)*;* tot astfel - pentru *είναι κινέζικα για μένα (a vorbi turcește), βάζει κάρβουνα στο κεφάλι του (a-și aprinde paie-n cap)*. Existența unor echivalente parțiale (din punct de vedere al formei interne), dar totale (din punct de vedere semantic) se poate datora, excluzând împrumutul, apartenenței celor două popoare la mentalitatea similară de tip balcanic, la un tipar similar de gândire tributar contactului diacronic dintre cele două civilizații, greacă și românească.

c) În câteva situații (statistic, cu totul izolate) a fost imposibilă găsirea unui echivalent idiomatic. Expresii precum *οδηγίες προς ναυτιλλόμενους* (*indicații*

prețioase, litt. indicații către marinari), *κόκκαλα έχει ο καφές*[6]*;, τζίτζικας ελάλησε, μαύρη ρώγα γυάλισε*[7]*, μπήκε ο καλόγερος στο φαϊ*[8]*, όρσε, γαμπρέ, κουφέτα*[9]. Existența acestei stări de fapt rezidă în *Weltanschauung*, în maniera unică în care omul grec receptează realitatea imediată, mediul înconjurător, anumite evenimente din universul imediat, viața, în general. În aceste cazuri am procedat la explicarea cât mai clară a sensului, la precizarea conotațiilor, oferind detalii cât mai numeroase cu privire la contextul de uz ori la funcțiile expresiei în economia actului de comunicare concret. În alte situații, încercând să identific în spațiul cultural românesc situații similare celor surprinse de anumite expresii, am recurs în mod necesar la principiul tehnic al *adaptării* în actul traducerii: spre exemplu, am corelat legenda evocată de expresia (ancorată în spațiul cultural grecesc precum și în mentalitatea omului grec) *σαν της Άρτας το γεφύρι* cu una similară legată de întemeierea Mănăstirii Argeșului[10].

2.4.Dificultăți didactice

Complexitatea expresiilor idiomatice atrage după sine tratarea lor în mod corespunzător în plan didactic, context în care este recomandată abordarea tuturor celor expuse mai sus, în lumina celor două demersuri: de reconstituire a sensului corect idiomatic și de identificare a celui mai adecvat echivalent. Pentru fiecare tip de dificultăți se dovedește a fi utilă prezentarea cât mai multor exemple de contexte de uz, atât în limba greacă, cât și în română. Parcurgerea lor permite detașarea tuturor conotațiilor, iar coroborarea acestora este etapa premergătoare reconstituirii sensului complet în limba-țintă. Explicarea, acolo unde este posibil, a contextelor ce vor fi prilejuit apariția unei expresii adaugă culoare actului didactic prin informațiile noi din varii domenii (istorie, obiceiuri și datini, geografie, viață cotidiană), făcându-l mai atractiv. Utilitatea raportării la cele două tipuri de context (de apariție și de uz) a fost, de altfel intuită în bibliografia de specialitate (Ieronimaki, 2018: 50). În același timp, este binevenită încurajarea studenților în demersurile proprii de documentare, în fișarea a cât mai multe contexte de uz cu observații de natură lingvistică (stil, vocabular, funcții pragmatice etc.) și în activarea propriei imaginații în demersul de găsire a echivalentelor adecvate.

3. Concluzii

Sub raport semantic, expresiile idiomatice constituie un fenomen lingvistic *sui generis,* a căror cercetare constituie un domeniu aflat la intersecția științelor care studiază limba (morfologia, sintaxa, topica, semantica, lexicologia, lexicografia, stilistica) dar și istoria (inclusiv a mentalităților), psihologia, sociologia, filozofia. Având poezia lor, ele generează multiple dificultăți de transpunere dintr-o limbă în alta; strâns legate logic între ele și decurgând la fel de logic unele din altele, cele mai multe pot fi depășite doar în condițiile reconstituirii, de către traducător, a contextul în care s-au format, a evoluțiilor semantice și a

[6] Expresia face referire în mod ironic la o mâncare sau la o băutură ce întârzie în mod nejustificat a fi servită ori la situații în care se așteaptă realizarea a ceva ce întârzie a se materializa, aprox. *mai durează mult?, acum s-a dus să o culeagă?, acum o plantează?*

[7] Îmbinarea desemnează sosirea verii

[8] Sens *s-a ars mâncarea*

[9] Având conotații ironice, frazeologismul exprimă obiecția cuiva cu privire la cuvintele unei persoane, ori la cineva care nu și-a atins scopul întrucât a procedat nechibzuit, aprox. *să fii tu sănătos!, vezi să nu!, vai de capul tău!*

[10] Ambele legende au funcție de întemeiere, fiind legate de ridicarea unei construcții doar în condițiile sacrificării unei ființe vii.

etapelor istorice în care au căpătat diferitele tipuri de conotații ce le completează sensul global. Cum este firesc, unele dintre ele nu au corespondent perfect în limba-țintă, întrucât constituie produse genuine ale unui context cultural și mental ce poartă o amprentă prea specifică, irepetabilă în unicitatea și poezia ei. Dincolo de temeinicia cunoașterii celor două limbi, în acele situații traducătorul este dator pe de o parte să explice în detaliu sensul, să facă cunoscute conotațiile și funcțiile ce le dețin în contextul de uz, pe de altă parte să lase lectorului libertatea de a propune el însuși soluții de echivalare. Va căuta în permanență să se raporteze la acea formă ideală de transpunere care să lase cititorului impresia lecturii unui text scris în limba sa vernaculară. Consider că este singura metodă de sensibilizare a lui. În același timp, în unele situații, unicitatea limbilor în general, dar mai ales a limbii grecești, îl va determina să se resemneze și să se recunoască a fi, în contextele respective, un *traditore.*

BIBLIOGRAPHY

1) Bantaș, A. & Croitoru, E. 1998. *Didactica traducerii*, București, Teora.

2) Berikashvili. S. 2015. "Η διαπολιτισμική μεταφραστική προσέγγιση των ιδιωτικών εκφράσεων (με βάση ιδιωτικές εκφράσεις από το μυθιστόρημα του Νίκου Καζαντζάκη Ο Χριστός Ξανασταυρώνεται", In *Ε΄ Ευρωπαϊκό Συνέδριο Νεοελληνικών Σπουδών της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Νεοελληνικών Σπουδών, Θεσσαλονίκη, 2-5 Οκτωβρίου 2014: Συνέχειες, ασυνέχειες, ρήξεις στον ελληνικό κόσμο (1204-2014): οικονομία, κοινωνία, ιστορία, λογοτεχνία,* Αθήνα, Ευρωπαϊκή Εταιρεία Νεοελληνικών Σπουδών, 527-541.

3) Γαλαντόμος, Ι. 2008. *Η διδασκαλία των μεταφορών και των ιδιωτισμών της νέας ελληνικής ως ξένης/ δεύτερης γλώσσας*, Διδακτορική διατριβή, Βόλος.

4) Georgakas, D. J., 2005. *Modern Greek – English dictionary*, Aristide D. Caratzas Publisher.

5) Ελπίδα, Τ. Ι. 2021. *Ιδιωτισμοί: Γνωσιακή, τυπολογική, διαχρονική μελέτη,* Διδακτορική διατριβή, Θεσσαλονίκη, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

6) Dumitru, Ș. 2022. *Dicționar neogrec-român de expresii idiomatice uzuale,* UER Press, București.

7) Ιερωνυμάκη, Θ. 2018. *Η διδασκαλία των στερεότυπων εκφράσεων / ιδιωτισμών σε Ρουμάνους φοιτητές* προπτυχιακού και μεταπτυχιακού επιπέδου, în vol. *Mare Ponticum,* Ετήσιο Ηλεκτρονικό Περιοδικό, Democritus University of Thrace, 7/2018.
(http://mareponticum.bscc.duth.gr/pages/volumes/vol_7.html)

8) Κριαράς, Ε. 2007. *Λεξικό της σύγχρονης Ελληνικής δημοτικής γλώσσας,* εκδοτική Αθηνών.

9) Nagy, I. K. 2020. *Introducere în traductologie sau noțiuni și concepte fundamentale în teoria și practica traducerii,* Cluj-Napoca, editura Scientia

10) Παριανού, Α. 1998. *Συγκριτική πραγματολογία: η περίπτωση των ιδιωτισμών, μεταφραστική προσέγγιση από την ελληνική στη γερμανική*, Διδακτορική διατριβή, Αθήνα, 1998.

11) Σελλά, Ε. 1993. *Η μετάφραση των ιδιωτισμών: Θεωρία και διδακτική*. *Η Μετάφραση, μέσον Επικοινωνίας και Δημιουργίας*. Πρακτικά του Διεθνούς Συνεδρίου του Τ.Ξ.Γ.Μ. του Ιόνιου Πανεπιστημίου.

12) Χιώτη, Α. 2010. *Οι παγιωμένες εκφράσεις της Νέας Ελληνικής: ιστορική διάσταση, ταξινόμηση και στερεοτυπικότητα,* Διδακτορική διατριβή, Θεσσαλονίκη, Φιλοσοφική Σχολή Θεσσαλονίκης.

13) Χαραλαμπάκης, Χρ. (2014). *Χρηστικό λεξικό της Νεοελληνικής γλώσσας,* Αθήνα, Ακαδημία Αθηνών.

OBS: Traducerea expresiilor și a pasajelor în limba neogreacă îi aparține în întregime autorului, care poartă întreaga responsabilitate a acestui act.

DIGITAL COMMUNICATION ON THE EVE OF ELECTIONS - ISSUES OF POLITICAL NAME-CALLING ON SOCIAL MEDIA

Alina-Paula Neamțu
Lecturer, PhD, University of Oradea

Abstract: Digital communication has a significant place in our daily activities. Using the Internet gives the Romanian speaker an unsuspected freedom of expression, but also different occasions to tackle essential topics related to issues of contemporary world. Social media has the advantage of not restricting spatially or temporally, suggesting "a virtual world in which everything is stylistically and pragmatically allowed" (Mărănduc, Perez, 2016: 180). How netizens (de)compose their own language, playing with the linguistic material in order to express their opinions is interesting to approach. One can notice a high degree of ingenuity manifested by means of puns, familiar and slang terms, most of them pejorative and offensive, the use of non-standard orthography, and so on. Political names, the behaviour of public figures, their gestures, actions and discourses are a good occasion to see how language develops, but also the range of expressions, of current communication. Our study is meant to exemplify different aspects of assaulting political names in social media.

Keywords: communication in social media, lexical creativity, assaulting the name, slang, derivation, puns.

Politică și media

Odată cu evoluția tehnologiei, rețelele sociale au devenit principalul vector al comunicării cotidiene. Cele mai importante subiecte de discuție s-au mutat în online, iar internauții își pot exprima opiniile în orice moment, având o mare libertate de expresie: nu mai există constrângeri de ordin lingvistic, chiar și cuvintele obscene își găsesc locul în spațiul virtual. Ingeniozitatea verbală a internauților este nelimitată, atât de bine maschează conținuturile deranjante și reacțiile emoționale prin grafii atipice ori jocuri semantice, încât acțiunea "Block" poate fi ușor evitată. Temele și numele politice favorizează cele mai spumoase comentarii și dau naștere unei categorii a „argovorbitorilor" (Tomegea, 2022).

Mesajul politic îmbracă un alt tipar atunci când este transmis prin Facebook, el este „mult diferit de tiparul oficial al discursului politic pe care îl vedem la televizor sau îl citim în presa scrisă" (Tasențe, 2014: 154). Limbajul mesajului politic are elemente informale, colocviale, iar răspunsurile utilizatorilor sunt foarte multe în același registru, cu o predominanță a argoticului. Facebook oferă „metode de centralizare și de gestionare a feedback-ului: *like* (îmi place), *comment* (comentariu) și *share* (distribuire). Toate tipurile de feedback utilizate creează interacțiune.", iar comentariul „poate fi valorificat de către actorul politic pentru a identifica opinia electoratului cu privire la viitoarele lui acţiuni politice" (Tasențe, 2014: 155–156).

Dacă ne limităm doar la feedbackul de tip comentariu, atunci trebuie remarcată bogăția lexicală întâlnită în numeroasele intervenții (derivate glumețe, ironice, peiorative, compuse savante, cuvinte-valiză sau telescopate, abrevieri, grafii non-standard, termeni familiar-argotici, alături de meme sugestive cuprinzând mesaje electorale deturnate). Se poate lesne observa multitudinea de apelative onomastice inserate în comentarii, dar și luarea în derâdere a numelor politice. Un fenomen care a luat amploare în această direcție se leagă de **agresarea numelui** (Milică, 2011a), marcată semantic și stilistic prin diferite procedee. Trebuie remarcată și vehemența comentariilor, numărul crescut de insulte, de termeni depreciativi la adresa politicienilor români, violența de limbaj generată de faptele, gesturile și acțiunile lor în preajma alegerilor.

Violența reflectă „legăturile intime între gândire, limbaj și acțiune” (Milică, 2011b: 32–33). Luând în considerare raportul dintre violență și limbaj, Ioan Milică stabilește ipoteza că „limbajul violent este limbajul care încearcă să-și legitimeze autoritatea prin intensitate, vehemență și impetuozitate.”, în timp ce prin raportarea la limba naturală, violența discursivă se disociază în două tipuri: „1) violența unor *acte de limbaj agresive în sine,* precum *insulta, înjurătura* sau *blestemul* și 2) violența reprezentată prin discurs, transpusă în *acte de limbaj al căror potențial agresiv rezidă în* ***capacitatea lor de a instiga, de a demasca, de a amenința***.” (2011b: 33) (s.n. A.-P.N.). Actele de vorbire aparținând primei categorii evidențiază latura *inerentă* a violenței lingvistice, cele din a doua categorie duc spre „dimensiunea ei *aferentă*” (*ibidem*).

Termeni depreciativi. De la cuvinte telescopate la registrul familiar-argotic

Urmărind cu o anumită constanță paginile unor politicieni, dar și ale unor jurnaliști care dezbat probleme de politică internă cu intenția de a educa electoratul, de a devoala faptele de corupție și lipsa de verticalitate a multor candidați, am remarcat disponibilitatea și creativitatea lexicală a internauților. De aici și numărul mare de cuvinte nou create pe baza prenumelor sau a patronimelor, originalitatea termenilor, dar și violența de limbaj ce decurge din frecvența ridicată cu care se folosesc adjective ori substantive din sfera dezagreabilului.

O modalitate recurentă de agresare a numelor politice românești este apelul frecvent la termenii depreciativi. Aceștia sunt preluați din limbajul comun, familiar sau argotic. Utilizarea lor e prilejuită de caracterul, aspectul fizic, proastele obiceiuri, gestica ori vestimentația politicienilor. Anumite cuvinte argotice au vădite conotații sexuale, dar sunt mascate de **jocurile lexicale** în care apar. **Telescoparea** stă la baza unor formațiuni ludice întâlnite deseori în social media și afectează numeroase cuvinte prin care sunt etichetați politicienii români, ba chiar și numele lor. O definiție exactă a fenomenului lingvistic amintit e oferită de Daniela Răuțu (2010: 290): „față de compunere și de derivare, telescoparea *nu alătură două cuvinte întregi, ci o particulă, un fragment dintr-un cuvânt* (care nu corespunde unui afix gramatical sau lexical) *unui alt cuvânt întreg sau incomplet*.” (s.n. A.-P.N.)

Astfel, telescoparea afectează tot mai mult patronimele, numele proprii în general, „*combinând numele cu un cuvânt* […] sau *la nivelul dintre nume și prenume*, acesta din urmă *constituind zona de intersecție dintre un cuvânt pe care jurnalistul vrea să-l evidențieze și numele de familie parodiat*” (Răuțu, 2010: 290) (s.n. A.-P.N.). Asemenea telescopări au o **funcție ludică**, „uneori absolut gratuită sau asociată celei umoristice”, fiind „într-o relație de complementaritate ***cu cea de agresare***, *atunci când este implicat un nume propriu, în sensul că față de persoana al cărei nume este implicat* jurnalistul are ***intenția de depreciere, defăimare, luare în râs***, iar prin raportare la cititor urmărește ***crearea unor efecte comice***” (Răuțu, 2010: 291) (s.n.). Ceea ce îi motivează pe vorbitori să recurgă la telescopări ține nu numai de nevoia lor de a epata, de a inova, de a ieși în evidență, mizând pe „efectul de surpriză”. Cu ajutorul cuvântului se taxează comportamente politice inadecvate, acțiuni în propriul beneficiu, exprimarea fățișă devenind un bici neiertător în fața atâtor derapaje de neacceptat. Nu întotdeauna aceste creații originale sunt previzibile, ci au un caracter pur întâmplător.

Procedeele care stau la baza creării cuvintelor-valiză/ telescopate sunt diverse: *fuziunea/ combinarea* a două cuvinte ce prezintă niște trăsături formale comune; *contaminarea* unor unități lexicale distincte semantic, dar cu un segment fonetic comun; *alăturarea, analogia, trunchierea și combinarea, contragerea* și *reducerea* (Răuțu, 2010: 289–290).

Redăm în cele ce urmează situații de telescopare, pe care le-am selectat mai ales din comentariile regăsite pe Facebook și care vizează un subiect stringent: politicienii români și alegerile.

„Delirul liderului *laberal* din păcate prinde la proști.”; „*Laberalul* ăsta face craiovenii să plângă, bre.”

Comentariile fac aluzie la Rareș Bogdan, europarlamentar penelist; astfel, din substantivul *labă*, cu sensul vulgar de „masturbare, onanie” și adjectivul categorial *liberal* se obține cuvântul *laberal*. Probabil că și fonemele comune din cuvintele inițiale au putut favoriza lexemul.

Foarte originale sunt combinațiile de nume proprii (cele mai multe vizează persoane publice dornice să acceadă la funcția de primar al Capitalei sau în provincie: Cristian Piedone Popescu, Gabriela Vrânceanu Firea, Rareș Bogdan, Lia Olguța Vasilescu, George-Cristian Tuță, Daniel Băluță, Nicușor Dan etc.), unele însoţite de meme sugestive în social media:

„Dan Voiculescu l-a făcut șef de partid pe Piedone și parlamentar pe *Beizadone* – fiul acestuia. Ar fi singura dovadă că se distanțează de moștenirea tatălui.” (din apelativul argotic *beizadea* „copil de bani gata, a cărui stare materială foarte bună este nemeritată” și prenumele *Piedone*)

„S-a unit hoția cu prostia. *Firone*[1] pentru București.” (din patronimele *Firea* și *Piedone*); „***Firedone*** sună mai bine.”; variațiuni „pe aceleași nume”: „***Piedofierea***”, „***Piedofirea*** în carne și oase!”, „***Pierea*** sună mai ok.”, „***Firone*** sau ***Piera***?”

(Hoție * prostie)² = FIRONE = Mafia comasată sau mai bine ***Sarmone***. The one sarma.” (din *sarma*, aluzie la constituția rotofeie a lui Cristian Popescu, primarul sectorului 5, și prenumele *Piedone*)

„A zis cineva de fiul lui piedone că e *heroin* (de le erou mă, nu fiți dujmani)? Că am înțeles că holigofren s-a dat. La cum se comportă și cum vorbeşte băietul pare perfect pentru un test antidrog. Nu pentru prostie, ci pentru din alea tari, știe domnul Negoiță de care.” (din *heroină*, stupefiant puternic, și *erou*; formațiunea se bazează pe asemănarea formală dintre cuvintele englezești *hero* și *heroin*)

„*patrihotul* suprem, unde ești nene Iancule…” (din *patriot* + *hoț*, a căror asociere este folosită pentru a descrie tipul politicianului corupt); „Ce vorbiți… ***patri-hoții*** României…”

„Toți sunt tentacule, ramuri ai aceleiași *karacârtițe* milițiano-sekuriste.” (din *caracatiță*, cu sensul argotic de „mafie, organizație criminală” și *cârtiță*, tot argotic, „spion care acționează timp îndelungat în serviciul unei agenturi străine”)

„***zeroLguța*** a început mai nou să prizeze droguri aduse de Iulian de la Bruxelles. O adevărată minune pentru sănătate să amesteci alcoolul cu drogurile.” (din *zero,* folosit ca epitet pentru a desemna un om de nimic – „nulitate, nonvaloare”, și prenumele feminin *Olguța*)

Ca mijloc de agresare a numelor politice, alături de telescopare, se înscrie și derivarea cu sufixe diminutivale atașate unor termeni argotici sau numelor propriu-zise:

„Tuță și Băluță, echipa *Ciordeluță*!” (de la substantivul *ciordeală* utilizat în registrul familiar-argotic cu sensul de „furt, șterpeleală” și sufixul diminutival *-uță,* aluzie la finala celor două nume)

„De aceea nu joacă tenis ***piedonelu***, i-ar ieși analizele proaste!” (prin diminutivarea prenumelui – *Piedone* + sufixul *-el* – se transmite dispreţul față de politician; antonomaza ocurentă aici surprinde contrastul dintre statura impunătoare și „micimea” politică a personajului)

Din punct de vedere comunicativ, ingeniozitatea internauților nu are limite, unii dintre ei adoptând un stil agresiv, dar pe care îl maschează lingvistic tot prin jocuri lexicale create în jurul numelor politice. Astfel, atenția se deturnează uşor de la cuvintele-invectivă prin permutarea unor foneme de la un lexem la altul: „***F**uie **M**irea* și ***P**uie **M**iedone*!!!” (cititorul

[1] Vezi https://www.reddit.com/r/bucuresti/comments/1cdh1wa/sa_gasit_candidat_la_pesedeu/?rdt=63658, accesat la 03.05.2024.

va deslușì rapid mesajul transmis și va observa cu siguranță termenul argotic obscen utilizat din expresia *a-i da cuiva muie*).

Deși catalogabile mai degrabă ca niște efemeride, anumite asocieri ale numelor de politicieni rămân pe moment în mintea cititorilor și provoacă reacții diferite, de la amuzament și râs până la greaţă ori scârbă: „Numele complet... ***Pirea Fiedone***.” (metateză încrucişată: sunetul inițial dintr-un patronim trece în celălalt, păstrându-și poziția – ***F****irea* ***P****iedone* devine ***P****irea* ***F****iedone* – cel/ cea care a inventat o asemenea sintagmă s-a gândit probabil la alianţele politice și la beneficiile aduse de ele).

Se pot identifica numeroase apelative din registrul argotic în comunicarea digitală pe teme electorale. Remarcăm și aici varietatea lor semantică. Unele cuvinte denumesc specimene aparținând regnului animalier – mamifere, păsări, viermi etc. – sau regnului vegetal, altele nu sunt neapărat încadrabile într-o tipologie anume:

- blablageală, blablagiu[2]: „Căci datul din gură fără făcut e doar *blablageală*. Nu fiți *blablagii*!”
- bombardier „(arg.) cocalar”: „*Bombardier* adevărat, ce să mai vorbim!”
- ciumeg „(peior.) bătăuș care își impune autoritatea prin forță fizică; persoană necomunicativă”: „În sfârşit pune cineva lanterna și pe *ciumegul* ăsta. (despre Mihail Neamțu, candidat AUR la alegerile europarlamentare)
- dalmațian „(fig.) om de nimic, netrebnic; secătură; persoană coruptă, a cărei imagine este pătată de atitudini degradante”: „Toți cei menționați mai sus de VN sunt *dalmații* pătați, ei folosesc partidele sau presa ca pe niște oportunități!”
- fripturist „(peior.) om politic oportunist, lipsit de scrupule”: „Alt *fripturist*. Ies in frunte la alegeri precum păduchii.”
- gargaragiu „om vorbăreț, lăudăros”: „neam tzu, ce *gargaragiu*. Ce parvenit... politic.”

„Sunt sigur că omului îi lipsește ceva țiglă de pe acoperiș, dar salutul ăla e posibil să fie un instant dorit a fi salut nazist. Nu cred că e așa idiot să-și îngroape măreața „carieră” de *gargaragiu*.” (despre Mihail Neamțu)

„Care-s mai răi, politicienii *gargaragii*/ puși pe căpătuială/ ignoranți/ cu tendințe totalitare/ aroganți/ miserupiști/ fanatici?!”

„Iaca, în nomenclatorul profesiilor mai avem încă una. *Gargaragiu*. Culmea, chear (sic!) te poți SI procopsi dacă te ajută instrumentul.”

- hahaleră „(arg.) 1. persoană fără scrupule, fără caracter, neserioasă; 2. pramatie, zdreanță; 3. târfă; 4. persoană în care nu poți avea încredere”: „RB [Rareș Bogdan] este *o hahaleră*, ca și ceilalți, aruncă vorbe – baloane de săpun!”
- lăbar, consemnat cu sens obscen, peiorativ în registrul argotic (vezi 2) „1. fraier, personaj fără căpătâi; 2. (reg.) persoană care se masturbează frecvent; 3. individ băftos, norocos”: „Forța Clotilde. *Lăbarul*, liberal, este vai steaua lui!”
- limbric „persoană neînsemnată, om de nimic, fără un rost pe lume”: „*un limbric* opărit”
- lipitoare „parazit social”, cu sens figurat „persoană care se pretează la abuzuri, înșelătorii”: „M.C., *lipitori*.”

[2] Vezi http://webshop.feraru.eu/book/export/html/1172, *blablagiu, blablagii,* s.m. „persoană care vorbește mult, dar nu transmite nimic”, accesat la 16.05.2024. Potrivit https://dexonline.ro/definitie/bla-bla/definitii, accesat la 16.05.2024, cuvântul *bla-bla,* la origine interjecție, se folosește în registrul argotic ca substantiv, având sensul de „vorbărie fără rost, pălăvrăgeală”. El a fost introdus în DOOM3 (2021) cu această valoare morfologică. Regăsim cuvântul *blablagist, blablagistă,* s.m., s.f. în limbaj familiar, cu sens depreciativ, „persoană care spune lucruri multe și fără valoare” în *Inventar de cuvinte și sensuri noi atestate în mediul online* (ICSO), vol. 2, p. 53, București, Editura Academiei Române, 2022, disponibil la https://lingv.ro/wp-content/uploads/2023/10/ICSO2-publicat.pdf, accesat la 16.05.2024.

- maimuțoi „om prost sau față de care nu poți manifesta niciun fel de respect”: „Doamne, asta e cel mai mare *maimuțoi* din istoria României!”
- mormoloc „om bleg, lipsit de energie, cu mișcări încetinite, molatic”: „*Mormolocul* ăla avea breton cu franjuri.”
- papagal „individ fițos, plin de aere, care se crede nejustificat superior oamenilor din jurul său”: „*un papagal* răsuflat, dar și mare mâncăcios”, „pereche de *papagali* patrioți”
- papițoi „om ușuratic, cu pretenții de eleganță vestimentară și bune maniere”: „Cât de proști ne crede pe noi *papițoiul* ăsta?!”
- pațachină – termen împrumutat din regnul vegetal, folosit peiorativ; în registrul familiar, epitet injurios la adresa unei femei îmbrăcate ridicol și fardate excesiv, cu purtări necuviincioase; „femeie frivolă, ușuratică, prostituată”:

„Acuma dacă domnul Valeriu Nicolae îl întreabă așa cum cred că o să-l întrebe, răspunsurile lui îi pot aduce mari deservicii care se pot finaliza cu *pațachina* la primărie din nou.” (aluzie la Gabriela Vrânceanu Firea, fost primar general al Capitalei)

- păcălici „1. bufon, fraier; om prost, obiect al batjocurii celor din jur; 2. persoană neluată în serios din cauza inepției părerilor și a ideilor emise”: „Păi cum să se retragă *păcăliciu’* ăla de Burduja?”; „*Păcăliciul* politicii românești este R.B.” (= Rareș Bogdan)
- păduche „parazit; persoană neînsemnată” (vezi exemplul supra la *fripturist*)
- porc „om lipsit de bun-simț, insolent, imoral”: „Ce ziceți de *porcul* cu stetoscop?” (aluzie la doctorul Tudor Ciuhodaru, europarlamentar PSD și viitor candidat la primăria orașului Iași din partea formațiunii AUR)
- struțocămilă „animal fantastic, cu alcătuire hibridă de struț și cămilă”, aluzie la melanjurile politice care maschează faptele de corupție ori adevăratele intenții ale actorilor implicați: „*Struțo-cămila* PNL-PSD este o altă dezamăgire! Prost condus!”
- șobolan „1. persoană abjectă, demnă de dispreț; 2. om parșiv, trădător, individ pe care nu te poți baza”: „*Șobolanul* PNL-ist”; „Îi arde pe securici fără milă și-i scoate la lumină pe *șobolanii* din silozurile statului!!…”; „Așa și cu Geoană, *un șobolan* roșu securist nu își schimbă afinitățile peste noapte.”

Apelative onomastice

Calificativele întrebuințate pentru a-i creiona pe politicienii candidați la diferite funcții acoperă o paletă bogată de adjective depreciative ori substantive cu semantică negativă. Cele mai multe apelative onomastice provin de la nume de animale, unele din zona domestică, altele sălbatice. Ele sunt metaforice, sprijinindu-se pe semnificația simbolică a cuvintelor de proveniență: *caretele* alterează alimentele, *hiena* este un mamifer nocturn și feroce, hrănindu-se cu cadavre, *iepurele* este fricos și fuge când se simte în pericol, *măgarul,* un animal de povară, e asociat cu încăpățânarea, *oaia* acționează dezlânat atunci când o paște primejdia etc. Sunt urmate de apelativele ce denumesc ocupații (unele inventate, altele argotice), articole de îmbrăcăminte ori stiluri vestimentare, nume de calități, însușiri, caracteristici. Așa cum subliniază Petru Tomegea (2022: 260), „multe construcții dovedesc inteligența, creativitatea, gustul pentru ironie, cel mai adesea batjocură groasă, satiră și chiar talent literar…”

Fără pretenția de a-i cuprinde pe toți, încercăm o sistematizare a lor, așa cum se desprind din comentariile existente.

1. <u>substantive care denumesc animale, vietăți în general</u>, ocurente mai ales în limbaj figurat ca epitete pentru a sublinia disprețul:

- **bou** „(fig.) despre bărbați – limitat, prost”: „Au scăpat *boii* pe arătură!”; „Măi *Boule*, nu ți-e rușine de tine? Hoțule, mai vrei un mandat de euro Parlamentar?”
- **carete** „viermișor format pe anumite alimente”: „acest fancy *carete* liberal de Bruxelles” (despre Rareș Bogdan)
- **dobitoc** „(peior.) om lipsit de inteligență sau de bun-simț”: „*Un dobitoc* ales de alți *dobitoci*, mulți, prea mulți din nefericire!”; „Mă uitam, da – am reușit să fac asta, deși este foarte dificil, la Antena3 care îl prezenta pe *dobitoc* plimbându-se la braț cu Negoiță, fostul primar de la sectorul 3…”
- **guștер** „(peior.) naiv, fraier, păpălău, papagal”: „Ce descriere senzuală pentru *gușterul* inept Ciorhoeanoo!”
- **hienă** „(fig.) om ticălos, nemernic, mizerabil”: „Burduja bate câmpii, a gustat din ciolan și-i place de stă la masă cu *hienele* securiste.”
- **iepure**, cu sens argotic, învechit „(elev) care absentează nemotivat”; sensul actual este la polul diametral opus, apărând în sintagma *iepure electoral* și descrie un tip de competitor anunțat din timp pentru campania electorală, dar care se retrage puțin înainte de a i se da startul pentru a croi drum adevăratului candidat[3]:

„Nu o să vezi mai mult de 50-60% (în cele mai nefericite județe) prezență la vot. *Iepurii* varanului și ai ciumegilor fac jocul.”

„obiectivul fiind un tur 2 între candidatul usl oficial (să zicem ceo laku) și *un iepure electoral* susținut de o anexă a psd (simion)”

„La PMB și sectoarele capitalei să producă suficienți *iepuri electorali* după care să meargă publicul reformist, în timp ce candidatul oficial sau neoficial usl, după caz, să strângă grosul voturilor și să câștige. Aici pnl și alte partide anexă ale psd au o lungă istorie de a produce *iepuri electorali*.”

- **javră** „(peior.) om lipsit de caracter”: „*o javră* Rareș ăsta…”
- **jivină**: „Ăștia-s *jivine* născuț’ de jigodii…”
- **macac**, specie de maimuță din sud-estul Asiei: „muicăăă, mi-ai umplut șezutul de șiroaie cristaline, moori de râs cu *macacul* ăsta sforăitor”
- **măgar**: „[…] cine-l mai scoate în fața precum oile *pe măgar*? Ca să nu mai spun și de tătic’ acestui Burduja care știm bine ce minuni o făcut și ăla!”
- **năpârcă**, epitet folosit pentru a desemna o persoană foarte rea, perfidă, periculoasă: „Cine crede că *năpârcile* dispar cu binișorul democrației ori e prost, ori se preface.”
- **nevertebrat(ă)**, (fig.) „persoană lipsită de verticalitate, de integritate morală”: „Două *nevertebrate*. Rușinos!”
- **oaie** în limbaj argotic, peiorativ „femeie proastă; individ caracterizat prin spirit de turmă”:

„Aud că behăie prin târg… *o oaie*! *O oaie* bleagă, dar fițoasă, obișnuită, încă de junǎ, să mulgă ciobanii înstăriți, ca să-și facă propria stână! Dacă “bogdan Întâmplătorul” era *oaie*, așa începeau conversațiile despre ea, prin saivane, izlazuri și stâne!” (descrierea făcută pe pagina sa personală de Cristian Popescu Piedone lui Rareș Bogdan)

[3] Pentru mai multe accepții ale termenului, vezi „Alegeri prezidențiale 2014. Candidatul de tip „iepure” și menirea lui”, https://www.digi24.ro/stiri/actualitate/politica/alegeri-prezidentiale-2014-candidatul-de-tip-iepure-si-menirea-lui-259124, accesat la 17.05.2024.

- **reptilă** „(fig.) individ dispus a se înjosi pentru a parveni; (arg.) 1. recidivist (în limbajul deținuților); 2. tip nepăsător, dar periculos, mafiot de cartier”: „V.I., mie mi-e frică pt. că mulți dintre ei vor *o reptilă* ca piedone.”
- **vierme**: „[…] dacă acest *vierme* infect mai bântuie mult prin politica românească, atunci să nu mai avem pretenții că suntem o țară normală la cap, că nu suntem…”

2. substantive (unele compuse prin alăturare) care denumesc „ironic” o falsă funcție sau o ocupație:

- **borfaș** „hoț mărunt”: „Dacă acest *borfaș* […] mai bântuie mult prin politica românească, atunci să nu mai avem pretenții […].”
- **cetățean voiajor**: „Cu voia d-voastră Varanul este cel care l-a adus pe *cetățeanul voiajor* la Cotroceni.” (aluzie la președintele României Klaus Werner Johannis)
- **circar** „persoană neserioasă”: „*circar* grețos” (despre Rareș Bogdan)
- **ciorditor**, din argoul lumii interlope „hoț de mărunțișuri, hoț de buzunare”: „D. Gh., păi ciorlacu ce e, doctor docent? E.P., *ciorditor*. Dar despre acest *ciorditor* vorbesc românii. Croncănitorul să se ocupe mai întâi de *ciorditorii* din neamul croncănitoarelor.”
- **covrigar** „(depreciativ, pop.) persoană cu ocupație neserioasă; leneș, sărac”: „Chiar dacă au făcut greșeli vin să spună ceva, *covrigarul* prin analfabetismul lui nu o să vină.” (aluzie la premierul în funcție Marcel Ciolacu)
- găinar „hoț de lucruri mărunte; persoană care face afaceri ilicite de mică amploare”: „Pentru numele lui Dumnezeu, au în partid *un găinar* care clona carduri prin Londra şi unul care şi-a bătut iubita de i-au sărit mucii pe pereți.”
- **maior**: „M.E.I., doar *maior*? Celelalte grade erau date.”; „M.E.I., a confundat “*mayor*” cu “loser”, ca să fiu elegant.” (despre Sebastian Burduja, candidat PNL la primăria Bucureștiului; a se observa jocul de cuvinte prilejuit de grafia cumva asemănătoare dintre cuvântul românesc *maior* și cel englezesc – *mayor* „primar”)
- **ocnaș**: „Chilia e de Varan, la stuf *Ocnaș* ordinar.”
- **păpușar șef**: „Și ați uitat esențialul: tot el l-a făcut pe premierul de la Grivco președinte si a fost *păpușarul șef* în toată aceasta perioadă.”
- **prima balerină** (în loc de *prim-balerină*): „Valeriu Nicolae, nu se cade, bre, să vorbim astfel despre *prima balerină* a neamului.” (despre Diana Ivanovici Șoșoacă)
- **regină**: „Dar Diana, *regina* României?” (tot despre Diana Șoșoacă)

3. substantive/ adjective care denumesc articole vestimentare:

- **batistuță**: „Hai, măi Crina Dobre, dintre toți, tocmai la *batistuță*?” (despre Rareș Bogdan; de remarcat utilizarea metonimică a cuvântului: un obiect posedat este folosit pentru a-l desemna pe purtătorul ei)
- **malagambist**, adjectiv derivat de la numele propriu Sergiu/ Serghei **Malagamba** (potrivit DEX „șef de orchestră”; aranjor, baterist, compozitor și dirijor român cu origini italo-armene, cunoscut pentru moda vestimentară excentrică lansată în perioada interbelică: sacou cu revere mici, pantofi înguști cu tocuri înalte, pălărie cu boruri late etc.); adjectivul are o rezonanță ironică, desemnând o persoană frivolă, preocupată excesiv de înfățișarea proprie și de evenimentele mondene:

„Anca Dumitrescu, exact acesta e cuvântul FANFARON. Cu nelipsita-i batistă colorată. *MALAGAMBIST*.”

- **șulfă** „haină orășenească”, (arg.) „om ipocrit, cu două fețe; jigodie”: „Eu n-am fost niciodată în vreun partid, nici în PCR, dar sunt cu ochii pe toți fariseii oportuniști ca *șulfa* Rareș Bogdan, Neamțu etc.” (metonimie implicând o deviere semantică)

4. substantive care denumesc personaje comice:

- **bufon**: „*Bufonule*…”; „*Bufonul* ficusului de la Cotroceni”
- **măscărici**: „*Măscăriciuleeee*!”; „*Un măscărici*!”; „Ce *măscărici*!!!!!”; „Bai *măscăriciule*, ce fumezi?”; „Doi *măscărici*, doi demagogi, doi mincinoși…”; „Doi *măscărici* oportuniști”; „*Măscăriciule*… Îndrăznește tu să pronunți cuvântul celui ce a unit pt. prima dată românii de la Decebal?”; „Nu ar fi de râs, dar ăștia sunt doi *măscărici* lingăi!” (despre Rareș Bogdan și Mihail Neamțu)

5. substantive care denumesc boli, a căror utilizare este peiorativă și vin tot din registrul argotic:

- **jigodie** („om fără caracter”): „C.H., *o jigodie*. Pe mine m-a blocat pe Facebook, chiar dacă argumentam și documentam în mod f. civilizat.”
- **lepră** „(fig.) om lipsit de conștiință, fără caracter și fără scrupule”: „Ce jeguri, la Neamțu…, aveam pretenții…, dar e *o lepră*…”

6. substantive/ adjective care denumesc/ exprimă trăsături fizice ori morale:

- **chelios**: „Iar *cheliosul* cred că a luat «o linie».” (= Rareș Bogdan)
- **fanfaron** „lăudăros, înfumurat, îngâmfat”:

„Rareș ăsta cum îl cheamă este prețul de care-și șterge Johannis pantofii de firmă când se-ntoarce acasă cu câinele de la plimbarea matinală prin parc și a călcat de prost ce-i în căca… pardon noroc. De *fanfaronul* celălalt ce să mai zici....?”

„Ar fi trebuit de mult, de când era la IRealitatea, să-și dea seama publicul că este *un fanfaron* oportunist, care juca teatru și servea un patron!”

- **fariseu** „ipocrit, fățarnic, prefăcut”: „L.U., doi lingăi, doi *farisei*!”
- **ghiolban** ca variantă pentru **ghelban** „(arg.) om needucat, cu apucături grosolane”: „AUR musteşte mafioți, *ghiolbani*, securişti, violatori (chiar la congresul partidului).”
- **grobian** „bădăran, grosolan, mitocan, necioplit, prost crescut”: „Nu glumesc, precum am spus, are exagerările și defectele lui, dar nu-i de pus pe acelaşi palier cu ceilalţi trei *grobieni*!!!”
- **lingău** „linguşitor, slugarnic” (vezi exemplul supra la *fariseu*);
- **luminat** „cultivat, instruit, învățat”, adjectiv folosit cu sens ironic: „Vi se pare puțin lucru că *luminatul* pe care-l menționați să fie laolaltă cu cei pe care până acum 3 ani îi hulea și critica intens?”
- **traseist**[4], cuvânt nou introdus în DOOM3 ca termen familiar, utilizat mai ales în sfera politicului:

[4] Explicații legate de apariţia acestui cuvânt ne oferă Alexandru Ciolan într-un articol din 2010 semnat pentru Ziarul Financiar, „Misterele cuvintelor. *Traseism*”, disponibil la https://www.zf.ro/ziarul-de-duminica/misterele-cuvintelor-traseism-5789333, accesat în 16.05.2024. Masculinul s-a format de la femininul argotic existent deja, „*traseistă* (prostituată postdecembristă de cea mai joasă speţă, care aşteaptă pe marginea şoselei să fie ridicată de un şofer pentru ca, pe traseul până la următoarea localitate, să-şi presteze serviciile), masculinul politic a păstrat toate conotaţiile dispreţuitoare ale femininului din care provine, numind şi caracterizând moral cu maximă economie de mijloace”. După cum reiese din articol, paternitatea acestui cuvânt a fost revendicată de jurnalistul Cristian Tudor Popescu. Fiind tot mai des utilizat, „cuvântul ***s-a tocit, şi-a pierdut prospeţimea invectivei şi a căpătat, prin alunecare semantică, noi sensuri***” (s.n. A.-P.N.), spune autorul articolului. Traseismul a devenit sportiv, electoral, economic și profesional, ziaristic, confesional și cultural, fiind asociat cu nestatornicia și schimbarea.

„N-a avut timp să fie *traseist*, a intrat direct în partidul la putere (ce mai putere, au pierdut jumate din electorat!). *Traseistul* trece dintr-un partid în altul când ăla devine mai puternic!"

„Deși inteligent și erudit, pseudonaționalistul republican conservator suveranist e *un traseist* care nu m-a impresionat cu nimic pozitiv, vine cu idei și mesaje demagogic-populiste […]."

Acestora li se adaugă nenumărate cuvinte prin care politicienii sunt înfățișați negativ. Ele se referă la: **caracter** (*agramat, canalie, curvoi, demagog, diabolic, dobitoc, duplicitar, escroc, gunoi, infect, intolerant, ipocrit, jeg, joacă teatru, josnic, impostor, lichea, mincinos, misogin, mizerabil, nemernic, nesimțit, oportunist, pișicher, pupincurist, ticălos*); **debilitate** (*bolovan, bolund, cretin, dus, idiot, oligofren, neosonat, Nino nino, prostul proștilor, spitalul 9*) sau **hoție** (*hoț, infractor, mafiot, naș*). Foarte rare sunt apelativele pozitive, iar atunci când se folosesc, tot ironice rămân:

„Piedone, *arhanghelul* piețelor și al tarabelor, spaima traficantelor de mărar și pătrunjel" (cu sensul primar de „căpetenie a îngerilor", iar regional, ca termen glumeț, „băț sau bici cu care sunt pedepsiți copiii obraznici"; electoratul își percepe reprezentantul ca pe un înger păzitor)

7. <u>nume proprii</u>:

- **Sputnik**, cuvânt slav cu două sensuri: 1. „satelit"; 2. „tovarăș de călătorie"; în contextul politic actual este asociat cu agenția rusă de știri Sputnik International, al cărei principal scop era acela de a dezinforma deliberat și de a fi un instrument de propagandă rusă:

„Dat fiind faptul că simion *sputnikul* nu are un potențial prea mare, geoană vine aici ca un salvator."

- **Robin Hood**, numele unui cunoscut erou legendar din baladele populare englezești, apărător al sărăcimii:

„USL 2 va da vina pe *Robin Hood Piedone* pentru pierderea alegerilor." (aluzie la falsele promisiuni electorale prin care politicianul se angajează să-i favorizeze pe cei năpăstuiți ori mai săraci)

Grafiile non-standard ca mijloc de deturnare a violenței de limbaj

Ceea ce predomină în descrierile figurilor politice sunt cuvintele-insultă, foarte directe, nemascate decât arareori de grafii non-standard. Chiar și în aceste condiții, termenii ies în evidență imediat. Se pot desprinde câteva tipuri de grafii atipice în acest sens:

a) <u>descompunerea cuvântului prin inserarea blancului fără a se ține neapărat cont de despărțirea în silabe</u> (acest lucru afectează mai ales termenii defăimători, adjective ori substantive descalificante, dar și numele proprii, care pot dobândi o grafie anglicizantă):

„Așa e o dovadă că Burduja răspunde ordinelor serviciilor. Cele controlate de Vlase. Un *nem er nic*."

„Iar ***că cănarii*** ăștia își fac de cap în voie și netulburati de nimeni!"

„Dacă vine și ***Fi rea*** ar fi chiar un succes." (grafie ce poate invoca asocierea ori cu sintagma *fii rea*, ori cu nominalul *fierea*)

„Dar fiind că pe ***ceo laku*** nu-l recomandă absolut nimic și are un dulap plin de schelești și că iohannis a avut grijă să lase în urma lui la pnl o plantă de birou mai mare ca el, candidați ca geoană (tot un pesedist, evident, chiar dacă o arde „independent"), simion sau șoșoacă (inofensivi pentru usl & friends) sunt binevenițI."

b) <u>adăugarea unor imprecații/ invective în interiorul unui patronim și descompunerea lui</u>:

„Idolul tâmpiților și cretinilor, de ce? Ce se poate discuta cu un gargaragiu ca și ***Si Muie Ion***?” (aluzie la George Simion, o prezență antipatică prin gesturile și vorbele sale pentru mulți alegători)

c) înlocuirea unor litere cu cifre similare ca formă grafică pentru a distrage atenția de la cuvântul utilizat ori pentru a sugera bagatelizarea personajului:

„Unul dintre numeroșii *psih0pați* care au pus gheara pe țară.”

„***0lga*** e o femeie de nimic în aceasta lume, consumă resursele planetei degeaba, nu aduce nimic benefic pentru omenire.” (despre Lia **Olguța** Vasilescu, primarul Craiovei)

„AURolacii au scăzut grav, s-au desființat multe filiale. O s-o cam ia la cioc ***p0p0nel*** Simion.” (despre liderul partidului AUR, George Simion)

d) înlocuirea unor litere cu grafeme ori semne de punctuație în cuvinte obscene, dar nu numai:

„Dacă omul este liberal și face politică social-democrată, este traseist sau ***cu-#ă*** politică?”

„Deja în această situație nu mai exista nici dramul ăla de trăire a băieților de cartier (*a avea .oaie* cum spun șmecherii)”

„Bike & Truck un ***p@călici*** și la TV.”

e) înlocuirea unor litere cu cifre și simboluri în același cuvânt (o combinație între c) și d)), precum și redarea unor foneme românești prin echivalente din engleză:

„Dar hei, stați să se termine circul ăsta cu alegerile de tot felul, să-i vedeți cu fețele alea de ***pr0 $ti*** cum anunță ei măriri de taxe și impozite, că bani poola, cum îl scot iar pe Vlad Voiculescu vinovat de tot și toate, o să vedeți!”

f) scrierea inversă și legată a unor cuvinte ce denumesc înjurături, fenomen cunoscut sub numele de antimetalepsă ori antimetabolă:

„***Alupigus***, batistuță!” (aluzie la Rareș Bogdan, care poartă mereu o batistă în buzunarul sacoului);

g) anagramatizarea cuvintelor prin schimbarea ordinii literelor componente, obținându-se astfel un cuvânt nou foarte sugestiv:

„Îi va „preluaseu” *Lu**covid*** într-un stil nemaivăzut și nemaiîntâlnit.”

h) abrevierea cuvintelor din sintagmele jignitoare:

„***Fmm*** de ratat!”; „***FMM***, rujatule!” (prescurtarea unei înjurături)

Concluzii

Valențele expresive cu care vorbitorii dotează cuvintele întrebuințate în comunicarea zilnică din spațiul digital sunt practic nelimitate. Frapează creațiile originale din zona onomasticii, subiectele politice provocând imaginația și creativitatea. Deformarea numelor ca act verbal de agresare este tot mai prezentă în comentariile de pe platforma Facebook, în articole de presă ori postări pe diverse site-uri premergătoare alegerilor. Unele provoacă râsul, altele șochează prin caracterul lor mult prea direct, jignitor. Se insultă mai mult online decât față în față. Vorbitorii interacționează și reacționează, amendează comportamente indezirabile apelând la distorsionarea (pre)numelor. Studiul nostru și-a propus să exemplifice câteva procedee prin care numele politice sunt agresate din punct de vedere lingvistic și să accentueze atât pătrunderea registrului familiar-argotic în comunicarea digitală, cât și productivitatea unui fenomen precum este telescoparea.

BIBLIOGRAPHY

Felecan, Daiana, Felecan, Oliviu, 2016, *Nicknames of Romanian Politicians after 1989*, în „Philologica Jassyensia", an XII, nr. 2 (24), pp. 191–207.

Mărănduc, Cătălina, Perez, Cenel Augusto, 2016, *Particularități stilistice și pragmatice ale textelor social-media*, în „Perspective comparative și diacronice asupra limbii române", pp. 173–181, editori Mihaela Viorica Constantinescu, Adina Dragomirescu, Alexandru Nicolae, Gabriela Stoica, Rodica Zafiu, Editura Universității din București.

Meza, Radu, 2016, *Studiu asupra situației discursului instigator la ură în online-ul românesc*, https://www.researchgate.net/publication/295074936_STUDIU_ASUPRA_SITUATIEI_DISCURSULUI_INSTIGATOR_LA_URA_IN_ONLINE-UL_ROMANESC.

Milică, Ioan, 2011a, *Agresarea numelui în discursul public*, în vol. „Mass-media și democrația în România postcomunistă", editori Daniel Șandru, Sorin Bocancea, Iași, Editura Institutul European, pp. 183–204.

Milică, Ioan, 2011b, *Violența de limbaj în discursul politic actual. Studiu de caz privind discursul parlamentar românesc*, în Sfera Politicii, nr. 10 (164), pp. 32–41.

Răuțu, Daniela, 2010, *Despre cuvintele telescopate din presa actuală. Teorii, procedee și valori*, în vol. „Limba română: controverse, delimitări, noi ipoteze. Actele celui de-al 9-lea Colocviu al Catedrei de Limba română", II, pp. 287–295, editori Rodica Zafiu, Adina Dragomirescu, Alexandru Nicolae, București, Editura Universității din București.

Tasențe, Tănase, 2014, *Comunicarea politică prin Social Media și reacțiile publicului online*, București, Editura Universitară.

Tomegea, Petru, 2022, *Apelative onomastice. Dicționar*, Iași, Editura Junimea.

SURSE

www.dexonline.ro.
www.digi24.ro.
https://doom.lingv.ro/.
www.facebook.com.
www.reddit.com.
https://www.researchgate.net.
www.zf.ro.
http://webshop.feraru.eu.
https://ro.wikipedia.org.

SPECIALISED LEXICON

Angelica Preda
Lecturer, PhD, University of Craiova

Abstract: The tendency of the pressent language is to enrich itself with technical and professional languages. The development of sciences attracts the expanding of the technical lexicon. A real problem is to establish the borders between the common language, hnown to all speakers, and the specialised one. This assumes the distinction between word and term, as basic elements of the two linguistic registers as well as their circulation from a lexical compartmen to another one. It is important also to find the ways of getting the notions which belong to different terminologies, and this is facilitated by the knowledge of how to constitute a technical language and of the main linguistic characteristics.

Keywords: common language, specialised lexicon, term, diastratic marks, monosemantism.

În vocabularul actual este necesară cunoașterea domeniilor lingvistice, a criteriilor necesare demarcării lexicului comun de cel specializat. Ilustrarea trăsăturilor specifice fiecărui tip de limbaj va fi susținută cu exemple din domeniul textil, o terminologie destul de mult utilizată în prezent.

Lexicul unei limbi este segmentat în submulțimi, în funcție de diferiți factori (mediu, funcțiile limbajului, situație de comunicare etc.). Astfel, vorbim de stilurile funcționale (științific, juridic-adminstrativ, publicistic, beletristic) și de registrele lingvistice (cult, popular, oral, scris, colocvial, arhaic, regional, argotic, jargonic). Sub acțiunea factorului stilistico-funcțional (profesiunea și apartenența socio-culturală a vorbitorilor), vocabularul se grupează în două mari compartimente: cel al limbii comune și cel al limbajelor specializate.

Prin limbaj de specialitate se înțelege ansamblul de termeni folosiți în vorbirea și în textele științifice. Dacă *limba comună* este definită, în general, ca totalitatea cuvintelor și îmbinărilor de cuvinte care se folosesc în mod curent, *lexicului specializat* îi aparțin toate elementele lexicale care sunt legate de o activitate specifică, de un domeniu științifico-profesional, și care sunt folosite de un grup de vorbitori în cadrul unui domeniu al existenței sociale.

Între lexicul specializat și cel nespecializat nu există granițe stricte, fiind prezentă o mișcare continuă, în toate direcțiile, existând o permanentă înnoire şi îmbogăţire. Complexitatea crescândă a cunoştinţelor de specialitate şi a informaţiilor, în general, interdisciplinaritatea domeniilor necesită eforturi speciale pentru a realiza o comunicare adecvată.[1]

Constituirea vocabularului unei limbi este un proces dinamic, iar deplasarea unităților lexicale dintr-un registru în altul este fenomen firesc. Limbajele de specialitate sunt create pe baza limbii comune, utilizându-se tipuri de exprimare consacrate. În primul rând, vocabularul specializat „atrage", prin specializare și transfer, elemente ale lexicului comun: *cheiță* (de butonieră) „cusătură de întărire a marginei unei butoniere, realizată pe mașini speciale de cusut"; *devorare* „tehnică pentru obținerea unei broderii prin care se aplică pe material o pastă, ce conține substanțe cu efecte de distrugere a uneia sau mai multor fibre din țesătură"; *excentric* 1. „adj. neobișnuit, extravagant, bizar"; 2. „organ al mașinii de răsucit, format dintr-un disc fixat pe un arbore rotativ și a cărui axă nu este în centru, servind la transformarea mișcării de rotație în mișcare rectilinie."; *leviatan* „monstru biblic distructiv", „agregat pentru

[1] Cf. Angela Bidu-Vrănceanu (2000), *Lexic comun, lexic specializat*, p.10.

spălarea lânii"; *titlu* „demnitate, funcție, titulatură deținute de cineva"; „indice specific de apreciere a grosimii firelor, denumit și densitate de lungime"; *înnobilare* „acordare a unui titlu de noblețe", „efectul tratamentelor de finisare asupra materialelor textile", *zăvor* „organ care lucrează împreună cu acele de străpungere la mașinile de consolidat prin coasere-tricotare", *pieptene* „unealtă folosită la îndreptarea și paralelizarea firelor textile", *sanie cu un singur sistem de tricotare*.

Uneori, termenii creați pe baza lexicului autohton primesc o determinare ce contribuie la scoaterea cuvântului din sfera comună de utilizare și introducerea lui într-un câmp terminologic corespunzător:[2] *călărețul iței* „element atașat ițelor pentru menținerea cocleților"; *cuțit de năvădit prin spată, lacăt jacard* „came care acționează asupra călcâielor desenatoare ale organului de formare a ochiurilor"; *baie de saponificare* „baie de fierbere a bumbacului în scopul hidrofilizării"; *lup amestecător* „mașină din filatura de lână, care realizează desfacerea și amestecarea aglomerărilor de fibre", *cartela de comandă* „cartelă desenatoare, fâșii de lemn legate între ele sub forma unui lanț fără sfârșit în care se înfig cuie de lemn, care comandă ridicarea sau coborârea ițelor pentru țeserea unui anumit desen", *cartelă perforată* „cartelă din hârtie sau material plastic, pregătită pentru montare pe mașinile de țesut", *fir de efect, efect de pilling* „aglomerări pe suprafața unui material textil, formate din capetele unor fire"; *picioruș de presar*e „organ de lucru la mașinile de cusut".

De asemenea, este prezentă circulația termenilor dintr-un domeniu științific în altul: *cord* (anat.) „inimă", (text.) „țesătură specială, formată din fire de urzeală bine răsucite și foarte rezistente"; *ochi* (anat.) „organ al vederii", (text.) „element de bază al structurii tricotului, care formează o unitate cu caracter de repetabilitate, obținută prin buclarea firului"; *călcâi* (anat.) „parte posterioară a piciorului", *câlcâiul acului* „porțiune din acul de tricotat prin care acesta este acționat", *călcâi francez* „câlcâi rotund al ciorapului"; *nas* „parte proeminentă a platinei de la mașina de tricotat"; *retarder* (auto) „dispozitiv auxiliar de frânare", (text) „substanță folosită pentru a micșora viteza de vopsire a materialelor textile". Uneori se înregistrează omonimia între termeni aparținând diferitelor domenii de specialitate: *cord*[1] (anat.) „inimă" < lat. cor, -dis, *cord*[2] (text.) „țesătură specială, formată din fire de urzeală bine răsucite și foarte rezistente" < fr. corde, *cord*[3] „cuțit utilizat în industria pielăriei pentru depilare" (etimologie necunoscută), *bor*[1] (chim.) „element chimic" < fr. bore, bor[2] „margine circulară care înconjoară calota unei pălării" < fr. bord.

Pentru că în ultimul timp s-a înregistrat un progres considerabil al fibrelor sintetice și artificiale, în lexicul textil au pătruns foarte mulți termeni din chimie și fizică: *acetat, aramidic, cazeină, carbamat, caprolactamă, cupro, acrilic, poliacrilnitrilic, poliamidic, poliuretan, polivinil, celofibră polinozică, clorură de viniliden, eter celulozic, entalpie* „conținutul de căldură al unui corp". Deoarece fibrele naturale se obțin din plante și de la animale, există termeni din biologie utilizați în cadrul unor procese tehnice textile: *algină* „substanță mucilaginoasă extrasă din anumite alge marine", *fibroină* „substanță proteică care intră în alcătuirea fibrei de mătase", *latex* „suc lăptos secretat de anumite plante", *liberian* (fibre liberiene) „prin care circulă substanțele organice din frunze spre diverse părți ale plantei", *sericină* „proteină solubilă care acoperă fibrele de mătase naturală".

Unele cuvinte utilizate în limbajul textil au fost preluate, prin extindere în alte sfere de specialitate: *butonieră* 1. (text.) „tăietură mică într-o stofă, ale cărei margini sut bine întărite și tivite, în care se încheie un nasture", 2. (geol.) „depresiune în zona centrală a unui dom, mărginită de creste situate față în față și închisă la un capăt în formă de potcoavă"; *pânză* 1. (text.) „țesătură din care se confecționează lenjerie, cămăși etc.", 2. (geol.) *pâză de șariaj* „unitate tectonică constituită din formații geologice mai vechi, deplasate și întinse, prin mișcări tectonice, peste altele mai noi", *pânză eruptivă* „zăcământ de roci vulcanice, format

[2] Cf. Valeria Nistor, *Lexicul specializat. Aspecte generale*, p. 3.

prin consolidarea curgerilor de lavă", *pânză de apă subterană* „strat acvifer"; manșetă 1. (text.) „margine a mânecii sau a pantalonilor", 2. (tehn.) „garnitură de etanșare în formă cilindrică", 3. (jurnal.)„titlu scris cu caractere mari pe prima pagină a unui ziar; text scurt scris cu litere mai mari, la începutul unui articol, care conține ideea principală", 4. (sport, la scrimă) „lovitură dată cu antebrațul"; *manta* 1. „haină lungă, groasă sau impermeabilă, care se poartă peste celelalte haine", 2. (tehn.) „înveliș de protecție al unei piese", 3. (zool.) „membrană care căptușește cochilia gasteropodelor", 4. (constr.) „partea superioară a cintrului pe care se reazămă bolta în timpul execuției", 5. (geol.) „a doua geosferă a pământului, situată sub scoarță"; *fus* „nume dat unor părți de mașini, de instalații, care îndeplinesc funcție de arbore sau de osie", *croșetă* „unealtă care servește la îndepărtarea pământului rămas într-o formă de turnătorie", „piesă de oțel, în formă de cui, utilizată la solidarizarea îmbinărilor din lemn", „paranteză dreaptă", (med.) „aspect grafic sau radiologic reprezentând o denivelare bruscă", (geomorf.) „cordon litoral în formă de săgeată", *corset* (med.) „centură specială făcută din ghips sau din alt material destinată imobilizării coloanei vertebrale"; *ac* (geomorf.) „vârf sub formă de coloană ascuțită – Acul Cleopatrei din Munții Făgărași", *ac de loess* „formă de relief apărută în loess în urma eroziunii torențiale"; *tighel* 1. (text.) „cusătură vizibilă, foarte măruntă și regulată, în care fiecare împunsătură începe de la locul împunsăturii precedente", 2. (tipogr.) „mașină plană de tipar înalt, la care forma de tipar înalt este așezată în poziție verticală".

În prezent, este mai frecvent procesul de trecere a unităților terminologice în limba comună. Prin popularizarea unor noțiuni, se pierde precizia terminologică și intră într-un circuit mai larg. Fenomenul se numește determinologizare. În cadrul lexicului textil, vorbim de numele unor fibre, chiar și chimice, care, prin prezența denumirii pe etichete și utilizarea de către marea masă a vorbitorilor, nu mai reprezintă apanajul specialiștilor: nailon, viscoză, lycra, lamé, celofibră, cauciuc, poliester, elastan, spandex, PVC (fibre policlorvinilice), mohair, melană, teflon, tergal, tercot, vinilin.

În cazul limbajului textil, diferența față de cel comun este greu de stabilit. Acest lucru se explică prin faptul că, până nu demult, activitățile specifice industriei textile se realizau individual, în gospodării și o bună parte din termeni erau cunoscută de majoritatea vorbitorilor. Foarte multe lexeme ale sunt prezente în structuri frazeologice, susținând vechimea lor în limbă, confecționarea materialelor fiind o activitate străveche pe teritoriul românesc: *a-i se încurca ițele, a-i merge gura ca melița, a-i trage un tighel, a-l lua la dărăcit, a sta într-un fir de ață, a se face ghem, a ridica pânzele, a găsi ac de cojocul cuiva, cusut cu ață albă, a se da în stambă, a lua de cânepa dracului, a avea de furcă cu cineva, a nu avea pe unde să scoți cămașa* etc. Alte cuvinte au obținut sensuri noi în limbajul nespecializat: *a depăna* „a relata amintiri, gânduri, povești", *a fila* „a urmări discret pe cineva".

Pe de altă parte, dificultatea de a încadra un cuvânt în lexicul nespecializat sau cel tehnic textil se explică prin faptul că articolele obținute, vestimentare sau de uz casnic, sunt utilizate în limbajul cotidian. Termenii au o circulație destul de largă în limba comună.

Apartenența unui termen la un sector de activitate este menționată în dicționare generale prin *mărcile diastratice*. Acestea reprezintă modalitatea prin care, în dicționare, faptele de limbă sunt caracterizate pe baza unor criterii ce privesc: timpul și spațiul utilizării faptului de limbă avut în vedere, domeniul de activitate, apartenența la o știință sau tehnică, frecvența utilizării, uzajul (situația de comunicare) și ierarhia socială și poziția vorbitorului. În lucrările lexicografice actuale – DEX, DEXI și MDA sunt menționate nivelul limbii (popular, cult), informații diatopice (regional) sau diacronice (învechit): *canetă* (ind. text.) „țeavă pe care se înfășoară firul de bătătură în suveică"; *graifăr/ graifer* (tehn.) „organ al mașinii de cusut cu suveică, care are rolul de a prinde bucla ației și de a o trec prin suveică"; *ratieră* (ind. text.) „dispozitiv la războiul mecanic de țesut, cu ajutorul căruia se ridică și se coboară ițele"; *brăcire* (pop) „brâu îngust pentru încins, țesut din lână"; *brâglă* (pop.)

„element mobil al războiului de țesut”, *dreavă* (pop) 1. (la războiul de țesut) „fiecare dintre vergelele care trec prin mosoarele alergătoarei pentru urzeală”, *barșon* (reg.) „catifea roșie”; *canap* (reg.) „sfoară mai groasă de cânepă”, *cripalcă* (țes. reg.) „scândurică cu crestături la războiul de țesut, în care se introduce întinzătorul”, *hecelă* (reg.) „darac”, *bogasiu* (înv.) „stofă fină importată din Orient și întrebuințată mai ales pentru căptușeli”, *cit* (înv.) „material textil de calitate inferioară, înflorat și apretat, fabricat din bumbac”; *decatir* (înv.) „unealtă pentru lustruit postavul”; *cipilică* (fam) „căciuliță care se poartă pe creștetul capului”, *boarfă* (fam.) „îmbrăcăminte veche, uzată, zdrențuită”; *a broda* (fig.) „a născoci”; *a țese* (fig.) „a unelti”; *a urzi* (fig.) „a complota”, *a căptuși* (fig.) „a bate”.

Este importantă precizarea exactă a domeniului științific, deoarece există destul de multe elemente aparţinând lexicului specializat care sunt utilizate în mai multe limbaje tehnice, termeni a căror diferenţiere stilistică e foarte importantă[3]: *bridă* 1. (text) „gaică de stofă prin care se trece cordonul sau cu care se încheie o copcă”, 2. (tehn.) „piesă metalică în formă circulară care se aplică pe tuburi la îmbinarea lor”, 3. (med.) „mănunchi de fibre conjunctivite, format în organism ca urmare a unui proces inflamator”; *cupon* 1. (fin.) „parte a unui titlu de rentă, a unei acțiuni bancare etc., pe baza căreia se acordă titularului dividende sau dobânzi”, 2. (text.) „bucată mică de metraj, rămasă dintr-un val de material”, *ajur* 1. (text.) „broderie artistică pe pânză”, 2. (arhit.) „ornament arhitectural cu perforații, care permite pătrunderea luminii”.

Mărcile diastratice sunt părți importante ale definiției lexicografice, contribuind la o bună cunoaștere a sensului cuvintelor.

Între limbajul specializat și cel general există deosebiri, acestea vizând trei puncte de vedere: al utilizatorului, al funcțiilor pe care le îndeplinește și al vocabularului.[4] Utilizatorii sunt specialiști, care pentru o eficientizare a comunicării, urmărind precizia, claritatea și coerența, se servesc de termenii domeniului științific în care profesează. Pe lângă funcțiile de comunicare și informare, o importanță crescută se acordă funcției de reprezentare, definirii clare și transmiterii cunoștințelor. Vocabularul științific utilizează, pe lângă lexemele limbajului general și termeni specifici domeniului respectiv. Textele trebuie să se caracterizeze prin corectitudine, obiectivitate, proprietatea termenilor, limbaj denotativ, sens unic, puritate, concizie.

Studiul limbajelor de specialitate este realizat de către terminologie. Această disciplină a fost definită de Standardul Internațional ISO 1087: 1990 astfel: „Știința terminologiei este studiul științific al noțiunilor și al termenilor folosiți în limbajele de specialitate”.

Aspectele teoretice de care se ocupă știința terminologiei sunt: noțiunile și sistemele de noțiuni, reprezentarea noțiunilor cu ajutorul definițiilor și al denumirilor, formarea termenilor, aspectele frazeologice ale limbajelor de specialitate, principiile terminologice și terminografice și abordarea sistematică a terminologiilor. Astfel, terminologia analizează logica cunoștințelor, ierarhia conceptelor, modalitățile de codaj lingvistic și nonlingvistic, precum și problemele creării termenilor necesari științelor și tehnicii.[5]

Obiectul de studiu al terminologiei îl constituie ***termenul***, precizarea relației dintre el și **cuvân**t.

Cuvântul este cea mai mică unitate semnificativă, care poate să existe în mod independent într-o frază. Prin termen se înțelege denumirea unei noțiuni (obiect sau proces), exprimată printr-o unitate lingvistică, definită într-un limbaj de specialitate.[6] Norma ISO 704

[3] Cf. Angela Bidu-Vrănceanu, *Lexic comun, lexic specializat* http://ebooks.unibuc.ro/filologie/vranceanu/part13.htm

[4] Cf. Eugeniu Pavel, Costin Rucăreanu, *Introducere în terminologie,* p. 18.

[5] Cf. Ioana Vintilă-Rădulescu, *Terminologia și problemele ei actuale,* p.10.

[6] Eugeniu Pavel, Costin Rucăreanu, *Introducere în terminologie,* p. 23.

stabilește că: „Un termen este o ***desemnare*** ce constă în unul sau mai multe cuvinte care reprezintă un ***concept*** general aparținând unui ***limbaj special***."

Termenul este reprezentarea unui concept, el este forma lingvistică utilizată pentru a denumi o unitate conceptuală. Acesta se impune printr-o practică unanimă într-un grup de specialiști, în timp ce cuvântul din limbajul general este reflectarea unei memorii colective, a unei moșteniri culturale. Nu trebuie confundat conceptul (noțiunea), care este un conținut de cunoaștere cu caracter universal, cu semnificația unui cuvânt, care este proprie unei limbi.[7]

Dezideratele terminologiei sunt de evitare a ambiguității, de obiectivitate și neutralitate, de concizie și de economie lingvistică. Evitarea ambiguității, obiectiv principal în terminologia propriu-zisă, a specialiștilor, determină cele trei condiții pe care trebuie să le îndeplinească un termen: să fie monoconceptual, monoreferențial și monosemantic. Caracterul *monoconceptual* este condiția primordială pe care trebuie s-o îndeplinească un termen, ceea ce conduce la *monoreferențialitate* și *monosemantismul* lui. Condițiile pe care trebuie să le îndeplinească un termen asigură precizia comunicării specializate într-o anumită limbă sau corespondențele interlinguale.

În terminologie, monosemia are un caracter relativ, pentru că ea există doar în interiorul unui domeniu științific sau tehnic dat. Un același termen poate avea înțelesuri diferite în domenii diferite. Mai trebuie menționat că un semn lingvistic poate să aparțină unui limbaj specializat și, în același timp, unui limbaj comun, fiind totodată unitate terminologică și unitate lexicală.

Dacă un cuvânt depinde de contextul în care este încadrat, sensul unității terminologice depinde doar de domeniul la care se referă.

O altă distincție este aceea că că *termenul* se caracterizează prin *monosemantism,* stabilit la nivelul unui *domeniu,* spre deosebire de cuvânt care e virtual polisemantic.

Criteriile de diferențiere prezentate mai sus reprezintă baza cercetărilor în sfera limbajelor specializate, dar domeniul este vast și într-o continuă dinamică, ceea ce presupune o perfecționare a metodelor de analiză. Considerăm că vocabularul, în general, va cunoaște o influență mai mare a limbajelor tehnice și, implicit, se va înregistra o preocupare de cercetare a acestor registre științifice.

BIBLIOGRAPHY

Bidu-Vrănceanu, Angela (2000), *Lexic comun, lexic specializat*, București, Editura Universității din București.

Bidu-Vrănceanu, Angela (2007), *Lexicul specializat în mișcare de la dicționare la texte*, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti.

Nistor, Valeria (2004), *Lexicul specializat. Aspecte generale*, în revista electronică „UniTerm" a Universității de Vest din Timișoara, nr. 1. https://litere.uvt.ro/litere-old/vechi/documente_pdf/aticole/uniterm/uniterm1_2004/vnistor.pdf.

Pavel, Eugeniu, Constantin Rucăreanu (2001), *Introducere în terminologie*, București, Editura Academiei Române, Editura AGIR.

Vintilă-Rădulescu, Ioana (1999), *Terminologia şi problemele ei actuale*, București, Editura Academiei Române.

DEX = Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti", 2016, *Dicționarul explicativ al limbii române*, București, Editura Univers Enciclopedic.

[7] Idem.

DEXI = Coordonator științific Eugenia Dima, 2007, *Dicționarul explicativ ilustrat al limbii române,* Italia, Editura Arc&Gunivas.

DST-TEX = (coordonator acad. Gleb Drăgan) Academia Română, Comisia de Terminologie pentru Științele Exacte, 2006, *Dicționar explicativ pentru știință și tehnologie. Textile*, București, Editura Academiei Române, Editura Agir.

MDA = Academia Română, 2010, *Micul Dicționar Academic*, București, Editura Univers Enciclopedic Gold, vol. I A-Me, vol. II Mi-Z.

ENHANCING LEARNING PROCESSES THROUGH NEUROLINGUISTICS: ACTIVE LISTENING AND METAMODEL APPLICATION IN EXPLORING THE TIMELINE TECHNIQUE

Cristina-Dana Popescu
Lecturer, PhD, „Ovidius" University of Constanța

Abstract: This paper proposes an investigation in the field of enhancing learning processes through the application of neurolinguistic principles, focusing on two main aspects: active listening and the use of the metamodel in exploring the timeline technique. The main aim of this paper is to analyse how these approaches can be applied in an educational context to improve understanding, efficiency, and depth of learning. The paper concentrates on active listening, highlighting the importance of a careful and conscious approach to the listening process in the context of learning. Through the active listening technique, it examines how students can improve the process of receiving information and understanding the content presented. Furthermore, the paper investigates the use of the metamodel within learning techniques, with an emphasis on exploring the timeline technique. By applying this linguistic model, the aim is to identify and correct limiting cognitive models to enhance understanding and accuracy of the information conveyed in the learning process. The paper is also focused on the potential of neurolinguistics applied in the context of learning processes, highlighting efficient practices and the benefits derived from the utilization of these concepts. By integrating approaches such as active listening, the metamodel, and the timeline technique into educational practice, we can create a more stimulating and efficient environment for the development of students' knowledge and skills.

Keywords: neurolinguistic, metamodel, active listening, timeline technique, learning processes.

In the modern era of education, enhancing learning processes has become an essential priority. In this context, neurolinguistics provides an innovative and effective approach. It investigates how the human brain comprehends, produces, and acquires language This interdisciplinary field holds promise for optimizing language instruction and cognitive development This area of study is essential for understanding how the brain functions in terms of learning and language use. First and foremost, it is important to understand that language is one of the most complex processes of the human brain. It involves a series of cognitive functions, including perception, memory, attention, and abstract thinking. Neurolinguistics deals with studying these processes and how they contribute to learning and language use.

A key aspect of neurolinguistics is the study of neuroplasticity, which refers to the brain's ability to reorganize and adapt following experiences. This is particularly relevant for learning, as the brain constantly needs to adapt to new information and form new neural connections. Neurolinguistics holds significant importance in learning processes. Being at the crossroads of neuroscience and linguistics, sheds light on how the brain absorbs and applies information. By deciphering language processing, it informs targeted learning strategies. A vital field for understanding cognition and education. By exploring how the brain processes and produces language, we can develop more effective learning methods and improve the quality of education.

In educational practice, neurolinguistics can be applied in several ways to enhance the learning process. Firstly, by understanding individual differences: Neurolinguistics helps us understand that everyone has a unique way of processing linguistic information. This can assist teachers in personalizing learning methods to fit each student's learning style. Another

way to apply neurolinguistics in the teaching process is to develop learning strategies. By understanding how the brain processes language, teachers can develop learning strategies that better align with these processes. For example, visual or auditory techniques can be used depending on how a student learns best. Improving communication is another effective technique. Neurolinguistics can help improve communication in the classroom. Understanding how language is processed and produced can help teachers ensure that their messages are correctly understood. Additionally, neurolinguistics can provide insight into the causes of learning difficulties, such as dyslexia. This can help in developing more effective learning and intervention methods. By applying the principles of neurolinguistics, teaching practice can become more efficient and tailored to the individual needs of students.

A key aspect of neurolinguistics is active listening. This entails not only hearing words but also understanding their deeper meaning and the context in which they are used. Active listening facilitates greater student engagement in the learning process, enhances their comprehension of the material, and fosters improvement in their communication proficiencies. In the context of learning, active listening involves more than simply hearing words. It requires concentration, understanding, and active processing of information. This may include taking notes, formulating questions, and participating in discussions to clarify and deepen understanding.

The benefits of active listening in learning are manifold. *Firstly, it improves information retention.* When students actively listen, they are more likely to remember information in the long term. This is because active processing helps consolidate neural connections, facilitating memory. *Secondly, active listening enhances understanding*. By focusing attention on information and engaging in active processing, students are better able to grasp complex concepts and make connections between ideas. *Thirdly, active listening promotes critical thinking skills*. By actively evaluating information and formulating questions, students develop the ability to analyse, evaluate, and apply knowledge. Therefore, active listening is an essential skill for learning. By promoting this practice in the classroom, teachers can improve students' retention of information, understanding, and critical thinking.

There are several practical ways to implement active listening in the learning process, along with distinct strategies and techniques that can be employed to foster active listening and boost the effectiveness of learning processes. A crucial aspect of implementing active listening *is creating a conducive environment for it.* This environment should be free from distractions and facilitate concentration and constructive interaction. In the academic setting, this may include organizing debates and group discussions, using educational technologies to promote active student participation, and ensuring an open atmosphere. Another effective way to implement active listening *is to promote the active involvement of participants in the learning process*. This can involve using active learning techniques such as case studies, role-playing games, or simulations that require active participation and contribution from students. Additionally, *the use of open-ended questions and intellectual challenges* can stimulate critical thinking and deep engagement in the discussed topic.

To promote active listening, it is important to develop the necessary skills for it. This includes not only the ability to listen attentively but also the skills to formulate relevant questions, clarify information, and provide constructive feedback. In the academic environment, we can facilitate the development of these skills through practical exercises, training sessions, and individualized feedback.

Forty years ago in California, the mathematician Richard Bandler and the linguist John Grinder asked themselves a simple yet fascinating question: what is the difference between a person who is merely competent from a certain perspective and another who achieves excellent performance in the same field? This problem formulation was revolutionary because instead of focusing on common, naturally repetitive aspects identified

by any statistical study, it shifted the focus towards elements that are individual and exceptional. The result was unexpected, as formal models of linguistic and behavioural structures of individuals with exceptional abilities, including Virginia Satir, Bandler, and Grinder, were constructed. They discovered that these structures are repetitive and can be learned by those interested in the rapid development of these skills.

John Grinder and Richard Bandler reached the Meta Model of NLP when they set out to explain the connection between language and experience. The two wanted to find the rules by which people used language to help others develop similar abilities. The Meta Model serves as an effective framework for addressing distortions inherent in everyday language, fostering a more profound linguistic experience, and enriching internal personal perception.

They were keen on discerning the rules by which people employ language, aiming to make the learning process applicable to a wide range of subjects. To understand the Meta Model, an instrument that facilitates access to the deep understanding of what people say, we must know that translating our inner universe into words is not an easy operation. Our inner universe is composed of images, feelings, words. Images simultaneously carry a large amount of information and verbalizing them is inevitably incomplete; for our feelings and sensations, which are often so concrete and unique, we often lack the right words to express them, with metaphorical language being more suitable, although it also has its limits. The Meta Model comprises a set of linguistic models and questions that reestablish the connection between the processes through which a portion of information has been lost, on one hand, and the experiences that generated them, on the other. It serves as a powerful tool for unravelling distortions inherent in everyday language, allowing individuals to delve into a more profound linguistic experience and enrich their internal cognitive perception.

The metamodel and the learning processes are two essential components in education. The metamodel represents a conceptual structure that describes how we learn and process information. On the other hand, the learning processes are the stages through which we assimilate knowledge and develop skills. In an educational context, the metamodel plays a crucial role. It serves as a powerful tool to enhance students' comprehension of study materials, make connections between different concepts, and develop critical thinking skills. Additionally, it enhances understanding between teachers and students through effective classroom communication. Regarding communication, the metamodel can contribute to enhancing listening and expression skills. It can help individuals communicate more effectively, better understand others' perspectives.

The reality we represent is built upon the information we receive through neurological representation systems, lived experiences, life factors, personal and cultural, the entire context in which we find ourselves at any given moment. The result of all these is a map we create about reality, a map that encompasses the VAKOG system and the words we utter. The VAKOG system is a model from the field of Neuro-Linguistic Programming (NLP) that helps us understand and manage our relationships with others. This model is based on five senses and allows us to identify communication patterns and preferences of individuals regarding how they represent reality around them.

At a verbal level, first, we construct a primary VAKOG map of experience, which describes what we undergo, and then we build a second linguistic map, interpretative, assigning meanings and significances to the first map. When someone speaks, their words cannot convey the entire complexity of their inner experience (the deep structure), so they resort to selecting the elements they deem relevant (both consciously and unconsciously), meaning not the superficial structure of this experience. Metaphorically speaking, we extend this to the iceberg theory: what we say represents only 10% of our internal reality, the other 90% remaining hidden among listeners. When someone listens to this superficial structure, they assign meaning to what they hear based on their own deep structures, meaning they

reconstruct another map based on their own previous experiences. Normally, this leads to misunderstandings. The specific way each person adapts to this chain of message distortions has been termed by John Grinder and Richard Bandler as the language metamodel. Its foundation lies in the linguistic philosophy of A. Korzybski and the transformational grammar of N. Chomsky, as well as the modelling of techniques by which F. Perls and V. Satir interacted with clients. Therefore, the metamodel represents how we can use language to clarify verbal messages by reconnecting the speaker with their primary sensory experience.

The utility of the metamodel is that we gather information and clarify meanings; we use it to identify omitted, generalized, or distorted information during speech, thus clarifying purposes and avoiding misunderstandings in conversation; we obtain specific information and clarify how others construct their map of the world, of reality. Another utility of the metamodel is to identify limitations. We use the questions from the metamodel to direct the person we are communicating with toward certain areas of their map that limit them, so they can understand how their own distortions, generalizations, and omissions prevent them from accessing their full potential. Creating options and modifying the map is another utility of the model by questioning our own beliefs. This provides the opportunity to explore other alternatives, other ways to communicate, behave, and live.

Ultimately, the use of a metamodel serves as a catalyst for discovering personal purpose, guiding individuals towards alignment with their values and aspirations. By using the Metamodel, teachers can assist students in clarifying and structuring their thoughts and becoming aware of how their language influences their perception and processing of information. For instance, Metamodel questions can help students identify and correct excessive generalizations or unjustified assumptions, thereby enhancing the accuracy and depth of understanding. The timeline technique also refers to the graphical representation of events or states over time. In education, it can be used to monitor learning processes, design activities, and assess student progress. By integrating the metamodel with the timeline technique, we gain a holistic view of learning model evolution over time. These two concepts intertwine in the educational context as follows: The metamodel can be used to define the structure and content of the curriculum whereas the timeline technique helps us plan and organize learning sequences in a coherent and efficient manner. The metamodel can specify evaluation criteria and learning objectives while the timeline technique allows us to monitor students' progress over time, identify any gaps, and adjust learning strategies. Integrating the metamodel with the timeline technique can lead to the development of personalized learning models. Students can have learning paths tailored to their individual needs and pace. The metamodel can define the resources required for the learning process. The timeline technique helps us plan the use of these resources according to the stages of learning. Therefore, the metamodel is a valuable tool for exploring and improving the timeline technique. Time feels different depending on what's happening. Outside, we measure time passing with seasons, day, and night, or even just by watching a clock. But inside ourselves, it's a whole different story. Time can speed up or slow down depending on how we feel about what's going on. When we're having fun or feeling good, time seems to fly by. But when we're waiting for something or going through a tough time, it can feel like time drags on forever.

Tad James, a recognized authority in the fields of Neuro-Linguistic Programming (NLP) and Time-Line Therapy, conducts an in-depth exploration of our cognitive processes. His pioneering research introduces the concept of Time-Line Therapy, which asserts that our brains intricately structure past, present, and future experiences. Collaborating with fellow experts in psychology and therapy, James’s theory regards our ‘timeline’ as a cognitive map that significantly influences our perception of time. Within therapeutic contexts, this conceptual framework serves as a valuable instrument for enhancing self-awareness, fostering personal growth, and facilitating professional development.

In the context of the timeline technique, the metamodel emerges as a powerful tool for enhancing comprehension and facilitating dialogue. Its role within the timeline technique involves representing the diverse components of the timeline and their interrelationships. For instance, a metamodel specific to a timeline might incorporate nodes corresponding to events, time intervals, and entities involved in those events. Additionally, it could include relationships to depict the temporal sequencing of events, the duration of time intervals, and interactions among entities. By manipulating this metamodel, students gain the ability to explore alternative scenarios, make informed predictions, cultivate a deeper understanding of the subject matter, change limiting beliefs and decisions, set goals on different timelines and go through the stages of achieving them, discover personal mission. And the two most important objectives that can be achieved by working with the Time-Line are healing traumas and rewriting personal history, and discovering the meaning of life.

Within the learning framework, there are numerous applications for the timeline technique. The timeline technique is an instructional method that can be applied in the educational process to assist students in better understanding and retaining historical events or other chronological sequences. Here are several applications of the timeline technique in education:

Visualizing history: Timelines can be used to present major historical events in a visual manner. Students can create timelines for different historical periods or for biographies of important figures.

Comparing events: By placing events on a timeline, students can compare and analyse the relationships between them. For example, they can compare wartime periods with peacetime or observe social and technological changes over time.

Understanding literary chronology: Timelines can be used to track the evolution of literature, literary works, and literary movements in historical context.

Exploring biographies: Students can create timelines for the biographies of writers, artists, scientists, or other figures. This helps in understanding the context in which these individuals lived and created.

Planning projects and activities: Timelines can be used to organize and plan school projects or extracurricular activities. Students can set deadlines and stages of completion.

Exploring technological evolution: Timelines can be applied to track the development of technology over time. Students can understand how devices, inventions, and technological innovations have changed.

By simplifying and abstracting the timeline, it allows us to better understand its structure and behaviour, communicate more efficiently about it, and explore different scenarios and predictions for the future. This, in turn, can enhance students' understanding and retention, thereby facilitating efficient and effective learning. This can facilitate awareness and integration of learning into a broader temporal context, enabling individuals to clarify their goals and construct action plans accordingly. By graphically representing events on a horizontal line, students can visualize and better understand the temporal and causal relationships between them. Additionally, the timeline technique can stimulate critical and analytical thinking, allowing students to make connections between events and evaluate their impact within a broader context. Furthermore, timeline exploration can be beneficial in managing emotions related to learning, such as anxiety or fear of failure. By visualizing and reinterpreting learning-related events in a more positive and constructive manner, students can develop a more balanced perception and improve their motivation and confidence in their own learning abilities.

The exploration of the timeline technique in neurolinguistics represents a valuable tool in the context of learning, offering the opportunity to investigate and influence the mental representations of time associated with the learning process. By integrating this

technique into educational and personal development practices, we can support the improvement of academic performance and well-being of individuals, thereby contributing to the promotion of sustainable and satisfying learning experiences.

BIBLIOGRAPHY

1.Bandler, R., & Grinder, J., The Structure of Magic: A Book About Language and Therapy, Volume 1, J. Palo Alto, Science and Behavior Books, 1975

2.Dilts, R., & DeLozier, J., Encyclopedia of Systemic Neuro-Linguistic Programming and NLP New Coding. NLP University Press, 2000

3 James, T. Woodsmall W., Time-Line Therapy and the Basis of Personality, Meta Publications, 1988

4. Hall, L. M., Neuro-linguistic programming for teachers: How to be a highly effective teacher, Crown House Publishing, 2003

5. Hall, L. Michael, & Bodenhamer, Bobby G., Figuring Out People: Reading People Using Meta-Programs, Crown House Publishing, 2006

6. Knight, Sue, Tehnicile programarii neurolingvistice, Curtea Veche Publishing, 2004

WRITING SKILL AS A COMMUNICATIVE PROCESS

Dana Carmen Zechia
Lecturer, PhD, „Mircea cel Bătrân" Naval Academy of Constanța

Abstract: The way composition is often taught takes no account of the processes by which people produce writing and ignores the primary purpose of writing: communication. Students write only for a teacher whose comments give students the impression that what was said is less important than how it was said. Standardized forms are taught without helping students to see that the content and purpose determine the form. Thus students find the techniques of writing and rules of language use they are taught arbitrary and sometimes irrelevant. Recently there has been a great deal of research into how ESL/EFL writers compose. However, teachers sometimes find it difficult to translate the latest theories in to a course design and day to day teaching practices.

Keywords: writing skill, teaching process, language form, teaching guidance, writing as communication, assumptions process, target reader.

In spite of the findings of researchers who are studying how ESL/EFL writers compose, many teachers of writing continue to hold outdated notions about the nature of composition and how it is best taught to students at advanced levels. This is reflected in course designs which place undue emphasis on grammatical accuracy or which are organized around rhetorical patterns of idea development. Overemphasizing grammatical correctness and teaching rhetorical patterns as containers into which ideas must be made to fit both suggest to students that concern with form is more important than concern with content. In addition, such course designs tend to provide little specific and practical guidance on how to go about writing: how to get ideas, develop and shape them, and examine them critically with a purpose and audience in mind.

Teachers at the English have usually put together a writing program which applies the findings of recent research into the composing processes of non-native speakers of English and ways to help them develop writing proficiency. A description of the writing skill process and the theoretical assumptions upon which it is based may provide some suggestions for others who teach writing to advanced ESL/ EFL students at the university level.

Assumptions

How we view the way people compose, as well as our beliefs about how writing is best taught and learned, determine how we plan writing courses for our students. Viewing writing as an act of communication with readers to accomplish specific purposes has a profound effect on course design, as does being aware of the complex processes involved in writing. This notion contains three important assumptions about writing that need to be broken down and considered separately:

I) People write to communicate with readers.

2) People write to accomplish specific purposes.

3) Writing is a complex process.

Writing is an act of communication since we usually write to be read by others. As with other types of communication, there is an "information gap" as writers are trying to share with readers some information or a way of thinking that they presume readers don't have. In fact this is particularly true of writing because normally readers are unwilling to use time and effort reading things that contain nothing new. At some point writers and their work get a response of some kind: an interview, action, agreement, a smile - or perhaps a rejection, a feeling of disgust, or failure to read all the way through.

If a teacher's purpose is to enable students to write after finishing a course, this seems more realistic and preferable to a classroom situation in which very little communication takes place. Less learning takes place in situations in which the only reader is a teacher who is very little concerned with content but only responds to how a piece is written. This is especially true when the response merely consists of pejorative comments about surface correctness and perhaps whether or not students followed the assignment. In such a situation students come to see writing as merely an exercise, not as an act of communication.

Failure to make clear to students the second point, that writing is usually done for a purpose, also leads to them feeling that writing is only meaningless and dull work. They will lack motivation to write because they will not see its relevance to their lives. But writers usually write to have some effect on readers, and this intent shapes how they present what they say. This is especially obvious when the purpose of the writing is to accomplish something concrete, such as a job application letter written for the purpose of being asked for an interview. But it is no less true of writing that aims to inform, convince, or amuse readers.

Asking students to keep an audience and intent in mind has the effect of making our instruction more meaningful and relevant - and more practical. Techniques of writing, notions of correctness, language form, rhetorical form, and style are thus taught as tools for writers to use to help them achieve intent. Writing is then evaluated on how successful it is in achieving the writer's intent. An advantage of looking at writing in this way is that teachers are free to address student needs as they arise while writing, and students will be more motivated to learn about these technical matters in the context of writing something they care about and that they know will be read by others.

Another assumption is that writing, in any language, is a complex process. Students should be encouraged to keep separate the times when they are working with creating meaning and the times when they are thinking about how best to present their meaning to the readers. Perhaps it is possible for experienced writers to both think of what they want to write and look critically at their writing as they are producing it, but inexperienced writers such as ESL/EFL writers can do both things more efficiently if they do them at different times. This especially means that concern with grammatical accuracy must be postponed until ideas are developed.

Language courses are often made up of heterogeneous groups of students. The writing skill lesson is made up of students with a common mother tongue who have all studied English for more than 8 years. But they may. have very little else in common: They have different majors, are at different stages in their university career from freshman to senior, have differing levels of English language proficiency, and have varying attitudes about how much effort they should devote to an elective course such as this one. Thus they will have different needs and interests, making it impossible to teach specific types of writing, such as the research paper or the job application letter. These constraints, in addition to the number of hours per week (2) and the length of the term (14 weeks) make it necessary to aim at rather general goals for the course**.**

Another constraint is class size. Although our class size of around 15 students may seem small in comparison with class sizes elsewhere, we depend to a great extent on small group work and try to train students to give each other feedback and response to their writing. Students have to get used to not being dependent on the teacher alone for guidance and learn to trust their classmates. This is necessary so that lots of writing can be worked through the various stages in the writing process.

What we want students to gain from the course can be simply stated, but many things are' involved, as will be made clear in the description of the course design. In general, however, we want students to gain the ability to write well for any audience they encounter, for any purpose they may have. We hope that by giving them general guidance, as well as an

·abundance of practice and opportunities to get responses, they will be able to do these things.

We first talk about generating ideas and some group work in this area. This is woven in with the work on intent and audience analysis. A central emphasis is choosing aspects of a topic that will be interesting and thought-provoking to the audience. Students are sometimes asked to get into small groups, and tell each other what their topics are. The group members write down, and then later discuss, what they already know about the topic, and thus what the writer should avoid, and what they would like to know more about on that topic. At this time we also help students to narrow and focus their topics so that they avoid being over general or trying to cover too much.

Then students write first drafts, paying attention to content rather than correctness or arrangement of ideas. This is especially important for these students who are not writing in their native language as they tend to over-emphasize correctness or worry about it too much during the early stages of composing. The first drafts are then given to classmates for feedback which can be used when the authors revise their work.

Some students have also complained that this feedback process is unrealistic since later they will have no one to give them feedback. But we inform them that the second writing project will receive no teacher input, though classmates will again be asked to give feedback. We also explain to them that by giving feedback to others they are learning skills that will help them to examine their own work more critically. In addition, we remind them that they are free to accept or reject advice given by peers or teacher.

After receiving feedback students turn their attention to revising and working toward completed pieces. This is not to say that revision only occurs late in the process, for revision may be constantly going on, even in the writing of the initial draft, since people work in different ways. But we want our students to try to wait until the initial, idea-generating step is finished before they start being critical of their work, and we also want them to learn that revision can sometimes mean extensive rewriting - something different from the editing that goes on at the end.

The response finally comes. On the day when final drafts are due the class time is used for class members to read papers they have not already read and then to write responses. A short list of questions is attached to guide the students' response.

The writing skill features another kind of writing, though it is not generally done in class. To provide regular practice in writing, which will enhance fluency, and also to provide a balance to the formal writing assignments and in class writings we ask students to do, we also ask them to keep writing journals.

The intent of this article has been to describe the writing skill process and the assumptions upon which it is based so that other teachers may see how current ideas about communicative language teaching and composition can be applied to course design for students at this level. No formal study has been done to see if this skill has been able to produce student writers who write better and with more ease than students who have taken more traditional classes, but intuitively we feel that it has and that we are moving in the right direction. One drawback of trying to assess students' improvement in writing skill is that it seems to come slowly and may be more apparent at some time in the future. But we would like to think that our students acquire a greater understanding of how to go about writing and how to write effectively for whatever purpose or audience they may need to write for in the future.

BIBLIOGRAPHY

1. Clark, Roy Peter (2008). *Writing Tools,* Little Brown & Co,

2. Dreyer Benjamin, (2019), *An Utterly Correct Guide to Clarity and Style,* Random House

3. Hairston, M. (1982). *The winds of change: Thomas Kuhn and the revolution in the teaching of writing. College Composition and Communication* 33, 76-88.

4. McKay, S. (1979). *Communicative writing. TESOL Quarterly* n, 73-80.

5. Macrorie, K. (1980). *Telling Writing,* Rochelle Park, New Jersey: Hayden Book Company Inc.

6. Raimes. A. (1985). *What unskilled ESL students do as they write*: A classroom study of composing. *TESOL Quarterly* 19,229-238.

7. Zamel, V. (1985). *Responding to student writing. TESOL Quarterly, 19,* 79-102.

AMBIGUITY IN SIMULTANEOUS INTERPRETING BETWEEN ENGLISH AND ROMANIAN

Oana-Maria Frențescu
Lecturer, PhD, „Alexandru Ioan Cuza" University of Iași

Abstract: Stemming from the author's professional experience of teacher and professional interpreter, the paper explores ambiguity from the perspective of applied linguistics. Ambiguity presents a particular challenge in simultaneous interpreting for several reasons pertaining both to its source and to the interpreter's ability to decode it in the shortest possible time (reaction time), and reformulate the text in the target language. Reformulation represents the negotiation of meaning between faithfulness to the source text, orientation to the target language audience, and the potential of the target language to integrate a compromise solution. The paper aims to explain a series of difficulties in dealing with ambiguity from English to Romanian, as well as good practices.

Keywords: ambiguity, simultaneous interpreting, decoding, syntax, reformulation

Ambiguitatea este un fenomen lingvistic omniprezent, cu avantaje și dezavantaje în diverse arii de interes pentru lingvistica aplicată. Pentru unele tipuri de limbaje ambiguitatea reprezintă o zonă de nișă unde se formează sensuri noi și se negociază relația dintre acestea și cele acceptate anterior de o comunitate anume. Limbajul literar se sprijină pe un echilibru între sensul explicit și cel implicit al frazei, împingând valențele gramaticale și stilistice până la limita familiarității. Poezia, dar și limbajul publicitar, discursul politic și cel religios - ca să dăm câteva exemple - exploatează ambiguitatea pentru a propune perspective noi de receptare. Pentru acestea, cultivarea ambiguității contribuie la originalitatea unui text. În limbajul științific ambiguitatea este un dezavantaj pe care cercetătorii se străduiesc să îl mențină sub control. În traducere, ambiguitatea este studiată și mediată în funcție de intenția textului sursă și scopul publicului țintă. În interpretariatul simultan ambiguitatea reprezintă o dificultate și o constantă sursă de erori. Intenția acestei lucrări nu este de a studia ambiguitatea în toate tipurile de limbaje, ci doar de a evidenția efectul pe care aceasta îl are asupra procesului de interpretare simultană din limba engleză în limba română.

Este tentant să presupunem că interpretarea simultană este ușoară între două limbi cu componentă gramaticală latină care au și alfabetul latin în comun. Este cu atât mai tentant cu cât în zilele noastre expunerea la limba engleză este foarte generoasă în mass-media, normele de utilizare a limbii române s-au relaxat în ultimii 30 de ani ce privește acceptarea utilizării unor termeni de origine engleză.

Dar tot în ultimii 30 de ani s-au făcut eforturi deosebite pentru standardizarea traducerilor și interpretariatului tocmai pentru a crea condițiile minime în care procesul de mediere, fie el în scris (traducerea) sau oral (interpretariatul), să reprezinte o reușită atât din perspectiva interpretului cât și din cea a beneficiarului. Cea mai recentă versiune în acest sens este standardul internațional pentru interpretariat ISO-18841-2018, un document aflat în acest moment într-un proces de revizuire, dar care enumeră o serie de norme, termeni și definiții, principii și condiții de bază pentru ca interpretariatul să poată avea loc, precum și cerințe profesionale minime pentru interpreți. Aici găsim, în capitolul 4, *Basic principles of interpreting, Nota* din secțiunea 4.1, *General* (pagina 5), care face referire la cerința de acuratețe a interpretariatului: „în acest context, cu fidelitate înseamnă să transmită/redea informația fără adăugiri, modificări sau omisiuni de natură să afecteze conținutul, stilul, intenția și scopul." (traducerea noastră).

De fapt, este acum larg acceptat (și inclus chiar în unele standarde, de exemplu AIIC 2016) că interpretariatul este o combinație de transmitere de informație pe cale orală, între două limbi, și vorbire în public (*public speaking*). Se recomandă drept un standard profesional ca interpretul să fie și un bun orator, iar maniera de redare a mesajului să fie una proprie interpretului ca și cum ar fi discursul acestuia. International Association of Conference Interpreters (AIIC) menționează în codul său de etică chestiunea fidelității în interpretariat (Articolul 10 - redare a mesajului fără înfrumusețări, omisiuni sau modificări), dar și pe cea a erorilor: „Interpretul se va strădui să arate și să rectifice imediat orice erori în interpretare indiferent dacă sunt datorate acusticii slabe sau neînțelegerii." (Articolul 11, traducerea noastră)

Eroarea în interpretariat este, așadar, un dat al meseriei, iar ambiguitatea textului sursă o constantă ubicuă. Ambiguitatea poate avea câteva surse: **forma fonetică (omofonia), polisemia, schimbarea clasei morfologice, polivalența sintactică (attachment ambiguity) și contextul**. Între limbile română și engleză ambiguitatea fonetică este cu atât mai ușor de gestionat de către interpreți cu cât nivelul de cunoaștere a limbii este mai bun. Conform Cadrului European de Referință pentru Limbi străine, sensibilitatea ascultătorului la componenta fonetică variază direct proporțional cu nivelul de limbă și depinde de un număr de factori: caracteristicile limbii ascultate, viteza de rostire, maniera de rostire, factori perturbatori, mediul de transmitere și numărul de ascultări.

Caracteristicile limbii ascultate. Nivelul minim de competență de comunicare se referă la limba standard contemporană, adică acea versiune a limbii utilizată de contemporani și normalizată din punct de vedere fonologic, lexical, morfologic și sintactic. Pe măsură ce nivelul de limbă crește, ascultătorul devine receptiv la elemente mai puțin standardizate: accent, dialect, regionalisme, arhaisme, barbarisme, împrumuturi din alte limbi, elemente de pidgin (amestec de limbi), inserții din alte limbi, schimbarea de cod, limba vorbită cu accent străin, precum și variante provenite din diverse etape din istoria limbii. Cu alte cuvinte, un interpret experimentat este sensibil la o gamă largă de fenomene fonologice nestandardizate ale limbilor de lucru. În același timp, tocmai aceste elemente suprasolicită interpretul, cu atât mai mult cu cât crește efortul de a normaliza pentru publicul din limba țintă comunicarea unui vorbitor cu deviații fonetice. (Albl-Mikasa 2022: 555)

Viteza de rostire, pentru un nivel mic de limbă, înseamnă o medie de 100-110 cuvinte pe minut, având în vedere că o conversație naturală între adulți se desfășoară la o viteză aproximativă de 150-170 de cuvinte pe minut. Între 170 și 200 de cuvinte pe minut vorbirea este considerată rapidă și specifică unor contexte artificiale (radio, televiziune, citirea rapidă a unui text etc.).

Maniera de rostire vizează claritatea pronunției și corectitudinea lingvistică. La un nivel mic de limbă, rostirea trebuie să fie clară, cu toate sunetele articulate clar, cu limite fonetice clare între cuvinte și cu sintagme și fraze complete și construite corect din punct de vedere morfologic și sintactic. Cu cât nivelul de limbă crește, ascultătorul devine receptiv la un număr din ce în ce mai mare de devieri de la acuratețea rostirii. Astfel, la nivel avansat, ascultătorul poate înțelege fenomenele fonetice care caracterizează vorbirea fluentă (asimilația, eliziunea, schimburi involuntare de sunete, adăugiri de sunete, înlocuiri etc.), precum și situații de exprimări eliptice, redundanțe, omisiuni, forme contrase, ezitări, întreruperi și diverse erori gramaticale.

Factorii perturbatori se referă la elemente din materialul sonor în afara frazelor rostite. Aceștia includ sunetele ambientale, alte voci suprapuse, variațiile de volum al sunetului, discontinuitățile în vorbire, șoptitul, diverse forme de vorbit neclar (îngânat, mormăit etc.), fondul muzical, suntele umane (tuse, strănut, sughiț, suspin, râs, onomatopee, strigăt etc.) Factorii perturbatori pentru ascultător pot apărea fie voluntar (intenționat, cu sau fără

încărcătură semantică în context), fie involuntar, dar reprezintă o dificultate în plus pentru un interpret.

Mediul de transmitere poate fi cel natural (vorbire directă față către față) sau o formă de tehnologie (prin căști, prin telefon sau prin internet, sincron sau asincron, sau printr-o înregistrare pe un suport audio sau video). În ultimii cinci ani a luat amploare o varietate de interpretariat simultan prin telefon sau prin sisteme de video-conferință ca o alternativă la cel prezențial cu respectarea regulilor de distanțare socială în situații de risc pentru sănătate. În această modalitate de lucru interpretarea depinde de condițiile de transmitere a sunetului: viteză, continuitate, interferențe, decalaj față de vorbitor.

Numărul de ascultări este relevant în descriptorii de nivel din Cadrul European de Referință pentru Limbi în sensul că se marchează o progresie de la ascultarea unui mesaj repetat la nivel mic la ascultarea unui mesaj redat o singură dată la nivele mai mari de limbă. Însă în interpretariatul simultan se ascultă o singură dată, deci există doar o singură oportunitate de a decoda mesajul și a-l reformula în limba țintă. Dat fiind acest nivel de spontaneitate, în interpretarea simultană erorile, omisiunile sau distorsiunile de sens sunt mult mai frecvente decât în formele de mediere editabile (traducerea scrisă și interpretarea consecutivă într-o oarecare măsură).

Polisemia reprezintă și ea o sursă de ambiguitate. Faptul că un cuvânt poate avea mai mult de un sens în cadrul aceleiași clase morfologice are drept consecință posibilitățile de co-locare. Interpretul anticipează segmentul următor din discurs pe baza acestor posibilități, iar această operație presupune activarea temporară a unei rețele de apropieri lexicale din sfera semantică a unui termen.

Exemplu: *coadă* (en. *tail*)

Anticiparea presupune pre-decodarea unui set limitat de sintagme posibile: a sta la coadă, coadă de câine, coada unui lac, păr legat într-o coadă, coada unei unelte, coada cuiva supravegheat în secret etc. În funcție de context, alte elemente pot fi anticipate, după cum urmează:

a sta la *coadă* (en. *line*)	magazin, cabinet, produse, servicii, marfă, preț, așteptare
coadă de câine (en. *tail*)	anatomia unui animal, biologie, fiziologie, identificare
coada unui lac (en. *tail*)	geografie, călătorii, orientare, mediul înconjurător
păr legat într-o *coadă* (en. *tail*)	coafură, frumusețe, îngrijire, igienă, a pieptăna, modă
coada unei unelte (en. *tail, handle*)	tehnologie, meșterit, trusă, reparații, muncă manuală
coada cuiva urmărit în secret (en. *tail*)	spionaj, poliție, investigație, documente, infracționalitate

După cum se observă în tabel, variațiile în traducere sunt puține. Contextul joacă un rol important în îngustarea posibilităților de decodare, identificarea sferei semantice, a potențialului sintagmatic și a celor mai probabile combinații co-locative (tipuri de verbe, modele de complementare). Și aici succesul interpretariatului este condiționat de cunoașterea limbilor de lucru și cunoașterea domeniului evenimentului. Presupunând că interpretul se documentează în perioada premergătoare evenimentului, ambiguitatea generată de polisemie nu reprezintă o dificultate semnificativă.

Situația este diferită în cazul schimbării clasei morfologice. Limba engleză pune probleme deosebite în acest sens pentru că, spre deosebire de limba română, se bazează pe alți indicatori morfologici. Cele mai frecvente dificultăți din punctul de vedere al interpretului sunt trecerile mai fluide în limba engleză între substantiv și verb. De exemplu, în engleză,

cuvântul *book* poate funcționa atât ca substantiv (*carte, registru*) cât și ca verb (*a rezerva, a înregistra*), în funcție de context. Decodarea mesajului depinde prezența altor particule morfologice care fac referire la anumite caracteristici ale clasei morfologice, după caz. Dacă termenul este însoțit de articol sau are marcă pentru număr și caz, atunci el este substantiv; iar dacă este însoțit de un operator (verb modal sau auxiliar) sau prezintă mărci specifice unui timp verbal, aspect, diateză sau acord în număr și/sau persoană, atunci este un verb. În limba engleză majoritatea acestor mărci sunt separate de termenul de bază, doar puține sunt sudate cu acesta. Enumerăm marca pentru plural la substantive și maxim trei mărci unite cu rădăcina unui verb (-s pentru persoana a treia singular la Present Tense Simple, *-ing* și *-ed*). Nu același lucru se poate spune despre limba română, unde mărcile pentru număr, gen, caz, mod, timp, aspect și acord sunt în mare parte sudate la termenul de bază. În consecință, trecerea unui termen de la o clasă morfologică la alta nu se face cu aceeași ușurință.

Dar tocmai această caracteristică a limbii române face munca interpretului mai ușoară atunci când mediază din română în engleză. Decodarea în limba română se face mai ușor deoarece prezența morfemelor sudate la termenul de bază îngustează considerabil posibilitățile de interpretare a sensului, ceea ce reduce riscul de ambiguitate. Acest risc este mai mare în limba engleză mai ales atunci când astfel de termeni fluizi din punct de vedere morfologic apar în construcții eliptice sau în fraze rezultate în urma unor mișcări sintactice. Astfel, la auzirea unui termen fluid din punct de vedere morfologic, interpretul are nevoie de mai mult timp de acomodare pentru a recupera sensul corect în condițiile în care alte indicii în afara elementelor eliptice se află la o distanță mai mare în textul precedent, ceea ce suprasolicită memoria activă și crește riscul de eroare la reformularea în limba română.

Ajungem astfel la următorul factor de dificultate – polivalența sintactică (attachment ambiguity). Din punct de vedere sintactic, topica specifică limbii engleze permite interpretări alternative în următoarele situații: în sintagma nominală și în sintagma verbală. În sintagma nominală ambiguitatea este generată de anumite situații în care determinatul substantiv este însoțit de o construcție substantivală și una adjectivală cu relații de determinare fluide. Sintagma formată din adjectiv + substantiv + substantiv, unde al doilea substantiv este determinatul, poate avea două interpretări sintactice.

Exemplu: *a French lace dress* (*o rochie din dantelă franțuzească* sau *o rochie franțuzească din dantelă*)

În acest exemplu, adjectivul poate determina fie nucleul sintagmei (*French dress*), fie celălalt substantiv cu rol de atribut (*French lace*). După cum se observă din traducere, interpretul are de ales sensul sintagmei și ordinea atributelor în ea. Aceeași sintagmă tradusă dinspre limba română în limba engleză nu prezintă ambiguitate. Motivul este că, indiferent al cui atribut este adjectivul, așa cum se vede din traducerea românească, topica sintagmei englezești este una fixă. Din nou, ambiguitatea se manifestă la interpretarea din engleză în română și mai puțin în sensul invers.

O altă situație este sintagma nominală englezească în care atributul este un adjectiv provenit dintr-un verb.

Exemplu: *Visiting uncles can be quite entertaining.*

În limba română: a) *Unchii care vin în vizită pot fi destul de amuzanți.*

b) *A-ți vizita unchii poate fi destul de amuzant.*

Ambiguitatea derivă din incertitudinea acordului în număr între operatorul *can* și subiectul propoziției principale. Cum verbul modal *can* nu are marcă specifică nici pentru număr și nici pentru persoană, subiectul „*visiting uncles*" poate fi interpretat ca o entitate cu număr plural (a), adică o sintagmă nominală formată dintr-un determinat (*uncles*) și atributul acestuia (*visiting*), sau ca o entitate cu număr singular (b), adică o propoziție subordonată (*-ing clause*). Din nou, interpretarea dinspre limba română către limba engleză nu prezintă aceleași dificultăți, după cum se observă din traducerea exemplului.

În ceea ce privește sintagma verbală, anumite tipuri de complemente și ordinea în care sunt plasate după verb pot genera ambiguități. Iată câteva exemple:

1) *The constable saw the last doll with a magnifying glass*.

În limba română: a) *Polițistul a văzut ultima păpușă cu lupă*.

b) *Polițistul a văzut ultima păpușă cu lupa*.

2) *He looked over my head.*

În limba română: a) *El privi pe deasupra capului meu*.

b) *El îmi inspectă/examină capul*.

3) *The CEO summoned all the managers from Norway*.

În limba română: a) *Directorul i-a convocat pe toți managerii din Norvegia/norvegieni*.

b) *Directorul i-a convocat pe toți managerii (să se întoarcă) din Norvegia*.

4) *She painted the old house with roses in the corner*.

În limba română: a) *Ea a pictat casa cea veche cu trandafiri în colț*[ul unui tablou].

b) *Ea a pictat casa cea veche cu trandafiri la colț*[ul ei, al casei].

În primul exemplu, sintagma prepozițională *with a magnifying glass* poate fi atribut pentru substantivul *doll* (a) sau complement pentru verbul *saw* (b).

În al doilea exemplu, *over* poate fi interpretat separat de verb, caz în care sintagma prepozițională *over my head* este complement circumstanțial de loc (a). Alternativ, *over* poate fi interpretat ca legat de verbul *look,* ceea ce sugerează că *my head* este un complement prepozițional (b).

În al treilea exemplu, *from Norway* poate fi atributul pentru determinatul *managers* (a) sau complementul circumstanțial de loc pentru verbul *summoned* (b).

În al patrulea exemplu, *in the corner* poate fi complementul circumstanțial de loc pentru verbul *painted* (a) sau atribut pentru substantivul *roses* (b).

Ambiguitatea structurală (en., *structural/attachment ambiguity*) este o sursă importantă de eroare în interpretarea dinspre limba engleză spre limba română cu atât mai mult cu cât, așa cum se vede din exemplele de mai sus, termenul regent, în fiecare interpretare, aparține unei clase morfologice diferite. Drept urmare, sintagma pe care acesta o guvernează are o structură internă de fiecare dată diferită care îl obligă pe interpret să organizeze secvența următoare conform regulilor sintactice impuse de aceasta în cazul în care contextul nu clarifică sensul înaine de nodul sintactic ambiguu.

În sfârșit, ambiguitatea de context își poate avea originea și în actul locutor. Aceeași frază, cu aceeași organizare sintactică, poate avea interpretări diferite atât cu participarea intonației, cât și în afara ei.

Exemple:

1) *Why not do just that? It's expensive*.

În limba română: a) *De ce să nu facem tocmai asta? (Pentru că) este scump*. - întrebare

b) *De ce nu am face tocmai asta? (Se potrivește, tocmai că) este scump*. – sugestie

2) *I'm sorry*.

În limba română: a) *Îmi pare rău.* (dacă v-am supărat, pentru că am greșit, de situația creată etc.)

b) *Condoleanțe*.

În primul exemplu este foarte important pentru interpret ca vorbitorul să folosească intonația și accentuarea corecte, poate și mai important dacă vorbitorul de limbă engleză nu este nativ. Interpretarea a) în limba română este mai intuitivă având în vedere forma sintactică, dar dacă intenția vorbitorului este cea din b) ratarea ei reprezintă o eroare majoră.

În al doilea exemplu, diferențierea între cele două interpretări pentru publicul român ține de adoptarea convențiilor sociolingvistice. Chiar dacă intenția este una frumoasă, a reda versiunea a) în contextul unei ceremonii comemorative este o eroare prin calchiere.

În cele de mai sus am arătat posibilele erori de interpretare și sursele lor. Interpretul are obligația de a le evidenția și rectifica, dar pot fi ele prevenite? Alexis Hervais-Adelman și Laura Babcock au arătat cu ajutorul imagisticii medicale efortul cognitiv pe care îl fac interpreții. Pe etape, mai multe eșantioane de interpreți au fost supuse unui experiment în care creierul lor era scanat în timpul intepretariatului. S-a evidențiat imagistic faptul că mai multe regiuni din creier sunt activate concomitent, regiuni care guvernează o serie de „funcții congnitive, printre care controlul atenției, procesarea fonologică, integrarea audio-motorie și manipularea memoriei de lucru", precum și activitatea de „rezolvare a conflictelor, selectarea răspunsurilor", vorbirea, secvențierea și controlul succesiunii segmentelor de vorbire. (Hervais-Adelman, Babcock 2020: 740-751) Alte studii descriu în mod convergent modelul de efort cognitiv pe care îl fac interpreții. Simplificat, este vorba despre trei etape de bază. (Gile 2009: 160-166) Etapa de ascultare și analiză este cea în care interpretul ascultă și decodează materialul sonor pe baza ansamblului de cunoștințe anterioare despre sistemul lingvistic, terminologia domeniului, convențiile discursului (limbaj sau coduri specializate) și contextul de comunicare (convenții de adresare, relația cu interlocutorul, componente para- și nonverbale). Etapa de producere presupune un set de strategii menite să contribuie la redarea mesajului în limba țintă în același timp fidel și eficient, prin monitorizarea propriului discurs. A treia etapă este cea de memorare, în care interpretul stochează și activează porțiuni din materialul ascultat pe care le va folosi mai departe (nume, fapte, descrieri, momente din cadrul aceluiași eveniment etc.) în efortul de a crea contextul necesar, prin anticipare, pentru a construi noi secvențe de discurs. Acestea sunt operații ne-automate care generează puncte de ancoră pentru memoria de lucru a interpretului (care are capacitate limitată). Scopul acestei lucrări nu este să treacă în revistă toate operațiile mentale, modelul prezentat nu este singurul propus, iar succesiunea de operații este mult mai bogată decât arată acest model simplificat.

Dar trebuie menționat că ambiguitatea este o problemă de analiză (decodare) valabilă în orice limbă a interpretului. Am menționat mai sus că nivelul de limbă reprezintă o premisă profesională, dar nu garantează neapărat o rată mai mică de eroare în fața ambiguităților. Un studiu comparativ între utilizatori de L1 (vorbitori nativi de italiană) și L2 (engleză) a evidențiat vulnerabilitatea în fața ambiguității sintactice în ambele cazuri. (Pozzan, Trueswell 2016: 636-643) Studiul a găsit că, atât în cazul procesării limbii materne, cât și în cazul limbii străine, creierul depune același efort de decodare, iar succesul acesteia nu depinde de o capacitate de previziune mai bună, ci de inventarul de interpretări posibile acumulat în memoria pasivă. Așa stând lucrurile, putem sugera că în niciuna din limbile de lucru interpreții nu sunt mai feriți în fața ambiguităților.

Dezambiguizarea în interpretarea simultană se poate face retrospectiv, ca o îndatorire deontologică, dar interpretul are la dispoziție și câteva strategii de siguranță pentru a reduce pe cât posibil consecințele unei ambiguități. Aceste strategii sunt foarte diferite de traducerea scrisă și justifică nevoia de explicare a conceptului de fidelitate în standardele profesionale.

Astfel, simplificarea sintactică (Nolan 2012: 24, Pöchhacker 2015: 402 - *segmentation*) presupune decuparea unei fraze lungi în structuri mai simple reduse (*reduction* este procedeul sintactic de reducere a unei propoziții subordonate și transformarea ei fie într-o sintagmă verbală mai scurtă, fie într-o sintagmă nominală, adjectivală sau prepoziționlală) sau coordonate între ele (de exemplu, prin juxtapunere), sau chiar prin construirea unei secvențe de fraze mai scurte. Avantajul este că, în locul frazei lungi care gravitează convolut în jurul unui singur nucleu verbal, interpretul are ocazia să redistribuie mesajul în jurul mai multor nuclee verbale în secvențe care, odată închise, nu solitică revenirea asupra lor și nu

împovărează memoria activă. În traducerea scrisă această strategie contravine principiului fidelității, dar în interpretariat ea vine tocmai în sprijinul fidelității așa cum este definită în standarde. Această strategie poate dezambiguiza acele construcții formate prin polivalența sintactică (*attachment rule*). Odată simplificată fraza, nodurile de ambiguitate (*attachment node*) devin monovalente sintactic.

Tratarea sintagmelor în ansamblul lor (*cluster*) în detrimentul topicii (Nolan 2012: 45) este o abilitate translingvistică. Interpretul trebuie să sesizeze unitatea de sens guvernată de un substantiv sau de un verb (acestea fiind cele prioritare). Cu alte cuvinte, este mai importantă redarea nucleului unei sintagme cu ansamblul lui complementar decât păstrarea topicii adjectivelor unui substantiv sau a complementelor unui verb. La extrem, este chiar mai importantă decât omiterea unui atribut sau a unui complement. Aici putem menționa dezambiguizarea construcțiilor nominale cu un adjectiv și două substantive. Omiterea sau separarea unui atribut revelează unitatea de sens prioritară (nucleul sintagmei nominale).

Tratamentul fluid al construcțiilor adverbiale opționale (Nolan 2012: 52) presupune adoptarea unei topici mai relaxate în privința complementelor, mai ales a celor neobligatorii, atât la nivelul propoziției, cât și la nivelul frazei. Dacă există construcții de natură adverbială care guvernează o frază în ansamblu (*sentential adverbials*), atunci interpretul le poate plasa oriunde îi permite memoria atâta vreme cât se păstrează referirea la eveniment în ansamblu în interiorul acelei fraze. Astfel, se consideră că sensul frazei nu este denaturat chiar dacă organizarea sintactică diferă față de cea din limba sursă. Având în vedere că o sursă de ambiguitate o reprezintă tocmai complementele neobligatorii, mutarea lor cristalizează nucleul verbal rămas.

Anticiparea, contrar aparențelor, nu presupune ghicirea sau așteptarea optimistă a unei confirmări din partea vorbitorului. Această strategie de lucru îi avantajează pe interpreții cu experiență. Ea funcționează pe baza unui corpus de relații de așa-zisă co-locație (*co-location*), adică probabilitatea informată de a găsi doar anumiți termeni co-locatari în proximitatea unui cuvânt. Interpreții își dezvoltă în timp un inventar organizat de grupuri de cuvinte (verbe cu tot cu complementele lor, de exemplu) sau chiar fragmente de argumentație (o afirmație urmată de un exemplu sau o generalizare). (Pöchhacker 2016: 128) Astfel, interpreții pot anticipa cu destul de multă precizie, pe baza acestor probabilități, următoarele câteva cuvinte pe care urmează să le rostească vorbitorul. Exemplu: *Doamnelor ... <u>și domnilor</u>*, *Vă mulțumesc ... <u>pentru că m-ați invitat</u>* etc. Drept consecință, în astfel de momente decalajul dintre vorbitor și interpret este zero sau chiar negativ (interpretul are un avans față de vorbitor). Această strategie permite interpretarea corectă a contextului și a actului locutor, evitându-se astfel o eventuală ambiguitate.

Explicitarea și adaptarea sunt două strategii care presupun dezambiguizarea unor construcții prin oferirea unor explicații suplimentare (adăugiri față de mesajul original), respectiv, negocierea unui concept echivalent ca sens, absent în mesajul original, dar familiar pentru publicul țintă. (Pöchhacker 2016: 129) Acestea două sunt prezente și în traducerea scrisă și, deși nu se înscriu în sensul îngust al obiectivului de fidelitate față de sursă, sunt recomandate pentru transmiterea scopului și intenției autorului original.

Așteptarea este o strategie de lux, am putea spune. Cu siguranță, un *input* mai generos salvează interpretul dintr-o ambiguitate. Interpretul se poate opri sau poate încetini viteza de vorbire până primește indiciul necesar pentru dezambiguizare. (Pöchhacker 2015: 404) Dar această strategie presupune și un efort de sintetizare mai mare pentru recuperarea decalajului.

Sintetizarea (Pöchhacker: 73) este un nume generic pentru câteva strategii înrudite al căror rezultat este scurtatea mesajului în limba țintă prin rezumarea lui. Aceasta poate consta în omisiuni deliberate (renunțarea la o sintagmă redundantă, de exemplu), generalizarea prin recurgerea la un hipernim în detrimentul unui hiponim, selectarea informației relevante și abandonarea acelor segmente considerate nerelevante (inserții, expletive etc.) sau

condensarea unor construcții lungi prin expresii sinonime de dimensiuni mai reduse. Această strategie nu rezolvă neapărat ambiguitatea, dar are potențialul de a crea timpul necesar pentru a aștepta indicii suplimentare de la vorbitor.

Experiența profesională în interpretariat cu siguranță rafinează simțul limbii și al culturii. Dar dacă trebuie să formulăm pentru interpreți o promisiune de mai bine în ceea ce privește ocurența ambiguității, aceasta nu s-ar referi la dispariția ei. Chiar dimpotrivă. Ambiguitățile vor continua să apară odată cu îmbogățirea limbilor. Ceea ce poate promite experiența este o mai bună asumare a efectelor ei și o mai bună gestionare a relevanței ei pentru publicul țintă.

BIBLIOGRAPHY

AIIC 2016. *Practical guide for professional conference interpreters*. https://espaiic.es/document/547/ (14.05.2024)

AIIC 2024. *Code of Professional Ethics*. https://aiic.org/company/roster/companyRosterDetails.html?companyId=13403&companyRosterId=120 (14.05.2024)

Albl-Mikasa, M., E. Tiselius (eds.), *The Routledge Handbook of Conference Interpreting*, Routledge, 2022

Gallai, F., *Relevance Theory in Translation and Interpreting. A Cognitive-Pragmatic Approach*, Routledge, 2023

Gile, D., *Basic Concepts and Models for Interpreter and Translator Training* (Revised edition), John Benjamins Publishing Company, Amsterdam/Philadelphia, 2009

Hervais-Adelman, A., L. Babcock, „The neurobiology of simultaneous interpreting: Where extreme language control and cognitive control intersect", in *Bilingualism: Language and Cognition*, 2020;23(4):740-751. doi: 10.1017/S1366728919000324 https://www.cambridge.org/core/journals/bilingualism-language-and-cognition/article/abs/neurobiology-of-simultaneous-interpreting-where-extreme-language-control-and-cognitive-control-intersect/B773BCC418A089294B5FFB26F7DBA26A#access-block (10.05.2024)

Katan, D., M. Taibi, *Translating Cultures. An Introduction for Translators, Interpreters and Mediators* (Third edition), Routledge, 2021

Nolan, J., *Interpretation. Techniques and Exercises* (second edition), Multilingual Matters, 2012

Pöchhacker, F., *Introducing Interpreting Studies* (Second edition), Routledge, 2016

Pöchhacker, F. (ed.), *Routledge Encyclopedia of Interpreting Studies*, Routledge, 2015

Pozzan L, Trueswell JC. Second language processing and revision of garden-path sentences: a visual word study. Bilingualism: Language and Cognition. 2016;19(3):636-643. doi:10.1017/S1366728915000838 https://www.cambridge.org/core/journals/bilingualism-language-and-cognition/article/abs/second-language-processing-and-revision-of-gardenpath-sentences-a-visual-word-study/C62BEE65EE37EC5C528835489E9F7BE0 *(10.05.2024)*

NATIVE AMERICAN LOAN WORDS INTO ENGLISH

Ileana Silvia Ciornei
Lecturer, PhD, Politehnica National University of Science and Technology, Bucharest, Pitești University Centre

Abstract: It is estimated that at the time of Columbus, more than 1000 different languages were spoken in the New World. Other linguistic authorities place the total of more than 500 while some 200 of these languages are still spoken. In time, more than one thousand current loanwords were adopted into English ; some of them arrived into European languages through borrowings from English, French or Spanish. First borrowed words denoted specific plants and animals but further loans reflected Indian culture. Their great variety, the lack of writing and historical conditions led to the disuse of many native tongues through extinction; however, their linguistic legagy exerted a valuable and indispensable influence upon a developing nation and upon the world.

Keywords: loans, languages, borrowings

It is estimated that there were around 1750 different languages spoken in the New World before European arrival. Most of them are extinct but some are stable and used in everyday life, although their stability is quite fragile. When first colonial invaders arrived in Americas, their intercultural communication with Amerindians had an immediate impact on their language, English Spanish and later French. In time, more than 1000 indigenous words were adopted into English and some of them also made way to European languages.

There were many attempts to classify Amerindian languages. Refering to North Amerindian languages, Gallatin (1848) finds 8 families and 33 languages while Paul Rivet (1924) lists a total of 56 language families. Edward Sapir (1929) classified all the languages in North America into only 6 families and his classification is still used nowadays.(Eskimo-Aleut, Algonkin-Wakashan, Na-Dene, Penutian, Hokan-Siouan, Aztec-Tanoan).

Following The “Consensus” of 1964, a conference of American linguists, the study of Voegelin &Voegelin (1965), identifies 16 language phyla in North America and 8 branches in Mesoamerica.

Indigenous South American language families were subjected to numerous controversial studies and classifications. Paul Rivet (1924) lists 77 independent language families of South America; Loukotka (1968) proposed a total of 117 indigenous language families (called *stocks*) and isolates of South America. He divides them into Languages of Paleo-American tribes, Languages of tropical forest tribes and Languages of Andean tribes. Lyle Campbell (2012) advanced a list of 53 indigenous language families and 55 isolates of South America – a total of 108 independent families and isolates. In time, most of these languages enriched the language of European colonists.

In 1584, Walter Raleigh launched two ships on an expedition to the eastern coast of North America with the help of Thomas Harriot, astronomer, mathematician and ethnographer. Back from the first expedition, Captain Arthur Barlow brought two Indians. Interested in matters concerning the New World, Thomas Harriot, who was close to Raleigh could converse in two months in the Algonquian dialect with them. After the second expedition, Harriot published *The Briefe and True Report of the New Found Land of Virginia* (1588) which contained thirty-seven Amerindian words, apart from proper names. Four words mentioned by Harriot are of West Indian origin (*canoe, cassava, maize* and *guaiacum*). *Canoe* and *cassava* had earlier been noted by Columbus who introduced other

words like *cacique, cannibal and hammock* which entered English through early translations of travel accounts. In the area visited by Columbus, there were stories about some fierce tribes who lived in West Indies islands. *Cannibal* may have been a word used by their Arawakan speaking neighbours who called them *caribe* or *caniba* meaning "brave". Caribs who conquered other West Indies peoples allegedly ate their enemy corpses. *Cannibal* entered English through a translation from Latin by Richard Eden in 1553; the name Caliban, coined by Shakespeare may be an altered form of the word.

Borrowings continued the next century, through the events and turmoil which accompanied colonial settlements among Indians. *A True Relation of the Most Prosperous Voyage Made this Present Yeere 1605by captain George Waymouth*, written by a member of the expedition James Rosier, offered a glossary which contained *sagamore*, chief or leader (Abenaki *sakama*), *caribou*, the animal (Micmac *khalibu*), *moose*, the animal (Abenaki *mos*), defined as red deer by Rosier and *tomahawk*, a light axe (Virginia Algonquian *tamahaac*).

After establishing the first permanent English colony in North America, John Smith, soldier and adventurer, published his *Map of Virginia with a description of the Country, Commodities, People, Government and Religion* which gave an overall account of Jamestown and its area. He introduced a number of Indian novel words among which Roanoke (Virginia Algonquian, *rawranoke*, shell) is the first recorded place name of Indian origin. His book contained the greatest number of Indian loanwords in the seventeenth century. Influenced by Smith's report, William Strachey, a writer known in London literary circles drew a glossary which included many words mentioned by Smith among which *hickory, muskrat, persimmon and racoon* but also *cantico*, a dancing party(Delaware *kantka*, to dance).

Meanwhile French exploration produced other Indian words that went into English. Marc Lescarbot, alawyer who travelled to southern Canada, presented *moccasin* (Natick *mokussin*), and *totem*, an animal or the object serving as an emblem (Ojibwa, *nindoodem*, my family mark), through a translation which appeared in London in 1609.

It can be easily noted that the first borrowed words from Amerindian languages denoted specific plants and animals but further loans reflected Indian culture, a culture that Europeans tried to understand out of curiosity and for utilitarian reasons. Also, some preserved their original form; many of them are adapted into new graphic and phonetic forms.

Nearly all the languages the European encountered (excepting in West Indies, first colonized by the Spanish) belonged to the Algonquian families, languages spoken on the eastern coast of North America. Because of this, about half of the loanwords come from Algonquian languages.

Borrowings continued during the seventeenth and eighteenth century often following a different rhythm due to complicated historical conditions. Mayflower pilgrims depended largely on a few Abenaki Indians as intermediaries between them and the tribes around. Without them, Pilgrims never survived in a land of " desolate wilderness, full of wild beasts and wild men"(Bradford, *Plimuth plantation*, 1898 :32). George Morton published in 1622, a description of the Mayflower voyage and the beginning of the Plymouth colony. His work only introduced two new words, *sachem*, Indian leader (Narraganset *sâchim*) and *squaw*, Indian woman (Massachusetts, *squa*, young woman.). Another explorer, William Levett introduced *wigwam*, house (Eastern Abenaki *wikewam*, house).

English settlements increased during the seventeenth century; new words appeared such as *skunk* (Massachusetts, *squnck*), squash (Narraganset, *askutasquash*), mentioned in *New England 's Prospect* by William Wood.

During the eighteenth century, the uprising of Indians, the armed conflicts and the Frontier Wars led to a decline of borrowings which almost ceased. The nineteenth century brought the journeys to the Far West into Indian interior lands and beside the displacement of

Indians, it brought a dozen of loanwords; among them *wapiti*, *toboggan* (Micmac *tophagan*, a sleigh), *mackinaw*, a woolen blanket distributed to Indians (the name came from Machinaw city (Ojibwa, *michilmachinac*, "island of the large turtle"), chipmunk (Ojibwa *acitamo*, headfirst, from the manner in which the animal descends the trees). Chinookan Indians, were a source of new words through the century; their location, along Columbia river made them intermediaries between European traders and Indians of the interior.

Latin American Indian languages supplied not only more than fifteen hundred words into English but also were the source of the first words into English. In 1555, Richard Eden published his translation of *The decades of the newe worlde*, or *west india*, by Peter Martyr which contained several Latin American words; among them *hurricane* and *maize*. Both of them come from the Arawakan family of languages, the primary source of early loanwords. Sixteen out of seventeen words were Arawakan, *cacique, canoe, carib, cassava, guava, iguana, potato, savanna, yucca*. Speakers of the Arawakan languages were the first Indians Columbus encountered; within a century they disappeared caused by diseases and hard conditions but they left behind a significant legacy which might include *barbecue, mangrove and tobacco*. Caribs who lived through Lesser Antilles also left words like *cayman, curare, manatee, peccary and pirogue.*

After conquering West indies, The Spanish moved to mainland. The conquest of the Aztec empire by Cortes, resulted in a cultural blending which manifested also through numerous borrowings from Nahuatl, the language of the Aztecs to Spanish and then to English. *Cocoa* may be the first Nahuatl word in English (Martyr, 1555). Martyr wrote that cocoa beans are used instead of money; ten cocoa beans would buy a rabbit, one hundred were paid for a slave. Chocolate, "the food of the gods", was initially a beverage in the Montezuma empire. *Xocoatl* , the Nahuatl word was made up from *xococ* (bitter) and *atl* (water). The Aztecs ground cocoa beans to a powder, then added water, spices, maize or chilli. Around 300 hundred words come from Nahuatl into English : food and beverage names-*avocado, enchilada, guacamole, tamale, tomato, chia, mezcal, tequila*, animals like *coyote, chicle*, the ingredient for chewing gum and p*eyote*.

When the Portuguese started to colonize Brazil, they encountered warlike Tupian speaking people. Although the number of Tupi speakers declined gradually, they enriched the Portuguese vocabulary and around 300 words also went into English. Among them *cougar, jaguar* and *piranha, macaw, cashew* and *manioc*. *Buccaneer* comes from the Tupi *buccan,* a wooden frame used to preserve meat by drying and smoking it.

On the other side of the continent, Pizzaro invaded Peru and in 30 years the powerful Inca empire crumbled. Remains of the Inca civilizations can be found in Peru but the most important cultural heritage from the Inca is Quechua, the language still spoken by 13 million peoples nowadays. As compared to Nahuatl, Quechua gave English less loanwords, probably because of the distance (approximately 150 words) such as *condor, llama, vicuna, coca, quinine, guano.* It's hard to pin down the exact members and borders of these language families, because so much of the linguistic landscape changed or vanished after colonial forces invaded the land.

First contacts with Eskimos and their kayaks happened in 1576, during Martin Frobisher's expedition to Baffin Island, north of Canadian mainland. Eskimos are scattered from Eastern Siberia, across Alaska and Northern Canada while Aleuts live on Aleutian islands. Their language family is called Eskaleut, with three languages, Eskimo, Inuit and Aleut. Even the name Eskimo was given to them by the first explores (originated from a word in the Algonquian dialect spoken north of Quebec and recorded by Hakluyt in 1584); it is rejected by Eskimos as alien and offensive as they prefer to call themselves Inuit.

For centuries, the remoteness of their lands and the harshness of the climate protected them. Up to 19-th century, Eskimo terms were very few (around 40). The first word *kayak*

was recorded one hundred years after Frobisher's trip as well as *igloo* (from *iglu,* house in Inuit). The next century brought *umiak* (women's boat), *ankakok* (shaman), *husky* and *malamute* (from the cry Mush! used to command the dogs). After the purchase of Alaska by USA in 1867, a series of composed loanwords appeared such as *Alaska pine, Alaska mackerel, Alaska goose* and *Kodiak bear* (the largest living carnivore, first mentioned by Rowland Ward in 1899, in Kodiak island, from Alutiiq, *Qikertaq,* island). During the 20-th centuries borrowings decreased, the most notable one is *anorak* (Inuit *annoraaq*) recorded around 1920.

All over Americas, over the years, visitors and settlers became less dependent on the specialized knowledge of the inhabitants. Moreover, the predominance of the English, rendered the other languages less influential. Also, their great variety, the lack of writing and historical conditions led to the disuse of many native tongues through extinction; however, their linguistic legagy exerted a valuable and indispensable influence upon a developing nation and upon the world.

BIBLIOGRAPHY

Alvin, Joseph, *The Indian Heritage of America*, Alfred A. Kopf, New York, 1968

Axtell, James, *After Columbus:Essays in the Ethnohistory of Colonial North America*, Oxford University Press, 1990

Cutler, L., Charles, *O Brave New Words*, University of Oklahoma Press, 1994

Campbell, Lyle, *American Indian Languages: The Historical Linguistics of Native America. Oxford University Press, 1997*

Silver, Shirley, Miller, R. Wick, American Indian languages, Cultural and Social Contexts, The University of Arizona Press, 1997

https://en.wikipedia.org › wiki › Amerind_languages
https://www.britannica.com › Science › Astronomy
https://www.britannica.com › ... › Languages
https://americanindian.si.edu/nk360/code-talkers/native-languages/
https://www.babbel.com/en/magazine/amerindian-languages
https://glottolog.org/

EDUCATIONAL PODCASTS AS A MEANS OF ENHANCING STUDENT PARTICIPATION IN LEARNING ROMANIAN AS A FOREIGN LANGUAGE – CASE STUDY: THE PREPARATORY YEAR STUDENTS AT POLITEHNICA BUCHAREST, PITESTI UNIVERSITY CENTER

Aurora- Tatiana Dina
Assist. Prof., PhD, Politehnica National University of Science and Technology, Bucharest

Abstract: The study delves into the statement prevalent in Higher Education that international students learning Romanian in the Preparatory Year can acquire improved language skills, digital competencies (knowledge, skills, and attitudes), raised cultural awareness, and increased social understanding, as well, when exposed to diverse perspectives and participation in studying current issues in their field of study, and engaging with subject matter in different ways, through the use of educational podcasts. To establish a solid groundwork for our research, we will commence by elucidating the origin of podcasting and its diverse types. Subsequently, we will present a brief overview of the existing literature on utilizing podcasts as a pedagogical instrument for teaching foreign languages, and the pros and cons of using podcasts as teaching materials. Through this research, we will illustrate the results of a study conducted on 45 international students in the Preparatory Year from the Faculty of Educational Science, Social Sciences and Psychology, of the National University of Science and Technology Politehnica Bucharest, Pitesti University Center, to gauge their perceptions on using teacher-made podcasts to improve their Romanian language skills, with an emphasis on listening.

Keywords: educational podcasts, Romanian as a foreign language, international students, the Preparatory Year, listening skills

1. Introduction

In this rapidly evolving world, technology is revolutionizing the way we learn and access information. Undoubtedly, it has opened up new horizons for innovative teaching approaches in higher education. Technological advancements have helped design learning experiences to be dynamic, collaborative, and accessible, providing an engaging and interactive way for students to acquire knowledge and skills.

''In an educational setting, technology can facilitate more flexible and democratic styles of teaching and learning, provide students with more autonomy and control over their learning, and encourage the development of cognitive competencies and understanding'' (Buckingham, 2003).

2. Background

2.1 Origins of Podcasts

iPod and broadcast are the origins of the term 'podcast'. It is widely accepted that Adam Curry (a former MTV VJ) and Dave Winer (a software developer) are the inventors of the podcast. The duo aimed to create a method to download online radio broadcasts to an iPod, which was a revolutionary gadget that hit the market a few years earlier in 2001. Podcasts have been in existence for more than twenty years, but only in recent years, the medium has seen remarkable growth due to the increasing adoption of smartphones, as well as the popularity of famous podcasts broadcast all over the world. Furthermore, the educational applications of podcasts are also increasing. Podcasts have become a popular and effective tool for learning languages, as short videos or audio clips created specifically to

practice listening and translating. Podcasts offer diverse content, real-world language use, and engagement opportunities, making them valuable resources for foreign language classrooms, where educators can make tailored podcasts to use in their courses, while others assign podcasts as home tasks for students to listen to and provide feedback on.

By using the personalized learning approach in the education process to match the individual needs, interests, and abilities of each student. with the help of technology, educators can create personalized learning paths for students, resulting in a more effective and engaging learning experience. Every student is unique and learns at their own pace and in their own way, therefore personalized learning leverages digital tools and platforms to provide customized and adaptive training.

This approach fosters student participation, motivation, interest in the learning process, ultimately leading to enhanced learning outcomes. Thanks to the widely available podcast creation tools, it has become much easier for teachers to encourage their students to create their own podcasts, which also helps them to develop practical skills such as recording, editing, and sharing content. Hence, podcasts are an effective and desirable tool for achieving several educational goals.

The objective of this research is to gain a comprehensive understanding of the ways in which students perceive the process of producing educational content in the form of podcasts. The study will analyze the students' experiences, challenges and feedback as they use podcasts as learning materials. The research will explore the effectiveness of podcast-based learning by examining the impact it has on students' academic language performance. The results of this study aim to provide insights into the potential benefits and drawbacks of podcast-based learning, and offer recommendations for educators looking to integrate this form of content creation into their language teaching practices.

2.2 Types of Podcasts

There are three types of podcasts that could prove to be advantageous for students learning languages in general. The first category consists of pre-made podcasts authored by language teachers that focus on class content and provide students with supplementary practice. The second category includes personalized original podcasts created by teachers that cater to the specific needs of their students. Finally, the third category comprises general audience podcasts that are intended for native speakers but can offer valuable learning resources to all students looking to enhance their classroom instruction skills. By leveraging these resources, students can supplement their classroom learning experience and improve their language proficiency in a self-directed and convenient manner.

One of the most effective ways to make use of podcasts for educational purposes is to create personalized episodes for students. By developing original content that fits their unique needs and preferences, teachers can effectively introduce learning exercises and activities. To further enhance the learning experience, teachers can also include pre- and post-podcast activities that are customized to class objectives and the varying skill levels of the students.

While utilizing podcasts is an effective method of delivering educational content, creating original podcasts is undoubtedly the most time-consuming approach. To produce high-quality podcasts, teachers must invest a significant amount of time in researching topics, gathering information, writing scripts, recording and editing audio, and ensuring that the final product meets the desired standards. Despite the challenges, creating original podcasts can be a gratifying and engaging experience for teachers and learners. Through the process of producing original podcasts, teachers have the opportunity to explore their creativity, refine their communication and presentation skills, and develop new ways of engaging with students. Furthermore, students benefit from the engaging, informative, and entertaining content delivered through the medium of podcasts. As with any skill, creating original podcasts requires practice, patience, and persistence. With time, teachers can update their

workflow, develop more efficient processes, and produce high-quality podcasts with greater ease. Ultimately, the investment of time and effort required to create original podcasts is well worth the benefits they offer in terms of engagement, learning, and personal development.

2.3 Podcasts as an Educational Resource

The use of podcasting in education offers RFL teachers the opportunity to introduce engaging exercises to improve students' listening skills, and, according to Lemnaru A.C. (2023) RFL teachers *''play a role to product and test teaching material methods to be used in each Romanian language lesson, no matter the main topic refers to vocabulary, tenses, etc. Development thus involves creating and testing of adult learners' learning outcomes.''*

Podcasts created by Romanian language teachers have proven to be a valuable resource in enhancing language skills. However, research shows that foreign language learners may find them challenging due to unskilled pronunciation, difficult grammar, and unfamiliar vocabulary. It is important to combine best practices in teaching and learning languages with the pedagogical potential of podcasts to effectively use them as a teaching tool.

The capacity to actively listen, understand, and accurately interpret auditory information is impacted by personal factors, including relevance and significance. Certain students may encounter difficulties in processing or retaining information, especially when faced with unengaging, irrelevant, or overly complicated educational materials. This can pose a challenge for teachers as it impedes effective communication and learning. Consequently, it is essential to create an environment that addresses the distinct needs of every student and fosters their motivation and interest for the educational process.

Podcasting can be an effective teaching tool in classes, *''but only if it is used to its full potential and its advantages over other teaching methods are utilized. Additionally, it should be supplemented with other resources that can better meet the needs of the course'' (Salmon, 2008).*

Podcasts were mainly used for passive listening activities. Teachers can make use of podcasts by incorporating pre- and post-activities into the curriculum to enhance students' language proficiency.

Podcasting has become a popular and valuable tool in education, gaining recognition for its potential to enhance teaching and learning in classrooms. Researchers have conducted various studies to determine the benefits of using podcasts in education since 2004. Duke University was a pioneer in this research, collaborating with Apple Computer to provide 1600 iPods to incoming freshmen in 2004. The study spanned two semesters, exploring the effectiveness of the iPod as a tool for academic use by students and faculty. According to the research findings, podcasts offered increased convenience for both students and faculty, reducing their dependence on labs and libraries. Students also showed greater engagement and interest in classroom discussions, labs, field research, and projects, leading to improved support for individual learning preferences.

Berlanger (2005) suggests that the use of podcasts in education can offer significant benefits, including reduced dependence on traditional classroom resources, improved learning outcomes, and increased student engagement. There are other documented advantages to using podcasts in learning as well. According to Hew (2009) "Probably the main advantage of podcasting is the simplicity, convenience, and time savings that it offers to learners" (p. 334).

Overall, podcasting is a versatile tool in education that can help students better understand complex concepts and improve their learning outcomes.

2.4 Pros and Cons for Using Podcasts as Educational Material

After podcasting became more widely available and popular in 2003, it started to gain attention from researchers and academics. Early reports highlighted the potential uses and

benefits of podcasting, including its *convenience, portability, attractive and easy-to-use format that could enhance learning outcomes significantly low cost, the capacity to tailor learning and integrate various types of activities. (Blaisdell, 2006; Clark & Walsh, 2004; Laing et al., 2006, Manning, 2005; Meng, 2005, Sloan, 2005)*. At the same time, other early reports also pointed out some disadvantages, including limited interaction, quality control, time- consuming to create and produce activity, technology requirements, learning approaches issues. These considerations highlighted the need to explore the potential of podcasting more fully and develop a better understanding of its uses and limitations in educational settings. *On a University level, there are some studies, that offered these results (Belanger, 2005; Edirisingha, Rizzi, Nie, & Rothwell, 2007; Lee & Chan, 2007; McCarty, 2005).*

Some researchers found that podcasting offered a convenient and portable way for students to access educational materials and that *''it could potentially personalize learning and integrate different types of activities- listening while traveling'' (Godwin-Jones, R. 2005; Gromik, & Aw, 2012)*. Podcasting is also remarkably cost-effective and quick to produce for the educator and completely free to the student. *While not an exhaustive list of advantages, these are among the strengths of podcasting most widely discussed (Williams, et al., 2016).*

Meanwhile, others found that podcasting might not be as effective as expected and that its benefits may be overstated. For instance, *some studies found little evidence of the transfer of resources to mobile devices, (Bennett, 2008; Copley, 2007; Lee & Chan, 2007; Lee, Miller, & Newham, 2009).*

As a result, many researchers concluded that podcasting may work best as a supplement to traditional teaching methods rather than as the main medium of delivery of teaching materials. They suggested that podcasting can be an effective tool for enhancing learning outcomes when used in conjunction with other teaching methods and when designed appropriately to meet the needs of learners.

3. Context and Purpose of the Study

Review of the literature resulted in a limited number of studies on the use of podcasting as an educational tool in the university context, and with no studies focusing on podcasting in teaching RFL.

Research by Clark et al. (2009) suggests that ''in order to enhance the potential advantages of podcasting in higher education, it is becoming increasingly important to place emphasis on the pedagogical design of podcasts.'' This involves going beyond the traditional approach of simply recording lecture content and making it available to students. Instead, it requires a more deliberate and intentional effort to design podcasts that are engaging, and interactive, and enable students to play an active role in their learning. To achieve this, educators must prioritize designing podcasts that incorporate a variety of teaching and learning strategies, such as case studies, problem-solving exercises, or group discussions. This will help ensure that students are not simply passive recipients of information, but rather active participants in the learning process.

Furthermore, designing podcasts with a clear pedagogical purpose in mind can help educators align their teaching objectives with desired learning outcomes. This can result in students achieving a deeper understanding of the course material, as well as developing critical thinking and problem-solving skills that will be valuable in their future academic and professional endeavors.

''The most beneficial aspect of podcasts is when they are introduced as part of a blended approach'' (Edirisingha, Fothergill & Salmon, 2007; Burston, Song & Zhang, 2011).

Bueno-Tena (2015) notices that students feel a stronger connection to the teacher when utilizing podcasts since the voice they listen to is"more pleasant and closer than printed documents."

The podcast format allows the teacher's tone, inflection, and personality to come through, creating a sense of closeness and familiarity for the students. While reading text is more detached and impersonal, hearing the teacher speak makes the students feel like the teacher is right there with them, strengthening the teacher-student bond. The enhanced sense of human connection that podcasts provide is a key benefit to the students.

Listening is a crucial language skill that forms the foundation of language development and comprehension. *According to Pruneanu (2017-2) ''the presentation of the text is done through its reading by the teacher, an impeccable, artistic reading, based not only on accuracy but also able to produce an understanding of the written message.''*

Ramli (2018) is of the opinion that through podcasts the students are ''taught to listen effectively and critically''.

When the teacher presents the text, either by reading it live or in the form of a pre-recorded podcast, his reading ''also leads to acoustic-articulatory, semantic and optical fixation, forming the skills of correct pronunciation, accent, intonation, flow, mimicry, and gesture, which bring, in the act of communication, intellectual and affective information ''(Pruneanu , 2017- 2). Poor listening skills can negatively impact a student's ability to learn since it is the primary way through which they acquire a significant portion of their education.

According to Ramli (2018) ''language learners often face many problems when they first attempt to listen to a new language.'' Furthermore, listening plays a crucial role in the development of intellectual skills, career success, and all professional settings. Therefore, the most important sub–skills of listening for a good podcast-based activity with students should mainly include: recognizing intonation patterns, distinguishing sounds, recognizing stress patterns, comprehending sentence meaning, identifying words, and identifying grammatical tenses.

According to Pruneanu (2017) ''teachers are constantly looking for better ways to access authentic materials and provide experiences that will better develop students' communication skills in a foreign language.''

International students bring valuable cultural and linguistic diversity to higher education *''and enhance social awareness and intellectual growth for people from different backgrounds.''(Wong 2018; Luo and Jamieson-Drake 2013).*

The Preparatory Year international students can benefit greatly from pre-made podcasts that are designed for Romanian as a foreign language (RFL) learners. Teachers give podcasts to The Preparatory Year students, assigning them as homework, or using them in class as listening exercises with pre- and post-activities. Podcasts are customized to cater to the different levels and needs of students, aiding them in improving their listening skills.

Podcasts are effective and valuable language learning tools for improving EFL higher education students' language skills. Furthermore, they do not only make students able to explore many language inputs, but they can also stimulate them into the target language because podcasts bring the Romanian experience to occur in the classroom. The podcasts also encourage students to manage their focus on the task, recognize new vocabulary, memorize the sounds of spoken words, and boost their linguistic competence in order to be more effective listeners.

This paper provides a detailed analysis of the closed-ended questionnaire applied to the 45 international students in the Preparatory Year . To gather the opinions and recommendations of the students regarding the effectiveness of podcasts as compared to other digital tools for learning languages in a classroom environment in order to gain a more

comprehensive understanding of the impact of podcast-based education on the students, a supplementary qualitative study will be conducted, and the findings will be reported in a forthcoming article. This study will provide valuable insights into the effectiveness of podcasting as a language learning tool and help educators make informed decisions about integrating this technology into the classroom.

4. Methodology

Our exploratory study was conducted in order to observe the interest and involvement levels of students during RFL classes, with a specific focus on the impact of educational podcasts on student engagement during listening activities. As this specific subject had not been researched before for RFL, our study aimed to gain a better understanding of the issue. To collect quantitative data, we utilized the interpretative methodology and an Internet-based questionnaire. This method enabled us to obtain precise and reliable data that could be analyzed and interpreted without the need for any software. Our study is based on quantitative data, which uses numbers and mathematical calculations. This approach allows for easy presentation, summarization, comparison, and generalization of the results. As a result, our findings can be easily understood by a wider audience without any background knowledge in the field. Overall, our study makes an important contribution to the field of educational research by shedding light on the impact of educational podcasts on student engagement during RFL classes.

5. Materials

The teaching materials were created by the teachers who teach Romanian language as a foreign language at the Preparatory Year – educational podcasts on different topics, for A2 – B1 level, with a length which varies between three to four minutes. The podcasts produced by teachers offer customized content aimed at improving their listening and comprehension skills, enhancing their creativity and communication abilities; thus they gain a deeper understanding of the course material through engaging with a new medium of learning.

6. Participants

The research that was conducted followed a meticulous set of guidelines for ethical publication and research. All participants were provided with comprehensive information about their rights to remain anonymous and to participate voluntarily before taking part. They were also informed about the study's purpose and how their data would be used. Prior to their involvement, each participant provided explicit consent.

The survey was elaborated through the use of Google Forms ensuring accuracy and minimizing errors. The data collected from the survey was stored safely in the author's One Drive, which was secured. After an appropriate period, in accordance with the guidelines, the One Drive was securely deleted to ensure that the data was not accessible to any unauthorized individuals. Overall, the study was conducted in order to ensure that all participants' rights were upheld and that their data was kept safe and secure. The participants in the study were 45 Preparatory Year students (24 females and 21 males), with ages from 18 to 26, from different cultural backgrounds; they were divided into three groups, and each group studied the same teaching materials over a period of 14 weeks, five hours a day, five days a week. During each of the 14 weeks, each group had two podcast-based teaching topics, and for each of these topics they listened to a teacher -produced podcast; each activity involved pre - , while and post-listening related tasks.

7. Instrumentation

The RFL teachers have created an Internet-based questionnaire to assess whether teacher-produced educational podcasts can be an effective tool for enhancing The Preparatory Year students' listening skills for Romanian as a foreign language. The questionnaire includes

five closed-ended questions that are designed to identify The Preparatory Year students' preferences for using educational teacher-made podcasts in order to improve their listening skills in Romanian, their level of interest in listening to these types of podcasts, how effective they see the educational podcasts for their language learning.

8. Data Analysis

Examining students' perspectives offers valuable insights into how teaching language skills through podcast-based materials can encompass listening, vocabulary and speaking skills. The analysis was conducted and the following table summarizes its important findings:

Table 1 - Data of Students' Perception on Teacher -made Educational Podcasts

No	Question	SA	A	D	SD
1	Did the teacher-made educational podcasts motivate you to improve your Romanian?	80,7%	14,9%	4,4%	0,0%
2	Do you believe that the teacher -made educational podcasts help you improved your listening skills in Romanian?	85,6%	11,7%	2,7%	0,0%
3	Were you interested in listening to podcasts for Romanian language learning?	91,5%	8,5%	0,0%	0,0%
4	Do you perceive podcasts to be effective in improving various language skills such as listening comprehension, vocabulary acquisition, and speaking proficiency?	88,4%	10,5%	1,1%	0,0%
5	Did you become more confident to express your points of view and ideas in Romanian during Romanian classes after listening to podcasts?	81,5%	11,6%	6,9%	0,0%

The analysis presented in Table 1 offers insights into students' perspectives regarding the potential educational podcasts have to stimulate students' imagination, expand their vocabulary, and assist them in learning new things that may not be readily available in traditional classrooms. The results showed that the majority of students (80,7%) expressed their strong agreement to being motivated to improve their Romanian; another proportion (14,9%) also agreed to this question; no student strongly disagreed to this question. The data also suggested that for the second question, most of the participants (85,6%) strongly agreed that the teacher -made educational podcasts helped them improved their listening skills in Romanian. Another positive finding resulted from the third question, where there was a huge response rate (91,5%) with strong agreement among RFL higher education students stating that they were interested in listening to podcasts for Romanian language learning. Our fourth question revealed that a considerable majority of respondents (88,4%) indicated strong agreement in perceiving podcasts to be effective in improving various language skills such as listening comprehension, vocabulary acquisition, and speaking proficiency. These outcomes underline that podcasts can be highly engaging and connect to real-life situations, which enables RFL higher education students to enhance their critical thinking, creative thinking, and problem-solving skills. The last question explored the degree of confidence experienced by students to express their points of view and ideas in Romanian during Romanian classes after listening to podcasts. The findings revealed that a significant proportion of respondents (81,5%) strongly agreed to becoming more confident in expressing their opinions, while a subset of only 6,9% disagreed.These results emphasise the idea that podcasts are effective

and valuable language learning tools for improving EFL higher education students' language skills. Furthermore, they do not only make students able to explore many language inputs, but they can also stimulate them into the target language because podcasts bring the English experience to occur in the classroom. The podcasts also encourage students to manage their focus on the task, recognize new vocabulary, memorize the sounds of spoken words, and boost their linguistic competence in order to be more effective listeners.

9. Limitations, Directions and Future Research

The results showed that podcast tasks were effective in helping Preparatory Year students who participated in the research appreciate their language potential. The 28 podcast sessions provided valuable insights into the students' engagement with the Romanian as a Foreign Language (RFL) class and their proficiency in the target language. However, a longer period of time is needed to draw more conclusive evidence on how such activities can change the attitudes of Preparatory Year students, who are international citizens, towards RFL.

During the language learning sessions, the podcast method was not the only teaching technique used. There were pre, while and post-listening activities. The students were also encouraged to use online resources, and native language interaction activities to improve their language skills. Therefore, it is important to distinguish between the different teaching elements and analyze what factors actually motivated the students to become more involved and interested in developing their Romanian language skills.

To enhance the relevance of research findings for Preparatory Year students, it is advisable to expand the pool of participants to include more teachers and students. This will enable researchers to collect a greater quantity of notes, observations, and data, which can then be thoroughly analyzed and compared to yield more tangible and useful outcomes.

The current research could be expanded into a nationwide study where RFL teachers from various Romanian Universities would be invited to incorporate Podcast- Based Teaching (PBT) into their teaching methods and acknowledge the benefits and limitations of teaching Romanian as a Foreign Language using this PBT technique.

10. Conclusion

By exposing learners to a variety of real-life situations and conversations, podcasts provide them with authentic and contextually relevant material. This can help students to better understand the nuances of spoken language, including accents, intonation, and colloquial expressions. Additionally, podcasts can improve students' knowledge of a particular subject matter by offering insights and perspectives from experts in the field.

Overall, using podcasts as a teaching resource can greatly enhance students' listening comprehension and enrich their learning experience.

BIBLIOGRAPHY

1. Bennett, E. (2008). Using supplementary podcasts to enhance campus-based courses: Students' perceptions and usage. Learning Technology Newsletter, 10(3), 6–9.
2. Bueno-Tena, A. (2015). El uso didáctico del podcast en el aula de ELE. Boletín ELE Anatolia DDP Educativos en Turquía (1), 19-30. Available at: https://cpage.mpr.gob.es/producto/boletin-ele-anatolia/
3. Berlanger, Y. (2005). Duke university iPod first year experience final evaluation. Retrieved from. http://cit.duke.edu/pdf/reports/ipod_initiative_04_05.pdf
4. Buckingham, David. (2007). Digital Media Literacies: Rethinking Media Education in the Age of the Internet. Research in Comparative and International Education. 2. 10.2304/rcie.2007.2.1.43

5. Burston, J., Song. W., & Zhang, H. (2011). Reexamining the Effectiveness of Vocabulary Learning Via Mobile Phones. Turkish Online Journal of Educational Technology, 10(3), 203-214.

6. Clark, D., & Walsh, S. (2004). iPod-learning. Epic White paper. Available from http://www.epic.co.uk/content/resources/white_papers/iPod.htm

7. Clark, S., Giuseppe, C., Scott, K., Sutton-Brady, C., & Taylor, L. (2009). The Value of Using Short-Format

8. Podcasts to Enhance Learning and Teaching. ALT-J Research in Learning Technology, 17(3), 219-322. Retrieved from http://dx.doi.org/ 10.1080/09687760903247609

9. Copley, J. (2007) 'Audio and video podcasts of lectures for campus-based students: production and evaluation of student use', Innovations in Education and Teaching International, 44 (4): 387-399

10. Edirisingha, P, Rizzi, C, Nie, M, & Rothwell, L (2007). Podcasting to provide teaching and learning support for an undergraduate module on english language and communication. Turkish Online Journal of Distance Education-TOJDE, 8, Retrieved November 25 2007, from http://tojde.anadolu.edu.tr/tojde27/articles/article_6.htm

11. Godwin-Jones, R. (2005). Skype and podcasting: Disruptive technologies for language learning. Language Learning & Technology, 9(3), 9–12. Available from http://llt.msu.edu/vol9num3/pdf/emerging.pdf

12. Gromik, N. (2008). EFL learner use of podcasting resources: A pilot study. The JALT CALL Journal, 4(2), 47–60.

13. Hew, K. F. (2009). Use of audio podcast in K-12 and higher education: a review of research topics and methodologies. Education Technology Research and Development, 57, 333– 357doi:10.1007/s11423-008-9108-3

14. Laing, C., Wootton, A., & Irons, A. (2006). iPod! uLearn? Current Developments in Technology-Assisted Education, 1, 514–518

15. Lee, M. J. W., & Chan, A. (2007). Pervasive, lifestyle-integrated mobile learning for distance learners: An analysis and unexpected results from a podcasting study. Open Learning, 22, 201–218. doi: 10.1080/02680510701619810

16. Lemnaru, A. C. (2023). Romanian Language via E-Learning Platforms-A Case Study on L2 Assessment. In E. Soare, & C. Langa (Eds.), Education Facing Contemporary World Issues - EDU WORLD 2022, vol 5. European Proceedings of Educational Sciences (pp. 1452-1463). European Publisher. https://doi.org/10.15405/epes.23045.148)

17. Luo, Jiali and David Jamieson-Drake. "Examining the Educational Benefits of Interacting with International Students." Journal of International Students vol. 2, no. 3 (2013).

18. Manning, S. (2005). The promise of podcasting. Pointers and Clickers, 6(2), 1–6. Available from: http://www.ion.uillinois.edu/resources/pointersclickers/2005_03/Podcasting2005.pdf

19. Meng, P. (2005). Podcasting & vodcasting: A white paper, definitions, discussions & implications. University of Missouri IAT services. Available from http://www.tfaoi.com/cm/3cm/3cm310.pdf

20. Pruneanu, D.M. (2017), METODE MODERNE FOLOSITE ÎN PREDAREA LIMBII ROMÂNE CA LIMBĂ STRĂINĂ, Journal: Annales Universitatis Apulensis. Series Philologica, 18/2017, issue 1, (pp 613-616)

21. Pruneanu, D.M. (2017), METODA CONVERSAŢIEI ÎN PREDAREA LIMBII ROMÂNE CA LIMBĂ STRĂINĂ, Journal: Annales Universitatis Apulensis. Series Philologica, 18/2017, issue 2, (pp 339-343)

22. Ramli, Ramli. (2018). The Use of Podcast to Improve Students" Listening and Speaking Skillsfor EFL Learners. Journal of Applied Linguistics and Language Research. 5. 10.

23. Salmon, G., and Edirisingha, P., (2008) Podcasting for Learning in Universities. Society

for research into Higher Education. Open University Press McGraw –Hill Education

24. Sloan, S. (2005). Podcasting: An exciting new technology for higher education. Paper presented at CATS 2005, March, 25th, 2005. Available from http://www.edupodder.com/conferences/index.html

25. . Williams, A. a., Aguilar-Roca, N. n., & O'Dowd, D. d. (2016). Lecture capture podcasts: differential student use and performance in a large introductory course. Educational Technology Research & Development, 64(1), 1-12.

EXPLORING MISLEADING MEANINGS IN ENGLISH-SPANISH FALSE FRIENDS

Liliana Tronea-Ghidel
Assist. Prof., PhD, University of Craiova

Abstract: Language is a bridge that connects cultures and facilitates communication across borders. However, beneath the surface of seemingly familiar words lies a potential situation prone to confusion and misinterpretation. This is the case of false friends, or "faux amis" in French, words in different languages that look or sound similar but have different meanings. The history of false friends is as rich and diverse as the languages themselves, stretching back through centuries of cross-cultural exchange and linguistic evolution.

Keywords: false friends, cognates, English, Spanish.

The origins of false friends can be traced back to the earliest encounters between speakers of different languages. As civilizations interacted through trade, conquest, and cultural exchange, words and concepts were borrowed, adapted, and sometimes distorted in the process. This led to the emergence of linguistic cognates that appeared similar but had diverged in meaning over time.

The definition given to “false friends” by the Collins English Dictionary in 2022 is: “Words or expressions in different languages that look or sound similar, but differ significantly in meaning.”

In addition to the aforementioned definition of “false friends,” the definition given to “false cognates” by Larousse Dictionary in 2020 is: “terme d'une langue étrangère qui présente une ressemblance graphique ou phonique avec un terme de la langue maternelle, mais ne possède pas le même sens.” (term from a foreign language which presents a graphic or phonic resemblance to a term from the mother tongue, but does not have the same meaning).

“False friends” can lead to misunderstanding or confusion for language learners, as they may mistakenly assume that a familiar-looking word in a foreign language has the same meaning as its counterpart in their native language. These lexical traps highlight the complexities of language learning and the importance of careful consideration when encountering words with similar forms but distinct meanings in different languages.

The concept of “false friends” originated within the field of teaching French as a foreign language, introduced by Koessler and Derocquigny (1928) as "faux amis" in their book : Les faux amis; ou, Les trahisons du vocabulaire anglais (conseils aux traducteurs).[1] This terminology was swiftly embraced and utilized in other languages, including English as "false friends" and Spanish as "falsos amigos."

One of the earliest recorded instances of “false friends” can be found in the interactions between Latin and Old English during the Middle Ages. Words such as *pretend* in English and "pretendere" in Latin may seem cognate at first glance, but while *pretend* means to “claim” or “assert” in English, *pretendere* means to “stretch out” or “extend” in Latin. This divergence in meaning reflects the gradual evolution of languages as they diverged and developed independently over time. Another example, the Latin word *liber* meaning "book"

[1] Koessler, M., & Derocquigny, J. 1928. Les Faux Amis ou les Trahisons du Vocabulaire Anglais.Paris:LibrairieVuibert.
https://archive.org/details/lesfauxamisoules00kssl/page/n17/mode/2up

gave rise to the English word *library*, while its cognate in Spanish, *librería*, refers to a "bookstore" rather than a library.

In the context of translating between English and Spanish, one must proceed cautiously to evade the pitfalls of false cognates. These linguistic pitfalls can lead to confusion, embarrassment, and even miscommunication if not properly navigated. Understanding the nuances of "false friends" is essential for translators, language learners, and anyone engaged in cross-cultural communication.

One of the most well-known examples of "false friends" between English and Spanish is the word *embarazada*. To an English speaker, *embarazada* may appear to mean *embarrassed*. However, it actually translates to "pregnant" in Spanish. This discrepancy highlights the importance of context and careful consideration when translating between languages.

Another common "false friend" between English and Spanish is the word *actual* . While *actual* in English means "real" or "existing," in Spanish it refers to something "up-to-date" or "present." This difference can lead to confusion if not properly understood, particularly in professional or academic settings.

The prevalence of "false friends" emphasizes the need for translators to possess not only linguistic proficiency but also cultural awareness. Translating accurately requires more than just substituting words; it demands a deep understanding of the cultural context in which language is used. This includes recognizing idiomatic expressions, cultural references, and linguistic nuances that may not have direct equivalents in the target language.

In addition to linguistic challenges, false friends can also present opportunities for humor and creativity in language learning and translation. Recognizing and understanding false friends can be a source of amusement for language enthusiasts, as they uncover the quirky intricacies of language and culture. To diminish the risks posed by false friends, translators and language learners must adopt strategies for identifying and navigating these deceptive words. This includes carrying out comprehensive research, referring to reliable sources, and seeking feedback from native speakers.

These "false friends" illustrate how similar-looking or sounding words can have different meanings in English and Spanish, emphasizing the importance of context and understanding in effective communication between speakers of both languages.

The following are some of the most frequent "false friends" encountered between Spanish and English.

In English *actually* is used to indicate that a situation exists or happened, or to emphasize that it is true. Its meaning is that of "in fact" or "really." In Spanish on the other hand, *actualmente* translates to "currently", "nowadays" or "at the moment."

Argument is a term which in English refers to a "disagreement" or a "reason", a statement or set of statements that you use in order to try to convince people that your opinion about something is correct, whereas the Spanish term *argumento* means "plot" or "storyline."

The verb *assist* in English means "to help" or "aid": If you assist someone, you help them to do a job or task by doing part of the work for them. As for its Spanish counterpart, *asistir* , this verb means "to attend" or "to be present at."

Another frequent confusion is that between the English verb *attend*, which in English means to be present at an event or to go to regularly, whereas *atender* in Spanish means "to assist" or "to attend to" in the sense of providing service or looking after someone.

Bigote is a term that in Spanish means means "moustache," referring to the facial hair above the upper lip. In English, however, a *bigot* is a person who has strong, unreasonable beliefs and who does not like other people who have different beliefs or a different way of life.

The Spanish noun *campo* generally refers to a “field”, “countryside”, or “rural area”, whereas the English noun *camp* refers to an outdoor area with buildings, tents, or caravans where people stay on holiday, or it can mean to set up such a place. It can also denote a manner of behavior marked by lively enthusiasm and energy.

Carpet in English refers to a thick covering of soft material which is laid over a floor or a staircase, whilst the Spanish noun *carpeta* refers to a “folder” or a “file”.

Another pair of words that look similar but their meanings are quite different in each language is that of *carta* and *cart*. In Spanish, *carta* typically refers to a “letter”, a “menu”, or a “card”, while in English, *cart* usually refers to a large metal basket on wheels which is provided by shops such as supermarkets for customers to use while they are in the shop.

Casualidad in Spanish means “coincidence” or “chance.” *Casualty* in English is an actual person who is injured or killed in a war, an accident or another situation, usually involving violence.

In English, the term *compromise* is used to refer to a settlement of differences through mutual concessions. However, in Spanish, it denotes "obligation", or "responsibility." This false cognate can lead to confusion when discussing a commitment, as using "compromiso" in Spanish might inadvertently convey a sense of obligation or responsibility instead.

As for the Spanish term *constipado*, meaning having a cold, its English counterpart, *constipated*, refers to someone who has difficulty in getting rid of solid waste from their body.

While *deception* in English is the act of deceiving someone or the state of being deceived by someone, decepción in Spanish means "disappointment”.

The false friend for *disgrace* (shamed/humiliated) in Spanish is *desgracia* (tragedy). In English, if you say that someone is in disgrace, you are emphasizing that other people disapprove of them and do not respect them because of something that they have done.

A person who is *embarrassed* feels shy, ashamed, or guilty about something, and is unrelated to the Spanish *embarazada* which, even though it sounds like the English word, actually means being pregnant.

The Spanish verb *envolver* means to wrap or envelop something, while in English, if you say that someone *involves* themselves in something, you mean that they take part in it, often in a way that is unnecessary or unwanted.

Other words often confused are *eventually* in English and *eventualmente* in Spanish. While in English *eventually* means "finally" or "ultimately," in Spanish *eventualmente* means "possibly" or "potentially."

A further pair of confusing words is the one of the English noun exit , "to leave" or "the way out" and the Spanish éxito which means "success," while "salida" refers to an exit.

Fabric in English is “cloth” or other material produced by weaving together cotton, nylon, wool, silk, or other threads, while *fábrica* in Spanish means "factory."

Idiom refers to a “phrase” or an “expression”: a group of words established by usage as having a meaning not deducible from those of the individual words, such as "kick the bucket" meaning "to die. The Spanish noun *idioma* refers to a “language”, such as Dutch, English, French, etc.

The English noun *injury* refers to a “wound” (damage done to a person's or an animal's body). *Injuria* in Spanish means "insult" or "offense," referring to harm caused by offensive words or actions rather than physical harm.

To *introduce* something means to cause it to enter a place or exist in a system for the first time or to make someone known by name to another. The Spanish verb *introducir* means to“ insert” or “put in”, while *presentar* is used for introductions between people.

Other words that are often confused are *jubilation* and *jubilación. Jubilation* is a feeling of great happiness and pleasure, because of a success, while the Spanish jubilación means "retirement," referring to the period when someone stops working, typically after reaching a certain age or meeting certain criteria.

Although the words *largo* and *large* may sound similar, especially to non-native speakers, their meanings are distinct in each language. In English, *large* generally refers to something big in size or quantity. On the other hand, in Spanish, *largo* usually means long in terms of length or duration.

Another example is *lecture* , which in English typically means a formal talk or presentation, while *lectura* in Spanish means "reading."

The English noun *library* refers to a place where books are kept for borrowing or reading. In Spain however people do not go to a *librería* to study, because it refers to a bookstore, while biblioteca is the word for a library.

Altough the spelling and pronunciation of the words *mayor* (English) and *mayor* (Spanish) are similar, the meanings differ between the two languages. In English, *mayor* refers to an "elected official": a person who has been elected to represent a town or a city for a fixed period of time or, in some places, to run its government. As for the Spanish word, *mayor* means "older" or "elder", as in someone who is of greater age. It can also refer to something that is bigger or greater in size or importance, depending on the context.

Media, in English, is the means of communication that reach large numbers of people, such as television, newspapers, and radio. In Spanish, *media* refers to a "stocking" or "sock."

Note in English typically refers to a a short "document" that has to be signed by someone and that gives official information about something, whereas *nota* in Spanish usually refers to a "grade" or "mark" received for an assignment, test, or academic performance.

The English noun *notice* means "warning", "notification": if you give notice notice about something that is going to happen, you give a warning in advance that it is going to happen. *Noticia*, in Spanish, means news or information about recent events or developments.

Once in English and *once* in Spanish are false cognates, meaning they look similar but have different meanings. While in English, *once* means "one time" or "on one occasion", in Spanish, *once* means "eleven," referring to the number 11.

Another example of false cognates is the word *pan*. While the English noun *pan* usually refers to a round metal container with a long handle, which is used for cooking things in, usually on top of a cooker or stove, its Spanish counterpart means "bread."

Despite sharing the same spelling, the meanings of *pie* differ between English and Spanish. In English, *pie* means "tart", "quiche" and it consists of meat, vegetables, or fruit baked in pastry; however, in Spanish, pie translates to "foot," referring to the anatomical part of the body.

Another pair of confusing words is the one of the English verb *presume* and the Spanish *presumir*. *Presume* means "suppose" or "assume", while in Spanish, *presumir* means to "show off" or "boast" about something.

While the words *pretend* (English) and *pretender* (Spanish*)* may sound similar, they have distinct meanings in each language. In English, *pretend* means to act as if something is true or real when it is not. In Spanish, *pretender* means to intend or aim to do something.

Sensible is another classic example of a false friend between English and Spanish. While in English it means "reasonable" or "logical," in Spanish it means "sensitive." This discrepancy can lead to confusion, particularly when someone intends to convey the idea of something being logical but mistakenly uses "sensible," inadvertently referring to emotions or feelings.

An additional example of confusing words is that of the English noun *success*, which means *"*victory" or "triumph" and the Spanish *suceso* which generally means an event or incident, regardless of whether it was positive or negative. It describes something that happened or occurred.

If you keep a *record* of something, you keep a written account or photographs of it so that it can be referred to later. In Spanish *recordar* means to "remember", while "grabar" is used for recording audio or video.

Another pair of of false cognates is the English adjective sensible (based on or acting on good judgment and practical ideas or understanding), and the Spanish adjective sensible which means "sensitive" or emotionally affected, while "sensato" is used for sensible or reasonable.

The English verb to *translate* (to change words into a different language), seems to be similar to the Spanish verb *trasladarse*, which refers to the act of "moving" from one place to another, often implying a change in location or residence. It can also mean to transfer or relocate something or someone.

Tremendous in English and *tremendo* in Spanish are indeed false friends. In English, *tremendous* means extraordinarily "large," "great," or "powerful." It is used to emphasize how strong a feeling or quality is, or how large an amount is. In Spanish, *tremendo* can mean *tremendous*, but it often carries negative connotations such as "enormous," "terrible," or "awful." It's used to emphasize the intensity or severity of something.

In spite of the fact that *ultimately* and *últimamente* share a similar structure and may appear related at first sight, they have distinct meanings in their respective languages. *Ultimately* means "finally" or "eventually" (after a long and often complicated series of events), while *últimamente* in Spanish means "lately" or "recently."

An English *vase* is a container used for holding cut flowers or for decoration, whereas *vaso* in Spanish refers to a drinking "glass" or a "cup", typically used for beverages like water, juice, or milk.

To review, words in different languages may have overlapping meanings to some extent, which can make understanding them more challenging. False friends are a common challenge in English-Spanish translation, but with awareness and cultural sensitivity, they can be effectively navigated. By understanding the nuances of language and the cultural context in which it operates, language learners and translators can bridge linguistic divides and facilitate meaningful communication across borders.

BIBLIOGRAPHY

Chamizo-Domínguez, P. J. 2008. *Semantics and pragmatics of false friends*. London/New York: Routledge.

Hill, Robert. 1982. *A Dictionary of False Friends*. London: Macmillan Press.

Lemhöfer, K., Dijkstra, A. & Michel, M. 2004. *Three languages, one ECHO: Cognate effects in trilingual word recognition. Language and Cognitive Processes*.

www.academia.edu/15224725/Three_languages_one_ECHO_Cognate_effects_in_trilingual_word_recognition

Koessler, M., & Derocquigny, J. 1928. *Les Faux Amis ou les Trahisons du Vocabulaire Anglais*.Paris:LibrairieVuibert.

https://archive.org/details/lesfauxamisoules00kssl/page/n17/mode/2up

Online sources

www.archive.org/details/lesfauxamisoules00kssl

www.collinsdictionary.com

www.dictionary.cambridge.org
www.larousse.fr.
www.saint-david.net/uploads/1/0/4/3/10434103/linguistic_term_dictionary.pdf.
www.unravellingmag.com/articles/semantic-false-friends/.
www.vasco-translator.com/articles/languages/false-friends-learning-a-foreign-language/

AN EXPLORATION OF LOVE-RELATED IDIOMS IN ENGLISH

Liliana Tronea-Ghidel
Assist. Prof., PhD, University of Craiova

Abstract: Language reflects the culture of a society. It is the lexicon that characterizes each language, this being the main factor that differentiates one culture from another. The language of love knows no boundaries. Each language has its own expressions to describe this deep and complex feeling. English is known for its romantic and poetical phrases, and when it comes to expressing love, the English language has some of the most beautiful and sincere idiomatic expressions. Although love is a universal emotion, the way we express it can vary depending on our language and culture.

Keywords: idiomatic expression, figurative, literal, love.

An idiomatic expression is a sequence of words whose meaning does not turn out to be compositional, it is deeply culturally rooted, that is, the significance of the expression isn't derived directly from its components but rather from the traditions and practices unique to the geographical region where it is used.

Many love idioms use metaphorical language to describe romantic feelings and relationships. For example, "head over heels in love" originated from the idea of being so deeply in love that one's head is metaphorically spinning.

Love idioms in English frequently draw inspiration from literature, mythology, and folklore. For instance, expressions like "Romeo and Juliet love" or "Cupid's arrow" reference famous literary works and mythological figures associated with love. Folklore and superstitions often provide rich sources of imagery and symbolism that find expression in idiomatic language.

In addition, love idioms facilitate communication and connection, serving as bridges between individuals and communities with shared linguistic and cultural heritage. They cultivate a sense of belonging and solidarity, allowing people to bond over shared experiences and emotions, even across linguistic and cultural divides.

Overall, references to characters, stories, and symbols from mythology and literature enrich the cultural context of love idioms and contribute to their resonance with English speakers.

Broadening our English vocabulary is always beneficial, which is why the following English idiomatic expressions can help us describe our feelings more vividly. On this linguistic journey, we will explore some of the most beautiful and most used love related idioms in English.

These idiomatic expressions capture the various facets and experiences of love in English-speaking cultures. The following idiomatic expressions capture different aspects of love, from its strength and endurance to its unpredictability and universality.

For the purpose of this article, various idiomatic expressions were collected from different sources.

Apple of someone's eyes = If you say that someone is the apple of your eye, you mean that they are very important to you and you are extremely fond of them.

A face only a mother could love = This is a humoristic way of saying that someone is ugly or not attractive.

A match made in heaven = two people perfectly suited to each other.

Absence makes the heart grow fonder = This means that when people we love are not with us, we love them even more.

All is fair in love and war = in love and war you do not have to obey the usual rules about reasonable behaviour.

Asking for someone's hand = an old-fashioned way of asking permission for a man to marry a particular woman.

Ball and chain = something or someone that you cannot get rid of, that prevents you from being free or happy or from making progress

(To be) back on the market = To be single and available for dating again after a breakup.

Being in love = to love someone very much in a romantic way.

Being lovey-dovey = If two people in a romantic relationship are lovey-dovey, they show their love for each other in public by touching each other and saying loving things.

Better half = A person's better half is their husband, wife, or usual sexual partner.

Bitten by the love bug = To suddenly and uncontrollably fall in love.

Blind date = a romantic social meeting between two people who have never met each other.

(To) call it quits = To end a romantic relationship or to decide to stop doing something.

Catch someone's eye = If something catches your eye, you suddenly notice it.

Carry the torch for someone = If you say that someone is carrying a torch for someone else, you mean that they secretly admire them or love them.

Crazy in love = when you get butterflies in the pit of your stomach when you are around that special someone.

Cry over spilled milk = To be upset about something that has already happened and cannot be changed, often used in the context of a breakup.

Fall for someone = to be strongly attracted to someone; to fall in love with someone.

To fall out of love = To lose romantic feelings for someone or to stop being in love with them.

Falling headlong (in love) = To fall deeply and impulsively in love.

Fancy someone = to like or want something/someone or want to do something.

Get down on one knee = To propose to someone for marriage, traditionally done by kneeling on one knee while presenting an engagement ring.

Getting cold feet = to suddenly become too frightened to do something you had planned to do, especially something important such as getting married.

Getting dumped = to suddenly end a romantic relationship you have been having with someone.

Get spliced = To get married, often used informally or humorously.

To get over (someone) = To recover from the emotional pain of a breakup and move on with one's life.

Going the extra mile = to make a special effort to show someone you care, often in the context of a romantic relationship.

Have a crush on = to have a feeling of romantic love for someone, especially someone you do not know well.

Have a thing for = If you have a thing about someone or something, you have very strong feelings about them.

Head over heels in love = When you're head over heels, you're confused or thrown off by something. People say they're head over heels in love when they feel disoriented and swept up by their romantic feelings.

Have the hots for someone = If you say that one person has the hots for another, you mean that they feel a strong sexual attraction to that person.

Heart skips a beat = To feel a sudden and strong attraction or excitement upon seeing or thinking about someone.

Heartstrings = If you say that someone or something tugs at your heartstrings, you mean that they cause you to feel strong emotions, usually sadness or pity.

(To be) love's young dream = To be a couple experiencing the intense emotions of young love.

I love you to death = to have a strong sense of care or affection for someone or something. It is a colloquial and informal expression used to emphasize an extremely strong affection, attachment, or devotion towards a person, object, or activity. It implies a deep emotional connection or fondness that surpasses ordinary feelings of love.

I think you hung the moon = To consider someone to be extraordinary, the best, or exceptionally wonderful.

(To be) infatuated with = having a very strong but not usually lasting feeling of love or attraction for someone or something.

It must be puppy love = romantic love that a young person feels for someone else, which usually disappears as the young person becomes older.

Join in wedded bliss = To enter into a state of happiness and harmony as a married couple.

Joined at the hip = if two people are joined at the hip, they are very close to each other emotionally and they spend a great deal of time together.

Jump the broom = A tradition symbolizing marriage, particularly in some cultures or communities.

Kiss and make up = To reconcile or resolve differences. The phrase can refer to a literal kiss, typically among a romantic couple, but is also used figuratively.

Leave at the altar = to abandon the person one is supposed to marry at the last possible moment before the ceremony

Let’s get hitched! = When someone 'gets hitched' then the saying is used as a reference to say that someone is getting (or has gotten) married.

To let go = To release emotional attachment to a past relationship and move forward.

To lick one's wounds = To recover from emotional pain or distress, especially after a breakup.

Love at first sight = Love at first sight is the experience of starting to be in love with someone as soon as you see them for the first time.

Lovebirds = two people who are obviously very much in love with each other.

Love-bombing = the act of showing someone a lot of love or positive attention in order to make them do what you want.

Love conquers all = Every challenge, hardship, or obstacle can be overcome by love or compassion.

Love is blind = “Love is blind” is a direct idiom, one that clearly refers to the way that love blinds the lover to certain truths.

Love-hate relationship = strong feelings about someone or something that are a mixture of love and hate.

Love me, love my dog = said to warn someone that if they want to be in a relationship with you, they must be willing to accept everything about you.

Love triangle = A love triangle is a relationship in which three people are each in love with at least one other person in the relationship.

Love will find a way = Love between two people affords them the strength, conviction, and determination needed to overcome any hindrance or impediment to their ability to be together.

A match made in heaven = It means two people who are perfect for each other.

(Be someone's) Main squeeze = to be the person that someone has a romantic or sexual relationship with.

Make sparks fly = To create a strong romantic or sexual attraction between two people.

Making an honest man/woman (out of someone) = to marry a woman you are having a sexual relationship with.

Marry in haste, repent at leisure = This means that if you marry someone without knowing him or her very well, you will later feel sorry that you got married.

May-December = of or designating a marriage or romantic relationship between a young person and a person who is considerably older.

(To) mend a broken heart = To heal emotionally after experiencing a breakup.

My better half = the person that you are married to, or your boyfriend or girlfriend.

(To be) newly single = To recently end a relationship and be single again.

Old flame = An old flame is someone with whom you once had a romantic relationship.

On the rocks = likely to fail soon.

Play hard to get = If someone plays hard to get, they pretend not to be interested in another person or in what someone is trying to persuade them to do.

Pop the question = to ask someone to marry you.

Ready to tie the knot = If you say that two people tie the knot, you mean that they get married.

Saying I do = A phrase typically spoken at the end of traditional wedding vows, affirming that the speaker intends to adhere to those vows.

Say those three little words = these three short words are "I love you".

Significant other = If you refer to your significant other, you are referring to your wife, husband, or the person you are having a relationship with.

Someone up there loves me = An expression intimating that an unseen power in heaven, such as God, has been favorable or unfavorable to the one making the exclamation.

Star-crossed lovers = If someone is star-crossed, they keep having bad luck.

Strike out = To have no success in romantic pursuits or attempts to start a relationship.

Sweet nothings = If someone whispers sweet nothings to you, they quietly say nice, loving, and flattering things to you.

Swept off one's feet = to make someone become suddenly and completely in love with you.

To be in love with the idea of love = To be infatuated with the concept or ideal of romantic love rather than with a specific person.

Take one's breath away = If something takes your breath away, you feel surprise and admiration because it is so beautiful or exciting.

The big day = the day when you get married.

The light of my life = the person you love most.

The love of my life = The person you love with all your heart. The person you would do anything for.

Their relationship is on the rocks = if something such as a marriage or a business is on the rocks, it is experiencing very severe difficulties and looks likely to end very soon.

They are an item = If two people are an item, they are having a romantic relationship.

To be smitten = having suddenly started to like or love something or someone very much.

To have butterflies in one's stomach = If you have butterflies in your stomach or have butterflies, you are very nervous or excited about something.

Tongue-tied = If you get tongue-tied, you find it difficult to express yourself, usually because you are nervous.

Torn between two lovers = finding it very difficult to choose between two possibilities/people.

Tough love = Tough love is the practice of being very strict with someone in order to help them overcome a problem with their behaviour.

To settle down with someone = to start living in a place where you intend to stay for a long time, usually with your partner.

To take a fancy for someone = If you take a fancy to someone or something, you start liking them, usually for no understandable reason.

To take the plunge = to make a decision to do something, especially after thinking about it for a long time.

To think the sun and world of someone = to like and admire someone very much.

Twitterpated = A whimsical expression indicating being infatuated or love-struck.

Under someone's spell = To be irresistibly drawn to someone as if enchanted or bewitched.

Unrequited love = if love that you feel for someone is unrequited, it is not felt in the same way by the other person.

Walk down the aisle = to get married.

(To) wash one's hands of someone = To disassociate oneself from a person or situation, often after a breakup.

We hit it off = to like someone and become friendly immediately.

Written in the stars = If you believe that something is written in the stars, you believe that it will be made to happen by a force that controls the future.

You are my one and only = to be someone's only true love.

You are too good to be true = If you say that something/someone seems too good to be true, you are suspicious of it because it seems better than you had expected, and you think there may be something wrong with it/them that you have not noticed.

In conclusion, emotions have a rich phraseological system in English. These idiomatic expressions offer a captivating glimpse into the language of love, capturing the essence of romance, affection, and connection. From the enchanting notion of "love is in the air" to the timeless imagery of "lovebirds," these idioms enrich our understanding of love's myriad expressions. These idiomatic expressions draw upon metaphorical language, imagery, and symbolism to convey the complexities of romantic love.

BIBLIOGRAPHY

Allsop, J. and Woods, L.1992. *Engleza pentru toți*. Idioms.Teora.

Coulson, S. 2001. *Semantic leaps: Frame shifting and conceptual blending in meaning construction*. Cambridge: Cambridge University Press.

Dictionary of English Idioms.1998. Longman: Longman Group Limited.

Kövecses, Z. 2000. *Metaphor and Emotion: Language, Culture, and Body in Human Feeling*. Cambridge: Cambridge University Press.

McCarthy, Michael and O'Dell, Felicity. 2003. English Idioms in Use. Third printing. Cambridge: Cambridge University Press.

Moon, R. 1998. *Fixed Expressions &Idioms in English: A Corpus-Based Approach*, Oxford: Clarendon Press.

Online sources

www.collinsdictionary.com
www.dictionary.langeek.co
www.poemanalysis.com
www.urbandictionary.com

THE LATIN PAGANUS IN ROMANIAN AND OTHER ROMANCE LANGUAGES

Dana-Luminița Teleoacă (Dobre)
Scientific Researcher II, PhD, „Iorgu Iordan – Alexandru Rosetti", Institute of Linguistics of the Romanian Academy, Bucharest

Abstract: Paganus – an pan-Romance term unattested epigraphic with a religious meaning earlier than the IV−VI centuries – represents an example of an inherited lexeme which has generated many debates related to its appearance, and the development of its religious semantic nature. This aspect has been discussed, in the specialised bibliography, in relation to one of the dichotomies such as 'village/town', 'civil/military', respectively, 'particular, profane/compact, solidary (group); religious, Christian'. Paganus also provides the example of a Pan-Romance term preserved in various arias of Latinity with meanings not always identical, although this was continued throughout Romania primarily as a religious term. Thus, if in Romanian paganus has been conserved exclusively as a religious term, in other Romance languages there were mentioned including lay meanings, meanings that are related to the original meaning of the Latin noun. Even the semantics of the Romanian term transcends the religious area of meanings, păgân also having secular connotations in some circumstances, which is, however, the result of its figurative usage.

Keywords: Pan-Romance, religious, semantic discrepancies, figurative usage, archaic Romanian, the current church literature.

1. Lat. *paganus* reprezintă un derivat de la *pagus* „borne fichée en terre", sens care este încă prezent în *Vulgata*, G. 2. 382, deşi – după Ern.-Meillet (1959: 475) – nu este exclus ca această accepție să se explice prin influența grecescului παγος. Sensul în discuție a constituit reperul de dezvoltare a unei alte accepții, de care nu se poate face abstracție atunci când vorbim despre *paganus*, și anume „teritoriu rural delimitat prin graniţe, district". Astfel, cel puțin în conformitate cu unele teorii (v., de ex., Șăineanu 1929, Goicu 1999: 10 ș.a.), *paganus*, la origini „relativ la *pagi*", „locuitor al unui *pagus*", a ajuns să însemne „païen", în condițiile în care creştinismul a fost la început o religie a oraşelor, păgânismul dăinuind mai mult la sate[1]. Alți lingviști (v., de ex., Pârvan 1911: 139) au pornit de la semnificaţia pe care *paganus* a dezvoltat-o în limbajul militar, şi anume „civil", accepție creată prin opoziție cu semnificația lexicalizată de sintagma *miles Christi*, încă de la Tacitus contrastul *miles*/*paganus* fiind obişnuit chiar în limba latină literară. La rândul său, Popinceanu (1964: 20 sqq.), semnalând dihotomia 'creştinismul poporului vs creştinismul stratului cult', arată că nu opoziţia 'sat/oraş' a stat la baza evoluției semantice a lui *paganus*. Astfel, *creştinii* trebuie să fi format destul de devreme o comunitate restrânsă conştientă de necesitatea de a lupta împotriva *civililor*, atât din oraşe, cât şi din sate. Mihăescu (1993: 184) şi Zugravu (1997: 306) subscriu la aceeași teorie, insistând asupra faptului că, încă de la început, creştinii se vor fi constituit ca o adevărată *oaste a credinţei* şi vor fi dus o luptă dârză împotriva acelor *pagani* necredincioşi, atât din oraşe, cât şi de la ţară. În acest context, opoziția fundamentală ar fi între *Romanus* (= *christianus*) și *Non-romanus* (= *paganus*).

Christine Mohrmann (cf. Mohrmann 1965: 278-289) formulează obiecţii la adresa ambelor teorii, argumentul invocat vizând în principal anumite neconcordanțe de ordin

[1] Respectiva evoluție semantică, și anume de la „locuitor al unui sat" la „idolatru" trebuie să se fi petrecut în epoca lui Constantin cel Mare, împăratul roman care a oficializat creştinismul în secolul al IV-lea. Atunci, „cei care nu vroiau să accepte creştinismul au căutat adăpost prin sate, pentru a scăpa de influenţa noii religii, care triumfase în oraşe" (Sala 2012: 73).

cronologic. Astfel, deși autoarea citată recunoaște faptul că acele *pagi* au rămas îndelung rebele creștinării, ea arată că în secolul IV, când *paganus* este atestat epigrafic cu sens creştin[2], păgânismul nu mai era în niciun caz religia ţăranilor, în acea perioadă rezistenţa „păgână" venind din partea nobilimii şi a şcolii. Aceasta, pe de o parte. Pe de altă parte, nici opoziția *paganus* (*collegia paganorum*) „civil" // *militia Christi* „oastea lui Hristos" nu mai funcţiona în secolul IV, mai exact atunci când s-a dezvoltat sensul creştin al lui *paganus*[3]. Mai mult, această imagine literară – la origine, o metaforă prezentă, de exemplu, la Tertullianus – ar fi pătruns cu greu în limba populară.

Respingând cele două teorii, Mohrmann arată, într-un subcapitol dedicat neologismelor semantice, că *paganus* a adoptat în limba comună un sens mai larg, „particular, profan" și, de aici, „persoană care nu aparţine unui grup bine definit", sens corespunzând grecescului ιδιωτης. Evoluția semantică – facilitată foarte probabil și de nuanţa *peiorativă* cu care era asociat *paganus* în limba comună – ar fi fost posibilă prin valorizarea sensului „particular, profan" în opoziție flagrantă cu sentimentul *solidarităţii creştine*; așa petrecându-se lucrurile, *profanii* au devenit aceia care nu aparţineau grupurilor creştine. În opinia lui Mohrmann, acest neologism semantic ar fi apărut *independent de uzul grecesc*, în comunităţile latine din secolul IV, el triumfând asupra altor cuvinte cu acelaşi sens. Este vorba despre *ethnicus*, întâlnit şi în *Vulgata* și corespunzând adjectivului grecesc (folosit adesea ca substantiv) εθνιχος (cf. și substantivul propriu-zis ταεθνη „păgâni"), respectiv *nationes*, inspirat de grecescul εθνη, ambele menţinându-se în latină foarte puțin, spre deosebire nu numai de *paganus*, ci și comparativ cu *gentes* şi *gentiles*.

Prin opoziție cu punctul de vedere formulat de Mohrmann, Tagliavini (1963: 912) admite evoluția de la „sătean" la „păgân", mai mult explicând această mutaţie semantică printr-un calc după greacă. Problema neconcordanței temporale este soluționată, convingător în opinia noastră, prin admiterea faptului că semnificaţia creştină a lui *paganus* trebuie să fie anterioară atestărilor epigrafice (secolul IV). Această ultimă observaţie constituie implicit un argument în favoarea celor două teorii tradiţionale, susţinute în legătură cu dezvoltarea semantică „sătean" > „păgân", respectiv „civil" > „păgân", teorii criticate de Mohrmann.

2. În idiomurile neolatine, termenul a fost conservat, în primul rând, cu semnificaţia religioasă (v., în acest sens, rom. *păgân*, it. *pagàno*, engad. *payaun*, fr. *païen*, prov., cat. *pagá*, sp. *pagano*, pg. *pagão*, *apud* REW 6141). În spaniolă, *pagano* are și sensul „aldeano, campesino", pe lângă accepția specifică limbajului bisericesc, „gentil, pagano" (Corominas [III] 1954: 610). Accepții care evocă pregnant sensul originar al latinescului *paganus* au fost consemnate dialectal și în alte limbi romanice, mai exact în retoromană și în italiană; sunt ilustrative în acest sens următoarele structuri lexicale: friul. *payan* „grâu turcesc", „porumb"; trient. *bakam* „ţăran înstărit" și vestfal. *page* „cal de ţară" (REW, *loc. cit.*).

În română, latinescul *paganus* a pătruns exclusiv cu semnificaţia creştină „païen", nu şi cu aceea de „locuitor al satului", aspect care pledează – așa cum arată, de pildă, Popinceanu

[2] Cu sensul laic „ţăran, locuitor al unui *pagus*", *paganus* este atestat în inscripţii din secolele I-III, în timp ce sensul religios nu este atestat mai devreme de secolele IV-VI. Mihăescu (1960: 218) oferă următoarele atestări: *Homini pagano Thelonico* (VAHD 15) – Dalmaţia, secolul III; *Paganiae... ux* (*ori*) *optimae* (11739) – Noricum; *patri Pagano* (14349) – Pannonia inferior; *Aur(eilius) Sisinus paganus* (II 333) – Ulmetum, secolul III; *Aur(elius) Hermes paganus* (12478) – Carsium; *ex pagano protinus baptizato* – Marcellin, 381 și *religione paganus* – Marcellin, 462. Aceeași dată (secolul IV) este admisă și de Pârvan (1911), care arată că uzul general al cuvântului *paganus*, ca termen creştin, apare în mod oficial din 370, într-un edict al împăraţilor Valentinian şi Valens.

[3] În opinia altor lingviști, astfel de aspecte nu constituie contraargumente suficient de puternice, atâta vreme cât nu vor putea fi ignorate „diferitele momente ale pătrunderii creştinismului în Imperiul Roman" (Sala 2012: 73). V. și *infra*, punctul de vedere exprimat de Tagliavini (1963).

(1964) – în favoarea intrării sale mai târzii în limbă. Situaţia specială a lui *paganus* în română a fost explicată de Pârvan (1911: 141) prin faptul că în limba strămoşilor noştri *paganus* a existat numai ca termen tehnic creştin, introdus odată cu noua credinţă, în timp ce *pagus–paganus–pagensis*, în sens profan, rural, au fost înlocuite încă de la început cu *terra* şi derivatele sale, fapt care nu s-a petrecut în idiomurile romanice occidentale. Astfel, în franceză există doi termeni care se raportează, în ultimă instanță, la latinescul *pagus*, și anume *païen* (*payen*) „păgân" (< lat. *paganus*), respectiv *paysan* „țăran" (< *pays* < lat. tz. *pagensis* „habitant d'un *pagus* (subdivision de la cité); par ext., le pagus lui-même", VI-e s.; Dauzat 1938: 541). O situație similară se poate identifica și în italiană, limbă în care *pagàno* este termenul creștin (cf. sensul „che si riferisce al paganesimo"), în timp ce *paesàno*, derivat de la *paese*, lexicalizează sensul „proprio o caratteristico d'un paese; abitante del paese" (Cortelazzo-Zolli 1992/1985: 861). Mai mult, în unele dintre limbile romanice occidentale, descendentul latinescului *paganus* cumulează ambele accepţii (laică, respectiv religioasă); este și cazul spaniolei, limbă în care, aşa cum constatam *supra*, *pagano* lexicalizează sensul „aldeano, campesino", respectiv „gentil, pagano". Și în această limbă există însă inclusiv un reflex al formei din latina târzie, *pagensis*, și anume *pagés* „grosero, rustic" < cat. *pagès* (v. Corominas, *loc. cit.*).

Latinescul *paganus* a fost împrumutat și în albaneză (cf. alb. *ie pëgërë*), aici fiind însă utilizat numai în contexte laice, unde apare cu semnificaţia „sale" (Vătăşescu 1994: 9; 1997: 507). Un punct de vedere diferit este împărtășit de E. Çabej (1958), citat de Vătășescu, autor în opinia căruia sensul „souillé" s-ar fi dezvoltat în albaneză de la accepția religioasă „infidèle". Drept contraargument, Vătășescu (*loc. cit.*) invocă faptul că, pentru noţiunea de „infidèle", albaneza apelează la derivatul *i pabesi, i pafe,* precum şi la împrumutul nou *pagan, pogan,* ceea ce ar însemna că forma *ie pëgërë* constituie reflexul latinescului *paganus,* intrat în albaneză în epoca în care acesta era folosit exclusiv cu sens metaforic (cf. „murdar").

3. Deși în (daco)română latinescul *paganus* a fost continuat exclusiv cu semnificația „païen", totuși descendentul termenului latinesc a putut dobândi, pe terenul limbii române, prin utilizare figurată, unele accepții profane negative, precum „cumplit, rău, barbar" (DEX 2009, MDA_2 [II] 2010), respectiv „murdar"[4], accepții care se regăsesc și la sud de Dunăre, în cazul formelor moștenite în dialectele aromân și meglenoromân. Astfel, aromânescul *pângân* este înregistrat în DDA (1974: 990) cu semnificaţia religioasă „païen, mécréant", dar şi cu sensul laic „méchant, cruel", în timp ce meglenoromânul *păngan* lexicalizează, pe lângă accepția „païen", și sensul „souillé" (Mihăescu 1993: 295 sq.)[5].

În (daco)română apare şi forma *pogán/pógan,* din paleoslavul *pogoninu* sau/și din sârbo-croatul *pogan* „gentilis; impurus", termeni împrumutaţi din latină, în condițiile în care *paganus* a fost răspândit mai întâi printre slavii din Panonia de către misionarii germanici (Șăineanu, *loc. cit.*). Forma menționată a fost însă atestată numai dialectal, și anume în Moldova (cu sensul „urât, urâcios"), respectiv în Transilvania, zonă pentru care Șăineanu a consemnat accepția „straşnic, grozav". În MDA_2 [II] 2010[6] sunt consemnate și multe alte sensuri regionale (inclusiv pentru Banat și Oltenia), adjectivale, dar și substantivale, după

[4] Este vorba despre accepții care trebuie să se fi dezvoltat în contextul în care în dacoromâna populară epitetul de *păgân* a putut fi folosit cu referire la cei de alt neam, dar şi de altă religie: „Ţăranul român superstiţios nu putea crede că ungurul care nu se ţine de tractaturi şi nu posteşte vinerea şi miercurea, nu e păgân. Vrând să arate pe un om necinstit şi ateu, îl numea papistaş" (Șăineanu 1887/1999: 50-52).

[5] Această dezvoltare semantică era analizată de Șăineanu, *loc. cit.*, în termenii unei „transiţiuni logice", identificată de același autor și în limbile slavice, respectiv în albaneză" (v. *infra*, discuția care urmează).

[6] În această sursă este admis ca etimon și maghiarul *pogany*, etimon care, foarte probabil, stă la baza variantei accentuale *pógan*.

cum urmează: „iute la mânie”, (Olt.) „copil rău”, (Ban.) „drac”, „puternic”, (Trans.) „harnic”, (Trans., Ban.) „intens”, „murdar”, „spurcat”, „om prost” ș.a.

De la *păgân* cu sensul figurat „impur, murdar”, s-a format verbul *pângări*, formă rezultată, de fapt, prin disimilare consonantică progresivă din *pângăni*, explicabil la rândul său dintr-un **păngân,* cu *n* propagat (CDER 6392)[7]. În dicționarele actuale ale românei însă, sensul „a mânji, a murdări, a întina” este consemnat doar ca sens secundar, în condițiile în care pe prima poziție figurează accepția „a face de ocară, a dezonora, a necinsti; a păta, a huli, a profana” (v. NODEX 2002 sau DEX 2009). Derivatul postverbal *pângar*(*ă*) – consemnat de Șăineanu (1887) cu sensul „spurcat”, în opera unor scriitori ca P. Ispirescu (*Basme*) sau I. Creangă (*Amintiri*) – figurează în surse lexicografice moderne în primul rând cu accepția regională „(om) ticălos”, alte accepții, inclusiv cea sugestivă pentru sensul „murdar”, fiind consemnate în plan secund (cf., în acest sens, [reg., Munt.] „spurcăciune”, [fig.] „obsecenitate”, [reg.] „rușine” și „dezonoare”, *apud* MDA$_2$ [II] 2010).

O formație verbală similară celei din dacoromână există şi la sud de Dunăre, cu precizarea că aici sensul religios, în relație cu accepția „païen, infidèle” a lui *paganus*, pare a se fi precizat și conservat mai bine, după cum dovedesc structurile verbale din aromână (cf. ar. *pângânescu*) și din meglenoromână (cf. mgl. *pănganes*), consemnate, cea dintâi cu sensurile „devenir païen” și „(se) souiller” (DDA 1974), cea de a doua cu accepția „violer le jeûne, en mangeant gras” [‘a se spurca (la dulce)’, t.n.] (Mihăescu 1993: 295 sq.). De fapt, semnificația „a mânca de dulce” este atestată și în aromână prin adjectivul *purintu, -ă* „cel ce mănâncă de dulce în zilele de post”, figurat, „turc” (Papahagi 1932: 103).

Unitatea românei, la nordul și la sudul Dunării, fie ea și relativă, se poate susține și prin alți termeni care fac parte din aceeași familie lexicală. Este sugestiv în acest sens substantivul *păgânătate*, explicat prin latinescul *paganitas* sau ca derivat de la *păgân*, cu sufixul *-ătate* și lexicalizând sensurile (preponderent religioase) „păgânism”, (arh.) „păcat; greșeală gravă, infamie”, respectiv „mulțime de păgâni” (MDA$_2$ [II] 2010). Corespondentul din aromână, *pângânătate*, este glosat în DDA (1974) prin „excrément”, prin urmare acesta circumscriindu-se noțional ariei laice de semnificații. Legat de această ultimă accepție (figurată), semnalată, așa cum am constatat mai sus, și pentru limbile slave și albaneză, lingvistul croat Petar Skok (cf. Skok 1930: 196) a arătat că sensul „ordure, malpropreté” s-a putut dezvolta într-un context istoric specific, și anume în condițiile în care propovăduitorii creştinismului aveau tot interesul să-i convingă pe slavi că ‘păgânul’ era o fiinţă murdară şi hidoasă[8].

Având în vedere observațiile formulate, nu este surprinzător ca ‘păgân’ să se regăsească în categoria termenilor frecvenți în *româna comună* (cf. TILR [II] 1969: 294), în aceeași ordine de idei nefiind surprinzătoare nici foarte buna sa reprezentare, atât ca adjectiv, cât şi ca substantiv masculin, în texte din secolul al XVI-lea, în primul rând în *Cazania* coresiană din 1581, dar și în *Codicele Voroneţean*, *Palia de la Orăştie* ş.a. (Dimitrescu 1973: 201)[9]. În același secol sunt atestate şi unele derivate de la *păgân*, ca, de pildă, *păgânesc* (1581, Coresi, *Omil.*) sau *păgâneşte* (1566, Coresi, *Apostolul*), deși cele mai multe structuri de acest gen sunt semnalate pentru secolul al XVII-lea (cf. *păgânatic, păgânătate, păgânăţie, păgânean, păgâní, păgânicios, păgânie*), altele nefiind menționate mai devreme de 1800 (v. cazul substativului *păgânime,* consemnat la Budai-Deleanu, *apud* TDRG [III] 1989: 26 sq.).

[7] Respectiva formă verbală a fost considerată cel mai adesea ca reprezentând un derivat pe teren românesc, deși sunt și autori care nu au exclus ca verbul *paganire*, prezent în albaneză, să fi rămas, de asemenea, şi în aria limbii române (v. Mihăescu 1993).

[8] V. și *supra* observațiile formulate de Șăineanu (1887/1999) cu referire la română.

[9] În conformitate cu observațiile din TDRG ([III] 1989: 26), dr. *păgân* este atestat pentru prima dată într-un document de la sfârșitul secolului al XV-lea, mai exact din anul 1496 (cf. Iorga, S.D. XXIV, 44).

Cât privește ocurențele în *literatura bisericească actuală*, de pildă, în textul biblic evanghelic[10] de confesiune ortodoxă, *păgân*(*i*) se utilizează alternativ cu *neam*/*neamuri* (arh., bis.) „popoare (necreştine); păgâni", deși, la nivelul acestui cadru discursiv, am putea admite o oarecare prevalare a termenului de origine maghiară, aceasta în acord cu propensiunea marcată a textului ortodox pentru exprimarea arhaică. În schimb, în versiunile heterodoxe (catolice și protestante) opțiunea pare a fi în favoarea termenului moștenit din latină, observație valabilă mai ales cu referire la textul catolic NTC. Raportul specific dintre cele două structuri lexicale, în textul evanghelic ortodox vs heterodox, reiese și din contextele următoare:

> „Când vă rugaţi, nu spuneţi multe ca *neamurile*" (BO 6:7) / BP, BI, NTC: *păgâni*; „Că după toate astea se străduiesc *neamurile*" (BO 6:32; cf. şi BI) / BP, NTC: *păgâni* (cf. „Pe toate acestea ***păgânii*** le caută"); „La dregători şi la regi veţi fi duşi pentru Mine, ca mărturie înaintea *neamurilor*" (BP 10:18; cf. şi BI) / BO, NTC: *păgâni*; „Şi-L vor da *neamurilor* ca să-L batjocorească" (BP 20:19; cf. şi BI) / BO, NTC: *păgâni* ș.a.

Opțiuni lingvistice distincte 'ortodox/heterodox' sunt relevate și de alte tipuri de texte religioase, cu referire inclusiv la unele derivate din familia lui *păgân*. Astfel, în textul rugăciunii ortodoxe adjectivul participial *pângărit* este selectat frecvent, de regulă în limitele unui tipar (cvasi)tautologic, în care cel dintâi se asociază cu derivatul negativ *necurat*:

> „[...] precum nu Te-ai scârbit de întinata şi necurata ei gură ce Te-a sărutat, aşa nu Te scârbi nici de buzele mele cele *necurate şi* ***pângărite***..." (Rug. 2004: 202, Rug. 2007: 183); „Din buze *spurcate*, din inimă ***pângărită***, din limbă *necurată*, din suflet *spurcat*, primeşte-mi rugăciunea, Hristoase al meu..." (Rug. 2007: 210) ș.a.

Sacrilegiu, neologism de origine latino-romanică, reprezintă opțiunea textului catolic de rugăciune, mai exact termenul selectat în detrimentul unor cuvinte mai vechi în limbă, cum sunt *pângărire* sau *necinstire* (v., de ex., „[...] nepăsarea şi *sacrilegiile* îngrozitoare faţă de Sacramentul iubirii dumnezeieşti", Rug. 1987: 105).

Verbul *a pângări,* în tipar reflexiv, a fost consemnat de noi cu unele ocurențe în textul psalmic actual de confesiune ortodoxă, unde lexicalizează sensul „a se murdări moral; a se încărca/umple de păcate; a se desfrâna", așa cum rezultă și din contextul „***S-au pângărit*** de lucrurile lor şi s-au desfrânat cu faptele lor" (BO: 105:39), căruia în *Biblia de la București* îi corespunde un enunț în care este ocurent sinonimul *a se spurca* (cf. „Şi ***să spurcă*** cu faptele lor şi curviră cu tocmealele lor", BB 105:37). Însă, în economia textului psalmic modern ortodox, a *(se) pângări* este utilizat (îndeosebi în tipar activ-tranzitiv) alternativ cu alte două verbe, și anume *a întina*, respectiv *a batjocori*, uneori semnificația acestor lexeme precizându-se (inclusiv) în relație cu 'actul de a huli': „Întins-au mâinile împotriva aliaţilor lor./ *Întinat-au* legământul Lui" (BO 54:23); „*Batjocorit-ai* pe pământ sfinţenia lui" (BO 88:38) ș.a. În Biblia de la 1688, *a (se) spurca* este lexemul care corespunde semantic nu doar verbului *a (se) pângări*, ci și celorlalte două: „Întinse mâna Lui când răsplătiia; *Spurcară* făgăduinţa Lui..." (BB 54:23), „*Spurcaş* la pământ svinţenia lui" (BB 88:38) ș.a. Același verb (conotat popular), anume *a spurca*, este selectat uneori și în versiunea psalmică modernă: „*Spurcat-au* locul numelui Tău" (BO 73:8) (cf. și „*Spurcară* lăcaşul numelui Tău", în BB 73:8). În concluzie, am putea afirma că, la nivelul limbajului bisericesc actual, varianta biblică, *a (se) pângări* alcătuiește o paradigmă (cvasi)sinonimică cu lexeme precum *a întina,*

[10] Pentru discuția de față am avut în vedere *Evanghelia după Matei*.

a batjocori sau *a spurca*. O paradigmă similară/paralelă se poate identifica la nivel adjectival, în acest context adjective ca *pângărit, întinat, batjocorit, spurcat* sau *necurat* fiind frecvent folosite alternativ în textul rugăciunii ortodoxe și chiar coordonate (copulativ sau prin juxtapunere), în conformitate cu o strategie specifică, și anume aceea a *valorizării prin autodiscreditare* (Moisiuc 2009: 315).

În proverbele incluse în colecția Zanne nu am găsit termenul *păgân* și nici alte lexeme din familia acestuia.

4. *Paganus* – termen panromanic neatestat epigrafic cu sens religios/creștin mai devreme de secolele IV−VI – constituie un exemplu de lexem moștenit ce a generat numeroase polemici cu privire la apariția și dezvoltarea semantismului religios (cf. „păgân, necreștin"), aspect discutat, în bibliografia de specialitate, în relație cu una dintre opozițiile: 'sat/oraș', 'civil (*collegia paganorum*) / militar (*militia Christi*)', respectiv 'particular, profan / (grup) compact, solidar, religios, creștin').

Paganus furnizează și exemplul unui termen panromanic păstrat în diverse arii ale latinității cu sensuri nu întotdeauna identice, deși acesta a fost continuat în ansamblul Romaniei în primul rând cu semnificaţie religioasă. Dacă în română *paganus* s-a conservat exclusiv ca termen religios (aspect pus în relație cu pătrunderea sa mai târzie în limbă, *pagus–paganus–pagensis,* în sens profan-rural, fiind înlocuite încă de la început cu *terra* şi derivatele sale), în alte limbi romanice au fost consemnate (inclusiv) accepții laice, accepții în relație cu sensul originar al substantivului latin (v. cazul limbii spaniole, precum și al unor dialecte ale limbilor retoromană și italiană). În aceeași ordine de idei, relevanță prezintă și unele dublete lexicale, unul religios, celălalt laic, care se raportează, în ultimă instanță, la latinescul *pagus* (v. exemplele consemnate pentru franceză, italiană și spaniolă).

Așa cum am putut constata, semantismul termenului din română transgresează aria religioasă de semnificații, *păgân* având și accepții laice (rezultat al utilizării figurate), similar de altfel formelor corespunzătoare de la sud de Dunăre, în particular din aromână și meglenoromână.

Rom. *păgân* prezintă (numeroase) ocurenţe în *primele texte româneşti,* unde a fost atestat atât ca substantiv, cât și ca adjectiv (v., în același sens, și ocurențele unor derivate de la *păgân,* precum *păgânesc* sau *păgâneşte*). În schimb, valorificarea mai degrabă limitată în economia discursului bisericesc actual s-ar putea explica, cel puțin într-o anumită măsură, prin concurența exercitată de sinonimul maghiar *neam*/*neamuri* (arh., bis.) „popoare necreştine; păgâni", observație valabilă cu referire la discursul creștin ortodox. De altfel, termenul nu a fost deloc consemnat de noi în proverbele românilor. Totuși, acesta a fost reținut în limbă îndeosebi ca termen laic, cu accepțiile figurate „(om) crud, nemilos", „(om) pătimaș, sălbatic", prima dintre acestea regăsibilă și la sud de Dunăre.

Regional, în aria dacoromânească, a fost consemnat și dubletul etimologic *pogán/pógan*, intrat din latină prin filieră slavă și care a fost semnalat cu sensuri eminamente laice, unele dintre acestea comune cu cele ale termenului moștenit.

Obiectul discuției consacrate românei a fost constituit și de o serie de cuvinte din aceeași familie lexicală (cf. *pângări, pângar* și *păgânătate*). Unele dintre acestea prezintă corespondente dialectale sud-dunărene, cu precizarea că, dacă uneori semantismul religios s-a conservat mai bine în aromână, alteori aceeași observație este valabilă cu referire la dacoromână.

Păgân a fost selectat în *vocabularul reprezentativ* al limbii române, acesta satisfăcând două dintre criteriile de apartenență la acest fond lexical, și anume bogăția semantică, respectiv puterea de derivare (v. Sala *et alii* 1988: 20-41).

BIBLIOGRAPHY

Surse

Biblia de la Bucureşti, 1688 (versiune electronică: v. Baza de date în format electronic, pusă la dispoziţie de sectorul de Lexicografie al Institutului de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti" al Academiei Române) [BB].

Biblia sau Sfânta Scriptură (tipărită sub îndrumarea şi cu purtarea de grijă a Prea Fericitului Părinte Teoctist, Patriarhul B.O.R., cu aprobarea Sf. Sinod), Bucureşti, Editura Institutului Biblic şi de Misiune al B.O.R., 1988 [BO].

Biblia sau Sfânta Scriptură. Vechiul şi Noul Testament, Dillensburg. Germania, Gute Botschaft Verlag (GBV), 1990 (ed. I: 1989) [BP].

Biblia sau Sfânta Scriptură a Vechiului şi Noului Testament, Ierusalim, Societatea Biblică, 1980 [BI].

Carte de rugăciuni (ediţia a VII-a), Bucureşti, Arhiepiscopia Romano-Catolică de Bucureşti, 1987 [Rug. 1987].

Carte de rugăciuni pentru trebuinţele şi folosul creştinului ortodox, Tipărită cu binecuvântarea Prea Fericitului Părinte Teoctist, Patriarhul B.O.R., Bucureşti, Editura Institutului Biblic şi de Misiune al B.O.R., 2004 [Rug. 2004].

Carte de rugăciuni, Tipărită cu binecuvântarea Î.P.S. Sale Dr. Laurenţiu Streza, Mitropolitul Ardealului, Sibiu, Editura Andreiana, 2007 [Rug. 2007].

Ciorănescu, Al., 2007, *Dicţionarul etimologic al limbii* române, ediţie îngrijită şi traducere din limba spaniolă de Tudora Şandru Mehedinţi şi Magdalena Popescu Marin, Bucureşti, Editura Saeculum I.O. [CDER].

Corominas, J., 1954, *Diccionario crítico etimológico de la lengua castellana*, vol. III (L-RE), Madrid, Editorial Gredos.

Cortelazzo, Manlio, Paolo Zolli, 1992, *Dizionario etimologico della lingua italiana*, vol. 4 (O–R), Bologna, Zanichelli (I ed.: 1985).

Dauzat, Albert, 1938, *Dictionnaire étymologique*, Paris, Librairie Larousse.

Dicţionarul dialectului aromân general şi etimologic (ediţia a doua augmentată), Bucureşti, Editura Academiei Române, 1974 [DDA].

Dicţionarul explicativ al limbii romane, ediţia a III-a, revăzută şi adăugită, Bucureşti, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan", Editura Univers Enciclopedic Gold, 2009 [DEX 2009].

Ernout, Alfred, Antoine Meillet, 1959, *Dictionnaire étymologique de la langue latine. Histoire des mots*, Paris, Klincksieck [Ern.-Meillet 1959].

Meyer-Lübke, Wilhelm, 1972, *Romanisches Etymologisches Wörterbuch*, Heidelberg, Winter [REW].

Mic Dicţionar Academic, vol. II (MI-Z), Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic, 2010 [MDA_2 [II]].

Noul dicţionar explicativ al limbii române, Bucureşti – Chişinău, Editura Litera Internaţional, 2002 [NODEX 2002].

Noul Testament (ediţia a IV-a), tradus şi adnotat de Pr. Dr. Emil Pascal, Paris, Éditions du dialogue, Société d'Éditions Internationales, 1992 [NTC].

Şăineanu, Lazăr, 1929, *Dicţionar universal al limbei române* (ediţia a VI-a), Bucureşti, Editura „Scrisul Românesc".

Tiktin, H., 1989, *Rumänisch-Deutsches Wörterbuch*, Band III (P-Z), Wiesbaden, Otto Harrassowitz [TDRG [III] 1989].

Zanne, Iuliu A., 1895–1903, *Proverbele românilor din România, Basarabia, Bucovina, Ungaria, Istria şi Macedonia* (Cu un Glosar româno-francez), vol. I–X, Bucureşti, Editura Librăriei Socecu & Comp.

Lucrări de referință

Coteanu, Ion (coord.), *Istoria limbii române*, vol. II, București, Editura Academiei Române [TILR [II] 1969].

Dimitrescu, Florica, 1973, *Contribuţii la istoria limbii române vechi* (*Indice lexical paralel, sec. al XVI-lea*), Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică.

Goicu, Simona, 1999, *Termeni creştini în onomastica românească,* Timişoara, Editura Amphora.

Mihăescu, Haralambie, 1960, *Limba latină în provinciile dunărene ale Imperiului Roman,* Bucureşti, Editura Academiei Române.

Mihăescu, Haralambie, 1993, *La romanité dans le sud-est de l'Europe,* Bucureşti, Editura Academiei Române.

Mohrmann, Christine, 1965, *Études sur le latin des chrétiens,* Tome III, *Latin chrétien et liturgique,* Roma, Edizioni di storia e letteratura.

Moisiuc, Grigore, 2009, „Acatistul – structuri stilistico-poetice. Rugăciunea şi întâlnirea în interval", in Al. Gafton, Sorin Guia şi Ioan Milică (ed.), *Text şi discurs religios*, I, Iaşi, Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza", p. 311–319.

Papahagi, Tache, 1932, *Aromânii: Grai – Folclor – Etnografie, cu o introducere istorică* (Curs universitar litografiat), Facultatea de Filosofie și Litere, București.

Pârvan, Vasile, 1911, *Contribuţii epigrafice la istoria creştinismului daco-roman,* Bucureşti, Atelierele Grafice Socec & Co., Societate anonimă.

Popinceanu, Ion, 1964, *Religion, Glaube und Aberglaube in der Rumänischen Sprache,* Verlag Hans Carl Nürnberg.

Sala, Marius (coord.), 1988, *Vocabularul reprezentativ al limbilor romanice,* București, Editura Științifică și Enciclopedică.

Sala, Marius, 2012, *De la latină la română*, București, Editura Pro Universitaria.

Skok, Petar, 1930, „La terminologie chrétienne en slave: le parrain, la marraine et le filleul", *Revue des études slaves*, tome X, p. 186–204.

Şăineanu, Lazăr, 1999, *Încercare asupra semasiologiei limbii române. Studii istorice despre tranziţiunea sensurilor*, ediţie îngrijită, studiu introductiv şi indice de Livia Vasiluță, Timişoara, Editura de Vest [I ediţie: 1887].

Tagliavini, Carlo, 1973, *Storia di parole pagane e cristiane attraverso i tempi,* Brescia, Morcelliana.

Vătăşescu, Cătălina, 1994, „Termes chrétiens d'origine latine en albanais et en roumain", *Revue des études sud-est européennes. Civilisations-Mentalités*, Tome XXXII, N°s 1–2, Editura Academiei Române, p. 5–19.

Vătășescu, Cătălina, 1997, *Vocabularul de origine latină din limba albaneză în comparaţie cu româna,* Bucureşti, Ministerul Educaţiei, Institutul Român de Thracologie, Bibliotheca Thracologica, XIX.

Zugravu, Nelu, 1997, *Geneza creştinismului popular al românilor*, Institutul Român de Thracologie, Bucureşti, Vavila, EDINF SRL.

PARTICULARITIES OF THE DIALOGUE IN REALITY SHOWS

Valeria Maftei
PhD, „Ion Luca Caragiale" National College, Ploiești

Abstract: This paper aims to present particularities of the dialogue in reality shows. These programs display various dialogue structures, in diverse contexts. The structure of dialogue is less constrained by rules than in other televisual genres, such as interview or debate. Communication is not always coordinated by a moderator, aspect that gives a relative freedom to verbal interactions. Communicative behavior of participants in reality shows differs depending on the circumstantial context, but also on the presuppositional one.

Keywords: dialogue, language, reality-show, communication, patterns.

Genul „tele-realitate" este o apariție relativ recentă pe canalele românești de televiziune, însă, la nivel internațional, aceasta este o specie longevivă, originea sa fiind identificată, de cercetătorii media, în anii '40, când televiziunea americană difuza farse ai căror protagoniști erau oameni obișnuiți (*Candid Camera*). Totuși, primele formate consacrate au fost difuzate de televiziunea americană abia în anii '70. Primele emisiuni de tip „reality-show" din America s-au inspirat din materialul de supraveghere al camerelor poliției (de exemplu, serialul *Cops*, difuzat din 1989, în SUA). Interesul pentru genul *reality tv* a crescut odată cu popularitatea tabloidelor și a programelor de divertisment.

Astfel, s-a evoluat de la înregistrări prealabile, la difuzări în timp real, miza fiind reacția spontană, genuină, a participanților. În plus, camerele de filmat nu mai sunt ascunse, aspect ce afectează conduita și limbajul participanților. Totuși, pretenția de „realitate" a evenimentelor prezentate, trebuie privită cu scepticism: filmarea propriu-zisă este adeseori trunchiată, prin intervenții la montaj; „realitatea" e pregătită pentru un impact puternic asupra spectatorului.

Cele mai recente lucrări de specialitate împărtășesc opinia despre absența unor granițe evidente între ceea ce este real și ceea ce este fictiv într-un program de tip „tele-realitate". Formatul care a consacrat genul *reality show*-ului la nivel internațional, a fost *Big Brother*. Foarte multe studii îl citează ca fiind declanșatorul acestui interes global pentru realitatea văzută prin lentila camerei. Scopul clar comercial este evidențiat de Bignell și Orlebar :

Programele sunt editate până când se obține un conținut incitant, iar concurenții sunt aleși după potențialul de a face emisiunea interesantă […] Toată lumea știe că aceste programe sunt o realitate regizată. Dar acest tip de realitate pare să atragă audiențe mai mari decât documentarele convenționale. (2009: 165)

Daniela Zeca-Buzura (2007:80) identifică patru mari tipuri de emisiuni *reality tv*, care au succedat formatul internațional *Big Brother* pe canalele românești: „tele-casting" (emisiuni de preselecție a unor viitoare „staruri" - de exemplu, *Vocea României),* „tele-experiment" (participanții sunt supuși unor probe, experimentând un rol – de exemplu, *Schimb de mame),* „tele-seducție" (participanții conviețuiesc într-un spațiu închis, în vederea formării unui cuplu - de exemplu, *Mireasa),* „tele-consiliere" (participanții își relatează problemele, iar acestea sunt analizate de către psihologi, sociologi, avocați, încercându-se o soluționare – de exemplu, *Acces direct)*.

Emisiuni de tip „tele-casting"

Formatul de tip „tele-casting” a pătruns de aproximativ două decenii pe ecranele românești, anul 2011

aducând mai multe astfel de producții, care au rulat relativ simultan pe canale diferite: *Vocea României* (*PRO TV*), *X factor* (*Antena 1*), *Fabrica de staruri (TVR 1)*. Pentru analiza dialogului am ales două fragmente: primul (A), din emisiunea *Vocea României,* (selecția acestui format bazându-se pe ecoul mediatic și pe procentele de audiență înregistrate, net superioare celorlalte două emisiuni de același gen) și al doilea (B.), *MasterChef*, un alt format de succes difuzat de același canal, *PRO TV*.

A. *Vocea României* – analiza dialogului

Particularitățile situației de comunicare

Emisiunea are un regulament relativ simplu: după o preselecție, concurenții se prezintă pe rând în fața juriului (format din personalități ale industriei muzicale), interpretând o piesă. Dacă se obține votul a cel puțin unui membru al juriului, concurentul este calificat pentru competiție, în echipa respectivului „jurat”, care-i va fi mentor și antrenor pe tot parcursul concursului. În cazul în care mai mulți membri ai juriului sunt interesați de cooptarea aceluiași concurent, candidatul este în fericita ipostază de a își alege „mentorul”. Pentru lucrarea noastră am ales o astfel de situație, urmărind strategiile de persuadare utilizate de fiecare dintre jurați, dar și strategia abordată de concurent, în anunțarea alegerii făcute.

Particularitățile raportului de putere

Fragmentul selectat ilustrează felul în care raportul de putere este inversat (aparent), întrucât, inițial, membrii juriului dețin deopotrivă puterea expertului (putând decide cine merită să intre în competiție), dar și pe cea coercitivă / recompensatoare, în funcție de decizia luată. Cel puțin unul dintre membrii juriului constituie pentru concurent un exponent al puterii referențiale, aspect ce interferează și afectează uneori deciziile competitorului.

Particularitățile rețelei de comunicare

Rețeaua de comunicare utilizată pentru momentul jurizării este de tip „roată”, în care rolul de lider revine concurentului, acesta aflându-se într-o poziție privilegiată, dat fiind interesul membrilor juriului de a îl coopta în echipa personală. Grație acestui tip de comunicare, dialogul este clar structurat, intervențiile fiind făcute pe rând, cu rare suprapuneri de replici. Rolul decizional revine concurentului.

Contextul comunicativ

Locul: studioul emisiunii *Vocea României*

Participanți: Pavel Bartoș (P.B.) (prezentator)

Loredana Groza (L.G.), Smiley (S.), Marius Moga (M.M.), Horia Brenciu (H.B.) – jurați și „antrenori” ai concurenților selectați

Brigitta Szebenyi – (B.S.) concurentă

Tipul dialogului: deliberativ, persuasiv

Scopul dialogului: Toți cei patru jurați și-au manifestat intenția de a coopta concurenta în propria echipă, prin urmare, aceasta trebuie să aleagă cu cine vrea să se pregătească pentru competiția muzicală

Observații: fragmentul selectat include două secvențe: prima, un schimb de replici dinaintea probei scenice, și a doua, discuția purtată după terminarea interpretării piesei, cu membrii juriului, întrucât toți patru și-au arătat dorința de a o include pe concurentă în echipa proprie, în vederea „antrenamentului” muzical.

P.B.: Pe cine-ai vrea tu, antrenor?

B.S.: Moga.

……..

((concurenta tocmai a încheiat interpretarea în aplauzele publicului aflat în studio, fapt pentru care le mulțumește))

B.S.: Trebuie să recunosc că am avut publicul alături și a fost extraordinar. Vă mulțumesc mult! Iuhu! ((sare și gesticulează; apoi, către juriu)): Ok. Vă dau cuvântul. Îmi pare rău. vorbesc cam mult de obicei.

H.B. : Vorbești mult, ești a mea ! ((amândoi râd)) Ești a mea dragă, stai liniștită↓ cum te [cheamă pe tine?

B.S. ((vorbește cu marcat accent unguresc)) [Sunt din Arad. Mă cheamă Brigitta Szebenyi

H.B.: Brigitta! Ai un nume foarte frumos, ai o … culoare de păr foarte … sexi, iar dincolo de asta ai avut încă de la început toate … datele vocale pentru echipa mea și mă bucur foarte mult↓ eu te vreau - așa cum scrie jos aicea ((arată spre bannerul luminos de la pupitrul său)) așa scrie [și-n inima mea

B.S.: [Uu!! ((mișcare a capului și gestică sugerând jena, dar și plăcerea complimentului))

H.B.: și ești binevenită-n echipa mea

B.S.: Aș vrea … aș vrea să mai aud păreri. Așa mi se pare corect să le dăm și lor cuvântul, nu domnule Brenciu?

H.B.: Da, domnișoară dragă

L.G.: Uite ce te respectă, vezi? Deja … respectul acesta nu-mi sun-a bine! Smiley?

S.: Brigitta – nu pot să spun că te-am ales după cât de mult vorbești ###

B.S.: O.K ((gest aprobator din cap))

S.: te vreau în echipa mea după cât de bine cânți. Deci e clar: Te vreau în echipa mea! ((bate în pupitru într-un gest de evidențiere a cuvintelor))

H.B. ((cântând)): *I want you , [I need you , I gotta believe you*

M.M.: [Băi ce-mi plac fetele _astea care [așteaptă să fie …

L.G.: [Brigitta, eu știu că tu mă vrei și știi că eu te vreau

M.M: ((către L.G.)): [Asta-i tot discursul?

B.S.: [Greu!

L.G. ((către M.M.)): Noi două ne potrivim ↓Ai văzut și tu ... te-ai întors cam târziu … ai văzut cum să mișcă, știe să cânte și să danseze în același timp

M.M.: E-adevărat că … sunt mai precaut …

B.S.: păi cred că ar trebui să cânt un cântecel - gen: *Hey Mr. Smiley put a record on … I wanna dance with my baby* ((Smiley se îndreaptă spre ea, gesticulând încântat))

Strategii discursive

Situația de comunicare mai sus prezentată ilustrează modul în care participanții uzează de diferite strategii pentru a-și atinge scopurile. Pe de o parte, concurenta, B.S., dorește să facă alegerea în concordanță cu propria dorință, dar fără a leza imaginea de sine a celorlalți jurați. Pe de altă parte, cei patru sunt la rându-le competitori (cel puțin în scenariul emisiunii), pentru a o convinge pe Brigitta că sunt cei potriviți să o îndrume.

Unul dintre jurații care folosește o gamă variată a strategiilor de persuadare este Horia Brenciu. Acesta mizează pe seducerea verbală, făcând afirmații categorice, („Ești a mea dragă, stai liniștită”), dar apelează și la registrul afectiv („așa scrie și-n inima mea”), tipul de comunicare verbală care-l caracterizează fiind ludicul (a se vedea și intervenția sa ulterioară, când fredonează dintr-un cântec). Intervenția sa este cea mai amplă, conținând argumente de natură să impresioneze concurenta și să satisfacă imaginea pozitivă a sinelui. Deși foarte sumar schițate, argumentele sale vizează atât prezența scenică (aspectul fizic), cât și talentul, aprecieri pe care le mai face doar Loredana Groza. Cu toate acestea, răspunsul lui H.B. nu este cel căutat, întrucât, concurenta trece mai departe, la opiniile celorlalți jurați.

Intervenția lui Smiley este concisă. Mesajul său este foarte clar, evidențiat și prin elemente paraverbale (tace, așteptând reacția concurentei după prima observație făcută: „nu

pot să spun că te-am ales după cât de mult vorbești ###") și non verbale (gestul prin care marchează siguranța alegerii făcute, seriozitatea propunerii, importanța deciziei). Reiterarea invitației: „te vreau în echipa mea" sintetizează impresia pozitivă făcută. Spre deosebire de Horia Brenciu, el nu mizează atât pe strategii verbale, cât pe imaginea sa, pe faptul că B.S. îi atribuie puterea referențială. Loredana Groza are mai multe intervenții: de ranforsare pozitivă pentru concurentă („știe să cânte și să danseze în același timp"), dar și ranforsare negativă pentru ceilalți jurați, cu care se află în competiție pentru alegerea fetei („Uite ce te respectă, vezi? Deja … respectul acesta nu-mi sun-a bine !; .. te-ai întors cam târziu"). A doua sa intervenție, cea adresată propriu-zis Brigittei, are loc în condițiile producerii unei rupturi a comunicării, dialogul precipitându-se înspre final, în așteptarea deciziei concurentei. Replicile lui M.M. și ale L.G. se suprapun total sau parțial, astfel încât confruntarea dintre jurați devine evidentă și la nivelul structurii dialogului, prin aceste întreruperi și suprapuneri competitive.

(Jinga, 2006). Astfel, replica lui L.G: „te-ai întors cam târziu…" implică un reproș care este asumat de M.M. prin marcare textuală .: „E-adevărat" și ezitarea formulării acordului de opinie: „sunt mai precaut". Ca urmare a schimbului de replici dintre cei doi, concurenta formulează decizia sa, de a îl alege pe Smiley ca „antrenor", decizie comunicată indirect, prin cântec, conturând comportamentul verbal ludic al concurentei.

Am lăsat pentru final intervențiile făcute de M.M., întrucât am vrut să evidențiem un aspect particular al situației date. Inițial, înainte de interpretare, concurenta îi declarase prezentatorului că ar dori să lucreze cu M.M. (a se vedea secvența de mai sus). Ulterior însă, așa cum am arătat, îl va alege pe Smiley. Se pune întrebarea ce anume i-a schimbat decizia, iar răspunsul poate fi găsit în dialogul anterior redat. Urmărind fragmentul selectat, se observă că M.M. are 3 intervenții, dar niciuna adresată direct concurentei; în plus, prima lui replică este, chiar dacă formulată la modul general, o ranforsare negativă, construită pe o ironie: „Băi ce-mi plac fetele _astea care așteaptă să fie…" . Provocat de L.G. să admită că s-a decis greu, dar că tânăra are potențial artistic, M.M. întărește impresia inițială de detașare și lipsă de real interes, formulând un răspuns care, din nou, nu vizează prestația concurentei, ci justifică propria atitudine: „E-adevărat că …sunt mai precaut …". Faptul că nu adresează nicio invitație directă concurentei, așa cum au făcut ceilalți trei „jurați", poate constitui un motiv suficient pentru B.S. să se reorienteze către un alt „antrenor". Mai mult, M.M. este singurul din juriu care nu și-a manifestat aprecierea față de concurentă, iar comportamentul său nonverbal și paraverbal a indicat lipsa de interes.

În ceea ce privește strategia abordată de Brigitta Szebenyi, observăm încă de la început ezitarea și amânarea momentului alegerii: „Aș vrea …aș vrea să mai aud păreri"; această replică implică însă și refuzul ofertei lui H.B., fapt semnalat prin utilizarea unor atenuatori de expresie, specifici politeții negative (folosirea verbului „a vrea" la modul condițional-optativ, a formulei de adresare, „domnule Brenciu" și chiar oferirea unei justificări pentru dorința exprimată: „Așa mi se pare corect să le dăm și lor cuvântul"). Acest mod de adresare impune o distanțare de interlocutor fapt remarcat și de alt participant la interacțiunea verbală: „L.G.: Uite ce te respectă, vezi? Deja … respectul acesta nu-mi sun-a bine !". Așa cum spuneam anterior, concurenta este în așteptarea unei invitații din partea lui M.M., dar, întrucât aceasta nu se concretizează, B.S. se va reorienta către S. Este interesant de remarcat faptul că alegerea făcută nu pare a fi urmarea celor spuse în cadrul dialogului din studio. Prin raportare la intervenția lui H.B. ori la cea a L.G, replica lui S. nu este persuasivă, limitându-se la a lansa o invitație, prefațată de ceea ce ar putea constitui o ranforsare negativă („nu pot să spun că te-am ales după cât de mult vorbești ### te vreau în echipa mea după cât de bine cânți. Deci e clar: Te vreau în echipa mea!"). Putem opina, deci, că alegerea concurentei este premergătoare acestui dialog, existând, probabil, o ierarhie personală a „favoriților", pe care a adaptat-o la contextul dat.

Chiar dacă „scenariul” *reality-show*-ului favorizează acest moment decisiv, accentuând disputele, alegerea concurenților este, de cele mai multe ori, deja făcută, așa cum o arată interviurile inițiale dintre aceștia și prezentatorul emisiunii, Pavel Bartoș. Aspectul ne pare cu atât mai important cu cât emisiunea, ca toate formatele „tele-reality”, mizează pe impresia de genuin, de autentic, iar dialogul dintre participanții la interacțiunea verbală trebuie să evidențieze acest lucru. „Adevărata” realitate transpare însă din frânturile dialogale sau chiar din afirmațiile participanților. Un exemplu concludent îl constituie cazul concurentului Aldo Blaga (A.B.), care, impresionează toți patru jurații, aceștia încercând să-l convingă fiecare să se alăture echipei proprii. Răspunsul Lui A.B. este cât se poate de clar, chiar dacă este dat sub forma unei anecdote:

Aveam o mică regie din culise, făcută cu tatăl meu […] un pachet de cărți toate mi le-a dat tatăl meu s-aleg, în caz că se-ntorc [jurați] mai mult de unu. Am tras – scria „Marius Moga” pe cartea respectivă ((aplauze, râsete, M.M. vrea să se ridice)) stați, stați că n-am terminat: era Marius Moga. Pe_ormă, uitându-mă mai atent la restul cărților, încercând să-i găsesc și pe Horia Brenciu, pe Loredana Groza, pe Smiley, am observat că pe toate scria Marius Moga. Așa că: Marius Moga.

Ca o concluzie asupra celor spuse mai sus, afirmăm că, în ciuda efectului de real, emisiunea de tip „tele-casting” lasă să transpară, dincolo de scenariu și de intențiile realizatorilor, adevăratul curs al evenimentelor. Observațiile noastre susțin ceea ce unii cercetători au evidențiat în lucrările lor și anume că, în ciuda pretenției de show genuin, niciuna dintre emisiunile acestui gen nu este neregizată. Toate prezintă un scenariu, construit cât mai veridic, cu elemente de neprevăzut, însă numai în măsura în care aceste elemente-surpriză servesc interesului major al televiziunii: spectacolul.

B. *MasterChef* – analiza dialogului

Vom analiza in continuare un fragment dintr-o emisiune de tip „tele-casting”, *Masterchef*, pentru a evidenția particularități ale limbajului, care definesc tot mai mult mediile audiovizuale. Observațiile ni se par cu atât mai relevante cu cât, emisiunea are, prin formatul său, și caracter instructiv.

Particularitățile situației de comunicare

Emisiunea presupune competiția unui număr de persoane (inițial, 150, apoi 50, 21 și ulterior 12), pentru a obține titlul de *MasterChef* și o consistentă sumă de bani, 50 000 de euro. Juriul este alcătuit din trei persoane, „chefi” în localuri selecte în București, aceștia având în același timp și rolul de profesor pentru concurenți. Episoadele la care ne vom referi au fost filmate în spații închise, adecvat mobilate și echipate pentru a permite concurenților să gătească având toate cele necesare la îndemână.

Particularitățile raportului de putere

Un alt criteriu al selecției acestui fragment l-a constituit particularitatea raportului de putere din cadrul acestei emisiuni: fiind o producție de tip concurs, participanții trebuie să respecte regulile competiției pentru a putea accede la următorul nivel, până la momentul final. Spre deosebire de situația ilustrată anterior, această emisiune nu permite inversarea raportului de putere, în niciunul dintre momentele sale. Liderii rămân cei trei bucătari „chef”, doar concurenții între ei pot avea raporturi privilegiate, în funcție de performanța în competiție. Cei trei „jurați” cumulează mai multe tipuri de putere: în primul rând, pe cea legitimă, putând impune sarcini concurenților sau optând pentru eliminarea lor; în al doilea rând, ei dețin puterea coercitivă sau recompensatoare, în funcție de deciziile pe care le iau cu privire la concurenți; nu în ultimul rând, ei dețin și puterea referențială, servindu-le drept model concurenților, uneori cerându-le explicit să le adopte atitudinea și sfaturile. Mai mult,

li se atribuie și puterea expertului, ei fiind aleși ca juriu tocmai datorită competențelor certificate în arta culinară.

Particularitățile rețelei de comunicare

Tipurile de rețele de comunicare variază pe parcursul show-ului, de la dialogul binar, la cel „multicanal", în care oricine poate vorbi cu oricine, fără restricție, sau la cel de tip „roată", când juriul abordează fiecare concurent în parte, pentru a face aprecieri în legătură cu evoluția acestuia. Pentru analiza noastră am selectat un anumit tip de rețea: cea de tip „binar", care presupune comunicarea doi câte doi (concurent cu câte un membru din juriu sau concurent – reporter intervievator).

Contextul comunicativ

Locul: studioul emisiunii *MasterChef*

Participanți: Florin Dumitrescu (F. D.), Cătălin Scărlătescu (C.S.), Sorin Bontea (S.B.) – jurați și „profesori" ai concurenților

Andreea Moldovan (A.M.), Gabi Godeanu (G.G.), Izaura Nițoi (I.N.), Bogdan Alexandrescu (B.A.), Mimi Nicolae (M.N.), Pâslaru Simona (P.S.) - concurenți

Tipul dialogului: deliberativ

Scopul dialogului: Concurenții tocmai au încheiat una dintre probe, iar juriul le va evalua rezultatul

Observații: o mare parte dintre replicile juraților sunt sub forma monologului adresat, întrucât concurenții nu răspund la comentariile făcute, dar vor comenta ulterior, doar în fața camerelor, ce-au de spus în legătură cu observațiile primite. Foarte puțini contestă însă decizia / afirmațiile „juraților" (replicile care au fost date ulterior, în absența celorlalți concurenți și a membrilor juriului, au fost notate parantetic). Comentariile făcute de jurați sunt difuzate alternativ cu replicile date ulterior de concurenți, fapt ce demonstrează trunchierea materialului, montajul și, evident, absența unor posibile alte comentarii din momentul filmărilor.

> **C.S.:** Una dintre cele mai mari dezamăgiri din sear-asta, se numește Bogdan Alexandrescu. Este incredibil … haosul cu care reușești să gătești: 300 de oale, o mie de ingrediente … nu așa _o s-ajungi în finală Bogdane! […]
>
> **(B.A.**: Sunt dezamăgit de mine – e prima-oară când sunt dezamăgit de mine în competiția _asta așa că de-acum încolo o să-ncerc să revin la cum eram la-nceput și să-ncerc să nu mai gândesc atât de mult fiindcă văd dacă-ncerc să gândesc atât demult și să-mi calculez chestii văd că nu-mi iese)
>
> […]……..
>
> **C.S**.: Izaura, ce se-ntâmplă cu tine? încă o probă în care-ai eșuat↓ nu e nimic interesant în farfuria ta ↓ o diagonală ș-atât – niciun fel de culoare … […]
>
> **(I.N**.: îmi pare rău că am dezamăgit asta este exact ce vorbeam la începuturile concursului Am avut niște standarde destul de sus și exact de asta mă temeam: dacă la un moment dat n-o să fiu la-nălțimea așteptărilor și ceilalți să fie dezamăgiți de ceea ce fac eu.)
>
> **S.B**.: Andreea, vrei să-mi spui a ce arată rizzotto-l tău? A colivă! Iar coada .. simplă … arsă pe grătar
>
> (**A.M.:** n-a fost arsă ! Era la grătar. Arsă e una, la grătar e alta. Da a folosit un cuvânt ironic ↓ nu am luat-o ca pe o critică pentru că eu știam că nu era arsă. Și-ntradevăr: rizzotto acela, când am pus rodiile-alea deasupra mai trebuia o lumânare și …)
>
> […]
>
> **S.B.:** Gabi ia farfuria și vino_ncoace !((concurentul se apropie cu farfuria de juriu)) Ai făcut o sorcovă. Dar cel puțin pare interesantă.

(**G.G.** ((pe un ton ridicat, vizibil nervos)): nu mai sunt … artificii, nu mai are nimic! farfuria foarte mare și tot apare câte-un morcov, ce-avea? Ce-ar trebui să fac? Să nu mai le pun garnitură, ce să le fac?)

C.S.: Dați-mi voie s-aleg și eu o farfurie care m-a impresionat. Mimi!

(M.N.: Nu mi-a venit să cred!)

S.B. ((gustă din preparatul lui Mimi)): Mimi, de câte ori ai gătit homar pân-acuma?

M.N.: Săptămâna trecută cu *chef* Henry, atâta.

S.B. ((către altă concurentă din sală)): Simona, de câte ori ai gătit homar pân-acuma?

P.S.: De multe ori.

S.B. ((privind dezaprobator spre P.S.)): De multe ori! Bravo Mimi!

Particularitățile comportamentului dialogal

Particularitatea acestui dialog o constituie faptul că alocutorii (concurenții) nu răspund la observațiile făcute, ei doar răspund la întrebările adresate ori mulțumesc juriului, în cazul în care au fost lăudați. Așa acum se observă în fragmentul de mai sus, comportamentul comunicativ al juraților este, cu puține excepții, de ranforsare negativă. Atitudinea critică este accentuată prin marcatori textuali stilistici: folosirea construcțiilor cu valoare de superlativ („cele mai mari dezamăgiri") ori a hiperbolei („300 de oale, o mie de ingrediente"). Stilul de evaluare este puternic marcat expresiv, pe lângă hiperbole, se utilizează și epitete și chiar metafore („ai făcut o sorcovă, haosul cu care gătești"). Preponderența formelor negative este, pe de o parte, consecința ranforsării de tip negativ: „nu așa; nu e nimic interesant; niciun fel de culoare", iar pe de altă parte, arată reacția participanților la cele imputate („nu mai gândesc; să nu mai le pun garnitură; n-o să fiu la-nălțimea așteptărilor"). Evaluările celor doi jurați (C.S. și S.B.) sunt modalizate epistemic: „nu e nimic interesant"; „pare interesantă.", dar predomină indicii modalizării apreciative: „Una dintre cele mai mari dezamăgiri; este incredibil; o farfurie care m-a impresionat; Bravo Mimi!". Observăm că, deși ambii jurați fac aprecieri negative, abordarea lingvistică este distinctă. În ceea ce-l privește pe C.S: acesta are tendința să facă observații cu caracter radical, fapt evidențiat atât prin mijloace stilistice („300 de oale, o mie de ingrediente"), cât și gramaticale: utilizând forme negative pentru exprimarea dezacordului: „nu așa; niciun fel de; nu e nimic interesant." Observațiile sale sunt făcute direct, prin acte asertive: „Una dintre cele mai mari dezamăgiri din sear_asta, se numește Bogdan Alexandrescu; Izaura […] încă o probă în care-ai eșuat". De cealaltă parte, S.B. își exprimă dezacordul față de rezultatele concurenților în manieră indirectă, uzând de mijloace stilistice („Ai făcut o sorcovă") sau de construcții eliptice: „Iar coada ... simplă … arsă pe grătar." Un exemplu pentru stilul său indirect este exclamația: „de multe ori!", prin care își exprimă, în mod ironic, dezaprobarea și, posibil, chiar disprețul față de lipsa de performanță a lui P.S., în comparație cu reușita lui M.N.

Strategii discursive

Analizând comportamentul comunicativ al juraților, se observă faptul că strategia abordată de ei vizează mobilizarea concurenților prin evaluări foarte critice, ranforsări negative sau moderat pozitive („bravo Mimi!; dar cel puțin e o sorcovă interesantă"). În ceea ce privește tipul de mobilizare, aceasta este întotdeauna directă, fie prin nominalizare („Andreea, vrei să-mi spui; Izaura, ce se-ntâmplă cu tine?"), fie prin utilizarea verbelor la modul imperativ („Gabi ia farfuria și vino_ncoace !"). Ei își asumă rolul de profesor și construiesc o relație similară celei didactice dintre profesor și elev, mizând pe obediența concurenților.

De cealaltă parte, comportamentul comunicațional al concurenților este deosebit de interesant, prin dualitatea atitudinii: în fața juriului, nu comentează nimic, se limitează să răspundă la întrebări; în schimb, ulterior, răspund la observațiile făcute, asumându-și, ori nu, greșeala. Această atitudine rezervată față de juriu poate avea mai multe surse: pe de-o parte, este vorba de încrederea în puterea expertului, pe care membrii juriului o posedă, situație în care concurenții nu doresc să conteste observațiile acestora; în al doilea rând, atitudinea lor influențează evaluarea, iar acest lucru a fost evidențiat în cadrul emisiunii, chiar de către unul dintre jurați:

S.B.*((aflat în fața concurentului G.G. pentru a–i evalua meniul pregătit)): Un chef ADEVĂRAT, nu se comportă așa cum te comporți TU: nu la trei vorbe – o-njurătură. Acceptă competiția! acceptă lupta! Vrei s-arăți că tu ești cel mai bun! Înjurând nu ești cel mai bun! BA dimpotrivă! Arăți că ești slab! Trebuie să dai dovadă de caracter!. Respecți pe ceilalți, te respecți pe tine însuți! Indiferent cine-ți dă și ce te pune să faci! toată furia ta este-n mâncare↓ și se simte↓ eu dintr-o mâncare cu-atâta furie – n-am să gust! ((se întoarce și pleacă, fără a–i evalua munca)).*

În situația mai sus prezentată, S.B a făcut apel atât la puterea legitimă, cât și la cea coercitivă, pentru a demonstra concurentului că în competiție sunt importante abilitățile culinare, dar și comportamentul și relaționarea cu ceilalți. Deși G.G. mai fusese avertizat că atitudinea și limbajul său sunt evident ostile, replica adresată de jurat se constituie într-un act de constrângere, pe care, concurentul nu-l mai poate ignora. Observațiile juriului devin deci instrumente, pârghii modelatoare, iar dialogul ulterior dezvăluie cât de mult își pot cenzura concurenții comportamentul în prezența juriului: „G.G. ((pe un ton ridicat, vizibil nervos)): nu mai sunt … artificii, nu mai are nimic! farfuria foarte mare și tot apare câte-un morcov, ce-avea? Ce-ar trebui să fac? Să nu mai le pun garnitură, ce să le fac?". Multiplele interogații retorice rostite pe un ton ridicat și o mimică specifică nemulțumirii, frustrării, indică dezacordul față de observațiile primite din partea juriului. Totuși, se observă că utilizând aceste mijloace retorice, G.G. alege maniera indirectă de a își transmite mesajul, el neafirmându-și deschis nemulțumirea. Negațiile și interogațiile sunt o manieră implicită de exprimare a dezacordului; o reacție similară are și A.M., care nu-și asumă critica, fapt evidențiat prin cumulul formelor negative și reiterare: „n-a fost arsă! Era la grătar. Arsă e una, la grătar e alta. Da' a folosit un cuvânt ironic ↓ nu am luat-o ca pe o critică pentru că eu știam că nu era arsă." Observăm, deci, că ambii concurenți uzează de strategii ofensive ca reacție la observațiile primite, fapt ce implică neasumarea greșelii și încrederea în corectitudinea alegerii făcute. Afirmațiile categorice făcute de A.M. sau multiplele interogații retorice ale lui G.G. indică siguranța de sine și conservarea unei stime de sine ridicate. Nu același lucru putem afirma și despre ceilalți doi concurenți vizați de juriu: B.A. și I.N. Prin răspunsurile date, aceștia dovedesc asumarea culpei, dar și o stimă de sine scăzută („Sunt dezamăgit de mine; exact de asta mă temeam: dacă la un moment dat n-o să fiu la-nălțimea așteptărilor"). Ambii adoptă strategii defensive, căutând justificări pentru reproșurile aduse („văd dacă-ncerc să gândesc atât demult și să-mi calculez chestii, văd că nu-mi iese"). Comportamentul explicativ este dublat de cel autocentrat, aspect evidențiat prin mărci gramaticale specifice (numeroase forme verbale și pronominale de persoana I: „sunt", „eram", „am dezamăgit"; „mine", „îmi", „mă" etc.). Interesant este faptul că acești doi concurenți nu doar acceptă criticile aduse, ci le preiau, le dezvoltă chiar, într-o autoevaluare a performanțelor, ajungând să dezvăluie aspecte personale, specifice zonei ascunse. Se observă astfel că, în timp ce pentru G.G. și A.M. observațiile făcute de juriu sunt privite cu neîncredere și suspiciune, pentru ceilalți doi concurenți atenționările chiar contează și constituie un motiv real de preocupare. Conchidem de aici că, deși jurații sunt investiți, în

mod teoretic, cu toate cele cinci tipuri de putere, statutul de expert nu le este recunoscut de toți concurenții, și, implicit, nu le este atribuită nici puterea referențială.

Particularități ale limbajului

Ceea ce am dorit să reliefăm prin analiza fragmentului de mai sus a fost în primul rând felul distinct în care concurenții reacționează verbal la observațiile primite și strategiile comunicaționale utilizate pentru a-și transmite mesajul. Dialogul, deși artificial construit (inserarea la montaj a unor imagini filmate ulterior, astfel încât monologul adresat să capete aspectul unui dialog, prin replicile ulterior înregistrate ale competitorilor) a evidențiat existența unor deosebiri în stilul comunicativ, atât al juraților, cât și al concurenților. Nota comună o constituie lipsa cooperării lingvistice prin frecvente încălcări ale maximei cantității („Iar coada .. simplă … arsă pe grătar") și utilizarea unui limbaj familiar. În legătură cu registrul lingvistic, considerăm relevant pentru studiul nostru evidențierea unui anumit aspect: primele ediții ale emisiunii *MasterChef* au arătat un vocabular deosebit de violent, vulgar, din partea juraților, fapt ce a condus la numeroase postări pe site-ul emisiunii, dar și la reacții în presa scrisă. Au fost însă și reacții care au semnalat că limbajul este parte integrantă din formatul *reality-show*-ului:

- „Sunt ferm convins că cei 3 din juriul ProTV fac un circ ieftin, așa cum cere formatul emisiunii".(http://www.evz.ro/detalii/stiri/cele-mai-dure-momente-din-masterchef);

- „Totul pentru că românii nu înțeleg ce înseamnă un show și un format de emisiune. Oameni buni, la „MasterChef", toata lumea joacă un rol, de la bucătari și până la concurenți. Iar rolul bucătarilor e de a fi nesuferiți. Nu a zis nimeni că așa sunt și în viața reală sau că așa se comporta la locul lor de munca. Deschideți ochii, uitați-vă la emisiunea asta ca la un film sau ca la o piesa de teatru." (http://www.evz.ro/detalii/stiri/cele-mai-dure-momente-din-masterchef);

- „Farfurii aruncate, urlete, jigniri, înjurături și glume proaste. Toate aceste condimente fac parte din rețeta formatului internațional „MasterChef", iar ele nu lipsesc nici în produsul final din România". (*La „MasterChef" te uiți și plângi*. – evz.ro).

Ceea ce dorim să adăugăm este însă că, spre deosebire de formatul american, care a avut succes în ciuda limbajului licențios și virulent al juraților, emisiunea difuzată de *PRO TV* a stârnit reacții puternic negative, iar ca urmare, limbajul celor trei jurați a fost mai ponderat, iar episoadele din a doua parte a show-ului nu au mai mizat pe un vocabular spectaculos. Putem conchide că, în ciuda unei evidente regizări a emisiunii (aspect ce readuce în discuție granița dintre realitate și ficțiune), conținutul este construit în strânsă relație cu reacția publicului, iar dialogul și limbajul se modelează după așteptările acestuia.

Concluzii

Programele de tip „reality show" prezintă structuri dialogale diverse, în contexte variate, având mize puternice. Totuși, analizând mai multe fragmente, am observat și recurența anumitor aspecte.

O primă observație o constituie faptul că structura dialogului este mult mai puțin constrânsă de reguli decât în cadrul altor genuri televizuale, precum interviul ori dezbaterea. Comunicarea nu este întotdeauna coordonată de la centru, de către un moderator, aspect ce conferă o relativă libertate interacțiunii verbale (de exemplu, permite schimbul de rol). Rolul moderatorului este minimalizat, accentul fiind pus pe comportamentul și interrelaționarea participanților.

Un alt aspect vizează comportamentul comunicativ, al participanților la programele *reality,* care diferă în funcție de contextul circumstanțial, dar și de cel presupozițional. Emisiunile au formatul unor competiții, în care tuturor participanților li se oferă șanse egale. Concurenții sunt supuși acelorași reguli și niciunul nu este în avantaj. Evoluția lor este însă condiționată de modul lor de a se purta și de a interacționa cu ceilalți. Fiecare este preocupat

de imaginea de sine, dar reacționează diferit la provocările primite. Însă, indiferent de tipul de reacție, toți mizează pe implicaturi conversaționale ori pe atenuatori de expresie pentru atingerea scopului urmărit.

Limbajul din cadrul *reality-show*-urilor este predilect familiar, susținut în acest registru chiar de moderatorii / prezentatorii emisiunilor. Se încurajează astfel sentimentul de identitate cu telespectatorul obișnuit, prin prezentarea unor oameni care vorbesc spontan, exprimându-se în modul în care s-ar adresa și celor apropiați, familie, prieteni. Totuși, se observă existența unei cenzuri la nivelul vocabularului, participanții evitând, în general, chiar și în situația dialogului conflictual, utilizarea insultei și a jignirilor. Considerăm că această autocenzură nu se datorează prezenței camerelor de filmat, cât faptului că, în emisiunile analizate, miza era suficient de mare încât să funcționeze ca factor motivant. Chiar și în programele care, în aparență, nu evaluează persoana, felul în care aceasta vorbește (a se vedea *Vocea României, Masterchef*), participanții și-au reprimat dorința de a critica juriul, de a chestiona alegerea făcută, de a acuza ori dezaproba deciziile celorlalți participanți. Conchidem, deci, că limbajul folosit în cadrul interacțiunilor verbale este uzual, dar nu spontan.

BIBLIOGRAPHY

1. Bignell, Jonathan, Orlebar, Jeremy, 2009, *Manual practic de televiziune,* traducere de Carmen Catană, Iasi, Polirom.
2. Culpeper, Jonathan, 1996, „Towards an Anatomy of Impoliteness", în *Journal of Pragmatics*, 25, p. 349-367.
3. Dascălu-Jinga, Laurenţia, Pop, Liana, (coord.), 2003, Dialogul în româna vorbită, Bucuresti, OscarPress.
4. Ștefănescu, Ariadna, 2007, *Aspecte pragmatice: incursiuni în limba română actuală*, Bucuresti, Editura Universităţii din Bucuresti.
5. Zafiu Rodica, 2002, „Strategii ale impreciziei: expresii ale vagului si ale aproximării în limba română si utilizarea lor discursivă", în *Perspective actuale în studiul limbii române. Actele Colocviului Catedrei de Limba Română* – 22-23 noiembrie 2001,
6. Bucuresti, Editura Universităţii din Bucuresti, 2002, p. 363-376.
7. Zeca-Buzura, Daniela, 2007, *Totul la vedere:Televiziunea după Big Brother,* Iasi, Polirom.
8. *Dicționar de media*, Larousse, 2005, București, Univers Enciclopedic Gold.

EQUIVALENCE IN TRANSLATION: A TRAP 22

Albina Puskás-Bajkó
PhD, ,,Bolyai Farkas" High School, Târgu Mureș

Abstract: Equivalence in translation has long been a subject of debate and scrutiny within the field of translation studies. While it serves as a guiding principle in achieving fidelity to the source text, its elusive nature often leads translators into what can aptly be termed as "Trap 22" – a conundrum where the pursuit of equivalence becomes a hindrance rather than a facilitator of effective translation. This article delves into the complexities surrounding the concept of equivalence, highlighting its various interpretations and the challenges it poses to translators. Through an examination of theoretical frameworks and practical examples, it elucidates the pitfalls of adhering too rigidly to the notion of equivalence, advocating instead for a more nuanced approach that prioritizes communicative effectiveness and cultural adaptation.

Keywords: Equivalence, Translation Studies, Fidelity, Cultural Adaptation, Communicative Effectiveness

This article makes an attempt at providing a comprehensive overview of equivalence in translation, encompassing theoretical perspectives, practical considerations, challenges, and strategies. It aims to foster dialogue among scholars, practitioners, and educators, and inspire further exploration into this fundamental aspect of translation studies.

Equivalence, as a fundamental concept in translation theory, lies at the heart of the translator's endeavor to convey meaning across linguistic and cultural boundaries. The quest for equivalence entails capturing the essence of the source text while rendering it comprehensible and culturally appropriate in the target language. However, the elusive nature of equivalence often presents translators with a perplexing dilemma – how to balance fidelity to the source with the need for effective communication in the target language. This article explores the notion of equivalence in translation, examining its theoretical underpinnings, practical implications, and the inherent traps it poses for translators.

The concept of equivalence has been approached from various theoretical perspectives within the field of translation studies. Nida and Taber (1969) introduced the seminal distinction between formal equivalence, which prioritizes structural similarity between source and target texts, and dynamic equivalence, which emphasizes functional equivalence in conveying the intended meaning. This dichotomy laid the groundwork for subsequent discussions on the nature of equivalence and its role in translation.

However, the dichotomy between formal and dynamic equivalence has been criticized for its oversimplification of the translation process. Schleiermacher (1813), for instance, highlighted the importance of "foreignization" and "domestication" strategies in translation, wherein the translator must negotiate between preserving the foreignness of the source text and adapting it to the target culture. Similarly, Venuti (1995) argued for a more politically aware approach to translation, challenging the notion of transparent equivalence and advocating for strategies that foreground the cultural and ideological differences between source and target texts.

In practice, the pursuit of equivalence often leads translators into what can be termed as "Trap 22" – a situation where the relentless quest for equivalence becomes a hindrance rather than a facilitator of effective translation. This trap manifests in various forms, such as over-literal translation, which sacrifices naturalness and readability for the sake of preserving linguistic fidelity, or cultural mistranslation, wherein cultural nuances and references are either overlooked or mistranslated due to a lack of cultural competence.

Moreover, the notion of equivalence is further complicated by factors such as linguistic and cultural distance between source and target languages, as well as the translator's own subjectivity and interpretative choices. What constitutes equivalence in one context may not necessarily hold true in another, leading to divergent interpretations and conflicting translations.

To navigate this Trap 22 and transcend the limitations of rigid equivalence, translators must adopt a more flexible and context-sensitive approach to translation. This entails a deep understanding of the source text, its cultural context, and the intended audience in the target language. Rather than striving for absolute equivalence, translators should prioritize communicative effectiveness and cultural adaptation, employing a range of strategies such as localization, paraphrasing, and cultural mediation to bridge the gap between source and target texts.

Furthermore, collaboration with language experts, cultural consultants, and target audience feedback can enrich the translation process, offering valuable insights and perspectives that may otherwise be overlooked. By embracing the inherent complexity of translation and acknowledging the impossibility of achieving perfect equivalence, translators can transcend Trap 22 and fulfill the ultimate goal of effective cross-cultural communication.

Equivalence in translation is a fundamental concept that lies at the heart of the translator's task. It refers to the challenge of faithfully conveying the meaning and intent of a source text in a target language while navigating linguistic, cultural, and contextual differences. This article provides an in-depth examination of the concept of equivalence in translation, exploring its theoretical underpinnings, practical applications, and the complexities it entails. By delving into various approaches to equivalence and offering insights from translation theory and practice, this article aims to elucidate the multifaceted nature of equivalence and its significance in achieving successful cross-cultural communication.

I aimed to provide a comprehensive overview of the concept of equivalence in translation, covering theoretical foundations, practical applications, challenges, strategies, and evaluation criteria. By addressing these aspects, it seeks to contribute to a deeper understanding of the complexities involved in achieving equivalence across languages and cultures.

Thus, I managed to contour the Trap 22 of equivalence in translation, though it remains a perennially challenging yet indispensable concept in the field of translation studies. While its pursuit is essential for maintaining fidelity to the source text, translators must be wary of falling into Trap 22 – the trap of rigid equivalence that stifles creativity and impedes effective communication. By adopting a more nuanced and context-sensitive approach to translation, prioritizing communicative effectiveness and cultural adaptation, translators can navigate the complexities of equivalence and achieve meaningful cross-cultural communication.

Equivalence in translation remains a cornerstone concept, yet its complexities continue to challenge both theorists and practitioners. This conference article delves into the multifaceted nature of equivalence in translation, analyzing theoretical frameworks, practical applications, and the challenges encountered in achieving equivalence. Drawing from contemporary scholarship and real-world examples, this paper aims to provide insights into the evolving landscape of translation studies and stimulate discussion on innovative approaches to addressing the intricacies of equivalence.

BIBLIOGRAPHY

1. Nida, E., & Taber, C. (1969). The theory and practice of translation. Leiden: Brill.
2. Schleiermacher, Friedrich (1813). Über die verschiedenen Methoden des Übersetzens. In K. Jonas (Ed.).
3. Schleiermacher, Friedrich: Hermeneutik und Kritik (pp. 323-407). Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft.

4. Venuti, L. (1995). The Translator's Invisibility: A History of Translation. London: Routledge.

POLYSEMY IN CONTEMPORARY JOURNALISM LANGUAGE

Emilia-Mihaela Costescu (Crînguș)
PhD Student, University of Craiova

Abstract: Polysemy, the phenomenon where a single word or phrase carries multiple meanings, is a pervasive feature of language. In the context of contemporary journalism, where precision and clarity are paramount, the presence of polysemy poses both challenges and opportunities.
This paper explores the manifestations of polysemy in current journalistic language, examining how it influences communication, interpretation, and audience reception. Drawing on linguistic theories and analyzing examples from recent news media, this study investigates the intricate interplay between polysemy and journalistic practices.The material used in our research has been extracted from the current Romanian press, using the most representative publications which reflect various orientations and languages.

Keywords: polysemy, derivation, journalistic language, multiple meanings

Introducere

Polisemantismul este un fenomen comun în limbajul natural, în care cuvintele pot avea mai multe sensuri sau înțelesuri legate între ele. Aceste sensuri pot fi strâns legate sau pot deriva unele din altele în mod logic sau istoric. Este opusul monosemantismului, în care un cuvânt sau un semn lingvistic are o singură semnificație specifică.

Polisemia reprezintă capacitatea majorității cuvintelor din limbile naturale de a avea mai multe sensuri (în opoziție cu unitățile din limbile artificiale).[1] Aceasta este prima formă de sistematizare semantică, în sensul că evidențiază distribuirea într-un cuvânt (complex sonor) a mai multor sensuri aflate în anumite relații.[2]

De-a lungul timpului cercetătorii au tratat polisemia din perspective diferite: diacronică (evoluția în timp a unor cuvinte) sau sincronică (relațiile dintre sensurile unui cuvânt dat într-o anumită perioadă de timp).

În analiza și interpretarea polisemiei se admite că unul dintre sensuri este mai stabil (sensul denotativ), iar celelalte sensuri (denumite sensuri conotative) sunt secundare în raport cu primul, din care se dezvoltă direct sau indirect. În funcție de tipurile de sensuri secundare, de relațiile lor cu sensul principal, de delimitarea lor relativ precisă și/sau contextual, polisemia a fost considerată de majoritatea lingviștilor ca factor de ambiguitate în limbă și, implicit, în comunicarea lingvistică. [3]

Cele mai multe cuvinte polisemantice nu au un număr foarte mare de sensuri, această limitare fiind determinată de condiția ca aceste sensuri să fie apropiate între ele. În limbajul jurnalistic actual este foarte interesant modul în care acest fenomen, numit polisemie, oferă bogăție limbii, permițând expresivitate și flexibilitate în comunicare, dar care necesita atenție sporită pentru a interpreta corect sensul unui cuvânt în funcție de contextul în care este folosit.

---

[1] Angela Bidu-Vrănceanu, Narcisa Forăscu, *Limba română contemporană. Lexicul*, București, Editura Humanitas Educațional, 2005, pag.47.
[2] Ion Toma, *Limba română contemporană – privire generală*, București, Editura Niculescu, 2001, pag. 80.
[3] Angela Bidu-Vrănceanu, Narcisa Forăscu, *Cuvinte și sensuri*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1988, pp. 39-40.

2. Analiza și interpretarea termenilor polisematici

În limbajul jurnalistic actual sunt utilizați frecvent termeni din vocabularele specializate, iar cu ajutorul derivării dezvoltă sensuri noi care nu sunt înregistrate în dicționarele actuale.

În general, termenii tehnico-științifici au un singur sens, sunt monosemnatici, însă în limba actuală asistăm la fenomenul de lărgire a polisemantismului și la termenii tehnico-științifici. Aceștia devin polisemantici prin determinologizare (trecerea dintr-un sistem terminologic în uzul comun, printr-o etapă intermediară, reprezentată de limbajul presei).[4] Tot Stochițoiu–Ichim precizează că transferul termenilor specializaţi în limbajul standard are drept principale rezultate lărgirea sensului denotativ iniţial prin extinderi contextuale, fără adăugare de conotaţii și dezvoltarea unor sensuri conotative (metaforice) pe baza analogiei (asemănării). [5] Acest aspect este evidențiat și în studiul nostru. Se încadrează în această categorie termeni precum: *elasticizare, descentralizare, militarizare, procesare* sau *eficientizare, elasticizare* (a pielii, a vaselor de sânge, a modalităților de plată, a adezivilor pentru gresie și faianță etc.).

Uleiul de migdale dulci are un rol deosebit de important în *elasticizarea* și regenerarea apielii, în timp ce sucul de Aloe Vera, bogat în săruri minerale hidratează profund și hrănește epiderma. (https://www.cora.ro/, 1 decembrie 2023, *Gel de duș cu ulei de migdale*)

Tehnologia masajului limfatic poate fi eficienta în eliminarea celulitei, curățarea și *elasticizarea* vaselor de sânge. (https://acasa.ro/, 27 iulie 2021, *Masaj limfatic – Centrul Vital București*).

Se impune pentru *elasticizarea* şi debirocratizarea modalităţii de plată a contribuției. (https://www.curentul.info/, 21 aprilie 2023, *OUG-Ape*).

Aditiv latex pentru *elasticizarea* adezivilor pentru gresie și faianță (https://mathaus.ro/, 2 noiembrie 2020, *Cum aleg adezivul pentru gresie și faianță*).

descentralizare (fiscală, a administrației publice, a învățământului, a palatelor copiilor și cluburilor, a spitalelor etc.),.

Iată care sunt serviciile publice care trec în administrare locală, odată cu lansarea programului de *descentralizare* fiscală, în 2025. (https://www.expressdedunare.ro/, 16 august 2023, *Iată care sunt serviciile publice care trec în administrare locală, odată cu lansarea programului de descentralizare fiscală, în 2025*).

Potrivit doctrinei de specialitate, fenomenul de *descentralizare* a administraţiei publice generează o multitudine de efecte. (https://lege5.ro/, 11 octombrie 2021, *Principiul descentralizării din perspectiva Codului administrative*).

Descentralizarea învățământului preuniversitar din România (https://ziarulialomita.ro/, 18 martie 2023, *Descentralizarea învățământului preuniversitar din România*)

Descentralizarea palatelor copiilor și cluburilor elevilor presupune trecerea lor de la Ministerul Educației la consiliile județene, arată o lege publicată vineri în Monitorul Oficial. (31 octombrie 2023, https://alba24.ro/, *Palatele și cluburile elevilor trec la consiliile județene, cu angajați și patrimoniu*).

El a amintit de iniţiativa sa de *descentralizare* a spitalelor, ca ministru al Sănătăţii, care a dus la efecte pozitive în majoritatea cazurilor, Oradea fiind un exemplu în acest sens. (https://zin.ro/. 15 mai 2022, *Ministrul Dezvoltării: Nu trebuie să ne fie teamă de descentralizare*).

---

[4] Adriana Stoichiţoiu Ichim, *Polisemia în limbajul publicistic actual* în *Limba şi literatura română*, XXIII, nr. 1, 1994, p. 17.

[5] Ibidem, p.17.

militarizare (a Uniunii Europene, a presei, a societății, a comunicării, a pandemiei, a educației, a culturii etc.),

NATO și *militarizarea* Uniunii Europene (https://moldova.europalibera.org/, 11 octombrie 2022, NATO și militarizarea Uniunii Europene).

Conflictul din Orientul Apropiat balansează deja periculos în direcția *militarizării* presei blocând ultima redută în spatele căreia se află adevărul. (https://www.cotidianul.ro/, 28 octombrie 2023, *Militarizarea presei*).

De aceea soluția absolut necesară pentru a se pregăti de acest război este *militarizarea* societății în acest război pentru existență istorică – lucru fără dubiu, de necontestat, în viziunea grupării siloviki de la conducerea statului rus al lui Putin. (https://adevarul.ro/, 15 martie 2024, *Proiectul Putin: militarizarea Rusiei și războiul total contra Occidentului Colectiv*).

Militarizarea comunicării în pandemie. De ce vorbește statul român ca un plutonier cu cetățenii săi? (https://panorama.ro/, 25 mai 2021, *Militarizarea comunicării în pandemie. De ce vorbește statul român ca un plutonier cu cetățenii săi?*).

Riccardo Petrella: *Militarizarea* pandemiei este periculoasă (https://ro.baricada.org/, 13 aprilie 2020, *Riccardo Petrella: Militarizarea pandemiei este periculoasă*).

Pentru asta e necesară *militarizarea* educației, în primul rând prin eliminarea referințelor umanitariste făcute sub controlul occidentului și din cauza cărora Rusia este astăzi în război pentru a-și apăra identitatea și suveranitatea. (https://adevarul.ro/, 15 martie 2024, *Proiectul Putin: militarizarea Rusiei și războiul total contra Occidentului Colectiv*).

La fel de necesară este și *militarizarea* culturii, accentul urmând să fie pus pe glorificarea eroilor din fiecare stagiu al istoriei, inclusiv Operațiunea Militară Specială. (https://adevarul.ro/, 15 martie 2024, *Proiectul Putin: militarizarea Rusiei și războiul total contra Occidentului Colectiv*).

procesare (a datelor personale, a comenzilor, a deșeurilor, a cafelei, a numerarului, de imagini, de date statistice, de produse agricole etc.),

Meta refuză să dea consumatorilor detalii despre *procesarea* datelor personale, astfel că un consumator european nu poate ști în ce mod se schimbă procesarea datelor dacă plătește sau nu. (https://ziare.com/, 29 februarie 2024, *Plătești sau îți strângem toate datele. Consumatorii europeni folosesc GDPR pentru a se apăra*).

Procesarea comenzilor este una dintre activitățile centrale ale unui depozit, așa cum scopul final al logisticii este de a livra cel mai mare număr de comenzi la un cost minim și în cel mai scurt timp. (https://www.mecalux.ro/, 3 ianuarie 2023, *Procesarea comenzilor: cheia operațiunilor eficiente*).

Crearea de infrastructuri de reciclare și dezvoltarea de tehnologii pentru *procesarea* deșeurilor generează locuri de muncă și stimulează inovația. (https://www.green-environment.ro/, 4 septembrie 2023, *Reciclarea deșeurilor, de importanță capitală pentru viitorul planetei*).

Metode de *procesare* ale cafelei verzi. (https://www.clarocafe.ro/, 22 iunie 2020, *Metode de procesare ale cafelei verzi*).

Banca Națională a României (BNR) alocă 2,44 milioane de lei, fără TVA, pentru servicii de mentenanță a echipamentelor de procesare a *numerarului*. (https://www.economica.net/, 8 octombrie 2023, *BNR alocă 2,44 milioane de lei pentru servicii de mentenanță a echipamentelor de procesare a numerarului*).

Tot în februarie a depus mărturie și expertul din cadrul Departamentului de Investigare a Infracțiunilor de Înaltă Tehnologie (Dicat) al Poliției Naționale, care se ocupa de *procesarea* imaginilor care au fost colectate de pe camerele de securitate ale hotelului. (https://ziare.com/, 27 martie, 2021, *Pedeapsă exemplară pentru ucigașul unei românce din Republica Dominicană*)

Condiționarea, depozitarea și *procesarea* produselor agricole și pomicole. (https://www.revistafermierului.ro/, 5 decembrie 2023, *Condiționarea, depozitarea și procesarea produselor agricole și pomicole*)

eficientizare (a traficului, a educației, a consumului de energie, a sistemului de iluminat public, a activităților etc.).

Guvernul a aprobat un memorandum pentru *eficientizarea* traficului de mărfuri şi pasageri în zona de frontieră cu Ucraina şi Republica Moldova (https://tvrinfo.ro/, 7 septembrie 2022, *Guvernul a aprobat un memorandum pentru eficientizarea traficului de mărfuri şi pasageri în zona de frontieră cu Ucraina şi Republica Moldova*).

Eficientizarea educației online: principii directoare (https://tribunainvatamantului.ro/, 18 mai 2021, *Eficientizarea educației online: principii directoare*).

Cum poți economisi peste 400 de lei anual la factură doar prin *eficientizarea* consumului de energie în camera de zi (https://ziardecluj.ro/, 15 martie 2023, *Cum poți economisi peste 400 de lei anual la factură doar prin eficientizarea consumului de energie în camera de zi*).

Consilierii generali ai Capitalei au aprobat, miercuri, un proiect pentru eficientizarea și modernizarea sistemului de iluminat public. (https://www.agerpres.ro/, 31 ianuarie 2024, *PMB vrea să obțină finanțare de la Fondul de Mediu pentru eficientizarea sistemului de iluminat de pe 63 de artere*).

Sfaturile utile care pot duce la *eficientizarea* activității și reducerea costurilor în cadrul unui business (https://ziare.com/, 19 octombrie 2022, *Sfaturile utile care pot duce la eficientizarea activității și reducerea costurilor în cadrul unui business*).

Ion Toma precizează că schimbarea sensului are la bază mecanismul conotației și se realizează prin tropi (figuri de stil), îndeosebi prin metaforă, metonimie și sinecdotă.[6] Metafora conduce la dezvoltarea de noi sensuri, iar în exemplele de mai jos se poate observa caracterul depreciativ, cuvintele fiind folosite cu sens peiorativ:

ciolaniadă „fasole cu ciolan”: „Cu câteva zile înainte de această dată, ProTV anunțase că va sărbători Ziua Națională într-un mod neobișnuit: locuitorii Capitalei erau așteptați la marea *ciolaniadă*, o masă gratuită oferită săracilor constând în fasole cu ciolan.” (https://newsweek.ro/, 30 noiembrie 2023, *Motivul pentru care se mănâncă fasole cu ciolan de 1 decembrie. Esca, „vinovată” de această modă*). – E: *ciolan* + suf. *–iadă*.

ciolaniadă (sens figurat) „luptă pentru funcții-cheie și privilegii”: „Concluzia lui Ciolacu: PNL și USR să recunoască faptul că au pierdut alegerile și să nu transformăm această perioadă într-o ciolaniadă. Gata cu *ciolaniada*!” (https://www.libertatea.ro/, 10 decembrie 2020, *Marcel Ciolacu, după ședința de la PSD: „Alexandru Rafila, premier! PNL și USR să înțeleagă că au pierdut alegerile. Gata cu ciolaniada*”); „Asistăm la *Ciolaniada* grețoasă, în partid, între diverse personaje, unele lipsite de valoare politică.” (https://jurnalul.ro/21 decembrie 2020, *Lider PNL Cluj, despre negocieri: Asistăm la Ciolaniadă grețoasă. Atenție că rămâneți fără partid*!); „Eh, acuși că s-a schimbat modificarea, și-n loc de PNL-PSD avem PSD-PNL, s-a pornit mica ciolaniadă a eficientizării instituțiilor.” (https://www.abnews.ro/, 20 iunie 2023, *A început vânătoarea de posturi. La APM, trei candidați și trei picați*). – E: *ciolan* + suf. *–iadă*.

dosariadă[7] „totalitatea actelor scrise privitoare la studiile absolvite”: Destul de repede, graţie reformei realizate de academicianul Ilie Murgulescu, *dosariada* este înlocuită cu examene exigente, promovând meritocraţia, în ciuda egalitarismului comunist. (https://www.contemporanul.ro/, 1 septembrie 2023, *Armaghedonul examenelor naţionale*). – E: *dosar* + suf. *–iadă*.

[6] Ion Toma, *Limba română contemporană – privire generală*, București, Editura Niculescu, 2001, pag. 82.
[7]

dosariadă (sens figurat) „manipularea conținutului dosarelor întocmite de Securitate sau de alte instituții”: Ponta spune că Koveși și președintele Republicii Moldova, Maia Sandu, dau startul unei *dosariade* similare celei din România, dosariadă în care lupta cu corupția e o poveste. (https://www.infoactual.ro/, 14 iulie 2022, *Victor Ponta: Cu ce corupți și oligarhi se luptă Maia Sandu și Kovesi*?). – E: *dosar* + suf. *–iadă*.

De asemenea, sufixele pot face cuvintele să fie polisemantice. De pildă, sufixul *–ist* din *shaormist* poate indica atât persoana care prepară shaorma: E momentul ăla de sinergie și comunicare sută la sută cu *shaormistul* care ți-o prepară. E o artă să te faci înțeles cu ceea ce vrei. (https://www.kissfm.ro/, 16 noiembrie 2023, *Poveştile românilor despre cum le-a fost shaorma alături la bine și la greu*), cât și persoana care iubește acest fel de mâncare și o consumă frecvent: Numai când văd cum arată îmi piere pofta. De altfel, nu sunt *shaormist*. Prefer o ciorbiță! (comentariu, https://www.turnulsfatului.ro/, 12 februarie 2023, *Cea mai bună șaorma din Sibiu, bătălia finală: Levant vs. Florian*).

La fel se întâmplă și în cazul termenilor *vaccinist* și *facebookist*.

vaccinist - „care administrează un vaccin”: *Medicul vaccinist care a verificat statusul vaccinal a fost suspendat* (https://m.ziuanews.ro/, 19 septembrie 2023, *Macron s-a vaccinat în altă zi față de cea anunțată public și televizată*); – E: *vaccin* + suf. *–ist*.

vaccinist -„care susţine adminstrarea vaccinului”: Pe lângă ce aveam înainte: votanții unui partid/votanţii altui partid, mediul rural versus mediul urban, lucrători la stat versus lucrători în mediul privat, mai avem şi unii precum *vaccinist* sau nevaccinist, covidit versus anticovid. (https://www.agerpres.ro/, 26 februarie 2022, *Coronavirus/Interviu Sociologul Gelu Duminică: Nu cred că am învățat prea multe din pandemie; clivajele s-au adâncit*). – E: *vaccin* + suf. *–ist*.

facebookist „persoană care postează și utilizează frecvent platforma de socializare Facebook”: Cel care a lansat acuzațiile că Sistemul instituțiilor de forță se implică în campania internă din PNL n-a fost un simplu cetățean, n-a fost un *facebookist* și nici măcar un jurnalist. (https://www.mediafax.ro/, 5 august 2021, *Ion Cârstoiu: După voiajul touristic la Comana, știm sigur că pe Klauss Iohannis îl bate soarele în cap*). Bă, nebunule, nu ne interesează principiile tale înalte de *facebookist*, România nu are voie să piardă niciun euro. (https://www.hotnews.ro/, 30 aprilie 2021, *Cum s-a ajuns la proiecte de 29 de miliarde de euro prin PNRR, de la 40 de miliarde de euro inițial*). – E: *Facebook* + suf. *–ist*.

facebookist (valoare adjectivală) „care este postat pe Facebook”: Mai jos, integral, anunțul *facebook-ist* al PSD, cu tagurile și emoji-urile de rigoare - profesionalism de tip pueril-globalist. (https://vestea.net/, 19 decembrie 2023, *PSD-ism de succes! Secretar nou la PSD Neamț…*); Multă lume se preocupă acum să-și pună poze cu diplome în galantarul facebookist. (https://expressdebanat.ro/, 19 octombrie 2020, *Oare câți politicieni au luat *BAC-UL?*). – E: *Facebook* + suf. *–ist*.

Angela Bidu-Vrănceanu face referire la migrarea termenilor către alte domenii și amintește despre existența unor tipuri de polisemie: interdomenială, intradomenială și extradomenială.[8] Un exemplu în acest sens este termenul, format cu sufix diminutival, *virusel*. Acesta își are rădăcinile în domeniul medicinei, însă migrează spre domeniul informatic, devenind polisemantic sau în alte situații, prin limbaj metaforic, capătă noi sensuri.

Virusel „agent patogen care provoacă diverse boli infecțioase”: Au luat totul în derizoriu, au minimalizat totul, de genul e un *virusel* amărât, care dă doar o răceală, îl vindecăm cu o ciorbică. (https://www.mediafax.ro/, 2 aprilie 2020, *Strigăt din izolare. Un medic de la spitalul de Arși din capital lansează acuzații grave*); Astfel, autoritățile au

[8] Angela Bidu-Vrănceanu, *Lexic comun, lexic specializat*, București, Editura Universității din București, 2000, pp. 38-40.

anunțat o nouă măsurică pentru a combate acest *virusel* răuț. (https://ziardecluj.ro/, 11 martie 2021, *Măsurici de speriat viruselul*). – E: *virus* + suf. diminutival *–el*.

Virusel „program care poate distruge funcționalitatea calculatoarelor”: *El, de fapt, este un virusel de care poți scăpa cu greu, nu te ajuta cu nimic. Din cauza lui mi s-a sters java din calculator...* (comentariu, https://madz.ro/, 29 decembrie 2020, *Ce e nou în IT*); Cred că am luat un *virusel* ceva, îmi tot reinstalează browserul Chrome, de fiecare dată când pornesc PC-ul, am iconița pe desktop și deschide altul, nu cel fixat în bară. (https://mariuscucu.ro/, 1 noiembrie 2021, *Windows 10 vorbește cu noi*); Părerea mea e ca ai vrut minecraft și te-ai ars cu un *virusel* (comentariu, https://rstforums.com/, 31 mai 2020, *Poate verifica cineva acest fisier daca este safe*?). – E: *virus* + suf. diminutival *–el*.

Virusel „pasiune”: A intrat acest *virusel* vocațional și n-am mai vrut să fac decât teatru. Sunt angajat al Teatrului Național București din 1997, deși joc acolo din 1992. (https://ziarullumina.ro/, 23 aprilie 2023, *Orice om trebuie să aibă o căutare spirituală*). – E: *virus* + suf. diminutival *–el*.

În limba română, cuvântul *virus* [9] are două forme de plural acceptate: *virusuri* și *viruși*. Ambele forme sunt corecte și pot fi folosite în mod corespunzător. Această dublă formă de plural este unul dintre aspectele interesante ale limbii române și poate crea uneori confuzii. Forma *virusuri* este utilizată atunci când se face referire la domeniul medical, mai exact la agenții patogeni care pot provoca diverse boli. Cealaltă formă, *viruși*, vizează domeniul informatic și o folosim atunci când facem referire la programele concepute să distrugă funcționarea calculatoarelor.

Dacă în $DOOM_2$[10] este precizat faptul că atunci când vorbim de virusul informatic putem folosi doar forma de plural *virusuri*, iar dacă facem referire la agentul patogen putem folosi ambele forme: *virusuri, viruși*, în $DOOM_3$[11] este specificat clar că folosim forma *viruși* atunci când vorbim despre programele concepute cu scop distructiv asupra calculatoarelor și doar forma *virusuri* atunci când vorbim despre agenți patogeni.

Tot polisemantici sunt și termenii: *antenist, cinciar, sifonar* și *amortizoare*.

antenist „specialist care se ocupă cu întreținerea și montajul antenelor de televiziune”: Locuri de muncă inedite: animator socio-educativ, dulgher restaurator, gaterist la tăiat buşteni, peisagist-floricultor, *antenist*, precum şi două posturi de psiholog. (4 septembrie 2019, https://www.ziarulevenimentul.ro/, *A venit toamna, vreme de restrişte în construcţii şi turism*).

antenist „persoană care lucrează la posturile de televiziune Antena1, Antena 3, Antena Stars”: Încă un *antenist* candidează la Primaria Capitalei. (https://www.aktual24.ro/, 4 august 2020, *Încă un antenist candideaza la Primaria Capitalei*); Incredibil, un *antenist* e propunerea liberalilor? Să-i mai voteze dracu'! (comentariu, https://kmkz.ro/, 13 martie 2021, *Radu Tudor, propunerea PNL pentru funcția de director general al TVR. Abia aştept să-l vad pe Cristache făcând plantoane!*)

---

[9] În DEX apare cu două forme de plural și este definit astfel: virus, (1) virusuri, (2) viruși, s. n. 1. Agent patogen, invizibil cu microscopul obișnuit, care se reproduce numai în interiorul celulelor vii și provoacă diverse boli infecțioase; p. ext. toxina acestui agent. ♦ Fig. Sursă a unui rău moral. 2. (Inform.) Program având capacitatea de autoreplicare, conceput pentru a perturba funcționarea calculatoarelor [Pl. și: (1, m.) viruși] – Din fr., lat. *virus*, în *Dicționaul explicativ al limbii române*, București, Editura Univers Enciclopedic, 2016, pag. 1323.

[10] !*virus*[1] (program de computer) s. m., pl. *viruși* și *virus*[2] (agent patogen) s. n., pl. *virusuri*/*viruși* în *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, ediția a II-a, București, Editura Univers Enciclopedic Gold, 2005, p. 541.

[11] !*virus*[1] (agent patogen) s. n., pl. *virusuri* și *virus*[2] (program distructiv de calculator) s. m., pl. *viruși* în *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, ediția a III-a, București, Editura Univers Enciclopedic Gold, 2021, pag. 1118.

cinciar „Carte de joc ce conține numărul 5”: *Un cinciar de treflă și un șesar de inimă roșie sunt conectori*. (https://megagen.ro/home/, 22 noiembrie 2021); *Un pachet de cărți de joc conține 52 de cărți, ordinea descrescătoare a acestora fiind următoarea: as, popă, damă, valet, decar, nouar, optar, șeptar, șesar, cinciar, pătrar, treiar, doiar*. (https://ryanrhini.wixsite.com/, *Școala de Poker*).

cinciar „mașină marca BMW, seria 5”: Un *cinciar* ia foc la 120 km/h (8 februarie 2020, https://ziarulargesul.ro/, *Probleme grave cu anumite mașini bmw. Un „cinciar” ia foc la 120 km/h*).

cinciar „nota cinci (în jargonul elevilor)”: Au *cinciarul* la 70% din materii și apoi se plânge că salariile sunt mici(comentariu, https://www.reddit.com/, 25 mai 2023).

cinciar - „jucător de fotbal cu numărul 5, mijlocaș la închidere”: El pleca, pleca cu mingea, cu fața spre poarta adversă, nu era *cinciarul* ăla care stă stea între fundașii centrali, să facă triunghiul, să fie primul om în apărarea fundașilor centrali. (14 februarie 2023, https://www.sport.ro/, *Un jucător tot mai util, dar util care se vede. Fotbalistul criticat de Gigi Becali care a ajuns om de bază la FCSB*).

sifonar „care fabrică sau vinde sifoane”: De curând însă, *sifonarul* clujean a primit o veste proastă: terenul pe care funcționează mica sa afacere a fost revendicat. (https://ziarulfaclia.ro/, 5 februarie 2019, *Se retrage ultimul sifonar al Clujului?*).

sifonar[12] „care informează alte persoane și care divulgă informații secrete”: Apar primele probe ale faptului că Gheorghe Dincă era *sifonar* al Poliției. (https://www.newstand.ro/, 31 iulie 2019, *Monstrul din CARACAL, sifonar al Poliției?*); În timp ce românii o duc tot mai greu, cel mai mare *sifonar* bugetar din istoria acestei țări, KW Johannis, își continuă spectacolul sfidării și nesimțirii, mai bifând o excursie pe bani grei! (https://www.cotidianul.ro/, 13 noiembrie 2023, *O victorie împotriva lui Iohannis*); Polițistul *sifonar*[13] de la Transporturi a fost condamnat definitiv (https://www.replicaonline.ro/, 3 iulie 2021, *Polițistul sifonar de la transporturi a fost condamnat definitiv*);

amortizoare „dispozitive ale automobilelor care atenuează șocurile din timpul mersului”: Poți comanda *amortizoare* pentru orice model auto online, pentru a te bucura de călătorii confortabile și în deplină siguranță. (24 octombrie 2019, https://ziarulactualitatea.ro/, *Semne care te anunță că trebuie să schimbi amortizoarele mașinii*)

*amortizoare „*sâni, țâțe (în limbajul argotic)” [14]: – Tata… un băiat de la școală mi-a spus ceva ce nu înțeleg… mi-a spus că am parbrizul frumos, un portbagaj șmecher, niște șasiuri tari, *amortizoare* excelente… Ce înseamnă asta? (1 septembrie 2022, https://www.cancan.ro/, *Bancul zilei*).

Metonimia este un alt procedeu semantic prin intermediul căruia se dezvoltă noi sensuri. Termeni precum[15]: *putinian, bidenist, dăncilisme, merkelian, dorelism, dragnisme, iohanian, florincălinescian, hagism, sergiunicolaescian, simionisme, trumpism* etc. dobândesc în limbajul publicistic recent alte sensuri înrudite.

Polisemia este un fenomen lingvistic prin care un cuvânt sau o formă lingvistică are mai multe sensuri sau accepții semantice diferite. Acest fenomen este frecvent în limbile naturale și adaugă adesea bogăție și complexitate comunicării.

Din exemplele prezentate majoritatea termenilor derivați fac parte din masa vocabularului: termeni argotici *amortizoare* (sâni), *sifonar* (informator), *ciolaniadă* (lupta pentru putere); termeni tehnici și științifici: *antenist, facebookist, vaccinist, virusel*; neologisme: *elasticizare, descentralizare, eficientizare, militarizare, procesare, dosariadă*.

---

[12] În limbajul argotic: *sifonar, sifonari* s. m. informator, denunțător în George Volceanov, *Noul dicționar de argou al limbii române*, București, Editura Litera, p. 278.

[13] În acest context termenul *sifonar* are valoare adjectivală.

[14] Vezi George Volceanov, *Noul dicționar de argou al limbii române*, București, Editura Litera, p. 27.

[15] Termenii au fost prezentați și analizți în *Capitolul II* al lucrării noastre, *Inovații prin derivare sufixală*.

În ceea ce privește vocabularul fundamental, precizăm faptul că am înregistrat un singur lexem care se încadrează în fondul principal lexical, numeralul cardinal *cinci* care reprezintă baza de la care se formează cuvântul derivat *cinciar*.

Concluzionăm prin a preciza faptul că în cazul polisemiei vorbitorul are multiple posibilități de selecție lexicală, de aceea este important ca sensurile unui cuvânt polisematic să fie puse în relație, astfel încât să se rețină diferențele semantice și contextuale.

BIBLIOGRAPHY

- Croitor, Blanca, *Sufixele în limba română actual. Formații recente*, Editura Universității din București, 2021.
- Stoichițoiu-Ichim, Adriana, *Vocabularul limbii române actuale. Dinamică, influențe, creativitate*, București, Editura All Educațional, 2001.
- Stoichiţoiu Ichim, Adriana, *Polisemia în limbajul publicistic actual* în *Limba şi literatura română*, XXIII, nr. 1, 1994.
- Toma, Ion, *Limba română contemporană – privire generală*, București, Editura Niculescu, 2001.
- Volceanov, George, *Noul dicționar de argou al limbii române*, București, Editura Litera,
- Vrănceanu, Angela-Bidu, Narcisa Forăscu, *Limba română contemporană. Lexicul*, București, Editura Humanitas Educațional, 2005.
- Vrănceanu-Bidu, Angela, *Lexic comun, lexic specializat*, București, Editura Universității din București, 2000.
- Vrănceanu-Bidu, Angela, Narcisa Forăscu, *Cuvinte și sensuri*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1988,

Dicționare

- DCR = Dimitrescu, Florica, Ciolan, Alexandru, Lupu Coman, *Dicţionar de cuvinte recente*, Ediţia a III-a, Editura Logos, Bucureşti, 2003;
- DSL, Dicţionar de ştiinţe ale limbii, Angela Bidu-Vrănceanu, Cristina Călăraşu, Liliana Ionescu-Ruxăndoiu, Mihaela Mancaş, Gabriela Pană Dindelegan, Editura Nemira, 2001;
- MDA = *Micul dicţionar academic*, Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti" 2001-2003, vol. I-IV, Editura „Univers Enciclopedic", Bucureşti.
- MDN - Marcu, Florin, *Marele dicționar de neologisme* , București, Editura Saeculum, 2008;

PARONYMY IN CONTEMPORARY JOURNALISM LANGUAGE

Emilia-Mihaela Costescu (Crînguș)
PhD Student, University of Craiova

Abstract: Paronymy, the linguistic phenomenon where words share similar sounds or spellings but have distinct meanings, plays a significant role in shaping the discourse of contemporary journalism. This paper investigates the prevalence and impact of paronymy in current journalistic language, examining its implications for communication, comprehension, and audience engagement. Drawing on linguistic theories and analyzing examples from recent news media, this study explores how paronymic words and phrases contribute to nuances, ambiguities, and potential misinterpretations in journalistic texts.
By illuminating the role of paronymy in journalistic communication, this research contributes to a deeper understanding of the complexities of language use in the contemporary media landscape and offers insights into strategies for enhancing clarity and accuracy in journalistic writing.

Keywords: paronymy, distinct meanings, derivation, journalistic language

1. Introducere

Relațiile semantice au reprezentat o temă de studiu pentru foarte mulți cercetători și au fost discutate detaliat în lingvistica românească. În studiile din ultimii ani (A. Stoichițoiu-Ichim[1], I. Toma[2], A. Bidu-Vrănceanu și Narcisa Forăscu[3], A. Minuț [4], I. Mărgărit [5], C. Moroianu[6], D.M. Zamfir [7], F. Popescu [8]) s-a urmărit prin analiza componențială, contextuală și stilistică, definirea relațiilor semantice, clasificarea acestora, condițiile de realizare și de actualizare, efectele stilistice, relația cu polisemia și cu alte fenomene adiacente etc.

Relațiile semantice descriu modul în care cuvintele și conceptele sunt legate între ele din punctul de vedere al semnificației sau al sensului. Înțelegerea relațiilor semantice este esențială pentru a analiza modul în care cuvintele sunt interconectate din punctul de vedere al sensului lor. Există mai multe relații semantice care se pot stabili între cuvinte: sinonimie, antonimie, paronimie, omonimie, polisemie, câmpuri lexico-semantice etc.

---

[1] Adriana Stoichițoiu-Ichim, *Vocabularul limbii române actuale. Dinamică, influențe, creativitate*, București, Editura All Educațional, 2001.
[2] Ion Toma, *Limba română contemporană – privire generală*, București, Editura Niculescu, 2001.
[3] Angela Bidu-Vrănceanu, Narcisa Forăscu, *Limba română contemporană. Lexicul*, București, Editura Humanitas Educațional, 2005
[4] Ana-Maria Minuț, *Aspecte controversate ale paronimiei* în *Analele Universității „Alexandru Ioan Cuza" din Iași*, Secțiunea Lexicologie, Iași, Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza", 2006, pp. 127-13.
[5] Iulia Mărgărit, *Noi comentarii etimologice şi semantice*, București, Editura Academiei Române , 2010.
[6] Cristian Moroianu, *Sinonimie sau paronimie? Studiu de caz: dubletele derivative în -ie și -ism*, în Rodica Zafiu, Ariadna Ștefănescu (eds.), *Limba română: diacronie și sincronie în studiul limbii române* (II), București, Editura Universității din București, 2014, p. 363–375 și *Sinonime analizabile. Studiu de caz: sinonimia diminutivală* în *Caietele Sextil Puşcariu*, ediția a II-a, Cluj-Napoca, Editura Scriptor, 2015, II, pp. 294-313.
[7] Dana-Mihaela Zamfir, *Adverbul adică în cursul istoriei limbii române. Schimbări semantice şi relaţii sinonimice. Modificări fonetice şi amplificări expressive* în *Caietele Sextil Puşcariu*, I, Section Lingvistică și filologie, Cluj-Napoca, Editura Scriptor, 2015, pp. 183-208.
[8] Floriana Popescu, *Paronyms and other confusables and the ESP translation practice* în *Analele Universității „Ovidius" din Constanța*. Seria Filologie, XXX (1), Secțiunea Linguistics & Translation studiess, Constanța, Editura Ovidius University Press, 2019, pp. 220-232.

2. Relația de paronimie

Din punct de vedere etimologic cuvântul *paronim* provine din limba greacă de la termenii *para* (care înseamnă *aproape de*) și *omona* (tradus prin *nume*). Paronimele sunt definite ca acele cuvinte foarte asemănătoare sau aproape identice formal, dar al căror înțeles diferă într-o măsură mai mică sau mai mare. [9]

Aceste cuvinte paronime pot crea confuzii în înțelegere sau interpretare din cauza asemănării lor fonetice sau ortografice. Limita acestora poate fi de un sunet pentru cuvintele scurte, iar pentru cuvintele mai lungi se poate ajunge la 2-3 sunete. De asemenea, întâlnim situații când sunetele între cuvinte nu diferă, ci doar oadinea acestora este schimbată.

Vom prezenta câteva exemple întâlnite în limbajul presei actuale unde paronimele diferă formal prin unul sau cel mult două sunete:

updatare[10] „actualizare și corectare": Dacian Cioloş a declarat miercuri, la Oradea, că, pe termen scurt, ar fi nevoie urgentă de un curs de reciclare, formare, de *updatare* a competenţelor tuturor celor cu atribuţii să răspundă la telefonul de urgenţă, precum şi protocoale clare între instituţii şi folosirea tehnologiilor moderne de localizare. (https://www.agerpres.ro/, 31 iulie 2019, *Dacian Cioloş un curs rapid de reciclare, de updatare tuturor celor din serviciul 112*). [11] – E: *updata* + suf. *–re*.

upgradare [12]„îmbunătățirea sau instalarea unui sistem, produs sau serviciu, care aduce cu sine o schimbare majoră în performanță, funcționalitate sau caracteristici": Servicii de *upgradare* hard și soft a sistemului SCADA din stația electrică de transformare […].

(https://www.ziuaconstanta.ro/, 28 iulie 2022, *Servicii de upgradare hard si soft a sistemului SCADA din statia electrica de transformare*) E: *upgrada* + suf. *–re*.

amputabil[13] : Nu mai copia manuale & cărți făcute la ordinul bocancului amputabil. Comentariu, https://zoso.ro/, 6 septembrie 2021, *Ce reprezintă 1000 de miliarde – un trilion*). – E: *a amputa* + suf. *–bil*.

imputabil „obligat pentru despăgubire": Pentru prejudiciul de 40 de tone, deşi era oarecum de bănuit că o astfel de reţea se organizase pentru furturi mai de anvergură, nu s-a putut dovedi că e direct *imputabil* reţelei. (https://www.ziaruldeiasi.ro/, 19 februarie 2022, *Reţea de injectat ilegal saramură în carne. Sute de tone pe piaţă la Iaşi*). – E: *a imputa* + suf. *–bil*.

adaptabil „care se poate adapta, flexibil" Încercați să alegeți un design *adaptabil*, astfel încât conținutul să circule cu grație pe dispozitive cu dimensiuni diferite ale ecranului, de la monitoarele desktop la smartphone-uri. (https://seo.london/, 27 noiembrie 2023, *SEO pentru ziare*). – E: *a adapta* + suf. *–bil*.

adoptabil „înfiat": Parlamentul a votat simplificarea procesului de adopție: Un copil va putea fi declarat *adoptabil* doar cu acordul părinților. (https://ziare.com/, 10 noiembrie

[9] Angela-Bidu Vrănceanu, Narcisa Forăscu, *Limba română contemporană. Lexicul*, București, Editura Humanitas Educațional, 2005, p.83.

[10] Vezi Mariana Vârlan, *Op.cit*, p. 229.

[11] Termenul *update* provine din limba engleză și este format din prefixul *up-* care sugerează o mișcare către o poziție mai înaltă sau o îmbunătățire și cuvântul *date* care se referă la informații sau date.

[12] Termenul *upgrade* provine din limba engleză și este format din prefixul *up-* care sugerează o mișcare către o poziție mai înaltă sau o îmbunătățire și cuvântul *grade* care înseamnă nivel sau clasă. În general, termenul se referă la acțiunea de a îmbunătăți sau de a actualiza un sistem, un produs sau o componentă pentru a îmbunătăți performanța, funcționalitatea sau caracteristicile sale. Inițial, termenul a fost folosit în contextul militar și educațional, referindu-se la avansarea către un rang superior sau la trecerea la un nivel de studiu mai înalt. Astăzi, este folosit pe scară largă pentru a descrie procesul de actualizare a echipamentelor, software-ului sau sistemelor informatice pentru a le îmbunătăți performanța, compatibilitatea sau caracteristicile.

[13] Vezi Angela Bidu și Narcisa Forăscu, *Op.cit*, p. 87.

2020, *Un copil va putea fi declarat adoptabil doar cu acordul părinților*). – E: *a adopta* + suf. *–bil*.

virilizare „accentuare a caracteristicilor masculine”: Un exces androgenic important va fi, de asemeni, însoţit de acnee precum şi de alte semne de exces androgenic numite semne de *virilizare*. (https://www.ziaruldeiasi.ro/, 23 mai 2019, *Adolescenţi: excesul de pilozitate este cauzat de o problemă medicală?*) – E: *viril* + suf. *-izare*.

vitalizare „energie, vigoare”: Fiecare dietă este un plan cu 3 obiective: slăbire, *vitalizare* și claritate mentală. (https://www.instagram.com/, 16 mai 2022, *Amalia Nastase on Instagram*). – E: *vital* + suf. *-izare*.

Foarte interesante sunt și jocurile paronimice care pornesc de la numele virusului COVID-19 și prenumele *Ovidiu, Ludovic* sau alte denumiri. Prin acest joc de cuvinte au luat naștere noi termeni cu sensuri și forme diferite : *Covidiu, Lucovid, Guvid* etc. De la aceștia s-au format și derivatele: *lucovidat, lucovidare, lucovidenie, Lucoviduț, guvidenie* etc. Prezentăm câteva exemple din presa scrisă:

Chiar în articol apare și „generozitatea” organelor brașovene în legătură cu cheltuielile per *lucovidat*. (https://bzb.ro/, 7 septembrie 2020, *Braşovul, negeneros Covid-19. Suntem în coada listei în ceea ce priveşte donaţiile şi sponsorizările în starea de urgenţă*).

Eu mă duc pentru un salariu și sporurile pe care le primesc medicii de acolo. Tu te-ai duce!? Zi, *lucovidare*! (comentariu, https://www.g4media.ro/, 3 aprilie 2021, *Un nou derapaj marca Olivia Steer: Susține că pacienții cu COVID-19 mor ”sufocați și însetați”, uciși de ”protocoalele criminale ale OMS” și cu ”complicitatea criminală a eroilor din linia întîi” și îndeamnă la protest*).

De teama *guvid* 19, pardon, covrig 19, scuze!, din teama contaminării, și-au cumpărat salopete de protecție de la bricolaj, din acelea pentru zugrăvit. (https://www.sasseramis.ro/, 20 martie 2020, *Cum te poți obișnui cu noile circumstanțe de viață?*).

Nu știa nimeni cum va evolua și ce urmări va avea *guvidenia*. (comentariu, https://www.reddit.com/, 28 noiembrie 2023, *Apartment prices in Brasov exceed those in Bucharest*).

Lucoviduț are și el un scop doar să mai stai în casa că doar așa mai e și el premier. (https://m.facebook.com/StirileProTV/, 11 mai 2020, *Angajații care nu se vor putea întoarce la muncă nici după 15 mai*).

Jocul de cuvinte dintre *COVID* și prenumele *Ovidiu* a generat o serie interesantă de forme și de sensuri. *Covidiu* a devenit un personaj folcloric al pandemiei, antroponimul exprimând o formă de afecțiune (ori de autocompătimire) sau transmite o critică la adresa regulilor sanitare impuse de autorități. [14]

Concluzionăm prin a spune că paronimele pot duce uneori la confuzii în comunicare sau în înțelegerea textelor, întrucât aceste cuvinte pot fi ușor confundate sau interpretate greșit din cauza asemănării lor. De aceea, este recomandat să fim atenți la context și să înțelegem corect semnificația cuvintelor pentru a evita confuziile în comunicare.

BIBLIOGRAPHY

- Avram, Mioara, *Anglicismele în limba română actuală*, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1997.
- Codău, Alexandra, *Limbajul presei scrise din România în cotextul crizei mediatice*, Editura Universitară, București, 2018.

[14] Dragoș Vlad Topală, *Acronimul COVID: despre terminologie şi câteva „sechele” din limba română actuală* în *Studii şi cercetări de onomastică şi lexicologie* (SCOL), Nr. 1-2/2022, Craiova, Editura Universitaria Craiova, 2022, p. 353.

- Croitor, Blanca, *Sufixele în limba română actual. Formații recente*, Editura Universității din București, 2021.
- Popescu, Floriana , *Paronyms and other confusables and the ESP translation practice* în *Analele Universității „Ovidius" din Constanța*. Seria Filologie, XXX (1), Secțiunea Linguistics & Translation studiess, Constanța, Editura Ovidius University Press, 2019
- Iulia Mărgărit, Noi comentarii etimologice şi semantice, Bucureşti, Editura Academiei Române , 2010.
- Minuț, Ana-Maria, *Aspecte controversate ale paronimiei* în *Analele Universităţii „Alexandru Ioan Cuza" din Iaşi*, Secțiunea Lexicologie, Iași, Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza", 2006.
- Moroianu, Cristian, *Sinonimie sau paronimie? Studiu de caz: dubletele derivative în -ie și -ism*, în Rodica Zafiu, Ariadna Ștefănescu (eds.), *Limba română: diacronie și sincronie în studiul limbii române* (II), București, Editura Universității din București, 2014, p. 363–375 și *Sinonime analizabile. Studiu de caz: sinonimia diminutivală* în *Caietele Sextil Puşcariu*, ediția a II-a, Cluj-Napoca, Editura Scriptor, 2015.
- Stoichițoiu-Ichim, Adriana, *Vocabularul limbii române actuale. Dinamică, influențe, creativitate*, București, Editura All Educațional, 2001.
- Toma, Ion, *Limba română contemporană – privire generală*, București, Editura Niculescu, 2001.
- Vrănceanu, Angela-Bidu, Narcisa Forăscu, *Limba română contemporană. Lexicul*, București, Editura Humanitas Educațional, 2005.
- Zamfir, Dana-Mihaela, *Adverbul adică în cursul istoriei limbii române. Schimbări semantice şi relaţii sinonimice. Modificări fonetice şi amplificări expressive* în *Caietele Sextil Puşcariu*, I, Section Lingvistică și filologie, Cluj-Napoca, Editura Scriptor, 2015.

Dicționare

- DCR = Dimitrescu, Florica, Ciolan, Alexandru, Lupu Coman, *Dicţionar de cuvinte recente*, Ediţia a III-a, Editura Logos, Bucureşti, 2003;
- DSL, Dicţionar de ştiinţe ale limbii, Angela Bidu-Vrănceanu, Cristina Călăraşu, Liliana Ionescu-Ruxăndoiu, Mihaela Mancaş, Gabriela Pană Dindelegan, Editura Nemira, 2001;
- MDA = *Micul dicţionar academic*, Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti" 2001-2003, vol. I-IV, Editura „Univers Enciclopedic", Bucureşti.
- MDN - Marcu, Florin, *Marele dicționar de neologisme* , București, Editura Saeculum, 2008;
- Popescu, Cristian, Florin, *Dicţionarul explicativ de jurnalism, relații publice și publicitate,* Editura Tritonic, București, 2002.

CHALLENGES OF VISUALLY IMPAIRED NOVICE ROMANIAN TRANSLATORS

Alexandra Moldovan
PhD Student, ,,Lucian Blaga" University of Sibiu

Abstract: This paper explores the challenges faced by visually impaired novice Romanian translators, a topic that has received limited attention in translation studies and disability research. Its main purpose is to offer solutions for increasing employment rate among visually impaired people. The paper is based on analysis of secondary data related to specific challenges of visually impaired novice Romanian translators including subtopics such as translation competence acquisition, translation process and result, employability etc. Key findings highlight issues such as inaccessibility of translation software, insufficient training in assistive technologies and a lack of awareness among teachers, professors and employers about the capabilities of visually impaired professionals. This paper advocates for more inclusive practices within the Romanian translation industry and suggests modifications to translation training programmes in Romania to better support visually impaired translators. By addressing these challenges, the article contributes to a more equitable professional landscape and enhances understanding of diversity in translation practices.

Keywords: visual impairment, translation, digital skills, accessibility, inclusive teaching

1. Introduction

Nowadays, seeking employment is even more challenging for Romanian visually impaired people than for their sighted peers. Statistics from Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități (ANPDPD – the National Authority for the Protection of the Rights of Persons with Disabilities) show that in December 2023, there were 82,259 noninstitutionalized adults with visual impairment out of 84,a total of 884 persons with visual impairment, counting for almost 97% of the Romanian visually impaired population. Surprisingly, this percentage suggests that, until now, far too little attention has been paid to the number of employed visually impaired people, notwithstanding visually impaired translators. Although international researchers such as Nugroho et al. (2022, p. 1888)argue that, with the appropriate tools, visually impaired persons are capable of successfully doing translation jobs without requiring mobility skills. This field is not even listed among the recommended careers for the visually impaired in Romanian documents such as the Guidelines for Employment drafted by AMAIS, a non-profit organization promoting inclusivity (AMAIS, 2018). Moreover, Alexandra Moldovan, in the survey discussed in her unpublished dissertation of 2023 entitled "Translation and Interpreting in the 21st Century: (Assistive) Technology Used by Visually Impaired Translators and Interpreters", found only one Romanian visually impaired person working in the translation industry. Likewise, empirical evidence collected during visits to schools for the blind shows the increasing interest of Romanian visually impaired students for foreign languages and translation studies. Therefore, the aim of this paper is to show that, despite these grim statistics, visually impaired novice Romanian translators can break social barriers and bring substantial contributions to the translation industry.

This research is exploratory in nature, analyzing data from studies conducted in different countries such as Italy, Spain, Germany, Poland, Indonesia, etc. and transposing it to the Romanian landscape. Nevertheless, it is not the task of this paper to examine the entire group of visually impaired Romanian language professionals.

This is the first study to focus on the challenges faced by visually impaired novice Romanian translators classified according to the context they belong to. Thus, the essay is divided into three parts. The first section will give a brief overview on scholars who contributed to this field, while also mentioning their theories. The second part will be centered on the challenges grouped according to translation competence acquisition on the basis of the EMT framework, "one of the leading reference standards for translator training throughout the European Union and beyond" designed by the European Master's in Translation (2022, p. 2). The final section will discuss potential solutions to the previously-mentioned challenges. These are drafted according to empirical evidence and participant observation.

2. Literature Review

Translation studies focusing on visual impairment are limited, most of them initially centering on audiovisual translation, where visually impaired people are primarily consumers. However, a growing body of research now explores their roles as translation providers. Small-scale studies have emerged internationally in countries including Italy (Kellett Bidoli, 2003), Spain (Cebrián de Miguel, 2008; Ferro Postigo, 2018), Poland (Figiel, 2018), Germany (Hagemann, 2016) and Indonesia (Nugroho, Nababan, & Subroto, 2016; Nugroho, Muljono, & Nababan, 2021; Nugroho, Muljono, & Nababan, 2022; Suryaningtyas, 2018; Sunardi, et al., 2022). They used both quantitative and qualitative methods such as interviews and surveys. These studies categorized the experience of visually impaired translators into major themes such as translation history or competences. Several studies focused on history (Cebrián de Miguel, 2008; Figiel, 2018), others on academic settings (Kellett Bidoli, 2003; Hagemann, 2016; Rodríguez Vázquez & Mileto, 2016; Ferro Postigo, 2018; Nugroho, Muljono, & Nababan, 2022). Some studies specifically centered on translation processes (Suryaningtyas, 2018; Nugroho, Muljono, & Nababan, 2021; Sunardi, et al., 2022). Other research has evaluated the impact of technology on translation outcomes and the accessibility of mainstream translation tools (Figiel, 2018; Ferro Postigo, 2018; Rodríguez Vázquez & Mileto, 2016; Rodríguez Vázquez, Fitzpatrick, & O'Brien, 2018). A final direction of thought in this field concerns employability discussed by Wojciech Figiel (Levelling the Playing Field, 2018). This classification mostly reflects the entire trajectory in the life of visually impaired translators, from their translation competence development to the peak of their careers.

Wojciech Figiel's pivotal work (Studying Translation, 2018) offers the most comprehensive analysis of the technological advancements that shaped translation practices for the visually impaired through three historical periods. The first period entitled the analog period stretches until the last decade of the 20th century. It is characterized by the laborious process of listening to a recorded/live reading of the source text and having the target text written by a sighted assistant or writing it with a Braille typewriter similar to a usual typewriter and taking notes by pressing dots on Braille paper fixed into a slate with a stylus, a sharp device developed specifically for this purpose (Figiel, Studying Translation, 2018, p. 37). It was followed by the transitional period (until 2005) started by the emergence of personal computers. Its main challenge was the transition from DOS, a textual operating system, to Microsoft Windows which used the principle of pixels and was preferred by sighted collaborators (Figiel, Studying Translation, 2018, p. 37). Lastly, the digital period (from 2005 onwards), revealed Windows as the operating system preferred by visually impaired translators due to its enhanced accessibility features (Figiel, Studying Translation, 2018). Figiel's periodization corroborates the findings of the previous studies.

It was not until the end of the analog period that the topic raised the interest of scholars. In 2003, a notable study at the University of Trieste highlighted the technological hurdles in teaching mixed groups of sighted and visually impaired translation students, echoing challenges identified in Italy. The paper is centered on the technology-related lags in

producing accessible educational materials, a theme also explored by María Dolores Cebrián de Miguel (2008) in Spain, who also highlighted the unique instructional needs of visually impaired translators. Both studies revealed a broader issue of inaccessibility in education.

More technical challenges regarding CAT tool inaccessibility were exposed by Tara Owton's article of 2011 entitled "Translation Tools and Software: Help or Hindrance?" Owton pointed out the lack of accessibility in newer versions of Trados Studio, the industry-leading CAT tool, which excluded blind people from receiving new working opportunities. Nevertheless, at the time of writing this paper (in 2024) sustained efforts are made to implement accessibility in Trados Studio (Filkin, 2024).

In the following years, the attention of scholars was redirected to general abilities of visually impaired translators. In 2015, the study conducted in Iran by Yahia Barkhordar and Dr. Kazem Yousefi used qualitative methods to explore how blind translators excel in different areas such as listening and touch typing, suggesting unique advantages that originate from visual impairment (Barkhordar & Yousefi, 2015). Concurrently, a German study at the University of Mainz/Germersheim employed participatory observation to examine mixed groups of sighted and blind translation students. The study's findings were initially published in German (Bülbül, et al., 2015), with a subsequent summary in English written by Susanne Hagemann (2016)that reinterprets the results through the theoretical framework of professor Hanna Risku. These models emphasized the complex cognitive processes involved in translation (Hagemann, 2016, p. 81). Given the fact that the ideas exposed in the study are corroborated by subsequent research, the paper is still pertinent.

The interest for CAT tools is sparked in 2016, alternating with linguistic aspects related to translation. Daniela Dold's reviews and subsequent analyses by Silvia Rodríguez Vázquez and Fiorenza Miletto (2016) highlighted a disinterest among tool providers in accommodating visually impaired users, affecting their professional integration and self-esteem. In the same year, an Indonesian study on translation strategies by Raden Arief Nugroho, Mangatur Rudolf Nababan and Edi Subroto revealed that higher English proficiency could reduce creativity in translation, with findings pointing to a preference for direct translation methods influenced by the use of screen readers, which limit the user to a word-for-word translation. The study, however, overlooked the help of Braille devices and suffers from limited participant expertise, impacting its reliability. To fill these gaps, Nugroho and his colleagues continue to publish similar studies (Nugroho, Muljono, & Nababan, 2021; Nugroho, Muljono, & Nababan, 2022), contributing to the research in linguistic aspects.

The year 2018 saw further contributions from Wojciech Figiel (Studying Translation; Levelling the Playing Field), who delved into the life cycle challenges faced by blind translators, and Valentina Widya Suryaningtyas, whose study discussed the translation techniques of Indonesian translator Suryandaru. During the description of the translation stages, Suryaningtyas used oversimplified language (for instance, "JAWS program" instead of "screen reader"), casting doubts on the technological relevance of the study.

Recent work amidst the pandemic by Iman Magdy Refaat (2021) explored the accessibility of CAT tools for the English-Arabic language pair, providing a critical assessment of tool features and setting a standard for software testing. Simultaneously, the 2020s witness a more dynamic field, with Theroundtable, an active mailing list dedicated to blind translators and interpreters and scholars such as Figiel, Rodríguez Vázquez and others publishing articles and conducting more studies which foster a more inclusive professional landscape for visually impaired translators.

Despite the evidence presented, no studies have been identified that focus on visually impaired Romanian translators, nor is it clear if any of them participated in larger international studies beyond the above-mentioned survey. However, there is empirical evidence of a growing interest in software translation, particularly for games and screen readers such as NVDA. The literature on visually impaired in Romania is limited, predominantly addressing the medical model of disability which focuses more on impairment than on social barriers (2008, p. 2). Research discussing education and employment for the visually impaired in Romania mainly highlights accessibility challenges (Pădure, 2011) and a lack of training (Bartha, 2017). This gap in research and practical support stems from the misconception that people with disabilities are incapable of accomplishing professional tasks.

3. Challenges

This study employed existing national and international data to evaluate the challenges faced by visually impaired novice Romanian translators, adapting the EMT translation competence model as the primary methodological framework. This approach allowed for a structured assessment of translation competences across various dimensions such as training in Translation Studies (Kellett Bidoli, 2003; Hagemann, 2016; Bartha, 2017), translation stages, microstrategies and techniques described by Indonesian scholars (Suryaningtyas, 2018; Nugroho, Nababan, & Subroto, 2016; Nugroho, Muljono, & Nababan, 2021; Nugroho, Muljono, & Nababan, 2022; Sunardi, et al., 2022), the Iranian scholars Yahia Barkhordar and dr. Kazem Yousefi (2015) and the Romanian authors Mihaela Dobândă and Mihaela Miruna Dobândă (2012), CAT tool accessibility (Owton & Mileto, 2011; Refaat, 2021; Rodríguez Vázquez & Mileto, 2016; Rodríguez Vázquez, Fitzpatrick, & O'Brien, 2018), as well as employability-related aspects (AMAIS, 2018; Figiel, Levelling the Playing Field, 2018; Figiel, Studying Translation, 2018). All studies using translation-related procedures were included in the analysis. The first step in this process was to identify the challenges related to the above-mentioned topics. The second step was to apply them to the context of Romania using the available sources. The final step was to suggest solutions based on existing mechanisms in other countries.

3.1. Results

This subchapter, structured according to the EMT framework (2022), the latest model for translation competence, explores the challenges of visually impaired novice Romanian translators. The discussion revolves around the following topics: "language and culture", "translation competence", "technology", "personal and interpersonal", "service provision" (EMT, 2022).

Language and translation skills are intrinsically linked. Visually impaired translators face significant challenges in language and culture, primarily due to their reliance on auditory and tactile inputs instead of visual cues. This affects their ability to grasp cultural nuances and linguistic subtleties, as highlighted in studies by Daniela Bartha (2017) and Susanne Hagemann (2016) unless they receive sighted assistance. Furthermore, the translation competence acquisition is reflected in the successful completion of the translation process, which involves several stages, from text comprehension to final proofreading. The findings highlight the need for accessible Braille and digital conversions to aid translation (Bartha, 2017), but also for high quality training in Linguistics and intercultural communication (Hagemann, 2016; Suryaningtyas, 2018; Nugroho, et al., 2019). These challenges hinder visually impaired translators from delivering an accurate translation result.

Technologically, despite advances, the accessibility of CAT tools and other software remains inconsistent. The studies emphasize the importance of integrating accessible technology into translation practices to enhance the productivity and inclusion of visually impaired translators (Rodríguez Vázquez & Mileto, 2016; Rodríguez Vázquez, Fitzpatrick, & O'Brien, 2018). Nevertheless, the key concept mentioned in all the sources is "accessibility".

The World Wide Web Consortium (2023) provided the Web Content Accessibility Guidelines or WCAG, which explain that a software is accessible if it complies with four fundamental principles: perceivability (for example, audio descriptions), operability (keyboard support), understandability (readability) and robustness (screen reader support). Understanding and applying the Accessibility Guidelines is beneficial both for sighted and visually impaired individuals, paving the way to digital inclusion.

The ”personal and interpersonal competence specifically focuses on the development of soft skills crucial for employment, such as time and stress management, collaboration, adaptability and continuous self development (EMT, 2022, p. 10). The acquisition of these skills, as facilitated by both mainstream and assistive technologies, varies for visually impaired individuals. Hagemann highlights diverse attitudes among blind translators, ranging from proactive to dependent on sighted help for convenience and self esteem – which significantly affect integration on the market (2016, pp. 87-88, 90). Moreover, studies by Kellett Bidoli (2003, p. 197) and Hagemann(2016, p. 90) emphasize the importance of developing body language skills, which enhance communication. However, empirical evidence and observations indicate significant challenges in teaching these skills to blind students in Romanian schools, primarily due to time constraints and a shortage of qualified professionals.

Building on the challenges identified in the “personal and interpersonal” competence area, which underscores the importance of soft skills for employment, it is crucial to consider how client expectations interact with the capabilities of visually impaired translators. Clients expect high quality outputs, irrespective of the translator’s visual capabilities. This expectation emphasizes the necessity for service provision skills, including asking for accessible materials and discussing the visual aspects required by clients (Hagemann, 2016, p. 89; Bülbül, et al., 2015, p. 7; Barkhordar & Yousefi, 2015). This demand highlights a broader recognition of the capabilities of blind translators and their integration into the professional landscape. In Romania, where awareness of the needs of visually impaired translators is still in its incipient stages, the legal framework supports the employment of persons with disabilities by rewording employers. For example, Article 84 of Law 448/2006 regulates the deduction of costs related to assistive equipment, transportation and professional training of disabled persons from taxable profits, offering them “a state subvention […] regarding the unemployment insurance system and stimulation of labor force occupation” (Legea 448 06.12.2006). Under Article 83, disabled individuals benefit from professional training, workplace adaptations and exemptions from salary taxes. These measures aim to dismantle both objective barriers such as inaccessible environments and subjective barriers such as the prejudicial attitudes of sighted individuals (AMAIS, 2018).

3.2. Discussions

The primary goal of the essay was to assess whether visually impaired novice Romanian translators can overcome the challenges they face. However, the findings reveal that the inadequate disability inclusion in Romania hinders these translators from developing necessary competences and securing sustainable employment. An analysis of the literature suggests three potential solutions to enhance employment prospects for visually impaired novice Romanian translators: incorporating multisensory materials into classrooms, improving training for teachers in assistive technologies and raising awareness on the capabilities and needs of visually impaired individuals within academic and professional settings.

One critical solution identified is the integration of multisensory teaching aids in educational environments. Using tactile tools such as Braille materials, tactile maps and scaled models along with audio descriptions can significantly improve the learning experience. These aids help in clarifying complex visual content and in understanding cultural and linguistic nuances, thereby supporting the high quality translation work produced by students and graduates.

Furthermore, digital competence development is crucial. It is essential that both educators and students receive adequate training in the latest assistive technologies to ensure equal educational opportunities. This training should extend to all universities, enabling them to support visually impaired students effectively. The establishment of specialized facilities such as the CATA ("Center Assistance and Consulting in Assistive Technology for Visual Impairment people") founded in 2003 as an accessibility department of Babeș-Bolyai University of Cluj-Napoca (Pădure, 2011), highlights the benefits of such institutional support in enhancing access to information and educational resources for visually impaired students and professionals. The success of such initiatives suggests that similar facilities could be instrumental in improving academic and professional outcomes for visually impaired individuals across Romania.

Despite some progress, Romania remains in the early stages of disability inclusion. There is significant potential for advancements in translation technology, particularly through developments in artificial intelligence, which could revolutionize access to information and translation tools for the visually impaired. Future research should continue to explore these technologies and their potential impact on the field of translation, ensuring that advancements in technology translate into practical improvements in accessibility for visually impaired translators.

4. Conclusions

This research aimed to demonstrate the capability of visually impaired novice Romanian translators to navigate and overcome professional and education challenges. However, the study encountered a significant limitation due to the scarcity of Romanian literature available on the topic. Analyses revealed that the inclusion of these translators into educational and professional contexts is impeded by a variety of factors, such as inadequate training and a general lack of awareness about their potential. Whilst definitive evidence that these translators can consistently break existing barriers was not established, the study provided important insights into their predominant challenges. To build on these findings, future research should use interviews and surveys to more accurately determine the most pressing issues and develop effective solutions. Raising awareness about disability inclusion will be crucial for improving the quality of life and professional opportunities for visually impaired novice Romanian translators.

BIBLIOGRAPHY

AMAIS. (2018, 06). *Ghidul de angajare a nevăzătorilor*. Retrieved 04 26, 2024, from AMAIS: https://ghid.AMAIS.ro/descarca-ghidul/

Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități. (2023, 12). *Statistici*. Retrieved 04 26, 2024, from Autoritatea Naţională pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități: https://anpd.gov.ro/web/wp-content/uploads/2024/03/ANPDPD-DDPD-NR.-PERS.-HAND-TRIM-IV-2023-STATISTICA-SITE.xls

Barkhordar, Y., & Yousefi, K. (2015). Major Skills and Abilities of Blind and Visually Impaired Translators. *Translation Journal*. Retrieved Dec. 20, 2023, from https://translationjournal.net/April-2015/major-skills-and-abilities-of-blind-and-visually-impaired-translators.html

Bartha, D. (2017). Contrastive analysis of French and English speech sounds with educational implications in the context of visual disability. Psycholinguistic directions. *Romanian Journal of Speech and Language Disorders(1)*, 22-31. Retrieved from https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=536656

Bülbül, Z., Burik, V., Ye, F., Hagemann, S., Vinas, L. I., Jodynis, J., . . . Winter, R. (2015). Wenn Blinde Übersetzen studieren. FTSK, 1-15. Retrieved 11 08, 2023, from https://deutsch.fb06.uni-mainz.de/files/2018/08/SH_Blinde.pdf

Cebrián de Miguel, M. D. (2008). *Discapacidad visual y traducción. Actas del IV Congreso «El Español, Lengua de Traducción» El español, lengua de traducción para la cooperación* (pp. 219-234). Toledo: ESLETRA Madrid. Retrieved Jan. 08, 2024, from https://cvc.cervantes.es/lengua/esletra/pdf/04/028_cebrian.pdf

Dobândă, M., & Dobândă, M. M. (2012). *Traducerea între teorie și practică*. Retrieved from http://stiintasiinginerie.ro/wp-content/uploads/2013/12/7-TRADUCEREA-%C3%8ENTRE-TEORIE-%C5%9EI-PRACTIC%C4%82.pdf

EMT. (2022). EMT Competence Framework. EMT.

Etxenike, S. (2018, 01 28). *Syntax trees for blind people*. Retrieved 05 08, 2024, from What was your name, again?: https://www.sukiletxe.eu/blog/syntax-trees-for-blind-people/

Ferro Postigo, M. (2018). La discapacidad visual en los estudios de traducción e interpretación z su situación en la UPV-EHU. 29. Spain. Retrieved Jan. 08, 2024, from https://addi.ehu.es/bitstream/handle/10810/30054/TFG_Ferro.pdf

Figiel, W. (2018). Levelling the Playing Field with (in)Accessible Technologies? *Między Oryginałem a Przekładem, 24(41)*, 75-88. doi:10.12797/moap.24.2018.41.04

Figiel, W. (2018). Studying Translation from the Perspective of Blind Students in Poland. Warsaw, Poland. Retrieved 07 27, 2023, from https://bfc.unige.ch/files/5115/5170/3325/Figiel_BFC2018.pdf

Filkin, P. (2024, 03 12). *Breaking barriers: Introducing RWS's journey towards inclusivity*. Retrieved 05 07, 2024, from Trados: https://www.rws.com/blog/rws-journey-inclusivity/?__hstc=41680445.aa46cdca768764192dd5f2d13a2e8801.1715077347963.1715077347963.1715077347963.1&__hssc=41680445.1.1715077347964&__hsfp=120875173&_gl=1*fvncch*_ga*MTIzNTUxNzc0OS4xNzE1MDc3MzQ4*_ga_J0Z9C6G83T*MT

Hagemann, S. (2016). Teaching Translation to Mixed Groups of Blind and Sighted Students. *Journal of Translator Education and Translation Studies*, 78-93.

Hersh, M. A., & Johnson, M. A. (Eds.). (2008). *Assistive Technology for Visually Impaired and Blind People*. London: Springer-Verlag London Ltd. Retrieved 07 28, 2023

Kellett Bidoli, C. J. (2003). The Training of Blind Students at the SSLMIT – Trieste. The Interpreters' Newsletter(12), 189-199.

Legea 448 06.12.2006. (n.d.). România: Portal legislativ. Retrieved from https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/77815

Moldovan, A. (2023, July). Translation and Interpreting in the 21st Century: (Assistive) Technology Used by Visually Impaired Translators and Interpreters. Sibiu, Romania.

Nugroho, R. A., Basari, A., Suryaningtyas, V. W., Setyaningsih, N., Cahyono, S. P., & Larassati, A. (2019). Translation as an Alternative to a Language-Based Vocational Course at the Undergraduate Level. In Proceedings of the 1st Vocational

Education International Conference (VEIC (pp. 323-328). Atlantis Press. doi:10.2991/assehr.k.191217.052

Nugroho, R. A., Muljono, & Nababan, M. R. (2021). Visually Impaired Novice Translators in Using Translation Techniques. Journal of Linguistic and English Teaching, 154-167.

Nugroho, R. A., Muljono, & Nababan, M. R. (2022, 09). Accuracy in Translations by Visually-Impaired Students and Its Implications for Competence and Improvement Aspects. Theory and Practice in Language Studies, 12(9), 1888-1899. doi:https://doi.org/10.17507/tpls.1209.23

Nugroho, R. A., Nababan, M. R., & Subroto, E. (2016, 09 23). Translation Microstrategies Used by Visually Impaired Translators. International Journal of English Linguistics, 6(5), 103-111. doi:10.5539/ijel.v6n5p103

Owton, T., & Mileto, F. (2011). Translation Tools and Software: Help or Hindrance? EBU Newsletter. Retrieved Dec. 16, 2023, from https://www.euroblind.org/newsletter/2017/july-september/en/translation-tools-and-software-help-or-hindrance

Pădure, M. (2011). Higher Education and Accessibility for Students with Visual Impairments in Romania. In D. Bluma, T. Bonfield, S. Kiefer, & A. Sabanci (Eds.), Digital literacy and learning An Action Research Project in a Norwegian Secondary School (ACEP/SINEX) (pp. 91-108). Linz, Austria: Trauner Druck GMBH & Co KG. Retrieved Dec. 22, 2023, from https://www.academia.edu/1871125/Digital_literacy_and_learning_An_Action_Research_Project_in_a_Norwegian_Secondary_School

Refaat, I. M. (2021). Accessibility in the Computer-Aided Translation Tools for English-Arabic Language Pair. Dialogue and Exchange: An Interdisciplinary Conference in the Humanities. 1, pp. 36-52. Cairo: Transcultural Journal for Humanities and Social Sciences. Retrieved Apr. 4, 2023

Rodríguez Vázquez, S., & Mileto, f. (2016, November). On the Lookout for Accessible Translation Aids: Current Scenario and New Horizons for Blind Translation Students and Professionals. Journal of Translator Education and Translation Studies, 1(2), 115-135. Retrieved July 31, 2023, from https://www.researchgate.net/publication/310175177_On_the_Lookout_for_Accessible_Translation_Aids_Current_Scenario_and_New_Horizons_for_Blind_Translation_Students_and_Professionals

Rodríguez Vázquez, S., Fitzpatrick, D., & O'Brien, S. (2018). Is Web-Based Computer-Aided Translation (CAT) Software Usable for Blind Translators? In Lecture Notes in Computer Science (Vol. 10896). Springer. Retrieved August 6, 2013, from https://doras.dcu.ie/23368/1/rodriguez_fitzpatrick_obrien_CAT_usability_camerareadyversion%5B1%5D.pdf

Sunardi, Nugroho, R. A., Harjo, B., Muljono, Suryaningtyas, V. W., Setyaningsih, N., . . . Giyanti, A. S. (2022). Translation Procedures Done by Visually Impaired Translator: An Annotated Study. Indonesian Journal of EFL and Linguistics, 7(2), 415-431. doi:http://dx.doi.org/10.21462/ijefl.v7i2.597

Suryaningtyas, V. W. (2018). Individual with Visual Impairment and Translation: A Case Study of Visually Impaired Translator in Translating News Text of TVKU. ASIAN TEFL Journal of Language Teaching and Applied Linguistics, 3(2), 18. Retrieved Apr. 21, 2022, from https://www.academia.edu/56912388/Individual_with_Visual_Impairment_and_Translation_A_Case_Study_of_Visually_Impaired_Translator_in_Translating_News_Text_of_TVKU

World Wide Web Consortium. (2023). Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) 2.1. Retrieved from W3C: https://www.w3.org/TR/WCAG21/

BRIDGING WORLD: EXPLORING INTERCULTURAL DIALOGUE IN CHINESE AND ENGLISH

Andreea Dietrich
PhD Student, „Lucian Blaga" University of Sibiu

Abstract: In an increasingly interconnected world, effective intercultural dialogue plays a pivotal role in fostering understanding and collaboration among diverse communities. This article, "Bridging Worlds: Exploring Intercultural Dialogue in Chinese and English," delves into the complexities and nuances of communication between Chinese and English speakers. Drawing upon linguistic and cultural perspectives, it examines the significance of intercultural dialogue in transcending linguistic barriers and promoting cross-cultural understanding. Through an exploration of challenges, strategies, and real-life examples, this article underscores the importance of empathy, active listening, and cultural sensitivity in facilitating meaningful interactions. By illuminating the role of language as a conduit for connection and exchange, this article advocates for continued efforts to bridge cultural divides and cultivate a more inclusive global society.

Keywords: Intercultural dialogue, Chinese, English, Communication, Cultural understanding.

In an era marked by unprecedented globalization and cultural exchange, the significance of intercultural dialogue cannot be overstated. As boundaries blur and connections between nations and peoples strengthen, the ability to engage in meaningful communication across cultures becomes not just advantageous, but essential. It is within this dynamic backdrop that we embark on a journey to explore the intersection of two linguistic giants—Chinese and English—and unravel the intricate threads of intercultural dialogue that bind diverse societies together.

Chinese and English stand as towering pillars in the global linguistic landscape, each with its own rich history, cultural heritage, and widespread influence. From the bustling streets of Beijing to the skyscraper-lined avenues of New York City, the echoes of these languages reverberate, shaping interactions, commerce, and diplomacy on a global scale. Yet, their significance transcends mere linguistic dominance; they serve as conduits for cross-cultural exchange, fostering understanding, cooperation, and mutual respect among people from diverse backgrounds.

In this article, we embark on a comprehensive exploration of the intercultural dialogue between Chinese and English, delving into its historical roots, cultural significance, and transformative potential in today's interconnected world. We begin by setting the stage, examining the broader context of globalization, cultural exchange, and the imperative of intercultural dialogue in fostering harmony and cooperation among nations. From there, we delve into the significance of Chinese and English as global languages, tracing their evolution and impact on societies around the world.

Structured to provide a comprehensive overview, this article will navigate through various facets of intercultural dialogue between Chinese and English. From linguistic features and cultural nuances to the challenges and opportunities inherent in cross-cultural communication, each section will offer insights and perspectives aimed at illuminating the complexities of bridging worlds through language and dialogue.

The Historical and Cultural Context

The historical connections between Chinese and English-speaking societies are deeply rooted in centuries of trade, exploration, and cultural exchange. While geographically distant,

these two civilizations have shared moments of interaction and influence that have left lasting imprints on both cultures.

One of the earliest recorded interactions between China and the English-speaking world dates back to the Silk Road, a network of trade routes that connected East and West. Through this ancient trade network, Chinese silk, tea, and porcelain made their way to Europe, while European goods such as wool, glass, and precious metals found their way to China. This exchange not only facilitated economic prosperity but also paved the way for cultural exchange, as travelers, merchants, and scholars traversed the vast distances between East and West, exchanging ideas, technologies, and philosophies.

During the Age of Exploration, European explorers such as Marco Polo ventured to China, documenting their encounters with Chinese civilization and bringing tales of its wonders back to Europe. Meanwhile, Chinese explorers such as Zheng He embarked on epic voyages to distant lands, establishing diplomatic relations and cultural connections with countries across Asia and Africa. These encounters laid the foundation for mutual curiosity and cross-cultural understanding between China and the English-speaking world.

In more recent history, the colonial expansion of European powers, including Britain, brought them into direct contact with China. The Opium Wars and the subsequent unequal treaties imposed on China by Western powers marked a tumultuous period in Sino-Western relations, characterized by conflict, exploitation, and cultural misunderstandings. Despite these challenges, cultural exchange continued to flourish, with Chinese art, literature, and philosophy finding their way into Western consciousness, and Western ideas, technology, and language influencing Chinese society.

The cultural influences and exchanges between Chinese and English-speaking societies have been multifaceted and far-reaching, shaping art, literature, and more.

In literature, translations of Chinese classics such as "The Analects" of Confucius and "Tao Te Ching" by Laozi have introduced Western audiences to Chinese philosophy and wisdom. Likewise, works of English literature, including Shakespeare's plays and Dickens' novels, have been translated and celebrated in China, inspiring generations of Chinese writers and artists.

In art, the exchange of artistic techniques and styles has led to the fusion of Eastern and Western aesthetics. Chinese porcelain, with its intricate designs and vibrant colors, became highly sought after in Europe, while Western artists such as Vincent van Gogh and Claude Monet drew inspiration from Chinese brush painting and calligraphy.

Globalization has played a significant role in accelerating the spread and importance of Chinese and English as global languages. As the world becomes increasingly interconnected through trade, travel, and technology, proficiency in both languages has become a valuable asset for individuals, businesses, and governments alike.

In the realm of business, English has emerged as the lingua franca of international commerce, facilitating communication and collaboration between people from different linguistic and cultural backgrounds. Similarly, the rise of China as a global economic powerhouse has led to increased demand for Chinese language skills, as businesses seek to tap into the vast Chinese market and forge partnerships with Chinese companies.

In academia, the importance of Chinese and English as languages of instruction and research cannot be overstated. Universities around the world offer Chinese language courses and Chinese studies programs, enabling students to gain a deeper understanding of Chinese culture, history, and society. Likewise, English-language proficiency is essential for international students seeking to study abroad and for scholars looking to publish their research in prestigious academic journals.

In conclusion, the historical and cultural connections between Chinese and English-speaking societies have laid the foundation for a rich and dynamic exchange of ideas, values,

and traditions. As globalization continues to reshape our world, the importance of intercultural dialogue and language proficiency in Chinese and English will only grow, paving the way for greater understanding and cooperation between people from different cultures and backgrounds.

Language as a Gateway to Culture

Language serves as more than just a means of communication; it is a fundamental component of cultural identity. In both Chinese and English-speaking societies, language reflects unique histories, values, and worldviews, shaping the way individuals perceive themselves and their place in the world. From the tonal intricacies of Mandarin Chinese to the complex grammar of English, linguistic characteristics reflect cultural nuances and historical influences, providing insights into the rich tapestry of human experience.

For speakers of Chinese, language embodies millennia of cultural heritage, with each character carrying layers of meaning and symbolism. From the poetic elegance of classical Chinese to the pragmatic efficiency of modern Mandarin, the evolution of the Chinese language reflects the shifting dynamics of Chinese society and its interactions with neighboring cultures.

In English-speaking societies, language reflects the diverse cultural influences that have shaped the English language over centuries. From the Latin roots of scientific terminology to the Germanic origins of everyday vocabulary, English is a mosaic of linguistic influences from around the world. As a global language, English serves as a bridge between cultures, facilitating communication and exchange on a global scale.

The linguistic features and cultural nuances of Chinese and English provide insight into the values, norms, and social structures of their respective societies. In Chinese, the use of honorifics and hierarchical language reflects the importance of social harmony and respect for authority. Similarly, the emphasis on context and indirect communication in Chinese culture is reflected in the use of implicit language and nonverbal cues.

In English-speaking societies, linguistic features such as politeness markers and conversational turn-taking reflect cultural values of individualism and egalitarianism. The use of humor, sarcasm, and irony in English communication reflects a cultural preference for directness and verbal wit.

While language learning offers opportunities for cultural immersion and understanding, it also presents challenges related to linguistic proficiency, cultural adaptation, and intercultural communication. For learners of Chinese, mastering tonal pronunciation and mastering the complex writing system can be daunting tasks. Similarly, English learners may struggle with the nuances of idiomatic expressions and colloquial language.

Cross-cultural communication requires more than just linguistic proficiency; it requires an understanding of cultural norms, values, and communication styles. Misinterpretations and misunderstandings can arise when cultural differences are not adequately understood or appreciated. However, such challenges also present opportunities for personal growth, cultural exchange, and mutual understanding.

Intersections of Chinese and English in Today's World

In today's globalized world, Chinese and English wield significant influence as languages of commerce, diplomacy, and culture. With over a billion speakers each, Chinese and English are among the most widely spoken languages in the world, serving as bridges between cultures and communities.

Culturally, Chinese and English serve as vehicles for the exchange of ideas, values, and artistic expression. From literature and film to music and cuisine, Chinese and English-speaking cultures have influenced and inspired each other, enriching the global cultural landscape.

Bilingualism and multilingualism contribute to the preservation and promotion of linguistic diversity and cultural heritage. From bilingual education programs to cultural festivals and events, efforts to celebrate and preserve linguistic and cultural diversity enrich the fabric of society.

Examples of cultural exchange and collaboration between Chinese and English-speaking communities abound, spanning a wide range of fields and disciplines. In the arts, collaborations between Chinese and English-speaking artists have resulted in cross-cultural works of literature, music, and visual art that blend elements of both cultures.

In academia, partnerships between Chinese and English-speaking universities have led to joint research projects, academic exchanges, and collaborative initiatives aimed at addressing global challenges. Similarly, cultural exchange programs and language immersion experiences offer opportunities for students and scholars to gain firsthand exposure to different cultures and languages.

In business, collaborations between Chinese and English-speaking companies have led to joint ventures, technology transfers, and market expansions, driving innovation and economic growth. Likewise, cultural diplomacy initiatives and international cultural festivals serve as platforms for promoting understanding and appreciation between Chinese and English-speaking communities.

In conclusion, the intersections of Chinese and English in today's world reflect the interconnectedness of global cultures and the importance of intercultural dialogue in fostering understanding and cooperation. From linguistic features and cultural nuances to economic, political, and cultural implications, the exchange between Chinese and English-speaking societies enriches our shared humanity and paves the way for a more inclusive and interconnected world.

Challenges in Intercultural Dialogue

Intercultural dialogue between Chinese and English-speaking communities is fraught with challenges, stemming from deep-seated cultural differences, historical legacies, and political tensions. This chapter explores these challenges and proposes strategies for overcoming them to foster greater understanding and cooperation.

Cultural differences serve as both a source of enrichment and a barrier to effective communication. Variations in language, customs, values, and social norms can lead to misunderstandings and misinterpretations, hindering the exchange of ideas and perspectives. Moreover, cultural differences may manifest in non-verbal communication cues, further complicating intercultural interactions. Understanding and respecting these differences is essential for building bridges between Chinese and English-speaking communities.

Despite the challenges, there are strategies for overcoming barriers to intercultural understanding and fostering productive dialogue. Building cultural competence through education and exposure to diverse perspectives can help individuals navigate cultural differences with sensitivity and empathy. Promoting open-mindedness and curiosity can encourage individuals to approach intercultural encounters with humility and a willingness to learn. Additionally, creating spaces for dialogue and collaboration, such as intercultural exchange programs and multicultural events, can facilitate meaningful interactions and promote cross-cultural understanding. By implementing these strategies, Chinese and English-speaking communities can bridge cultural divides and forge stronger connections based on mutual respect and appreciation.

Transformative Potential of Intercultural Dialogue

Intercultural dialogue between Chinese and English-speaking communities holds immense transformative potential, offering numerous benefits and opportunities for collaboration. This chapter delves into the positive impacts of cross-cultural communication

and examines the role of education, media, and technology in promoting intercultural understanding.

Cross-cultural communication and collaboration provide a myriad of benefits for individuals, organizations, and societies at large. By engaging with diverse perspectives and experiences, individuals can broaden their horizons, challenge their assumptions, and develop greater cultural competence. Collaboration between individuals from different cultural backgrounds fosters innovation, creativity, and problem-solving, as diverse viewpoints bring new insights and approaches to the table. Furthermore, cross-cultural communication promotes social cohesion and harmony, bridging divides and fostering a sense of shared humanity among diverse communities.

Case studies offer real-world examples of successful intercultural dialogue initiatives, showcasing how individuals, organizations, and communities have overcome cultural barriers to achieve meaningful outcomes. These initiatives may take various forms, including cultural exchange programs, interfaith dialogue initiatives, and community-based projects. By highlighting best practices and lessons learned, these case studies provide valuable insights into effective strategies for promoting intercultural understanding and collaboration.

Education, media, and technology play pivotal roles in promoting intercultural understanding and facilitating dialogue across cultural boundaries. In educational settings, curriculum development that incorporates multicultural perspectives and promotes intercultural competence prepares students to engage with diverse communities and navigate cultural differences effectively. Similarly, media platforms and technologies can be powerful tools for promoting cross-cultural communication and fostering empathy and understanding. By harnessing the potential of education, media, and technology, we can leverage their transformative power to build bridges between cultures and promote a more inclusive and interconnected world.

Building Bridges for a Globalized World

Intercultural dialogue serves as a vital tool for building bridges between Chinese and English-speaking communities in our increasingly globalized world. This chapter explores strategies for fostering intercultural dialogue in diverse contexts, emphasizes the importance of empathy, respect, and active listening in cross-cultural communication, and examines the roles of individuals, organizations, and governments in promoting intercultural exchange.

Fostering intercultural dialogue requires intentional efforts to create spaces for interaction and exchange in diverse contexts. Strategies may include organizing multicultural events, promoting cross-cultural collaboration in the workplace, and facilitating intercultural dialogue through community-based initiatives. By creating opportunities for individuals from different cultural backgrounds to come together, we can build bridges of understanding and cooperation that transcend linguistic and cultural divides.

Empathy, respect, and active listening are essential qualities for effective cross-cultural communication. By putting oneself in the shoes of others, showing respect for diverse perspectives, and actively listening to different viewpoints, individuals can foster trust, build rapport, and create an environment conducive to meaningful dialogue. Cultivating these qualities requires humility, openness, and a willingness to learn from others, ultimately strengthening connections and fostering mutual understanding.

Promoting intercultural exchange requires collective efforts from individuals, organizations, and governments alike. Individuals can play a role by engaging in intercultural dialogue, challenging stereotypes, and advocating for diversity and inclusion in their communities. Organizations can promote intercultural exchange through policies and initiatives that foster diversity, equity, and inclusion in the workplace and beyond. Governments can support intercultural exchange through funding for cultural exchange programs, policies that promote multiculturalism, and diplomatic efforts to build bridges

between nations. By working together, we can create a more inclusive, interconnected world where cultural diversity is celebrated, and dialogue across cultural boundaries is embraced as a source of strength and enrichment.

Conclusion

Throughout this exploration of intercultural dialogue between Chinese and English-speaking communities, it has been uncovered the rich tapestry of connections, challenges, and transformative potential inherent in cross-cultural communication. As a conclusion, I will reflect on the key points discussed and reaffirm our commitment to bridging worlds through intercultural dialogue.

Recapping the key points discussed in this article, we have examined the historical and cultural context of intercultural dialogue, the challenges and barriers faced, the transformative potential it holds, and strategies for fostering greater understanding and cooperation. From cultural differences and misunderstandings to historicaltensions affecting communication, it can be seen the complexities inherent in navigating linguistic and cultural divides. However, it has been witnessed the benefits of cross-cultural communication and collaboration, as well as the role of education, media, and technology in promoting intercultural understanding.

The significance of bridging worlds through intercultural dialogue cannot be overstated. In an increasingly globalized world, where diversity is celebrated and interconnectedness is inevitable, the ability to engage in meaningful dialogue across cultural boundaries is essential. Intercultural dialogue serves as a pathway to empathy, respect, and mutual understanding, fostering connections that transcend linguistic, cultural, and geographic divides.

As we look to the future, let us heed the call to action for promoting greater understanding and cooperation between Chinese and English-speaking communities. Let us strive to cultivate empathy, respect, and active listening in our interactions, recognizing the value of diverse perspectives and experiences. Let us advocate for policies and initiatives that promote diversity, equity, and inclusion, both locally and globally. And let us continue to champion intercultural dialogue as a catalyst for positive change, building bridges that unite us in our shared humanity.

In closing, let us embrace the power of intercultural dialogue to shape a more inclusive, interconnected world, where differences are celebrated, and dialogue is embraced as a source of strength and enrichment. Together, we can bridge worlds, foster understanding, and build a brighter future for generations to come.

BIBLIOGRAPHY

Brown, D. H. Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy. (2nd Edition). Addison Wesley Longman, New York, 2001.

Brown, P., and Levinson, S. Politeness: Some universals in language use. Cambridge: Cambridge University press, 1987.

Brown, P., and Levinson, S. Universals of language use: Politeness phenomena. In E. Goody (Eds.), Questions and politeness (pp. 56-324). Cambridge: Cambridge University Press, 1978.

Cheng, S. W. An exploratory cross-sectional study of inter-language pragmatic development of expressions of gratitude by Chinese learners of English. Unpublished PhD dissertation; The University of Iowa, 2005.

Dascal, Marcelo. Conversational relevance. Journal of Pragmatics 1, 1977, pp. 309–328.

Goffman, Erving, On face-work: An analysis of ritual elements in social interaction, în Psychiatry vol.18, 1955, pp. 213-251.

Goffman, Erving, Embarrassment and social organization, în American Journal of Sociology 62 (3), 1956, pp. 264-271.

Grice, H. Paul, Studies in the Way of Words, Cambridge, MA, Harvard University, 1989.

Grice, H. Paul, „Logic and conversation”, în P. Cole și J. Morgan, Syntax and semantics, Vol. 3: Speech Acts, New York: Academic Press, 1975.

Yu, M. On the universality of face: evidence from Chinese Complement response behavior. Journal of Pragmatics, 2003.

PERSUASIVE STRATEGIES IN THE TELEVISED POLITICAL DISCOURSE DURING THE PANDEMIC

Robert Claudiu Bălăiasa
PhD Student, „Alexandru Ioan Cuza" University of Iași

Abstract: This paper refers to the persuasive strategies in one of the most watched categories of speeches, the political one. The reference area of this type of speech focuses on the televised political one, of the president of Romania, Klaus Iohannis, during the coronavirus pandemic. The speech analysis, of the first man in the Romanian political society, is seen from the perspective of the aspects of the discourse, especially various strategies to which a political figure appeals to make the people understand the message and realize the importance of it. Therefore, in this paper, we aim to focus on identifying and analyzing persuasive strategies used by politicians in their discourse, emphasizing on the topic of the discourse, the verbal aggresion and the syntactic tools used to express the message.

Keywords: Persuasive strategies, coronavirus pandemic, topic of the discourse, verbal aggresion, syntactic tools.

1. Introducere

Tema analizei din cadrul studiului nostru vizează discursul politic televizual al președintelui României, Klaus Iohannis, din timpul pandemiei de coronavirus, din perspectiva strategiilor persuasive.

Referitor la **metodele** utilizate în articolul nostru, afirmăm că **metoda** utilizată este cea a *analizei pe baza unui corpus*.

În privința corpusului, studiul nostru analizează conferințele de presă susținute de președintele României, Klaus Iohannis, în timpul pandemiei de coronavirus, începând cu februarie 2020, conferințe transcrise de pe site-ul oficial al președintelui României[1], în lucrarea *Discursul politic televizual din timpul pandemiei*[2].

2. Cadru teoretic

Conform teoriei jocurilor, strategia se defineşte ca „ansamblu de reguli ce guvernează comportamentul jucătorului in orice situaţie de joc posibilă", orice strategie comportând „un scop, reguli (de evaluare a situaţiilor realizate şi de determinare a mutărilor următoare), precum şi o succesiune de alegeri ce traduc un plan". La nivel argumentativ, scopul strategiei este reprezentat de persuasiune, regulile vizează statutul epistemologic al tezelor, iar planul arată alternanţa argumentelor, de eficienţa lor, de sintagmatica discursivă.[3]

În continuare discutăm despre cateva dintre strategiile persuasive utilizate de clasa politică pentru a obţine adeziunea membrilor societăţii civile. Persuasiunea este una dintre modalităţile importante de influenţare socială; pentru a se singulariza in mulţimea reprezentanţilor puterii, un om politic trebuie să-şi construiască o imagine proprie, care să-i confere o identitate politică diferită de cea a adversarilor. Imaginea este „o viziune globală asupra persoanei, ea provenind „din experienţa individuală şi din informaţiile parvenite din mass-media", fiind „sinteza a tot ce ştim, adevărat sau fals, despre subiectul pe care il reprezintă. In cele ce urmează, analizăm modalităţile de persuasiune de care se folosesc

[1] https://www.presidency.ro/
[2] Bălăiasa Robert Claudiu, *Discursul politic televizual din timpul pandemiei*
[3] Daniela Rovenţa Frumuşani, *Argumentarea. Modele şi strategii*,p. 112-113.

oamenii politici in discursul lor, pentru a-şi atinge scopul: acela de a fi aleşi, scoţând in evidenţă variate strategii persuasive utilizate de către aceştia.[4]

Fie că suntem adepții raționamentelor, fie că ne lăsăm convinși de pasiunile politice, un lucru este sigur, retorica persuasivă politică există doar în democrație și prezintă anumite complexități inerente, numărul mare de oratori politici, cantitatea imensă de informații, diferitele puncte de vedere care „tânjesc" zgomotos după atenția destinatarului. Dar receptorul nu trebuie să fie perceput ca o entitate pasivă, ci dimpotrivă, orice votant trebuie să participe activ la procesul de persuasiune printr-o hermeneutică a interpretării, care va avea două consecințe: pe de o parte, depistarea unei imagini mentale ce se dorește asociată oricărui candidat politic, iar pe de altă parte, trăirea unei stări de identificare prin manipularea din partea enunțătorului, în interiorul discursului politic verbal sau iconic, a unor reprezentări codate cultural care vor influența implicit destinatarii, ajungându-se la autopersuasiune. Această „regăsire" a alegătorilor în mesajele electorale presupune un proces tranzacțional.[5]

Propaganda și persuasiunea sunt aspecte ale comunicării, având drept unitate de bază cuvântul, care poate fi interpretat denotativ ca formație sau conotativ ca persuasiune, în funcție de scopurile emițătorului. Se consideră că diferența dintre cele două concepte poate fi redată tocmai printr-o scală a intensității manipulării cuvântului: informație- persuasiune-propagandă.

Logica, organizarea și stilul sunt trei variabile analizate de James Kinneavy în discursul persuasiv axat pe decodor de la care se dorește o anumită acțiune, emoție sau convingere. În încercarea de a defini persuasiune, Kinneavy menționează faptul că de-a lungul timpului retorica a fost asociată persuasiunii. Se consideră că nu există egalitate între retorică și persuasiune, ci se poate vorbi despre incluziune: retorica reprezintă la fel ca argumentarea un mijloc al persuasiunii și nu sinonime ale acesteia. [6]

a. Persuasiunea perlocuționară

Efectul sau actul perlocuţionar poate fi definit ca „efectele pe care le produc asupra receptorului enunţurile cu o anumită forţă ilocuţionară". Efectul perlocuţionar poate fi eficient sau ineficient, ambele efecte perlocuţionare putand fi definite prin prisma intenţiilor vorbitorului: efectul perlocuţionar eficient este efectul pe care vorbitorul vrea să-l aibă asupra ascultătorului, in timp ce in cazul efectului perlocuţionar ineficient intenţiile vorbitorului nu se materializează. Ca un discurs politic să aibă un efect perlocuţionar eficient, trebuie să aibă un mesaj relevant, un mesaj fiind relevant şi, astfel, procesat de un receptor „dacă şi numai dacă efortul depus de ascultător la procesarea mesajului este cat mai mic posibil", iar relevanţa unui mesaj este mai scăzută atunci cand „efortul de procesare este mai ridicat decat se aşteaptă ascultătorul". [7]

b. Tematica discursurilor politice

Discursurile politice „sunt structurate in jurul a două tipuri de teme: pozitive şi negative, de obicei, candidaţii folosindu-se de teme pozitive „pentru a-şi sublinia propriul program, modul in care vor rezolva problemele curente cu care se confruntă ţara"49: „Este esenţial ca romanii să aibă sentimentul şi convingerea că in faţa evoluţiilor viitoare şansele sunt egale şi că şansele bunăstării nu le au doar cei care sunt lipiţi de politicieni, ci o are fiecare dintre romanii capabili să-şi valorifice şansa".

[4] Daniela Rovența Frumușani, op. cit., p. 119.
[5] Rank Hugh: *Persuasion Analysis,* p. 24.
[6] Kinneavy James, *A Theory of Discourse,* Prentice Hall, 1971, p. 236.
[7] Cmeciu, Camelia Mihaela, *Strategii persuasive in discursul politic*, Iași, Universitas XXI, 2005

Ținând cont de contextul în care se realizează aceste discursuri, putem afirma că tema principală este negativă, reprezentată de Coronavirus și gravitând în jurul pandemiei, dar având și alte subteme, tot negative, reprezentate de crize politice.

„După ce a produs una dintre cele mai dezastruoase și anti-europene guvernări de după Revoluție, care a lăsat țara cu deficite majore, după ce a demis Guvernul Orban pentru a conserva puterea baronilor locali, ***PSD*** *a creat o nouă criză, pe care a aprofundat-o prin sesizarea Curții Constituționale.*

Nu voi comenta decizia Curții Constituționale, așa cum știți că nu am comentat nici cu alte ocazii, și voi aștepta motivarea.

Însă ceea ce face ***PSD*** *este o sfidare fără precedent la adresa oamenilor, cu atât mai mult în aceste zile în care România are nevoie de acțiune politică responsabilă, și nu de politicieni care să o ducă mai adânc în criză și în instabilitate."* (Declarație de presă susținută de președintele României, Klaus Iohannis- 24.02.2020)

„Conform evoluției de până acum în țările afectate, persoanele care pot dezvolta complicații în urma contractării ***coronavirusului*** *sunt în special vârstnicii. Ca atare, o atenție specială trebuie acordată protejării acestei categorii mai vulnerabile."* **(**Declarația de presă susținută de Președintele României, domnul Klaus Iohannis, la finalul ședinței Consiliului Suprem de Apărare a Țării- 26.02.2020)

„Practic, ***PSD****, prin această atitudine, nu face decât să inducă nesiguranță în populație într-o perioadă în care oamenii trebuie să fie siguri că lucrurile care sunt făcute de autorități sunt corecte - și sunt - și să respecte măsurile care au fost impuse."* (Declarație de presă susținută de președintele României, Klaus Iohannis- 18.06.2020)

„Tot circul din Parlament - și atunci când s-a votat prima dată starea de alertă și circul de acum, când ***PSD*** *se vede în situația că nu are ce vota - vine pe fondul unui circ artificial făcut de* ***PSD****, care vânează voturi."*

Principala idee în jurul căreia a punctat diverse răspunsuri la întrebările reporterilor a fost partidul PSD. După afirmațiile președintelui, acest partid are o importanță deosebită și pare a fi cauza a numeroase probleme și insuficiențe din cadrul țării.

c. Instrumente sintactice care contribuie la atingerea persuasiunii

Topica şi negaţia sunt elemente ce aparţin nivelului sintactic, acestea fiind implicate in atingerea persuasiunii. Lungimea propoziţiilor este un element important: „frazele lungi, cu multe subordonate, pot duce la o diminuare a atenţiei ascultătorului, care se poate plictisi, crezand că, vorbind prea mult, un candidat nu spune, de fapt, nimic": [8]

„*Președintele României, domnul Klaus Iohannis: Ne găsim în situații complicate, și europene, și epidemia de coronavirus ne dă în Europa, în Asia, bătăi de cap. Noi ne pregătim ca să gestionăm situația foarte bine. Însă, vedeți, alegerile sunt baza democrației. Deci, alegerile se fac și rezolvă problema conducerii unei țări. Există o singură situație, pe care sper să nu o prindem niciodată, în care alegerile pot fi amânate. În Constituția noastră scrie că doar în caz de război alegerile pot fi amânate. Nu ne dorim să ajungem în această situație.* ***Pe de altă parte, trebuie să fim conștienți că un guvern, fie și interimar, are toate puterile necesare pentru a gestiona inclusiv situații de criză, guvernul interimar nu poate da ordonanțe de urgență, nu își poate angaja răspunderea, dar poate guverna și Parlamentul poate legifera.***" (Declarație de presă susținută de președintele României, Klaus Iohannis- 24.02.2020)

[8] Niculescu-Gorpin, Anabella-Gloria, *Modalităţi de persuadare şi efectul perlocuţionar in discursul politic* [http://ebooks.unibuc.ro/filologie/dindelegan/cuprins.html], p. 11.

În partea opusă, propoziţiile scurte, coordonate, reușesc să capteaze atenţia auditoriului, astfel mesajul fiind uşor de detectat şi astfel relevant:

„*Președintele României, domnul Klaus Iohannis: Am spus-o și o repet: nu voi desemna un premier PSD*."

„Președintele României, domnul Klaus Iohannis: ***România are un guvern foarte responsabil.*** *Iresponsabilitatea se găsește în altă parte și Guvernul are absolut toate puterile necesare pentru a gestiona orice fel de criză."* (Declarație de presă susținută de președintele României, Klaus Iohannis- 24.02.2020)

d. Strategia persuasivă a agresiunii verbale

Folosirea unor termeni negativi „creează o imagine grotescă a contracandidaţilor şi astfel alegătorii au o singură alternativă: de a nu vota pentru aceştia şi de a-l alege și de a-l urma pe cel care a avut curajul să demaşte răul":[9]

„***PSD continuă să demonstreze că este un partid iresponsabil, care se joacă cu destinul României***.

După ce ***a produs una dintre cele mai dezastruoase și anti-europene guvernări*** *de după Revoluție, care a* ***lăsat țara cu deficite majore****, după ce a demis Guvernul Orban pentru a conserva puterea baronilor locali,* ***PSD a creat o nouă criză****, pe care a aprofundat-o prin sesizarea Curții Constituționale. (...) Însă ceea ce face P****SD este o sfidare fără precedent la adresa oamenilor****, cu atât mai mult în aceste zile în care România are nevoie de acțiune politică responsabilă, și nu de politicieni care să o ducă mai adânc în criză și în instabilitate*." (Declarație de presă susținută de președintele României, Klaus Iohannis- 24.02.2020)

În discursul politic, „reprezentarea verbală argumentativă a identității își propune descalificarea contracandidatului prin demascarea minciunilor și faptelor acestuia acestuia", în cazul de față, contracandidatul fiind reprezentat de un partid politic:[10]

„*Vedem însă că* ***PSD-ului îi este frică*** *să se întoarcă la popor și, deși timp de trei ani de zile* ***a eșuat în a guverna****, acum vrea* ***să îi împiedice să-și facă treaba*** *pe cei care au dovedit că vor și știu ce trebuie făcut în România.*

În ciuda tuturor acestor ***blocaje permanente din partea PSD****, îi asigur pe toți cetățenii că România este o țară guvernată, chiar dacă are un guvern interimar, însă situația generată de* ***inconștiența PSD*** *trebuie să înceteze."* (Declarație de presă susținută de președintele României, Klaus Iohannis- 24.02.2020)

„Ei, practic, ***fac scandal de dragul scandalului*** *și încearcă să mai prindă câteva voturi. Practic,* ***PSD****, prin această atitudine, nu face decât* ***să inducă nesiguranță în populație*** *într-o perioadă în care oamenii trebuie să fie siguri că lucrurile care sunt făcute de autorități sunt corecte - și sunt - și să respecte măsurile care au fost impuse."*

*„Președintele României, domnul Klaus Iohannis****:*** *Moțiunea de cenzură, sigur, este pur formal un instrument al opoziției, dar să vii cu moțiune de cenzură sau cu amenințarea unei moțiuni de cenzură într-o situație de criză sanitară, într-o situație de epidemie,* ***mi se pare pur și simplu greșit și total lipsit de bun simț și lipsit de fundament****. Acuzațiile sunt nefondate.*

Pentru ce să demiți Guvernul? Fiindcă a luat măsurile care au fost necesare? Fiindcă au luat măsurile la timp? Fiindcă am reușit să împiedicăm extinderea epidemiei? Fiindcă au venit cu măsuri de revigorare economică care deja produc rezultate? Fiindcă au o gândire de revenire economică? ***Mi se pare total, dar total lipsit de sens și lipsit de bun simț politic****."* (Declarație de presă susținută de președintele României, Klaus Iohannis- 11.03.2020)

[9] Niculescu-Gorpin, Anabella-Gloria, op. cit. p. 18.
[10] Niculescu-Gorpin, Anabella-Gloria, op. cit. p. 19.

Președintele României și-a atribuit un rol mesianic în cadrul acestor conferințe, aducând la suprafață răul făcut de partidul PSD și a încercat să arate oamenilor punctele pozitive pe care le-a adus partidul PNL, din care face parte, punându-l în oglindă cu PSD, care, după spusele lui, a reușit să aducă țara la limită și să deterioreze un sistem complex și eficient.

BIBLIOGRAPHY

https://www.presidency.ro/ -accesat la data de 21.09.2021

Bălăiasa, Robert Claudiu, *Discursul politic televizual din timpul pandemiei.*

Cmeciu, Camelia Mihaela, *Strategii persuasive in discursul politic*, Iaşi, Universitas XXI, 2005.

Kinneavy James, *A Theory of Discourse,* Prentice Hall, 1971,

Rank Hugh: *Persuasion Analysis*, Internet URL- http://webserve.govst.edu/pa .

Niculescu-Gorpin, Anabella-Gloria, *Modalităţi de persuadare şi efectul perlocuţionar in discursul politic* [http://ebooks.unibuc.ro/filologie/dindelegan/cuprins.html],

Daniela Rovenţa Frumuşani, *Argumentarea. Modele şi strategii*, Bucureşti, Editura BIC ALL, 2000.

THE ARGUMENTATIVE NATURE OF TEXT REVIEWS

Cristina-Ileana Cândea-Axinte (Bălos)
PhD Student, ,,Transilvania" University of Brașov

Abstract: Reviews of texts belonging to the field of language sciences are part of the category of explanatory texts. As scientific writings aimed at structuring and transmitting knowledge, these texts have both an informative and formative purpose. They represent a quick and safe way to become familiar with a scientific book. However, after conducting a quantitative analysis we have identified a significant amount of subjective-evaluative-axiological adjectives and argumentative connectors in this type of texts. The presence of these elements, marks of an argumentative nature, leads us to the conclusion that the reviews also have the aim of influencing and guiding the reader.

Keywords: text review, language sciences, argumentation, connectors, subjective-evaluative-axiological adjectives

I.INTRODUCTION

Les recensions de textes appartenant au domaine des sciences du langage font partie de la catégorie des textes explicatifs. En tant qu'écrits scientifiques ayant comme but de structurer et transmettre le savoir celles-ci devraient être dépourvues de toute influence de la part de l'auteur. Quand même, une présence importante d'adjectifs subjectifs-évaluatifs-axiologiques et de connecteurs argumentatifs peut montrer que les recensions ont aussi le but d'influencer et d'orienter le lecteur.

Dans notre démarche nous envisageons d'analyser la recension de texte, notamment le côté argumentatif de celle-ci. Ce type de texte, à valences à la fois informatives et formatives, est très important pour le chercheur scientifique et non seulement. D'une part il représente un moyen rapide et sûr de se renseigner sur un ouvrage et d'une autre part, il s'avère être une première lecture d'un « écrit scientifique ».

Pour mieux situer la recension de texte dans une possible catégorisation et dans le but d'établir sa position par rapport au texte scientifique, quelques précisions sont nécessaires.

Tout d'abord, il faut dire que nous nous intéressons dans notre recherche au texte scientifique appartenant au domaine des sciences du langage. Par conséquent, la recension de texte à laquelle nous allons nous rapporter concerne le même domaine.

Ensuite, il est nécessaire de définir la notion de texte scientifique et dans ce but, nous allons nous tourner vers les études récentes de linguistes comme Françoise Boch et Fanny Rinck (2010), Agnès Tutin (2013) ou Francis Grossmann (2013) qui, pour parler de la notion, emploient le syntagme « écrit scientifique » et précisent que celui-ci est produit dans le cadre de l'activité de recherche dans le but de structurer et de transmettre le savoir [15].

Nous pouvons ainsi dire que la structure linguistique d'une recension de texte ne diffère pas beaucoup de la structure linguistique d'un texte scientifique : même structure du sens transmis, même caractère (scientifique) de l'information, mêmes connecteurs du langage, même vocabulaire (scientifique). On peut dire aussi que la structure textuelle de ces deux types de textes est la même.

II.ANALYSE QUALITATIVE ET QUANTITATIVE

Pour faire une analyse qualitative ou quantitative nous avons choisi un échantillon de deux recensions de texte [1] et [2], que nous allons mettre dans la section références et bibliographie. Celles-ci sont extraites de la revue revues.org, ASp la revue du GERAS et traitent du domaine des sciences du langage.

En ce qui concerne les conclusions, vu que l'échantillon le permet, nous nous proposons de corroborer les résultats des deux types d'analyse.

Nous allons commencer par une analyse qualitative des deux documents. En ce qui concerne les méthodes utilisées dans notre analyse, la démarche proposée par Dominique Maingueneau et Gilles Philippe semble être appropriée à notre but. Dans l'avant-propos de leurs *Exercices de linguistique pour le texte littéraire*, Dominique Maingueneau et Gilles Philippe considèrent la comparaison (démarche contrastive) comme un moyen d'échapper à la clôture du texte qui préside aux explications de textes et qui a été reconduite par les approches structuralistes [10]:

« Nous privilégions, en outre, les analyses comparatives, démarche étrangère aux commentaires stylistiques et aux explications des textes traditionnels, qui abordent les extraits comme des totalités autosuffisantes. Il nous semble, en effet, que la confrontation est éclairante: des œuvres qui paraissent très différentes peuvent se révéler proches, d'autres qui se réclament de la même esthétique peuvent diverger considérablement. De manière plus large, la comparaison permet d'attirer l'attention sur des phénomènes qui, sans cela, auraient été négligés. » (Maingueneau &Philippe : 1997) [10].

Dans notre cas il s'agit des documents qui se ressemblent : deux recensions de textes du domaine des sciences du langage, parues dans la même revue, donc soumises aux mêmes règles de rédaction. La longueur des deux ouvrages est différente : le premier ouvrage a 261 pages par rapport à 588 pages pour le deuxième, d'où la différence de longueur des deux recensions : [1] et [2]. Les deux recensions commencent par une présentation générale de l'ouvrage recensé, informationnelle, objective, dépourvue de toute intervention de type orientation de la part de l'auteur. [2] a aussi une présentation des auteurs, dans la première partie, présentation qui manque dans. Cet aspect ne tient plus de la neutralité, car même si la présentation paraît objective, l'énumération des personnalités participants à la rédaction de l'ouvrage le recommande comme étant sérieux. La présentation des ouvrages suit le même fil dans [1] et [2], il s'agit de la partie de l'exposé : une présentation en résumé par partie, une description. La partie de mise en contexte avec d'autres ouvrages de la même facture se retrouve seulement en [2]. Les deux recensions identifient et spécifient le public cible pour leurs ouvrages. En ce qui concerne la partie critique, due à la longueur plus généreuse, [2] contient plus d'éléments de l'intervention de l'auteur, mais la structure de [1] et [2] reste pareille : les deux recensions montrent et même mettent en évidence les points faibles des ouvrages et proposent des solutions pour les améliorer ([2] plus que [1] à cause du volume) mais elles louent aussi leurs qualités.

Pour une analyse quantitative, nous pouvons faire recours à la technique de l'étiquetage. Ce type d'analyse est menée à l'aide d'un logiciel, mais, comme nous n'avons pas accès à un tel outil et en tenant compte du fait que la quantité des données est assez restreinte, nous allons faire nous-même ce travail. En ce qui concerne le type de codage et le type d'analyse, nous avons pensé a plusieurs perspectives issues des aspects suivants : la quantité des données analysée : deux recensions de texte ; le but de cette analyse : essayer d'analyser ce type de texte et de montrer le côté argumentatif ; des outils disponibles et des théories. C'est ainsi que les perspectives envisagées et possibles pour prouver le côté argumentatif d'une recension de texte, sont : d'une partie mener les recherches dans la direction proposée par Teodora Cristea (2001 : 67) [9], qui a adopté la classification proposée par C. Kerbrat-Orecchioni (1980 : 84) et faire ressortir des adjectifs subjectifs-évaluatifs-axiologiques qui « supposent un jugement de valeur positif ou négatif, émis par le sujet à l'égard d'un objet, d'une personne » Teodora Cristea (2001) et d'une autre partie suivre la théorie des séquences prototypiques proposée par J-M Adam [4], chercher et compter les connecteurs argumentatifs en prouvant ainsi l'existence de la séquence argumentative. Ducrot (1980 : 15) [11], leur précurseur, avait déjà postulé le fait que la fonction argumentative d'un

acte d'énonciation, comme une recension peut l'être considérée, et qui vise à amener le destinataire à une certaine conclusion, donc vise à le persuader, peut être remplie par plusieurs « phénomènes linguistiques », comme, par exemple, les connecteurs. En plus, c'est toujours Ducrot qui démontre, en suivant une étude de J.C. Anscombre, qu'aucun énoncé n'est pas dépourvu d'une intentionnalité et que « l'énonce contient en lui-même une allusion à une caractérisation argumentative ».

Pour [1] les adjectifs subjectifs-évaluatifs-axiologiques sont : guidage *plus explicite* ; key terms un peu *trop vagues* ; *fondamentale* ; la présence *systématique* ; rend la lecture *laborieuse* ; aurait été plus *opportune* ; *gênantes* ; *facile* ; le titre *entier* ; ne semble pas *utile* ; la présentation générale est *claire* ; *plus attractif* ; *utile* ; documents soigneusement *sélectionnés* ; compilation *précieuse* et les connecteurs sont : *en revanche* ; *en outre*.

Pour [2] les adjectifs subjectifs-évaluatifs-axiologiques sont : *solide* expérience ; les obstacles *nombreux* ; de *nombreuses* notions ; de *réelle* équivalence ; obstacle *significatif* ; *à plus forte* raison ; un décryptage *assez efficace* ; approche *pratique* ; gamme relativement *large* ; source *utile* ; *une certaine* influence ; exemples *pertinents* ; méthode *suggérée* ; manière *concise, limpide et assortie* d'exemples ; éventail *intéressant* ; *grande* utilité ; addition *très utile* ; lexique *bien présenté, clair et facile* à utiliser ; le choix est *opportun* ; explicitée ; la traduction *bien faite* ; *petites* coquilles ; bien *construites* ; *courte* explication ; bibliographie *très bien fournies* ; structure et contenu *bien pensés et pertinents* ; *grande* utilité ; indications *précieuses* ; et les connecteurs sont : *or ; non seulement…mais ; donc ; même si ; donc ; toutefois ; il est dommage ; compte tenu ; si ; par exemple ; alors que ; enfin ; quoi qu' il en soit ; mais*. Nous observons facilement que le nombre des éléments envisagés qui donnent la mesure de la présence de l'auteur est plus grand pour [2] (33/14). Cela peut être le résultat du fait que [2] représente la recension d'un ouvrage plus long que [1] (15/2). Cette première conclusion nous serve à bien faire attention alors que nous allons concevoir le corpus. En plus, on ne garde pas la proportion ([2] contient plus de connecteurs argumentatifs que [1]), ce qui peut nous faire remarquer que l'auteur est plus impliqué dans [2] ou que les marques de la présence de l'auteur de [1] sont autres que celles prises en considération.

III.CONCLUSION

En conclusion, la structure des deux recensions, la présence de la partie critique, la présence des adjectifs subjectifs-évaluatifs-axiologiques et celle des connecteurs argumentatifs montrent la présence et l'implication de l'auteur de la recension et son but d'orienter le lecteur. Cela démontre que le côté informatif et formatif de l'écrit scientifique et notamment d'une recension d'un écrit scientifique, a nécessairement un côté argumentatif. Mais, pour obtenir des résultats pertinents en ce qui concerne la proportion de l'argumentation, il faut bien concevoir un corpus et établir avec attention des critères d'analyse.

BIBLIOGRAPHY

Recension par Pascaline Faure de Felicié Pastoré (2013), Compréhension de loral et prises de notes : cours, conférences, congrès. Anglais professionnel pour les sciences de la santé, Ellipses, Paris, publiée par revues.org, ASp la revue du GERAS

Recension par Simon Taylor de Myriam Deman, Magali Julian (2015), Guide de l'anglais des contrats d'affaires - Lecture, traduction, rédaction, Lexis Nexis, Paris, publiée par revues.org, ASp la revue du GERAS

Adam Jean-Michel (1990). *Eléments de linguistique textuelle: théorie et pratique de l'analyse textuelle*. Liège, Mardaga

Adam Jean-Michel (1992). *Les textes: types et prototypes*. Paris, Nathan.

Adam Jean-Michel (1999). *Linguistique textuelle. Des genres de discours aux textes*, Paris, Nathan

Alic Liliana (2005). *Catégories actancielles et analyse du texte littéraire*, Editura Universitatii Transilvania, Brasov

Alic Liliana (1998). *Linguistique textuelle, Universitatea Transilvania*, Catedra de Limbi Străine. Braşov, Reprografia Universităţii Transilvania din Braşov

Alic Liliana (2017). *La recension de texte et le texte scientifique: un air de famille*, Conferința internațională « Grammaire et texte » (GRATO), Lisabona

Cristea Teodora (2001). *Structures signifiantes et relations sémantiques en français contemporain*, Editura Fundaţiei România de Mâine

Dominique Maingueneau, Gilles Philippe (1997), *Exercices de linguistique pour le texte littéraire*, Paris, éditions Dunod,

Ducrot Oswald (1980). *Les échelles argumentatives*, Paris, Les éditions de minuit 7

Maingueneau Dominique (1991). *L'analyse du discours – introduction aux lectures de l'archive*, Paris, Hachette Supérieur

Moeschler Jacques et Auchlin Antoine (2005). *Introducere în lingvistica contemporană*, Cluj, Editura Echinox.

Reboul Anne et Moeschler Jacques (2005). *Pragmatique du discours. De l'interprétation de l'énonce à l'interprétation du discours*, Armand Colin, Paris

Tutin Agnes et Grossmann Francis (2013). *L'écrit scientifique: du lexique au discours*, Rennes, Presses universitaires de Rennes.

THE MORPHEMIC STRUCTURE OF TOPONYMS IN ROMANIAN AND HUNGARIAN LANGUAGE. A COMPARATIVE ANALYSIS

Boróka-Emese Salamon
PhD Student, „Alexandru Ioan Cuza" University of Iași

Abstract: The relevance of the morphemic structure of toponyms relies in the idea that names of people and names of places are known and recognized through their formal characteristics, since these features form distinct onomastic systems. Moreover, the form and structure of a new toponym is heavily influenced by the set of the existing ones. The model determines the creation of toponyms in various ways: there is a semantic influence on the basis of the motivation of denomination, the reasons behind naming the places that have similar features, but a morphological influence is also detectable, since a toponym will be recognized as a toponym only if it adapts to the toponymic system of the language. Hence, the integration of a toponym in the existing toponymic system has a major interest not only from the perspective of newly created names of places, but also regarding translations.

Keywords: toponym, formation of toponyms, compounds, suffixation in toponymy, morpho-syntax of toponyms

Motivul pentru relevanța structurii morfematice a toponimelor în limbile vizate este ideea că numele de persoane și de locuri se recunosc pe baza caracteristicilor lor formale, acestea formând sisteme de nume sau câmpuri onomastice. Mai mult, forma și structura unui toponim nou este puternic influențat de mulțimea toponimelor existente. Potrivit lui Bárczi (1958: 146), denominarea se realizează pe baza adaptării la tipurile de toponime existente, anume materialul onomastic aflat în conștiința oamenilor constituie modelul în procesul de onimizare. Modelul poate influența creația ulterioară atât din punct de vedere semantic, referindu-se la motivația denominării, cutuma denominării locurilor cu caracteristici similare, cât și morfologic, ținând cont de faptul că un nume de loc va avea caracterul de toponim dacă se adaptează formal sistemului toponimic al limbii respective. Integrarea unui toponim în sistemul toponimic existent este deci un fenomen caracteristic al contactului sistemelor onomastice, ce ne interesează nu numai din perspectiva apariției toponimelor noi, dar și în privința traducerii toponimelor, anume modul în care toponimul din limba sursă se integrează în sistemul toponimic al limbii țintă, motiv pentru care analizăm structura morfematică a toponimelor ambelor limbi, având în vedere corpusul toponimelor existente în județele Harghita și Covasna din România.

1. Structura morfematică a toponimelor românești

În toponomastica românească se cunosc trei modalități de denominare: fără utilizarea elementelor flexionare, cu utilizarea elementelor flexionare și prin compunere.

1.1. Toponime fără elemente flexionare

Toponimele fără elemente flexionare apar la Iordan sub denumirea de „antroponimice care își păstrează nechimbată forma" (Iordan, 1963:176), pe care autorul le consideră minoritare față de cele derivate cu sufixele care arată filiația sau comunitatea moștenitoare. Dintre toponimele aduse cu titlu de exemplu cele mai multe sunt tratate de Moldovanu în categoria sintagmelor, cum este și cazul oiconimului Adam, redus de la denumirea mănăstirii învecinate: Mănăstirea lui Adam – Adam. Însuși Iordan (1963:157) precizează că „antroponimicele devenite toponimice nu-și păstrează decât rareori aspectul neschimbat".

1.2. Toponime cu elemente flexionare

Printre toponimele cu elemente flexionare figurează cele articulate cu articolul hotărât și cele formate prin derivarea cu afixele toponimice. Vom reda în prezenta subsecțiune și tipurile de sufixe toponimice caracteristice toponimiei românești.

1.2.1. Articolul hotărât

Potrivit lui Dragoș Moldovanu (2014:15-16), articolul definit este un morfem al individualizării și în limba română însoțește toate toponimele simple în poziție absolută – în cazul nominativ -, dar și determinantul nominal din sintagme.

Articolul hotărât apare atât la toponimele provenite din nume proprii, cât și la entopicele onimizate, la cele masculine înregistrându-se o eliminare a literei „-l", toponimul terminându-se în „u": Boroșneul Mic în 1909 devine Boroșneu-Mic în 1956. Cele feminine, Valea Mare, Valea Seacă, Hetea, Mărcușa etc. își păstrează intact determinantul.

În privința toponimelor harghitene și covăsnene, aflate în numărul plural se observă pe de o parte o eliminare a articolului hotărât, Pădurenii devin Pădureni, adaptându-se sistemului afixelor, pe de altă parte Cărpinenii își păstrează forma definită în numărul plural. Asemenea mutații observăm și la cele feminine, Izvoarele se preschimbă în Izvoare, dar Minele Lueta rămâne articulat. Desigur, aceste oiconime au fost luate drept exemplu din zonele cercetate și nu toate sunt creații ale toponomasticii românești, totuși mutațiile se pot observa și în cazul acestora.

1.2.2. Afixele

O modalitate de creație toponimică deosebit de productivă este formarea oiconimelor prin derivare. Moldovanu (2014:16) afirmă, că „aspectul cel mai caracteristic al morfologiei derivate din toponimia românească este formarea numelor de sate cu sufixe colective pluralia tantum", dar o frecvență aproape asemănătoare în crearea derivatelor toponimice putem observa și în cazul sufixelor moționale. Principalele sufixe toponimice sunt:

1.2.2.1. Sufixele toponimice, oiconimice și patronimice

a. -ești: sufix oiconimic consacrat, care nu se explică printr-o funcție adjectivală comună, ci prin caracterul patronimic al singularelor lor -escu, care la rândul său este un sufix de românesc de origine tracă, atașat unor prenume care astfel au format patronimice (Neiescu, 1976:31). Atât Iordan, cât și Moldovanu sunt de acord că sufixele -eni, -ani, -oni, -ari sunt alternanțe ale aceluiași sufix -ești, având conținut semantic comun. (Iordan, 1963:157, Moldovanu, 2014:16). Înțelesul de dependență familială pe parcurs s-a transformat în cel de dependență socială, față de o persoană cu rol important în comunitate (Moldovanu, 2014:16), ceea ce explică numărul plural a celor mai multe denumiri de așezări omenești.

b. -ar(i): Iordan (1963:413) presupune originea latinească a sufixului, arătând că -arius se regăsește și în alte limbi romanice. Sinonimia cu sufixele -ani, eni și ești se regăsește la nivelul conținutului semantic al originii, a funcției locale a sufixului. Adăugăm funcția ocupațională, -ar fiind un sufix de agent, cu utilizare în formarea cuvintelor care desemnează ocupații.

c. -ani, eni: sufix de origine slavă (Iordan, 1963:403) Cu toate că este considerat sinonimul sufixului -ești, derivând nume de persoane, remarcăm valoarea semantică a apartenenței la un anumit loc, a originii localnicilor. Spețele sunt multiple, enumerăm câteva doar cu titlu de exemplu: Petriceni, Peteni, Belani etc.

d. -uți: sufix toponimic colectiv, de origine slavă (Moldovanu: 1976:19). Iordan consideră că forma sufixului este -ăuți și are la bază sufixul -ovtsi, varianta mai veche a sufixului ucrainian -ivtsi (Iordan, 1963:421) și enunță că datorită proveniență, se așteaptă că ocurența toponimelor derivate cu sufixul -ăuți să fie mai pregnantă în nordul Moldovei.

e. -easa: sufix moțional, care are mai multe valori semantice, printre care în primul rând forma feminină a antroponimelor masculine, dar ca sufix adjectival înseamnă abundență sau o însușire, înzestrare cu respectiva însușire, în acest caz, sufixul este sinonim cu -oasa, forma de feminin a sufixului -os.

f. -os: este foarte productiv în limba română comună, potrivit lui Bureţea (1978:8) dă derivatelor sale adjectivale fie înțelesul general de „cu ceea ce indică baza", deci ideea de posesiune, fie pe acela de „asemănător cu ceea ce indică baza", deci ideea de asemănare. Când exprimă ideea de posesiune presupune și abundența, de exemplu (cf. cărnos, frumos, ierbos etc.). În zonele studiate nu am găsit forme masculine, doar feminine Aninoasa și Scrădoasa, iar ca sufix moțional în construcția structurii Frumoasa.

g. -iu: sufix latinesc, substantival, adjectival (Philippide, 2011:568), destul de productiv în toponimie, atât în sistemul toponimic al limbii române, cât și în privința celor traduse și adaptate acestuia: Cădaciu, Ighiu, Dejuțiu

h. -ea: sufix specific antroponimic, preluat din slavă odată cu formele hipocoristice ale unor prenume, și destul de productiv în limba română (Neiescu, 1976:33). În corpusul oiconimelor harghitene și covăsnene am găsit exemplele: Filpea, Hetea, Zetea, Lăzarea.

i. -oi, -oiu, -oaia: sufix patronimic, derivă nume de familii, răspândit în unele zone ale țării mai ales datorită pătrunderii în onomastica românească a numelor de proveniență slavă formate cu sufixul -oje (Neiescu, 1976:33). Iordan menționează că sufixul -oaie este vie în vorbirea curentă, mai ales la formarea numelor de persoane în varianta feminină. Exemple în arealul examinat nu am găsit, decât Floroaia, un toponim de origine românească.

j. -et: sufix colectiv, latinesc, de regulă derivă nume de arbori, cu sensul loc acoperit de, pădure de (Iordan, 1963:424). Exemple din zonele examinate: Brădet, Făget. Se află în relație de sinonimie cu sufixul -iș: Păltiniș, Aluniș, Plopiș.

1.2.2.2. Sufixe diminutivale

k. -aș(i): sufix românesc, considerat de Iordan (1963:416) sinonimul sufixului -ar(i), arătând ca variante ale conținutului semantic ocupațiile și funcția locală. Sufixul are ca valoare semantică și diminuarea în limbajul comun (Philippide, 2011:563).

l. -uș: sufix diminutival. Se impune o diferențiere totuși în cazul traducerilor toponimelor maghiare cu terminația „os", în care prezența sufixului „–uș" este doar aparent, deoarece asistăm la adaptarea fonetică a sufixului „-s" la compusul cu sensul de trăsătură caracteristică, abundență: Măgheruș, Arcuș, Angheluș, Șoimuș

m. -uț: sufix diminutival: Ghiduț, Brăduț,

n. -iță: sufix diminutival în toponimie -ița: Vlăhița

o. -șor, șoară: sufix diminutival, de exemplu: Tălișoara.

p. -el: sufix de origine romanică, adjectival și diminutival: Băcel, Săcel, Făgeţel, Cehețel. Bereţea arată că sufixul -el adeseori realizează concordanța între genul entopicului și genul toponimului.

1.2.2.3. Alte sufixe: verbale, substantivale, colective cu o pronunțată ocurență în toponimie

a. -at(u), -ata: sufix deverbal, latinesc, formant al adjectivelor participiale. Apare mai ales în toponimie, ocazional la oiconime: Cernat.

b. -nic: sufix de origine slavă substantival, adjectival dar și toponimic: Estelnic, Dalnic

c. -iș: sufix românesc, colectiv, substantival sau adjectival: Răchitiș, Vârghiș, Ciobăniș, Păltiniș, Mărtiniș, Aluniș

1.2.2.4. Sufixe aflate în legătură fonetică cu terminațiile din limba maghiară

d. -ău: sufix românesc, substantival, adjectival (Philippide, 2011:564). Motivul pentru care afirmăm că se află în legătură cu terminațiile din limba maghiară este adaptarea fonetică a vocalelor lungi „ó" și „ő", foarte frecvente în toponimie la sistemul fonetic al limbii române. Exemple: Dobolló-Dobârlău, Hosszúaszó-Hosasău, Sikaszó-Șicasău, Kommandó-Comandău, Lisznyó-Lisnău. Desigur, această adaptare se poate înfăptui și în direcția opusă, terminațiile -ău fiind adapte limbii maghiare prin utilizarea acelorași vocale lungi, „ó" și „ő": Bacău-Bákó. De altfel, atât Moldovanu, cât și Gafton amintesc originea maghiară a sufixului toponimic -ău în studiile lor: Moldovanu le prezintă în cercetarea privind toponimele de origine romană în Transilvania și în sud-vestul Moldovei (2009-2010:20), iar Gafton în studiul privind relaţia dintre elementul maghiar şi cel slav în limba română (2007:116).

e. falău: sufix oiconimic de origine maghiară, „falu" însemnând sat, rezultat din adaptarea fonetică a oiconimelor compuse cu acest element: Bicfalău, Tamașfalău, Țufalău, Tofalău, Icafalău, Ghidfalău etc impuse de sistemul limbii române. Multe din toponimele produse cu sufixul -falău prin traducerea populară au fost înlocuite prin norma oficială o dată cu reformele administrative de la începutul secolului XX, acțiune explicabilă prin simplul fapt că nu există un sprijin lexical sau morfologic în sistemele limbii române, noua denumire adaptându-se mai bine sistemului toponimic al limbii române, cum ar fi Bibarțfalău (1857) – Biborțeni (1921), Lețfaleu (1909) – Leț (1956), Imecifalău (1857) – Imeni (1921), Martfalău (1857) – Mărtineni (1921) dintre multiplele exemple. Sufixul astfel născut are câteva variante, cea mai importantă mutație fonetică fiind cea de -faleu.

1.3. Toponime plurimembre

Toponimele care se compun dintr-un nume și determinant nominal, adjectiv, nume comun, nume propriu sau adverb sunt destul de numeroase și se află într-o relație atributivă, impusă de necesitatea diferențierii a două localități distincte, adeseori prin adverbele sus, jos sau adjectivele mic, mare, vechi sau nou. Cuprindem aici și acele toponime care sunt polarizate de un toponim nucleu sau prin indicatorul de zonă.

1.3.1. Sintagme

Moldovanu (2014:13-14) diferențiază cuvintele compuse, numindu-le sintagme și perifraze cele condensate dintr-o presupusă structură sintactică. Toponimele sintagmatice deci sunt rezultatul elipsei atât în cazul genitiv cât și în acuzativ. Structurile nominale în genitiv, de exemplu Piatra lui X devin sintagme prin elipsa articolului genitival „lui", rezultând sintaxemul Piata X. De asemenea, sunt considerate sintaxeme și structurile genitivale suspendate, de exemplu Odaia Costii, transformat în Costii, azi sub forma de Costi (Moldovanu, 2014:14).

Tendința de eliminare a genitivelor scoate din uz articolul, ceea ce duce la modificarea raportului denominativ, în care nominativul indică un raport onimic, prin care numele persoanei devine numele obiectului socio-geografic.(Moldovanu, 2014:14). Acest proces are ca și conscință abstractizarea sintagmelor, întrucât se pierde transparența inițială a posesiei locului respectiv. În cele două județe examinate se observă o tendință de păstrare a structurilor nominale în cazul genitiv în limba română, cum ar fi de exemplu Valea Zălanului, Lunca Mărcușului, Valea Crișului, Sita Buzăului. Am descoperit însă și oiconime care descriu

evoluția amintită mai sus, iar reconstituirea structurii genitivale este posibilă prin oiconimul maghiar. Astfel, în oiconimele Valea Boroș 'Borospataka', Valea Gârbea 'Görbepataka' Valea Ugra 'magh. Ugrapataka', cel puțin în varianta lor maghiară se menține articolul genitival în poziție enclitică „-a", raportul de posesie fiind evidențiat și de faptul că celelalte componente ale oiconimului sunt antroponime.

1.3.2. Perifraze

Perifrazele înainte de condesare au avut în structură o prepoziție ca element conector, care s-a eliminat, sau, în cazul structurilor mai dezvoltate s-a eliminat și verbul, rezultând o structură nemotivată semantic. Moldovanu aduce cu titlu de exemplu structuri ca toponimul Cozmeștii din Vale devenit Cozmeștii-Vale (2014:18), însă asemenea restructurări nu am găsit în toponimele formate în limba maghiară, decât în traducerile lor în limba română: Laz-Firtănuș 'Firtosi-Láz', Laz-Șoimuș 'Solymosi-Láz', structuri în care formantul „i" are valoarea semantică a prepoziției compuse „de la", astfel sensul păstrat în limba maghiară se pierde în traducere.

1.3.4. Toponime compuse

De cele mai multe ori toponimele care se alcătuiesc din cel puțin doi termeni sunt considerate compuse, fără a distinge pe cele reduse dintr-o structură sintactică și pe cele în care raportul sintactic nu este exprimat. Moldovanu (2014:13-14) denumește toponimele compuse sinteme, formațiuni asintactice plurimembre, în care termenii compuși se află într-o coeziune strânsă, care însă nu presupune o concordanță obligatorie de gen și de număr. Printre toponimele compuse se regăsesc cele create prin aglutinare, de exemplu Câmpulung, care funcționează ca nume simple cu flexiunea terminației în genitiv, Câmpulungului și compuse paratactice, Piatra Neamț în care flexiunea angajează doar primul cuvânt – Pietrei Neamț.

2. Structura morfematică a toponimelor maghiare

În limba maghiară formarea toponimelor se realizează prin aceleași trei modalități: fără utilizarea elementelor flexionare, cu utilizarea elementelor flexionare și prin compunere.

2.1. Toponime fără elemente flexionare

Transferul metonimic presupune transferul antroponimului din sistemul onomastic în cel toponimic fără marcare morfologică și este caracteristică denominării toponimice maghiare, Hoffmann afirmând că ea este deosebit de rară în limbile europene, inclusiv limbile cu care maghiara se află în contact datorită vecinității. Același autor argumentează că, deși metoda de denominare funcționează și în cazul antroponimelor de origine străină, ea este caracteristică doar maghiarilor, presupunând că este o cutumă denominativă fixată încă dinaintea descălecării în depresiunea Panoniei. Exemple pentru acest fel de denominare din județele examinate, și care au fost păstrare și după traducerea lor în limba română, sunt: Kovácspéter 'Covacipeter' Zoltán 'Zoltan'.

2.1. Toponime cu elemente flexionare

Toponimele cu elemente flexionare se formează prin derivare, operațiune de denominare toponimică cu marcare morfologică, prin sufix, metodă regăsită frecvent și în limbile europene. Sufixele toponimice utilizate în toponimia maghiară sunt:

a. -d: inițial sufix diminutiv. Hoffmann observă o transformare din sufix diminutival în sufix toponimic, deoarece antroponimele formate cu acest sufix diminutival au fost frecvent baza denominării toponimice, exercițiul în speță transferându-se și în sufixarea toponimică. Exemple: Pottyond 'Potiond', Bencéd 'Bențid'. Bárczi (1958: 103) completează acestă afirmație cu ideea că acest conținut semantic de micșorare, alintare este probabil cea mai strămoșească semnificație a sufixului -d, în perioadele următoare producându-se o transformare a sufixului utilizat în structura numelor de persoane, apoi, una dintre cele mai răspândite motivații în denumirea locurilor fiind exprimarea posesiei, pe calea denominării locurilor pe baza

antroponimelor s-a transferat în toponime, funcția sa diminutivală nefiind recunoscută în toponimele formate cu ajutorul său.

b. -i: este unul dintre cele mai frecvent utilizate sufixe în perioada maghiarei vechi, care apare în toponime și mai ales în oiconime. (Bényei, 2012:73) Potrivit lui Hoffmann, sufixul -i este format din sufixul genitival <-ja, jai, -i>, iar rolul acestuia este exprimarea apartenenței la cineva, prin urmare în calitate de sufix toponimic se adaugă de cele mai multe ori la antroponime. Bényei arată că viziunea cercetătorilor privind originea acestui sufix este uniformă, arătând că acesta este identic cu articolul genitival „-é" din maghiara standard de azi. Se observă însă problema identificării acestui sufix ca fiind o formă a articolului genitival „-é" datorită omonimității acestuia cu articolul genitival latinesc, situație des întâlnită în cazul documentății oiconimelor în diplome în limba latină, ceea ce îngreunează reconstruirea exactă a oiconimului original. De obicei, în diplomele avute în vedere oiconimul cu terminația „-i" este precedat de tipul locului marcat prin cuvintele: villa, castrum, possessio, terra etc. Exemplele se regăsesc în denumirea vechilor scaune secuiești: Sepsi, Kézdi, Orbai.

c. -j, -aj, -ej: etimologic este identic cu sufixul -i, care s-a diferențiat fonetic după perioada maghiarei vechi. În literatura de specialitate s-a analizat aparteneța acestui sufix la toponimie respectiv la antroponimie, prezența sa putându-se observa în ambele domenii, însă utilizarea lui ca sufix toponimic s-a restrâns la sfârșitul perioadei maghiarei vechi. Calitatea sa de sufix toponimic se dovedește prin apariția unor toponime alcătuite cu ajutorul său în diferite opere literare, crede Bényei (2012: 91). Exemple pentru aceste oiconime în arealul examinat se regăsesc doar în formele anterioare, Hethej (azi Hete, rom. Hetea), Vargasij (azi Vargyas, rom. Vârghiș) însă ele sunt frecvente pe teritoriul Ungariei.

d. -t: etimologic este identic cu sufixul -d, s-a diferențiat fonetic, apare doar ocazional sau rar în toponime: Kecset 'Satu Mic'

e. -s: față de sufixele tratate până în acest moment, „-s" este un sufix destul de productiv și în ziua de azi, atât în cazul numelor comune cât și în cazul toponimelor. Această productivitate sau frecvență are la bază conținutul semnatic al sufixului, care arată o dotare, înzestrarea substantivului derivat cu anumite trăsături, respectiv exprimarea abundenței în speța toponimelor. Sufixul arată deci un raport atributiv, prin care substantivul derivat devine adjectiv și are sensul de „cu" în limba română, de exemplu alma rom. măr, almás rom. (loc) cu mere.

f. -cs: varianta sufixului „-s", precedentă acestuia, cu funcție diminutivă, funcție pe care a menținut-o, pierzând treptat importanța în derivarea toponimică. (Bényei, 2012:115)

g. -sd: originea sufixului se discută intens în literatura de specialitate maghiară, unii autori fiind de părere că în cazul toponimelor formate pe baza antroponimelor, terminația -s al antroponimului a fost completat cu sufixul „-d" pentru a ilustra raportul de posesie al purtătorului numelui, iar în cazul numelor comune onimizate se identifică cu sufixul „-s" care exprimă abundența locului respectiv în conținutul marcat semantic de substantivul derivat. Alții autori susțin că „-sd" este un singur sufix, utilizat în toponimie, fără a lua în considerare conținutul semantic al acestuia. Exemple: Erősd 'Aliușd', Keresd 'Criș' etc.

h. -ny: literatura de specialitate tratează sufixul „-ny" ca un sufix inițial diminutival, de origine fino-ugrică, el fiind prezent și în structura morfematică a limbilor aparținând aceleiași familii de limbă. De fapt, conținutul semantic al acestui sufix este greu de stabilit, întrucât el apare atât în antroponime, cât și în structura substantivelor comune sau a adjectivelor, exprimând atât abundența sau dotarea

respectiv asemănarea. În ceea ce privește frecvența, în toponimie este un sufix relativ rar, explicat prin perimarea acestuia încă în perioada maghiarei vechi (Bényei, 2012:104).

i. -nd: un sufix destul de frecvent întâlnit în toponimie, analizat ca sufix compus din sufixul „-n” cu funcție diminutivă și sufixul „-d” prezentat mai sus, care împreună sunt utilizate în formarea toponimelor. O altă explicație pentru acest sufix este atașarea sufixului „-d” la entopice sau alte lexeme onimizate ori antroponime cu terminația de „n”. (Bényei, 2012:107).

j. -ó, -ő: potrivit lui Benkő (1991:422-428), sufixul ó, -ő este de origine uraliană. Sufixul atașat creează adjective sau substantive din verbe, traductibile în limba română prin modul verbal nepersonal și nepredicativ gerunziu sau prin derivarea cu sufixele de agent „-tor”, „-nt”. Printre conținuturile semnatice ale acestuia se pot identifica agentul acțiunii, instrumentul acțiunii sau chiar locul acțiunii, la care se adaugă pe parcurs și funcția toponimică, arătând caracteristica acțiunii exprimate prin verb care se transferă asupra locului denominat, de exemplu Tekerőpatak ‘Valea Strâmbă’, hidronim în care sintagma „tekerő” este derivat din verbul „teker” rom. a suci, semnificația construcției fiind sucitor, care se referă la albia încovoiată a pârâului denominat. Alte exemple: Dobolló (din dobol, ‘bate în tobă’), Visszafolyó (vissza ‘înapoi’, folyó ‘ curgător’).

k. -ka/-ke: datorită omonimității cu sufixul diminutiv se prezumă a fi utilizat în sensul micșorării, însă Bényei presupune că a fost preluat din limbile slave, în structura acestora fiind frecvent utilizate ca dufix diminutival și utilizat în denominarea locurilor. Sufixul este deosebit de frecvent în microtoponimie, dar apare și în oiconime, de exemplu Mártonka, Uzonka, Hatolyka.

l. -ás, -és: sufix specific microtoponimelor, substantival, adică cu ajutorul acestuia se formează infinitivul lung al verbelor, corespondentul său în limba română fiind sufixul „-re” sau „-ură/tură”. Explicația pentru apariția în structura oiconimelor ar fi formarea localității în locul denumit anterior, de exemplu satul Vágás, rom. Tăietura, în județul Harghita, care s-a populat pe locul unei defrișări.

m. -ság,-ség: sufix colectiv, specific horonimelor, având conținutul semantic de coeziune teritorială (Szilágyság ‘zona Sălaj’, Bánság ‘Banat’), dar poate apărea în combinație cu etnonime (Jászság ‘Iașime’) sau fitonime (Nyírség ‘Plopiș’). În vocabularul nespecializat acesta se utilizează în formarea substantivelor abstracte, corespondentul românesc fiind -tate, -ătate, -ie, -ime, -iș. De remarcat este, că lexemul ság/ség are și conținut semantic sine stătător, originar din perioada fino-ugrică, înseamnând deal, movilă, munte (Zaicz, 2021:635).

2.3. Toponime plurimembre

Compunerea este o modalitate de denominare apărută la sfârșitul perioadei maghiarei vechi, caracterizată prin alăturarea unui nume propriu sau a unui apelativ și a unui entopic, rezultând o structură care servește identificării unui loc. Ambele componente pot comporta diferite mărci morfologice, articole genitivale, numărul plural etc. Printre structurile create prin compunere deosebim structuri nominale, în care ambele componente sunt nume, fie proprii, fie comune, aflate în diferite raporturi, de subordonare sau de coordonare, cu sau fără condensarea amintită la tratarea toponimelor plurimembre românești, de exemplu Miklósvár, rom. Micloșoara, adică Cetatea lui Miklós. Sunt numeroase structurile care exprimă posesia: falva, falu, fala ‘sat’: Bélafalva (sensul în limba română fiind satul lui Béla), telek, telke ‘teren, moșie’: Sándortelke (sensul în limba română fiind moșia lui Sándor), patak, pataka ‘vale, pârâu’: Pálpataka, Antalokpataka (sensul în limba română fiind valea lui Pál, valea celor numiți Antal) sau structuri compuse polarizate prin indicatorul de zonă, de exemplu: Csík ‘Ciuc’: fost scaun secuiesc, apare în oiconimele din bazinul Ciucului. În traducere se

omite sau se menține, după caz: Csíkszereda ‘Miercurea Ciuc’, Csíkszentgyörgy ‘Ciucsângeorgiu’.

De asemenea, compusele pot include și adjective prin care se indică o calitate intrinsecă a obiectului geografic, de exemplu Kurtapatak rom. Valea Scurtă, structură în care ‘patak’ are semnificația de ‘pârâu’ iar ‘scurt’ înseamnă ‘rövid, kurta’. De asemenea, apar și structuri în care alături de un nume propriu se află și un calificativ geografic (Ocna de Sus, Ocna de Jos), dimensional (Boroșneu Mic, Boroșneu Mare), aferente ale aceluiași câmp toponimic.

Concluzii

Comparând cele două sisteme toponimice în privința formării cuvintelor, sesizăm unele similitudini și diferențe. Astfel, ambele sisteme toponimice utilizează derivarea, ca un mijloc de creare a toponimelor, printre afixele angajate ca fiind toponimice regăsindu-se atât sufixe autohtone, cât și de origine străină. De asemenea, există o asemănare și în sensul onimizării entopicelor, formele de relief, apele spațiului geografic, avantajele sau dezavantajele, înzestrările și lipsurile zonei locuite apar în toponimele ambelor limbi, îndeplinind funcția ipsității, anume de identificare a acestuia printre obiectele geografice de același fel. La fel, este similară și circulația elementelor între sistemul onomastic și cel toponimic, antroponimele oferind un bogat tezaur toponimic în ambele limbi Mărtinești, Belani, Ștefănești și toponimele regăsindu-se în numele persoanelor: Bilboran, Vrâncean. Ca modalitate de creare a toponimelor este destul de frecventă și compunerea, fiind similare și procesele de condensare a uneor structuri sintactice.

O diferență aparte este modul transmisiei antroponimelor din sistemul onomastic în cel toponomastic în limba maghiară, care se întâmplă fără marcare morfologică, prin simpla transpunere a numelui persoanei aflată în diferite relații cu locul respectiv, cum ar fi posesia sau privilegiul, obligația administrării acestuia. În limba română acest proces presupune derivarea cu sufixele -ești, -eni, -ani, -ari sau determinarea cu articolul hotărât, în orice caz cu o marcare morfologică sesizabilă. De asemenea, un alt aspect interesant este condesarea structurilor genitivale sau prepoziționale în limba română, pe când acest fenomen nu este atât de frecvent sau răspândit în sistemul toponimelor maghiare.

BIBLIOGRAPHY

BÁRCZI, Géza: 1958. A magyar szókincs eredete.(Originea vocabularului maghiar) Editura Tankönyvkiadó, Budapesta

BENKŐ, Loránd: 1991. A magyar nyelv történeti nyelvtana (Gramatica istorică a limbii maghiare) Editura Academică, Budapesta

BÉNYEI, Ágnes: 2012. Helynévképzés a magyarban (Crearea toponimelor în maghiară) Editura Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrețin

BUREȚEA, Emilian, N.: 1978. Aspecte ale formării cuvintelor în toponimia din zona carpatică și subcarpatică a județului Vîlcea, in Limba română, XXVII (3), p. 227, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București

GAFTON, Alexandru: 2007. Relaţia dintre elementul maghiar şi cel slav în limba română in Români majoritari / Români minoritari: interferenţe şi coabitări lingvistice, literare şi etnologice, Editura Alfa, Iași

Hoffmann, István: 2003. Magyar Helynévkutatás 1958-2002 (Cercetarea toponimică maghiară între 1958-2002) Editura Universitară Debrețin

IORDAN, Iorgu: 1963. Toponimie românească. Editura Academiei Republicii Populare Române, București

MOLDOVANU, Dragoș: 1970. Legile formative ale toponimelor românești cu radical antroponimic. I. Formaţii de plural , în Anuar de Lingvistică și Istorie Literară, XXI, p. 15-47., Iași, Editura Academiei

2009-2010. Toponime de origine romană în Transilvania şi în sud-vestul Moldovei în Anuar de Lingvistică și Istorie Literară, XLIX-L, p. 19, Iași, Editura Academiei

2014. Tezaurul toponimic al României. Moldova. Volumul II. Mic dicţionar toponimic al Moldovei structural şi etimologic. Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”

NEIESCU, Ileana: 1976. Nume de familie derivate cu sufixe în zona Porţilor de Fier in Cercetări de lingvisticaă An.21, Nr.1, p.31-37: https://dspace.bcu-iasi.ro/handle/123456789/75105 (accesat în 2 martie 2024)

PHILIPPIDE, Alexandru: 2011. Istoria limbii române, Editura Polirom, Iași

ZAICZ, Gábor: 2021. Etimológiai szótár. Magyar szavak és toldalékok eredete (Dicționar etimologic. Originea cuvintelor și afixelor maghiare), Editura Tinta, Budapesta

THE MACRO-COMPARATIVE ANALYSIS OF THE FRENCH AND ROMANIAN LEGAL SYSTEMS FROM THE PERSPECTIVE OF THE LEGAL TRANSLATOR

Lavinia Bob
PhD Student, Technical University of Cluj-Napoca, North University Centre of Baia Mare

Abstract: "The macro-comparative analysis of the French and Romanian legal systems from the perspective of the legal translator" refers to an extensive approach that examines the large structures, fundamental principles, and the way of organizing each legal system. This type of analysis is useful in understanding the broader context in which laws and regulations function, an essential aspect for legal translators who must pay special attention not only to the literal meaning of words but also to their legal implications in different legal contexts. Within this analysis, the legal translator is interested in finding out how the terminologies, legal concepts, and legal procedures differ or are similar in the two countries, to ensure that the translations are not only linguistically correct but also legally appropriate. This involves a deep understanding of both systems to avoid potential errors in interpretation that could have serious consequences in the application of the law.

Keywords: macro-comparative analysis, legal translator, legal translation, French and Romanian legal systems, terminologies;

1. Introducere

Principalele dificultăți în traducerea juridică decurg, pe de o parte, din limbajul juridic în sine, din specificul său lingvistic, și, pe de altă parte, din existența particularităților sistemelor de drept corespunzătoare. În cazul traducerilor juridice, avem de a face cu o limbă sursă și o limbă țintă, dar în aceeași măsură putem vorbi despre un sistem de drept sursă și un sistem de drept țintă.

Problemele care decurg din delimitarea diferită a realităților extralingvistice și, în consecință, problemele legate de stabilirea echivalențelor la orice nivel au constituit și constituie încă o preocupare pentru numeroși lingviști și teoreticieni ai traducerii. Aceste probleme sunt prezente în orice tip de traducere, inclusiv cea literară și specializată. În cazul traducerii juridice, însă, acestea sunt și mai evidente și, spre deosebire de alte tipuri de traducere, pot avea, dincolo de demersul lingvistic, consecințe grave, de unde derivă o și mai mare responsabilitate a traducătorului juridic.

Dificultatea principală este legată de faptul că orice text juridic se referă la sau este emanat întotdeauna de către un sistem juridic concret, care este rezultatul unei evoluții istorice și, prin urmare, poate diferi considerabil de alte sisteme juridice care se presupune că au cunoscut o evoluție diferită. Întrucât dreptul este un fenomen social, sistemul juridic din limba sursă este strâns legat de realitatea socio-culturală a țării în cauză, care adesea nu corespunde perfect realității socio-culturale la care se referă sistemul juridic din limba țintă. În acest sens, Gémar (1998: 232) consideră că „le droit est un des domaines les plus chargés de culture qui soient. Il remonte aux sources de la civilisation, de chaque langue et de la culture qu'elle porte.[1]"

Pornind de la această premisă, este evident că obiectivul de a obține un echilibru corect, un grad satisfăcător de echivalență între textele juridice sursă și țintă este extrem de dificil de atins și devine, prin urmare, una dintre principalele sarcini ale traducătorului juridic. Acesta este și motivul pentru care, încă de la începutul anilor 80, după publicarea în 1982 de

[1] „Dreptul este unul dintre domeniile cu cea mai mare încărcătură culturală care există. Istoria sa începe odată cu izvoarele civilizației, ale fiecărei limbi și ale culturii pe care le poartă". (t.n.)

către judecătorul Louis-Philippe Pigeon a articolului „La traduction juridique – L'équivalence fonctionnelle"[2], această metodă de traducere este cel mai frecvent utilizată în domeniul traducerilor juridice.

2. Echivalența funcțională

Numărându-se printre susținătorii traducerii funcționale, Simone Glanert subliniază că, adesea, textul sursă și textul țintă au aceeași funcție în ambele culturi. În acest caz, sarcina traducătorului este mai puțin complicată. Însă atunci când textul sursă și textul țintă au funcții diferite (cum este cazul textului juridic care îndeplinește mai multe funcții în sistemul de drept sursă) traducătorul trebuie, conform teoriei *skopos*[3], să adapteze textul țintă la necesitățile cititorului, de unde derivă un grad ridicat de putere, dar și de autonomie ale traducătorului, fără însă a-l exonera de obligația de a găsi o formulă echivalentă în limba țintă. (Glanert 2011: 65-68).

Trebuie precizat faptul că echivalența poate fi aplicată în toate planurile limbii. Cu toate acestea, obiectivul principal al traducerii este acela de a realiza *echivalența la nivelul textului*, acesta fiind considerat a fi unitatea de bază a traducerii juridice. În cazul traducerilor specializate și al traducerilor juridice, trebuie să se țină seama de *echivalență* și *la nivelul unităților lexicale* (termeni juridici). Astfel, traducătorul trebuie să caute, pentru fiecare termen juridic, echivalentul său, adică acel termen care va fi adecvat în contextul țintă și care va produce același rezultat (același efect juridic) pe care îl produce termenul utilizat în textul sursă. În opinia noastră, cele două tipuri de echivalență sunt strâns legate, deoarece fără echivalența termenilor juridici nu este posibil să se obțină un grad satisfăcător de echivalență a textelor juridice. În acest sens, Gémar afirmă că scopul oricărei traduceri este de a realiza echivalența textelor. Pentru a realiza acest lucru, traducătorul trebuie să depășească anumite obstacole „tehnice", adică lingvistice (lexicale, sintactice, stilistice etc.). Dar, în opinia sa, întrebarea esențială pentru traducerea juridică este: „Les deux textes (TD et TA) font-ils également foi?[4]" (Gémar, 2001: 129-149).

Aplicarea principiului echivalenței funcționale și a teoriilor funcționaliste ca soluție traductologică pentru textele juridice își are criticii săi, unii considerându-o chiar inacceptabilă pentru domeniul dreptului. Aceștia susțin că această metodă ar putea afecta acuratețea traducerii juridice și optează pentru o altă abordare, *l'approche sourcière*, care se bazează pe identitatea formală, orientată către sistemul sursă, în opoziție cu prima, *l'approche cibliste*, care se bazează pe echivalența funcțională, orientată către destinatar și sistemul juridic țintă. La 18 iunie 1983, în cadrul simpozionului londonez la care a fost invitat, Jean-René Ladmiral (1986:39) pune în opoziție pentru prima dată cele două concepte, de *sourcier*, pe de o parte, și de *cibliste*, pe de altă parte, în încercarea de a oferi o soluție vechii dispute dintre susținătorii traducerii literale și apărătorii libertății traducătorului, dispută care continuă și în prezent: „À quoi, à qui, une traduction doit-elle être fidèle? À la langue-source ou à l'esprit de ce qu'il faudra rendre dans la langue-cible ? Il y a là une

[2] *Traducerea juridică – Echivalența funcțională* (t.n.); articol publicat în lucrarea colectivă *Langage du droit et traduction. Essais de jurilinguistique* coordonată de către traducătorul și jurilingvistul Jean-Claude Gémar.

[3]Teoria *Skopos* a fost elaborata in Germania în anii '70 ai secolului trecut de catre lingvistul Hans Vermeer, potrivit căreia textul sursă a fost elaborat în anumite circumstanțe, numite circumstanțe sursă, in timp ce traducerea țintă trebuie să ia în considerare alte circumstanțe, numite circumstanțe țintă, incluzând aici un tip diferit de public caruia textul i se adreseaza. În virtutea acestei teorii, cele două texte, cel sursă și cel țintă, nu se află pe același plan. Textul tinta este mai important, așa că trebuie să i se acorde o atenție deosebită pentru a constitui o sursă de informație viabilă pentru publicul țintă.

[4] „Cele două texte sunt în egală măsură autentice?" (t.n.)

antinomie entre deux modes de fidélités possibles. Toute traduction existe dans la tension entre ces deux exigences, nécessaires et contradictoires qui la définissent.[5]"

Pentru a rezuma pe scurt caracteristicile fiecărei strategii, putem stabili că adepții primeia sunt traducători care se orientează spre limba sursă și păstrează forma și conținutul limbii sursă. Remarcăm aici un neajuns semnificativ: aceștia riscă să producă o traducere care este străină pentru cititorul textului astfel obținut, inconvenient cu atât mai mare în cazul traducerilor juridice unde destinatari nu sunt întotdeauna familiarizați cu sistemul legislativ sursă. Adepții celei de-a doua strategii sunt orientați către limba țintă și se concentrează pe logica și cerințele acesteia, oferind cititorului o traducere etnocentrică. Cu acești doi termeni, Jean-René Ladmiral reușește, în opinia noastră, să conceptualizeze dilema cu care se confruntă orice traducător atunci când traduce un text. Una dintre primele întrebări pe care și le pun traducătorii este dacă trebuie să rămână cât mai aproape de textul sursă sau să se îndepărteze de acesta în beneficiul cititorului țintă. Cu toate acestea, Ladmiral nu oferă un răspuns în cartea sa, și cu atât mai puțin rețete de traducere. Așa cum remarcă și Georgiana Lungu-Badea (2015: 172), el nu face decât să provoace la reflecție și să își conducă cititorul spre o conduită de traducere pe care o stipulează (fără să o impună) în „teorema mediei de aur": „il convient de traduire aussi près qu'on peut et aussi loin qu'il le faut.[6]"

Oricare ar fi însă strategia sau orientarea teoretică pentru care optează traducătorul, traducerea juridică este incontestabil „une opération de droit comparé." (Dincă, 2007: 20). Pentru a găsi echivalentul unui termen dat, trebuie mai întâi ca accepțiunea acestuia să fie bine delimitată în limba sursă (în sistemul juridic sursă) și comparată apoi cu cea din limba țintă (atunci când există), pentru a putea identifica sensul corect al acestuia, în condițiile în care resursele lexicografice pentru traducerea juridică sunt, în general, insuficiente și, din păcate, adeseori nesigure. Cu atât mai mult cu cât traducerea este realizată pentru a transmite un mesaj nu numai din punct de vedere lingvistic, ci și pentru a crea textele țintă care să producă aceleași efecte juridice ca și textele sursă. Această sarcină este imposibilă fără ceea ce Bocquet numește „bagajul cognitiv" al traducătorului (2008: 88) și care constă, pur și simplu, în cunoașterea celor două sisteme de drept în cauză. Prin urmare, condiția prealabilă pentru o traducere reușită este stăpânirea nu doar a celor două limbi, dar și a celor două sisteme juridice implicate.

3. Factori extralingvistici care influențează limbajul juridic. Elemente de drept comparat

Când vorbim despre un sistem de drept, trebuie să pornim de la premisa că acesta nu a luat naștere în mod spontan și abstract, ci este un produs socio-istoric, ce suportă influența directă sau indirectă a factorilor sau elementelor care conlucrează pentru a-i determina substanța și a-i modela forma. (Constantinesco, 1997:3)

3.1. Sistem juridic și sistem judiciar – delimitare conceptuală

Pentru o delimitare cât mai exactă a ariei noastre de cercetare , se impune înainte de toate o delimitare conceptuală între sintagmele „sistem juridic" și „sistem judiciar". Termenii " juridic" și "judiciar" sunt strâns legați între ei, dar au înțelesuri diferite.

Termenul *juridic, -ă,* adj., provine din franțuzescul *juridique*, „care privește dreptul, care se rapoartă la legi, cf. *legiuit, legal*" (DLR, 1965-2010: 62); „Privitor la drept; în conformitate cu dreptul." (Comșulea, Șerban, Teiuș, 2008: 452). Pentru varianta în limba

[5] „Față de ce, față de cine ar trebui să fie fidelă o traducere? Față de limba sursă sau față de spiritul a ceea ce trebuie redat în limba țintă? Există aici o antinomie între două moduri posibile de fidelitate. Orice traduce oscilează între aceste două cerințe, necesare și contradictorii, care o definesc." (t.n.)

[6] „Este recomandabil să traduci cât de aproapiat se poate și cât adaptat este necesar." (t.n.)

franceză, găsim pe portalul cnrtl.fr[7] atât sensul învechit, „Qui se fait devant la justice, en justice, selon les formes judiciaries.[8]” cât și sensul actual, „Qui est relatif, conforme au droit, à la loi.[9]”

În ce privește termenul *judiciar, -ă,* adj., provine tot dintr-un corespondent franțuzesc, *judiciaire,* „privitor la justiție, la judecată, (...), la judecătorie, judecătoresc.” (DLR, 1965-2010: 47); „Care ţine de activitatea judecătorească.” (Comșulea, Șerban, Teiuș, 2008: 450), iar în limba de origine, *judiciaire* este un calificativ acordat oricărui act sau fapt juridic „qui se rapporte à la Justice, à l'administration de la Justice.[10]” și „qui se fait en justice; qui est ordonné par décision, par voie, par autorité de justice; qui a lieu, se produit au cours d'une action en justice.[11]” (cnrtl.fr)

Această incursiune în dicționarele celor două limbi ne arată că *juridic* se referă la tot ceea ce ține de lege, este un termen general care poate cuprinde toate activitățile legate de drept, cum ar fi elaborarea legislației, elaborarea de politici publice, redactarea de contracte, consilierea juridică, redactarea de decizii juridice etc. *Judiciar*, pe de altă parte, se referă în mod specific la instanțe și la procedurile judiciare. Activitățile judiciare includ prezentarea unui caz în instanță, audierea martorilor, prezentarea probelor, pledoaria avocaților, deliberarea judecătorilor și pronunțarea unui verdict. Pe scurt, termenul "juridic" este mai larg și cuprinde toate aspectele dreptului, în timp ce termenul "judiciar" este mai specific și se referă în mod special la funcționarea instanțelor și la procedurile judiciare.

Pornind de la aceste sensuri lexicale, putem concluziona că sistemul juridic se referă la drept ca ansamblu de norme obligatorii ori ca ştiinţă, la totalitatea normelor și principiilor care reglementează viața socială și economică a unei societăți și include toate legile, regulamentele și procedurile care sunt utilizate pentru a guverna comportamentul uman, precum și instituțiile care aplică aceste legi și proceduri, în timp ce sistemul judiciar se referă la instituțiile și procedurile utilizate pentru aplicarea legilor și soluționarea disputelor legale, la modul în care aceste norme, principii și proceduri sunt aplicate și implementate de către instituțiile juridice. Sistemul judiciar este o parte a sistemului juridic, dar nu reprezintă întregul sistem juridic în sine. Instituțiile sistemului judiciar includ tribunalele, instanțele, parchetele și alte organisme care au responsabilitatea de a aplica legile și de a soluționa conflictele legale.

În temeiul celor de mai sus, demersul nostru va viza cu precădere cele două sisteme judiciare, românesc și francez, mai exact entitățile aparținând acestor sisteme, emitente ale documentelor ce urmează a fi traduse. Aceste documente însă nu vor putea fi analizate decât în lumina contextului în care au fost emise, ceea ce ne obligă la o privire de ansamblu și asupra celor două sisteme juridice și la o analiză contrastivă a acestora.

3.2. Sistemul juridic românesc și cel francez

Cele două sisteme juridice care fac obiectul analizei noastre aparțin marii familii romano-germanice, alături de alte sisteme naționale înrudite, formate pe baza dreptului roman: italian, spaniol, portughez, belgian, cele din America latină etc., precum și sistemul german. Specifică acestor sisteme este, în primul rînd, primordialitatea legii scrise, existența codurilor civile și comerciale.

---

[7] Proiect realizat de Centrul național al cercetării științifice (CNRS), în colaborare cu Universitatea Nancy, care reunește un număr maxim de resurse informatizate și de instrumente de consultare pentru studiul, cunoașterea și difuzarea limbii franceze.

[8] „Care se face în fața legii, în instanță, conform formelor judiciare.” (t.n.)

[9] „Ceea ce este relativ la, în conformitate cu dreptul, cu legea.” (t.n.)

[10] „Care se referă la justiție, la administrarea justiției.” (t.n.)

[11] „Care se face în justiție; care este dispus prin hotărâre, pe cale de, prin autoritatea justiției; care are loc, care se produce în cursul unei acțiuni în justiție.” (t.n.)

Dreptul francez aparține tradiției de drept civil. Sistemul este organizat în jurul mai multor coduri de legi, iar legislația este principala sursă de drept, spre deosebire de sistemul commen law, un sistem juridic care acordă o mare importanță precedentului, astfel încât pentru fapte similare se obțin rezultate similare. Legea este elaborată de judecători prin decizii ale instanțelor și tribunalelor în cazuri individuale, spre deosebire de legi adoptate prin procesul legislativ sau diverse hotărâri emise de guvern sau alte organe abilitate prin lege.

Întregul sistem francez este construit în jurul principiului tradițional argumentat de Montesquieu în 1748, potrivit căruia puterea legislativă (elaborarea legilor); puterea executivă (administrarea legilor); și puterea judecătorească (interpretarea și aplicarea legilor) nu ar trebui să fie controlate de aceiași oameni.

Prin comparație, și dreptul românesc s-a dezvoltat de-a lungul secolelor și în tradiția dreptului roman și a dreptului feudal și, mai târziu, sub influența dreptului francez și italian. Sistemul juridic este organizat în jurul principiului separării puterilor: puterea legislativă, puterea executivă și puterea judiciară se controlează reciproc pentru a proteja drepturile individuale ale tuturor persoanelor și pentru a se asigura că nu sunt comise abuzuri.

O altă particularitate a sistemului romano-germanic este împărțirea în ramuri de drept. Prima și cea mai importantă diviziune a dreptului, moștenită din dreptul roman, e cea în *drept public* (aspectele care țin de exercitarea puterii publice, reglementarea relațiilor dintre stat și cetățeni, precum și la relațiile dintre autoritățile publice) și *drept privat* (reglementarea relațiilor dintre persoane, inclusiv drepturile și obligațiile acestora, precum și la modalitățile de protecție a acestor drepturi).

Numeroasele trăsături comune sistemului juridic românesc și sistemului juridic francez sunt determinate nu numai de originea comună, dreptul roman. România a preluat Codul Civil francez în anul 1865. Codul Civil român (o reproducere destul de fidelă a codului francez) a fost adoptat prin Decretul-lege nr. 3 din 1 iulie 1864 și a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1866, sub domnia principelui Alexandru Ioan Cuza. Acesta a fost elaborat pe baza modelului Codului Civil francez din 1804, cunoscut sub numele de „Codul lui Napoleon" și a reprezentat o etapă importantă în modernizarea sistemului juridic românesc la acea vreme.

Dreptul francez nu s-a impus în spațiul românesc ca urmare a unei dominații de ordin politic ori militar, ci prin intermediul unei profunde influențe culturale, facilitată neîndoielnic de existența unui patrimoniu juridic moștenit din dreptul roman. În acest sens, Ioan – Aurel Pop reia în articolul său *Dreptul românesc și latinitatea* (2021) binecunoscuta sa „pledoarie pentru latinitate[12]", argumentele istoricului vizând de această dată sfera dreptului românesc și originile sale: „el nu a încetat niciodată în esența sa – cu precădere la nivelul satelor, al comunităților populare – să fie roman, deși lucrul era puțin vizibil și greu observabil. În epoca modernă, odată cu preluarea principiilor europene de drept, mai ales a codurilor napoleoniene, a modelului belgian de constituție etc., peste vechile cutume tradiționale de sorginte romană, mult alterate și modificate, s-au altoit forme aparent complet noi, dar cu rădăcinile tot în dreptul roman."

Atât sistemul juridic românesc actual cât și cel francez sunt structurate în trei niveluri principale:

1. *Nivelul constituțional* - *Constituția* - Legea fundamentală a țării care stabilește principiile și valorile fundamentale ale societății și organizează instituțiile statului. Constituția definește structura și funcționarea celor trei puteri ale statului: puterea legislativă, puterea executivă și puterea judecătorească.
2. *Nivelul legislativ – Legile, ordonanțele și hotărârile* adoptate de Parlament precum și de Guvern și de alte autorități publice, în conformitate cu competențele lor legale.

[12] Sintagmă preluată din titlul lucrării „De la romani la români. Pledoarie pentru latinitate" de același autor, Editura Litera, București, 2022.

3. *Nivelul judiciar - instanțele judecătorești și practica judiciară* - Deciziile pronunțate de instanțele judecătorești sunt obligatorii pentru părți și reprezintă o importantă sursă de drept; practica judiciară reprezintă interpretarea și aplicarea legii de către instanțele judecătorești și este importantă în stabilirea precedentelor judiciare.

Asemănările dintre cele două sisteme juridice includ utilizarea codificării legale ca sursă principală de drept și aplicarea principiului *in dubio pro reo*, care prevede că orice îndoieli trebuie interpretate în favoarea persoanei acuzate. Ambele sisteme au, de asemenea, două camere în structura lor legislativă și se bazează pe tradiția romană de drept.

Deosebirile dintre cele două sisteme juridice sunt mai numeroase în ce privește organizarea judiciară și includ numărul de niveluri de instanțe, Franța având trei niveluri și România patru, așa cum sunt ele prezentate pe site-urile oficiele ale celor două Ministere de justiție și pe cele ale Uniunii Europene. În plus, în Franța, există tribunale de proximitate, în timp ce în România acestea nu există. Din perspectivă ierarhică, acestea ar corespunde judecătoriilor românești, dar jurisdicțiile acestora nu coincid decât într-o foarte mică măsură.

În concluzie, diferențe semnificative apar doar la structura instanțelor și la organizarea judiciară; Franța și România împărtășesc același spirit în abordarea chestiunilor juridice și a instituțiilor statului.

3.3. Sistemul judiciar francez

Odată cu Revoluția Franceză (1789-1799), în Franţa a fost instaurat dualismul jurisdicțional; astfel, sistemul judiciar este divizat în 2 sisteme de jurisdicții, care au o autonomie deplina și se caracterizeaza prin lipsa oricarui control reciproc (Braconnay, 2019: 54):

a) *de ordin judiciar* – realizat prin intermediul instanțelor judecatorești; acestea sunt competente să soluționeze litigiile dintre persoane private și să pedepsească autorii de infracțiuni.

b) *de ordin administrativ* – sunt competente de îndată ce este implicată o persoană publică (de exemplu, o municipalitate sau un departament de stat). Aceste instanțe administrative sunt organizate în trei niveluri. Consiliul de Stat, curțile administrative de apel și tribunalele administrative asigură un echilibru între prerogativele puterii publice și drepturile cetățenilor.

În cadrul fiecărei jurisdicții (de ordin judiciar și de ordin administrativ), tribunalele și curțile sunt dispuse într-o structură piramidală:

a) Instanțele de prim grad de jurisdicție (sau tribunalele de primă instanță) constituie baza acestei organizări (tribunal administrativ, tribunal judecătoresc, tribunal penal, tribunal de poliție, curtea de appel cu juri, tribunal comercial, Conseil de prud'hommes și Consiliul de Stat în calitate de judecător de primă și ultimă instanță);

b) instanțele de apel (sau a doua instanță) judecă recursurile formulate împotriva hotărârilor luate de tribunalele de primă instanță (curtea administrativă de apel, curtea de apel, curtea de apel cu juri și Consiliul de Stat în calitate de judecător de apel);

La vârful fiecărei jurisdicții, o instanță de casare este responsabilă cu controlul și armonizarea aplicării legii, așa cum a fost pusă în aplicare de către ceilalți judecători (așa-numiții "judecători de fond"). Aceasta este Curtea de Casație pentru instanțele de ordin judiciar și Consiliul de Stat pentru cele de ordine administrativ.

Instanțele de ordin judiciar și cele de ordin administrativ pot fi în dezacord cu privire la instanța competentă să judece un litigiu. Aceste conflicte de competență între cele două ordine sunt soluționate de *Tribunalul pentru conflicte*. Înființată prin legea din 24 mai 1872, această instanță paritară include reprezentanți ai Consiliului de Stat și ai Curții de Casație.

3.4. Sistemul judiciar românesc

Așa cum am precizat deja, cele două sisteme în forma actuală sunt rezultatele a două procese evolutive diferite, dar au în comun aceleași rădăcini, dreptul romano-germanic. Este de așteptat, în aceste condiții, ca organizarea judiciară din România să fie relativ asemănătoare cu ce din Franța: regăsim aceeași structură piramidală, în vârful căreia se află Înalta Curte de Casație și Justiție, apoi urmează Curțile de Apel și Curțile Militare de Apel, Tribunalele, tribunalele specializate, Tribunalele Militare și la baza piramidei, judecătoriile.

4. Analiza contrastivă a celor două sisteme

De la bun început, remarcăm prezența celor două sisteme jurisdicționale în sistemul francez și absența acetora în cel românesc. Dacă în Franța există instanțe *de ordin judiciar și de ordin administrativ,* în România regăsim secții și/sau complete specializate pe spețe judiciare ori administrative, indiferent de nivelul instanței (de primă instanță, de apel, etc.). Prezența sau absența acestui tip de structură (de ordin judiciar / de ordin administrativ) pe axa orizontală determină o diferență în plan vertical: organizarea judiciară în România implică patru niveluri ierarhice, spre deosebire de trei niveluri în sistemul francez.

În ceea ce privește procedurile judiciare, tribunalele de proximitate din Franța au fost concepute pentru a fi mai rapide și mai eficiente decât instanțele de nivel superior. Ele se concentrează pe soluționarea litigiilor într-un mod simplificat și mai accesibil pentru cetățeni, fără a necesita întotdeauna asistența unui avocat și cu termene de judecată mai scurte. În schimb, judecătoriile din România sunt instituții mai formale și procedurile lor sunt mai riguroase. Prin natura lor, se pot pronunța doar în cauze civile, în timp ce judecătoriile au jurisdicție și în spețe penale. O altă diferență semnificativă este valoarea litigiilor: tribunalele de proximitate pot instrumenta cauze în limita a 10 000 de euro, pentru judecătoriile românești limita este stabilită la 40 000 de euro.

5. Provocările traducerii între sisteme diferite

Sistemele juridice francez și român, deși ambele aparțin familiei romano-germanice, au dezvoltat terminologii și concepte proprii care, chiar dacă au corespondenți direcți, regimul lor poate fi diferit. Iată câteva exemple de termeni juridici care pot avea diferite înțelesuri și implicații în franceză și română, și a căror uzanță depinde de specificul legislativ și de interpretările judiciare predominante în fiecare sistem.

1. **Force majeure** (fr. "force majeure", ro. "forță majoră") - Deși termenul este folosit în ambele limbi, aplicarea și interpretările pot varia semnificativ în practică. În dreptul francez, criteriile pentru a considera un eveniment ca fiind "force majeure" sunt adesea mai stricte comparativ cu interpretarea acestuia în sistemul juridic român.
2. **Bona fide** (fr. "de bonne foi", ro. "bună credință") - Conceptul de bună credință este tratat diferit în sistemele juridice. În Franța, "bonne foi" este adesea presupusă în contracte și este un principiu general în interpretarea obligațiilor contractuale, în timp ce în România, bună credință are aplicații specifice în Codul civil și este frecvent subiectul interpretărilor judiciare.
3. **Injonction** (fr. "injonction", ro. "injuncție") - Chiar dacă termenul sugerează o ordonanță similară în cele două limbi, mecanismele legale și implicațiile acestui instrument juridic pot varia. În Franța, injonction poate fi folosită pentru a impune îndeplinirea unei obligații, în timp ce în România, conceptul este mai puțin frecvent și diferit reglementat, mai ales în procedura civilă.
4. **Délit** (fr. "délit", ro. "delict") - În sistemul juridic francez, "délit" acoperă o categorie mai largă de infracțiuni civile care pot include neglijența, în timp ce în România, "delictul" are o conotație mai apropiată de infracțiune, având implicații penale.

5. **Paternité** (fr. "paternité", ro. "paternitate") - Chiar dacă conceptul este similar, procedurile legale de stabilire a paternității au reguli specifice, inclusiv termene limită diferite pentru inițierea acțiunii.

6. **Tutelle** (fr. "tutelle", ro. "tutelă") - Deși ambele sisteme prevăd protecția minorilor și a persoanelor incapabile, detaliile organizării și exercitării tutelii pot diferi. În Franța, există un sistem bine reglementat pentru numirea unui tutore, care include supervizarea de către un judecător tutelar, pe când în România, rolul tutorelui și supravegherea acestuia sunt diferit structurate.

7. **Divorce** (fr. "divorce", ro. "divorț") - Procedurile de divorț în ambele țări permit atât divorțul pe cale amiabilă, cât și pe cale contencioasă, dar detaliile procedurale, cum ar fi condițiile de eligibilitate și implicațiile asupra custodiei copiilor și partajului bunurilor, pot varia considerabil.

8. **Régimes matrimoniaux** (fr. "régimes matrimoniaux", ro. "regimuri matrimoniale") – Opțiunea pentru un regim matraimonial anume, cum ar fi comunitatea de bunuri sau separația de bunuri, există în ambele sisteme juridice, dar specificațiile și opțiunile disponibile diferă. Franța oferă o diversitate mai mare de regimuri matrimoniale pe care cuplurile le pot alege, comparativ cu România, unde opțiunile sunt mai restrânse.

9. **Filiation** (fr. "filiation", ro. "filiație") - Modul în care este stabilită filiația și recunoscută oficial diferă, inclusiv cerințele legale și procedurile administrative pentru recunoașterea filiației naturale sau adoptive.

10. **Garde partagée** (fr. "garde partagée", ro. "custodie comună") - Custodia comună a copiilor după divorț sau separare are implicații diferite în cele două sisteme. În Franța, există o tendință juridică și socială spre promovarea custodiei egale, pe când în România, practica și deciziile judiciare pot favoriza custodia unică, cu drepturi de vizită pentru celălalt părinte.

Aceste exemple ilustrează modul în care termeni aparent similari din dreptul familiei pot avea implicații variate în contextul traducerii juridice între limbile franceză și română, ceea ce necesită o atenție sporită la detalii și o înțelegere aprofundată a legislației și practicii juridice din ambele sisteme.

6. Concluzii

Orice tip de traducere, nu doar cea juridică, presupune *a priori* două etape: decodificarea mesajului în limba sursă, urmată de recodificarea acestui mesaj în limba țintă. (Dincă, 2007: 12). Între cele două etape esențiale, Bocquet (1994: 7) introduce o etapă extralingvistică intermediară și anume aceea a comparării instituțiilor din țara limbii sursă cu cele din țara limbii țintă, etapă care impune necesitatea cunoștințelor juridice ale traducătorului.

Acesta este și ceea ce și-a propus lucrarea de față: să ofere o imagine de ansamblu asupra celor două sisteme juridice, o expunere comparativă a structurilor lor, care să furnizeze cunoștințe de bază asupra acestora, fără a se angaja în analize aprofundate de drept comparat, cu scopul de a soluționa o mică parte din provocările cu care se confruntă traducătorul juridic de limbă franceză. Demers cu atât mai necesar cu cât „chaque civilisation engendre sa propre culture juridique, son propre système normatif, son propre corps de législation. Le droit ne constituant pas autre chose que le reflet et le modèle de l'ordre social auquel il a vocation à s'appliquer…[13]" (Agostini, 1988: 9). Din aspectul național evident al dreptului decurge aceeași valență națională de care trebuie să ținem cont și în cazul limbajului juridic, mai ales dacă ne gândim că limba franceză este vorbită și, deci, utilizată ca limbaj

[13] „Fiecare civilizație își generează propria cultură juridică, propriul sistem normativ, propriul corp de legislatiție. Întrucât dreptul nu este altceva decât reflexia și modelul ordinii sociale căreia trebuie să i se aplice..." (t.n.)

juridic în mai multe țări, nu doar în Franța. Fiecare dintre aceste limbaje juridice dobândesc astfel particularități determinate de istoria și cultura țărilor respective (Belgia, Luxemburg, Canada etc.), ceea ce înseamnă că nu există un limbaj juridic francez unic, ci un limbaj juridic francez pentru sistemul francez, un limbaj juridic francez pentru sistemul belgian, elvețian etc. (Dincă, 2007 : 17). Din acest motiv, traducătorul trebuie mai întâi să știe care este sistemul juridic căruia îi este destinată traducerea, care este scopul traducerii (funcționalitatea sa), la care să adauge o minimă cunoaștere a celor două sisteme juridice (sursă / țintă) pentru a asigura acuratețea traducerii.

BIBLIOGRAPHY

Agostini, Eric, 1988 – *Droit comparé*, PUF, Paris.

Bocquet, Claude, 2008 - *La Traduction juridique. Fondement et méthode*, De Boeck, Bruxelles.

Idem, 1994 – *Pour une méthode de traduction juridique*, Editions CB, Geneva.

Braconnay, Nicolas, 2019 – *Découverte de la vie publique. La justice et les institutions juridictionnelles*, La Documentation française, Paris.

Constantinesco, Leontin-Jean, 1997- *Tratat de drept comparat*, vol. I, *Introducere în dreptul comparat*, p. 3, Editura All, București.

Dincă, Daniela, 2007 – *Linguistique juridique. La traduction des structures langagières du discours normatif français en roumain*, Sitech, Craiova.

Glanert, Simone, 2011 - *De la traductibilité du droit*, Dalloz, Paris.

*** - *Codul civil al României*

*** - *Code civile français*

Comșulea, Elena; Șerban,Valentina; Teiuș, Sabina, 2008 – *Dicționar explicativ al limbii române de azi*, Editura Litera, București.

Gémar, Jean - Claude, 1998 - *Les enjeux de la traduction juridique. Principes et nuances*. În *Actes du colloque ASTTI : Traduction de textes juridiques : problèmes et méthodes* (online). Berne. In: http://www.tradulex.com/ Bern1998/Gemar.pdf.

Idem, 2001 - *Langage du droit et traduction enjeux, difficultés et nuances de la traduction juridique* În *Droit et langues étrangères 2*, Presses universitaires de Perpignan, Perpignan. (online) In: https://books.openedition.org/pupvd/26599

Ladmiral, Jean-René - *Sourcier ou cibliste*, în *La traduction*, *Revue d'esthétique*, nouvelle série - n° 12, Éditions Privat, Toulouse, 1986, pp. 33-42.

Lungu-Badea, Georgiana, 2016 - *Jean-René Ladmiral, Sourcier ou cibliste*, Translationes, vol.7, no.1, pp.169-173. https://doi.org/10.1515/tran-2016-0010

Pigeon, Louis-Philippe, 1982 - *La traduction juridique - L'équivalence fonctionnelle* în Jean-Claude Gémar, dir, *Langage du droit et traduction: Essais de jurilinguistique*, Montréal, Conseil de la langue française, Linguatech, 271 aux pp 279-280.

Pop, Ioan-Aurel, 2021- *Dreptul românesc și latinitatea*, în revista *Palatul de justiție*, nr. 1/2021 In: https://www.universuljuridic.ro/dreptul-romanesc-si-latinitatea/

THE PRESENCE OF ANGLICISM IN THE CURRENT ROMANIAN LANGUAGE

Iuliana Nedelcu (Neacșu)
PhD Student, „Ovidius" University of Constanța

Abstract: The English influence manifested itself directly or indirectly, especially in the last decades, being a phenomenon encountered not only at the European level, but also worldwide. This massive borrowing of terms and expressions from the English language has manifested itself in most languages due to the advancement of certain areas of technology. Since the last century, the Romanian language began to borrow a series of English neologisms, but almost exclusively through the French language.
Some borrowings are necessary because they name words, phrases or phraseological units that are not found in the Romanian language and, therefore, have no correspondent or have certain advantages over the already existing term.

Keywords: language, expressions, dynamics, phraseologic, period

Influența engleză s-a manifestat direct sau indirect, în special în ultimele decenii, fiind un fenomen întâlnit nu doar la nivel european, ci și mondial. Acest împrumut masiv de termeni și expresii provenite din limba engleză s-a manifestat în majoritatea limbilor datorită progresului anumitor domenii ale tehnologiei. Încă din veacul trecut, limba română a început să împrumute o serie de neologisme englezești, însă aproape exclusiv prin intermediul limbii franceze.

Unele împrumuturi sunt necesare pentru că denumesc cuvinte, sintagme sau unităţi frazeologice care nu se găsesc în limba română neavând, prin urmare, corespondent sau are anumite avantaje faţă de termenul deja existent. În timp ce oamenii cultivaţi au folosit de-a lungul vremii neologisme, oamenii simpli din popor au creat unităţi frazeologice din elemente deja existente în limbă. Frazeologismele sunt prezente în limbajul fiecărui vorbitor având scopuri diferite. De cele mai multe ori, locuțiunile și expresiile sunt introduse pentru completarea absenței creată de inexistența unor termeni pentru a denumi lucruri noi și reprezintă o consecință a contactului direct cu alte limbi, arătând și capacitatea de adaptabilitate a omului față de nou. Această necesitate de a împrumuta termenii pentru a acoperi lacunele existente duce la îmbogățirea vocabularului limbii române care se simte în limbajul tuturor domeniilor.

Presa va fi mereu principalul factor care va participa la răspândirea neologismelor. Frazeologismele neologice se regăsesc în articolele din presa actuală pentru că ele evidențiază libertatea de exprimare pe care i-o oferă vorbitorului.

Expresiile frazeologice împrumutate din limba engleză pot fi împărțite pe domenii de activitate:

- cele mai multe împrumuturi au fost, după anul 1989, în *domeniul informaticii şi al jocurilor pe calculator*, exemplele includ termeni ca: rom. *adresă de poştă electronică* < engl. *electronic mail,* rom. bară de adresă < engl. address band, rom. *carte electronică* < engl. *electronic book*, rom. *nume de cod* < engl. *code name*, rom. *coadă-de-maimuţă* < engl. *monkey tail*, rom. *card de memorie* < engl. *memory-stick*, rom. coș de reciclare < engl. *recycle bin*;
- *domeniul modei şi al cosmeticii* nu au manifestat reticenţe în ceea ce priveşte anglicismele: rom. *fată tânără, frumoasă care pozează pentru copertele*

revistelor < engl. *cover-girl, rom. salon de înfrumusețare* < engl. *beauty salon*, rom. *sfaturi pentru înfrumusețare* < engl. *beauty-tips*;

- *domeniul sportiv* este cel care cunoaște un număr foarte mare de frazeologisme provenite din limba engleză dintre care unele au pătruns în limba română de la începutul acestui secol: rom. *clasament play-off* < engl. *play-off ranking*;
- *domeniul economic*: rom. *companie offshore* < engl. *offshore company*, rom. *contract de leasing* < engl. *leasing*, rom. *director comercial* < engl. *commercial manager*; rom. *inspector de credit* < engl. *credit officer*;
- *domeniul educațional*: rom. *învățarea centrată pe elev* < engl. *student centered learning*, rom. *învățământ la distanță* < engl. *distance learning*, rom. *învățământ step by step* < engl. *step by step education*, rom. *mediul virtual de învățare* < engl. *virtual learning environment*;
- *domeniul medical*: rom. *bypass gastric* < engl. *bypass gastric*;
- *domeniul gastronomic*: rom. *storcător de fructe* < engl. *juice maker*.

În ceea ce privește utilizarea frazeologismelor neologice este de observat faptul că acestea se implică în modernizarea limbii și au rolul de a dezvolta lexical limba română. Din cauză că afluxul lexical se dovedește a fi din ce în ce mai alert, dicționarele prezintă incapacitatea de a înregistra toate reprezentările frazeologice neologice. Fără a cunoaşte sensul unităților frazeologice, mai ales în vorbire, riscăm să uzităm construcţii pleonastice intolerabile, de tipul: *a face henţ cu mâna, bord de conducere, bani cash, naraţiunea unui story, hobby preferat*, cel mai des întâlnit fiind *mijloace mass-media*.

Limba română se îmbogăţeşte în proporţii nebănuite mai ales în perioadele de efervescenţă ştiinţifică, precum acum, care produc nu numai noutăţi ştiinţifice şi tehnice, ci şi lexeme aferente cu care sunt denumite. Ne aflăm într-o perioadă în care ştiinţa evoluează extrem de rapid, producând noutăţi în toate domeniile: ştiinţific, tehnic, dar şi lingvistic, fiind nevoie de sintagme care să le denumească. Într-un articol publicat recent în revista *Limba română*, Florica Dimitrescu supune examinării câteva sintagme aparţinând limbii române actuale care au în componenţă culori, apărute după apariţia DCR-ului, în 2013. Aceste sintagme au fost extrase din presa scrisă românească, dar şi de pe posturile de televiziune. De exemplu, sintagme precum *„black week”* şi *„black friday”*, folosite în limbajul comerţului, în ciuda faptului că *„black”* are o semnificaţie negativă pentru toată lumea, în aceste sintagme capătă conotaţii pozitive, reprezentând o perioadă a reducerilor. Împrumuturile contribuie la înnoirea şi la modernizarea lexicului, datorită faptului că limba e o fiinţă vie ce evoluează permanent.

Dacă luăm în considerare structura unităților frazeologice substantivale, acestea sunt grupuri care pot conține doi, trei sau patru termeni:

- 2 termeni: rom. *realitate virtuală* < en. virtual reality, rom. *reformă monetară* < en. monetary reform;
- 3 termeni: rom. *cont de utilizator* < en. user account, rom. *ecran de protecție* < en. protective screen;
- 4 termeni: rom. *inginer de date complexe* < en. big data engineer, rom. *învățarea centrată pe elev* < en. student centered learning, rom. *memorie cu acces aleatoriu* < en. random access memory.

Unitățile frazeologice substantivale provenite din limba engleză pot primi compliniri în interior. De exemplu, *cont de utilizator* poate să apară și sub forma *contul meu de utilizator*: *Firma mi-a blocat contul meu de utilizator.*, iar unitatea frazeologică substantivală *pagina de pornire* poate să apară în forma *pagina principală de pornire*: *A revenit la pagina principală de pornire.*

Un număr mare de unități frazeologice substantivale provenite din limba engleză sunt formate prin compunere. În această categorie pot fi incluse unități frazeologice substantivale care au următoarea componență:

1. *substantiv + substantiv în cazul genitiv*

- rom. *era informației* < en. information era, rom. *filtrarea datelor* < en. data filtering, rom. *liga campionilor* < en. champions league, rom. *protecția datelor* < en. data security, rom. *rata inflației* < en. inflation rate, rom. *societatea cunoașterii* < en. knowledge society;

2. *substantiv + prepoziție + substantiv în cazul acuzativ*

- rom. *achiziție de date* < en. data acquisition, rom. *agent de credit* < en. credit broker, rom. *bancă de date* < en. data bank, rom. *bază de date* < en. database, rom. *card de credit* < en. credit card, rom. *cod de acces* < en. access code, rom. *cod de bare* < en. bar code, rom. *cont de utilizator* < en. user account, rom. *coș de reciclare* < en. recycle bin, rom. *ecran de protecție* < en. protective screen, rom. *editor de imagini* < en. image editor, rom. *firmă de catering* < en. catering company, rom. *inspector de credit* < en. credit officer, rom. *învățământ la distanță* < en. distance learning, rom. *linie de credit* < en. credit line, rom. *listă de dorințe* < en. wish list.

Frazeologismele românești constituie un izvor de mijloace expresive, ceea ce conferă expresivitate limbii, dând posibilitatea autorilor să descrie mai viu realitatea înconjurătoare. Expresivitatea și caracterul figurat sunt specifice pentru majoritatea frazeologismelor. Unitățile frazeologice ale unei limbi pot fi clasificate și analizate sub aspect lexical, gramatical, stilistic și etimologic.

BIBLIOGRAPHY

Anghel, Traian. 2017. *Dicționar de informatică*. București: Editura Corint.

Avram, Mioara. 2001. *Cuvintele limbii române între corect și incorect*. Chișinău: Editura Cartier.

Bilauca, Monica. 2015. *Neologismul în frazeologia românească*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.

Dimitrescu, Florica. 1958. *Locuțiunile verbale în limba română*. București: Editura Academiei.

Epure, Elena. 2004. *Dicționar de cuvinte împrumutate din limba engleză.* București: Editura All Educational.

Tomescu, Domnița. 2003. *Analiza gramaticală a textului*. *Metodă și dificultăți*. București: Editura All.

COGNITIVE STEREOTYPING IN ENGLISH, FRENCH AND ROMANIAN ANTONYMIC PHRASEOLOGIES FOR 'SUCCESS' AND 'UNSUCCESS'

Oana Balan
PhD Student, State University of Moldova, Chişinău, Republic of Moldova

Abstract: This article examines stereotyping as a cognitive classification of social behavior, and stereotypes as cognitive structures and characteristics attributed to groups or communities. Bearing in mind that stereotypes are considered part of the social identity of an individual or a group of people, this paper analyses the way in which people internalize (consider themselves to be in a certain way) or externalize (decide to live according to a certain set of conceptions) their identities, leading to the creation of distinct images in the mind of the individual. These images relate to the concepts of 'success' and 'unsuccess' determining stereotypes that promote accomplishments or fulfillment, but also failure, defeat or misfortune. The aim of this article is to investigate how this antonymy is transposed in English, French and Romanian phraseologies, leading to social identities and stereotypes.

Keywords: cognitive process, stereotyping, stereotypes, antonymy, phraseology, success, unsuccess.

Introduction

Cognitive stereotypes are linguistically and culturally biased and play an important role in shaping individuals' perceptions and attitudes toward concepts such as *success* and *unsuccess*. Understanding the linguistic implications of these cognitive biases is necessary for developing an understanding of different cultures and prevents prejudices. Language not only serves as a means of communication, but also reflects community ideological structures and social norms. Embedded cultural beliefs and stereotypes about social groups are significant for the language use and thought formation. Stereotypes refer to mental structures or mental shortcuts that categorize individuals or groups based on shared characteristics. As proposed by Tajfel and Turner, stereotypes serve as efficient cognitive tools for processing information, but they also perpetuate biases and prejudices within society (Tajfel, Turner, 1979: 40). Antonymic phraseology encompasses linguistic expressions that denote opposites or contrasts. Fillmore introduced the notion of frame semantics, suggesting that words derive their meaning from the cognitive frames or conceptual structures they evoke. In his opinion, the frame is "*a system of concepts related in such a way that to understand any one of them, you have to understand the whole structure in which it fits*" (Fillmore, 1982: 111). This framework is instrumental in understanding how antonymic phraseologies convey nuanced concepts such as *success* and *unsuccess*. Examining the cognitive stereotyping present in Romanian, English and French antonymic phraseologies, sheds light on the underlying cognitive processes and cultural influences that contribute to stereotypical representations.

The initial part of this paper deals with the theoretical background based on researchers' perspectives regarding the definition of stereotypes and their classification from a cognitive linguistics point of view, leading to cognitive stereotyping. The article continues with an analysis of cognitive stereotyping through two main approaches: the prototype theory and mental models. These sections draw upon cognitive linguistics, which posits that language reflects and shapes human thought patterns. They are insights from stereotype theory, which explores the cognitive inclinations and cultural schemas that influence perception and behavior. By applying these theoretical frameworks, the study becomes an

analysis on the way linguistic phraseology of *success* and *unsuccess* encode and perpetuate cognitive stereotypes within each language community.

The examples that are used in this article are phraseological units collected from the autobiography *Povestea vieții mele* by Regina Maria, (Queen Mary of Romania) for the Romanian linguistic picture and the biography *Queen of Our Times, The Life of Elizabeth II*, written by Robert Hardman for the English phraseology. Both tell the lives of monarchs starting with the background of their birth, continuing with the challenges they faced as royals and closing with the moments closer to their ends. The French examples are collected from the biography *L'Irrégulière ou Mon itinéraire Chanel*, written by Edmonde Charles-Roux, telling the life of Gabrielle Chanel, or the famous fashion designer and businesswoman Coco Chanel, as the world knows her.

Theoretical framework of stereotypes

Stereotypes are cognitive mechanisms or schemas that individuals use to classify and interpret information about social groups. These cognitions often involve oversimplified, generalized beliefs about the characteristics, attributes, and behaviors of a particular group. Stereotypes can be both explicit and implicit, influencing perception, judgment, and behavior, working on encoding, interpretation, retention, and retrieval of subsequently obtained information about members of stereotyped groups. In the context of this study, stereotypes related to *success* and *unsuccess* may manifest in language through the use of antonymic phraseologies that reflect societal attitudes and predispositions.

In his *Public Opinion*, Walter Lippman sees cognitive stereotypes as more than an *economy of effort*, introducing them as pictures in the individual's mind that simplify reality: *They may not be a complete picture of the world, but they are a picture of a possible world to which we are adapted* (Lippman, 1998: 95). It is a world where individuals and things that surround them have their well-known places and act as they are expected to, offering a solid base, a foundation of the individual's universe.

Cognitive stereotypes can be helpful in social situations, but they can also lead the individual to prejudice and discrimination. They can create certain inclinations in our judgments and limit our ability to see individuals as unique. As Hilary Putnam states in his work *The Meaning of "Meaning"*: *In ordinary parlance a "stereotype" is a conventional (frequently malicious) idea (which may be wildly inaccurate) of what an X looks like or acts like or is* (Putnam, 1975: 169). Therefore, cognitive stereotypes embedded in phraseological units contribute to the reinforcement of societal norms and biases.

In Putnam's vision, there are two main perspectives that need to be considered when it comes to cognitive stereotypes: *linguistic obligation* (Putnam, 1975: 171), referring to the fact that the information contained in the stereotype should be known to all individuals as members of a group and users of the language, and *division of linguistic labor* (Putnam, 1975: 178), where only some members of the group, as *experts* like Putnam calls them, have the necessary competences to determine the characteristics of cognitive stereotypes.

Similar to Putnam's view on stereotypes is Eleanor Rosch's *prototype theory*, meaning that they both highlight certain characteristics that are considered to be typical for some members of a community. However, Rosch's prototype theory suggests we categorize things based on their similarity to a central mental image (the prototype) for a category (Rosch, 1978: 34). Stereotypes can function as prototypes for social groups, influencing how we judge individuals within that group.

Another perspective that draws close to Putnam's view on stereotypes comes from George Lakoff, who compares stereotypes to the notion of *idealized cognitive models* (ICMs): *his* (Putnam's*) account of stereotypes is sometimes linked to prototype theory, even though his technical term stereotype is not exactly either a prototype or a social stereotype. Putnam's stereotypes come closest to what we have called ICMs, though they are specified*

much more vaguely (Lakoff, 1987: 169). Lakoff argued that our understanding of the world is structured by *mental models*, which are conceptual frameworks that shape how we perceive and interact with experiences. Stereotypes can be seen as specific types of mental models applied to social groups.

The present study continues with an analysis of these perspectives on stereotypes concerning the concepts of *success* and *unsuccess* as they are revealed in the autobiography of Queen Mary of Romania, the biography of Queen Elizabeth II and the biography of Gabrielle Chanel, the famous fashion designer and businesswoman also known as Coco Chanel.

Stereotypes as Prototypes

Rosch' theory suggests that our mental representation of categories is based on prototypes. The typical characteristics attributed to a group of individuals serve as a basis for understanding a category, and they are used to organize and recall information about related concepts. Stereotypes can be overcome by providing new prototypes. For example, when encountering a new member of a category, we compare them to the *prototype* – the central mental image with the most characteristic features. If this new member defies expectations and becomes a new example for the category, he has the potential to change the prototype itself. On the other hand, if the group is not challenged by a member that defies its characteristics, the existing prototype will only be reinforced.

Another aspect that Rosch mentions is that categories are not always clear-cut. There are members of a group that exhibit characteristics pertaining to more than one category. These challenges the rigidity of stereotypes associated with a single category. Adversely, when a stereotype is activated, triggered by encountering someone from a particular group, confirmation bias can lead the individuals to focus on information that confirms the stereotype and ignore contradictory information.

As stated in the *Introduction*, the English examples that reveal the concepts of *success* and *unsuccess* are collected from the biography of Queen Elizabeth II, written by Robert Hardman. To highlight the stereotypes centered on success, the author describes the Queen's early actions demonstrating her decisiveness and command. This counters the stereotype of young women lacking authority: *A confident, secure monarch was now reigning on her own terms and in her own image* (Hardman, 2022: 204). Her decisive pronouncements and actions would become ingrained as part of her public image, replacing initial media portrayals that focused on her youth and inexperience. Therefore, the French president at that time, Valéry Giscard, stated during his visit in the United Kingdom that *She's a perfect sovereign* (Hardman, 2022: 247). Another view on success is the Queen's openness to new communication methods like email or her effective use of television. This subverts the stereotype (age-based stereotype) of older generations being resistant to technology: *she was bathed in the glare of television lights for the live transmission of her big set-piece speech. 'The peoples of Western Europe, with their talent and knowledge, their resources and their technology, have a collective endowment that is unrivalled'* (Hardman, 2022: 213). By adapting, the Queen demonstrates her ability to learn and stay relevant.

The constraints of the Monarchy placed limitations on the Queen's behavior due to her role. The concept of *unsuccess* is revealed through situations where she remained silent or took a background role on political issues. Thus, although the Queen did not *put a foot wrong, she never put a foot forward* (Hardman, 2022: 5). This reinforces the stereotype (mental model) of a limited monarch who defers to advisors. In the late sixties, the Queen was forced to agree with her own government related to relaxing the rules regarding family law and permitting divorce for any marriage that had *irretrievably broken down* (Hardman, 2022: 186). The public perception might be that the Queen, despite her personal qualities, cannot fully exert her influence due to the constraints of the monarchy.

The Queen's actions challenged stereotypes by providing a new exemplar (the Queen herself) for the category of monarch. Even if the public's initial mental model of the Queen might have been one of inexperience, her actions over time have updated this model to include her strength and leadership.

The French examples come from *L'Irrégulière ou Mon itinéraire Chanel*, by Edmonde Charles-Roux and focus on the French fashion designer who became a successful and renowned businesswoman. Defying trends and creating a new look, Coco Chanel introduced simpler, more comfortable clothing for women as a challenge to the stereotype of *success* being defined by following the dictates of haute couture: *Ce style dont personne ne pouvait ignorer le nom : le style Chanel* (Charles-Roux, 1974: 102). The language choices emphasized innovation and rebellion against established norms: *Ses résolutions furent inflexibles : elle ferait des chapeaux «à son idée»* (Charles-Roux, 1974: 132). Even if the acceptance was not immediate and she did not follow the trends, she eventually achieved success.

Charles-Roux's portrayal of Chanel's initial struggles with securing funding or facing resistance from established designers could be seen through the lens of the stereotype associating unsuccess with lack of immediate commercial success. One of the examples portrays the rejection that Chanel received as she tried to be a singer and a dancer in order to be famous and solve her financial problems: *Tu n'arriveras à rien, lui dit-il. Tu n'as pas de voix et tu chantes conune une seringue* (Charles-Roux, 1974: 128). Her subsequent battles were against the prejudices of renowned fashion designers, like Poiret at that time, who labelled her style as poor luxury: *Ce qu'a inventé Chanel ? Le misérabilisme de luxe* (Charles-Roux, 1974: 359). These were some of the challenges Chanel faced that deviated from the stereotype of a smooth path to success. The biography's highlight of Chanel's creative process, perseverance, and eventual impact offers a more nuanced perspective on success, moving beyond the stereotype of quick commercial achievement and focusing on the process to get there.

The Romanian language picture offers a rich perspective on stereotyping through the autobiography of Queen Mary of Romania of Romania. Regarding the concept of success, Queen Mary of Romania challenges the stereotype of a passive royal woman and becomes an active politically involved queen, creating a new image of a politically engaged queen, potentially influencing how future generations perceive this role. Speaking of the reign of Carol I, the Queen resents the hardships she had to endure, but deems them important to the challenges she had to face later on: *Aceasta însă era o şcoală bună în care îţi întăreai muşchii şi dacă aveai o fire vânjoasă care să nu se frângă, îţi sădea în suflet o putere de fier cu care să înfrunţi încercările, greutăţile şi renunţările vieţii* (Regina Maria, vol II, 1934-1936: 72). Her efforts to embrace Romanian culture challenge stereotypes about foreigners being aloof. By learning the language, wearing traditional clothing, and participating in cultural events, she disrupts the expected behavior for someone of her background: *Pătrunsă de o evlavie aproape dureroasă promisei că nimic nu mă va hotărî să-mi părăsesc poporul câtă vreme va avea nevoie de mine, chiar dacă pentru aceasta ar trebui să sfăşii legături de familie* (Regina Maria, vol II, 1934-1936: 492). This challenges the mental model of a queen as someone who remains separate from the local culture.

On the other hand, she felt limited in her role, restricted by societal expectations of a queen, even while defying some stereotypes. It showcases the limitations of individual actions: *Era o neîncetată renunţare, o predare a propriei voinţe în o necurmată osândă de a vedea pe alţii făcân- du-şi voia şi stăpânind cu bucurie lucrurile, de la care noi eram opriţi* (Regina Maria, vol II, 1934-1936: 37-38). Even a strong-willed queen might not be able to entirely escape certain stereotypes associated with her position. Queen Mary of Romania's actions, political involvement, cultural immersion, provide new prototypes for the roles of a

queen and a foreign royal figure. The public's initial mental model of Queen Mary of Romania might have been based on stereotypes about royal women or foreigners, but her actions challenge and update these models.

By analyzing these examples through the lens of prototype theory and cognitive linguistics, we gain a deeper understanding of how cultural and individual perceptions of *success* and *unsuccess* are shaped and challenged. These (auto)biographic portrayals offer valuable insights into the dynamic interplay between stereotypes, language, and social expectations.

Stereotypes as mental models

Mental models are cognitive processes that create and access internal representations of how the individual understands the world or how things work. The base of a mental model is categorization; therefore, stereotypes can function as simplified mental models for social groups and concepts like *success* and *unsuccess*. In his book, *Women, Fire and Dangerous Things. What Categories Reveal About the Mind*, Lakoff affirms that also abstract entities can be categorized, like emotions, perceptions, relationships or events: *human categorization is essentially a matter of both human experience and imagination – of perception, motor activity, and culture on the one hand, and of metaphor, metonymy, and mental imagery on the other* (Lakoff, 1987: 8). Mental models anticipate how a situation involving a particular social group might unfold or create emotional associations with a group, often based on visual representations and cultural narratives.

Queen Elizabeth II is considered to be a symbol of stability and tradition and a leader who embodies national identity. As a model for bringing stability in moments of crisis and embracing modern times, the Queen knew the choices she had to make in order to break with the rigid traditions of the past. So, during her visit to West Germany in 1965, the British ambassador of that time states that *No picture had more success than that of The Queen in a steel helmet at the Mannesmann works* (Hardman, 2022: 179). Positive portrayals of the Queen's work ethic, dedication to duty, and personal qualities solidify the stereotype of a successful monarch. In her speech from the main tour of Australia in 2000, *the Queen promised she would 'continue faithfully to serve as Queen of Australia under the Constitution to the very best of my ability, as I have tried to do for the past forty-eight years.' She went on: 'That is my duty. It is also my privilege and pleasure.'* (Hardman, 2022: 424). Through actions of modernization and through the fact that the Queen succeeded to maintain stability in times of crisis, Hardman depicts the British monarchy as a well-oiled machine, with the Queen as a central figure.

Hardman's handling of royal scandals influences the reader's perception of the monarchy's lack of success in certain matters, as is the example of Princess Margaret's relationship with Captain Townsend. After the royal courtiers sent the captain away for two years, his conclusion was: *We had reached the end of the road* (Hardman, 2022: 141), making him become the image of a man that lost his love. Discussions surrounding the monarchy's role in modern society highlight potential threats to its success, based on the mental model of tradition being a key element. During the investiture of the Prince of Wales in Caernarfon, where Prince Charles paid homage to his mother, a journalist declares: *The inexorable weight of history bore down on the kneeling youth* (Hardman, 2022: 196). According to this statement, the mental model of tradition becomes a heavy weight for the young monarch.

For the French phraseology, the mental model that dominated the 20th century world of fashion is based on following established trends dictated by haute couture designers, achieving immediate commercial success and critical acclaim, catering to the tastes of the wealthy elite, making the stereotype to be someone who adheres to the current fashion trends, well-connected within the fashion world's elite circles, a creator of highly embellished and

luxurious garments. Coco Chanel succeeds in challenging and then reinforcing the mental model by concentrating on the process in order to reach the positive outcome: *Gabrielle ne se limitait plus au rôle de spectatrice, elle participait* (Charles-Roux, 1974: 338). This is how she made revolutionary changes in fashion, changes that influence the world today, too. Chanel focuses on the functionality and comfort over purely decorative elements that could further challenge the mental model of haute couture: *Ce fut néanmoins en cette année 1916 que Gabrielle Chanel imposa à la mode des changements si déterminants qu'elle la faisait changer de siècle. Droit des femmes au confort, à l'aisance des mouvements, importance accrue du style au détriment de l'ornement et enfin un anoblissement soudain des matériaux pauvres qui entraînait ipso facto la possibilité de créer dans un proche avenir une élégance à la portée du plus grand nombre* (Charles-Roux, 1974: 265). The individual's perception of the mental model of fashion success shifts to encompass innovation, practicality, and enduring style.

An example of unsuccess is related to the initial struggles and rejections from her career and not only. Talking about her days in the orphanage, Coco Chanel replies to a friend's comfort words: *Ne m'expliquez pas ce que je ressens, lui dit-elle. Je le sais depuis mon plus jeune âge. On m'a tout arraché et je suis morte... J'ai connu ça à douze ans. On peut mourir plusieurs fois au cours d'une vie, vous savez...* (Charles-Roux, 1974: 80). So, she was set back by the mental model of an orphan, this is why she always lied about her roots.

The mental model of a queen during the reign of Queen Mary of Romania and before that time was that of a beautiful and dignified figure, with a symbolic role, focusing on public appearances and ceremonial duties. Another characteristic is that she was a foreigner and people saw her as a queen that might not fully understand the language and, therefore, could not make a connection to the adopted nation's culture and customs. At the time of her engagement, the Romanian messenger promised her that *poporul va purta pe palme pe viitoarea lui regină* and that they *îi vor clădi un cămin încântător şi că va fi privită, cu părul ei de aur şi cu ochii ei albaştri, ca o zână bună venită de dincolo de nouri* (Regina Maria, vol I, 1934-1936: 339). Even if she was fearful for coming to Romania, the Queen has been a mental model for upholding national pride and tradition, acting as a symbol of unity, and promoting the arts and culture of the nation: *Iubirea mea pentru această ţară, pe care am făcut-o a mea prin lacrimi şi suspine, a ajuns pentru mine ca o religie. Mă simt legată de ea prin lanţuri de oţel, legată prin inimă, prin creier şi sânge. Simt că fiecare din cei şase copii ce i-am dat e unul din inelele acelui lanţ pe care numai moartea şi dezastrul îl pot sfărăma* (Regina Maria, vol I, 1934-1936: 490).

Clashes with traditions tend to reinforce the stereotype of foreign queen, describing conflicts between Queen Mary of Romania preferences and the Romanian customs: *Uneori legile mele nu se potriveau cu cele decretate de cei mai mari şi puternici* (Regina Maria, vol I, 1934-1936: 494). The Queen learned the language, adopted the national costumes and loved her country very much, but there were certain things that she preferred to do her way.

Mental models come as internal representations of how the individual understands and sees the surrounding reality, being based on stereotypes that can be challenged and changed accordingly, or reinforced by attitudes, actions or emotions. The aforementioned examples deal with both perspectives, some being changed and offering new exemplars, others being reinforced into the individual's cognition.

Conclusions

The paper showed that cognitive stereotypes refer to social situations, are based on language and culture and shape individual's perceptions and predispositions. Their function is for the individual to understand different cultures and prevent prejudices. They reflect the structures of a community and the social norms it adopts.

Stereotypes are mental shortcuts for the individuals that belong to a group with the same characteristics. Therefore, they simplify reality as the base of the individual's universe, which is very helpful, but they can lead to prejudice.

In the *theoretical background* section of this article, we presented Hilary Putnam's perspective which refers to the fact that each stereotype should consider *linguistic obligation* because information has to be known by all the members of the group, and *division of linguistic labor*, where only experts get to establish the characteristics that pertain to a specific stereotype. Therefore, we examined Rosch's *prototype theory*, according to which people categorize things based on their similarity to a central image, called the *prototype* and Lakoff's mental models as conceptual frameworks that lead to perception and interaction.

The second section of this article offered an analysis of *stereotypes as prototypes* through examples from the English, French and Romanian linguistic pictures, where some stereotypes have been challenged, but others were reinforced. Queen Elizabeth II successfully challenged the prototype of a young woman that lacks authority because she was decisive and in command, she also embraced modern technologies, breaking with traditional media. However, she met constraints because of her role as a monarch, limited her actions and attitudes. The French section, represented by Chanel's biography, offered the successful examples of the introduction of a new style in fashion and the rebellion against the established norms of the haute couture of that time. But it was not always easy, since she initially had to struggle in her career and also in projecting her ideas for the fashion lines. Queen Mary of Romania represents the change to the existing stereotype of a female monarch because she was actively involved in politics; she was a foreigner that learned the language of the adopted nation and its dress code, traditions and customs. However, she was restricted by her role for the individual actions.

The last section of this article delved into the analysis of *mental models as stereotypes*. We have shown how these fundamental structures in the individual's mind assist in understanding abstract concepts by grounding them in the individual's experiences with the physical world. Therefore, these internal representations that show Queen Elizabeth II as a symbol of stability in times of crisis, or upholding traditions and being a leader who embodies national identity work together to create the mental model of the monarch. The challenging element consists in the heavy obligations imposed by traditions, forcing the Queen to abide by old characteristics that she no longer considers pertinent to the mental model of the actual monarch. The French phraseology offers a stereotype that guides the Chanel's behavior by providing expectations about how things work and what outcomes to expect. This is why she challenges established trends which are dictated by haute couture designers, introducing *le style Chanel* to all women, not only the wealthy elite. She takes time to achieve commercial success because of the continuous rejections in her career. Even if individual experiences shape our mental models, there's also a degree of shared understanding within a culture or community. This allows for communication and interaction based on common mental models. Therefore, Queen Mary of Romania, although a beautiful and dignified figure, succeeds in changing the mental model to become involved also in the lives of her subjects while upholding a symbolic role with public appearances and ceremonial duties. She cares for her people, respects their traditions, but does not fear to make new ones or defend her own ideas and actions. This is why, at times, she also faced clashes with the Romanian traditions due to her foreign origins. In this case, the mental model helped to make sense of new information by relating it to existing knowledge structures.

The study examined how language reflects and perpetuates cultural attitudes and biases towards achievement and failure. By analyzing a corpus of idiomatic expressions and collocations in the three languages, this research investigated the underlying cognitive mechanisms that shape perceptions of *success* and *unsuccess* within their respective cultural

contexts. Findings suggested that language not only mirrors societal beliefs but also influences cognitive processing, highlighting the importance of linguistic diversity and awareness in understanding and challenging cognitive stereotypes.

BIBLIOGRAPHY

Theoretical background

1. Fillmore, Charles J. *Frame semantics. In The Linguistic Society of Korea*, eds. Linguistics in the Morning Calm. Seoul: Hanshin, 1982, 111-137.
2. Lakoff, G. *Women, Fire and Dangerous Things. What Categories Reveal about the Mind*, The University of Chicago Press, 1987, 632 p.
3. Lippman, W. *Public Opinion*, 1922. Reprint, Blacksburg, VA: Wilder Publications, 2010
4. Putnam, H. *The Meaning of "Meaning"*, University of Minnesota Press, Minneapolis, 1975. Retrieved from the University of Minnesota Digital Conservancy, https://hdl.handle.net/11299/185225, p. 131-193
5. Rosch, E. *Principles of categorization*. In E. Rosch & B. Lloyd (Eds.), *Cognition and categorization*, Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum, 1978, pp. 27–48
6. Tajfel, H., Turner, J. C. *An integrative theory of inter-group conflict*. In W. G. Austin & S. Worchel (Eds.), *The social psychology of inter-group relations*, Monterey, CA: Brooks/Cole, 1979, pp. 33–47

Corpus

1. Charles-Roux, E. – *L'Irrégulière ou Mon itinéraire Chanel*, Editions Grasset, Paris, 1974, 662 p.
2. Hardman, R. – *Queen of Our Times, The Life of Elizabeth II,* Macmillan, 2022, 622 p.
3. Regina Maria – *Povestea vieții mele*, Bucureşti, Adevărul, 1934-1936. - 3 vol.

ORCID: 0000-0003-0557-7952

EMBODIED DREAMS AS ASPIRATION: EXPLORING SOCIO-CULTURAL VARIATIONS IN METAPHORICAL EXPRESSIONS ACROSS ENGLISH, FRENCH AND ROMANIAN

Oana Şulic
PhD Student, State University of Moldova, Chişinău, Republic of Moldova

Abstract: This paper introduces the complex connection between language, culture, and metaphorical expressions, with a particular focus on the theoretical framework of body parts as the basis for metaphorical expressions of the concept of dream as aspiration. Based on the linguistic and cultural background of English, French, and Romanian, the study reflects how these languages use accurate and general metaphorical patterns inspired by the human body to reflect on the concept at issue. By exploring several metaphorical expressions that are connected to various body parts, the present research clarifies the socio-cultural variations of the concept of dream perception. It compares the languages addressed by explaining the mechanism of cultural conceptualization of dreams as aspirations focusing on cultural beliefs, social values and historical contexts which define the two different types of society classified by G. Hofstede: individualist and collectivist.

Keywords: Aspiration, Dream, Collectivist Culture, Individualist Culture, Conceptual Metaphor.

Dreams have captivated humanity for centuries and since they are subjective and abstract by definition, language plays a crucial role in how we understand and communicate them. Metaphors, particularly, are a powerful tool to connect the abstract realm of dreams with the concrete world of experience. This article investigates how embodied metaphors related to dreams vary across cultures, focusing on English, French, and Romanian. By analysing these metaphors rooted in physical experience, the article aims to shed light on the underlying cultural values and aspirations prevalent within each society.

The conceptual metaphor theory asserts that our understanding of abstract concepts is grounded in our bodily experiences and interactions with the physical world (Lakoff & Johnson, 2001). This theory posits that metaphors are not simply figures of speech, but rather fundamental cognitive mechanisms able to shape our thought processes. When it comes to dreams, we project our bodily experiences onto the abstract concept of dreams, this way making them more comprehensible.

In order to understand how and why a concept is conceptualized in a certain way in a given language, it is highly important to know a few aspects related to its speakers and their culture. The researcher who had one of the most profound impact in the field of cross-cultural studies is Geert Hofstede with his seminal work on cultural dimensions and their applicability in diverse contexts. Thus, in what follows we focus our attention on Hofstede's approach, aiming to enrich our understanding of cultural dynamics in a globalized world.

Culture represents the unwritten rules of the social group, rules which differ from one human group to another. Our main interest in the present article is G. Hofstede's classification regarding the Individualism vs. Collectivism dimension. But before paying more attention to this dimension, we must take a look at the chart offered by The Culture Factor Group website which is a valuable tool in comparing different cultures from Hofstede's cultural dimensions point of view.

(Hofstede, Geert. 1991)

Hofstede classified cultures of different nations by applying surveys where he focused on the individual's degree of social integration, the position he has in a certain group and the role the group plays in the individual's life. In individualist societies the accent is on the individual and his close family, the relationship between individuals being quite fragile. At the other side there is the collectivist society where the accent lies on the group and where there are tight bonds between the individuals (Hofstede et al., 2012). The core of the individualist culture is represented by the individual who is responsible only for his close family, having a high *self-awareness* and trying to achieve his goals and aspirations by his own forces. The individual is aware of his uniqueness and of the fact that he is different from all the others. In the collectivist culture, the consciousness of *us* is more developed¸ the individual being supported by the group in all his actions and the relationships between the individuals being very important. All the decisions are taken considering the demands and expectations of the group.

If we take a close look at the charts presented above, we can have a clear view of where native speakers of English, French and Romanian are situated according G. Hofstede's dimensions. As we have mentioned before, our main interest is the Individualist vs.

Collectivist dimension which is however closely related to all the other aspects since the way the individual sees himself is of high importance in all situations of his life.

In English speaking societies, British people are highly individualist, teaching their children to seek for their own path in life and that they can reach happiness only by self-fulfilment. Thus they are goal oriented and highly motivated and ambitious to achieve what they want. The United States are also characterized by individualism and there is a societal dynamism due to their "can do" mentality. They are highly oriented towards competition and success not just for their personal wellbeing but also to display it to the others around. People tend to look only for themselves and for their close family and they do not seek support in authorities. The Caucasians have the highest score in individualism in the Unites States, the "melting pot of different cultures".

Regarding the Romanian speaking countries, we can state that both Romania and Moldova are collectivist countries. Romania is somewhere in the middle which suggests that Romanians belong to an intermediate culture towards collectivism. Both Romania and Moldova are characterized by loyal and strong relationships between individuals, shared responsibilities, mutual help, offence leading to "shame and loss of face" (https://www.hofstede-insights.com/country-comparison-tool?countries=moldova%2Cromania). In what concerns their motivation towards achievement and success, Romanian speaking individuals are considered as being part of a relatively Consensus society where the main focus is "working in order to live" (idem) and the main values are equality, solidarity and quality of work.

As for France, the country has got a high score on Individualism which means it is a strongly individualist society where the individual matters the most. But there is also a strong contradiction which characterizes only a few societies and that is the fact that although the individual is the nucleus of the society, yet there is a strong bond between the members of the family and a lot of respect for the elderly. French people solve their conflicts by strikes and revolution and they expect respect from the others. When they get the respect needed, they treat those around them very well. Concerning the Motivation towards achievement and success rate, we can say that France is a Consensus society with people's focus on the quality of life. What is characteristic however for France only is the fact that "the upper class scores embody a culture with low Motivation towards Achievement and Success, while the working class scores reflect a Decisive culture" (https://www.hofstede-insights.com/country-comparison-tool?countries=france).

In order to go deeper into the matter, we analyse a series of body parts metaphorical expressions with the concept of *dream* as aspiration in English, French and Romanian. These conceptual metaphors which make use of body parts images are the direct result of our bodily experience (V. Lifari, 2020). People of all cultures have always used what G. Lakoff calls "personification metaphors" to portray objects as people based on our own experience (G. Lakoff & M. Johnson, 2001). Embodied metaphors highlight the complex link between bodily experiences and abstract cognitive processes. These metaphors portray intangible ideas using bodily experiences, implying that our perception of the world is deeply rooted in our physical connections to it. By using them, abstract concepts become easier to understand as they are connected to familiar bodily sensations, making it easier to communicate and comprehend across a variety of linguistic and cultural backgrounds. These metaphors emphasize the deep connection between language, cognition, and bodily experience, emphasizing the complex interaction between our physical bodies and the abstract realms of thought and language.

We begin our research by gathering in a table a selection of embodied metaphorical expressions with the concept of *dream* as aspiration in the English, French and Romanian languages as follows:

The Concept Involved	1. English	2. French	3. Romanian
Dream as Aspiration (embodied metaphors)	a. "'My brother thinks the four students will help', sighs Garry, sitting down on the sofa next to her. 'But he's got his head in the clouds'." (David M. Barnett, *The Growing Pains of Jennifer Ebert, aged 19 Going on 91*) b. "Naomi explained that she knew Amelia's father would always have trouble making a living, and that she knew she didn't have 'the fire in her belly' that a career as a singer required". (M. Gordon, *There Your Heart Lies: A Novel*) c. "But though she could change a set of brake shoes, she never learned how to deal with people. She set her eyes on the prize and blasted ahead. Those in the way had better clear a path." (O. Staff et al., *Fire on Ice: The Exclusive Inside Story of Tonya Harding*) d. "A dream itself is but a shadow." (W. Shakespeare, *The Tragedy of Hamlet, Prince of Denmark*) **e.** "I have measured out my life with coffee spoons." (T. S. Eliot, *The Love Song of J. Alfred Prufrock*)	a. "Elle se sentait prise d'une ambition singulière, d'un vague désir de luxe et de domination" (G. Flaubert, *Madame Bovary*). She was seized by a peculiar ambition, a vague desire for luxury and domination.[1] b. "Puis elle *tendit* ses deux *mains vers* le ciel et tout son visage devint ineffable" (V. Hugo, *Les Misérables*). Then she stretched out her two hands towards the sky and her whole face became ineffable.[2] c. "*Elle avait plein* le *cœur* de choses vagues, indéterminées, toute une confusion de paroles et d'actes à venir, dont elle s'effarait, avant de comprendre" (E. Zola, *Le Rève*). Her heart was full of vague, undetermined things, a whole confusion of words and actions to come, which she was afraid of, before understanding.[3] d. "Il avait fait avec sa liberté de la veille mille romans délicieux en parcourant à pas lents les allées humides de la rosée du matin; mais, à	a. "Planeta asta e plină de cerneală şi ne invită să ne scriem poveştile, cu uimire. Cerul se vede doar de jos în sus. Priveşte-l, cum citeşti scris pe nişte pereţi. Îndrăzneşte să te apropii cu mâna de el. Sau cu visul". (V. Rădulescu, *Culorile uitării*). This planet is brimming with ink, beckoning us to write our stories with wonder. The sky is only visible from the ground up. Gaze upon it, as if reading words etched upon walls. Dare to reach out to it, with your hand or your dreams.[6] b. "Câteodată m-am gândit că era mai bine aşa, perntru că, în mintea mea, impuls după impuls, visam clipa în care se va ridica singură şi va merge, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat în afara unei acolade de timp culcat într-un aşternut alb, în acelaşi pat" (V. Rădulescu, *Culorile uitării*). At times, I've thought it was better this way, for in my mind, impulse by impulse, I dreamed of the moment when she would rise on her own and walk, as if nothing had happened beyond an embrace of time nestled in a white sheet, in the same bed.[7] c."[…] vântul suflă-n părul

[1] Our translation.
[2] Our translation.
[3] Our translation.
[6] Our translation.
[7] Our translation.

	f. “She couldn’t see any other life for me or her daughters except something secure, with a husband” (B. Greer, *A Parallel Life*). g. “Sorry it took me so long to get back here. I went out front to smoke, and then I saw Angel’s truck was unlocked and made myself a burrito with a crushed up fortune cookie inside,’ said the only person they knew that would say that, carrying the little grey kitten. He pulled a wet paper fortune out of the beans. ‘My burrito says 'Keep your eye on the prize’.” (M. Ashcraft, *Small Orange Fruit*).	force de se créer un bonheur imaginaire, le besoin de réaliser ses rêves devint un malaise et un tourment. Son cœur battait violemment et à chaque instant semblait s’élancer hors de son sein pour rejoindre l’objet aimé” (G. Sand, *La mare aux diables*). With yesterday's newfound freedom, he had spun a thousand delightful stories as he strolled at a leisurely pace along the paths dampened with morning dew; but, as he indulged in his fantasized happiness, the desire to turn his dreams into reality transformed into a gnawing unease and torment. His heart was beating violently, and at every moment, it seemed to leap out of his chest to reach the beloved object.[4] e. “Et tu me répondais : -‘Oui, des ailes, enfants, Je saurais t’en donner, des ailes vagabondes, Pour qu’à ton fier amour ton libre essor réponde, Des ailes pour planer au soleil triomphant, Des ailes pour franchir les cimes et les mondes!” (E. Schuré, *Le rêve d'une vie: confession d'un poète*). And you replied to me: -'Yes, wings, children,	şi visurile oricui, iar aerul, aerul miroase a scoici dubios de stoice care şi-au băgat piciorul în tot felul de chestii” (V. Rădulescu, *Să-ţi pui o dorinţă*). The wind tousles the hair and dreams of all, while the air, the air smells of suspiciously stoic seashells that have gotten their feet into all sorts of things.[8] 4. “Zborul e fascinaţie, e devenire de orice, e atingere de graniţe, e vis” (V. Rădulescu, *Să-ţi pui o dorinţă*). Flying is fascination, it is becoming anything, it is touching boundaries, it is a dream.[9] d. “Unde e zborul, exaltarea? Universul uimit de la mine așteaptă dezlegare. Imensă e puterea visului de la-nceput! Am vrut să dau, să primesc, să ard, să stăpânesc și, iată: o rândunică speriată așteaptă noaptea și ultimul zbor...” (M. Sterian, *Poesii 1945-1987*). Where is the flight, the exhilaration? The astonished universe is waiting for a resolution from me. Immense is the power of the dream from the beginning! I wanted to offer, to receive, to burn, to master, and behold: a frightened swallow is waiting for the night and for the last flight...[10]

[4] Our translation.
[8] Our translation.
[9] Our translation.
[10] Our translation.

		I could give you some, wandering wings, So that your free flight responds to your proud love, Wings to soar in the triumphant sun, Wings to cross the peaks and the worlds![5]	

In the table above, we included 7 embodied metaphorical expressions in English, 5 in French and 5 in Romanian from different literary works written by native speakers of the previously mentioned languages. By taking a close look at the English examples, we can see that the examples 1.a ("Head in the clouds") and 1.d ("A dream itself is but a shadow") use source domains of physical location (the sky) and fleeting light (the shadow) respectively. Projected onto the target domain of *aspirations*, these metaphors imply a potential disconnection between the dream and the reality. The "head in the clouds" metaphor suggests the brother's ideas might be unrealistic, while the dream see as shadow highlights the fleeting or impermanent nature of dreams, aligning with an individualistic focus on personal achievement constrained by time. In 1.b ("Fire in the belly") there is a visceral source domain (bodily burning sensation) to represent the abstract concept of *dream* as aspiration. This metaphor emphasizes the internal drive residing within the individual, a crucial element for achieving personal goals in individualistic societies. In 1.e ("I have measured out my life with coffee spoons") the author employs as source domain familiar tools (the spoons) to represent the target domain of time. This metaphor suggests dreams being measured out in finite units, reflecting an individualistic focus on time management for personal aspirations.1.c ("Set her eyes on the prize") and 1.g ("Keep your eye on the prize") make use of vision as source domain (focusing on an object) to represent goal pursuit, the "prize" being external. These metaphors highlight the dream as a shared journey with a clear target. However 1.f ("Couldn't see any other life") emphasizes societal expectations. The dream here is not for the mother's wellbeing for her daughters', suggesting an aspiration that aligns with potential societal pressures specific to collectivist cultures.

In the French examples, all metaphorical instances from 2.a to 2.e represent dreams as embodied experiences. In 2.a, "ambition" and "desire" are "seized", suggesting a physical grasping for the dream. 2.b depicts reaching for the sky with the "hands", a physical action signifying the pursuit of aspirations. Example 2.b however deviates from the journey metaphor. Here, the character "stretches out her two hands towards the sky" suggesting a more spiritual or divine element in achieving dreams. This could lead to the conclusion that there is a tension between individualistic aspirations and a potential need for external validation or guidance, adding another interesting value to the French cultural context. The heart, a physical organ, is used in 2.c and 2.d to represent the emotional core of dreams, filled with "vague things" and a "desire to realize". The metaphor of "wings" in 2.e stands for the ability to fly towards dreams, further emphasizing the concept of *dream* as aspiration. In 2.c however, the cultural contradiction of strong family bonds finds subtle expression, the dreamer experiencing "confusion" which denotes a possible internal conflict between inner desires and societal expectations.

The Romanian metaphorical instances reveal a nuanced understanding of individual dreams as aspirations within a collectivist society. The examples from 3.a to 3.d employ

[5] Our translation.

metaphors that connect dreams to physical actions or things that can be shared or experienced collectively. In 3.a, the planet is described as “brimming with ink”, inviting everyone to “write our stories”. The shared canvas of the planet suggests a sense of common storytelling, where individual dreams intertwine with the collective narrative. In 3.b the speaker's dream for their loved one to “rise on her own and walk” is not only a personal aspiration but also a collective wish for the wellbeing of the community. The metaphor of the wind “tousling the hair and dreams of all” in 3.c further highlights the interconnection between individual aspirations, the wind, which is a natural force, acting upon everyone, suggesting that dreams are not isolated experiences but rather part of a shared human endeavour. Although 3.d seems to depict an individual act of flight, there is a sense of collective aspiration since the speaker’s desire to “touch boundaries” and “master” is not solely for their own fulfilment but also for the community as a whole. All these embodied metaphors echo Hofstede’s depiction of Romanian speaking societies as collectivist, where there are strong social connections between individuals and where they share a sense of mutual responsibility. These metaphors mirror the importance of the community and the belief that individual aspirations are intertwined with the collective wellbeing.

In conclusion, this comparative analysis, examining embodied metaphors for dreams as aspirations across English, French, and Romanian literature, highlights the connection between individual dreams as aspirations and the broader social context. In English, the selected metaphors emphasized individual agency and the power of personal determination in achieving dreams which is characteristic for the individualistic tendencies of Anglophone cultures. In French however, while acknowledging individual aspiration, our examples also hint at the complexities of pursuing dreams within a society that values family and social connection. This stands for the potential tension between individual dreams and societal expectations in French culture. The Romanian metaphorical instances, situated within a collectivist framework, showcased dreams as more interconnected experiences. Dreams are linked to physical actions or sensations shared by the collective whole. This demonstrates the shared aspirations and collective wellbeing in the Romanian speaking societies.

After applying Hofstede’s study on cultural dimensions and by examining the embodied metaphors employed in different literary works from English, French and Romanian, we develop a more profound comprehension of how individual dreams and the pursuit of personal aspirations are influenced by cultural values and social structures. English metaphors that focus on journeys and battles are meaningful to an individualist society that values personal initiative and achieving objectives. French metaphors, which depict dreams as belongings, underscore the significance of protection and preserving cherished aspirations. Metaphors in Romanian culture, filled with depictions of flying and rising, indicate a cultural longing for a brighter tomorrow and a wish to surpass boundaries. These differences demonstrate that metaphors are more than just rhetorical devices; they serve as cultural reflections that reveal a society's shared dreams and fears. Exploring dreams as aspirations in various cultures leads us to a deeper comprehension of the human experience and our shared longing to find something greater than ourselves.

BIBLIOGRAPHY

1. Hofstede, G. [online]
Disponibil: https://geerthofstede.com/ [citat: 06.05.2024].
2. Hofstede, G., *Culture`s Consequences*, Sage Publications, USA, 1984, 256 p.
3. Hofstede, G. et al, *Culturi şi organizaţii. Softul mental. Cooperarea interculturală şi importanţa ei pentru supravieţuire*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 2012, 491 p.
4. Lakoff, G. & Johnson, M., *Metaphors we live by*, University of Chicago Press, Chicago, 2001.
5. LIFARI, V. *Conceptul afectivităţii în limbile engleză, română şi rusă*, Centrul Editorial- Poligrafic al USM, 2020.
6. The Culture Factor Group [online]
Disponibil: https://www.hofstede-insights.com/country-comparison-tool?countries [citat: 06.05.2024].

Literary Works:

1. Ashcraft, M., *Small Orange Fruit*, Independently Published, 2018, 260 p.
2. Barnett, D.M., *The Growing Pains of Jennifer Ebert, aged 19 Going on 91*, Hachette, UK, 2018, 304 p.
3. Eliot, T.S., *The Love Song of J. Alfred Prufrock* [online]
Disponibil: https://www.poetryfoundation.org/poetrymagazine/poems/44212/the-love-song-of-j-alfred-prufrock [citat: 08.09.2024].
4. Flaubert, G., *Madame Bovary* [online]
Disponibil: https://www.gutenberg.org/cache/epub/14155/pg14155-images.html [citat: 07.05.2024].
5. Gordon, M., *There Your Heart Lies: A Novel*, Knopf Doubleday Publishing Group, USA, 2017, 336 p.
6. Greer, B., *A Parallel Life*, Hachette, UK, 2014, 400 p.
7. Hugo, V., *Les Misérables, Tome I- Fantine* [online]
Disponibil : https://www.ebooksgratuits.com/html/hugo_les_miserables_fantine.html [citat: 07.05.2024].
8. Rădulescu, V., *Culorile uitării*, Readers do good, Bucureşti, 2019.
9. Rădulescu, V., *Să-ţi pui o dorinţă: un roman de mică întindere*, Readers do good, Bucureşti, 2019.
10. Sand, G., *La mare aux diables*, Hetzel, France, 1852, 96 p.
11. Schuré, E., *Le rêve d'une vie: confession d'un poète*, Perrin, Franţa, 1928, 334 p.
12. Shakespeare, W., *The Tragedy of Hamlet, Prince of Denmark* [online]
Disponibil: https://shakespeare.mit.edu/hamlet/hamlet.2.2.html [citat: 08.05.2024].
13. Staff, Oregonian, et al. *Fire on Ice: The Exclusive Inside Story of Tonya Harding*, Crown, UK, 2017, 240 p.
14. Sterian, M., *Poesii 1945- 1987* [online]
Disponibil: https://editura.mttlc.ro/carti/M.%20Sterian%20Poesii%201945-1987.%20CLP.pdf [citat: 09.05.2024].
15. Zola, E, *Le Rève*, Outlook Verlag GmbH, Frankfurt am Main, Germany, 2018, 166 p.

https://orcid.org/0000-0002-7970-9586

ONOMASIOLOGICAL AND SEMASIOLOGICAL ASPECTS IN THE WRITINGS OF GABRIEL GARCÍA MÁRQUEZ

Ana-Maria Grigore
PhD Student, „Alexandru Ioan Cuza" University of Iași

Abstract: This study proposes a generous research area, focusing on Romanian translations of Gabriel Garcia Marquez's novels. The motivation underlying this investigative approach is the increasingly important role that the onomasiological perspective plays in the linguistic works. The theme has an applicative relevance, involving an interdisciplinary approach, both linguistic and cultural. The comparative method will be used in the analysis to illustrate both the similarities and differences that arise from language contact.

Keywords: onomasiology, semasiology, translations, Márquez.

Considerații preliminare

Scopul acestei lucrări este de a analiza atât din punct de vedere onomasiologic, cât și semasiologic, diferiți termeni întâlniți în traducerile românești ale romanelor celebrului scriitor columbian Gabriel García Márquez. Subiectul de față este de actualitate, mai ales dacă luăm în considerare faptul că se remarcă un număr insuficient de lucrări care să analizeze din această dublă perspectivă (onomasiologică și semasiologică) numele unor termeni ce se înscriu în domenii de interes pentru ființa umană. Tema are o relevanță aplicativă, implicând o abordare interdisciplinară, atât de ordin lingvistic, cât și de nivel cultural, prin intermediul unor științe conexe.

Variația lingvistică. Între castiliană și spaniola latinoamericană

Diversitatea lingvistică este reglementată de anumite circumstanțe în funcție de zona geografică, nivelul social și cultural etc. În funcție de factorii externi, se poate observa o clasificare a tipurilor de variație: diatopică, diafazică, diastratică și diacronică. Studiul acestora este relevant este pentru a înțelege motivele pentru care se produc transformările și principiile generale care reglementează varietatea de structuri lingvistice.

Varietatea diatopică este, așa cum o definește Coșeriu, cea care se referă la diferitele forme folosite de către subiecții vorbitori în funcție de zonele în care trăiesc sau de care aparțin. Limba prezintă anumite particularități în funcție de teritoriul în care este folosită, există diferențe considerabile care apar în spațiul geografic. În cadrul acestei analize terminologice va fi ilustrată diferența dintre lexicul limbii în funcție de zona geografică în care este vorbită. De pildă, pentru a desemna aceeași realitate, vorbitorii de spaniolă din Columbia pot folosi un cuvânt diferit de cel preferat de spaniolii peninsulari. Există numeroase exemple de cuvinte ale căror formă diferă în funcție de zona geografică. Astfel, în partea peninsulară se folosesc mai degrabă *mejilla, vergüenza, conducir*, decât *cachete, pena, manejar*. Vom înțelege până la finalul lucrării ce determină aceste schimbări și ce cuvinte preferă vorbitorii în funcție de zona de apartenență (pentru că spaniola peninsulară și spaniola americană nu sunt limbi distincte ci, mai degrabă, au o evoluție particulară).

Gabriel García Márquez – personalitate plurivalentă

Puțini sunt cei care știu faptul că laureatul Premiului Nobel pentru Literatură în anul 1982, scriitorul Gabriel García Márquez, debutează în publicistică. Jurnalismul este domeniul care își va lăsa amprenta în toate scrierile sale, după cum autorul însuși mărturisește într-un interviu: «Toda la vida he sido un periodista.» (Jiménez Valencia, 2014). Ulterior, abordarea jurnalistică s-a resimțit inclusiv în cadrul scrierilor ficționale, reușind să plăsmuiască lumi

complexe. Prin intermediul convențiilor realismului magic, scriitorul a reușit să redea evenimentele politice ale vremii în care a trăit.

Deși cunoscut îndeosebi datorită romanului care analizează minuțios istoria familiei Buendía, *Cien años de soledad* (*Un veac de singurătate*), Márquez se remarcă în literatura universală și prin intermediul altor titluri care îi demonstrează activitatea prolifică de scriitor: *El otoño del patriarca* (*Toamna patriarhului)*, *Crónica de una muerte anunciada* (*Cronica unei morți anunțate*), *El amor en los tiempos del cólera* (*Dragostea în vremea holerei*) etc.

Scrierile sale subzistă trecerii timpului datorită diversității la nivel tematic (abordând teme de interes pentru ființa umană precum: iubirea, moartea, timpul și boala).

Precizări metodologice

Întreaga analiză va fi subscrisă metodei comparative, menite să ilustreze atât asemănările, cât și deosebirile care intervin în urma contactului lingvistic. O altă metodă de analiză va fi cea cantitativă, prin intermediul căreia ne propunem să observăm în ce măsură organizarea inventarului în cele două sisteme lingvistice este predominant similară (sau nu). Materialul consultat pentru realizarea lucrării este un corpus alcătuit dintr-o serie de scrieri celebre ale scriitorului columbian. Termenii propuși spre analiză vor fi așezați în ordine alfabetică, încercând să ilustrăm legătura dintre semnele lingvistice, raportându-ne constant la etimologia acestora.

Onomasiologia și semasiologia – delimitări conceptuale

Perspectiva onomasiologică permite atât analizarea nomenclaturilor pe care le primește un anumit concept, cât și motivațiile care stau la baza acestui proces de denominație. Această etapă incipientă este definită în raport cu semasiologia, fiind considerată o știință complementară acesteia. Eugen Coșeriu este cel care încadrează această metodă de cercetare a lexicului în cadrul lexicologiei, considerând că la baza acesteia stau „desemnările plecând de la concepte sau de la lucrurile desemnate” (Coșeriu, 1999, p. 99).

Spre deosebire de perspectiva onomasiologică, în semasiologie este vizat „sensul lexical al cuvântului” (Bahnaru, 2009, p. 9). Pornind de la etimologia termenului, semasiologia poate fi definită drept o știință care se bazează pe sensul cuvintelor (gr. *semasia* = desemnare, respectiv gr. *logos* = știință).

În ceea ce privește raportul dintre onomasiologie și semasiologie, merită amintit faptul că unii cercetători, printre care și Aurel Scorobete, consideră faptul că perspectiva onomasiologică își are baza „în interiorul cercetărilor semasiologice, interesîndu-se de cuvintele care exprimă o noțiune și lăsînd în seama disciplinei semasiologice studierea înțelesurilor pe care le are un cuvînt”. (Scorobete, 1977)

Până în al șaselea deceniu al veacului XX, termenii semasiologie și semantică au „coexistat ca sinonime pentru a desemna aceeași disciplină lingvistică”. (Bahnaru, 2009, p. 15)

În domeniul lingvisticii, părerile specialiștilor cu privire la raportul dintre semantică și semasiologie diferă. În ultima perioadă, savanții optează pentru delimitarea celor două domenii de cercetare, iar una dintre cele mai clare explicații vine din partea lingvistului Ivan Evseev, conform căruia semasiologia reprezintă o ramură a lexicologiei, în vreme ce semantica își deplasează atenția către unități mai ample ale limbii, precum propoziția, de pildă.

Eugen Coșeriu propune un alt criteriu prin intermediul căruia pot fi distinse semasiologia și semantica, aceasta din urmă fiind cea care studiază relația dintre cele două componente ale semnului lingvistic (semnificat – semnificant). Lingvistul amintește criteriul ce diferențiază cele două discipline, aspectul static, respectiv dinamic. Se distinge astfel faptul că *semantica* (gr. „sema” = semn), un alt aspect al limbajului, este o știință diacronică, în vreme ce *semasiologia* este una sincronică. (Coșeriu, 1999, p. 94)

Cele trei domenii amintite anterior se află într-un raport de complementaritate și facilitează înțelegerea aspectelor ce țin de limbaj.

Definițiile existente, inconsistente încă, impun realizarea altor studii prin care să fie oferite soluții pertinente menite să rezolve această situație.

Model de analiză

În acest segment al lucrării vor fi prezentate denumiri ale unor elemente ce fac trimitere către diferite concepte și vom vedea care este legătura dintre semnele lingvistice, raportându-ne la etimologia acestora. Pentru o bună organizare, am convenit să aranjăm elementele în ordine alfabetică.

Original	**Traducere**
ahuyama (=*ayuama*)	bostan

Un termen înscris în sfera gastronomiei este substantivul *ahuyama,* întâlnit în romanul monumental *Cien anos de soledad*. Cuvântul este înregistrat în *DLE RAE* și *auyama* (< caribe *auyamá*), cu sincopa lui h intervocalic. Termenul este înregistrat frecvent în Columbia, Republica Dominicană și Venezuela, în vreme ce în spaniola peninsulară este utilizată forma *calabaza* (=dovleac). Pentru a păstra același efect în cadrul textului, traducătoarea optează pentru substantivul comun *bostan*.

Original	**Traducere**
chaleco (=vestă)	jiletcă

Substantivul *chaleco,* cu etimologie din it. *giulecco,* la rândul său din tr. *yelek* cf. *DLE RAE,* (=vestă) este tradus în versiunea consultată prin substantivul comun *jiletcă*, „vestmânt scurt și fără mâneci ce se poartă pe cămașă”, cf. Șăineanu, ed. VI (1929) și intră în limba română pe filieră slavonă, având la bază etimonul *žiletka.* Termenul este unul ieșit din uz, lexemul frecvent întâlnit astăzi pentru a desemna același obiect este cel provenit pe filieră franceză, *vestă* (< fr. *veste*, la rândul său din lat. *vestis*).

Original	**Traducere**
hechizado (=vrăjit)	demonizat

Format prin derivare progresivă de la substantivul *hechizo* (ro. *vrajă*), verbul *hechizar* apare înregistrat cu forma sa de participiu de numeroase ori în scrierile consultate. Cu toate acestea, se preferă în traducerile românești utilizarea termenului *demonizat*, și nu *vrăjit* din vsl. *vražiti*. Alegerea este justificată dacă ne raportăm la faptul că sensul propriu al termenului este acela de „a face farmece (cuiva)”, cu sens peiorativ. Acesta poate fi motivul pentru care este utilizat lexemul *demonizat*, dat fiind faptul că *demonul* este catalogat drept instanța supremă a răului. Cu toate acestea, termenului i se adaugă atribute malefice abia în era post-platonică. Evaluarea negativă a conceptului de daimon sau înnoirea sensului coincide cu apariția creștinismului. Inițial, *daimonul*, conform tradiției grecești, intervenea în viața umană în calitate de divinitate sau entitate spirituală. (Horia, 2020, p. 39)

În același câmp semantic al ocultismului fac parte și cuvintele *vrăjitor*, respectiv *ghicitor*, utilizate în traducerile românești drept echivalent pentru *adivino*. Primul își are originea în vsl., fiind format prin derivare cu sufixul de agent de la cuvântul de bază *a vrăji*, în vreme ce al doilea este înregistrat în dicționarul lui Șăineanu, ed. VI (1929) având o etimologie necunoscută.

Original	Traducere
levita (=levită)	redingotă

Un alt exemplu interesant, încadrat în zona vestimentației de această dată, este substantivul *levita* (ro. levită), tradus în ediția consultată prin *redingotă*. Conform *DLE RAE*, este vorba despre termenul utilizat cu accepțiunea de haină masculină, provenit din fr. *lévite*. Termenul este înregistrat în dicționarele de specialitate drept „redingotă bărbătească lungă care se purta la sfârșitul secolului al XVIII-lea". (Academia Română, 2010)

Sinonimul utilizat în traducere, cel de *redingotă* (cu varianta *redengotă*), „haină bărbătească, de obicei de culoare neagră, cu poalele lungi, încheiată cu două rânduri de nasturi" (Academia Română, 2010), intră, de asemenea, pe filieră franceză, din *redingote*.

Original	Traducere
peste (=pestă, ciumă)	ciumă

În ceea ce privește *patologicul*, poate fi analizat un termen precum substantivul comun *pestă*, termen la baza căruia se află etimonul latin *pestis*. Se optează, totuși, pentru traducerea cu varianta *ciumă,* termen provenit din lat. *cyma* „umflătură", conform *Dicționarului etimologic român* al lui Alexandru Ciorănescu. Lexemul apare în aproape toate limbile din zona de E a Europei, precum: alb. kjimë - „abces", tc. çuma „ciumă", bg., sb., rus. čuma, pol. dzuma, mag. csoma – „ciumă". Același etimon înregistrează însă o evoluție semantică diferită în limbi romanice precum italiana și spaniola (*cima*), respectiv franceza (*cime*).

Considerații finale

Puține sunt lucrările care analizează conceptele de interes pentru ființa umană din perspectivă onomasiologică și semasiologică, motiv pentru care acest studiu reprezintă un punct de plecare pentru cercetări viitoare care să aprofundeze subiectul într-o lucrare de dimensiuni mai ample decît cele pe care le are cercetarea de față.

Considerăm că o abordare interdisciplinară, nu doar de ordin lingvistic, ci și de ordin cultural, reprezintă o metodă utilă prin care pot fi identificate multe alte explicații lămuritoare cu privire la apariția anumitor exemple întâlnite.

Acest studiu reprezintă, așadar, un punct de plecare pentru alte cercetări viitoare menite să adîncească această problemă, unde pot fi oferite inclusiv exemple din interiorul altor câmpuri onomasiologice precum: moartea, patologicul etc.

În această manieră, se oferă o perspectivă de ansamblu asupra romanelor monumentale ale scriitorului columbian Gabriel García Márquez, aducând totodată o contribuție inclusiv în rândul studiilor de lingvistică hispanică.

BIBLIOGRAPHY

Dicționare

Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan - Alexandru Rosetti", *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, ediția a III-a revizuită și adăugită, Editura Univers Enciclopedic, București, 2021.

Bidu-Vrănceanu, Angela et alii, *Dicționar de științe ale limbii*, Editura Științifică, București, 1997.

Ciorănescu, Alexandru, *Dicționar etimologic român*, Editura Saeculum I.O., București, 2007.

DLE RAE = REAL ACADEMIA ESPAÑOLA., *Diccionario de la lengua española*, 23. ª ed.,

[versión 23.6 en línea]. Disponibil la: https://dle.rae.es/. Data ultimei accesări: [10.VII.2023].

Ediții de texte

Dragostea în vremea holerei, trad. Sarmiza Leahu, Editura RAO, București, 2023.

García Márquez, Gabriel, *Cien años de soledad*, Editura Debolsillo, Ciudad de México, 2003.

García Márquez, Gabriel, *El amor en los tiempos de cólera*, Editura Debolsillo, Ciudad de México, 2019.

Lucrări teoretice

Bahnaru, Vasile, *Elemente de semasiologie română*, Editura Știința, Chișinău, 2009.

Coșeriu, Eugen, *Introducere în lingvistică*, Editura Echinox, Cluj-Napoca, 1999.

Horia, Nechifor Nicolae, *Practica exorcizării în Biserica Ortodoxă. Aspecte liturgice, canonice și pastorale*, Editura Doxologia, Iași, 2020.

Scorobete, Aurel, Semantică și onomasiologie. Cîteva precizări, în „Limba română", Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1977.

Jiménez Valencia, Sebastián, «Gabo: "Mi primera y única vocación es el periodismo"», *în CNN Español*, 18.IV.2014. Disponibil la: https://cnnespanol.cnn.com/2014/04/18/gabo-mi-primera-y-unica-vocacion-es-el-periodismo/. Data ultimei accesări: [20.IV.2024].

LINGUISTIC FEATURES OF THE ROMANIAN MEDICAL LANGUAGE

Mirela-Simona Gurău (Rusu)
PhD Student, ,,Dunărea de Jos" University of Galați

Abstract: The Romanian medical language is characterized by its precision, specificity, and technicality. Some linguistic features that are commonly found in Romanian medical language consider the structure of words (Latin and Greek morphemes (Yorova & Iqbal 2023), which include both affixes and roots, a high percentage of compounds (Badea, 2021) as well as an important amount of abbreviations (acronyms and backronyms, included). Etymologically viewed in its assembly, the Romanian medical language consists of both native and foreign words (Iliescu 2021), part of which have been naturalized over the centuries and part of them have been adopted as such. In terms of the degree of technicality, the medical language includes a vast array of technical vocabulary that is specific to various medical disciplines, and it encompasses terms related to anatomy, physiology, pathology, pharmacology, and other fields of medicine and pharmacy. Overall, the linguistic features of the Romanian medical language reflect the field-specific need for precision, clarity, and consistency in communication within the healthcare field. These features enable effective communication among healthcare professionals and contribute to the accurate transmission of medical knowledge and information.

Keywords: medical vocabulary, compounds, abbreviations, loanwords

1. Introduction

The frequent and recurring use of various international terms across different languages can often lead to confusion or misinterpretations among individuals. The paper aimed to investigate the linguistic features of the Romanian medical language, a language for special purposes (LSP) extensively documented in terminological dictionaries, glossaries, and encyclopedias, but that has hitherto eluded comprehensive descriptive analysis. LSP, whether oral or written, seeks to fulfill precise communicative goals in professional contexts and generally exhibits a high degree of language standardization "intrinsic to the fact that in the pertinent academic community the values of information and its exchange are pursued and generally accepted." Terms are chosen from among general language synonyms to name a notion in a scientific manner and are only analyzed in a polysemous or synonymous relation with terms from the same field. Changes of meaning are effected via borrowing from other languages or semantic shifts of indigenous words. One interesting aspect to explore is the historical context that has shaped the Romanian medical terminology. The present state of Romanian medical terminology was forged during the Communist period when many Latin and French borrowings deemed "intellectual" in character were replaced with Russian terms or calques. This shift had a profound impact not only on the linguistic landscape but also on the national psychology and collective memory. The echoes of this eventful epoch are still felt today, as most modern medical texts continue to employ the old terminology, despite the political changes in 1989. However, the last decade has witnessed a shift towards a selective re-borrowing from contemporary French and English medical terminology. This reflects Romania's recent entry into the European Union as well as an increased uptake of international publications. This terminological evolution, combined with the generational gap among medical professionals, has created a terminological dilemma and paradox of diglossia. On one hand, there are younger physicians who have obtained international training and are familiar with the latest terminology, while on the other hand, there are those who still rely on Soviet-era terminology. This divide adds an additional layer of complexity to the linguistic

analysis of Romanian medical language. Moreover, terminological variation between different areas of specialization and differing terminology between practice and patient-doctor discourse are also contemporary issues that warrant further investigation. It is worth noting that terminological norms are established by the Romanian Academy, which has played a prominent role in puristic language planning. Exploring the effectiveness of these norms and the interplay between various terminological systems will provide valuable insights into the linguistic dynamics of Romanian medical language.

The paper has as its main goal the determination of some characteristic traits and linguistic mechanisms of the Romanian Medical Language. After a short incursion into the history of the medical language in Romanian, we will try to analyze some linguistic means with which the medical discourse aims to provide precise depiction and the way in which it manages to convey information in a clear-cut manner. We will illustrate the idea that the medical language is a language-within-a-language containing a high number of lexical borrowings and neologisms. These denote the preoccupations and developments of the concepts in the modern medical act, but on the other hand, this fact impedes understanding for people outside the medical community.

2. Vocabulary and Terminology

Pharmaceutically speaking, the domain of medicine is an extensive storehouse brimming with a plethora of specialist terminologies, rendering it an imposing linguistic landscape to navigate. Therefore, a prominent characteristic that distinguishes this unique language is its vast and intricate lexical and terminological systems, which demand arduous assimilation through rigorous linguistic instruction. In the case of Romanian, it follows suit as no exception; in fact, the Romanian medical language, in certain spheres, has unabashedly embraced and assimilated copiously from the rich tapestry of French or Latin. Numerous compelling illustrations will be revealed henceforth to illuminate this captivating phenomenon. Any study of vocabulary and or terminology must be particularly mindful of the sociology of change in the knowledge area, and here we note that medical science represents a field of high velocity knowledge change, where many older terminologies are deprecated, and new terms are coined from loan translations of foreign words, or new constructions from international affix and suffix forms.

Terminologies are static entities which may persist over time, but for any defined area of terminology, there is also an associated complex of vocabulary, expressing the ever evolving additional knowledge about the original term referents, which are often conceptual in nature. In a sense a full vocabulary is a summation of all terminology states over time, which become never fully equivalent co-terminal structures. Vocabulary is thus a wide ranging system of word use, closely tied to a terminology, which acts to fully express knowledge in an area.

Terminological ambiguity can be a source of deep and subtle error in comprehension for the language user, and the range of ambiguities is often not fully perceived. This is particularly true for many areas of medical knowledge. Terminologies of a wide ranging and often elusive complexity represent a particularly challenging area for linguistic study, and multi-lingual knowledge areas present a challenge to both sides of the language mapping.

Often when two or more languages share a common knowledge area, it is highly efficient to import some already defined terminology from one language to another. However, not all imports are successful or complete, and in many cases import or internal language creation is often fraught with terminological ambiguity. Terminologies drawn in an auxiliary and secondary language for a knowledge area being translated from a primary language are of a wide spectrum of quality with respect to the completeness of the mapping and the naturalness of the expression in the secondary language. High quality mapping in

either implicit or explicit terminologies represents a one to one correspondence of the terms in the primary and secondary languages.

In creating a field of shared transmissible knowledge, the use of terminology is the basic stripe which demarcates one field of knowledge from another. Terminology is here taken to be the set of special words within a specific area of knowledge, of which the referent is a particular object, event, or abstract concept. A definitive set of terminology must be logically consistent and fully expressive in order to support a system of precise knowledge. Terminologies may be implicitly held or explicitly defined.

The means of communication, written texts, or oral expressions generated by people based on the sole Homo sapiens nature of conceptual awareness of existence, reality, and significance are always dependent upon the participants' preexistent potentialities, individual experience, and an accumulation of kernel-knowledge, which include episodic type of knowledge derived from specific life experiences accrued throughout one's lifetime, and semantic knowledge, a more or less verbal knowledge of fact or general knowledge. In specific professional or scholarly areas, where the complexity of the knowledge being transmitted is very high, the precision of communications tends to become of utmost importance.

3. Grammar and Syntax

As we have said before, the Romanian language has a Latin inheritance. But appropriate to its role as a scientific language, it has adopted a number of terms from Greek and, to a lesser extent, from French and Italian. This has led to a very wide variability in medical terminology. To take simple examples: One word for pneumonia is "pneumonie", but it will also be referred to as "pneumonită", using the suffix "ite" denoting inflammation. Alternatively, it can be referred to as "pulmonită" – with the same meaning, or as "pneumopatie", which simply denotes lung disease. This often presents difficulties for beginners. The only solution is to recognize the most common suffix, in this case, "-ită", and build up knowledge of other terms over a period of years. The structure of the language calls for a comment. Unlike English, Romanian has case, gender, and number. The four nouns in the first example are identical derivatives, with a difference that in English is obtained by the position of words and extra words.

The possessive construction is an intriguing linguistic phenomenon that is extensively observed and documented in the rich and diverse Romanian language. Upon thorough analysis and meticulous examination of the remarkable corpus, it becomes abundantly clear, beyond any shadow of a doubt, that possessive constructions are employed and utilized with remarkable frequency, even to the point that one could argue they are utilized more often than strictly necessary for effective communication. It is intriguing to note that within the captivating world of medical English, the usage of genitive constructions and premodification truly reigns supreme and stands out unequivocally as a prevalent practice. This assertion is further solidified and substantiated by the notable fact that countless instances and examples aptly illustrate this prevailing trend. One particularly insightful instance that authentically encapsulates this notion is the following: "...the remarkable outcome derived and achieved through the implementation and skillful utilization of the diverse array of methods that are methodically and meticulously employed for the noble purpose of safeguarding and preserving the invaluable health and well-being of every single patient, while simultaneously ensuring and protecting the skilled surgeon's hands from the potential and ever-present threat of infection, with utmost precision and proficiency." Moreover, an equally compelling and illuminating illustration that undeniably demonstrates and underscores the significance and indispensable importance of this possession-based linguistic mechanism is the following: "...this unparalleled and indispensable body of essential knowledge, graciously and expertly possessed and possessed by the erudite and highly qualified doctor, manifests itself and

unfolds as an awe-inspiring force that undoubtedly and significantly contributes in a meaningful and tangible manner to the harmonious and holistic well-being, optimal health, and overall state of wellness experienced and enjoyed by each and every patient under their esteemed and compassionate care."

This different and slightly awkward form of tenses can give problems in the translation of medical passages. It is hoped that with this knowledge, the reader will be able to understand any Romanian texts put in front of him. In practice, translation may still be difficult as some authors have a style varying from complex to unintelligible.

4. Pragmatics and Discourse

A more conservative strategy was noted in the answering physicians truncating the discussion of the patients in comparison to the initiating physicians despite no explicit agreement to fit the disease into any implicit diagnosis and no indication that the topic was unwanted. The truncating of the topic was done in one case of it being tested if the potentially dangerous condition of deep venous thrombosis should be ruled out with objective testing in a patient who had presented with a pulmonary embolism. Here the answering physician changed topic twice and the second time the initiating physician permitted the change in order to receive information on the patient's discharge instructions. Evident the strategy used by initiating physician in later redirecting an inquiry on the patient is another case of testing a hypothesis. This is a common practice in medical discourse and studying it has been hypothesized.

As a notable illustration, when examining the medical terminology, the term "infarct" signifies the demise of an organ or a specific section caused by an abrupt impediment in the circulation of blood. Nevertheless, when considering the Romanian language, it is soon anticipated that this term will become associated with the English word "attack," thereby denoting a sudden and tumultuous occurrence. This particular alteration in meaning can be attributed to the ongoing phenomena of regular misunderstandings and resulting semantic shifts.

Then moving to communication between physicians on clinical matters, there are often occasions where the physician seeking information changes roles with the providing information in order to test a hypothesis. An example of this is a study using audio-taping to examine follow-up calls between doctors after emergency room treatment.

As to the communication with patients, some of the linguistic features which reveal a conservative strategy on the part of the physician are avoidance of giving a diagnosis, limiting the exchange of information to doctors' questions and patients' answers, and treating the disease with directive counseling and prescribing. Physician avoidance of giving a diagnosis and its discussion have been noted in a study of interaction regarding low back pain. An example of it revealed in content analysis is a discussion between a physician and a patient in which a diagnosis of herniated nucleus pulposus had been confirmed by MRI. The patient asked "do I have arthritis in my back" and the physician evaded affirmation of the diagnosis with "it's usual for people your age to have some arthritis in their back".

Discourse analysis is the examination of language use and the contents of consciousness. Its interest in language involves its pragmatics, the study of the relationships between linguistic form and meaning. The interest in cognition involves the analysis of sequences of sentences, contexts, and genres as it reflects the social and cultural practices. In studying medical language, conservative and innovative strategies have been revealed which physicians use in discussing clinical information with patients or with other physicians.

5. Conclusion

This article provides a unique study of the medical language used in Romanian scientific literature. The description of the dataset and the method of its compilation enables other linguists to compare and contrast terminology and linguistic features used in medical

texts in the Romanian language. The comparison of the medical language with standard Romanian provides valuable information for compilers of special language dictionaries and for translators of medical texts. Medical terminology has been known to misuse linguistic elements that are present in standard languages. Identification of the extent to which this has occurred is necessary for the compilation of a dictionary for the special language as meaning of a word is often dependent on the context in which it occurs. Translation of medical texts into and from the special language is fraught with difficulties largely due to the differing linguistic levels and the presence of loan words in the medical language. An investigation of this nature can be useful in helping to identify these differences and provide the basis for lexicographic and translation projects. Finally, the contrast of contemporary with historical medical language may interest historians of medicine or Romanian philologists.

BIBLIOGRAPHY

- Akmilia, P. M., Faridi, A., & Sakhiyya, Z., 2022. The use of cohesive devices in research paper conference to achieve texts coherence. English Education Journal.
- Alcaraz, M. A., . Medical English: A Museum In Words.
- August, T., Wang, L.L., Bragg, J., Hearst, M.A., Head, A. and Lo, K., 2023. Paper plain: Making medical research papers approachable to healthcare consumers with natural language processing, 30(5), pp.1-38.
- Bolton, K. & Jenks, C., 2022. World Englishes and English for specific purposes (ESP).
- Botis, A.V. And Tweedie, M.G., 2022. Chapter Seven Challenges Of Professional Healthcare Communication In English. Perspectives on Medical English As a Lingua Franca, p.142.
- Bratianu, C., Garcia-Perez, A., Dal Mas, F. and Bedford, D., 2024. Knowledge Translation in Doctor–Patient Discourse. In Knowledge Translation (pp. 217-230). Emerald Publishing Limited.
- Botis, A.V. And Tweedie, M.G., 2022. Chapter Seven Challenges Of Professional Healthcare Communication When English. Perspectives on Medical English As a Lingua Franca, p.142.
- Celac, V., . Methods and practice in Romanian etymological research (with particular focus on multiple etymology). Dictionary Research.
- Giurgea, I., Moroianu, C., & Vasileanu, M., 2020. Aspects regarding the treatment of neologisms in DELR. Completing previous etymological explanations. Diacronia.
- Grossmann, M., 2022. Peculiarities of Romanian Word-Formation. Oxford Research Encyclopedia of Linguistics.
- Health Organization, W., 2021. WHO guideline on self-care interventions for health and well-being.
- Iliescu, M., 2021. History of the Romanian Lexicon. Oxford Research Encyclopedia of Linguistics.
- O'Brien, J., Fossey, E. and Palmer, V.J., 2021. A scoping review of the use of co-design methods with culturally and linguistically diverse communities to improve or adapt mental health services. Health & Social Care in the Community, 29(1), pp.1-17.
- Liu, Z., Roberts, R.A., Lal-Nag, M., Chen, X., Huang, R. and Tong, W., 2021. AI-based language models powering drug discovery and development. Drug Discovery Today, 26(11), pp.2593-2607.
- Khatri, R. B. & Assefa, Y., 2022. Access to health services among culturally and linguistically diverse populations in the Australian universal health care system: issues and challenges. BMC Public Health.

• Kolkmann, J. & Falkum, I. L., 2020. The pragmatics of possession: a corpus study of English prenominal possessives. Journal of Pragmatics.
• Maiden, M., Dragomirescu, A., Dindelegan, G. P., & Zafiu, R., 2021. The Oxford history of Romanian morphology.
• Miller, J.E., Tresoldi, T., Zariquiey, R., Beltrán Castañón, C.A., Morozova, N. and List, J.M., 2020. Using lexical language models to detect borrowings in monolingual wordlists. Plos one, 15(12), p.e0242709.
• Nadarajah, S., Azim, A., Yılmaz, D. U., & Sibbald, M., 2021. Talking the talk in junior interprofessional education: is healthcare terminology a barrier or facilitator? BMC Medical Education.
• Nedelcheva, S., 2023. 21st-Century Neologisms–Word-formative Strategies and Adaptation (a Corpus Study of English and Bulgarian). Cultural Perspectives-Journal for Literary and British Cultural Studies in Romania, (28), pp.187-212.
• Onofrei, M., Vatamanu, A.F., Vintilă, G. and Cigu, E., 2021. Government health expenditure and public health outcomes: a comparative study among EU developing countries. International journal of environmental research and public health, 18(20), p.10725.
• Pavel, E., 2021. A review of the humoral terminology in Romania. Philologica Jassyensia.
• Raja, S.N., Carr, D.B., Cohen, M., Finnerup, N.B., Flor, H., Gibson, S., Keefe, F.J., Mogil, J.S., Ringkamp, M., Sluka, K.A. and Song, X.J., 2020. The revised International Association for the Study of Pain definition of pain: concepts, challenges, and compromises. Pain, 161(9), pp.1976-1982.
• Rubio, A. I. F., Cifola, D., & Manole, V., . 3 Suggestions for the Professionalization of Medical Interpreting in Spain, Italy and Romania. Medical Interpreting.
• Rusu, M. R., 2023. Informed decision making in translating assessment scales in Physical Therapy. Open Linguistics.
• Shaitarova, A., Zaghir, J., Lavelli, A., Krauthammer, M. and Rinaldi, F., 2023. Exploring the Latest Highlights in Medical Natural Language Processing across Multiple Languages: A Survey. Yearbook of medical informatics, 32(01), pp.230-243.
• Stanescu, L. and Stanescu, R., 2022, October. Social Medical Network. In 2022 26th International Conference on System Theory, Control and Computing (ICSTCC) (pp. 152-156).
• Szabó, S., Feier, B., Capatina, D., Tertis, M., Cristea, C. and Popa, A., 2022. An overview of healthcare associated infections and their detection methods caused by pathogen bacteria in Romania and Europe. Journal of clinical medicine, 11(11), p.3204.
• Szabó, S., Feier, B., Capatina, D., Tertis, M., Cristea, C. and Popa, A., 2022. An overview of healthcare associated infections and their detection methods caused by pathogen bacteria in Romania and Europe. Journal of clinical medicine, 11(11), p.3204.
• Tonț, A. B., 2022. Medical Terminology Words Included In Doom3 (The Orthographic, Orthoepic And Morphological Dictionary)
• Vasilache, A., 2020. The influence of the French language origin words upon the vocabulary of the English language and the Romanian language & techniques of their teaching. (pp. 301-304).
• Zanin, M., Aitya, N.A., Basilio, J., Baumbach, J., Benis, A., Behera, C.K., Bucholc, M., Castiglione, F., Chouvarda, I., Comte, B. and Dao, T.T., 2021. An early stage researcher's primer on systems medicine terminology. Network and systems medicine, 4(1), pp.2-50.
• Yang, Y. & Pan, F., 2024. Diachronic changes in syntactic complexity of science research articles: a comparative study of medicine and mechanical engineering.

FOLK ETYMOLOGY AND RELATED PHENOMENA

Andrei-Ionuț Popa
PhD Student, „Alexandru Ioan Cuza" University of Iași

Abstract: The aim of this article is to define and to show the particularities of folk etymology, its relations with language-contamination, the relation of linguistic form and congnitive content, the analysis of structural modelling and the differences between scholar etymology and folk etymology. We aim to describe folk-etymology as a phenomenon present in every language, its typology and vitality, proven by a sum of examples offered by contemporary language along with the related topics such as form, pragmathics and cognitive operations.

Keywords: folk etymology, related phenomena, dismantling meaning, etymological approach, etymological instinct, analogical instinct, central seeds, residual seeds.

Într-o accepție rudimentară dar fecundă (în ciuda contradicției dintre termeni) se afirmă și este acceptat că limba este un sistem de „*asocieri, mișcări și senzații*" (Dauzat, 2015, p. 31), însă este, considerăm noi, inertă fără intervenția afectivă a subiectului vorbitor, adevărat „*laborator de creație unde se naște și se transformă limbajul omenesc*" (Iordan, 1947, p.18), poziția acestuia în complexul funcțional al limbii.

În acest articol ne ocupăm de o temă care, de-a lungul timpului, a suscitat interesul specialiștilor, unii au dat, lăsându-se furați de etimologii ispititoare, explicații care nu au putut fi luate în seamă din cauza inexactității cu care au fost lansate, alții s-au lăsat conduși de simțul lingvistic, pătrunzând în structrura de adâncime a problemei. Ne ocupăm, așadar, de un fenomen manifestat în orice limbă, respectiv de etimologia populară și fenomenele înrudite, modul în care un „*copil vitrig al dicționarelor naționale*" (Philippide, 1984, p. 111) reușește să se încetățenească.

În demersul nostru am dorit să facem o sinteză cu privire la opiniile (evazive sau nu) care au fost oferite de-a lungul timpului cu privire la aceste fenomene lingvistice (contaminarea/contaminația și etimologia populară), care au fost uneori confundate tocmai din cauza asemănărilor dintre ele. Facem mențiunea că aceste cuvinte/structuri se bucură de o oarecare fezabilitate în sistemul limbii, sunt seme centrale, nu reziduale, iar etimologia populară este fenomenul lingvistic care este cel mai puțin cercetat și se realizează, într-o anumită măsură, sub auspiciile afectului și fanteziei, cele două principii reușind să facă monadă în efecte și să dinamizeze limba.

Contaminația/contaminarea este un termen introdus în lingvistică de către Hermann Paul, definitiv impus în știința limbii, conform lui Theodor Hristea (Hristea, 2006, p. 295). Conform autorului menționat, termenul este greșit definit, incomplet prezentat sau confundat cu alte fenomene precum etimologia populară sau analogia, aceasta din urmă fiind principiul care guvernează cuvintele-tip, structura îi aparține lui Philippide, cel care consideră că „cu cât asămănarea între cuvinte este mai mare, cu atât mai lesne se reamintesc ele împreună și cu atât mai ușor se pot influența analogic unul pe altul". (Philippide, 1984, ediție după ediția din 1894, p. 45).

În raport cu fenomenul care ne interesează, respectiv etimologia populară, contaminarea se prezintă sub forma unor inexactități, confuzii, contaminația autentică însă are un rezultat întotdeauna hibrid, care a presupus fuziunea a două elemente apropiate semantic (fuziune care poate merge până la sinonimie totală sau aproximativă.

Totodată, cuvintele implicate în procesul contaminației au corp fonetic redus. Indiferent de natura lor, sinonimele implicate în procesul contaminării „se cheamă unul pe altul în mintea vorbitorilor". (Hristea, Op. cit, p. 303). În cazul contaminației, sunt determinante relațiile „din planul conținutului, iar în cazul etimologiei populare sunt hotărâtoare relațiile din planul expresiei". (Ibidem).

Contaminația/contaminarea, este un fenomen care stă sub semnul sinonimiei lexicale, mai mult în graiurile populare (acolo unde pot pătrunde incidental neologisme a căror formă poate fi coruptă). Fenomenul prezintă unele asemănări cu etimologia populară. Aceste cuvinte din grupul semantic al contaminării, sunt în relație de „tovărășie" (Pușcariu, 1940, p. 21). În cazul etimologiei populare, nu este deloc obligatoriu ca cei doi termeni care vin în atingere să aparțină aceleiași categorii lexico-gramaticale și, mai ales, să fie sinonimi. Fenomenele sunt înrudite (alături de analogie), nu identice. În ceea ce privește contaminația, aceasta nu se oprește la vocabular.

În ceea ce privește etimologia este cunoscut că reprezintă o știință, este știința care urmărește și explică dezvoltarea cuvintelor de la formele și înțelesurile lor actuale sau până la cele dintr-o anumită perioadă a unei limbi ori a unui grup de limbi. Ea se exprimă pe scurt printr-un sistem de ecuații, ca : lat. *focus* > rom. foc etc.(Coteanu – Sala, *Op. cit*, p. 13), cu toate că rămân zone obscure și insondabile.

Interesant de urmărit este modul în care cuvintele se grupează, își dispută semnificațiile, dacă modul în care se grupează este lipsit de cerebralitate sau nu, dacă sunt seme centrale sau reziduale, dacă devin „bijuterie caducă" (Gafton, 2000, p. 5), care este elementul pe care momentan îl numim perturbator, capabil ulterior să impună limite rigide, coercitive, care este elementul pe care se grefează și care îi poate asigura, de ce nu, „poliială"? (Philippide, Op. cit, p. 185) pentru ideile văzute „cheag al vorbirii" (Idem, p. 173). Cert este că se pleacă dintr-un „trunchi comun ce se întrețese ca ramurile încâlcite ale unei plante" (Idem, p. 198), totul sub acțiunea actului sufletesc.

Facem mențiunea că delimitarea strictă a acestor fenomene este dificilă, majoritatea având zone care se întrepătrund (ceea ce a făcut ca uneori acestea să fie confundate) dar și elemente distinctive, împărțirea lor, conform părerilor specialiștilor nu ni se pare hazardată dar ni se pare – într-o măsură considerabilă- solomonică. Factorii care sunt implicați în aceste fenomene sunt obligatorii pentru a face distincție între acestea. Aceștia sunt: *asemănarea formală, înrudirea semantică* și rezultatul final (*cuvânt nou* sau *cuvânt înlocuit*), cu ajutorul acestora putem observa care sunt apropierele și deosebire dintre aceste fenomene luate în discuție. Cu toate acestea, acești factori mai generează „dubii, oscilări, neclarități". (Felecan, 1993, p. 37).

Albert Dauzat (2015), de pildă, identifică etimologia populară și contaminația, văzând în ele un singur fenomen, dar cu nume diferite, și respinge termenul ultim, pentru că evocă ideea de boală, ceea ce nu este just, întrucât cuvântul „care influențează este mai sănătos decât cel influențat". (Băcilă, 2008, p. 48).

Fenomenului corespondențelor fonetice și concordanței de sens, mijloace indispensabile în stabilirea etimologiei științifice, le iau locul întotdeauna asemănarea formală (uneori), și eventuala înrudire semantică) dintre cuvântul supus etimologiei populare (elementul indus, care suferă transformări ale expresiei și / sau ale sensului) și cel ce o provoacă (elementul inductor), precum și asociația de idei pe care o face vorbitorul între înțelesurile acestora, iar rezultatele sunt, de multe ori, suprinzătoare.

Cea mai cunoscută definiție a etimologiei populare este cea din *Dictionnaire de linguistique*, lucrare colectivă elaborate de J.Dubois *et alii*, Paris, 1973, p.199: „ L' étymologie populaire, ou étymologie croisée, le phénomène par lequel le sujet parlant se fondant certaines ressemblances formelles rattache consciemment ou inconsciemment une forme donnée à une autre avec laquelle elle n avait aucune parenté génétique".

Etimologiile populare sunt prezentate drept „rezultatul unor false asociații etimologice, al unui proces inconștient de motivare retroactivă a formei cuvântului prin confecționarea după impresie a unei forme interne etc". Rezultă astfel anumite particularități ale fenomenului, cea mai importantă fiind deosebirea etimologie populară, etimologie științifică.

Asttfel, etimologia populară este considerată „fausse étymologie" (Dubois) sau „eine wissenschaflich falsche Verbindung" (Pfister, *Einführung*, p.103).

Etimologia populară este făcută de subiectul vorbitor și explicată ulterior de lingvist, referindu-se la anumite cuvinte, noi sau învechite, rare sau izolate, cu un sens neclar sau o formă ciudată, de aceea „On apelle *étymologie populaire* cette espèce de nivellement due à une association vaguement ressentie par les sujets parlants et, par suite, au rapprochement arbitraire de deux signes dans un paradigme".(Wartburg 1969, p.187).

Mult timp etimologia populară a fost confundată cu paronimia, atracția paronimică, delimitări clare făcând, în opinia noastră, Theodor Hristea, în articolul *Atracţia paronimică şi etimologia populară*. Paronimie înseamnă cvasiidentitate în planul expresiei și diferență mai mică sau mai mare în planul conținutului (p. 26) .Prin fenomenul atracției paronimice se înțelege faptul că un paronim care e mai frecvent, în limbă, și deci mai familiar vorbitorilor, îl atrage pe cel care este mai frecvent cunoscut, substituindu-se acestuia din urmă în procesul comunicării verbale.

(Ibidem). În mod excepțional, atracția paronimică exercitată de un paronim asupra altuia se poate solda numai cu o foarte ușoară modificare de ordin formal. Situațiile de acest fel sînt însă atît de rare, încât se poate afirma că, în majoritatea zdrobitoare a cazurilor, atracție paronimică înseamnă, de fapt confuzie paronimică.

Atracţia paronimică se produce mult mai ușor atunci când există și relații de ordin semantic între elementul indus și cel inductor, „asociații mentale" (Felecan, 1993, p. 216).

Întrucât în literatura de specialitate consultată până la momentul de față există divergențe în interpretarea paronimiei, facem câteva precizări în limitele impuse de lucrare:

Cuvântul *paronim* este de origine grecească alcătiuit din *para* „alături, lângă, aproape de" și *onoma* „nume" (DȘL), intrat în limba română din franceză. Esențial când se discută de paronime este aspectul formal, „singurul obligatoriu" (Felecan, 2004,p. 354) în definirea paronimelor, acestuia din urmă alăturându-i-se aspectul semantic: paronimele sunt considerate „cuvinte foarte asemănătoare ca formă sonoră (deci aproape omonime), însă mai mult ori mai puţin diferite din punctul de vedere al sensului" (Hristea 1972,p. 49), „cuvinte asemănătoare ca formă (se deosebesc numai prin accent, printr-un fonem sau printr-o inversiune a două foneme) şi deosebite (în măsură variabilă) în privinţa sensului" (Zugun, 2000,p .273), „cuvinte foarte asemănătoare sau aproape identice formal, dar al căror înţeles diferă într-o măsură mai mică sau mai mare" (Bidu-Vrănceanu/Forăscu ,2005,p. 83).

Atracția paronimică presupune „asemănare formală maximă și duce la substituirea unui termen cu altul, în vreme ce etimologia populară admite o asemănare formală oarecare și are ca rezultat un cuvânt nou." (Sala, 2006, p.415, s.v. *paronimie*).

Referitor la diferența *etimologie savantă – etimologie populară*, etimologia savantă, „sur la base d'une démarche axiomatisée et d'une documentation aussi exhaustive que possible, prétend établir la filiation historique effective des mots et des significations", în timp ce în cazul etimologiei populare „S'agit-il d'une démarche laxiste, à mettre au compte, comme on l'a fait souvent, d'une "pathologie" langagière" (https://journals.openedition.org/semen/2414). Etimologia populară este văzută rezultatul speculațiilor intuitive, însă considerăm că reprezintă suma operațiilor formale, semantice, pragmatice și cognitive.

În ceea ce privește tipurile de etimologie populară, considerăm că cel care a făcut o încadrare mai sistematică este Theodor Hristea (*Probleme de etimologie*, 1968).

Sintetizând la maximum, putem menționa că sunt necesare următoarele precizări, așa cum îndeamnă și autorul menționat:

• precizarea aspectelor fenomenului

• fixarea limitelor acestuia

• lămurirea specificului etimologiei populare în raport cu fenomenele lingvistice înrudite.

Autorul identifică patru tipuri de etimologie populară:

1) ETIMOLOGIA POPULARĂ ATINGE FORMA CUVÂNTULUI :

a)Etimologia populară atinge, adeseori, numai începutul sau sfîrșitul unui cuvînt, deformîndu-l sau înlocuindu-l printr-un element inteligibil: *arcoladă* (*acoladă* influențat de *arc*), *comparativă* pentru cooperativă, *fierăstrău* pentru ferăstrău.

Fierăstrău Electric De Mâna 5ah, 750w, 24V

„Acest *fierăstrău* fără fir a beneficiat un lanț de asigurare a calității care a făcut obiectul unui proces de asigurare a calității pentru a oferi o tăiere impecabilă. Mai mult, se folosește un motor din cupru, care este foarte puternic. Eficiența tăierii este mai mare și tăierea este mai rapidă. ”

https://www.ofertemari.ro/cumpara/mini-drujba-fierastrau-electric-de-mana-5ah-750w-24v-2240

filigran - lucrătură artistică de giuvaergerie, asemănătoare ca aspect cu o dantelă, realizată din fire subțiri de aur, de argint etc. sudate între ele” (din fr. *filigrane,* prin apropiere de gram)

Pandantiv fatetat, lucrat manual in *filigram* cu lungimea de 3 cm. Acest pandantiv deosebit va oferi ținutei dumneavoastră un plus de strălucire. Acesta poate fi completat de un lanț fin din argint. ”

https://www.shebajewelry.ro/pandantive/pandantiv-filigram-din-argint.html

corijent pentru *corigent* „elev care, la încheierea anului școlar, nu a obținut nota de trecere la una sau mai multe discipline” (din lat. *corrigens, -ntis,* prin analogie cu *corija*)

https://www.realitatea.net/stiri/actual/dezastru-la-finalul-clasei-a-viiia-aproape-16500-de-corijenti-mai-multe-decat-numarul-corijentilor-din-toate-clasele-in-anii-trecuti_60d0e123d4f85708c96d8b92

„Aproape 16.500 de elevi au rămas *corigenți* în acest an, potrivit datelor prezentate chiar de ministrul Educației. Acest număr reprezintă mai mult decât toți *corigenții* din toate clasele la un loc, din anii trecuți, în condițiile în care și numărul de elevi a fost mai mic cu câteva zeci de mii.”

repercursiune pentru ***repercusiune*** „urmare, consecinţă” (din fr. *répercussion,* sub influenţa lui *curs* sau *cursă*)

https://stirileprotv.ro/stiri/actualitate/incertitudinea-provocata-de-razboi-are-efecte-si-la-pompa-benzina-a-trecut-de-opt-lei-litrul.html

„Marius Popescu, purtătorul de cuvânt al companiei TAROM: ”Dacă într-adevăr prețul carburantului va exploda, se vă scumpi foarte mult, cu siguranță această *repercursiune* va exista și asupra prețurilor biletelor de avion".

somnieră pentru ***somieră*** „rețea elastică de sârmă, de arcuri etc. fixată pe cadrul patului, peste care se așază salteaua (din fr. *sommier*, prin asociere cu *somn*) – neacceptată

„Pat Claudia tapitat dublu cu *somiera* rabatabila alb perlat ofera un design modern si elegant, perfect pentru orice dormitor. Acesta este tapitat cu materiale de cea mai buna calitate si are o somiera rabatabila, care poate fi folosita pentru a economisi spatiu. Acesta are un finisaj alb perlat care adauga un plus de eleganta si rafinament."

https://mobilacoral.ro/paturi-tapitate-dolce/4356-pat-claudia-tapitat-dublu-cu-somiera-rabatabila-alb-perlat.html

„Fanta din România. *apă chioară*. Concentrația de suc de portocale este sub 5%. În alte state ajunge la 20%."

https://cugetliber.ro/stiri-actual-fanta-din-romania-apa-chioara-concentratia-se-suc-de-portocale-este-sub-5-la-suta-in-alte-state-ajunge-la-20-la-suta-473585

„Apa chioară se scumpește masiv din nou: 33% apa, 45% canalizarea."

https://www.ziaruldeiasi.ro/stiri/apa-chioara-se-scumpeste-masiv-din-nou-33-apa-45-canalizarea--341068.html

sunătoare „plantă medicinală" pentru *sănătoare (< lat. [herba]*sanatoria prin analogie cu a suna, sunător)

„Prin acțiunea antiseptică, astringentă, cicatrizantă, antiinflamatoare, *sunătoarea* se folosește în cosmetică pentru tenurile grase, uscate, plăgi, ulcere, arsuri, răni, varice, flebite."

https://www.aliphia.ro/ro/sunatoare

„ştrangula pentru *strangula* „a (se) omorî prin sugrumare; a (se) sugruma" (din lat. strangulare, prin analogie cu ştreang „frânghie; funie cu care sunt spânzurați cei osândiți la moarte", din germ. Strang) – neacceptată! Scene de groază într-o şcoală din Iaşi: Un elev *şi-a ştrangulat* o colegă cu un fular!"

https://jurnalul.ro/stiri/observator/scene-de-groaza-intr-o-scoala-din-iasi-un-elev-si-a-strangulat-o-colega-cu-un-fular-683608.html

b)De multe ori se întâmplă ca etimologia populară să ducă la identificarea totală a două cuvinte, în sensul că elementul inductor se substituie celui indus. Din paronime cum erau la început, cele două cuvinte devin omonime și nu sunt rare cazurile când uzul general consacră astfel de confuzii. În limba română s-au confundat în felul acesta *urgior,* furuncul al pleoapelor cu *urcior,* vasul , lat. *urceolus, sfoară* cu *şfară*. Manifestată în acest sens, etimologia populară devine una dintre sursele omonimiei.

a da sfoară-n ţară pentru a da sfară (sau şfară)-n ţară „a da de știre, a răspândi o veste"

„Părinţii au dat *sfoară în ţară* pentru a găsi pentru puiuţii lor o căsuţă pentru copii al cărei prag să-l treacă bucuroşi şi în care să revină zi de zi cu plăcere."

http://gradinitabambicj.ro/

2) ETIMOLOGIA POPULARĂ ATINGE SENSUL CUVÂNTULUI :

Etimologia populară schimbă sensul originar al cuvîntului creîndu-i altul, pe care limba literară îl poate accepta în cele din urmă. Noul sens poate fi peiorativ. O astfel de evoluție semantică a suferit în română cuvîntul *babalîc*. La început el era un titlu de respect cu care cineva se putea adresa bătrînilor, fiind asociat cu babă (de origine slavă), *babalîc* a încetat de a mai fi folosit cu sensul de bătrîn venerabil și a dispărut ca titlu de respect, cum se folosea la turci în epoca fanariotă.

vindicativ „răzbunător" (din fr. vindicatif) primeşte sensul (nevalidat de limba literară) „*care vindecă*" (prin apropiere de a *vindeca*, *vindecător*)

„În afara uleiului eteric, frunzele conţin şi alţi compuşi organici care diversifică şi măresc valoarea terapeutică. Dacă în Antichitate se constatau efectele *vindicative* ale acesteia numai pe baza experienţei, în prezent, prin analizele biochimice efectuate ne explicăm modul de acţionare a acestei plante în prevenirea şi combaterea multor afecţiuni maladive, fapt respectat de atâtea secole în medicina tradiţională la majoritatea popoarelor din Europa."

https://jurnalul.ro/viata-sanatoasa/terapii-complementare/planta-care-a-salvat-o-pe-maica-domnului-si-pe-pruncul-iisus-vindeca-100-de-boli-849021.html

„De asemenea, perioada de după Lăsatul secului de Crăciun (14 noiembrie) era cunoscută sub denumirea "şezătorile de iarnă". Şezătorile erau întâlniri comunitare cu caracter *lucrativ*, dar şi distractiv. ?"

https://click.ro/actualitate/national/azi-incepe-postul-craciunului-ce-traditii-trebuie-2220067.html

temerar (şi t*emeritate*) „îndrăzneţ, cutezător", respectiv „îndrăzneală mare, cutezanță" (din fr. téméraire, lat. temerarius / fr. témérité, lat. temeritas, -atis) – folosit(e) cu sensul, greşit (şi opus), de „temător, fricos" / „teamă, frică" (prin analogie cu a se teme, teamă, temere)

„Acum, când, *temerar*, încerc să relatez lungul drum al relațiilor franco-armene, știu că nu voi reuși nici pe departe să egalez pe cei mai sus citați. Și totuși, cărțile, revistele, și alte surse care mă privesc mute din locurile lor mă îndeamnă să împărtășesc noianul de date și altora, cei care nu au timpul sau ocazia să le întâlnească."

https://www.araratonline.com/relatiile-franco-armene-de-la-galia-la-republica-franceza/

3) ETIMOLOGIA POPULARĂ ATINGE FORMA ȘI CONȚINUTUL SEMANTIC AL CUVÂNTULUI

Uneori se schimbă sensibil forma cuvântului, dar noțiunea pe care acesta o denumește și sensul lui fundamental rămân, în esență, aceleași. Astfel, cei care spun *pedepsie* în loc de *epilepsie* numesc prin noul complex sonor toată boala respectivă, în tot ceea ce are ea caracteristic, însă în conținutul semantic al cuvântului a fost introdusă și ideea de pedeapsă, așa cum cum este și în germană, *die heillige Krankenheit*.

cărdăşie (din tc. *kardaş* „frate, tovarăş") devine cârdăşie „întovărăşire cu scopuri condamnabile", prin apropiere de cârd (din sb. krd) „grup, ceată, mulţime; gaşcă, clică" ca în expresia *a intra în cârdăşie*.

„În continuarea rubricuței vă mai povestesc babele câte ceva despre un brotar. Pe numele său Mităiță Șpoleap. El este un fel de combinator ce se află în *cârdășie* cu Bombița Pălămoidă, alvocata. El cică se ocupă cu tot felul de combinații, falsuri, chestii, trestii… Tot ce se poate face, face!"

https://www.bzi.ro/la-un-sprit-s-a-scapat-despre-combinatia-cu-brotarul-4662667

4) ETIMOLOGIA POPULARĂ LATENTĂ

Un aspect al etimologiei populare latente este cea realizată între două omonime etimologice, importantă fiind și fantezia vorbitorului. Cf. Hristea, Op. cit, p. 235. *Rasol* din structura *a da rasol*, adică a face un lucru în grabă, este alt cuvânt decât rasol din terminologia culinară. Structura provine din limbajul bărbierilor, din *a rade +ol,* din *odol, mentol*.

"dar ce face Colonelul? Sînt ceasurile nouă şi n-o să mai aibă vreme să inspecteze. – Atît mai bine! o să-i dea *rasol*!" (Inspecţie, de I.A. Brătescu, 1 mai 1893).

https://dilemaveche.ro/sectiune/editoriale-si-opinii/tilc-show/a-da-rasol-621068.html

Înţelegi că, după ciorbă, aştept cu nerăbdare *rasolul* (…). Numai nu-l da *rasol* – fă-mi-l îngrijit" https://dilemaveche.ro/sectiune/editoriale-si-opinii/tilc-show/a-da-rasol-621068.html

Oferim, în cele ce urmează câteva exemple cu aceste fenomene care se petrec mai mult în spațiul graiurilor neîncorsetate de norme rigide, de norme așa-zis acurate, oferind, acolo unde s-a putut, contexte relevante:

Bosărcaie – denumire a strigoiului viu care fură mana vitelor cu lapte la Sîngiorz. Varianta cea mai cunoscută și în același timp, etimologică este de fapt *bosorcaie,* de la care s-a ajuns, prin metateză și contaminare cu bursuc, la *borsocane, borsocaie* și chiar *bursucaie,* forme semnalate îndeosebi în Oaș și Maramureș. Mai demne de reținut par a fi formele masculine *bosorcoi, borsocoi* „duh rău al nopții, oaspete din lumea de dincolo, având însușiri vampirice", „nume oșan al strigoiului viu, care ia mana holdelor și vitelor pe timp de noapte". Doru Mihaescu, *Contribuții etimologice și semantice,* p.35

Broaștină – absent din dicționarele și glosarele limbii române, el reprezintă un caz de *deviere lexicală secundară*, având ca punct de pornire un cuvînt din limba comună, *mlaștina*.

Între cele două lexeme, cel nou și cel vechi, a apărut un intermediar *blaștină,* care a favorizat modificarea. *Mlaștină* s-a metamorfozat în *broaștină* atunci cînd a dispus de o variantă

blaștină. Modificarea, explicabilă prin tendința limbii și, implicit a graiurilor de a renunța la termenii cu impedimente în pronunție, a fost înlesnită și de *contaminarea* dintre substantivele *blaștină* și *broaște*, posibilă grație contextului comun în care sunt utilizate. Termenul ***broaștină,*** mai evocator și mai sugestiv, prin transparență lexicală, reflectă tendința vorbitorilor de grai de satisface mijloacele proprii necesitatea unei comunicări sugestive, rapide, fără echivoc. (FD, XV, 1996, pp. 135 – 136) – *Probleme de etimologie dialectală,* pp. 34 -35

Cipoti – Verbul *a cipoti* „a zbiera" se întîlnește într-o poezie populară culeasă din Săcel MM. „Eu afară n-oi ieși, Că fiu-n ciupă-mi *cipotește*. Pita-n covată dospește. Bărbatul se hodinește. Verbul a rezultat din contaminarea substantivului *ciupă* „albie, covată" cu verbul *a țipoti,* „a striga tare, a țipa, a plînge tare, țipînd", curent în Maramureș și în împrejurimi. Poate fi o creație spontană a infomatoarei din Săcel, de o greșeală a ei în momentul comunicării poeziei, pentru că în variantele culese din alte localități maramureșene

sau din împrejurimi se găsește verbul *a țipoti:* „Pruncu-n ciupă *țipotește*. Fia-n ciupă *țipotește*. Pruncuț mic îmi *țipotește*. *Probleme de etimologie dialectală Probleme de etimologie dialectală* p.56

Zmeura – Este un verb reflexiv întâlnit în sudul Banatului cu sensul despre pisici, *a se mieuna*. Verbul s-a format prin contaminarea sinonimelor *a (se) mieuna* și *a zbiera.* Ca și *a se mieuna, a se zbiera* este folosit și cu sensul figurat (despre oameni) a se scânci, a se plânge, sens pe care îl găsim în următoarea anecdotă: „Pentru că țiganca nu știu să-i facă [balmăj], țiganul o lovi și-i sparse capul. Purdelul începu *să se zmeure*. *Probleme de etimologie dialectală* p.144

Cuc, beat cuc – În ALRR – Munt. și Dobr., h. 157, MN, la întrebarea indirectă *Cum zici că e omul care a băut mult de se mai poate ține pe picioare*? s-a raspuns cu expresiile beat mort, cremine, *beat cuc.* Boierul tot bea și tot bea, dar ea numai se făcea și cînd au pornit boierul *cuc de beat* și s-au prăvălit ca mort într-o parte au strigat cucoana pe un hargat de l-au dus în rădvan. Rachiul era dires cum mai bine și ei s-au *îmbătat cuc*. Popa tot amestecînd sîngele domnului cu holerca se făcu și mai *cuc* de cît era. Mă făcusem *cuc* într-un rînd, mă îmbătasem chiar cum trebuie, am căzut jos de vreo cîteva ori. Chiar dacă semantic, avantajul nu este perceptibil, cel puțin cuc evocă pasărea binecunoscută tuturor . Dintr-o informație orală ne-a parvenit o variantă cunoscută în împrejurimile Slatina, *beat cui*. *Beat cui* exprimă, poate, gradul de inerție totală al consumatorului de alcool.

Dăsmîndău, desmățău, desmoțat – Sînt trei termeni care, prin structura lor, pînă la un punct devzăluie termenul comun de la care provin: *desmățat*. Termenul reflectă procesul de contaminare prin care a apărut. Pentru originea cuvîntului *desmîndău, desmîndăi* „derbedeu, haimana", inexistent în glosare sau glosare, avansăm ipoteza încrucișării între *dăsmățat + derbedeu > dăsmădeu. Desmoțat < desmățat,* sinonim cu desmîndău și desmănțău, a dobîndit și sensul subsecvent „ciufulit, fără moț", printr –un fel de ***etimologie populară.*** *Ipoteze și sugestii etimologice,* p. 64

Ferbânta – Verbul *ferbânta*, adoptat prin etimologie populară la nivel dialectal, ne determină să respingem literarizarea fierbânta, prin identificarea formei verbale reale, chiar dacă informatorul nu a putut să diferențieze ferbânta de f(i)erbânta. Nu încape îndoială, însă, că pentru el ferbânta înseamnă *a fermenta,* proces plauzibil, deoarece mustul făcea *ferbenți*. Formație verbală recentă, de tranziție, în interacțiunea dintre limbă literară și graiuri, ferbânta, cum este și firesc, nu a pătruns în glosare sau dicționare. *Ipoteze și sugestii etimologice,* p. 78

Liniște, mătasea broaștei – Atestat în localitatea Scărișoara, Munții Apuseni, Gîrda de Sus, Cîmpeni, *liniște, mătasea broaștei* figurează în DA în articolul omonim, cu etimologia *lin* + suf. *işte*. Creat cu sufixul colectiv *işte*, prezentat în varianta primitivă, lâniște, de la baza metaforică lână ar putea fi interpretat semantic *mătasea broaștei*, imobilă pe suprafața apei stătătoare. Sugerează convingător liniștea profundă și nemișcarea. În acest caz a putut interveni și atracția paronimului *liniște*, ceea ce echivalează cu *o etimologie populară. Ipoteze și sugestii etimologice,* p.83

Malură, mărulă – Lână de calitate inferioară, tunsă de pe burta și coada oii. Credem că este vorba despre o extensiune de sens în desfășurare. Lâna o spălai până ieșea toată malura din ea. Prin extensiune metaforică, termenul definește însăși lâna din care era îndepărtată *mălura* și cu care acum se confundă, tocmai pentru a sugera calitatea discutabilă a materiei prime obținute. Materiile reziduale de la preparea săpunului, aspectual, sugerează

apropierea de un alt termen din domeniul depreciativ al resturilor, al deșeurilor, mâl, var. mâlă, în cazul de față adăugându-se, ca element comun, starea de lichid. La fundul cazanului mai are un strat de *mălură*. Leșia o alegem ș-o punem bine pentru spălat și *mălura* o aruncăm, o-ngropăm undeva ca să n-o atingă păsări sau porci, vite sau ceva. *Ipoteze și sugestii etimologice,* p. 92

Cert este că, prin intermediul acestor fenomene lingvistice, limba se exersează, creează un produs durabil, în ciuda lipsei de obedienţă faţă de ceea ce este standardizat, exprimă o copie fidelă a gândurilor omului, a „pliurilor celor mai intime ale gândirii" (Darmesteter în *Op. cit,* 96), se produc obturări în ceea ce, la prima vedere ar părea soma, materie inertă și se observă modul în care vorbitorul își pune amprenta.

BIBLIOGRAPHY

Apostolatu, Ionel, *Analogia - Factor de organizare lexico-gramaticală*, Iaşi, Editura Universităţii Alexandru Ioan Cuza, 2009.

Bidu-Vrănceanu, Angela/ Forăscu, Narcisa, *Limba română contemporană*. Lexicul, Editura Humanitas Educaţional, Bucureşti, 2005.

Căprioară, Cosmin, *Limbajul medical popular românesc*, Cluj-Napoca, Mega, 2014.

Coteanu –Sala, *Etimologia şi limba română*. *Principii – probleme*, Editura Academiei 1987. Coșeriu, *Omul și limbajul său*, Editura „Universității Alexandru Ioan Cuza" din Iași, 2009.

Cristinel Munteanu, *Despre etimologia frazeologică multipă*. *Câteva distincții suplimentare* https://www.diacronia.ro/ro/indexing/details/A23070.

Darmesteter, *Viața cuvintelor studiată în semnficațiile lor*, Editura „Universității Alexandru Ioan Cuza" din Iași, 2015.

Dauzat, Albert, *Filozofia limbii*, Editura „Universității Alexandru Ioan Cuza" din Iași, 2015. Dumistrăcel, Stelian, *Influența limbii literare asupra graiurilor dacoromâne, Fonetica neologismului*. Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1978.

Dumistrăcel, Stelian, *Lexic românesc, Cuvinte, metafore, expresii*, Casa Editorială Demiurg Plus, 2011.

Felecan, Nicolae, *Dicţionar de paronime*, ediţia a III-a, Editura Vox Cart, Bucureşti, 2004. Gougenheim, G., *Études de grammaire et de vocabulaire français*, 1970.

Gafton, Alexandru, *Hipercorectitudinea*, Editura „Universității Alexandru Ioan Cuza" din Iași, 2000.

Ghibănescu Gheorghe, *Din traista cu vorbe*, Iaşi, Tipografia "Dacia" Iliescu, Grossu et Comp, 1906.

Graur, Alexandru, „*Capcanele limbii române*", București, Humanitas, 2012.

Graur, Alexandru, *Etimologii românești*, București, Editura Academiei Române, 1963.

Graur, Alexandru, *Scrieri de ieri și de azi*, Editura Științifică, 1970.

Graur, *Încercare asupra fondului principal lexical*, Editura Republicii Populare, 1954.

Groza, Liviu, *Creativitate și expresivitate în frazeologia limbii române*, Editura Universității din București, 2017.

Hristea, Teodor, *Probleme de etimologie*, Editura Științifică, 1968. Hristea, Teodor, Sinteze de limba română, Editura Albatros, 1984.

Mărgărit, Iulia, *Ipoteze și sugestii etimologice, Note și articole,* Editura Academiei Române, București, 2005.

Mărgărit, Iulia, *Probleme de etimologie dialectală*, Editura Univers Enciclopedic, București, 2002.

Mihăescu, Doru, *Contribuții etimologice și lexicale,* Editura Academiei Române, București, 2005

Philippide, Alexandru, *Opere alese*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1984.

Sala, Marius (coordonator), *Enciclopedia limbii române*, Editura Univers Enciclopedic, 2006. Sala, Marius, *Introducere în etimologia limbii române*, Editura Univers Enciclopedic, 1999. (selectiv)

Surse Web:

https://dilemaveche.ro/sectiune/editoriale-si-opinii/tilc-show/a-da-rasol-621068.html

https://www.araratonline.com/relatiile-franco-armene-de-la-galia-la-republica-franceza/ (selectiv)

FOLK ETYMOLOGY, SUPREME ROLE IN ETHNOBOTANICAL NOMENCLATURE

Andrei-Ionuț Popa
PhD Student, „Alexandru Ioan Cuza" University of Iași

Abstract: Humans have been living in the presence of plants since ancient times, so the curiosity of studying them and their utility for mankind is not a fresh topic. However, nowadays plants are not part of biological researches only, since linguistics, history and ethnography have also shown interest in studying them, a direction proven by numerous studies. Naming plants uncovers people's preoccupations, representations and affective subconscious also, because the names of plants have been suggested to mankind through mysterious codes encrypted in the morphology, chromatics, smell, taste and structure of vegetal species. Plant names formed by folk etymology are quite often in the Romanian botanical lexicon, so we can affirm that folk etyomolgy is an active factor in the plant naming process.
Th. Hristea (Probleme de etimologie. Studii, articole, note, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1968, p. 206) has coined two terms in Romanian linguistics related to folk etymology, the inductor and the induced, showing that an induced word is a newer one and it modifies its form under the influence of another word, usually an older one, known as the inductor. Whenever denominators had to deal with a new plant name (induced) not known by them thoroughly, they have associated it with an older and better-known term, modifying the form or changing the entire word for the old one. There are two situations: either the inductor and the result denominate the same plant but it is different from the induced one, or the inductor is part of another semantic field.

Keywords: Names of plants, ethnobotanics, nomenclature codes, semantic reconfiguration, semiotic dimensions

Cercetarea numelor de plante nu reprezintă un aspect întru totul nou, mai ales dacă avem în vedere prezența plantelor în viața omului din cele mai îndepărtate timpuri, fapt care a atras, implicit, și curiozitatea de a afla mai multe informații despre utilitatea lor, într-o primă fază. Ulterior, plantele au constituit și subiectul unor studii de natură lingvistică, aspect oglindit în numărul mare de lucrări de specialitate destinate cercetării lor. Preocupările legate de menționarea și de studierea lor sunt destul de vechi, autorii dovedindu-se de diferite profesii: etnografi, farmaciști, istorici, lingviști etc.

Dimensiunea abordărilor de tip lexicologic și semantic este deja bine cunoscută, în sfera de larg interes.

Accepții terminologice

În lucrările preocupate de studiul *plantelor*, în raport cu tipul de cercetare efectuat, autorii folosesc diverși termeni pentru a le numi. Cercetările de ordin botanic au ca obiect de studiu *plantele*, în lucrările de specialitate prevalează structura *nume de plante*.(Bejan, 1991:5). Numele de plante sunt înglobate în domeniul numit *fitonimie*, concept regăsit în lucrările științifice, cu precădere în atlasele botanice, sporadic în articole de lexicologie (Săndulescu, *Fitonimia. Un aspect lexico-genetic particular*).

La origine, gr. *phyton* înseamnă "plantă", iar *fitonimia* nu e altceva decât un termen botanic folosit pentru a denumi nomenclatura plantelor, care presupune un studiu organizat metodic și o însumare a termenilor dintr-un domeniu de activitate. De aceea, trebuie reținută sublinierea făcută de Dumitru Bejan cu privire la nevoia de a disocia net între „nomenclatura științifică a plantelor (latină, internațională)" (p. 237) și cea românească.

Cea dintâi presupune o activitate cu caracter strict științific, de ordin botanic, menită să contribuie la crearea unui limbaj internațional, „nomenclatura românească a plantelor" este

creată de popor, mergându-se până la calchierea unor nume științifice de plante. De aici, autorul distinge între o terminologie „standardizată, oficială, literară" (p.237) și una orientată spre numele populare ale plantelor (236-237).

Istoricul cercetărilor în sfera numelor de plante în limba română

Prezentarea aceasta îmbracă forma unei sinteze evolutive, făcând trimitere la lucrări din spațiul românesc ce vizează studiul plantelor, în diferite direcții de analiză, fie că vorbim de cele de ordin botanic, fie că le avem în vedere pe cele de ordin lingvistic.

Plantele, respectiv numele lor, au stat în atenția diferitelor domenii, dintre care menționăm: botanica, agronomia, folclorul, semantica, literatura.[1]

Pe scurt, fără a le submina importanța, realizăm o selecție a istoricului denumirilor de plante în limba română, pornind de la articolul Magdalenei Georgescu, *Cea mai veche listă cu nume românești de plante*, în *Limba română*, nr. 1, XXX, 1981, p.13-23 – articol pe marginea unui glosar slavo-român, datat la 1704, după autoare, care vizează o listă de nume de plante scrisă în limba slavonă și română, a cărui informație este structurată în două părți: *glosarul de ierburi* (42 de nume), *glosarul de pomi* (43 de nume).

Un alt autor menționat de către Bejan este G. Crăiniceanu, care, în 1889, publică în „Convorbiri literare", *Nomenclatura română-latină din istoria naturală*. Apreciată pentru lexicul botanic popular este lucrarea lui Fr. Damé, *Încercare de terminologie poporană română* (1898), care conține deopotrivă: terminologii populare, un indice nealfabetic cu nume de plante din toată țara și note de subsol bogate în informații legate de variantele fonetice ale unor cuvinte din indice: *cununiță, merișor, floarea-credinței-bărbatului* pentru *coada-ielelor* etc. (apud Bejan, 1991:11). Dintre contribuțiile meritorii legate de terminologia botanică, lista bibliografică pusă la îndemîna cititorului de Dumitru Bejan amintește și de lucrarea *Enumerarea speciilor de plante cultivate în Grădina Botanică din Iași în anul 1870*, aparținându-i lui A. Fătu, publicată în „Revista științifică", I, 1870, p. 308-310, 323-327, 345-346, 359-363, 376-378. O altă listă cu nume de plante, cu corespondente în limba română, latină și franceză, identificată în lucrarea *Limba botanică a țăranului român*, semnată de D.Brândză, în „Columna lui Traian", în anul 1882, la p. 43-47, 73-77, 155-158, 227-232 și 385-396. Ea este de fapt un vocabular botanic cuprinzînd denumirile plantelor în limbile română, latină și franceză. Denumirile românești sînt completate cu multe sinonime. În lucrarea *Corelația dintre flora României și poporul român. O sinteză etno-botanică*, publicată în *Revista Institutului Social Banat – Crișana*, anul XII, 1943, p. 149 – 173, semnată de Al. Borza, autorul relevă legătura dintre popor și lumea plantelor, dar și faptul că denumirile populare românești de plante au suferit și influențe străine din partea popoarelor vecine, chiar dacă nu atît de pronunțate. Ținând seama de etimologia termenilor, autorul a ales să-și structureze materialul informațional în cinci secțiuni (*plante sălbatice, buruienile de leac*, cunoștința și cultura *florilor de podoabă, plante alimentare* și *flora pășunilor*), finalitatea avută în vedere urmărind demonstrarea cu argumente solide a caracterului latin al limbii române și a vechimii poporului român(Bejan, 1991:15). În rândul dicționarelor de termeni botanici este consemnat aportul lui Zach. C. Panțu, care publică, în 1906, lucrarea *Plantele cunoscute de poporul român*. Vocabular tehnic cuprinzând numirile românești, franceze, germane și științifice, în care se găsesc 1600 de specii de plante.

[1] O listă bibliografică a lucrărilor care abordează studiul plantelor a fost realizată de Dumitru Bejan, în volumul *Nume românești de plante* (1991), în care se fac referiri la: lucrări scrise în limbi străine, în care terminologia botanică românească apare în mod sporadic, lucrări în care numele de plante se dau în diferite limbi, în mod structurat, printre ele menționîndu-se și romana, lucrări scrise de autori români, în limba română, incluzând nomenclatoare și vocabulare botanice, liste cu terminologii botanice, dicționare de termeni botanici, cărți și tratate de botanică, lucrări de medicină populară, lucrări consemnate drept contribuții folclorice, lucrări de terminologie botanică din perspectivă lingvistică.

În 1968, Al. Borza publică *Dicționarul etnobotanic cuprinzînd denumirile populare românești și în alte limbi ale plantelor din România*, prin care se încearcă evitarea denumirilor cărturărești provenite din traducerea sau adaptarea denumirilor științifice în limba noastră.

În 1979, este reținută contribuția lui V.Butură, care publică *Enciclopedia de etnobotanică românească*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1979, lucrarea care redă întrebuințările plantelor: vopsit, medicină populară, practici magice, credințe, obiceiuri și legende. Terminologia botanică a fost ilustrată și de tratate în domeniu sau lucrări de medicină populară, respectiv ale folcloriștilor, demne de reținut fiind contribuțiile lui: At. M.Marienescu, S. Mangiuca, I.Taloș, S. Fl.Marian, A.Gorovei, M.Lupescu, C.Drăgulescu ș.a. (*apud* Bejan, 1991:23-26)

Pe lângă aceste cercetări relevante pentru listele de termeni botanici pe care le-au întocmit și le-au propus, trebuie reținută și implicarea lingviștilor, mai ales în ceea ce privește lexicul botanic românesc.

Astfel, pentru anii 1929-1940, lista bibliografică meticulos întocmită de D.Bejan (1991) reține contribuția lui G. Pascu, care publică în „Revista critică", lucrarea vastă intitulată *Nume de plante*, al cărei conținut este structurat în nouă părți, după cum urmează: I. *Elemente romanice.Mediolatine, franceze, provensale, italiene*; II. *Etimologii populare*; III. *Etimologii populare. Plante tinctoriale și plante asemănătoare*; IV. *Plante asemănătoare*; V. *Păpușoiu*; VI. *Cereale*; VII. *Raporturi româno-ucrainene (rutene)*; VIII. *Părțile și cultura păpușoiului*; IX. *Cereale ca plante alimentare*.

Th. Hristea publică, în 1969, articolul *Un aspect al derivării regresive, formarea numelor de arbori și arbuști fructiferi în limba română*, în vol. *Probleme de etimologie*, p. 66-69. În același an, în Istoria limbii române, coordonată de Al. Rosetti, B. Cazacu și I.Coteanu, se publică o clasificare a numelor de plante, care respectă următoarea structură: *arbori necultivați, pomi fructiferi, arbuști cu fructe comestibile, cereale, legume, plante furajere, plante industriale, plante necultivate* (Rosetti, Cazacu, Coteanu, 1969: 144-147 apud Bejan).Printre alte contribuții, lucrarea semnată de Dumitru Bejan, *Nume românești de plante*, mai reține aportul lui B. Ispas și N.Moldovan, care publică în 1977, în „Analele Universității Timișoara", 15, p. 155-158, articolul *Tipuri de polisemie regulată* a substantivelor denumiri de plante în limba română și rusă; cel al lui M. Seche, care publică „Transferul terminologiei zoologice românești la denumirea unor plante", în Studii și cercetări lingvistice", nr.1, XXVII, 1981, p. 75-79, cel al lui C. Săndulescu, cu articolul *Fitonimia. Un aspect lexico-genetic particular*, din Limba română, XXX, 1981, nr. 4, p. 335-336 (*apud* Bejan, 1991:29-30).

În ceea ce privește istoria terminologiei botanice româneşti, începuturile acesteia pot fi plasate în lucrările învăţaţilor antici Dioscoride (sec. I d. Hr.), *De materia medica*, şi Pseudo-Apuleius-Platonicul (sf. sec. al III-lea d. Hr.), Herbarius, lucrări care cuprind, după informaţiile oferite de filologul bulgar D. Dečev30, la Dioscoride – zece nume de plante latineşti, şapte greceşti şi douăzecişicinci dacice, din cele patruzecişidouă de nume, iar la Pseudo-Apuleius – nouă latineşti, opt greceşti şi paisprezece dacice. Mult mai numeroase sunt numele de plante aduse de romani odată cu venirea lor în Dacia. Astfel de elemente lexicale moştenite din limba latină se referă la plante industriale sau la părţi de plante (floare, frunză) sau sunt cuvinte generice care exprimă noţiuni fundamentale: arbore, iarbă. Influenţele exercitate asupra limbii române, şi prin aceasta şi asupra lexicului botanic românesc, sunt: slavă (care se manifestă începând cu sec. al VII-lea), bulgară, germană medie, greacă veche, bizantină, maghiară, sârbo-croată, turcă veche, ucraineană, turcă modernă şi neogreacă (începând cu sec. al XIV-lea), franceză, germană, italiană şi engleză (influenţe mai noi). Fondul principal al lexicului botanic românesc este alcătuit din elemente de origine latină, limba română păstrându-şi caracterul de limbă romanică. Întrucât latina care

stă la baza limbii române este latina populară, iar elementele latineşti din limba română se referă mai ales la realităţi din mediul rural, se poate trage concluzia că unele nume latineşti de plante formează chiar fundamentul lexicului general al limbii române.

În cele ce urmează ne vom ocupa de terminologie, respectiv de distincția limbaj primar-metalimbaj, dstincţia lexic comun – lexic specializat, sintetizând la maximum.

Metalimbajul este o limbă care se foloseşte pentru a vorbi sau a scrie despre limbă. Limba lingviştilor reprezintă un *metalimbaj*, iar ştiinţa corespunzătoare este *metalingvistica*.

În viziunea lui E. Coşeriu, metalimbajul este definit ca o distincţie între limbajul care are ca obiect realităţi extralingvistice şi cel care are ca obiect limbajul însuşi.[2]

Conform lui Dumitru Irimia, „limba este ipostaza socială a limbajului, instrument şi produs al facultăţii umane lingvistice moştenite, al gândirii şi al unei anumite societăţi, cu date istorice, etno-psihice şi de civilizaţie specifice, care o diferenţiază de alte societăţi uman-istorice”. (Irimia, 2011:148).

Între *lexicul comun* (obişnuit sau primar) şi *lexicul specializat* (sau secundar) există deosebiri fundamentale, cuvintele obişnuite structurându-se idiomatic, în timp ce „cuvintele specializate constituie nomenclaturi enumerative ce corespund delimitărilor din obiecte”. (Munteanu, Cristinel, 2011:116-117). https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/115-119_15.pdf

Vocabularul fiecărei limbi este alcătuit din două părţi distincte: cuvinte propriu-zise, la care apelăm când vrem să comunicăm ceva celorlalţi şi care constituie lexicul comun, şi cuvinte din domeniul ştiinţei şi al tehnicii, care constituie lexicul specializat. Cuvintele propriu-zise pot avea mai multe sensuri, în timp ce cuvintele care fac parte din lexicul specializat au (sau ar trebui să aibă) câte un singur sens. Cuvântul este considerat o unitate minimală a nivelului lexical al unei limbi, cea mai importantă unitate a limbii, care stă în legătură directă cu referenţii, în timp ce termenul este unitatea minimală din terminologie.

În privinţa cuvântului, distingem trei feluri de conţinut: *desemnare, semnificaţie* şi *sens*.

Coşeriu face o distincţie clară între *desemnare* (referinţa la *realitatea extralingvistică*), *semnificaţie* (*semnificat* – conţinutul de limbă dat exclusiv de aceasta) şi *sens* (conţinutul unui act lingvistic)[3]. Altfel spus, desemnarea corespunde nivelului general al limbajului, semnificaţia corespunde limbii concrete, iar sensul corespunde nivelului textului. Tratând termenul prin prisma teoriei semnului lingvistic sub cele trei aspecte (semnificat, semnificant şi referent), terminologia preia acest mod de tratare din semantică.

Termenul are o relaţie specifică atât cu limba comună, cât şi cu domeniul în care este încorporat, deoarece „limbajele de specialitate sunt în relaţie de incluziune prin raportare la limba generală şi în relaţie de intersecţie cu limba comună, cu care partajează caracteristicile şi cu care menţin o relaţie de schimb constant de unităţi şi de convenţii.[4]

Caracterizate prin concizie, precizie, depersonalizare şi obiectivitate, limbajele specializate reprezintă pe de o parte instrumentul cunoaşterii specializate, iar pe de altă parte subiectul analizei lingvistice.

Referitor la domeniul terminologiei, termenul *terminologie* este format din latinescul terminus, care înseamnă „hotar, frontieră”, şi grecescul λόγός, care înseamnă „ştiinţă”.

[2] Eugeniu Coşeriu, *Istoria filozofiei limbajului*: de la începuturi până la Rousseau, traducere de Eugen Munteanu, Madălina Ungureanu, ediţie nouă de Jörn Albrecht; remarcă preliminară de Jürgen Trabant, Editura Humanitas, Bucureşti, 2011, p. 165.

[3] Eugeniu Coşeriu, *Lecţii de lingvistică generală*, Editura Arc, Chişinău, 2000, p. 250.

[4] Maria Teresa Cabré, La terminologie. Théorie, méthode et applications, Editions Armand Colin, Paris, 1998, p. 126.

Conform *Dicţionarului de termeni lingvistici*, terminologia reprezintă „totalitatea termenilor de specialitate folosiţi într-o ştiinţă, într-o disciplină, într-o activitate practică etc. [5]

În viziunea lui E. Coşeriu, terminologiile sunt puternic dependente de extralingvistic, limbajul exprimând cunoaşterile, ideile şi judecăţile despre realitatea cunoscută, arătând că nu se vorbeşte numai cu ajutorul competenţei lingvistice, ci şi prin intermediul competenţei extralingvistice, al cunoaşterii „lucrurilor”[6]. Omul din toate timpurile a avut o preocupare constantă de a clasifica şi de a ordona cunoştinţele dobândite în decursul evoluţiei sale, pentru a le face uşor de înţeles şi utilizabile şi de către alte generaţii. Astfel, s-a ajuns la concluzia că termenii trebuie adunaţi, gestionaţi, studiaţi. Primele încercări de formulare a fundamentelor teoretice privind terminologia apar în 1930, cînd numeroşi termeni ştiinţifici şi tehnici trebuiau înţeleşi cît mai exact, pentru a se evita erorile de interpretare..

În spaţiul românesc, preocupările în domeniul terminologiei datează de la sfârşitul secolului al XIX-lea, prin scrierile lui Fr. Damé (*Încercări de terminologie poporană română*, I-V, Editura Stabilimentul grafic Socec, Bucureşti, 1898) şi Simion Florea Marian (*Cromatica poporului român*, Tipografia Academiei Române, Bucureşti, 1882 şi Ornitologia poporană română, vol. I-II, Tipografia lui R. Eckhardt, Cernăuţi, 1883), dar abia odată cu studiul lui N. A. Ursu, *Formarea terminologiei ştiinţifice româneşti,* Editura Academiei R. P. R., Bucureşti, 1962, se fundamentează teoretic disciplina terminologiei. Toate acestea oferă o riguroasă trecere în revistă a literaturii de specialitate şi a momentelor mai importante din evoluţia terminologiei ştiinţifice româneşti în perioada 1760-1860. Ulterior au apărut numeroase studii şi cercetări consacrate terminologiei şi celorlalte aspecte care vizează limbajele specializate. Astfel, după 1989 au fost publicate peste o sută de studii şi peste trei sute de dicţionare de terminologie tehnico-ştiinţifică.

Linné propune nomenclatura binară în limba latină (*Species Plantarum* – 1753, *Systema Naturae* – 1758) şi fixează principiile nomenclaturale care au catalizat dezvoltarea sistematicii în ştiinţele naturale, iar ideile sale continuă să fie fundamentul din care s-a dezvoltat terminologia botanică ştiinţifică.

Printre acestea se numără obligativitatea utilizării limbii latine în clasificările botanice ştiinţifice. Astfel, se impun:

• latinizarea tuturor termenilor consideraţi a fi nume de plante;

• crearea de nume noi doar respectând regulile gramaticale ale latinei;

• prioritatea numelui dat de primul cercetător.

În acord cu principiile lui Linné, Ioan Milică[7] arată că trăsăturile terminologiei botanice ştiinţifice sunt următoarele:

• sistematicitatea;

• specificitatea nomenclaturală, din care rezultă că fiecare domeniu de cercetare ştiinţifică are necesităţi denominative specifice;

• precizia denominativă – condiţie esenţială în terminologia botanică ştiinţifică, potrivit căreia un termen botanic ştiinţific trebuie să indice cât mai clar posibil proprietăţile lucrului pe care îl reprezintă. Carl von Linné recomanda chiar ca numele de gen să reflecte caracteristicile esenţiale ale plantelor, adică să nu existe denumiri comune cu cele din zoologie sau din mineralogie şi să nu se preia în botanică denumiri din medicină, mai ales din anatomie sau din patologie;

• stabilitatea terminologică;

• economia şi eufonia, care presupun că în nomenclatura botanică trebuie evitate denumirile prea lungi, precum şi cele „dizgraţioase”.

---

[5] Gh. Constantinescu-Dobridor, *Dicţionar de termeni lingvistici*, Editura Teora, Bucureşti 1998, p. 115

[6] Eugeniu Coşeriu, *Lecţii de lingvistică generală*, Editura Arc, Chişinău, 2000, pp. 97-100.

[7] Ioan Milică, *Modele naive şi modele savante în reprezentarea lingvistică a realităţii: denumirile de plante*, în Limba română, XX, nr. 11-12, Chişinău, 2010, p. 77-87.

Andrei Negru propune[8] următorul sistem de principii şi de modalităţi de unificare şi de standardizare a nomenclaturii botanice ştiinţifice în limba română:

• **principiul necesităţii denumirii româneşti specifice fiecărui taxon intrafamilial şi fiecărei specii**: pentru nomenclatura botanică naţională o problemă o constituie lipsa denumirilor în limba maternă a genurilor şi a speciilor de plante, situaţie frecventă nu numai în literatura ştiinţifică şi didactică, ci şi în cea populară;

• **principiul unicităţii denumirii româneşti pentru fiecare gen şi specie**, necesar deoarece prezenţa denumirilor româneşti sinonime sau omonime ale genurilor şi ale speciilor de plante duce la situaţii de confuzie;

• **principiul uninominalităţii denumirilor genurilor**, care presupune evitarea situaţiilor de confuzie generate de prezenţa denumirilor omonime şi sinonime sau de prezenţa metaforelor compuse cu sau fără animate;

• **principiul binominalităţii denumirii speciei**: deoarece denumirile populare româneşti ale speciilor de plante constituie un ansamblu de elemente foarte eterogene din punct de vedere al etimologiei, al structurii lexicale şi al valorii semantice, aceste denumiri nu indică nici apartenenţa generică a plantei respective, nici particularităţile morfo-biologice caracteristice speciei date, fiind deseori sinonime sau omonime;

• **principiul persistenţei semnificaţiei numelui complementar latinesc al speciei**, care prevede păstrarea semnificaţiei originare a numelui complementar latinesc. Acelaşi autor indică 79 modalităţile prin care aceste principii pot fi implementate:

• **obligativitatea menţionării, în circulaţia uzuală scrisă, ştiinţifică sau neştiinţifică**, a denumirii latineşti alături de denumirea românească: *Trifolium palustre – trifoi palustru*;

• **atribuirea denumirii româneşti unice fiecărui gen şi fiecărei specii prin traducere**, adaptarea numelui latinesc sau selectarea din nomenclatura populară (magnolia);

• **acordarea priorităţii denumirii generice prin forme de singular**: *mur* în loc de *mure*, *mărgeluşă* în loc de *mărgeluşe*, *toporaş* în loc de *toporaşi* etc.;

• **excluderea denumirilor generice prin animate cu semantism dizgraţios, dezonorant**: *păsărică*, *păducherniţă* etc.;

• **excluderea denumirilor generice exprimate prin metafore compuse formate numai din cuvinte animate** (*coada-calului*, *limba-boului*) **sau din inanimate şi animate unite prin liniuţă**: *colţunul-doamnei*. Astfel de denumiri sunt acceptabile doar pentru o singură specie din acelaşi gen, de exemplu, coada-calului numai pentru *Equisetum arvense*;

• **utilizarea termenilor ştiinţifici româneşti cu preluarea din latină a numelui complementar al speciei**: *palustru* în loc de *„de-baltă”*, *parviflor* în loc de *„cu flori-mici”*, *latifoliu* în loc de *„cu-frunză-lată”*.

În sfârșit, denumirile de plante formate prin etimologie populară sunt destul de numeroase în lexicul botanic românesc popular.

Th. Hristea (*Probleme de etimologie. Studii, articole, note*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1968, p. 206) a introdus în lingvistica românească doi termeni referitori la etimologia populară, *inductor* şi *indus*, arătând că un cuvânt indus este mai nou şi îşi modifică forma sub influenţa unui alt cuvânt, de regulă mai vechi, care este considerat inductor.

Atunci când aveau de-a face cu câte un numele de plantă nou (indusul), pe care nu-l cunoaşteau suficient, denominatorii îl apropiau de unul mai vechi (inductorul), cunoscut, şi îl modificau ori îl înlocuiau pe cel nou cu cel vechi.

Există aici două situaţii:

[8] Andrei Negru, *Principiile şi modalităţile de unificare şi standardizare a nomenclaturii botanice româneşti*, în Akademos, nr. 1, 2010, p. 86-90

• **inductorul şi rezultatul denumesc aceeaşi plantă, diferită de cea denumită de indus**:

- **agrişel** (Primula elatior) – *aglicel* (Primula elatior) – *agriş* (Ribes grossularia);
- **călinică** (Calendula officinalis) – *filimică* (Calendula officinalis) – *călin* (Viburnum opulus);
- **cătină-de-negi** (Juniperus sabina) – *cătină-de-negi* (Juniperus sabina) – *cătină* (Tamarix);
- **chir** (Amaranthus retroflexus) – *ştir* (Amaranthus retroflexus) – pir, chir (Agropyron);
- **mărăcină** (Melissa officinalis) – *mătăcină* (Melissa officinalis) – *mărăcine*;
- **ovise**, *ovăz păsăresc* (Loranthus europaeus) – *vâsc* (Loranthus europaeus) – *ovăz*, *ovăsc* (Avena sativa);

• **inductorul face parte dintr-o altă sferă semantică**:

- **agustin** (Castanea sativa, Aesculus hippocastanum) – *aghistin* (Castanea sativa, Aesculus hippocastanum) – Augustin;
- **albigeană** (Acorus calamus) – *albigeană*, *obligeană* (Acorus calamus) – *alb*;
- **arpacaş** (Allium schoenoprasum) – *arpagic* (Allium schoenoprasum) – *arpacaş*;
- **blânduşcă** (Colchicum autumnale) – *brânduşă* (Colchicum autumnale) – *blând*;
- **bucăţel** (Agrostis canina) – *bucheşel* (Agrostis canina) – *bucată*;
- **ciuma-fetei** (Datura stramonium) – *ciumăfaie* (Datura stramonium) – *foaie*;
- **duminicuţă**, duminicea (Lysimachia nummularia) – *duminiţă*, *dumniţă* (Lysimachia nummularia) – *duminică*;
- **fierul pământului** (Gentiana cruciata) – *fierea-pământului* (Gentiana cruciata) – *fier*;
- **floarea-albinuţii** – *floare albinuţă* (floare albă) – *albină*;
- **haralambe** (Brassica oleracea) – *caralabe* (Brassica oleracea) – *Haralambie*;
- *iarba-tatălui*, *iarba-tatii*, *foaia-tatii* (Symphytum officinale) – *iarba-lui-Tatin* (Symphytum officinale) – *tată*;
- **mândruşaim** (Lathyrus odoratus) – *indruşaim* (Lathyrus odoratus) – *mândru*;
- **negură** (Stipa capillata) – *năgară* (Stipa capillata) – *negură*;
- **poala-vulpei** (Paris quadrifolia) – *poama-vulpei* (Paris quadrifolia) – *poală*;
- **răchie** (Reseda lutea) – *rechie* (Reseda lutea) – *rachiu*;
- **salbie** (Salvia officinalis) – *salvie* (Salvia officinalis) – *slabă*;
- **sanitoare**, **sănătoare** (Hypericum perforatum) – *sunătoare* (Hypericum perforatum) – *sanitar*, *sănătos*;
- **talpa-stâncei** (Coronapus procumbens) – *talpa-stancei* (Coronapus procumbens) – *stâncă*;
- **tăciun** (Symphytum officinale) – *tăcin* (Symphytum officinale) – *tăciune*;
- **unge-căi** (Lathyrus sylvestris) – **muchia-găii** (Lathyrus sylvestris) – *unge* + *căi*;
- *vineriţă* (Asperula odorata) – *vinariţă* (Asperula odorata) – *vineri*;
- **zimbilur** (Hyacinthus orientalis) – *zambilă* (Hyacinthus orientalis) – *a zîmbi*

Presiunea elementului *inductor* asupra celui *indus*, în cadrul fenomenului de etimologie populară, se manifestă în lexicul botanic românesc sub patru aspecte:

• *inductorul* se substituie *indusului*: **pir** / chir – ştir – chir; **salce** – calce – salce; **arpacaş** – arpagic – arpacaş; **negură** – năgară – negură; **nasture** – Nasturtium – năsturel;

• *inductorul* modifică partea iniţială a *indusului*: **agriş** – aglicel – agrişel; **blînd** – brînduşă – blînduşcă; **călin** – filimică – călinică; **alb** – abligeană / obligeană – albigeană; **vineri** – vinariţă – vineriţă;

• **inductorul** modifică partea finală **a indusului**: **tăciune** – tăciun – tăciunel; **foaie** – ciumăfaie – ciumăfoaie; **albină-floare** – albinuţă – floarea albinuţii;

• *inductorul* modifică, în cazul *numelor compuse, ambii termeni*; fiind format din două cuvinte, fiecare dintre ele acţionează asupra unei părţi a compusului sau a presupusului compus: **ciuma şi fată**: ciumăfaie – ciuma-fetei, **corn şi salce**: cornul-salcei.

Pentru o mai bună înțelegere a fenomenului oferim câteva exemple de denumiri populare de plante cu resort de etimologie populară, rezultând, astfel, un mic glosar pe care îl vom completa într-o lucrare viitoare.

Albigeană (*Acorus calamus*): *etimologie populară* în loc de abligeană (a se vedea obligeană), influențată de adj. alb (culoarea rizomului plantei, folosit mai ales în afecțiuni ale aparatului digestiv).

Amarice (plantă neidentificată cu crenguțe asemănătoare bradului folosită la afumat de către copiii din Apuseni): cu siguranță, numele corect al plantei este *tamarice* (*Juniperus sabina* ori *Myricaria germanica*) (a se vedea tomoroș, tamariscă și bradul ciumei). Englezii au pentru *Juniperus sabina* tamarix juniper, iar pentru Myricaria germanica false tamarisk (germanii Tamariske, iar italienii tamerici). Ar putea fi vorba de o *etimologie populară* ca și magh. Mariska în loc de tamariska.

Angeră (*Gentiana amarella* actualmente *Gentianella amarella*, *Gentiana clusii*): *angeră* și *engere* sunt transcrieri greșite făcute de autori străini, în loc de *îngeré*, adică *îngerea, etimologii populare* după corespondentele *inţurea*, *inţură*. (a se vedea acolo).

arbore de china/China (*Chinchona spp*.) este versiunea românească a denumirii științifice, respectiv a celei germane *Chinaridenbaum, Chininbaum* sau franțuzești *quinquina*; din scoarța arborelui se extrage chinina folosită în medicină; prin *etimologie populară* s-a ajuns la *cinchona, quinquina de la China* ori a fost preluat numele turcesc *kina*. Specia crește în America de Sud; arbore de chinină (*Chinchona spp*.) este traducerea fitonimului german *Chininbaum* (a se vedea arbore de china și de China).

Aromă, aron, aronă, arumă (*Arum maculatum*): atât *aroma*/*arumă* cât și *aron*/*aronă* provin/*sunt etimologii populare* după denumirea științifică/livr. *arum*, (probabil din gr. *áros*/*áron* „utilitate"). Numele grec al plantei, *aron*, este semnalat din Antichitate (Plinius îl consideră de origine egipteană). Deși semantica antroponimului Aaron, „Iluminatul, Lumina strălucitoare" s-ar potrivi plantei (cu spatul inflorescenței alb, mare), fitonimele care includ acest antroponim (al patriarhului Aaron) precum germ. Aron, Aronstab, Aronwurz, rom. *barba lui Aron*, magh. *Aron szakál* (a se vedea *barba ciutei*, *barba caprei*) sunt *etimologii populare* (englezii spun speciei *Arum maculatum* arrow „săgeată", aluzie la forma frunzelor). Și plantei ornamentale *Aspidistra elatior* i se spune tot **aron** fie din cauza asemănării relative cu *Arum*.

Barba (2, 4) țapului (*Aruncus vulgaris*, *Sarcodon imbricatus*, *Tragopogon spp*.): numele românești ale cormofitelor *Aruncus vulgaris* și *Tragopogon spp*. au semantică identică celor științifice *Aruncus* (<eringos "barba țapului") și *Tragopogon* (<gr. tragos „țap" și pogon „barbă" (a se vedea barba caprei și țăpoșică). Ciuperca *Sarcodon imbricatus* are pe partea inferioară a pălăriei țepi (a se vedea *burete țepos*) care, probabil au fost comparați perii din barbă. Miconimul ar putea fi și o *etimologie populară* în care barbă semnifică „hrană", ciuperca fiind comestibilă (a se vedea baraboi, barba cucului), iar termernul țap apare, poate, în loc de „țep. Barba țapului ar însemna (corelând acest miconim și cu cel de ciuperca de pâine) *„hrană/pâine țepoasă."*

Băşicuţă, *beşicuţe* (*Gentiana asclepiadea*): am putea spune, că florile lung-campanulate sunt „băşicate” (băşică <*lat. Bessica <lat. vessica) dar tot atât de bine putem trata fitonimul ca posibilă etimologie populară după un termen din rad. i.-e. *bhō-s „strălucit, nobil” (a se vedea şi mesteacăn). Planta are frunze şi flori lucitoare, motiv pentru care e numită şi *lumânarea, lumânărica pământului* şi *brilioancă* (a se vedea acolo).

Coada şoricelului (*Trifollium arvense*): planta are inflorescenţe moi ca blana şoricelului (<lat. Sorex, -icis) mici şi ovate care nu pot fi comparate cu coada acestui rozător. Aici înseamnă „planta”, iar fitonimul are sensul germ. Mäuseklee, „trifoiul şoarecelui”. Ori coada este o **etimologie populară** după germ. Hoden „testicule” fiindcă are şi numele coaiele mârtanului/mâţului/mâţei.

Grohotiş (*Rhinatus glaber*): pare o *etimologie populară* după corespondentul *clocotiş*, dar fitonimul fiind din judeţul Suceava mai sigură este originea din rus. *grochotati* „a răsuna”, fiind planta are şi numele sunătoare.

Harnică (1) (*Hypochoeris radicata*, *Inula britannica*), *harnic* (*Inula helenium*) **etimologii populare** după fitonimul *arnică* (Arnica montana), speciile fiind înrudite (din aceeaşi familie) şi, uneori, confundându-se. În toată Europa s-au confundat unele specii de asteracee cu *Arnica montana*. Sau, deoarece arnica se numeşte şi carul zânelor, carul pădurii, ar putea fi vorba de *etimologii populare* după substantivul (har, graţie divină, dar divin) cu suficul -nic. Având toate trei plantele flori aurii ne putem gândi şi la o evoluţie din magh. *aranyka (<magh. arany “aur”). Apărând pe oameni de boli, inclusiv de friguri, numele ei poate fi o **etimologie populară** după germ. Harnisch „platoşă, apărătoare”. Germanii o numesc Allermannharnisch apărătoare de toate cele”.

Ibovnic (*Mellitis melissophyum*): *etimologie populară* după corespondentul dobrovnic, d(r)âmbovnic. Dâmbovnic a fost înlocuit de ibovnic, „iubit, amant” (<sl.ljubovnikŭ) ca urmare a faptului că planta s-a folosit la vrăji de dragoste.

Iosof posibil *etimologie populară* după numele fr. thé d’Oswego sub influenţa antroponimului Iosof, Iosif (Oswega fiind numele unui trib de amerindieni, această specie aromatică şi decorativă este originară din America de Nord). Sau iosof provine fitonimul isop, speciile find ambele, plăcut mirositoare.

Îndorsăi (*Pinus mugo*) – 339 – *etimologie populară* după corespondentul durzăi prin care se redă aspectul ramurilor arbustului (întortochiate, întoarse).

Îndrăcită (*Eryngium campestre*), acest scai, când se usucă se rostogoleşte (când bate vîntul), „parcă ar avea pe dracu-n el”. Şi aici avem o etimologie populară după sl. draci „mărăcine”.

Marţea Paştelui (specie neidentificată, o floare folosită contra astmei). Credem că este vorba despre o specie de *Verbascum*. Speciile din acest gen sunt folosite în boli ale aparatului respirator, specia amintită şi contra astmului.Planta este folosită pentru amuţirea peştilor. Din aceste considerente fitonimul *Marţea Paştelui* este o evidentă *etimologie populară* după *moartea peştelui*.

Mastacăn (2) (*Ailanthus altissima*), *mastacin* (*Ailanthus altissima*): *etimologie populară* din substantivul *mastic* “sacâz, substanţă vâscoasă care se întăreşte în contact cu aerul” (<fr.mastic <gr. mastike). Arborele conţine în scoarţă un suc răşinos folosit la prepararea vopselelor de ulei. Răşina bradului şi molidului se mestecă, meştecă, mastăcă.

Mărăcin (*Paliurus spina-christi*), este considerat de A. Philippide (1928) cuvânt autohton (există şi în macedorom. mărăţine, meglenorom. mărăţină) însă în DEX este notat ca provenind din lat. *marrucin<lat. marra “spin”. Tot atît de potrivită este derivarea fitonimului din lat. mallitia “răutate”, mărăcine însemnând „plantă rea”, speciile având spini.

Mărin (*Centaurea jacea*, *Trifolium campestre*), mărină, buruiană de mărină (Trifolium campestre): plantele s-au folosit la calmarea durerilor abdominale, inclusive menstruale, cunoscute în popor sub numele de mărină. Pentru a fi de leac se strângeau la Sf.

Marina. Melissa numită și mărăcină, mărcinină (Melissa officinalis) se utilizează și ea contra diareei, însă numele sunt **etimologii populare** după mătăcină. Planta nu are caracteristică de mărăcine, ci este o rudă a mentei.

Măzăriche (2) (*Briza media, Nigella arvensis*): *etimologie populară* după săs./germ.Maschenhirsch, respectiv săs. muasertcher. Numele *măzăraș* este cu siguranță și el tot o *etimologie populară* după un termen/fitonim săsesc Huasengras<germ. Hasengras, "iarba/salata iepurelui."

Năvalnic (*Dryopteris filix-mas, Dryopteris spinulosa, Lunaria annua, Valeriana officinalis*), *năvalnicul ăl mare*, *năvalnicul de ăl mare* :majoritatea plantelor sunt ferigi sau buruieni cu creștere exuberantă și de aceea este posibil să avem semantica notată la fitonimul năpraznic (cf. cu sensurile adjectivului năvalnic „furtunos, impetuos, aprig, strașnic" și a verbului a năvăli „a invada, a asalta." Ulterior fitonimului năvalnic i s-a atribuit o **etimologie populară**, crezându-se (îndeosebi în Moldova) că fetele sunt căutate, admirate, iubite. Cel puțin în cazul ferigilor, numite și *spasul dracului*, *spata dracului* nu este exclusă o etimologie populară din **năvadnic*, respectiv derivarea fitonimului din verbul *a năvădi* „trece urzeala prin ițe și spată, a monta urzeala în războiul de țesut, urzi" (<sl. navoditi). Aici apare fitonimul **năvodeala peștilor** dat speciei *Potamogeton pusillus* cu tulpini subțiri și unduitoare în masa apei, tulpini care seamănă cu niște fire năvădite de pești, în imaginația populară.

Trăsnitoarea apei – (*Najos major*/*Najos minor*), **etimologie populară** în loc de trosnitoare, fiindcă aceste plante subacvatice sunt foarte fragile și trosnesc.

Vârtolomei (*Sempervivum tenctorum*): de comparat cu numele sărbătorii Vartolomei, Vârtolomeu (11 iunie). Poporul spune că atunci apare pe cer Constelația Găinușa sau Cloșca și poate că legătura dintre plantă și constelație este rozeta de frunze bazale ca un cuib de cloșcă. Sărbătoarea corespunde și cu înflorirea plantei. Totuși acest fitonim ar putea fi o *etimologie populară* derivată din tema vârt- sau verz-, temă care ar evidenția morfologia rozetei de frunze cărnoase.

Zmoală – 669 – *etimologie populară* după smoatic, smoatăc „smoc de păr, de lână", „ păr încâlcit", cf. sb. smotka șuviță", ori „zoală, zoaie", apă murdară. Aceste alge au asptect de fire încâlcite de păr/lână de mătase și dau apelor în care cresc un aspect murdar. Eventual se poate face legătura cu și cu smoală (sl. smola), respectiv smolit, aici cu sensul „negricios", apele acoperite de alge fiind negre.

BIBLIOGRAPHY

Lucrări de specialitate:

Bejan, Dumitru, *Nume româneşti de plante*, Editura Dacia, 1991.

Coşeriu, Eugeniu, *Istoria filozofiei limbajului*: de la începuturi până la Rousseau, traducere de Eugen Munteanu, Madălina Ungureanu, ediţie nouă de Jörn Albrecht; remarcă preliminară de Jürgen Trabant, Editura Humanitas, Bucureşti, 2011.

Coşeriu, Eugeniu, *Omul și limbajul său*, Editura Universității Alexandru Ioan Cuza din Iași, 2011.

Eugeniu Coşeriu, *Lecţii de lingvistică generală*, Editura Arc, Chişinău, 2000.

Eugeniu Coşeriu, *Lecţii de lingvistică generală*, Editura Arc, Chişinău, 2000.

Gh. Constantinescu-Dobridor, *Dicţionar de termeni lingvistici*, Editura Teora, Bucureşti 1998.

Irimia, Dumitru, *Curs de lingvistică generală*, Editura Universității Alexandru Ioan Cuza din Iași, 2011.

Kálmán Váczy, Aurel Ardelean, Katalin Bartók, Carl Linné (1707-1778). *Viaţă, operă, destăinuiri*, Editura Risoprint, Cluj-Napoca, 1999.

Maria Teresa Cabré, *La terminologie. Théorie, méthode et applications*, Editions Armand Colin, Paris, 1998.

Milică ,Ioan, *Modele naive şi modele savante în reprezentarea lingvistică a realităţii: denumirile de plante*, în Limba română, XX, nr. 11-12, Chişinău, 2010.

Munteanu, Cristinel, *Teze despre problema terminologiei. Perspectiva lui Eugeniu Coşeriu*, în *Limba Română* 2010, nr. 1-2(175-176), pp. 115-119.

Negru, Andrei, *Principiile şi modalităţile de unificare şi standardizare a nomenclaturii botanice româneşti*, în Akademos, nr. 1, 2010.

Velecico, Viorica, *Terminologia populară a plantelor medicinale*, Suceava, 2016.

Dicționare:

Borza, Alexandru, *Dicţionar etnobotanic cuprinzînd denumirile populare româneşti şi în alte limbi ale plantelor*, Editura Academiei, 1968.

Drăgulescu, Constantin, , *Dicţionarul explicativ al fitonimelor româneşti*, Sibiu, Editura Universității Lucian Blaga, 2018.

Articole:

FOLK ETYMOLOGY OF MEDICINAL PLANT NAMES IN TĚŠÍN SILESIA: A PROBE INTO THE CURRENT STATE - https://cyberleninka.ru/article/n/folk-etymology-of-medicinal-plant-namesin-t-n-silesia-a-probe-into-the-current-state

NAGY Imola Katalin, Assistant Professor Ph.D., "Sapientia" University of Târgu-Mureş, NUMELE DE PLANTE. O ABORDARE LINGVISTICĂ Plant Names. A Linguistic Approach - http://old.upm.ro/facultati_departamente/stiinte_litere/conferinte/situl_integrare_europeana/Luc rari5/IETM5_Part56.pdf

DISCOURSE TRADITIONS IN LIVIU REBREANU'S NOVELS, JAR AND AMÂNDOI

Mihaela Voicu-Stanciu
PhD Student, Politehnica National University of Science and Technology, Bucharest, Pitești University Centre

Abstract: In this article, I aim at studying two of Liviu Rebreanu's novels in order to determine whether Rebreanu follows or not a certain discourse tradition, noticed by G. I. Tohăneanu in the case of some Romanian prose writers (mostly in Creangă's case), according to which the expressiveness of the dialogue level is greater than that of the narrative level. As Cristinel Munteanu already demonstrated, in the analysis of the novel Ion, Liviu Rebreanu proceeds in the opposite way than other Romanian prose writers, such as M. Sadoveanu, D. Zamfirescu and others. My study, based on a comprehensive analysis of two novels, Jar and Amândoi, will confirm such a hypothesis. In this research I will also try to apply some ideas theorized by E. Coseriu and St. Dumistrăcel.

Keywords: discourse traditions, phraseology, stylistics, novels, Liviu Rebreanu

1. Introducere în problematică

Conceptul de *tradiții discursive* este relativ nou în studiile actuale de lingvistică, găsindu-și utilitatea tocmai din necesitatea de a clarifica anumite aspecte legate de problemele limbajului. Această noțiune a apărut prima dată în anul 1987, în teza de doctorat a lui Peter Koch, iar mai târziu a fost dezvoltată de lingvistul german Johannes Kabatek într-o lucrare de real interes pentru specialiștii în lingvistică. (vezi, pentru versiunea românească, Kabatek, 2015). Înainte de a elabora și a dezvolta principiile ce țin de fenomenul *tradițiilor discursive*, J. Kabatek mărturisește că aparatul său conceptual are la bază ideile coșeriene, el fiind chiar unul din discipolii Savantului Eugeniu Coșeriu, ale cărui principii le aplică cu fidelitate.

2. Definiția conceptului de *tradiții discursive*

Însuși J. Kabatek mărturisește că pentru a ajunge *tradiție discursivă*, o formă textuală trebuie să îndeplinească mai multe condiții: „Trăsătura care definește TD este, prin urmare, relaţia dintre un text într-un anume moment istoric cu alt text anterior: o relaţie temporală prin intermediul *repetiției* a ceva. (…) A doua condiţie este că, inclusiv în cazul repetiţiilor unor elemente lingvistice, nu orice repetiţie formează în mod necesar o TD. (…) A treia condiţie este cea mai complexă şi se referă la conţinutul unui text. S-ar putea spune că repetiţia comunicării unui conţinut este deja o TD, întrucât este ceva lingvistic şi, în acelaşi timp, ceva care se repetă: sau repetiţia unei situaţii şi a cuvintelor pronunţate în ambele situaţii, sau repetiţia a două instituţii sau a două canale particulare de comunicare. Toate aceste repetiţii nu sunt încă TD, dar sunt repetiţii care pot fi legate strâns cu TD, unite prin ceea ce numim *evocare*." (Kabatek, 2015, p. 152-153). După ce clarifică aceste condiții, J. Kabatek propune următoarea definiție: „Înțelegem prin tradiţie discursivă (TD) repetiţia unui text sau a unei forme textuale ori a unei maniere particulare de a scrie sau de a vorbi care capătă valoare de semn propriu (prin urmare este semnificativă). Se poate forma în legătură cu orice finalitate de expresie sau cu orice element de conţinut a cărui repetiţie stabileşte o corelaţie între actualizare şi tradiţie, adică orice relaţie care se poate stabili semiotic între

două elemente tradiţionale (acte de vorbire sau elemente referenţiale) care evocă o anumită formă textuală sau anumite elemente lingvistice utilizate.” (Kabatek, 2015, p. 154).

3. Legătura între *tradiții discursive* și *discurs repetat*

Lingvistul Cristinel Munteanu apreciază într-un articol al său contribuția lucrării lui J. Kabatek în problemele limbajului, dar mai ales faptul că denumirea propusă de Kabatek a reușit să înglobeze un câmp de cercetare întins și complex. Numeroase fapte de limbaj, etrogene la prima vedere, își găsesc acum o referință comună, aceea de *tradiții discursive*, pe care lingvistica actuală le studiază dintr-o nouă perspectivă. Totdodată, Cr. Munteanu enumeră diferite fapte de limbaj deja existente în cultura românească ce se potrivesc fidel cu ceea ce lingvistul german a dezvoltat în cartea sa: „Altfel spus, ideile foarte productive ale specialistului german nu cad pe un sol complet „nedesţelenit”, ci pe unul lucrat într-o anumită măsură, care – dacă luăm în consideraţie şi recentul „dezgheţ” al teoriei coşeriene de pe la noi – ar putea permite acestor idei să se dezvolte şi să rodească.” (Munteanu, 2015, pp. 271-288).

Între conceptul de *discurs repetat* lansat de E. Coșeriu și conceptul de *tradiții discursive*, lansat de J. Kabatek există o legătură apropiată, dacă luăm în calcul și definiția dată de Coșeriu *discursului repetat*: „tot ceea ce în vorbirea unei comunităţi se repetă într-o formă mai mult sau mai puţin identică de discurs deja făcut sau combinare mai mult sau mai puţin fixă, ca fragment, lung sau scurt, a «ceea ce s-a spus deja»” (Coșeriu, 2000, pp. 258-259). Astfel, *tradițiile discursive* înglobează și *discursul repetat*, iar frazeologismele, ca elemente ale discursului repetat intră și ele în aria de cercetare a tradițiilor discursive.

4. Scopul cercetării

Unul din exemplele enumerate de Cr. Munteanu din lingvistica românească în articolul mai sus menționat este o „regulă” demonstrată de stilisticianul G.I. Tohăneanu (1969, p. 130 și urm.), care ajunge să devină *tradiție discursivă*, aceea că, în operele marilor prozatori români, luând în calcul doar frazeologismele, există o diferență din punct de vedere stilistic între stratul narativ și cel dialogat, adică limbajul personajelor este mai „colorat” decât al naratorului. Prin extindere, Cr. Munteanu analizează operele unor prozatori ca Mihail Sadoveanu, Fănuș Neagu, Duiliu Zamfirescu și Liviu Rebreanu, observând că o asemenea *tradiție discursivă* chiar există, cu mențiunea că L. Rebreanu încalcă regula, procedând invers. (vezi Munteanu, 2006, pp. 150-158; *cf*. și Munteanu, 2013, p. 155 și urm.). Analiza lui Cr. Munteanu s-a bazat la momentul acela doar pe romanul *Ion*, așa că am extins cercetarea pe toate romanele lui Liviu Rebreanu, pentru a vedea dacă se confirmă sau nu observația făcută. Analiza ce urmează face parte dintr-o cercetare extinsă în lucru, teza noastră de doctorat, sub îndrumarea Prof. Univ. Dr. Habil. Cristinel Munteanu și urmărește componenta expresivă a frazeologismelor din planul naratorului, în confirmarea unei tradiții discursive, în romanele lui L. Rebreanu.

5. Romanele rebreniene, *Jar* și *Amândoi*

În continuare, vom supune sub observație doar două dintre romanele lui Liviu Rebreanu, *Jar* și *Amândoi*. Ne-am oprit asupra lor, fiindcă acestea sunt mai puțin cunoscute și prezintă câteva asemănări, din punct de vedere al compoziției, dar și al conținutului. Ca întindere, în ediția suport, au dimensiuni apropiate în formatul tipărit, *Jar* (1934) se întinde pe aproximativ 185 de pagini, iar *Amândoi* (1940), pe aproximativ 165 de pagini. În romanul *Jar*, acțiunea se petrece în București și are ca temă principală suferința din iubire a eroinei, Liana, pentru Dandu, un tânăr cu spirit aventurier care dă dovadă de egoism și de un comportament lipsit de respect față de aceasta, lucruri care o vor conduce pe tânără la sinucidere din iubire. În romanul *Amândoi*, acțiunea se petrece în Pitești și are ca temă principală cercetarea unui dublu caz de asasinat, ce se dovedește a fi făcut tot din iubire de către eroina Solomia, în încercarea de a obține niște bani pentru soțul ei, Lixandru, care

suferea de o boală grea. În final, recunoscând cele două crime, Solomia se sinucide în închisoare.

6. Inventarul frazeologismelor expresive din planul narativ în romanele *Jar* și *Amândoi*

Inițial, am procedat la identificarea frazeologismelor din cele două romane și le-am împărțit în două categorii, cele din stratul narativ și cele din stratul dialogat. Astfel, am identificat în romanul *Jar* 51 de frazeologisme în planul naratorului și 36, în planul dialogat, iar în romanul *Amândoi*, 59 de frazeologisme în planul naratorului și 43 în planul dialogat, ceea ce arată că planul narativ este mai expresiv decât cel dialogat, dacă luăm în calcul doar frazeologismele. Vom enumera câteva frazeologisme cu grad ridicat de expresivitate, din fiecare roman:

Jar (1934): *a da în vileag* (p. 190), *a da târcoale* (p. 138), *a se da pe brazdă* (p. 25), *a face curte cuiva* (p. 23, 40, 61, 119, 125), *a se face luntre și punte* (p. 59, 127), *a-i fi necaz* (p. 75), *din fir în păr* (p. 69), *a nu ieși din cuvânt* (p. 25), *a-i ieși limba de un cot* (p. 128), *a lua peste picior* (p. 12), *în patru ochi* (p. 47), *a prinde cheag* (p. 9), *a scoate din fire* (p. 69), *cu sânge rece* (p. 135), *cu scaun la cap* (p. 141), a *trage a pământ* (p. 148), *a trage cu coada ochiului* (p. 38), *a ține de urât* (p. 157, 200), *a ține sub papuc* (p. 37), *pe viață și pe moarte* (p. 170) etc.

Amândoi (1940): *a nu avea după ce bea apă* (p. 631), *a-și bate joc* (p. 637, 752), *a (se) băga de seamă* (p. 679, 681, 686), *bun de gură* (p. 724), *a da buzna* (p. 662), *a da în primire* (p. 622), *a da greș* (p. 628), *a face gură* (p. 629), *din fir în păr* (p. 735), *a-și lua rămas bun* (p. 679), a-*i părea rău* (p. 650), *a-și pierde cumpătul* (p. 727), *de prisos* (p. 750), *a rămâne pe gânduri* (p. 730), *sărăcie lucie* (p. 609), *a schimba fețe-fețe* (p. 732), *a scoate din țâțâni (pe cineva)* (p. 598), *a sta la pândă* (p. 743), *a sta pe jăratec* (p. 659), *a se scula cu noaptea-n cap* (p. 603), *a se spăla pe mâini* (p. 649), *a trage cu coada ochiului* (p. 598), *a trage cu urechea* (p. 609), *a trece cu vederea* (p. 637), *a-și ține firea* (p. 638), *cu chiu, cu* vai (p. 685), *a-și veni în fire* (p. 702) etc.

7. Inventarul frazeologismelor comune din planul naratorului în romanele *Jar* și *Amândoi*

Mai mult, am observat că anumite frazeologisme apar în ambele romane. În cele ce urmează, vom exemplifica frazeologismele comune din planul naratorului, în contextele în care apar în roman:

• *a acorda o mână de ajutor* 'a da sprijin': „Mircea speră și el că Gavrilescu îi *va acorda* bătrânului *o mână de ajutor*, ca să nu-l mai vadă mereu tremurând de frica eliminării." (Rebreanu, Jar, p. 25);

„Delulescu se arătă de asemenea gata *să dea o mână de* ajutor." (Rebreanu, *Amândoi*, p. 626).

• *a-și aduce aminte* 'a-și aminti': „... obraznici cum sunt, ca toți copiii de azi, ar fi în stare să-l ia peste picior și *să-i aducă aminte* că niciodată n-a legat în lume nici trei fraze, necum un discurs." (Rebreanu, *Jar*, p. 12); „În vreme ce Solomia totuși îi povestea ce-a descoperit doamna și cum a trimis-o să-l cheme, Spiru *își aduse iar aminte* de soră-sa Aretia la care se gândise și azi-noapte că ar fi trebuit s-o înștiințeze." (Rebreanu, *Amândoi*, p. 609).

• *a-și bate joc* ‘a râde (de cineva), a lua în râs, a batjocori’: „Altădată cel puțin se interesa, se necăjea sau *își bătea joc* de proiectele lor de vânzare, cum zicea dânsa.” (Rebreanu, *Jar,* p. 60); „Doamna Dăniloiu era în bucătărie, după masă, să robotească singură, mâhnită în sine de nerecunoștința Solomiei care a ajuns *să-și bată joc* de casa ei, să plece și să vină când o apucă toanele de parcă nici n-ar mai fi la stăpân.” (Rebreanu, *Amândoi,* p. 752).

• *a băga de seamă* ‘a fi atent, a avea grijă, a observa, a lua aminte, a vedea’: „D-na Rosmarin sublinia că ea *a băgat de seamă* toată seara cum i se scurgeau ochii după Liana și nu s-ar mira dacă în curând ar veni să o ceară de nevastă.” (Rebreanu, Jar, p. 59); „Simțea că e idolul lăutarilor, al cârciumarilor și al șantanurilor și al tuturor tinerilor care debutau în viața de petrecere, iar asta îl măgulea, fără *să bage de seamă* că tovarășii de chefuri se cumințeau repede și că numai el rămânea mereu același.” (Rebreanu, Amândoi, p. 686).

• *cu băgare de seamă* ‘cu grijă, cu atenție’: „Treceau *cu băgare de seamă* pe lunecușurile ce întrerupeau zăpada de pe trotuar.” (Rebreanu, *Jar,* p. 92); „*Cu mare băgare de seamă* împinse puțin mai încolo patul dinspre antreu, încât ceafa victimei ieși la iveală.” (Rebreanu, *Amândoi,* p. 619).

• *a da răgaz* ‘a acorda cuiva timpul sau liniștea necesară pentru a face un lucru; a îngădui cuiva un interval de liniște, suspendând o urmărire, o prigoană’„Rosmarin încercă să bâlbâie o mulțumire. Răcaru *nu-i dădu răgaz*.” (Rebreanu, *Jar*, p. 130); „D-na Cristescu parcă se înduioșase. Tăcu. Judecătorul însă *nu-i dădu răgaz*.” (Rebreanu, *Amândoi,* p. 726).

• *a-și da seama* ‘a se lămuri, a pricepe’„Constantin Alistar respira parfumul Lianei *și-și dădea seama* cum se amețește din ce în ce mai mult.” (Rebreanu, *Jar,* p. 50); „E posibil că a trebuit să vadă cum a fost ucis soțul ei, fără ca asasinii *să-și dea seama* că mai trăiește…” (Rebreanu, *Amândoi,* p. 621).

• *din fir în păr* ‘cu de-amănuntul, cu minuțiozitate’„Și, firește, tot ea povesti *din fir în păr* desfășurarea audienței, fără să lase pe Liana să scoată un cuvânt.” (Rebreanu, *Jar,* p. 69); „Spiru trebui să povestească *din fir în păr* deschiderea testamentului mai întâi, de unde Vasilica sperase o parte frumoasă pe care plănuiseră de mult s-o facă donație îndată nepoțelului lor iubit.” (Rebreanu, *Amândoi,* p. 735).

• *a lua în seamă* ‘a ține cont, a observa de aproape, a nu scăpa din vedere’„Dandu însă *nu lua în seamă* sau nu înțelegea aluziile parcă ar fi intrat întâia oară în casa Rosmarin și chiar aproba sentințele înțelepte ca un om imparțial și cu judecată solidă.” (Rebreanu, *Jar,* p. 110); „S-a sculat cu noaptea-n cap și a cicălit mai vârtos pe Solomia, care însă *nu lua în seamă* parcă ar fi trait pe altă lume.” (Rebreanu, *Amândoi,* p. 603).

• *a-și lua rămas bun* ‘a se despărți de cineva (cu cuvinte de urare sau de afecțiune)’„în prima zi de august, Oloman s-a întâlnit în casa Rosmarin cu Constantin Alistar. Veneau amândoi *să-și ia rămas bun* de la Liana pentru o lună.” (Rebreanu, *Jar*, p. 170); „Cea dintâi cuvântare funebră a ținut-o părintele Tănăsescu, lăudând zelul și jertfele ce le-a depus Ilarie Dăniloiu pentru biserica în care *își lua acuma rămas bun* pentru totdeauna de la lumea aceasta păcătoasă.” (Rebreanu, *Amândoi,* p. 679).

• *a-i părea rău* ‘a regreta’„Numai din gură spuse și ea că-*i pare rău* și că e un bărbat foarte simpatic.” (Rebreanu, *Jar*, p. 84); „Judecătorul Dolga își dădea seama că a exagerat și a depășit marginile obiectivității, *îi părea rău*, dar în același timp îi trecu prin minte că Spiru ar fi înrudit de departe cu primul-procuror și asta îl întărâtă.” (Rebreanu, *Amândoi*, p. 650).

• *de prisos* ‘în plus, care este inutil, fără rost’ „Dandu strânse din umeri, ca și adineaori, încruntând puțin și sprâncenele, ca și când ar fi vrut să-i dea mai elocvent a înțelege că întrebarea ei e *de prisos*.” (Rebreanu, *Jar*, p. 176-177); „Solomia rămăsese în același loc, de când a intrat. Ca și când s-ar fi crezut *de prisos* acuma, rosti întrebător.” (Rebreanu, *Amândoi*, p. 750).

• *mai cu seamă* ‘mai ales, îndeosebi’ „… nu poate vorbi de ea fără să i se umple ochii de lacrimi, *mai cu seamă* că a murit din facere și se simte într-un fel și el vinovat de pierderea ei.”(Rebreanu, *Jar*, p. 40); „*Mai cu seamă* de când s-a încurcat cu Lixandru, Solomia a devenit năucă de tot.” (Rebreanu, *Amândoi*, p. 637).

• *a trage cu coada ochiului* ‘a se uita pe furiș, a privi din fugă, fără a fi observat’ „Oloman fu agreabil surprins de explozia aceasta de admirație. *Trase cu coada ochiului* după Rosmarin care însă continua colocviul cu Iancu Petrescu, aproape indiferent de restul lumii.” (Rebreanu, *Jar*, p. 38); „… zise Ciufu supus către Vasilica, *trăgând cu coada ochiului* spre Dăniloiu.” (Rebreanu, *Amândoi*, p. 598).

8. Concluzii

În urma cercetării, (din care am expus doar o selecție), am identificat un număr mai mare de frazeologisme în planul narativ comparativ cu planul dialogat al personajelor, luând ca suport lexical două romane rebreniene, *Jar* (1934) și *Amândoi* (1940). Contrar celor demonstrate în anumite analize stilistice de G. I. Tohăneanu, Rebreanu adoptă o altă „regulă”, încălcând tradiția și formându-și propria tradiție discursivă, lucru ce confirmă constatarea lui Cr. Munteanu, în analiza întreprinsă pe romanul *Ion*. În cercetarea extinsă, vom proba această observație și pe celelalte romane, pentru a vedea dacă această particularitate se transformă sau nu la Rebreanu în regulă.

BIBLIOGRAPHY

Coșeriu, E. (2000). *Lecții de lingvistică generală*. Chișinău: Editura Arc.

Kabatek, J. (2015). *Tradiţii discursive. Studii*. București: Editura Academiei Române.

Munteanu, Cr. (2006). „Tehnica utilizării frazeologismelor expresive”, in *Limba română* (Chişinău), XVI, 7-9, pp. 150-158.

Munteanu, Cr. (2013). *Frazeologie românească. Formare și funcționare*. Iași: Institutul European.

Munteanu, Cr. (2015). „Despre importanţa tradiţiilor discursive”, in *Limba română* (Chişinău), XXV, 5-6, pp. 271-288.

Munteanu, Cr. (2017). “Repeated Discourses and Discourse Traditions. Some Remarks on Charles F. Hockett’s Contribution”, in *Anadiss* (numéro hors-série, mai 2017). Suceava: Editura Universităţii „Ştefan cel Mare” din Suceava, pp. 49-60.

Rebreanu, L. (1986). *Romane*, Vol. III, Ediție de Niculae Gheran. București: Editura Cartea Românească.

Tohăneanu, G.I. (1969). *Stilul artistic al lui Ion Creangă*. București: Editura Ştiinţifică.

SOCIAL MEDIA - A PROMOTER OF EATING DISORDERS

Réka Incze (Kutasi)
PhD Student, UMFST ,,G. E. Palade" of Târgu Mureș

Abstract: Since the emergence of social media, it has been noticed that people have been excessively using social networking applications (apps) such as Facebook, Instagram, X (Twitter), WhatsApp as well as Snapchat in order to communicate and interact with each other. Besides the many advantages that social media has to offer, there is a real concern about its potential role in promoting eating disorders among adolescents and young adults. This article hoghlights how social media contributes to the development and exacerbation of eating disorders, including anorexia nervosa, bulimia nervosa, and binge eating disorder.

Keywords: social media networks, eating disorders, anorexia nervosa, bulimia, binge eating

Introduction

Over the last twenty years or so, the increased ease of internet access has led to the development of new forms of communication. This has enabled users to find people with the same hobbies and interests. Given how often women talk about losing weight face-to-face, it is no wonder that weight-loss discussions are also common on social media platforms. Such conversations may be noticed regularly on various online platforms. According to empirical data provided by the National Eating Disorder Association (NEDA), a non-profit organisation dedicated to addressing eating disorders in the United States, 95% of teenage girls who use social media have been exposed to negative comments about their looks or body image at some point (NEDA, 2018).

Social media has emerged as a prominent medium facilitating interpersonal connections and information sharing; thus, recent studies have indicated the possibility of perceiving it negatively. Body image disturbance is well-recognised as a fundamental characteristic of eating disorders. Social media is a platform where people can display self-portraits and images of others, influencing body image perceptions.

According to Dias (2003a, p. 2), pro-anorexia or 'pro-ana' is defined as an umbrella term used to refer to "a genre of websites, primarily disseminating information about eating disorders anorexia nervosa, providing girls and women with a forum to discuss and share information about 'ana' " as well as 'mia' (short for bulimia) and other forms of eating disorders. These websites have existed for more than a decade, and, as a phenomenon, they have an exclusively online presence (Giles, 2006) in the form of static websites but also, and increasingly, blogs, forums and communities on social networking sites.

Thus, the primary objective of this study is to clarify the function of social media as a catalyst for eating disorders in contemporary society.

Social media's opportunities and challenges

Unquestionably, social media has become essential to our daily lives as it facilitates professional connections and provides personal amusement. About 5.35 billion individuals (66.2%) use the internet on a regular basis. As of January 2024, 5.04 billion (62.3%) were social media users (Statista, 2024).

As a result of their primarily text-based character, applications like collaborative projects (such as Wikipedia) and blogs have lower ratings for social presence than media richness theory would predict. This happens because these applications limit the range of possible interactions. For example, as Kaplan and Haenlein (2010) highlight, community sites

that host content, such as YouTube, and social networking websites, such as Twitter, are higher-level platforms where textual communication can be combined with the exchange of visual materials, such as images, movies, or other media formats.

Social networking sites refer to online platforms designed for users to connect with others within their circles or outside their networks. They allow users to create personal profiles that friends and colleagues can view; thereafter, electronic communications like emails and instant messages can also be used to communicate with them. Individual profiles may have various contents ranging from visual representations like images, videos, or audio files to textual content in blogs and other online journals. The use of social media in today's interconnected society brings up plenty of opportunities and challenges. Here are some crucial points concerning both aspects:

Advantages (Boyd, 2020)

a. **Global connectivity**: Various social networking sites have made it possible for people worldwide to connect. They allow individuals and companies to communicate with people worldwide, facilitating international collaboration, market expansion, and communication efforts.

b. **Rapid dissemination of information**: Social media is an effective tool for this purpose. Educational, news-related, and status-updating content can reach a large audience instantly.

c. **Advertising and recognition value**: Companies can make a name for themselves and spread it via social media. It is a cost-effective way to promote things, interact with consumers, and get their opinions.

d. **Building online communities**: Through social media, users can connect with others who share their interests, hobbies, and concerns and form online communities centred around these shared values.

e. **Learning and education**: By connecting users with a wealth of materials and online courses, social media can greatly enhance the educational experience.

Disadvantages (Boyd, 2020)

a. **Data protection and security**: Users are concerned about the security and privacy of their data when they post personal information on social media. Data breaches and the misuse of personal information are common.

b. **Cyberbullying and harassment**: People's mental health can be harmed when they become victims of online harassment and cyberbullying due to the anonymity that social media platforms provide.

c. **False information**: People's trust in the media and public opinion is affected by the spread of misinformation and news on social media platforms.

d. **The link between social media addiction and mental health**: Feelings of inadequacy, loneliness, and despair are among the harmful effects of social media addiction on mental health.

e. **Censorship and freedom of expression**: Moderating content, finding a balance between the two, and preventing hate speech, harassment, and incitement to violence are all issues that platforms need to address.

f. **Ethical and legal considerations**: Intellectual property rights violations, defamation, and platform liability have been brought to light through social media.

Social media and online communities - powerful tools for communication, networking, and information sharing

Social media has proven beneficial in providing easy access to information related to everyday life. As a result of a busy lifestyle, many people started accessing health-related

information on the internet, explicitly trying to find necessary data on different websites or creating their profiles on various social media applications, thus becoming members of distinct online communities. The variety of dietary and nutritional information sources in today's digital age has presented benefits and difficulties. As the availability of knowledge has expanded, there has also been a corresponding rise in the abundance of false and deceptive assertions concerning diet and nutrition (Ruani, 2023). Given the vast quantity of information available, inherent issues are ensuring the authenticity and reliability of the data (Denniss et al., 2023). Although the advice of the patient's physician plays a role in the patient's decision regarding the weight reduction method, people also make decisions regarding their health based on the information they obtain online (Fox & Rainie, 2003). By posting comments and responses, members in online forums or communities can carry on conversations that are not synchronous with one another (Robinson, 2001). People who are thinking about or participating in certain behaviours, such as smoking, self-harm, or extreme dieting, sometimes choose not to talk about these activities with their social circles, including friends and family, because they are afraid of being criticised or judged negatively. This phenomenon can result in the rise of social media as the primary method of acquiring emotional and factual support (Park et al., 2017). The rapid increase in health-related content on social media platforms, including information about nutrition and exercise, has developed as a notable trend, earning a large amount of popularity (Pila et al., 2017).

Compared to traditional forms of blogging, news articles, and other textual formats, Zappavigna asserts that online communities that use microblogging platforms such as X (former Twitter), Tumblr, and Instagram exhibit distinctive linguistic traits. Many popular social networking platforms make the utilisation of hashtags (#) possible (Zappavigna, [2012)]. The term "hashtag" is defined by Zappavigna and Martin (2017, p. 5) as a type of metadata used to label posts that evoke or bring together potential personae or communities. Using a hashtag as a marker for a particular post makes it possible for everyone looking for content relating to that topic to participate in the ongoing conversation.

These social media platforms address several topics, one of which is weight loss (Chang et al., 2013). There are communities on the internet that encourage people to engage in anorexia and other eating disorders. These platforms make it easier to obtain unsettling content and promote its dissemination, contributing to the development of harmful eating habits (Pila et al., 2017). A study was carried out to investigate the routines of a group of adolescent females aged 12 to 19 years old about their television and internet content use and their preferred programming genre. The participants were asked to complete a questionnaire that evaluated their perceptions of eating, their levels of physical acceptance or unhappiness, and the methods they used to lose weight. The findings of the study indicated that there is a direct connection between the increased use of social media and a higher occurrence of negative attitudes towards eating, a stronger tendency to participate in weight loss programmes, a negative self-perception, dissatisfaction with one's physical appearance, and the development of issues such as anorexia nervosa (AN) and bulimia nervosa (BN) (University of Haifa, 2011).

In order to investigate the extent of the connection between the use of social media platforms and the emergence of eating-related problems, additional research was carried out. The current investigation included a sample size of 1765 people, ranging from 19 to 32 years old. These participants were chosen using a random sampling procedure. Reddit, Snapchat, Vine, Tumblr, Pinterest, Instagram, LinkedIn, YouTube, Google+, Twitter, and Facebook were some of the social media platforms that were investigated for this study. The study also looked at the weekly frequency and daily volume of posts on these platforms. Participants in the top quartile, as opposed to those in the lower quartile, indicated a significantly higher tendency to have food troubles. This was the case regarding the frequency and amount of

social media usage. A substantial and consistent association was found between the use of social media platforms and the occurrence of disordered eating habits, as evidenced by the research findings (Sidani et al., 2016).

The purpose of these forums is to provide advice, yet they have also evolved into venues for disseminating content that promotes "healthy living," which reinforces disordered eating practices. "Thinspiration" is a term that describes content characterised by the promotion of restrictive eating practices and the idealisation of thinner bodies. The term "fitspiration," on the other hand, refers to content that involves disseminating ideas concerning physical exercise and good food practices, with the primary goal of developing strength and empowerment. Fitspiration, conversely, is characterised by the perpetuation of restrictive body standards and a significant emphasis on the presentation and endorsement of physicality and aesthetics (Pila et al., 2017).

Adverse effects of frequent pro-ED website use

According to the findings of a meta-analysis that was carried out in 2017, which compiled the findings of nine other studies, it was discovered that those who were exposed to websites that promote eating disorders had higher levels of body dissatisfaction, engaged in dieting practices, and experienced negative emotional states. The study did not reveal the fact that there could have been a significant link between exposure to websites that promote binge eating disorder and bulimic symptoms (Rodgers et al., 2016). A complete meta-analysis encompassed 39 studies that were published in 2021, and it provided support for the conclusions that were presented before. The results of this research showed that there is a correlation between excessive internet use and noteworthy signs of eating disorders. These symptoms include dissatisfaction with one's body, a desire to be thin, and a restriction on the amount of food one consumes. Female participants exhibited these outcomes the most. Ioannidis (2021) discovered that males expressed similar unhappiness with their bodies. The frequency with which individuals use social networking sites has the potential to act as an indicator that can lead to the prediction of changes in how individuals perceive their bodies. For example, Mingoia (2017) discovered a direct relationship between the increased use of social networking platforms and a substantial rise in the adoption of a slender ideal. The correlation of this link was found to be statistically significant.

Most of this event was linked to particular appearance-related aspects of engaging in social media, such as posting or viewing visual content, including pictures. People are strongly associated with an idealised and unachievable representation of thinness depicted in popular media. This image is commonly associated with notions of beauty and success. Individuals afflicted with an eating disorder (ED) exhibit a notably greater degree of involvement with social media platforms, including an increased inclination to share self-portraits (selfies), as opposed to individuals who do not have an eating disease whatsoever. Furthermore, individuals with an ED demonstrate a heightened frequency in comparing their physical attributes to those of individuals they follow on social media. The act of comparing oneself to others has been linked to negative body image and a desire to achieve a thinner body (Jiotsa et al., 2021). A correlation has been discovered between comparing oneself to others and the presence of a negative body image, as well as a strong desire to have a leaner physique. In light of these conditions, it seemed that the impact of educational achievement played a role in the scenario. There is a correlation between the degree of education and the frequency at which individuals compare their physical appearance to those they follow on social media. The correlation is negatively correlated with the level of education achieved.

Moreover, the study revealed that persons with higher levels of education exhibited lower scores on assessments measuring unhappiness with their physical appearance and the aspiration to have a slender figure. It is noteworthy that patients diagnosed with an eating disorder (ED) demonstrate a reduced inclination to attribute the cause of their illness to media

and societal norms, as shown by their responses to open-ended questions. This is in contrast to persons who do not have a history of an eating issue. From this, it may be deduced that individuals may possess a restricted comprehension of the potential consequences of their engagement on social networking platforms (Blodgett et al., 2015).

Users have identified some beneficial results of using social media in this domain. In addition to the detrimental impact on the psychological and physiological well-being of individuals with eating disorders (ED) or those at risk of acquiring ED, these consequences further compound the adverse effects of content that promote ED. These include enhanced social assistance, promotion of healing, assistance to others, and access to information related to nutritious food (Valente et al., 2022).

Conclusions

The frequent exposure of individuals with eating disorders (ED) or those susceptible to developing ED to social media content that promotes "thinspiration" and "fitspiration" might reinforce and perpetuate their illness. Furthermore, this can adversely affect their overall well-being and physical and mental health. Nevertheless, a thorough comprehension of the mechanisms that mediate this connection is lacking. On the other hand, some individuals believe that there are benefits associated with communicating with people on these social media platforms. The benefits encompass social support, aid in recovery, opportunities for assisting others, and access to knowledge on healthy eating.

BIBLIOGRAPHY

1. Boyd, Danah. (2015). It's Complicated: The Social Lives of Networked Teens. New Haven, Yale University Press. ISBN : 978-0-300-19900-0.
2. Chang, T., Chopra, V., Zhang, C., & Woolford, S. J. (2013). The Role of Social Media in Online Weight Management: Systematic review. JMIR. Journal of Medical Internet Research/Journal of Medical Internet Research, 15(11), e262. https://doi.org/10.2196/jmir.2852.
3. Denniss, E., Lindberg, R., & McNaughton, S. A. (2023). Quality and accuracy of online nutrition-related information: a systematic review of content analysis studies. *Public Health Nutrition*, *26*(7), 1345–1357. https://doi.org/10.1017/s1368980023000873.
4. Dias, K. (2003a). Virtual sanctuary: geographies of pro-anorexia websites. Master of Arts dissertation thesis, University of British Columbia. Downloaded from https://open.library.ubc.ca/soa/cIRcle/collections/ubctheses/831/items/1.0090949?o=17.
5. Fox S., Rainie L. (2003). The Online Health Care Revolution: How the Web helps Americans take better care of themselves. *Pew Internet & American Life Project.* Accessed at http://www.pewinternet.org/pdfs/PIP_Health_Report.pdf on 3 March 2006.
6. Giles, D. (2006). Constructing identities in cyberspace: The case of eating disorders. *British Journal of Social Psychology*, *45*(3), 463–477. https://doi.org/10.1348/014466605x53596 .
7. Ioannidis, K., Taylor, C., Holt, L., Brown, K., Löchner, C., Fineberg, N., Corazza, O., Chamberlain, S. R., Román-Urrestarazu, A., & Czabanowska, K. (2021). Problematic usage of the internet and eating disorder and related psychopathology: A multifaceted, systematic review and meta-analysis. *Neuroscience & Biobehavioral Reviews/Neuroscience and Biobehavioral Reviews*, *125*, 569–581. https://doi.org/10.1016/j.neubiorev.2021.03.005.

8. Jiotsa, B., Naccache, B., Duval, M., Rocher, B., & Grall-Bronnec, M. (2021). Social Media Use and Body Image Disorders: Association between Frequency of Comparing One's Own Physical Appearance to That of People Being Followed on Social Media and Body Dissatisfaction and Drive for Thinness. *International Journal of Environmental Research and Public Health/International Journal of Environmental Research and Public Health*, *18*(6), 2880–2893. https://doi.org/10.3390/ijerph18062880.

9. Kaplan, A.M., Haenlein, M. (2010). Users of the world, unite! The challenges and opportunities of Social Media., Business Horizons (2010) 53, 59—68.

10. Mingoia, J., Hutchinson, A., Wilson, C., & Gleaves, D. H. (2017). The Relationship between Social Networking Site Use and the Internalization of a Thin Ideal in Females: A Meta-Analytic Review. *Frontiers in Psychology*, *8*, 1351–1361. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2017.01351.

11. National Eating Disorders Association (NEDA). (2018). *Social Media and Eating Disorders*. https://www.nationaleatingdisorders.org/sites/default/files/ResourceHandouts/SocialMediaandEatingDisorders.pdf.

12. Number of internet and social media users worldwide as of April 2024 https://www.statista.com/statistics/617136/digital-population-worldwide/. (Accessed 22.04.2024).

13. Park, M., Sun, Y., & McLaughlin, M. L. (2017). Social media propagation of content promoting risky health behavior. *Cyberpsychology, Behavior and Social Networking*, *20*(5), 278–285. https://doi.org/10.1089/cyber.2016.0698.

14. Pila, E., Mond, J., Griffiths, S., Mitchison, D., & Murray, S. B. (2017). A thematic content analysis of #cheatmeal images on social media: Characterising an emerging dietary trend. *The International Journal of Eating Disorders/International Journal of Eating Disorders*, *50*(6), 698–706. https://doi.org/10.1002/eat.22671.

15. Robinson, K. M. (2001). Unsolicited Narratives from the Internet: A Rich Source of Qualitative Data. *Qualitative Health Research*, *11*(5), 706–714. https://doi.org/10.1177/104973201129119398.

16. Rodgers, R. F., Lowy, A. S., Halperin, D. M., & Franko, D. L. (2015). A Meta-Analysis examining the influence of Pro-Eating disorder websites on body image and eating pathology. *European Eating Disorders Review*, *24*(1), 3–8. https://doi.org/10.1002/erv.2390.

17. Ruani, M. A., & Reiß, M. (2023). Susceptibility to COVID-19 Nutrition Misinformation and Eating Behavior Change during Lockdowns: An International Web-Based Survey. *Nutrients*, *15*(2), 451. https://doi.org/10.3390/nu15020451.

18. Salafia, E. H. B., Jones, M. E., Haugen, E. C., & Schaefer, M. K. (2015b). Perceptions of the causes of eating disorders: a comparison of individuals with and without eating disorders. *Journal of Eating Disorders*, *3*(1), 32–41. https://doi.org/10.1186/s40337-015-0069-8.

19. Sidani, J. E., Shensa, A., Hoffman, B. L., Hanmer, J., & Primack, B. A. (2016). The Association between Social Media Use and Eating Concerns among US Young Adults. *Journal of the Academy of Nutrition and Dietetics*, *116*(9), 1465–1472. https://doi.org/10.1016/j.jand.2016.03.021.

20. University of Haifa. (2011, February 7). Facebook users more prone to developing eating disorders, study finds. *ScienceDaily*. Retrieved April 22, 2024 from www.sciencedaily.com/releases/2011/02/110207091754.htm.

21. Valente M et al. (2022). The #orthorexia community on Instagram. Eating & Weight Disorders – Studies on Anorexia, Bulimia and Obesity, 27: 473-482.

22. Zappavigna, M. (2012). *Discourse of Twitter and social media: How we use language to create affiliation on the web*. London: Continuum. https://dl.acm.org/citation.cfm?id=2528262.

23. Zappavigna, M., & Martin, J. R. (2018). #Communing affiliation: Social tagging as a resource for aligning around values in social media. *Discourse, Context & Media*, *22*, 4–12. https://doi.org/10.1016/j.dcm.2017.08.001.